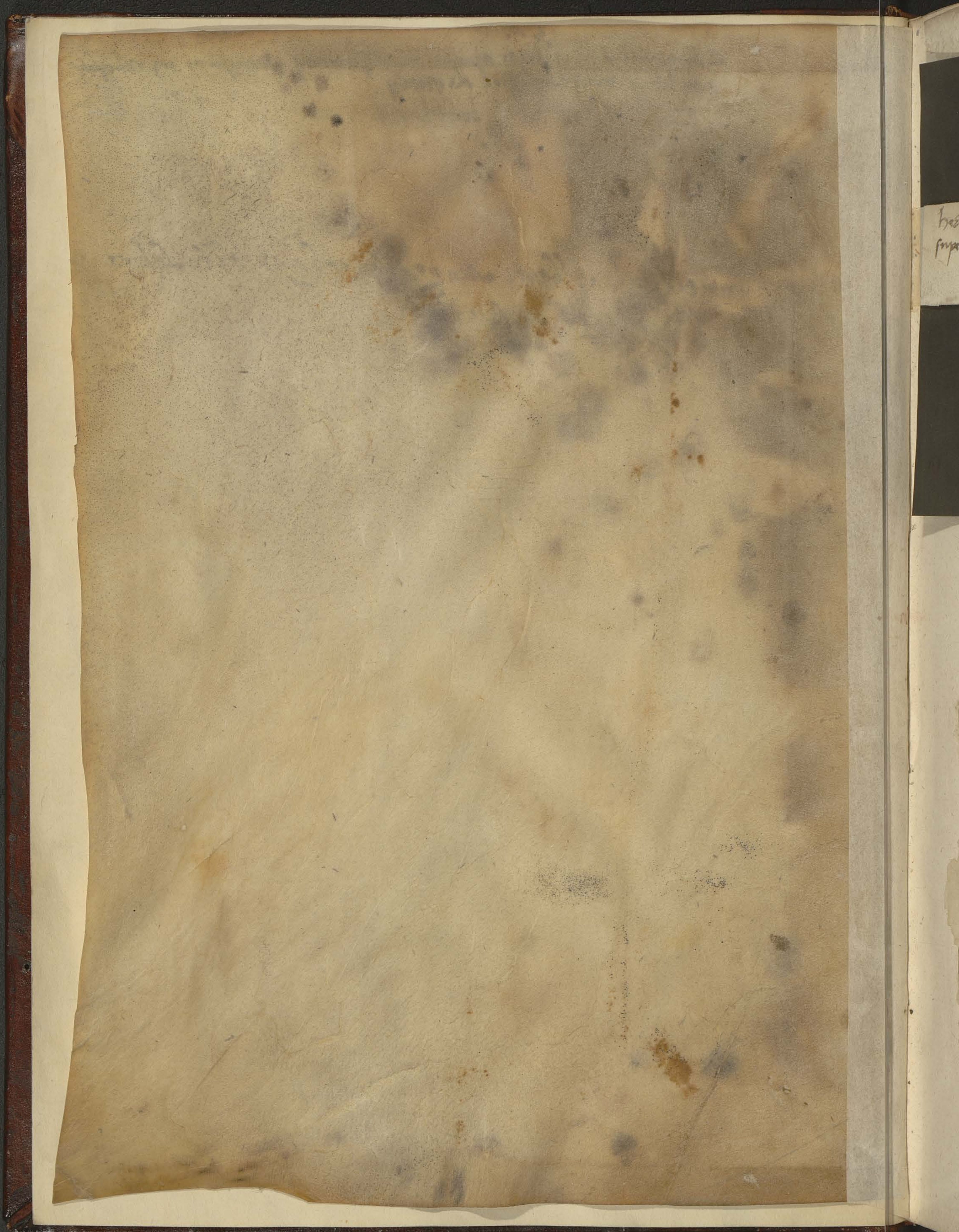
Rękopis i jego oprawę wyrestaurował introligator Jan Wyżga w r. 1934.

Comentarium Alberti Magni doctoris latinorum doctissimi in reliquos octo libros methaphysice Aristotelis

Mechaer ... Jocobi ... doctoris

II

Commentarium Alberti Magni in reliquos octo Libros Metaphysicae Aristo.

1

Hec Ego (…) commodata augustinum 1a super psalterium ad tres hebdomadas

Johannes prepositus

[illegible] inquantum [illegible]

[…]ntitatis et sicut in mathematicis est prius

[…]neta et sic per quod sciunt quod sunt composita

[…]mathematicis est et caliter sicut vult aristoteles scientia

quod est in scientia et aliis certificatur quod

[…]ptis est nomine aliquis scientie considerare et

[…] causis et principia eius quod querit in [illegible]

[…] dicunt quod aliquae earum sunt certa causis [illegible]

[…] et principia certiora et magis propria et aliqua

[…] circa causis simpliciora et prima simpliciora

[…] magis vera quod musica magis est certa [illegible]

[…]ta et determinata et arismetica est certa magis

simplicia et vera et perspectiva est certa certiora

[…]metria aut certa magis simplicia [illegible]

[…] philosophus scientie dicte sunt quod certa vero aliud

sunt in parte entis determinato et de hoc vero quod

[…] sunt tractat cum vnum entis sibi secundum et [illegible]

[…] de eo consipte et parte querendo tamen quod

[…] omnibus est inquantum est est sed non querunt de

[…]nte simpliciter non inquantum est entis de ipso enim esse

inquantum simpliciter est nulla omnino omne dispositio

[…] scientie veniunt differentie inquantum

[…] non accipiunt tamen tunc scientiam [illegible] scientiam

[…] ad genus determinatum ad propria eo etiam [illegible]

[…] scientiam simpliciter non percipiunt scientiam simpliciter

[…] quod non nec sciunt quod sciunt nec nec (…)

[…] pe philosophie sapientiam scientie quo scientie philosophus ac-

cipiunt scientias inquantum est hoc imparte entis

[…]minatum et alie quidem scientie [illegible]

[…] secundum quod notis simpliciter [illegible] est

[…] est enim entis accidit scientia particulari

[…] aut alia accipiunt entis quod quia sunt

[…] ad esse quod vel sit in aliqua parte

determinatum sit est inquantum vel quod principia [illegible]

[…] vel aliud est accidunt ea

... et ...
... entia et p...
... d... ent ...
sic ... d...d ...
... in ... ...c ... diff...
... dicite ... qd ... qd primo
... ... aut ... aliu modu
... en sapia ... p... et
... ... aut entia ... q ...
... apposita et talia entia ...
... ... et ... ... entia ne
entia ... ex ... p...
... ... at ... distimo ... e
... et ... q aut ... ...
... p... et ... entia ne ... qd ...
... inductio ... ...
... en ... ... et ... q
... intedit ... qualescenq no pt
... ... p... et ... qualescenq
... et ... in mat... ... p...
... et ... p q ... q ... ...
... et ... ...
q est in ... ex alijs ... q
... est ... aliq ... ... et
... ... et p... eiq qd querit in ... ...
... dicit q aliquie ... ...
... et p... ... et magis ... et ...
... circa ... simpliciori et p... simplicior
magis ... ... musica magis e ... ...
... et determinata et arismetica ... magis
simplicia et ... et ... est ... ...
... aut ... magis simplicia ... ...
... ... phi... ... ... aliud.
... in pte ... determinato et de ... ... qd
... ... et ...
... de eo ... et ... ... q
... ... est sed no ... de
... simp... ... ... e ... de ipo en ...
... simp... est nullo ... ...
... ...
... no accipiunt ... ...
... ad ... determinatu ad ... eo ... ...
... ... simp... no ... ... simp...
... q ... no ne ... qd ... ne ...
... pe ... sapiam ... ...
... ... e ... in parte entis
determinatu ... ...
... ... qd ... ...
... ... en ... ...
... aut alia accipiunt entis ... q ...
... ad ... quia vel ... in aliq... parte
... determinatu ... e ... vel ... ...
... vel ... aliud ... ... ca

[illegible] assert [illegible]
[illegible] et de [illegible]
[illegible] acap [illegible]
n eaz est dem[illegible]
nec in aliquo eas dem[illegible]
minutie q est simp[illegible]
q accidit ante minuta est [illegible]
et q q est no ne [illegible]
io de scia 2 q est simp[illegible]
onsiliis c a pti sunt et [illegible]
c [illegible] et sibi pti est sic vel [illegible]
et primdo si est vel no est [illegible]
qd sunt si relinquit ipm et [illegible]
est qi cuiusde scie est manifest[illegible]
ht ipm qd est ad maqum c q [illegible]
ht sibi onde si est c vel no [illegible]
nobis ondimus in phisic t scia q [illegible]
malis accidat ente prima scla [illegible]
ipsis principiis [illegible] probat et [illegible]
scientia 2 ic c [illegible] eius ca[illegible]
robis exiunt in expositum eius [illegible]
vem auctoris si no ad ppositi[illegible]
dem eius q scia no dmo 2 eo q [illegible]
est de aliquo [illegible] forte 2a scia p[illegible]
onsilie de sebo in 2a scia ptet est
de qle q et [illegible] est ac acule et q[illegible]
ptur de eo q ne est scia scia sic [illegible]
in sequentibus apis [illegible] Ad hec aut [illegible]
si nunc onsilia [illegible] pp differ scie [illegible]
no est potissima demra [illegible]
sio mo paono ea q ptm misit qd in
diffinitioni [illegible] passios si si de [illegible]
sima [illegible] dicit et q et [illegible] q sic [illegible]
querit ex eclipsis solis no est tm luna [illegible]
si luna in nodo eiusde vel capite dra[illegible]
inter eiusdem ecclipticos ad de[illegible]
de [illegible] opposita et accepita [illegible] sim [illegible]
cadit in diffon passionis [illegible]
demraco 2 [illegible] c a sebo ad ptm a[illegible]
pita 2 scm no est potissima demraco
neqz 2 in demo talis demracl eo q [illegible]
[illegible] no [illegible] mebri tu vna includitur
in alia et [illegible] dicit auctoris q [illegible]
scie no demrat [illegible] est de potissi[illegible]
et [illegible] demraconi dicit em auctoris
q cuiusdam scie est ostende 2 q 2 an est scie[illegible]
si est [illegible] est p demracom em
simplicit scit quid est eo q q est dicit e[illegible]
et scia vmq et cuiusl cons scit q est
et si est [illegible] et debite scit quid [illegible]
et p [illegible] scit [illegible] q est
si [illegible] sciatur dif scie [illegible] tn [illegible]

sive ex q[ui]b[us] et forma sive [illegible] sor[illegible]
[illegible] forma sit sanitas [illegible] sanitas
[illegible] est materia medici sic in [illegible]
[illegible] effectus [illegible]
[illegible] de eo [illegible]
si est vel non est [illegible]
[illegible] est [illegible] vel non [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] de aliquo
[illegible] necessitate [illegible]
[illegible] non [illegible] de hoc eo quod
[illegible] speci[illegible] sive sit [illegible]
[illegible] sit non. Si enim [illegible]
[illegible] sic [illegible]
[illegible] esse [illegible] triangulo
[illegible] esse [illegible] vel non sit
[illegible] an sit est vel non est
[illegible] quod non sit [illegible] esse
[illegible] in primis [illegible] non 2o
[illegible] est vel non est 2m [illegible]
[illegible] esse [illegible] est [illegible] quod [illegible]
[illegible] fuit nec erit nec [illegible]
[illegible] ad non esse quod querit an sit est
vel non est. Sic ergo [illegible] non [illegible] non
[illegible] eo quod non est de alio [illegible]
[illegible] respondere [illegible]
vel [illegible] parte [illegible] vel 2 [illegible]
sic in primo de [illegible]
[illegible] ad [illegible] quod
[illegible] quod oportet esse [illegible]
[illegible] primum et [illegible] non entis [illegible]
[illegible] principiis [illegible] sic in [illegible]
[illegible] est. Capitulum 2m quod tres sunt [illegible]
[illegible]

Ex omnibus autem predictis accipitur
quod physica est scientia [illegible]
[illegible] entis eo quod non [illegible]
est semper [illegible]
[illegible] est principium motus et status eo quod principium
sit in ea sive in [illegible] et quod [illegible] scientia non est facta
a nobis neque ab ope [illegible] palam est quia
physica neque practica est neque poetica sive fac-
tiva. Distinctio autem est inter activum sive practi-
[illegible] activus a nobis [illegible] efficiens poeti-
[illegible] sive factivus est principium in faciente 2o principium
quod est intellectus factivus ut ars quod est principium [illegible]
[illegible] factivum [illegible] potentia [illegible] deficientibus ab
arte sic est industria [illegible]
[illegible] non in omnibus enim intellectus [illegible]
potentie ars non facit perfectum et industria [illegible]
[illegible] et ideo dicit philosophus opera priorum esse [illegible]
[illegible] in [illegible] sunt potentes
[illegible] non [illegible] vel [illegible] vel [illegible]
[illegible] principium [illegible] sic [illegible]
sed [illegible] principium est [illegible] eligentia [illegible]
[illegible] 2 [illegible] factiva esse
[illegible] necessaria quod est [illegible] eo quod
principium eius est voluntas et intellectus. Colligitur
ergo ex dictis [illegible] quod si omnis scientia aut practi-
ca sive moralis aut poetica sive factiva
et artificialis aut est theorica [illegible] practica
et poetica. Sit primum in nobis [illegible]

Lib. VI tract. I c. 2

theo[illegible] at sit p[illegible] est mo[illegible] et d[illegible]
est sin[illegible] phisica no[illegible] sit m[illegible] b[illegible] s[illegible] est a
mo[illegible] c[illegible] e s[illegible] est phisica [illegible]
no[illegible] e [illegible] theorica sive speculativa [illegible]
in theorica no[illegible] m[illegible] cum p[illegible] q[illegible]
[illegible] s[illegible] [illegible] determinata
[illegible] e p[illegible] cum q[illegible] p[illegible] motus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] e [illegible]
formale [illegible] [illegible]
no est separa[illegible] [illegible]
concepta e et subiecta motui [illegible]
Si ergo est ita aliqua alia forma [illegible]
m[illegible] dicitur non tamen est [illegible] forma [illegible]
[illegible] est separata [illegible] [illegible]
[illegible] est inclinata ad ma[illegible] [illegible]
dicitur sit est anima q[illegible] e [illegible]
tet cum q[illegible] cat ee [illegible] [illegible]
medium est omnis theorice [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] si medium [illegible] non [illegible]
nal[illegible] [illegible] ad [illegible] / [illegible] diffi
[illegible] et [illegible] diffinitio [illegible]
[illegible] est q[illegible] ita sit concepta [illegible]
et [illegible] sic [illegible] [illegible] et
diffinitione in se concipit [illegible] non e [illegible]
[illegible] de ea [illegible] ee [illegible]
[illegible] / q[illegible] aut diffinito[illegible] [illegible]
sit sit communi q[illegible] dicit [illegible]
in superficie et [illegible] sit [illegible]
[illegible] non tamen dicit [illegible] determinat[illegible]
aliq[illegible] [illegible] est in omni [illegible]
dicit [illegible] in duo [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] sensibile determinat[illegible]
[illegible] concipit in [illegible] diffinitio [illegible] non e [illegible]
[illegible] accipi in aliq[illegible] ma[illegible] sit in [illegible]
vel ligneo [illegible] cum [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] diffinitio e [illegible]
quia licet superficies non [illegible] ee [illegible]
sensibili tamen in [illegible] diffinitio non [illegible]
sensibilem [illegible] vel illa [illegible] at [illegible]
phisica ne sit diffinitio [illegible] [illegible]
et determinata [illegible] sit [illegible] [illegible]
q[illegible] sit sit [illegible] actus [illegible] [illegible]
et [illegible] at radix [illegible] et [illegible] planta
et [illegible] lapis metalla [illegible] [illegible]
[illegible] cum nullum e [illegible] diffinitio [illegible] ma[illegible] in
est [illegible] motus [illegible] [illegible] illo[illegible] [illegible]
in sua diffinitione [illegible] [illegible] motus et [illegible]
conceptu et [illegible] e [illegible] [illegible]
[illegible] est et diffinitione [illegible] in diffinitione [illegible]
[illegible] [illegible] de ana [illegible] speculari est
phisice de omni cum [illegible] speculabili [illegible]
non sit in sensibilibus e et talis e [illegible]
est corpus phisici [illegible] [illegible]
Si quis aut ara nullum [illegible] est
actus de ipsa [illegible] est non speculabile
phisica [illegible] aut [illegible]
phisica [illegible] est practica [illegible]
si theorica [illegible] [illegible] [illegible] e [illegible]
[illegible] omnia [illegible] de ea [illegible] [illegible]
est [illegible] in mathematica non sit [illegible]

nec [illegible] abl est in mathe[illegible] tum e sua
q [illegible] in phs omnis mathematica est
in motu et in separatis a motu modis et dis
materia non est manifestum mic [illegible]
ut aliqui ecedum [illegible] est [illegible]
est mathematica [illegible]
[illegible] mobilis sic de celo et [illegible]
[illegible] aut partem [illegible] celestium
[illegible] consideret [illegible] in non considerat in corpori
motu [illegible] mensurant quantitates [illegible]
[illegible] et motum corporum et [illegible]
[illegible] considerat [illegible] aut per [illegible] q consideret
[illegible] astrorum in inferioribus [illegible]
[illegible] in 2o physicorum [illegible] non sunt
[illegible] e quedam methaphysice
[illegible] entia determinata neque in
[illegible] et neque [illegible] difficultas tam
[illegible] in esse et determinata per hoc q
[illegible] determinatum determinat [illegible]
[illegible] mensura tamen [illegible] ita verum
[illegible] immateriale esse non sit materia
[illegible] speculatur id cuius esse vel non in eo
[illegible] et conceptum materie sensibile
[illegible] non est [illegible] entis quod simpliciter e in mole
eo quod est simplex et in [illegible] nulla [illegible]
[illegible] permixtum et sempiternum eo quod
[illegible] est [illegible] vel in [illegible]
[illegible] esse et e separale [illegible]
[illegible] eo quod ipsum non est [illegible] simplex [illegible]
[illegible] q [illegible] ipse e cuius theorice noscere
[illegible] non sit in nobis [illegible] noscere
non est physice [illegible] non e [illegible]
[illegible] quibusdam [illegible] noscere non e cuius
[illegible] q nulla mathematica speculatur
[illegible] q [illegible] esse sit quieta [illegible]
theorice [illegible] q [illegible] diversa e
physica [illegible] et e [illegible] separabilia sicut
[illegible] a parte [illegible] non est [illegible] in molia
eo quod in [illegible] determinata
[illegible] motu [illegible] aut mathematica e [illegible] in
molia [illegible] forsan est [illegible] esse [illegible]
sunt in in esse [illegible] vero [illegible] que [illegible]
diversa est et [illegible] in mola simpliciter e et [illegible]
simpliciter sensibilia in molia non entia sunt
simpliciter [illegible] q sunt sempiterne non [illegible]
[illegible] esse [illegible] quod e [illegible] enim [illegible]
[illegible] et sunt [illegible] singularibus q manifeste
sunt in medio [illegible] producunt [illegible] q
divina sunt sicut ex causis et primis principiis [illegible]
[illegible] ex omnibus q inducta sunt q tres [illegible]
[illegible] theorice et non [illegible] mathematica [illegible] physica
et methaphysica [illegible] in primo [illegible] sapientie [illegible] a
nobis dispositum e [illegible]
[illegible] sit divina et honorabilissima [illegible]

Non enim est alicui [illegible] in
aliquo [illegible] divine nature existit
[illegible] q in tali [illegible] in mola et
separata et simpliciter existat [illegible] physi
[illegible] sunt in quorum [illegible] cadit [illegible]
q est simpliciter [illegible] et hec e [illegible] eo quod [illegible]
[illegible] hec [illegible] ita in
[illegible] divina eo quod [illegible]
[illegible] cadit [illegible] quia sit in [illegible] per [illegible]

de [illegible] [illegible] pri[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] separate
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] scientia
[illegible] vel honorabilissima sapientia
[illegible] honorabilissima [illegible] honorabilissima
[illegible] [illegible] quod est divinum [illegible]
est honorabilissima scientia [illegible] [illegible]
huius sapientie libro [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sunt desideratores [illegible] [illegible]
vel sunt pretiose vel [illegible] [illegible]
vel annullatos [illegible] [illegible] [illegible]
scientia desideratorum est [illegible] [illegible] [illegible]
dicitur ipsa sunt in hunc [illegible] [illegible]
[illegible] vel ultra [illegible] et [illegible] [illegible]
quod omnes homines natura scire desiderant [illegible]
[illegible] at quod dicitur prima philosophia [illegible]
in materia et separata et [illegible] [illegible]
[illegible] ab [illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible]
dicitur an [illegible] sit [illegible] aliquid [illegible]
et [illegible] summa divina [illegible] sunt [illegible]
sicut et alie scientie que circa [illegible]
contemplant [illegible] ad hoc [illegible] [illegible]
[illegible] in mathematica et physica [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et in divina scientia [illegible]
et astrologia sunt [illegible] aliquid [illegible] [illegible]
non sunt omnium [illegible] neque sunt primum [illegible]
quod ens est et similiter de physica [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] sunt de deo et divinis [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] sunt primum [illegible]
[illegible] quod sunt primum entis [illegible] quod [illegible]
[illegible] est scientia non [illegible] [illegible] scientie [illegible]
scientia est [illegible] enim [illegible] [illegible] [illegible]
philosophorum dixerunt non est aliqua scientia [illegible]
[illegible] a physica [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad illa [illegible] [illegible] [illegible] considerat physica [illegible]
et [illegible] scientie physice [illegible] omnibus aliis [illegible]
[illegible] quod physica [illegible] scientia prima et [illegible]
[illegible] est aliqua scientia de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod physica [illegible] [illegible] sit physica
prima et [illegible] et quia ipsa est prima [illegible]
ipsa sit speculativa [illegible] et [illegible] [illegible]
ipsius de ente [illegible] est entis [illegible] et [illegible]
speculabilis [illegible] [illegible] enti [illegible] est [illegible]
[illegible] enim [illegible] [illegible] ista [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est entis non [illegible] est
hoc entis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est entis [illegible]
hoc enim est entis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] considerat
in contemplationem cadit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sunt due quantitates [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] enim prima non dependet [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et scientie [illegible] at [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] est et [illegible] [illegible] sunt [illegible]
theorice et inter illas sola divina [illegible]

phia et sihi . Tctatq [illegible] libri me
q est de eo q accidit p accns ne est aliq [illegible]
aliao pctica vl theorica

Quoniam aut ens simplr et ab-
[illegible] de mlo
sit in [illegible]
[illegible] ens 1m modo et ens p
[illegible] diminuto [illegible]
diminuto [illegible] est [illegible]
[illegible] p accns [illegible]
[illegible] diminuta q h esse [illegible]
qd accidit [illegible] entis q est veru cuiq oppo
[illegible] falsu / de hijs est dicendu in
[illegible] de ente diminuto [illegible]
[illegible] expedito tctatibq entis
[illegible] intende / sic em dctm e ens
[illegible] mltiplr dr vo qde ens dr
p accns [illegible] diminutu sic sit in re siue in aia
2o at [illegible] dr ens p se q dt ente pn m 2o
[illegible] figuras kathegorie q[illegible]
[illegible] signat q qdu aut sig at qle
et qda quatu et qda ubi et qdam qn et
[illegible] sunt ad ad 2m [illegible] medie Amp pter
[illegible] dca sut [illegible] dr ens p se de potentia
[illegible] et de actu ente / sic at mlt dis [illegible]
dem est [illegible] ens sic de mltiplr p[illegible]
[illegible] dicendu est de eo q e 2m accns
[illegible] q p[illegible] de hc ente 2m accns [illegible]
q n [illegible] circa tale ens pt ee speculacio
[illegible] em hic loqm de ipa q accntl [illegible]
[illegible] q in g[illegible] c ordia [illegible] poniq
de [illegible] q accidit sb e p accns / hc em p[illegible]
sic [illegible] no est et [illegible] q o est
speculacio tunct [illegible] sui et 2 no ali[illegible]
[illegible] de ente p accns no ee aqz eta
speculaco Sig m aut huius e q nulla
[illegible] studiosa est de tali accidente sed sit pcti
[illegible] sit speculatiua theorica Studiu em [illegible]
artificiu impedit ad dctand qd dr accns 2o
[illegible] pz p[illegible] in [illegible] sed actibq 1o em qui
[illegible] no studz ut faciat ea ad [illegible] q pnt
accid domui facte talia em q pnt facte
accid sunt infinita Accidit em domui do-
[illegible] ee [illegible] voluptuosa [illegible] no noci
[illegible] quibq no ee vtilem ad [illegible] alijs
[illegible] inutile et [illegible] faustam alijs aut in
faustam et de alijs ad q artifex in studio no
pt intende nl em pbibz facta ca domu
ee [illegible] p accns ab omnibq ut si dicto [illegible]
domibq et [illegible] nlli [illegible] e edificata
siue edificalis [illegible] pctica [illegible] operata
pz ergo de pctica / [illegible] in studio intendit
ad [illegible] accns p accns Eo no mo pz q nec
theorica [illegible] intendit in studio ad tale
accns p accns geometria em no specat [illegible]
[illegible] utrum accidat [illegible] no no em spe-
culat [illegible] trigonu est [illegible] et trigonu p[illegible]
accns ut si [illegible] sit [illegible] et alter [illegible]
[illegible] ligneu vel ferreu trigonu [illegible]
[illegible] q est esse tres equales angulos
[illegible] vel forte duabq [illegible] forte
[illegible] [illegible] duobq [illegible] tres angulos
[illegible] vel forte [illegible] 1o accidit ei

18v

Eodem aut mo nc Geometria
speculatur sic circa figuras
nc si altm qt trigonu et trigo-
nu duos rectos hns

Et hoc rationabiliter accidit / Symacho enim nomine solum accidens est /

Unde plato modo quodam non male sophisticam circa non ens ordinavit / sunt enim sophistarum rationes circa accidens ut est dicere maxime omnium / utrum diversum an idem musicum et gramaticum et musicus et utrumque alie rationes tales sunt

Videtur enim accidens propinquum quid non enti. Palam autem et ex huiusmodi rationibus / nam aliorum enim generatio est et corruptio, eorum vero que sunt secundum accidens non est

[illegible]

entis / si enim accidens [illegible]
[illegible]
aut accidens per accidens [illegible]
non [illegible]
est entis [illegible]
aut est [illegible] aut est [illegible]
[illegible]
patet quod accidens [illegible] nomine
[illegible]
quod est [illegible]
quodam non male ordinavit sophisticam circa
non ens / sophistarum [illegible]
circa accidens [illegible]
[illegible]
musicum et gramaticum et musicum et [illegible]
aut idem quod [illegible] est idem si enim [illegible]
sicut et [illegible] accidit [illegible]
accidit et alteri accidit aut [illegible]
[illegible] accidit et musico [illegible]
ergo musicum [illegible]
[illegible]
enim [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] est si [illegible] quod [illegible] et non [illegible]
[illegible] est ergo si aliquis musicus [illegible]
[illegible] est factum [illegible] musicum est
factum non autem [illegible] / et sic [illegible]
alie [illegible] sophisticae [illegible]
[illegible] est factum quod non [illegible]
quod non [illegible] vel fieri
[illegible]
[illegible] Videtur enim accidens propinquum [illegible] non ens
[illegible] palam est ex huiusmodi rationibus [illegible]
[illegible] enim [illegible]
est generatio et [illegible] sunt [illegible]
et eorum que [illegible] sunt [illegible] corruptio [illegible]
[illegible]
sunt [illegible] accidens [illegible] per accidens [illegible] accidens non
est generatio vel corruptio [illegible]
[illegible] generatio vel corruptio [illegible]
[illegible] est [illegible] accidens non est [illegible]
[illegible]
[illegible]
per accidens non [illegible] entitatis [illegible] / ita non
[illegible]
[illegible] studiosa // [illegible]
principio et [illegible] quod sit [illegible] accidens [illegible]
accidens /

Oportet tamen nos loqui de accidente adhuc amplius quam dictum est, in quantum loqui contingit in eius natura que est valde indeterminata. Ergo nos dicemus primo propter quam causam sunt huiusmodi accidentia. Hoc enim cognito statim erit in illo palam erit quod de ipso non est aliqua scientia etc. Investigantes ergo causam et naturam huiusmodi accidentis dicimus quod in universo enim quedam videntur similiter se habentia et ex necessitate, secundum quod necessarium quod impossibile est aliter se habere in substantia et operatione propter sue nature ordinem et necessitatem. Talia autem non sunt dicta necessaria secundum vim vel violentiam sicut in [?] in quinto huius diximus in talibus ubi fit aliquid propter secundum violentiam. Sed sunt necessaria primo dicta necessaria eo quod non contingunt aliter se habere sicut sunt causa prima et celorum ordines, et hec sunt in quibus non est materia aut si est in quibusdam eorum tunc sunt illa in actu sua tota, et ideo nichil de ipsis remanet in potentia nisi forte ad ubi secundo et continue ad gentem regularem et diuturnitatem, propter quod nichil contingit indicari in istis eo quod uno modo se habet et regula ... sunt omnium aliarum. Alia vero que subsistunt regulariter ex necessitate quidem non sunt sed que secundum magis sive ut in pluribus, et in hiis est materia non tota in actu. Hec enim sunt frequenter et possunt non esse, et utrumque illorum id scilicet quod est semper et id quod est frequenter dicitur secundum causam efficientem. Est autem contingens ad utrumlibet secundo dictum secundum contingentiam, et ideo id in ordine causarum non est ponendum. Id autem quod est frequenter est principium et causa talis accidentis. Et hoc quod dicimus quod vix raro accidit, cum id quod est frequenter non procedit ad actum in potentia materie [?] raro causatum a duabus accidentibus casu vel fortuna sicut in ultima parte secundi libri determinatum est. Quod enim non semper ut frequenter est cum possibile ad esse hoc est per accidens quod raro accidit, et quod est frequenter secundum causam efficientem ut prius esse primum et causam inveniens eius quod raro accideret frequenter et raro esse sicut opposita [?] videbis. Quod enim non est semper neque secundum magis sicut in pluribus hoc dicimus esse accidens. Sicut [?] si est quando estiva non sit calor nisi in vere sed potius frigus hiemale vel glaciale, hoc enim accidere dicimus

Quoniam dicendum est amplius de accidente in quantum contingit que eius natura et propter quam causam est. Simul enim forsan palam erit et quare eius non est scientia. Quoniam quedam igitur sunt in entibus semper similiter se habentia et ex necessitate non que secundum vim dicta sed quam dicimus in non contingere aliter — Textus com. 5

Illa non ex necessitate quidem neque semper sed quasi secundum magis. Hoc principium et hec causa est eius quod est accidens

Quod igitur nec semper neque secundum magis est hoc dicimus accidens. Ut sub cane si fuerit hyemps et frigus hoc accidere dicimus sed non si estuatio et calor quia hoc quidem

semper autem ut in magis. illud vero
non

Et hominem esse album accidit nec
semper nec ut in magis

Animal vero non secundum accidens

Et edificatorem sanitatem facere
secundum accidens quia non est hic natus
facere edificator sed medicus. sed
medicum accidit esse edificatorem

Et coquus voluptatem coniecturans
faciet utique aliquid salubre. sed
non secundum pulmentariam. Quapropter
dicimus et est ut facit simpliciter autem
non. Aliorum namque aliae quandoque potentiae
factive sunt. horum vero nulla ars
nec potentia determinata. nam secundum
accidens entium aut factorum causa
est secundum accidens

Quare quoniam quidem non omnia sunt
ex necessitate et semper aut entia
aut quae fiunt. sed plurima ut in
magis necesse est esse quod secundum
accidens ens. ut nec semper nec ut in
magis album musicum est quoniam vero fit

sed quod caumata fit in vere in talibus
terris non dicitur esse secundum accidens
hoc enim quod frequenter fit et in vere semper
vel est semper vel ut in magis sed in
pluribus. sed quod raro ad [illegible]
fit est in raro fit frequenter. Videlicet
licet hominem esse album dicimus
secundum accidens proprie in terris
[illegible] hoc enim fit ut in
pluribus est. Sed hoc non est album non
dicimus secundum accidens esse quod animal
est in homine. Nunc Edificatorem
vero sanitatem facere dicimus secundum accidens
quia non est hoc edificatoris facere
sed medici. quod edificator contingit
esse medicum. Et coquus cum [illegible]
[illegible] quod in pulmentum [illegible]
ad facere in cibis salubre sed hoc
non facit secundum artem coquinariam
et ideo dicimus quod hoc accidit et [illegible]
modo quod fit salubre aliquid simpliciter
non facit quia si simpliciter faceret secundum
artem coquinandi faceret semper vel
frequenter cum eius cibus hoc faceret
Aliorum enim quae in frequenter fiunt
sunt aliquae aliae quod est potentiae fac-
tive. horum vero quae dicimus sunt
per accidens. [illegible] est ars operata [illegible]
[illegible]. Dico autem potentia [illegible]
tatem et [illegible] ordinative [illegible]
non nota quae est [illegible]
sed adhuc [illegible]
sit est [illegible]
talem [illegible]
id quod est per accidens. licet [illegible]
multum habeat potentiam in eo quod
est ad opposita. [illegible]
Et [illegible] causa est quia [illegible] sunt
secundum accidens. aut facta sunt secundum
accidens. quod est [illegible] vel fortune
indicata vel [illegible]
eius quod fit frequenter sed [illegible]
[illegible] sed [illegible] non omnia
sunt ex necessitate et [illegible] aut [illegible]
facta sed plurima sunt ut in magis [illegible]
non necesse est quod id quod est secundum accidens
neque semper sit neque ut in magis
sed in pluribus sit dicimus [illegible]
esse album quia [illegible] sit [illegible]
raro fiat [illegible] secundum accidens
fiat et [illegible] non dicitur [illegible]

quod omnia fierent ex necessitate quia
si non aliud raro quam quod ut fiat fre-
quenter in quo radicatur id quod fit raro
tempore sequitur quod si ut fit raro quam
ut fiat ut non esse et convenire tunc
si ad fiat frequenter debet ponere
illud non esse et quod ponatur aliud
esse agens impediens ab eo quod est frequenter
et semper incidet id quod fit raro ita
cum ipse incidentes sunt causas que
raro fiunt propter quod ex una eorum que
frequenter fiunt erit causa contingens
que fit in ea aliud propter id quod est
ut in magis sicut in pluribus / Et ergo
eius quod est ut in actibus. Pertica sume
ex rebus vocationibus. Respondeo utrum
ut est ut in actibus. et quia dixit quod
est ut neque semper neque magis
sive in pluribus / Suppositio est ens
id quod est ut in actibus aliud horum
esse / est quod quis evenies propter hec tria
rerum accidens. sed utrumque horum est aliquo
modo ut in magis. quia id est frequenter
ut in ... invenitis et efficientis
et est raro ut in ponamus huius / Quod autem
sit nullum talium est principium. et ita
... ut est in eo in potentia
quod respiciat non esse. si autem quidem
sit sempiterna de hiis posterius in
hac sapientia perscrutandum est

Sextum capitulum de eo quod est per accidens
non est scientia

Quoniam non scientia non est accidentis
palam est ex inductis / Scientia autem
omnis aut est eius quod est semper aut
eius quod est frequenter sive ut in magis
sicut enim aliquis quod sciatur per scientiam
principia et causas sciet. id quod
... principia simpliciter
quidem non sciatur. sed modus quo sciatur
est modus cognitionis. per hoc
cum sciatur quod non inveniatur est neque
semper neque frequenter eius et causa
non reducitur ad inveniri. sed in hoc
quod aliud est causa principio et causarum
veram rationem cause et principii tale
autem et tale eius. nemo potest addiscere
apud se ut potest docere. Et quibus
aliquo eorum doceat scire. quod quod diffinitet
hoc quod dixit vel doceat aut per se aut

aliquo ut in actibus erit. si autem non
omnia erunt ex necessitate quare manifestum
est causa contingens propter quod ut
in pluribus aliter accidens

Principium autem est quod sumere utrum
non est. nec per se ut in magis. a
hoc impossibile est igitur aliquid preter
hoc quod utrumque contingit et ut in acci-
dens sed utrum est quod ut in pluribus
et quod sic nulli insit aliter sunt quedam
sempiterna de hiis quidem igitur
posterius perscrutandum est

Quod autem scientia non
est accidentis palam
Scientia namque omnis aut est eius quod est
semper aut est eius quod ut in magis

Etenim quo docebitur aut
docebit aliud quia enim diffini-
re aut per semper aut per ut
magis

aut quia utile indifferenter se
habitandi ut zm magis

Quod aut ptez hoc no debet
dicere qm puta noua luna
aut n semp aut ut in plibus
z q noua luna accidis aut
qd pretez hoc. Quid igit
sit accidis z gr qm causam
z quia scia no est eius dem e

Quod aut sint principia
z cae generabilia z corr
uptibilia sine generari z corrumpi
palam

Si n. hoc omnia ex necessitate
erunt si eius q fit z corrum
pitur no zm accidis causa
aliqua necesse est

p frequens. Alia eni sic zm esse acci
dunt ut determinata pnt seno
habet eo q ut plia accipi no pnt
sic accipit inmediatum indifferenter
vole esse se habitandi zm magis
z hoc accipe sic et ut in plibus
Quod aut ptez hoc q no frequenter
existit no debet. puta que sit
aqua et acciu z cae accipi no pt
tu sic indiffereter neomenia neo
menia aut z parte lune noue
eo q neomenie secundi ordine
sue cause fiunt sic et zm accidis sunt
zm magis et frequenter. Accidens enim
e de quo hic loquitur pter hoc
dictu e a nobis q sit quidem
z pt q causa e et ex d ipo nulla
pt esse scientia. Ca quintu q
no omnia fiunt ex necessitate
qz quedam fiunt p accidis qui sic
si negetur sequntur oia ex necessitate fi
Omnia vero pia z causa h
accidentis sunt ea que sunt
generata quidem z corruptibilia
eo q sunt frequenter. Manifestum e hoc q
sunt cae huius accidentis q sunt cum ge
neratione et corruptione naturali
ita q ultimis no generatis nec cor
ruptis zm ordine illo quo produ
ca que sunt frequenter. Et ipse que
pt fiunt. Dixim eni q quod
no quod e frequenter impeditur a cas
sio. z ordine exitus d poria ad
actu tunc inducit casus. Mani
festum e ergo q hec pria z cae hui
accidentis sunt genita z corrupti
tu ngt zm ordine eundem generant
z corrupunt generant z corrumpunt
zm infinitam successionem ex pte
no infinitum. plus illi impedimenti
ex materie inequalitate vel ex alia
z tunc inducitur id qd e raro siue
q e casus. z id id quod e pactum
Si alit aliquis huius opinionis non
concedat hoc sz omnia dicat esse
ordinata sibi succedere et unum ex
ex alio ex necessitate in omne futurum
et ex omni pterito tunc sequitur q omnia
ex necessitate erunt. Si eni facti et
corrupti no pnt aliqua zm accidens
tu sz omnia fiunt cum eeuler z nomi

fiunt ex contingentia fiunt et facta
sunt contingenter / qui tamen cum de
aliquo futuro dicentes utrum erit
hoc aut non / si enim non sit causa una
et per consequens dicta non habet porta
prima effectus et destructa de-
struitur / sed hoc quod est causa non
sit hoc quod est effectus / sed quod autem non
sit id quod est causa tunc non sit hoc
quod est effectus / hoc autem quod est causa et
effectum est tunc manifestum est quia
si semper aufertur tempus tempore finito
sic cum est decursus medias causas
inter primum et ultimum devenit usque
ad aliud principium presens in quo erit
necesse quando id de quo quesitum
est / et hinc certum est quod quemadmodum
utrum scilicet mortuus sit in infirmitate
naturali vel violenta morte quia in
hoc non est dicta contingentia ad presentem necessario
et dicemus quod tunc predicta morte
contingente in hora futura aliquid deviata
quia dicemus quod prima causa mortis
sue est una et haud dicamus esse fi-
erit ab egritudine animi et corporis
erit autem ab egritudine si ad quindecim
faciet hoc quod est contingenter ab egritudine
et hoc iterum est secunda causa cuius non
fuit et descendendo a prima causa
usque ultimum effectum necessario ex prima
causa posita concluditur effectus
ultimus qui est in animo necessario deviatus
et sic omnia erunt contingente et sic
etiam concluditur ex parte in predicto / Cap.
Factorum ad sunt contingente factum
tunc contingit sine per accidens
et hinc certum est ut si dicamus quod hic
infirmus necessario sitit sitit cum necessario
si comedit sitit facientia que
sunt calida posita sed comedere sitim
faciens ponitur contingenter si autem ponitur
contingente non esse si non est tunc supponitur
inducta ypothesim ergo ille aut ex ne-
cessitate morietur aut contingente
non morietur quia calebat similia
generum sua et si hoc comedit sitiunt
et vinum bibit et si vinum bibit ebrie-
tate rixatus fuit et necessario infirmitate
vel occisione mortuus est positum
aut primum esse necessarium tamen quod ex
mediorum necesse est esse necessarium similiter
posito quod ponitur esse causa secunda

Utrum erit hoc aut non si hoc
fiet si aut non non.

hoc aut si aliud et ita ma
nifestum quia semper tempore
ablato a finito tempore veniet
usque ad nunc. quod

Quare hic moritur. infir-
mitate aut vi. si exit
hoc aut si sitit. sed si ad
et ita veniet ad quod nunc
est

Aut in factorum aliquid ut
si sitit hoc aut si comedit
mordicantia. si aut hoc
aut non quare ex necessitate
morietur aut non morietur

Similiter autem et si supposuit

ad facta eodem modo. iam enim

est hoc in aliquo dicto aut

aut factum ex necessitate ergo omnia

erunt que futura sunt ut

moriturum fore viventem

iam enim aliquid factum est ut

contraria in eodem corpore

sed si infirmitate aut vi non

dum nisi hoc factum fuerit

Palam autem quod usque ad aliquod

vadit principium hoc autem

non ad aliud. erit ergo quod eius

causa quod ut contingit evenit

ipsum et causa generationis ipsius

nulla

Sed principium quale et causam

qualem reducimus talis utrum

ut ad materiam aut ut ad

genus quod cuius gratia aut ut

ad movens maxime perscrutandum

ceciderit et necessario ergo et ultimum est necessarium

Similiter autem si supponitur requirens si aliquis

in tali processu procedat supplicando

de effectu ad causam de presenti ad preteritum

Eadem autem ratio est consequentiam

secundum inductam ypothesim [illegible]

[illegible] hoc dicat quod ex necessitate [illegible]

principio facto in preterito quod fuerit con[illegible]

[illegible] Tale enim dico factum [illegible]

ex necessitate [illegible] [illegible] [illegible] erunt

futura sicut si dicamus [illegible] moriturum

[illegible] vivit eo quod iam in preterito aliquid

[illegible] factum est per quod [illegible]

[illegible] si dicamus quod contraria [illegible]

compositum [illegible] sunt [illegible] corpore

sed licet contraria sint in eodem [illegible]

[illegible] inducunt si infirmitate aut

violentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

fore infirmitas et si infirmitas [illegible]

[illegible] morietur. Palam est ergo quod [illegible]

[illegible] supplicando a posteriori [illegible]

vadit usque ad aliud primum [illegible]

[illegible] principium non vadit ad aliud

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] fecit per accidens [illegible]

aut [illegible] [illegible] [illegible] quod est [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] absolute [illegible]

[illegible] [illegible] hoc ergo sunt [illegible]

[illegible] quod [illegible] [illegible] que fiunt per accidens

sit [illegible] contingit evenit per accidens [illegible]

[illegible] causa generationis eius quod est [illegible]

[illegible] sit [illegible] [illegible] casus et fortuna

illa sit eius causa et ille sit causa

per accidens [illegible] si queratur [illegible]

[illegible] et ad qualem causam fiat [illegible]

Anagoge Anagoge sive supplicatio

[illegible] maxime perscrutandum

est ad quod deveniat [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] illa sit [illegible] [illegible] finalis [illegible]

[illegible] sit [illegible] sit [illegible] aut

deveniat ad causam moventem.

Dicimus quod radicatur in materia

eorum que sequuntur sunt [illegible] in [illegible]

et causa eius est movens [illegible] casum

et fortunam [illegible] que fiunt per

aliud sicut subtiliter declaratur

a natura in 2a physicorum et [illegible] [illegible]

[illegible] fiat in preterito vel futurum

[illegible] [illegible] quod [illegible] accidentia

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] evenerint [illegible] una [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible]

facilem est inde consideracioni

Capitulum vi et est digressio declarans quod omnia reducuntur in causas primas et quomodo accidens casuale est in rebus

Dubitabit autem aliquis ex dictis dicens sumens rerum utrum omnium entium diversitas reducibilis sit ad primum principium et idem et unum sicut omnia reducuntur ad unum universitatis principium hoc videtur nisi intellectus divinus activus quidem et cum ille sit causa uno modo omnibus et ordinat videtur omnia esse ex parte uno modo et ordinata ergo et ea que sunt per accidens sunt ab hoc principio et eorum que sunt per accidens causa prima non est per accidens etc. et quod predicta. Si autem dicamus non sit causa prima tamen per ordinem universitatis non est ad unum reductio sequitur quod plura sint universitatis principia et plura sint universa que ambo sunt absurda. Si autem principium universitatis est unum tunc per unum provenit diversitas causarum eorum que sunt semper et eorum que sunt frequenter et eorum que sunt raro. Ad hoc autem respondendum licet difficile sit solvere absque eo quod dicendum videtur est quod universitatis principium est unum et hoc est intellectus divinus qui per scientiam suam causat quod tamen scientia est idem ipsi et est causa eorum que sunt per scientiam.

Et unus modus se habens ad omnia et est causa ordinis omnium eorum que sunt quod ipsa est que facit cuncta et distinguit et ordinat omnia corporis sicut nos [illegible] parte sunt [illegible] sicut diximus [illegible] ea que sunt raro et sunt per accidens reducuntur ad causam per accidens intelleximus de causa propria et non de causa in qua stat reductio eorum. Tamen eis consimiliter est quod id quod est frequenter per suam materiam est principium eius quod est raro reducitur eius ad causam ne intendentem licet accidat illi qui fodiens sepulcrum non operatur ad inveniendum thezaurum hic non operatur hoc in quantum est sepulcrum fodiens sed in quantum fodit in loco thezauri et reducitur etiam ad causam que non est causa finalis licet accidat etiam isti qui nisi fodiens intenderet fodere sepulcrum non foderet. Unde patet quod propter aliud foderit et non inane fodit et per fodienti invenire thezaurum accidat et ideo dicitur per accidens invenire. Et id aliud quod est frequenter reducitur ad illud in

in quantum ea que sunt per se reducuntur per influentiam et [illegible] per generacionem et corrupcionem esse enim divinum influit immutabiliter [illegible] in nobis incorruptibus [illegible] [illegible] Sicut autem intellectus divinus unus uno se habeat et immaterialiter et intemporaliter et simpliciter et immobiliter tamen multa eorum et [illegible] que sunt frequenter propter bonitatem suam multiplicat [illegible] et temporaliter [illegible] et [illegible] nobiliter. Et ideo intellectus divinus non tollit possibilitatem a materia. Et ideo licet [illegible] omnia sunt immobiliter tamen multa sunt contingenter.

Et sicut [illegible] est [illegible] ars est in [illegible] omnia que sunt in materia [illegible] multiplicat [illegible] et immobiliter tamen [illegible] sunt in materia [illegible] per [illegible] Averroys [illegible] qui dicunt omnia procedere ab intellectu actu sicut a tabula inscripta [illegible] de tabula non satis [illegible] sit actu intellectum. Et de [illegible] possibilem aliud [illegible] sicut nos [illegible] libro 2o de anima et in libro de intellectu et intelligibili [illegible] omnes forme que sunt in materia [illegible] intellectu causa [illegible] et ideo [illegible] dicitur [illegible]. Sicut etiam quod intellectus divinus [illegible] in [illegible] sicut [illegible] quod omne quod est in aliquo est in ipso per potestatem eius [illegible] que in intellectu primo sunt simpliciter et immaterialiter [illegible] et immobiliter. Et unus modus omnibus [illegible] dispositionibus sunt in materia [illegible] quod non sequitur quod [illegible] sunt [illegible] immobiliter [illegible] illa eveniunt im-

15

8

ko 2

intelligibilis et recte quia intellectus dum non tollit a signata et a causis suis dispositiones suas [illegible] et que non conveniunt [illegible] sunt in tantum medius et intima [illegible] principiis [illegible] convenit [illegible] tum proprie conse[illegible]

Sic ergo patet [illegible] omnium [illegible] per analogiam ad eam primam [illegible] Tertia [illegible] intrinsece est non [illegible] de quo hic loquimur. Non enim ad [illegible] [illegible] reducuntur [illegible] quia aut [illegible] per [illegible] quod ipse ut sunt eadem adeo [illegible] [illegible] et hoc indigent [illegible] [illegible] quod est in potentia et omne quod [illegible] indiget eo quod est in actu per quod educatur de potentia.

Sic ergo [illegible] quod [illegible] et [illegible] in [illegible] quod [illegible] per [illegible] sui intellectus [illegible] et non corporis in [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] motus [illegible] [illegible] vita quedam [illegible] [illegible] Est autem non [illegible] quod de actu de quo loquimur esse [illegible] [illegible] in aliquo genere [illegible] [illegible] in omnibus [illegible] [illegible] quod [illegible] esse album [illegible] [illegible] et album [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Hec ergo tractata de actu et potentia dicta sunt [illegible].

Tractatus 3us 6ti libri qui est de vero et falso

Capitulum primum in quo ostenditur quod verum et falsum sunt in anima primo et sunt entis anime potius quam entis rati extra animam

Preter [illegible] quod non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] id quod est verum [illegible] [illegible] hoc enim est in compositione et divisione [illegible] [illegible] [illegible] intellectu esse [illegible] [illegible] [illegible] autem [illegible] [illegible] verum et falsum [illegible] [illegible] [illegible] intelligere [illegible] [illegible] [illegible] non est verum nec falsum [illegible] [illegible] autem [illegible] [illegible] quod intellectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] verum [illegible] [illegible] que sunt in anima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] que sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] que sunt in anima [illegible] [illegible] [illegible] est adequatio rei et intellectus [illegible] [illegible] quod [illegible] sunt signa [illegible] [illegible] in eo quod [illegible] [illegible] [illegible] vera vel falsa [illegible] autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] autem est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] autem [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in compositione [illegible] [illegible] non fiunt in intellectu [illegible] [illegible] sine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non est in [illegible] Constat quod non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellectu [illegible] et dividentis [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] que est [illegible] [illegible] [illegible] autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] natura [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et dividendo [illegible] [illegible] [illegible] intellectus [illegible] in forma [illegible] et [illegible] est aliquod forma eadem in [illegible] intellectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

quia ea que componuntur circa actum per intellectum
sunt entitatem et sic dicitur in
alia scientia non debent inquiri de rebus
illa prima. quia que sunt sibi propria
sapientis est ut in primo huius sapientie
libro dixit. unde circa sic docet quod
non est inquirendum expositiones diversorum
per naturam et per principia et ingeniose
et in rationibus disciplinaliter
[illegible] et ideo philosophus determinat de
vero sicut ipsum se habet. et sufficit
nec de plus ingreditur. [illegible] amplius
[illegible] sicut nichil vero est extra
[illegible] intellectum nec determinandum in sci-
entia eadem prima que sunt principia
[illegible] de quibus est intellectus et eadem
sunt eadem. et quia dividuntur [illegible]
[illegible] sunt in humano intellectu. [illegible]
[illegible] adiungendi [illegible]
[illegible] probatum et dubitatum
[illegible] intellectum et intelligibilem [illegible]
[illegible] ergo determinans de ente quod est verum
vero et ente quod est [illegible] nec per
aliam [illegible] determinandi veritatis [illegible]
quia cum ea que fiunt intellectus re-
ferunt ad rem. eo quod sunt eadem
[illegible] et [illegible] in anima [illegible]
[illegible] non sit eo modo acceptandum [illegible]
[illegible] dependentia ad re-
[illegible] esse verum non nisi in anima
[illegible] autem accidit in [illegible] compositione
[illegible] sic etiam in oppositione aut
separatione. sed sic ea que sunt sine
[illegible] vel compositione alius sermo
[illegible] determinare quia hoc pertinet ad tertium
[illegible] libro de anima. ubi loquitur [illegible]
[illegible] intelligentia indivisibilium et in [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] ubi autem
verum et falsum est in compositione [illegible]
est [illegible] non collata ad unum [illegible]
[illegible] sicut in [illegible] capita
[illegible] [illegible] [illegible] sic
et [illegible] sunt composita et composita
vel divisa sunt per intellectum [illegible]
et [illegible] sicut dixit anaxagoras ideo
quod componit [illegible] compositio vera
[illegible] dividit [illegible] divisio
est vera et componit [illegible]
dividit [illegible] compositio et divisio [illegible]
[illegible] ea que [illegible] in [illegible]
sunt intellectus et componens est ipse
intellectus et [illegible] sicut intellectus [illegible]
[illegible] sit intellectus [illegible] constat
[illegible] non [illegible] intellectum
[illegible] autem opposita componit non sic opponi

Ergo de ente in actu
permutatur. determinatum
quantum sufficient
Est autem verum ens aut non ens
ut frequenter quam in compositionem
quam et divisionem totaliter non [illegible]
partitionem contradictionis
Verum quidem non affirmationem in
composito habet. negationem vero
in diviso. falsum autem huius
partitionis contradictionem

Quod autem quod simul aut quod separatim
intelligere accidit alius sermo

Dico aut q simul z q sep
eratim ut no eo q consequnt
s; in vnu aliquid fiet.

Non est falsum z veru in re
bus ut quod bonum verum
q aut malu falsum s; in
mente

Circa vo simplicia z q qd est
nec in mente est ergo quecu;
oz specu' ci' ens z no ens
posterius pscrutandu est

que in mat ex anima sit omnino
cum in his que de anima z intellectu
et intelligibili disputata sunt qz forme
rez p lso qz esse in anima q sz lumina
agentis intelligentie z om q sz ele
luminoz no sunt apparentes oppositoz
sz etiam in scia de sensu et sensato
diximus q colores sensibiles esse spiritale
q est impressionis no est oppositionem tangit
vno puncto medij pspicui sunt re
rum esse spirituale. ergo z in quado qz
aliq p idem spatium vndique in vident
nigri et nigru ab exigentia est appa
rentibus. et sum dicimus quod dicit
lume et corpus sibile. q e esse
pus quod lumen corpus impressionis
p ira z bata. Est enim signa quod
radij diuersoz luminarium solis z iouis
et alioz defluant in medio appa
rentibus. ta sunt sz in qualibz par
te pspicui in tensum. z prioz esse
esse spirituale quod lz sz ego sit simpli
cium complectendo. et sic complexum plura
z compositum accipit intellectus. Dico aut
simul z separatim est accepta sua no
sz de ente ita q sz plura unum z
alterius partem. sz plura complexa sz unum
q composita p intellectum z vnus composi
vim sunt. Falsum enim z verum no sz in rebus
sz bonum et malum. Diximus enim i sic
primi phisico q prima principia entis et
nobilis sz bonum z malum. qz sz i esse
diuinum z bonum z optimum i quod e ire
appetitiuum. Primatio aut non integra
ad maleficium ab aliquo pcedens
z tn sunt entis principia oz ipa esse
in rebus. Verum aut z falsum no
sunt in mente. sunt bi plus e contrarietate
de ponendo verum qz falsum ipa sunt vndet
propter quod relatum ad rem e no entis
nero aliud respondet primum
sz supra diximus z dicimus de no
z falso que sunt composita et diui
sionis. Circa simplicia enim sicut in
complexa. z cu qz e q dt diffinicio
e verum z falsum. sz in 9o libro huius
sapientie distinximus. q no e in mente
sz in re ipa coniuncte accepta. Cum
tamen et sit separata a rebus et
sz in anima et supra quidem vbi diximus
de vli diximus q de singuli separatis

de falso

cum subtilitate autem omnia quaeque speculari oportet de huiusmodi ente separato et etiam non entis separati possumus esse scientiam [illegible] ut infra in libro huius sapientiae 12° et 13° ubi omnes dignitates exprimentia talis entis exemplum inducentur et quod unitatis habeat ordinem

Capitulum 3m in quo ostenditur quod huiusmodi ens est relinquendum sicut et ens per accidens eo quod non est in aliquo genere entium nec aliter quam in mente determinatum est

Quoniam autem sicut iam patet compositio huiusmodi quod determinat verum et divisio est in mente et non in rebus extra manifestum quod hoc quod ita est ens secundum divisionem entitatem ab alias quae per se entis sunt extra animam huiusmodi accidentis. Aliquotiens enim in tali ente copulat et dividit id quod est quid aliquo aut quale quod ad quantitatem aut ad ubi in veritate eo quod omnia alia praedicamenta sunt separationes et species entis huiusmodi [illegible] sed tamen hoc non est ad propositum. Sed hoc constat tamen mentis copulat ea quae vel sunt in uno et eodem subiecto sive ea quae sunt indistincta ipsa compositio et divisio. Unum est in aliquo subiecto si enim componit vel dividit ea quae sunt indistincta coniunctis tunc magis est clarum quod compositio et divisio non sunt in genere sed singulariter. Unde verum est in aliquo genere entis in eo sicut entis genera et per se permittendum est actus per accidens sicut superdiximus quod non est in aliquo genere entis et ideo permittendum est verum quod in sic est extra quod iam ostendimus id est non est in aliquo genere entis et [illegible] quaedam causa est indefinita et mentis sit ostendimus superius. Huius autem veri causa est entis mentis aliqua passio et utrumque est circa genus entis quod reliquum est et extrinsecum ab eo quod non est ens in aliquo genere entium determinato extra. Et ideo neutrum illorum accidentium ostendit quod determinatum extra in rebus naturam entitatis habitudinis. Neutrum enim horum aliquam unam entis naturam praetermittatur ergo ista causa perscrutanda enim sunt principia et causae illius entis. Quod vero est ens significat est ens hoc enim est in genere. Palam autem est ex hiis quae determinata sunt in secundo libro ubi distinximus quibus modis unumquodque dicitur quod ens ipsum quod vere est multipliciter dicitur

complexio

Quoniam autem complexio et divisio est in mente et non in rebus, quod autem ita ens aliud ens a principalibus. Aut enim quod quid est aut quia quale aut quia quantum aut si aliquid aliud copulat et dividit mens. Quod quidem ut accidens et quod ut verum ens praetermittendum.

Causa enim huius quidem indeterminata, illius vero mentis aliqua passio, et utrumque circa reliquum genus entis et non extra ostendunt entem aliquam naturam entis. Quapropter haec quidem praetermittantur, perscrutandae vero sunt ipsius entis causae et principia inquantum ens.

Palam autem in quibus determinavimus de quotiens unumquodque dicitur quia multipliciter dicitur ens. Significat enim hoc quidem quod quid est

Incipit prime philosophie liber 7 qui est de substantia prout ipsa est rei quiditas. Cuius primus tractatus est de principalitate substantie.

Capitulum primum quod est digressio declarans que est intentio libri et que sunt species substantie acceptionis et qualiter accidens est substantie modus.

Dictum est autem quod perscrutande sunt principia entis et cause eius in quantum est ens. et nam dicitur nam entis. hic autem est de substantia propter quod substantiam perscrutari oportet secundum principia ipsius et diversitatem. Est autem substantia concepta tantum una et separata. et eadem que concepta est tantum una quo ad nos notior est. et ideo prius de ipsa per quemdam modum aut de separata dicendum est. Concepta autem [illegible] materia substantiam triplicem determinandam oportet secundum principia corporis et secundum motum ipsius ad esse. et ideo est potentia et actu. Et secundum quod in esse constituta consideratur et ideo unum et unum et multa et sicut cum constat tamen unum esse et multa. et ea que sunt ab uno et multo. sicut nos in sequentibus ostendemus. Amplius prima substantie sunt una et forma et proprie forma principium est substantie. et ideo oportet declarare quod unus quidem modus secundum quem ipsa est totum esse substantie prime et quiditas ipsius que significatur per diffinitionem. et ideo necesse est nos perscrutari de substantia in hoc septimo huius prime philosophie libro. Alius autem modus considerandus est prout ipsa est forma quedam et natura secundum se considerata a materia divisa que est alia per compositionem. sicut anima est forma hominis non sensata de ipsa. et ideo non large loquendo aequivoce et totum quiditas hic suscipitur. et ideo non considerabimus de forma in septimo libro sed octavo

est huius prime philosophie libro. Considerantes quod de primis substantie quod forma est totum esse et quiditas ipsius sensata de ipsa dicimus. Prima quidem enim substantia [illegible] quod est actus distinguitur primo quidem quod ipsa utilitas prime substantie considerata a [illegible] duplex [illegible]. Diximus enim in physicis ubi de eterna loquuti sumus quod ubi nec est ipsa una res substantie accepta que est motus. unde cum non est hic simpliciter [illegible] simpliciter consideratur ipsa una est in quo explicat ipse dicens [illegible] non prius referetur ad ipsam [illegible] et ea que prius sunt ei. et hec non descendunt ad primam substantiam in principiis quod ipsa natura prime substantie est ipsa est una unitatis [illegible]. Alia autem non forma consideratur secundum accidentia eam et proprie secundum accidentia quod separatum esse considerabile. et sicut totum intellige in multa. quorum omnium ipse est substantia et esse. Et sicut de multis et quantitate efficit. Ita dicitur [illegible] in [illegible]. Et hec non [illegible] dicimus accipitur secundum suam naturam. sicut enim accidentia semper sunt quod dicat aliquid esse subiectum tali quod cadit in quantum accidit. sicut etiam dicimus accidens esse talis esse. Et huius quidem [illegible] est exemplum in colore. sicut enim diffinitur color extremitas perspicui in corpore terminato. et extremitas perspicui sicut substantia constat quod color dicat substantiam sub eo [illegible] quod est motivum visus esse. Et autem dicitur quod color motivum visus secundum actum lucidi. lucidum in actu luminis. et ideo est substantia quedam quod lucidum in actu luminis est perspicuum illuminatum. et ideo est substantia et ideo color dicit substantiam quandam subiectam tali esse. quod est visus motivum. Et color quidem secundum naturam cadit accidentalis esse. ideo substantia quo substantia talis accipitur. et si ipsa substantia subtrahatur nihil penitus remanet. neque in re neque in intellectu quod non accidit. Et ideo prima substantie sunt prima accidentis. et ideo non accidens [illegible] in genere et dicitur in omni quibus cuius. Et cum color non dicat in genus esse talis substantie convenienter substantiam erit color et definitus non intelligitur. quod ideo est motivum visus nisi secundum actum lucidi et sic in

colore nō intelligat. nō pt capi ab
intellectu q̄ sit color. et ert res q̄e
in nullo gñe locari pt. Et ex hijs
q̄ iā diximꝰ dū intelligimꝰ rem
quidez q̄ accitꝰ nō ē vere nec mod
subē aliud aut q̄ accipiatur utrumq̄
sub similitudine tali tunc ipsum ē modꝰ nō est
aliqua dicta entitꝰ opposita sbē. per
tunc dissioz locari posset in gñe
hoc vel in. Et aut nos diximꝰ
q̄ color hoc nō est subē modus
ita etiā color ē modus sbē dissolu
te et rarifcate ex cōpulsē p̄mo
corporis celi. sup sbāz dissolutam
factam. p̄ hoc eni h̄z color dissolue
ē moue acentro. et congregare et
oīa hmōi facere que attribuuntur
ei. Et aut dicat color et tal
subē nō interea sbā nō est res aliq̄a
ordinalis. in aliquo gñe. vel cōprehē
sibilis p̄ cōmuni. Idem aut ē de
frigore q̄ nō ē nisi modꝰ sbē cōstant
in seipa. nō dissoluti p̄t hoc q̄ di
stat a cope incomplete. dissolute
et similiter ē de qualibꝰ passibꝰ
sunt humida et sicca. humidū enī
ē modus sbē fluxibilite effluēt sup
seipm magis et ē modus sbē fluēt
ad aliud p̄ter fluxibilitatez in acre
ē q̄z corporis diffinitōnibus sicud
aut siccū apud se nō confluens sup
seipm nec ad aliud. Et plane ē vere
in omnibus nec dux p̄t pleno intellectui
intelligi q̄uis nisi similiter intelligatur
p̄ ē subē tunc ipsum ē modus et sic
dicamꝰ de acte q̄ ē ingñe qlit
ē q̄ vnū de quantitate sic enī accipiatur
cōtinuū tunc p̄tes ad vnū que hijs
copulantur cōstat q̄ dicat ēē q̄ h̄z
partes p̄ se nō aut p̄ se h̄z p̄tes
nisi materia corporis cōtinui q̄
dicit sibiam sub hmōi copulacōe
ēē et ipā cōtinuitas ē ēē talis
subē q̄ si subtrahatur p̄ intellectum rema
net intellectus accitꝰ infinitus
tūc reduabilis ad quā aliq̄ ent sin
gulis aut p̄x cuiū que remanet
hoc aliud p̄z q̄ ipā nō sit nisi q̄dā
subē cōparacōes q̄s sic cōpatibilis
nō ē intelligere hec q̄ sic acceptio
facile ē de principalitate substancie
alia cura determinare :·

Ens dicitur mul
tipliciter sicut di
uisimus in hiis
que de quotiens. Significat enim
hoc quidem quid est. et hoc aliquid
Illud uero quod quale. aut quanti
aut aliorum unumquodque sic predicatur

Totiens autem ente dicto palam
quia horum primum ens quod quid est
quod significat substantiam

Nam quando dicimus quale
quid hoc. aut bonum dicimus aut
malum. sed non tricubitum aut hominem

Ca. 2m quod substantia que est principium substantie prime prima est omnium entium

Ens enim dicitur multipliciter
sicut patet in libro quinto
huius distinctionis ubi distinximus
quotiens dicitur secundum analogiam
[illegible]

hominem esse vel deum. Cum autem querimus
de na(tura) ipa sb(st)e dicimus q(uo)d e(st) hec int
endimus de q(uan)t(ita)te ut dicamus hec tri
cubita [illegible] de qualitate ut dicimus
album vel nigrum. Sed [illegible] unde ad
ho(minem) de quo querit(ur) h(oc) e(ss)e. vel deum
vel ad tale. Constat aut(em) q(uod) [illegible]
de natura [illegible] [illegible] di
videndo designat. Alia vero entia
dicuntur. et sunt [illegible] entis in
[illegible] q(uod) multipliciter dicuntur
ad unum [illegible] id unam causam [illegible] multi
plicantur. Ideo aut(em) h(oc) e(ss)e entia q(ui)
[illegible] p(ri)mum multiplicatur [illegible]
[illegible] sic [illegible] se semper
accepit [illegible] p(ri)mum [illegible] multiplicitate.
accepit aut(em) [illegible] vel tali co
stitit [illegible] et ipse [illegible]
[illegible] per hoc q(uod) dicit
h(oc) e(ss)e vel id [illegible] sub(stanti)a(m) p(ri)mum designat
sic ergo ens simpliciter est substantia q(uo)d [illegible]
se designatur. Alia vero non entia
accipiunt q(uia) sunt qualitates [illegible]
[illegible] substantia.
Et alia dicuntur entia q(uia) sunt [illegible]
entis q(uan)titates. Et alia [illegible] habent
[illegible] q(uia) sunt talis entis pass(iones)
Et alia ad tale dicit [illegible]
q(uod) entis. [illegible] causam et dubi
tabit aliquis antiquorum. Et p(ri)mo mellissus
[illegible] vadere et sanare. Et alia talia
[illegible] dicit [illegible]
unumquodque illorum sit ens aut non ens.
Et [illegible] duo sunt q(uod) hec non
entia [illegible] entis et [illegible]
[illegible] vero videntur esse entia
Similiter aut(em) esse dicebat in [illegible]
[illegible] [illegible] apud
[illegible] esse [illegible]
accepta [illegible] abs(que) [illegible]
[illegible] ad [illegible] posse
separari a substantia sed magis hoc [illegible]
[illegible] aliud [illegible]
[illegible] vadens aut sedens
et sanans [illegible] sessio
et ambulatio [illegible]
[illegible] entis [illegible] entia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] esse [illegible]
Similiter aut(em) singula que in tali
cathegoria [illegible] apparent [illegible] ac
cipiunt [illegible] bonum [illegible] et sedens

Quando vero quid est ut aut(em) nec album nec calidum nec tricubitum sed hominem aut deum

Alia vero dicuntur entia q(uia) talis entis

hec quidem qualitates et illa vero quantitates alia vero passiones alia aliud quid tale

Unde et utique dubitabit aliquis vel vadere et sanare unumquodque ipsorum sit ens aut non ens

Similiter autem et in aliis nichil enim ipsorum nec secundum se aptum natum nec separari posse a substancia sed magis siquidem vadens entium est aliquid et sedens et sanans Hec autem magis apparent entia quia est aliquod subiectum determinatum. hoc autem est substancia Et unumquodque quod in cathegoria tali apparet bonum enim aut sedens non sine hoc sunt

Palam ergo quod propter eam et illorum singula sunt. Quare primo ens et non aliquid ens sed ens simpliciter substantia utique erit.

Multipliciter quidem igitur dicitur quod primum. Sed substantia omnino primum ratione et notitia et tempore. Aliorum enim cathegorematum nullum est separabile, hec autem sola.

Ab accidente et tempore

bonitas et sessio non sunt hoc entia dicuntur. Palam ergo quod propter substantiam que subiectum est entis et illorum singula sunt entia vera et esse. Ergo substantia est primum ens et substantia non est aliquid aliud quod ens per diminutionem ad esse quod est accidens et non absolute et substantia hoc modo non est aliud sed est ens simpliciter et absolute. Et hoc est quod intendimus probare in isto capitulo 2o.

Capitulum 3m de modis quibus substantia prior est accidentibus

Cum autem multipliciter dicatur aliquid primum, substantia est autem omnino primum tripliciter, scilicet ratione et notitia et tempore. Et ex omnibus tribus modis primum sit sic. Prima ratio probatur quia aliorum cathegorematum nullum predicamentorum est separabile in esse a [illegible] intellectu a substantia. Sed substantia sola in esse et intellectu separata ab aliis [illegible] ipsa et intelligitur in se ipsa. Quamvis autem accidens non esset separabile, non tamen quando quod intellectus non possit distinguere inter accidens et substantiam, sed per accidens inter esse et intellectum quia per intellectum consignificat a substantia, sed post [illegible] aliter substantia autem nec non dependeat in esse et intellectu sed separata ab ipsa substantia cum in eo quod substantia differentia ratione et tempore. Et autem omne accidens ita quod ergo est aliter accidens quod tempus quod deus est autem anima. Hinc de eternitate simpliciter, prima autem substantia quando maxime substat actu substantiam [illegible] in [illegible] in qua fundatum est esse substantie prime et plures prima substantia vero sit sine accidentibus quibus tempore. Tamen prius in [illegible] substantia prima substat est autem quibus prima accidentis in tempore. Ita quod [illegible] autem habet aliquid quod est [illegible] et locus. Prima substantia quia non [illegible] sit [illegible] autem dicimus substantiam ipsam separatam ab accidente intelligimus quod quia substantia prima in plures quando sibi substare debent est autem quibus sunt accidentia. Licet non sit autem quibus accidens tempore. Ergo per consequens est accidente prior tempore. Est autem talibus modis intellectus [illegible] ut dicatur substantia simpliciter illa in [illegible]

Et esse subs prime. q facit primam
substantiam esse id quod est. hoc enim si sine
accipiatur sicut in veritate sua essencie
est non convenit conveniunt aliqui loci
vel temporis determinatio. et ideo est ubique
et semper. Et esse ubique et semper
dicitur dupliciter. Uno modo enim esse ubique per
excellenciam et principaliter est in omni loco et
in omni tempore. in se ambiens omnem
locum et omne tempus. et Deus dicitur
ubique et semper. Alio modo dicitur etiam ubique
et semper quia determinatio loci et temporis non
coartatur ad esse hic et nunc et hoc modo
forme que sunt que existunt quod in natura
simul accipiuntur sunt ubique et semper
quo modo sunt illa ante tempus et locum
et locus et tempus accidunt ipsis
quod sunt esse rerum existencium et que accepta
sunt ante tempus et locum quantitatem aut etc
complexionem accidens. et tunc est modo intencionis
que fecit. Amplius singulariter substancie et
prima racione que sunt patet per hoc quod declaratum est
accidentis diffinire per quod totalitatem
entis diffiniti non potest inesse tamen substancia
substancie est nihil in se habens extraneum.
et ideo unde est quia substancie non insunt in
unaquaque accidentis racione et non
econtrario hoc quia in racione substancie non potest
non accidit inesse. Amplius etiam non
procedit substancia omne accidens quod tunc patet
tamen nos maxime scire singula
cum putamus esse non quid cognoscimus
sensibilium horum sic quia est homo aut quod
est ignis. Magis enim cognoscimus
per hoc quod per notitiam accidentium rerum
sive sic cognoscimus quale aut quantum
aut ubi aliquid est ipsa res que cognoscimus
noscere aut homo palam quod etiam in
ipsis accidentibus in quibus homo inde
videtur quod in substancia magis cognoscimus
ea per proprietates suas quibus ipsa sunt
hoc quod sunt singula que cum ipsorum
quod quid est cognoscimus per accidencia sicut
per quale aut quantum et singula dicuntur
eo quod dignius est hoc in substancia quod prius
est diffinitio eo quod in diffinicione sua accidentis
substancie diffinicio ponitur quod est causa et
subiectum accidentium non fit sine parte
substancie patet quod substancia sicut principium
cognoscitur quod est et prius quod ante
accidencia cognoscitur. Et sic diximus in
principio de anima quod accidencia conferunt

Et racione hoc primum necesse non
in unaquaque racione substancie racionem
esse

Et scire aut tunc maxime pu
tamus quod quid est homo cognoscimus
aut ignis magis quam quale
aut quantum aut ubi

Quoniam et horum eorum singula
scimus quando quid est ipsum
quale aut quantum scimus

Et quod olim et q nunc
et quod sp quesitu quid est
hoc est que sub̃a

minem ad cognitionem eius q q
est ho dicim medie e ꝯ s̃ca
prima etiã ꝯ s̃ca q i ppt q̃
cognitio e ego q sub̃a p̃pe por
est accnbus tpe ronẽ i nõe

Cum q̃m q̃r q̃id de q̃la sc s̃p̃lis
ꝯducit ad notitiaz p̃e cã i ẽo ab õibꝫ
q̃ritur e q̃r d s̃i de p̃o ꝯm op̃ioẽ aliq̃z

Exquo ergo q̃ritas sub̃e
p̃me dictis melis p̃ini
e omne est diffini
e q̃re de ipa ingreso em
de ipa conducit ad notitiam
cause p̃me ꝯm quod ipsa est p̃i
formal et p̃cipue finis i hoc est
cause q̃ p̃ue ingredientia i hac p̃i
phya ꝯ q̃titas n̄ sub̃e s̃e q̃ d in
sedm de s̃cd̃o in q̃ue sub̃e in ho
de ab accnte q̃ accnt q̃d nõ
est ꝯm s̃ca nam i eẽ ꝯ me ac
cepto quod facit esse eiq q p̃onit
e eẽ q̃d sub̃e constitutio a s̃ca
ppt q s̃ca ꝯcept meus dicē
et vere et adhuc ons q esset
aliud mlc e differ ipm̃ s̃
actus eẽ cũ e i in s̃ accepta et
s̃ dicat aliqui eẽ est eẽ a
esse ꝯnata i nõ erat eẽ
actus sit eẽ q̃ forã subal̃s ꝯp̃tas
e eẽ ꝯm s̃e nõ ab esse ꝯnata q̃
ponis tlis actus e esse ꝯm s̃ubs
i io nõ accz ut mlle tn q̃d
esse ul̃e accidit ei p hoc q ꝯ
ꝯnã q accept eẽ secundum se ꝯ
q eẽ in mate i s̃m ꝯ [illegible]
ergo tng eẽ quod forã ꝯm s̃e
accepta sit q nõ p̃t ad a ꝯ e [illegible]
n̄ p hoc p hoc q in s̃cdo e radic
q̃da i hng p̃me forme q
e intelligentie diuine Ad hoc aut
forma subal̃s p eẽ nõ nõ e in ꝯlis
q p̃se ipam i q̃ p aliud sit actus
tn ergo sit m̃lis p s̃e ipam eẽ q
ho aut hēat ingressu primo
est ei ꝯng intellectus p̃mi agẽ
exit i e ꝯ q̃titas rei s̃p̃liter
ꝯducit ad notitiam cause p̃me for
e ergo ꝯ caus ipam ipa e quod
olim i nūc quesitū e i in q̃stione
q oms hoīes nã scire desid
rant hoc nõ dicam forma p̃
que e fons forãꝫ i vltim fin
qui se induit existentibus vniuersorum

que sunt in motore primo et ideo
ab antiquis de ipsa quiditate
substantie individue designate quid ipsa
quiditas sit eius [illegible] in subiecto sit
ipsa quiditas eorum [illegible]
et nos ex primo manifestioribus sci-
entie de ipsa licet [illegible] in physico
audito [illegible] de substantie [illegible]
principiis [illegible] quod
est ipsa mobilis. [illegible] autem di-
cimus substantia mobilis duo dicimus
quod unum substantia sit et mobilis est
[illegible] a [illegible]
est mobilis non [illegible]
[illegible] est substantia. Considerabimus
quod [illegible] substantie sensibiles
[illegible] substantia [illegible] est
sensibiles [illegible] est [illegible]
[illegible] convenientissime autem [illegible]
[illegible] quod sit antiquorum [illegible] con
sideraverunt ex hiis eius [illegible]
[illegible] in toto sit vera [illegible]
ad unitatem manifestandam antiquorum
autem [illegible] quidam [illegible] entis primi
esse posuerunt quiditatem omnis
substantie sensibilis ad hoc retulerunt
et horum quidam dicebant hoc quod est
[illegible] quiditas esse unum sicut [illegible]
[illegible] et [illegible] quidam vero di-
xerunt id esse plura quod [illegible]
sic [illegible] et [illegible] et horum
qui hoc primum plura esse dixerunt
quidam ponebant plura esse et finita
sicut ipse [illegible] et quidam dicebant
[illegible] esse plura et infinita sicut
Anaxagoras qui posuit ista [illegible]
[illegible] esse principia. Omnes autem [illegible]
in hoc quod quiditas rei est ipsa
materia [illegible] et [illegible]
ad est quod dat substantie esse [illegible]
[illegible] est per materiam et [illegible]
et ideo nobis maxime et primum
et solum ut ita dicam considerandum de ente
est speculandum quid est quod est ipsa
quiditas talis substantie. Dicit autem
maxime quia hec maxime est et
alia entia non sunt entia nisi quia
sunt ad eius. Primum autem quia
est primum omnis entis. Solum vero
quia ipsa sola est vere ens [illegible]
tas autem apparuit de hoc est
quibusdam antiquissimis
[illegible] quod non sit aliud substantia corporea

Hoc enim hii quidem unum
esse dicunt

Illi vero plura quam unum
et hii quidem finita illi vero
infinita

Quapropter nobis maxime et
primum et solum ut est ~~unum~~
dicere de sic ente speculandum
dum est quid est

Videtur autem substantia
existere manifestissime in corporibus

Unde et animalia et plantas
et eorum partes substantias dicimus
et naturalia corpora ut ignem et terram
aquam et aliud singula. Et quecumque
aut partes eorum aut ex hiis sunt
aut partibus aut omnibus ut celum
et partes eius astra et luna et
sol. Utrum autem hee sole substantie
sunt aut et alie aut horum quedam
nullum aliorum aut quedam perscrutandum

Videtur autem quibusdam cor-
poris termini ut superficies et
linea et punctus et unitas esse
substantie magis quam corpus et solidum

Amplius preter sensibilia hii
quidem non opinantur esse aliquid
talium

eius quod sunt que est quantitas maior
vel eius corporibus que sunt per se stantia
superficiebus et lineis magis videntur
esse per se et substantie in se existentes
ad aliquid aliud dependentia et ideo
alia et plantas et eorum partes
hominum substantias esse dicimus et corpora
naturalia que sunt elementa ut ignem
aquam et terram et singula talium et
alia quorum sunt partes istorum
aut que sunt ex hiis que naturalia sunt
elementalia dicimus etiam corpora
aut que etiam sunt ex partibus ipsorum
aut etiam que sunt ex omnibus istis
sicut iam que ex omnibus elementis sunt
composita sicut est mundus celum
et partes celi sicut astra et luna
et sol et omnia singula. Est per-
scrutandum etiam a nobis utrum hee
sole substantie sunt et alie etiam
vel aliquid ab substantie que sunt quantitates
substantiam et non inveniuntur esse substantia
que est quantitas plures substantie designate
videtur enim quibusdam quod termini
sunt quantitas substantie magis quam composite
designate sicut termini quantitates sunt
termini corporis que sunt superficies
linea et punctus et unitas hec enim
videntur magis esse substantie et
quantitates quam quantitates et solidum
dico autem corporis et solidum
quia circa illos due sunt opiniones
una est dicentium corpus esse quantitatem
finitam tribus dimensionibus et isti
dicunt superficiem et lineam et punctum
esse quantitatem corporis alii autem dicunt
corpus componi ex superficiebus
solidis compositis et illi dicunt superficiem
solidi esse corporis quantitatem. Et hoc
unum ratione mathematici exponunt
unitatem autem dicebant loco quod
ipsa est qua quelibet res est una. Et
etiam punctum quia punctum est unum et
linea est una et superficies vel unitas
autem est causa omnis unius et ideo
ipsa est prima omnis rei prima sicut
in aliis sepe diximus hec autem
opinio videtur esse pittagoricorum.
Amplius autem quedam antiquorum sunt
que preter sensibilia non ymaginantur esse
aliud talium mathematica sed omnia
esse in sensibilibus quia ea sunt
ipsa quibus nunc utimur pittagorica

Secunda autem opinio est plura
esse substantia que sunt causa quantitatis
sensibilium et hec ponit esse non sunt
in sensibilibus ut plato ipsas
species mathematicas et ydeales dixit
esse duas substantias tertiam vero dixit
esse sensibilium substantiam corporum. Et vocat
hanc positionis [illegible] superest
aspectus. Speusippus autem nepos
platonis achademicus philosophus dixit
plures esse substantias quas tamen ab uno
quod est unitas inchoat et incipit
singularum illorum dixit esse substantiam
que est quantitas eorum que proprie inter
aliquam quantitatem omni formam
dixit esse substantiam sine quantitatem
minorum eo quod unum est speciei a
nobis indiuisibilitas, unde est prima
principia et prime quantitates omnium et
quod unum non sunt principia nec consonantia
speciebus [illegible] naturalis et dixit
aliqua esse species numerorum quas [illegible]
esse posuit substantias consonantia causam
constituit quantitas et deinde post hoc
posuit consonantias lumen et umbre
obtenebrantis lumine intellectus et
has dixit esse quantitates animarum
per animam rationis et umbre intelligentie
et sensibilis in umbra rationis et
vegetabilis in umbra sensibilis
a lumine agentis intellectus lumen
quantitatis et hoc modo procedit speusippus
substantias usque ad hoc corporis vege
tationis et elementi in umbra
celi quantitati et mixta corpora
ex irradiatione celi super elementa
dixit accipere sive quantitatis substantiam
[illegible] pythagoreorum philosophorum et specialiter [illegible]
[illegible] dixit esse nam eo quod ipse
species res [illegible] et ipsas species
dixit esse causas separatas separa
tas que applicata rebus inferi
oribus esse et distinctum et unum et [illegible]
[illegible] ipsam prima res [illegible]
dixit esse ipsam rerum formalem
quantitatem et dicit [illegible] sive [illegible]
substantia [illegible] est linea et superficies
constituta prima et corpus [illegible]
et elementaria et descendunt quantitates
usque [illegible] ad celi substantiam que est quantitas
[illegible] corporis naturalis et deinde sunt
in quantitatibus in quantita
tibus [illegible] corpora sensibilia actiua
et passiua hec quod in summa sunt quattuor

Ille vero plura magis entia sempiterna ut plato species ipsas et mathematica duas substantias tertiam vero sensibilium corporum substantiam

Speusippus plures substantias ab uno incipiens principia cuiuslibet substantie aliud quidem numerorum aliud vero magnitudinum deinde anime

Et hoc modo protendit substantias

Unde vero species et numeros eandem habere naturam

Alia vero habita lineas et superficies usque ad prima celi substantiam et sensibilia

De hiis igitur quid dicitur
bene aut non bene et que sit
substancie et utrum sit aliqua preter
sensibiles perscrutandum cum de-
19 scripsimus primo substancia que est

quantitatibus dixerunt aliqui / de hiis
ergo quod bene dictum sit aut non
bene et quod sit substancia sit quantitas et
utrum quantitates sit aliud separate
preter sensibiles existens substancias vide-
amus quod non sit aliquod preter eas et
ab eis separate et utrum quomodo sit
huiusmodi quantitates vel que sit separate
a sensibilibus vel non sunt separate
ab eis et iterum utrum in veritate
est aliqua quantitas substancie separate existens
et preter quam tamen et hoc est separata
talis quantitas aut si nulla quantitas
est in sensibilibus substanciis perscrutandum
est a nobis ergo sicut superius diximus
primum substanciam que est quantitas
substancie prius esse primum ens quod
hoc est sicut sequitur in substancia corpore
esse eius. **Capitulum iii de modis
quibus multiplex dicitur substancia et que non
magis dicatur substancia**

Ante omnia autem oportet distin-
guere nos quot modis dicitur
substancia ut videamus quid sit pri-
ma substancia que primum est omnium entium
quantitas ergo ad principium speculacionem
Dicendum quod substancia sit in multi-
plicibus dictis / Secundum modum dicitur apud
antiquos et secundum ultimo maxime
et substancia dicitur quod erat esse hoc oportet
rei una dicitur / adhuc autem in na-
tura tamen accidit ubi esse sicut
diximus in antecedentibus / et cum sic se-
cundum non secundum antiquos attribuunt diffinicionem
dicit substancia rei et explicit de natu-
re eius est natura / adhuc autem dicitur
natura id quod primum in quod de re dicitur quia
primum et quod est substans primum accidentibus
qualitates sunt de eo. Et ideo est
consequenter / plato autem dixit substanciam
primo dictam esse quod verum est esse
naturam rei quantitatem / ubi autem vi-
det esse primum ydeale / tale pre-
ter conceptu universalium rei / sic
entis / quia autem dixit elementalem
constitutum substancie ingredientis in qua
preter / Dixerunt eciam non multi
de qua substanciam sic diffinierunt
quod substancia formalis est aut totum esse
aut pars ipsius / et toti quidem
esse est natura que est quantitas / et per quam
dicitur / Dicitur vero quod est sic
est esse substanciale quod est quale

q genus q e subm in nat pro
et impotentia eius. et ideo proto-
natum non dicimus aut secun-
dicus nisi sba e pta desig. Certum
aut qd de suba e scdam. scdam vo
e de quo omnia alia dicuntur. et ipsum
no dicit de alio. hec aut lz nam
sit vo. hoc aut e individua suba
designata individuantibus in genere
subs. et cum habeat divisione in sub
genere comprehendere. ppt similitudinem
potentie. quia sicut in aliquibus dictum
e. genus e forma generis. mat scilicet pro-
pinqua. vel media. vel prima desi-
gnans. Ex quo primum dicitur quod subm
primum maxime in ea suba. Suba
aut primum non quedam de ea nisi
ab illa cuius lz suba prima q constat
et id cum de suba. Et alio modo suba
de forma consimilis variata sed sub-
diversificans ea. p q erat esse et vle
e genus quia quidam in se considerata
habent formam. et sic satis vole in in-
tellectu aut ponit vle. et sic possibile
quia licet vle no nisi in intellectu
sit. non tamen ab hoc est vle. quod e in in-
tellectu. sed ponitur ab hoc quod e quid le
et multiplicabile a pluribus. Ponunt aut
alia pars e compositi. vocant eam
formam. et hec magis etiam non e compo-
nens magis dicit forma. quia e ex-
inam finis materie. et actus de-
quod e in ma. et ideo quod refert
ad primum formans. quod e compositum.
3 Tertio vero modo dicit suba composita
q e compositus duabus substantiis. et
e individuum designatum in genere sube
dico ad gra exempli mat quidem sicut
e es. for aut qualitas que proprie
confert. sicut e figura ydoli in ere.
et quod s compositus dicitur sicut e tota
composita statua in artificio designata
et perfecta. hic ergo diviso tribus
pot quadrimembris in se compre-
hendit. Ut aut fiat comparatio inter ea
que dicta sunt. videtur primo quidam
quod forma maxime de ea.
Si cum e compos forma quam materia
et e magis eius. eo quod facit esse
mat. per ea compositum. et quod materia
e in potentia. ut de potentia educitur ad
actum nisi per hoc quod forma actus. et perfec-
tio est quod compositum sit per eo compositio

Sic ergo figuraliter sive superficialiter et tho-
pice inquisitum quid sit substantia apparere potest
hoc quod sit verum scilicet. Thopica autem et
ex probabilibus logice scripta ut subiectum
est hoc enim non sunt vera quare et hoc est
quod substantia est ideo dicta substantia quia non
dicitur de subiecto aliquo quod sibi substet
ad hoc quod accipiat esse in hoc quia
ipsa est subiectum. De quo omnia alia
dicuntur predicata et accipiunt esse et
ideo necesse sit entia ut quia substantia
omnibus entibus sit causa omnibus.
Quia autem nos dicta thopice solum
de substantia loqui sive dicere sicut leviter
per magis sensibilia et primo nobis notiora
sic cum sufficit est cum facilitate
primi philosophi non est thopice de substantia
determinare eo quod ille modus inveniendi
est ex probabilibus et non manifestus
eo quod non est certitudine determi-
natus. Quod est in hoc quod est. Quia autem
hic substantialiter dicendum de substantia in
ea in qua descripta substantia ut faciamus com-
parationes ut extra comparationem magis
appareat que substantia sit in ipsa prime
substantie qualitatis. In ipso autem primo aspe-
ctu thopice considerando videtur quod materia
sit maxime substantia sed cum dare enim materia
non sit maxime substantia tunc diffugit
a nobis natura que sit substantia. Subiectum enim
substantie est quod nudum quoque quod aliis omnibus
substat et sibi nihil substat nisi quod
sit tunc materia maxime substantia esse videtur
aliis enim sublatis per intellectum ab
inquisita substantia nihil apparet manere
nisi materia. Alia enim omnia sunt
aut passiones aut qualitates corporum et
potentiae quae nos facere videntur operationes
et actiones in quantum vero aut potentie
sive virtutes operandi et patiendi
longitudo vero et latitudo sive pro-
funditas quibusdam substantia esse videtur
aliqui quantitates quedam sunt non et non
sunt substantie quantitatis enim non est substantia
sed magis id cui substantia quantitas habet
inest primo ablata autem longitudine
et latitudine et profundo nihil videmus
remanere nisi quod est ipsum subiectum in
omnibus in quo sunt illo quod ab aliis
huiusmodi que insunt est diffinitum et
determinatum. Sic ergo intendentibus per hanc
thopicam considerationem videtur quod sola materia
videbatur esse substantia sicut quidam primi
antiquorum dixerunt quod omnes forme

Aut(em) ma(teri)a(m) ne(que) e(st) q(ui)d ne(que) q(ua)le (et)c. ne(que)

essent accidentes. Dico autem materiam que quid
tales sunt consideret quod non separantur neque quid
neque quantitas neque aliquid aliud de quibus ens
determinatur. Quandoque propter quia cuius est
enim aliquid de quo predicatur unumquodque horum
singulorum. et oportet quod illud habeat esse diversum
ab omnibus que predicantur de ipso. que
sunt in singulis cathegoriis. Alia
enim omnia predicantur de substantia prima. et substantia
prima et secunda predicatur de materia. et ideo
ipsa est id quod est secundum se non relatum
ad aliquid. Ipsa enim est neque quantitas
neque de forma que est substantialis neque
est quantitas neque est ad aliquid aliorum predicamentorum
neque etiam negationes neque privationes
habet. negationes non habet et predicationes
non continet cum non sit attributa quo ipsa
subicitur in motu et ente. Quoniam sunt de ipsa
Sed autem quod ipsa consideratur in sola
substantialitate. sola ipsa diversa ab omnibus
hiis. et id quod est in mente preter omnem
formam. Ex hiis ergo et [illegible] consideranti(bus)
speculantibus accidit materiam vel solam vel
maxime esse substantiam. Et similiter re-
colligendo. sunt tria. que ad hoc in-
ducunt. Primum quod remanet ultra omnibus
aliis per intellectum ablatis. et quod ipsa
est quod substare et subsistere facit omnia
per hoc quod est substantia. sicut iam dictum est
Secundum autem est quod ipsa est diversum ab
omnibus aliis. de quo omnium aliorum
est in esse. et non in esse. Sed omnino [illegible]
[illegible] cum habet rationem subiecti ad omnia que sunt
sicut alia. Tertium autem est quod ipsa est omnino
neque affirmationes neque negationes continet
aliorum. Affirmationes autem non continet quia
aliud affirmatur de ipsa. propter hoc quod
esset in ea. nam esset idem [illegible] per
illud quod de ipsa affirmatur esset actum
id quod affirmatur de ipsa. Negationes
autem non continet. cum non sit in ipsa affirma-
tiones aliquae. propter quas removentur
de ipsa. ea que affirmationibus opponuntur. Ad
hec autem sunt necessaria cum quartum opponeret
quod propter necessarias in substantia que separant
privationes. privationes autem relinquunt sem-
per aptitudinem. aptitudo autem dicit potentiam et
forme quasi inchoationem. quod non convenit ma-
teriam esse nudam. Sed potius propter hoc quod
accidit ipsi. et esse formam. quod est in ipsa
Hic ergo quod sit quod est [illegible] ex quibus
videtur materia plus omnibus aliis esse
substantia. sed cum remanet ultima ipsa
sola. [illegible] que subest omnibus et propter omnibus subest

maxime constat qd maxime e subst
Adhuc sc omnibus alijs phis. q sbi
inest e eo eodi pse e ipa maxie
pse qd nissime e sba. qr suba e qd
pse existit. Amplius sc deomnibus
talibus dicta e. p hoc qr no depends
ad ad. simpl' ipse qd at no depends
ab alio sim esse maxime e equpe
qd ipa maxime e. t qd maxime
e. suba e qd in maxi sba. d Sicudi
aut a quo omn emanent affirmatos
t negationes maxime e. p hoc q
ipsin sim scipin e. aut ab omn veni
unt affirmatoes t negatoes. ptima
maxime est p hoc q ipa sim se
ipam e. Similes aut illis colens
simpte sc in topis t signis falla
lablibz. t id no pbat minimu ma
xime sbaz /- Illi ais dicat sbstuto
omnibus. qd relinquitur pbatu ho
esse e vm. sz no dt maximam
certitud. sz certissimam q indigz de
clinare pra attra t sbalia aliq
poz in actu cpleto desigi. te patz
qr suba verissima t cpletissima
habeat certitudinem q in intellectu sba
Sit aut dr q ipa p hec qsistat
omnibus substare t existe faciat omnia
hoc plane e fm. qr sic subalis
t sim esse. t existe hunt ipa eorum
e. no depends ab ipa. sz pbonit
ab intellm agente tunc ipa e hec
Similiter aut in. no pse substan
tiali. sz poni substantificie hunt
esse simul hz ab eo subali. sz ante
sic tam disponit pront ordinale
e inpurita. dt sba ee. no ted. uel
ted. sic eius actus redundat ad ipsa
t also pz p an dicta. Et hoc iter
q dicit. q rone ab affirmacionibus
t negationibus. no sic. unde quilibz
penitus habeat esse. determinatio vel
pfcom aliq pfeccione. sz e ee incpleta
t inpfectissima. pz qd q hunc dicie
tinat no sufficit dematia
Et qd impossible. q ex hijs aliquis possit
probare maxime sbaz. sz e ex hijs
omnibus indirecte pendam
qua pbat forma esse maxime sba
iqnt eius sim sicut centrum sbale
e a ma. no dependens, coniuncte
ad ipam. t q inest qr e actue
certitis eius. dat esse omnibus
eis que sunt ad hoc qd sic est

infinitum entis et maxime entis. Forma
autem est terminus et superius separata
que ut tantum sit non dependentem ad materiam
et in ipsa esse quia est actus eius omnibus
dat esse. hoc sit quod agit sit supra infinitum
et maxime est. et quod infinitum est et maxime
est substantia supra infinitum est substantia et prima
substantia. Et quod autem dicitur est quod substantia
que prius et primo et maxime esse dicitur
ut aliquis homo et bos. et quod aliqui
ponebant in maxime substantia esse individuum
designatum cum quid sit non dicitur
cum habent intelligere in qua modo
sumitur est cum de substantia duo dicit. ordo
vero unum substantialis et stans prius
in vera scientie. et alius cum ...
quod ipse ordo attendit. tunc prima
substantia erit que ordine substantie est
ad omnia alia superiora. et hoc quod est ita
scilicet quod ... nam non est superius
aliquo. et non prima dicimus esse
substantiam in qua ... secundum
... ad ... Hic autem dicitur
intendimus entitate quod sunt actum ad
ad ... entitate. non dependente quod ab
aliis dat esse. hoc est maxime
stat in entitate. et non primum tamen
est. hoc est actus et forma est. hic enim
est ens primum et maxime et prima substantia
... . hec ... ut patet ...
... . et ... quod est ... dicitur
in ... et ... composita est substantia apparens
sine ... in ... . et ...
... ... ita ...
in et ... substantia que est ...
primo et maxime substantia ... est per-
scrutandum. Sed volumus ... ...
... ista cum substantia est
dubitabilis et ... dubitaverunt circa
ea tamen composita que est individuum signatum
de qua nullus unquam dubitavit eo
quod sensui ... . Dein licet
quidam dubitaverunt quod sit ... ...
non dubitaverunt cum ... ponen-
tes ea esse dubitaverunt quod ... et non
quidam athomos quidam autem imaginati
et quidam unum vel plura elementa
ea esse dixerunt. ... cum dicit
... esse ... in ... vero materia
est vel ... substantia quedam. De
ipsa autem ... sufficit quod
in ... ...
cum ... est actus ...
que est actus in ... et ...
... sufficienter cognoscit et ...
... autem substantia ...
primo et aliis ... ... in

Utquo esse et alia in ipso et talia
que per solam determinata sunt et que
ad illa determinantur in ista sapientia
in sequentibus sollicite aut disputet dici
vel esse considerandis rerum magnitudo et motus
ad infinitum et determinatio est in phisica
determinatione que conducit ad cogni-
tionem motoris primi ad quem reducitur
omnis motus determinatur et in simpli-
citer et sibi sensibilibus primis et non
sicut per solam scientiam consideratis
conducit ad statum forme prime et sub-
stantie et sic in causalibus dubitationibus
et multis erroribus ut dixerunt

Cam vitu qlis pred est et est in magna

Cum ergo omnes scientie et philosophie
sint sibi subalterne et una sub alia
sibi ipsi in libris speculative de
... vero quod et aliquo alio
... diversis deduntur
... substantia et quot modis
horum ... unius vero esse
quo scilicet dicitur quod erat et sunt ea
spectanda et primo ...
sit ergo spectandum et per eas speculanti
ut speculando transeamus ab eo quod non
est nobis ad id quod notius est ...
... doctrina primum est sic dicitur
in quinto libro physicorum // ...
aut accipitis disciplina hec sit di-
sciplina speculativa per se ... in
mathematicis // et ea nunc et per illa non
ab ... sumuntur ... ...
aut alie sibi ab ... sumun-
tes nunc ... a nobis incho-
antur et procedunt ad ea que mani-
festa sunt nobis / ad quam ipso nostri
intellectus et sic ipso ...
vestibulum ... solis et ...
... sicut ... et actus
corporis et in eis sic procedit / licet
... dicit ... civitatis ...
... et ... et ...
in processu et intellectus ...
bonis que sunt prima nostra ...
in toto bona que sunt bona ...
... civitatis vel gentis et sic ...
singulis ... rerum instrumentalis
et specialis que consistit in ... et
distinctione // ... cum ...
non monstrata probata sunt ... communiter
eligendum que nobis sunt non procedit
ad ipsum non quod eadem sunt ...
et ipse non ... aut ... singulis
sunt ... et prima in doctrinis ...

paulatim efficitur [illegible] paulatim de [illegible] in [illegible] tollitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod est ipsa quantitas [illegible] nihil [illegible] [illegible] [illegible] vel stans [illegible] [illegible] [illegible] stat [illegible] [illegible] ut [illegible] stant [illegible] [illegible] [illegible] secundum se [illegible] [illegible] [illegible] eadem [illegible] [illegible] maxime est faciendum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] surgit ad [illegible] theologica [illegible] [illegible] adeptus in [illegible] insensibilibus in effectu [illegible] ergo [illegible] procedens a [illegible] substantiam ad [illegible] [illegible] [illegible] theologice. De qua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] secundum se [illegible]

Capitulum [illegible] quod nec accidens per se [illegible] de quiditate substantiae

Inquirentes de quantitate substantiae [illegible] [illegible] tam separabilium quam inseparabilium. est de quantitate substantie [illegible] [illegible] in accidentibus separabilibus [illegible] accidens per accidens. [illegible] [illegible] [illegible] quantitatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nihil autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] convenit per accidens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] secundum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per accidens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] dependet [illegible] esse [illegible] dependet

Et primo quod de eo dicemus logice quod est quid erat esse unicuique quod dicitur secundum se

Non enim est tibi esse musicum esse. Non enim secundum teipsum es musicus

Quod ergo secundum teipsum

Neque tamen hoc omne. Non enim quod ita secundum se

[illegible] [illegible]

Ut superficiei autem quia non est superficiei esse. autem esse

¶ Neque non quod ex utrisque ut superficiei albe est. Ruae: quia addit hic

¶ In qua ergo non meruit varione ipsum dicente ipsum. hec vario erit quod quid erat esse singulis

¶ Ruae si superficiei albe est superficiei esse semper albo et leui esse idem esse et unum

3º excludit quod [illegible] accidente et [illegible]

Manifestat quid a quod [illegible] [illegible] quod [illegible] non [illegible] [illegible] hic [illegible] [illegible] [illegible] manifestatio quod [illegible] [illegible] in differentibus [illegible] [illegible] non [illegible] et hic [illegible] quod [illegible]

[illegible] [illegible] quod [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

a differentibus ergo aut [illegible] [illegible] [illegible] ipse [illegible] ad subiectum [illegible] ut superficies alba sit colorata [illegible] vel color non est de quiditate superficiei non enim superficie esse [illegible] esse [illegible] est superficiem alba esse [illegible] est quod sine [illegible] eius id quod [illegible] [illegible] superficie [illegible] albedine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] albedo addit ei quod aut addit est extrinsecum [illegible] quod [illegible] est [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] id [illegible] est [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] alia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex quibus [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod quid erat esse singulis [illegible] [illegible] [illegible] si illa superficie alba esse [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accidens [illegible] eadem super [illegible] alba [illegible] [illegible] plana esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hic [illegible] unum esse [illegible] et admixta [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] eadem [illegible] [illegible] [illegible] quod differentia [illegible] esse differentia [illegible] aut admixtum [illegible] [illegible] differentia id quod [illegible] admixtum esse [illegible] eadem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] addit [illegible] addit [illegible] etiam [illegible] [illegible] intelligitur [illegible] ad hec ut [illegible] accipiatur volumus esse [illegible] [illegible] quod in [illegible] differentiis actu sunt differentia [illegible] differunt [illegible] [illegible] differunt per ea que actu sunt [illegible] et [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible] si [illegible] [illegible] [illegible] differunt per accidens [illegible] quod [illegible] actu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accidens differentiis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accidentis [illegible] [illegible] hoc [illegible] actu [illegible] nasus [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nasus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] exemplariter quod [illegible] accidens esse [illegible] [illegible] differentia esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accidens non [illegible] actu [illegible] [illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] idem esse nasus [illegible] nasus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] nasus in [illegible] [illegible] in infinitum [illegible] [illegible] additio [illegible] [illegible] quod [illegible] accidens [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] differentia

accidentis et tamen ex diffinitione. ¶ Est enim
sicut diximus in verbo et actu et cetera
in summo intelligere nascibile. Tamen aut
dicitur esse actus, addit ei sicut subiectum
et est huius ibi erit nascibile ut subiectum et
ut commune subiectum. Et ideo manifestum est si
resolvatur hoc predicto nascibile sumitur
cum ponatur premissa. Est enim tunc
idem nascibile sumitur quod innascibile nasci-
tur. Hoc autem non dicatur. Si dicatur
actus non esse diffinitum [illegible] si possit
subiectum esse in diffinitione accidentis quia
tunc subiectum non est indifferens accidentis
actu si ponatur et non commune, si sicut
constitutivis ipsius actus. Hoc non quia
actus constituitur per subiectum sicut in an-
[illegible] diximus. Et iterum subiectum non
est in intellectu accidentis simpliciter.
Et ideo quod cum resolutio fiunt tunc est
nascibile trinitatis ipsa summitas. Trinitas
autem non est de ratione nascibilis nisi per
hoc quod cum esse in nascibili. Et in alia forma
sicut patet in creare vel aliorum [illegible]
trinitatis nascibilis ut aliud [illegible]
ipsius quod tunc oporteret quod subiectum esset
actus, quod est falsum. Et ideo non in verbo patet
dico. ¶ Explicat quod patrum ad summam
non remanet intellectum ipsius. Et hoc
cum sicut est intellectum ipsius, cum nichil
sit commune ipsi nec in verbo [illegible]
quod est cum [illegible] [illegible] [illegible]
tunc est hoc cum non est in trinitate.
Et ideo [illegible] non est de intellectu ipsius
si est [illegible] determinans essentiam
summi in eo quod summum est. ¶ Est enim
[illegible] [illegible] esse non determinatum
nisi [illegible] [illegible]. Et ideo [illegible] est sicut
determinans hoc loco dico. Dico autem
loco dico quod actus [illegible] non habet
diffinitionem neque [illegible] [illegible] subiectum con-
stituens ipsius in esse. Et loco dico
in notificatione accidentis. Et quod
autem diximus de summo [illegible] [illegible]
est dictum de collocato vel [illegible]
diximus [illegible] est collocata vel [illegible].
¶ In [illegible] autem [illegible] quia
actus [illegible] in [illegible]. Et ideo non ab-
solvitur ab esse [illegible] quod ipsum est quedam
[illegible] sub tali esse. Et ideo in [illegible]
[illegible]. ¶ Exponit autem [illegible] quod [illegible]
[illegible] que in intellectu aliorum actuum
insistunt non ad [illegible] [illegible]
[illegible], unde [illegible] est sicut non dicatur
[illegible], non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

uenia non sunt et xm alias

kathegorias composita.

Est enim aliquid subiectum utrique ut

qualitati et quantitati et

quando et ubi et motui

Perscrutandum quoque si est ratio

ipsius eius quod erat esse utrumque ipsorum

esse. Et inest huius ipsum quid

erat esse ut albo homini quid

erat albo homini

Sed utrumque non ipsum uestes

[illegible]

Ca dm qr acnis no sit habe veram diffinicionem

Ceuenia no sit composita

hic circa dicta naturam

omnia que dicit xm alias ka

thegorias et no sunt ne vnum/ eo qd

diffinitio in omni composito dicere est qd subie

ctiva cuius est id quod constituit cum

in esse et id primum diffinitum accidit

et subiecta. Videmus ergo vnum accidens

sine alia kathegoria nulla re dicitur

In omnibus cum dicimus cor subiecti

qd subiecto et qd qualitati et quantitati et

quando et ubi et aliis generibus et

hiis etiam que sunt in pluribus generibus

sicut motus. Cum enim diffinitur

quod azdo. dico qd est color disgregatiuus

visus. si hic ita dicere est cor qd re

soluatur et primum sunt esse predicato

qd omnes diffe resoluuntur usque ad

quod esse primum resoluamus quoque colo

re et primum sunt esse primum. Dicitur quod co

lor est extremitas corporis [illegible]

na perfecta constat qd [illegible] est sed

Et est motus [illegible] qui dicimus mo

tus est actus entis in potentia [illegible]

cum in potentia est in. et est in animatum

ut in aliquo dicimus qd accidens

non habeat diuam cum qua ordine

in primo in [illegible] sic qd dicat

substantiam. Et esse tale ut [illegible] et in

Thopicis dicitur qd porta [illegible] dt

qs qd prima est color esse quod [illegible]

sigt ante quale. Cum igitur omnis

diffo accidit. dicat substantiam sicut qd et

subiecti accidens. ut quantum vel quale

vel ad aliud [illegible] et sic [illegible] homo

dicit accidens. Diffinitio vero [illegible]

compositi ex aggregatione non simpliciter in ratione

vnius non. et ideo perscrutandum est si

sit aliquo vo. vel [illegible] q dt qd erat

esse utrique eorum et utrum inest huius

compositi accidens non quod erat esse se

cundum [illegible] utrum albo homini qd dicat

compositum et accidentis. Diffinitio non sunt

non ad vnum esse. [illegible]

sit attribuenda vera diffinicio ita qd

dicat ipsum quod erat esse utrorumque

simpliciter albo homini. et qd omnis diffinicio

[illegible] non vnum. quod sig [illegible]

[illegible] attribuitur diffinitio [illegible]

non inest. sit [illegible] in [illegible]

bo homine. Diffinitio cum [illegible]

c. f. v[er]o h[ab]eat diffo[rmi]ta[tem] [illegible] dic[it] q[uod] est vesto esse [illegible] vestis est significat [illegible] [illegible] homin[em] [illegible] [illegible]

[illegible]

quod est vesti esse

Ut vero neque secundum se dictorum est hoc. Ut ipsum non secundum se dicitur dupliciter. Et huius est aliud hoc quidem ex additione. illud uero non. hoc quidem ex eo quod ipsum addi ci quod diffinitur

Ut si albo esse diffiniens dicat albi hominis rationem hoc autem eo quod aliud ipsi ut si significat vestis album hominem diffiniat vestem ut hominem album album utique est quidem album non quod erat [illegible] esse. si vesti esse

[illegible]

Ergo est quod quid erat esse aliquid
aut totaliter aut non est quod quid
erat esse. Est ergo quod quid erat esse
eorum non aliud de alio dicitur.
Non est quod quid erat aliquid ut
album homini. Non est quod nec est aliquid.
Si quod quid erat esse aliquid neque solum
subiectis. Quare quod quid erat esse est quo-
rumque ratio est diffinitio.

[illegible]

Diffinitio vero est non si nomen idem
significet rationi. Omnes enim essent ra-
tiones termini. Erit enim nomen quod
cuilibet rationi idem.

Quare et ylias diffinitio

[illegible]

Sed si primi alicuius fuerit ta-
lia non sunt quecumque dicuntur
non eo quod aliud de alio dicatur

dico quod albus homo non dicitur de albo
et similiter vestis [illegible] vere dicatur
quod [illegible] hoc quod non dicit quod quid erat esse
eo quod [illegible] ambo [illegible] ad
idem [illegible] ad
accidens [illegible]
vel [illegible] hoc quod non sit
[illegible] ab accidente [illegible] quod quid erat
esse [illegible]
[illegible] non sunt
[illegible] sibi quod sunt [illegible]
[illegible]
[illegible] per
[illegible]
[illegible] quod quid erat esse totum
et [illegible] esse [illegible] dicat
[illegible] accidens [illegible]
[illegible] hoc [illegible] esse [illegible]
quidde esse [illegible]
in [illegible] libri septimi [illegible]
[illegible] albus non [illegible]
[illegible] hoc absolutum [illegible] esse [illegible]
qualitatem [illegible] hoc [illegible]
[illegible] quod quid erat esse
[illegible]
[illegible] quod quid erat esse [illegible]
[illegible] Diffinitio autem [illegible]
[illegible] diffinitio [illegible] vera [illegible]
[illegible] tamen [illegible]
[illegible]
[illegible] attribuit [illegible]
[illegible]
[illegible] esse
[illegible]
[illegible] adunata [illegible]
[illegible] non [illegible] de tali [illegible]
[illegible] uno congregato [illegible]
diffinitio vere esse dicentes [illegible]
[illegible] accidentium
et passionum et quantitatis et aliorum ac-
cidentium ad unum esse non [illegible]
Ex hiis ergo [illegible]
debent [illegible] ad totalitatem [illegible]
[illegible] considerandum [illegible] diffinitio sit [illegible]
[illegible] attribuit
talia autem [illegible]
[illegible] non in alio [illegible] pre-
dicatum vel [illegible] de alio alterius
generis vel nature [illegible]
[illegible] accidentium non esse [illegible] diffinitionem
Ex hoc autem concludit [illegible]

quod erat esse non erit nisi aliqua specierum que est non generis sive vero tamen cum omne accidens generis habeat subiectum sub tali esse vel tali non est accidens specierum sub assignato genere posita univoce actu et eciam secundum rationem sed tociens simul generis quo ad omnia genera que in eorum ratione constituunt diffinitio generica non erit nisi huiusmodi solummodo speciebus que dicto uno plure in suis generibus ea namque que sic [illegible] generis non videntur dici in primo dividi per se secundum participationem illa cum sola participatione que sunt in ipsorum participatione [illegible] sic [illegible] in [illegible] sic ergo que dicuntur participatione generis talia sunt passiones nec est diffinitio eius quod dicitur de aliquo alio quod accidens et dicitur non ut quod sed ut alicuius alterius sicut aut [illegible] plana sunt per ante dictas rationes

Ea notandum secundum quem modum possunt accidentia habere diffinitionem

[illegible] per se primo quod dicitur [illegible] primo quidem [illegible] primum quod [illegible] est in [illegible] secundo autem [illegible] modo secundum quod [illegible] in ratione predicati [illegible] primo quidem [illegible] per se [illegible] diffinitus [illegible] secundo vero [illegible] per se principaliter diffinitionis accidentis quod est per se [illegible] accidens aliquo modo habeat [illegible] [illegible] diffinitionem [illegible] aliorum [illegible] que significat aliquo [illegible] accidenti [illegible] significantis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] data non diffinita [illegible] diffinitionem [illegible] [illegible] per se [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] diffinitionem non erit [illegible] quod erat esse simpliciter [illegible] [illegible] [illegible] diffinitio multiplicatur [illegible] multiplicatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] significat substantiam [illegible] absolute [illegible] [illegible] non absolute [illegible] significat quantitatem vel qualitatem

Non erit igitur ulli non generis specierum existentibus quod erat esse

sed hiis solum

hec enim videntur non secundum participationem dici et passionem nec ut accidens

Sed ratio quidem erit uniuscuiusque et aliorum quid significat si est nomen quia hoc huic inest

Aut pro sermone simplici certior

diffinitio vero non erit nec quod quid erat esse

Aut diffinitio sicut et quod quid est multipliciter

Et enim quod quid est uno modo significat substantiam et hoc aliquid

Alio vero quodcumque predicatorum quantitatem et qualitatem et alia quecumque talia

Sicut enim et le est existit
in omnibus sed non similiter sed

huic quidem primum illis vero consequenter
ita et quod quid est simpliciter quidem

substantie aliis vero modo aliquo

Quare et qualitatis erit quod quid
est quidem sed non simpliciter

Sed sicut de non ente logice
quidam dicunt esse non ens non
simpliciter sed non ens sic et qualitate

et alia similia habent in accidenta
litate ... esse enim ens est in omnibus
sed non similiter sed secundum analogiam ... ...
... quod ... ... quod est substantia inest
primum ... autem quod est accidentibus ... ...
inest ... ita omnibus ... inest
quod quid erat esse et simpliciter
... ... substantie sunt et entis. ...
... autem ... inest aliis que non sunt
... ... entis ... ... dicit.
Relinquitur non sunt ... ... esse
se determinatis ... manifestum ...
dicimus ... qualibet ... ...
esse quod simpliciter ... tamen magis quali
tati ... quod aliis accidentibus ...
quod est quedam qualitas ... ...
que substantia est ... ...
... est ... ... quedam ...
qualitas que est locata in natura
... aliis autem ... non ... ...
... quantitas ... accidit ... ...
... ... accidunt quedam ...
quibus vel ... ... non ... ...
quodam ... ... quod est ...
... ... quibuscumque ... ...
Aliis autem ... ... entis ... ...
entis ... ... id quod est ... non
... quod absolutum ... ...
... ... quod est non entis ... id quod est
ens ... ... logici dicunt de non
ente quod est ... non ens ... hoc enim
non est simpliciter non ens sed ens ...
... ...
... ... vel ... ...
... ...
... ...
aliud ... ... dicimus
quod substantiarum alia est corporea alia incorporea
et ... non est substantia incorporea ... corporearum
substantiarum aliam dicimus esse aliam animatam
et aliam ... ...
non esse substantiam animatam ...
animatarum et corporearum substantiarum aliam
esse sensitivam et aliam insensitivam
et ... non esse ... ...
est ... ...
... aliam et ... ...
... ... et ... ...
ab homine substantiam corpeam animatam
sensitivam ... ...
... ... est simpliciter ... ...
... ... est ...
... et ab hoc ... ...
... non ... dicimus qualitatem

per negationem substantie et entis tamen tamen qualitas
et esse quantitatis. Dico ergo in hiis que diffinitur
intendo. et precipue in stabilitate integre
quo ergo diffiniendo dicitur circa singula ut
tu dicere eius. quomodo se habent in
esse. ut ad auferre eius. quantitatem et tunc
ergo considerare in activitate. quomodo se habet.
hoc quod divina esse magis propriam
dispositionis motorum rotarum. Est enim dispositio
rei determinans esse. per tunc eius. quod sit
actus et potentia. quod ergo erat esse simul
rei secundum se et esse. et primum quidem
et simpliciter inest substantie. Deum autem
temporalibus inest aliis sicut tempus est
in talibus non est semper sed est. sed erit illius
quod erat esse. qualitate. aut esse quantitate
Ideo ergo dicitur tamen substantia ea esse esse essentia
aut ergo nos in dispositione adducentes se
in entitate aut auferentes et hoc est unum
quod in dispositione substantie. Ideo quod additur
alicui. et enim additur ambo sunt de enti-
tate substantie. sed in dispositione activitatis additur
[illegible]. sicut dicitur constitutum actus. et id
auferetur ab entitate activitatis sicut etiam mul-
tiplicitur divinum esse deum non stabile
per additionem stabilitatis sicut prima causa
est non stabilis. quia venit stabilitatem
et omnem intellectum sicut nos in sequentibus
videmus quia id quod non statuitur in su-
pergradibus secundum suam naturam propterea
remanet non stabile prima autem causa
non statuitur in supergradibus se. Aliquid
autem deum non statuitur quia aufertur ei
stabilitas sicut temporis vel motus et cetera
prima que non statuitur in inquantum parti-
cipant de actu quantum ad esse corporis
et non est corporum in quantum actus simpliciter
sed est imperfectus e ergo tamen talia dicta
negatione univoce ut esse simpliciter Est
enim deum tamen solum nomine est quod substantia
autem tamen aptatur dispositio et insuper ipsa
dispositio penitus diversa. Univocum autem illi
oppositum est tamen nomine et substantia et substantie
esse est penitus unum analogum est propor-
tionatum ad unum et hoc est deus non est unum
et res sicut substantia nota in nomine est
una et eadem sed non est diversa eo quod non
diversificatur propterea et unum rei illius
Univocum autem apparuit multipliciter
deum tamen quidem non unum et non nominis
una res aut non penitus una sicut
tamen et propterea quod quo et dispositio unita
diversitatem cum tamen non una sit tota-
litas ut una non continuum et distincta
sicut propterea eius non est nisi res una

Ut ergo intendo et quo modo
oportet dicere et unumquodque non tamen
magis quam quo se habet
Quantitatis et nunc quoniam quod dicitur
manifestum. et quod quid erat esse
simul inerit. primum quidem et sim-
pliciter substantie. deinde aliis
quantitatis quod quid est non simpliciter
quid erat esse. sed qualitati et
quantitati quid erat esse. Oportet
enim aut equivoce hoc dicere esse
entia aut addentes aut au-
ferentes

Quantum ad hoc quod ergo quod quid est sic et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

Quare hoc et quod non stabile sicut

Non hoc quod verum est. neque
equivoce dicere neque [illegible]

Sed quemadmodum medicinale eo quod ad idem quidem et unum, non idem autem et unum, non tamen equivoce. Nihil enim medicinativum corpus et opus et vas dicitur nec equivoce nec secundum unum sed ad unum.

Hec quidem utrumque quocumque modo quis velit dicere differt nihil.

Illud autem palam quia que primo et simpliciter diffinitio et quod quid erat esse substantiarum est. Et non solum sed et aliorum similiter est, verumtamen non primo. Non enim est necesse si hoc ponimus huius diffinitionem esse quod utique nomini idem significat secundum rationem.

que est substantia ratio autem diversa non ideo quod
quod res sit diversa secundum [illegible] medi-
cinalis eiusdem entis sint diversi [illegible] ab ipso
entis abinvicem quemadmodum etiam dicimus
medicinale primo quidem simpliciter
2m eius efficere et [illegible] secundum multos
esse [illegible] 2m operationes eo-
que faciunt actu efficient [illegible]
[illegible] ad eundem finem secundum multos [illegible]
diversos [illegible] cum dicimus medicinale
esse corpus medicati et opus medici
et vas seu instrumenta medicina dicimus
omnia hec esse medicinalia ad unum
quidem et idem referendo [illegible]
dicimus omnia [illegible] esse et unum [illegible]
[illegible] dicimus ea sic dici [illegible]
similiter est in proposito [illegible] Ergo [illegible]
sit ponere dicere ad unum [illegible] quidam
[illegible] quocumque modo [illegible] velit
vocare vel dicere nihil refert quo ad pro-
positum nostrum / Palam est quod [illegible]
[illegible] dicitur ea que simpliciter [illegible]
[illegible] exterius et prima [illegible] formam [illegible]
[illegible] esse [illegible] et [illegible]
[illegible] attribuitur non [illegible] substantie
[illegible] quod quid erat esse non solum est
substantie secundum et aliorum [illegible] primo
et simpliciter [illegible] / Non enim est
necesse si ponimus quod hoc esse [illegible]
sit vera [illegible] quod significat idem [illegible]
quarumcumque [illegible] rationem secundum [illegible]
[illegible] id est quodammodo [illegible]
que [illegible] talibus est [illegible] dicitur
diffinitio 2m [illegible] primam [illegible]
[illegible] esse [illegible] tunc omnia illa
[illegible] et [illegible] clauderentur
in intellectu [illegible] est extensio
nominis [illegible] per [illegible]
hoc [illegible] equivocatio [illegible]
primo non [illegible] extensio nominis sicut
[illegible] accidentibus [illegible] et [illegible]
[illegible] unum et unum sit nomen [illegible]
[illegible] nomen [illegible] ab eo quod primo
cadit in intellectu [illegible]
id [illegible] ubi non est unitas in-
tellectus ibi non est [illegible] unum [illegible]
[illegible] si debeat unum nomen esse diversis
[illegible] illa diversa clauderentur [illegible]
unum et eodem [illegible] non est non est [illegible]
[illegible] dicendi esse [illegible]
[illegible] aptari [illegible] dicat unum
2m primum [illegible] dicendi esse vel
2m [illegible] dicit unum [illegible]
vel [illegible] vel [illegible]
[illegible] non sit difficilia [illegible]
[illegible] per accidens cum suo subiecto

compositum non est vna ratione diffinitiue insinu-
ans per accidens Reducatur per se primo
et ei sub vnum nomine per se sub ponatur
sit ergo hoc nomen simum et simitas et
claudum et aquilinus et hingdis et
ex hoc patet quod homo albus non est res
diffinibilis vna diffinitione in primis ad per se
reducitur ut vnum [illegible] dicat supposi-
exemplo composita [illegible] in [illegible]
clare diffinitur [illegible] et huic vnum
nomen ponatur quod in se claudat sim-
vlterius et esse accidentis in eo sicut
simitas est nasi concauitas et [illegible]
ex hiis patet per se intellectus distinguun-
esse diffinitiua ratione sed in alio modo
dicendi per se vnum est intellectus et non
per hoc erit vna diffinitio si est vnius
quorum non [illegible] sine colligatione
sed alterius [illegible] est vnum autem
a quibus [illegible] ordinis sed diuersis
in [illegible] sic dicimus poema yliada
esse vnum poema sed erit diffinitio vna
sicut est vnum quoniam vere dicitur vnum
[illegible] nec dicitur sic enim [illegible] a per se
non vel [illegible] dicitur enim duplex
hoc quod enim dicat hic aliud
quod in est et est substantia ad non significat qualita-
tem ad significat [illegible] et non dicat enim sed
est [illegible] quod claudit in intellectu
ipsius et non dicat vnum cum vnde
diffinitio vna. Ex hoc sequitur quod albi homo
sed ad per se substantia reducatur erit diffinitio.
[illegible] et [illegible] sed tamen alia est eo albi et sibi
sic ad est [illegible] substantia et accidit sic ergo patet
qualitas est diffinitio accidentis et qualitatis
non et cum [illegible] diffinitio accidentis ex [illegible]
[illegible] et [illegible] sua [illegible] sed cum dicimus
ad [illegible] est [illegible]. Differentia [illegible]
in generibus in [illegible] est sine intellectu
substantie eo quod vtrumque [illegible] sit accidens
sed tamen quia differentia refertur ad genus
et sic qualitas ipsius [illegible] in di-
ffinitione accidentis [illegible] quod [illegible]
intelligitur [illegible] subiectum in illa diffinitione
propter hoc quod vnum refertur ad aliud
[illegible] ambobus non intelligitur subiectum
[illegible] semel et [illegible] in tali diffinitione non
fit repetitio nugatoria [illegible]
[illegible] diffinitionem accidentis [illegible]

Ca 10 De solutione errorum quorundam qui
dicebant accidentium nullam esse diffinitionem
et de differentia entis accidentis ad secundum partem
et ad [illegible] partem –

Habet autem dubitationem ex
antiquorum quorundam assertione
[illegible] considerare et
[illegible] diffinitionis [illegible]
[illegible] quibusdam accidentibus [illegible]

Hoc autem si vmquam fuerit non
eo quod continuum sit ylias autem
quorum colligatione sed si quoties
dicitur vnum vnum non diui-
sit enim [illegible] at [illegible] quod
hoc aliquid aliud non qualitatem
aliud non qualitatem significat

Quapropter erit albi hominis non
et diffinitio alio non modo
et albi et substantie

Habet autem et dubi-
tationem si quis
non dicat diffinitionem esse

ex additione vero

Cuiusmodi erit diffinitio eorum non

simplicium sed copulatorum

Ex additione enim necesse pa-

lam facere dico autem ut est

nasus et concavitas et simi-

tas ex duobus dictum eo quod

hoc in hoc et non unum actione

Nam nec concavitas nec simitas

passio nasi sed unum se

nec ut agm callie aut homi

quod callias aut qui accidit hoc

et sed ut masculinum aut et

quantitati equali et omnia quecumque

unum se dicuntur existentia aut sunt

in alterum est hec qui non sunt

qua passio

esse diffinitum ex additione subiecti et
accidentis que sunt diversorum generum
nature. Et hic oritur dubitatio ma-
gna cuiusmodi diffinitio erit eorum que
simpliciter sunt per se intellectum [illegible]
sunt sed unum [illegible] in esse [illegible]
sunt secundum copulatum sic [illegible]
[illegible] quod nisi talia habent [illegible]
[illegible] eius quod habet unum ea que
predicta sunt. Ad hoc autem [illegible]
[illegible] posset in [illegible] sequentibus
[illegible] nulla [illegible]
[illegible] non possunt [illegible]
[illegible] habeant
[illegible]. Si hoc [illegible]
que [illegible] palam [illegible]
ea et additione ad suum subiectum sic [illegible]
est nasus et parum [illegible] actus sic
est concavitas in que [illegible] simitas
in se [illegible] ex duobus [illegible]
quod utrumque horum actum dicit [illegible]
[illegible]
[illegible] concavitas [illegible]
[illegible] simitas [illegible]
[illegible]
[illegible] simitas [illegible]
[illegible] concavitas [illegible]
[illegible] que non est [illegible]
[illegible]
[illegible] ad nasum sic concavitas sic [illegible]
ad simum. Et [illegible] nasi [illegible]
[illegible] concavitas [illegible]
[illegible]
sit aliquod [illegible]
concavitas [illegible] simitas
[illegible] passio nasi que sit [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] accidens [illegible]
[illegible] accidit [illegible] accidunt
[illegible] accidit [illegible] esse [illegible]
sic accidunt masculinum et feminam
[illegible] accidit [illegible] equale [illegible]
[illegible] sic accidunt [illegible]
[illegible] masculinus
[illegible] cum [illegible] licet [illegible]
sit [illegible] intellectum [illegible]
[illegible] nature [illegible]
[illegible] in [illegible] eius [illegible]
in [illegible]
[illegible]
dicatur [illegible] que sic aliis [illegible]
[illegible] non sit [illegible]
intellectum [illegible]. Concavitas
[illegible] simitas sit sic color [illegible]
[illegible] intellectum [illegible]
[illegible] intellectum [illegible]

quod est contrarium

diat genus et diam et hec duo dicit
unum in actu et duo separata in pot
et ideo nunquam pt esse hec parata specie
separatur ab ea genus intellectus et simulit
dre dra at cu in se genus habeat
actio non hz in se n pon et genus
e in de natura dre deus dra enim
no constituitur i esse a genere sec patz
forma a mia et ideo genus non ita
clauditur in intellectu dre sic in intellectu
speci ppt q cu dr at tale genus e lig
ipsum pt formu et dra generis quali
tas ipsius tu q no e ipa sic ad
esse sic ide pt extra de ipa et qu
coniungitur ei in orone iam non integratur
in ipa no aut sic e de specie et io cu
dicitur al tale dicitur aliud quod diffinitur
pt cu aut dr al ho ho al no e ad
q pt diffini q ppt intellectum g in
spe ide bis in diffone dr / adhuc aut
cu dra sit q sit forma et e eciam
qualitas ipse ho e tu ide modus
comunis differentie ad genus et e io qui
e forme ad pabz et egg quia dra cu sit
forma substantialis e tenta no constituta
la matia que signa p genus sz
potius in esse constituens ipm deus
actu et io no diffinitur p genus sic
ne forma p maiam sz e contra genus
p qua et ma diffinitur no quidez
sicut diam pforaz sz in analogia ad
ppam licet actus aut ipse habz
se ad form sic constitutus in ee p
ipm et form se hz ad actus sicut
in se cpletu et ca acciti in secundo
ppt q actus nz e ens nz e eciam
unus ens et esse ab ee dra integratur
propt q ez ipm p sui sedm ppm
diffinitur eo q ipse iam ante deteriunt
e idem diffinitu quod e in ee constitum
et eodem modo diffinit quo in esse
constituit // Ex omnibus aut inducte
ho e notum causa q ho q per diffi
sit spes absoluti esse in suo primo
intellectu claudit diffem nec bu
q pnt. p aliqui appoiz uel d tiaoz
ita separi ab ipo q no sit i intellectu
ipius deus actual ita q dif ipius
tota et vbiqz ponitur pro nomine
ipo quoqz at diffinitur sicut spes
absoluti ee sz ut actu sua no hz
de intellectu suo primo et ideo no actu
nec eciam continetur i ipius toti appin

Et omnia quecumque talia sunt dicuntur existere, scilicet aut sint in quibus erit aut ratio aut nomen huius passionis et non contingit ostendere separatim sicut album sine homine contingit sed non femininum sine animali

Quare aut nullius quod quid erat esse est diffinitio aut si est aliter est quemadmodum diximus

Est autem et alia dubitatio de eis

~~Si idem simus nasus et concavus~~

[illegible]

eis separari ab intellectu nominis per se [illegible] non intelligeretur ipsum [illegible] [illegible] intelligitur certum subiectum [illegible] et ratio [illegible] propria et sunt non intelligitur in ipsis qui apponuntur ut si dicam [illegible] in logica quia non est suppositum de primo intellectu [illegible] per verum [illegible] diffinitiones [illegible] omnia [illegible] dicuntur ex additione dictis [illegible] dispositiones talia non sunt [illegible] per se in quibus [illegible] differentie [illegible] intellectum nominis [illegible] loco nominis ponitur ratio aut nomen [illegible] tunc erit per se [illegible] accidens non contingit [illegible] separatim [illegible] generis [illegible] diffinitur [illegible] Et aut esse [illegible] diffinitio [illegible] accidens per se [illegible] differentia [illegible] In omnibus [illegible] sunt [illegible] erat esse et diffinitio [illegible] diffinitionum [illegible] est [illegible] talium additione [illegible] diffinitio

Ca. ii^m de determinatione errorum aliorum qui dicebant accidentia per se esse diffinibilia veritatis et substantie

Est autem et alia dubitatio [illegible] diffinitionibus [illegible] contingit [illegible] talia [illegible] habere [illegible] ad [illegible] sub [illegible] genere [illegible] ad substantiam [illegible] ad suum esse [illegible] absolutum [illegible] extra suam dependentiam [illegible] Et [illegible] qui dicit accidens esse ens [illegible] aliqua additione [illegible] differentia accidentis [illegible] intellectum [illegible] nulla additione [illegible] separari ab ipsa, ita quod [illegible] intelligatur [illegible] ita [illegible] nasus simus [illegible] nasus

Et in hoc de primo intellectu complent ... Ergo sic loquendo ... [illegible]

[illegible]

Si n. idem simus nasus et concauus nasus idem erit simum et concauum

Si uero non quia impossibile est dicere simum sine re cuius est passio per se (et est simum concauitas in naso) nasum simum dicere aut non est aut bis idem erit dictum nasus nasus concauus (nasus enim simus nasus nasus concauus)

[illegible]

propter quod inconueniens est inesse talibus quod quid erat esse

[illegible]

Si autem non infinitum sunt naso namque nasi simi simo ad hoc aliud inerit

Palam itaque quod solius substantie est diffinitio. Nam et si aliarum kathegoriarum necesse est ex additione esse ut qualitatis et imparis. non enim sine numero. nec que est femininum sine animali. Ex additione uero dico in quibus accidit idem bis dicere sicut in hiis.

Si uero hec non nullum complexum erit ut numerus et imparis. Sed latet quia non certe dicuntur rationes.

Si uero sunt et horum termini aut alio modo sicut aut quemadmodum dictum est et multipliciter dicendum est et diffinitionem et quod quid erat esse

nasus nasus eius et hec ipsum ergo per eandem rationem dicet ipse simo in intellectu continuando nasus et hoc non stabit usque et hec de capsa dicimus simum quod genus et ipse [illegible] non est quod differentia et per hoc manifestum est [illegible] hac ratione que dicit et rationem remanere actum et quod [illegible] necesse hic sic [illegible] habeat que [illegible] palam est quod diffinitio [illegible] solius substantie nam [illegible] ambarum kathegoriarum est diffinitio [illegible] ex additione esse ut est diffinitio qualitatis et diffinitio imparis [illegible] negandum [illegible] esse [illegible] genus et [illegible] sine coordinationis [illegible] diffinitur [illegible] distinguunt est diffinitio imparis quod non [illegible] [illegible] diffinitur [illegible] [illegible] et quidditas [illegible] diffinitur [illegible] substantia et diffinitio [illegible] non est [illegible] [illegible] neque genus [illegible] in talibus [illegible] ex additione ad solam [illegible] si dicatur quod [illegible] et ipse [illegible] dispositiones tales [illegible] quod idem bis dicatur [illegible] sic [illegible] dicta sunt simul et [illegible] sed non hoc [illegible] sic [illegible] esse [illegible] extranee nature copulata sunt [illegible] et impar [illegible] similia [illegible] [illegible] horum solutio [illegible] dubitans [illegible] et [illegible] differentia talium [illegible] non dicit [illegible] diffinitionem [illegible] [illegible] quod [illegible] determinatur ex ipso [illegible] aliquo [illegible] dico quod [illegible] sunt quod [illegible] aut [illegible] multiplicat [illegible] diffinitio et [illegible] dicatur [illegible] reddere diffinitionem. Et [illegible] actum est diffinitio [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] sibi [illegible] ita quod diffinitio [illegible] neque [illegible] simpliciter entis [illegible] erit diffinitio talium

Capitulum [illegible] de distinctione diffinitionis et [illegible] et [illegible] diffinitionis accidentis

[illegible] quod est diffinitio ipsius [illegible]

quod erat esse ratio predicta est et predictis in
cum non dicit quod aliquid erat quod quod erat
esse dicit nam cum philosophus attribuit diffinitio
ne diffinito dicit singulariter quid est explicatam
rationem palam est quod predicte diffinitionis quod
quod erat esse aut solarum est substantiarum simpliciter
ipse quod quod esse accipitur aut est substantiarum
maxime et primum et simpliciter
majorem quiditatem ipsum est causa
[illegible] accidentium primum autem quod ipsum
est primum cadens in intellectu accidentium
simpliciter non est ipsum non refert
ad rationem alienam ad intellectum ac
cidentium eorum que dicta sunt et ut philosophus
distinguit accidentia a quiditate substantiarum
attendendum est quod accidens quia diffinitur
dupliciter potest accipi aut enim accipitur prout
[illegible] subiectum aut ut passio et sic intelligitur
ut [illegible] subiecta sit intellecta
in eius diffinitione sed non autem et dicit
Avicenna intellectus est absolutus dicat
ut passio et substantia intellectum et accipitur
in eius diffinitione et primo quid modo
diffinitio dicitur a quibus dicitur primum duo
demonstrationum. secundo autem una diffinitio
accepta est demonstrationis positione differens
in tali enim diffinitione accipitur subiectum est
[illegible] et causa accidentis que est medium
et accidens ipsum quod est predicatum. Sunt autem
et negationes diffinitionum et privationis alie obi
ciunt tamen enim accidens diffinitur ex que
[illegible] sive coordinatorum dicit quod est diffinitio
[illegible] quidam de ante prius ipsum esse
tales aut diffinitiones [illegible] sit et vane
omnis [illegible] de aula [illegible]
Et [illegible] ad hoc dicat quod sic dicendum
est [illegible] in talibus diffinitionibus intelligitur
[illegible] licet non ponatur que in eis consistunt
accidentis quod [illegible] percepit philosophus [illegible]
de uno priorum enunciat prius ipsum
eo quod ipse est doctissimus [illegible] qui
non accipit [illegible] quod [illegible] [illegible]
ei de [illegible] [illegible] percepit [illegible] in
tellectu [illegible] consistunt et ideo
[illegible] in talibus [illegible] quod [illegible]
[illegible] accipit ad ea [illegible] constitutum
non debentur. Philosophus autem [illegible] in
[illegible] diffinitione [illegible] est vanus [illegible]
quod in accidentibus [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] ad rationem esse accidentis adhuc
[illegible] [illegible] de eodem [illegible]
enim accidens vera [illegible] diffinitionum [illegible]
[illegible] quod vera [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] tamen et quod [illegible] rationem tamen [illegible]
[illegible] diffinitionum [illegible] et diffinitio [illegible]
[illegible] amplius sicut dicit Avicenna

Quare siquidem nullius
erit diffinitio nec quod erat
esse alicui inerit nisi substa
ntiis sit aut erit. Una
igitur diffinitio et ius
quod erat esse ratio aut quod
erat esse solarum substantiarum
est aut maxime et primum
simpliciter palam.

Accidens per [illegible]

acnis duobus modis diffinitur
aut enim diffinitur ut est passio aut ut res
absoluta et quod suum esse non dependet
nisi ex suis causis intrinsecis principiis
tunc diffinitur per suam formam et differentiam
sed tunc diffinitur ut est passio subiecti
sic diffinitio data est per causas materiales tamen
intrinsecas vel aliter per diffinitionem quod fit sine
causis veram quod inesse diffinitionem nec
tamen ostendere vel possit esse medium in de
monstratione quia prima non dicit causam
nec medium demonstrationis quod debeat esse causa
sed ad hunc dicta esse per materiam
talis est medium per quod potest concludi
in demonstratione et causa non est medium in
demonstratione // Item ante dico quod diffinitio
quae ponit causas diffinitione quae sunt materiales
[illegible] ad diffinitionem quae est demonstrationis
[illegible] diversa et tamen quidem causa
est quod prima non potest esse medium in
demonstratione aut sic vel quod non potest
medium quia non se habet causa
[illegible] medius terminus quamvis sit causa
quae est continuitas magnitudinis et diffinitio est
medium tamen magnitudinis continuitas est
medium vel potest medium quod est sicut
causa magnitudinis continuitas ut causa in
quo ipsa quae est medium et videtur
nullam huius diffinitionem quia tamen ipsa sit
maior continuitas sed habet diffinitionem
ista est diffinitio sed non sed maior con
tinuitas non in [illegible] diffinitione
// forte aut dicet aliquis quod in medio de
non est medium continuitas quia si hoc daretur
sequitur esse maior propositio falsa et ergo Ideo
non est quia maior continuitas est ad abstractum
et diffinitio cum sit abstracta est concreta
et hunc diffinitio non potest concedi et
quod est [illegible] // forte aut ad hoc in
dicit aliquis quod passio cum non in abstractione
est ponere in medio tunc est maior
propositio falsa et ergo non aliquid sic per
[illegible] ad hoc vel tamen ergo [illegible]
est falsa per non in medio sit
diffinitio de continuitate ad hoc
continuitas cum sit [illegible] aliud
[illegible] de quo dicit vel diffinitio
abstracta sed non in medio sed ad [illegible]
[illegible] intelligendum [illegible]
sic [illegible] diffinitio de diffinitione
[illegible] attendendum quod [illegible]
veram diffinitionem non [illegible] causa

et diffinitio sit idem ei quod diffinitio
data per causam sit causa et diffinitio
eius vocum dicuntur et ideo potest accidens
esse causa sicut propter quid ideo est diffinitio
similiter potest demonstrationis de quo
demonstrationem accidit de suo subiecto cum
veritate verum est quod accidens diffinitur
potest diffinitione universalis vero et similiter
de diffinitione universalis accidentis sola quia
que est medium in demonstratione po-
tissima diffinitio sunt similiter ab
unitatis potest eadem esse medium
in demonstratione que simpliciter
non est demonstrationem quod ea sola
quod accidentis potest demonstrari et formaliter
similiter diffinitio universalis subiecti potest
demonstrari et aliquid propter demon-
strationem diffinitionem formalem sive causam
formalem specialem subiecti sed accidentis
de causa de speciebus autem diffinitionibus
diffinito autem cum eis data non
potest demonstrari de ideo propter quid
directe sed demonstratio hoc est de-
monstratio quia in ipsa autem diffinitio autem
tamen dicatur quod et potest quod est medium
in demonstratione potissima et ideo
demonstratur hoc est demonstratione
concludi oportet quod etiam si dicat aliquis
demonstrari hoc est intelligendum
sic quod demonstratione potest certum et
scitum quod scito medio quod est causa
scitur quid est diffinitio diffinitio
autem accidentis eius speciem sufficit
concludi potest per demonstrationem
sed et ipsa passio sive accidens
adhuc sunt diffinitio universalis accidentis
quod est et eius universalis et inquantum ac-
cipitur subiectum subiectivum pro
subiecto et universalis in quo non solum
est subiectum subiectivum subiecti sed proprie
subiecti accipitur et hoc est medium
in demonstratione potissima attendendum
tamen est quod in mathematicis que abstracta
sunt et in quibus est demonstratio potis-
sima in quantum habet intrinsecum subiectum
quod est per abstractionem subiecti accidentis
ratio autem est quia exemplum et
diffinitio universalis est quod concretum et diffinitio
universalis quod in eis est diffinitio accidentis
et ideo non convenit potest in ma-
thematicis quia est ratio sed ad sicut
in ratione et ideo medium
est primum quando in ipso sunt genus rationis

Causa sua ... accidens
per demonstrationem

7 hoc sequitur in genere 7 que se-
cundum se sunt in passionis ita quod est
passio 20 unde est sicut contrarius pas-
sionis hec autem sunt formalia sicut
nigrum album est 7 ideo dispositiones
similis paro opposita est vero quod
est formale sicut nigrum est album
quod secundum proprium formam est eius sibi
7 patet quod uterque dicit aliquid pe-
hoc in hoc sicut diximus in philosophia
Si autem quis dicat quod si aliquid
unum cadit in genere secundum ordina-
nationis signum 7 differentia habet hoc
unus opposita sicut vicium et virtus
2m ea que supradicta sunt 7 dicens
quod hoc non sequitur quia non dicimus
quod album cadens in diffinitione pas-
sionis genus 7 id quod est hoc accidens
sicut dicta 7 id non est de primo intellectu
passionis propter quod hoc est virtus
Sed forte aliquis hoc ita obiciet 7
dicens quod si a sit contrarius accidens
diffinitiva differentia formali sine
2m generaliter data dat genus et
secundum tamen tamen b 7 c sicut accidens
veniens est simpliciter sicut
ad ipsi de intellectu c eo quod quia
est aliquod de intellectu dicit quod eius sum
de intellectu b est eius de intellectu c
7 sic ipsum simpliciter c in intellectu
suo licet album sit quod sibi aliquid sit
de intellectu c aut sunt opposita
per esse non ut ex se unum non
est de intellectu alterius a sunt
idem 7 tunc idem bis dicitur 7 erit
virtus Sed ad hoc dicendum quod album
b 7 album c 7 vera sunt sibi
7 quod b c nigrum sibi b sicut
sibi contraria se habent adinvicem sicut genus
ad differentiam 7 ideo est unum dicitur
aliud sicut dicta determinat genus
7 ideo album b se habet ad album
c sicut primum se habet ad id quod est
sensitivum sicut vegetativum se habet
quod primum in talibus dicit partis
est 20 partium sunt 7 non actu
propter quod non accidit idem bis dicere
sicut patet ex superius hic talibus
tunc differentia actus non propter hoc
nullus vocatur quia est que
7 dicta sunt coordinationis secundum partem
illa que dicta est patet quod in forma

tres tum dividonis, primus modus
dicendi per se erit in prima 2us aut
mod dicendi per se erit in 2o
3o tius modus dicendi per se erit
in 3o /- Sic explicit lc qz prin
cipit lcri commitati tur quadorum

Incipit lca 2a qui e de comparatione
quis 3 diffinicol ad id cui attribuitur
qtas 3 diffio 2m qd ut dixit Canim
de co de quo e intera 3 solunt in hoc nota pl
atonis

Utru aut idem et divisum
quod erat ee 3 unumquodque
designatorum sibi ipso suppo-
sitorum uel quem Nunc deniceps p
scrutandu e, 3 ho e quere utrum na
ha e singularis quis quam eorum quod sit
ab ipa 3 sibi ipa sit penitus idem
vel ~~ipsis ho enti e~~ ipsis 3 m esse
et ad aliud separati per ee ab ipsis
hoc enim e ad quod plibandu ad pscru
tatom de suba, Singlin enim suppo
sitorum quiconque nature nd ad in esse
ab illa qtate que e sinmet sibi qua
ipsi e id quod e 3 idem e dre quod
erat ee singulorum qui qi e dre subas
singulorum quod no eet verum si qtitates
esse suba quida separata 3 ut ee a su
ppositis illis in quibus e qtitas 3
cuius hoc profetur tanquamque ad
de ratione platonis qui hic negat
dicit scibat que sunt rerum qtitates
esse separatas a suppositis ipsibus sunt
incorporale separatorum li dicunt dux
plo sic quod incorporale nd e corruptibile
qtitas aut incorruptibilis e specibus
aut hec suba e corporalis // Adhuc aut
qtitas e predicata de pluribus et
atripra cum in hominis quod aut praeter
de pluribus no e aliquis hoc quod e hoc
3 sic qtitas hominis nd e ho ut vid2
// cuius qtitas hominis nd e suba ut
in suppositibus probat 3 quod nd e suba
no e homo quod ergo hominis nde homo
// Adhuc si qtitis hominis e ho tunc
eadem ratione qtitas sortis e sor 3
si sor est qtitas sortis 3 si ho 3 q
titas hominis et 3 sic quod sophistica
multa induuit // Adhuc dt si homo
e spes tunc e qtitas tunc quasi vim
e qd spes e homo 3 si e ho tunc
e aliud appellatu hominis 3 hoc e
falsum qz nullus locus primus significat e
appellatu eius // hec aut primum sol
vuntur per ea que dicimus in quoddam primis
sapsa libro 3 d ubi locuti sumus si

Utrum aut idem sit et
diversum quod erat
esse et unumquodque perscrutandum

Est enim quid plibandum ad de
suba perscrutatorum Singulum
enim non aliud videtur a sui
met suba et quod erat esse
dicitur esse singuli subam

sed cum ipsa natura supposito accipitur tunc est
in multa accidunt et in quibus conve-
nit quedam et attributa non attribuuntur
eidem tunc quod est sub eo accidit et quidem
tantum formale est. Ergo natura hominis accipi-
tur hoc nomine homo ut sit genus ad
primo significat vel quantum ad tunc primum aut
significat et quod primo in intellectu cadit eorum
appellato ipso nomine que sunt supposita
significato. Tertium autem significat est id cum impo-
nitur nomen et est compositum primum antecedens
significat est forma sine qua quiditas [illegible]
significat homo et hec forma dicitur quod [illegible]
et habet in se hec sine cum accipitur in
intellectu et apparentis modis significat accipitur
eum [illegible] tunc quod est alia per intellectum
a suis appellatis sic quidem dicitur homo ponitur
de pluribus unde aut est appellato ipso quod
de pluribus predicetur talecum ponitur communiter
forme [illegible] non appellatis accipitur
cum forma non [illegible] est multiplicabilis
et est postmodum dicitur aut homo est omnis
homo in pluralitas cum ut forma est
ut multiplicabilis forma. Similiter autem
secundum significat quod est compositum cum impo-
nitur accipitur dicitur autem cum accipitur ab aliud
a suis suppositis aut inquantum est forma com-
posita et absolutum quemadmodum accipitur quidem dicitur
homo per se in sua essentia accipitur
quando dicitur homo est vel homo est animal ut ad huius-
modi autem dicitur quiditas hominis est homo hec
est semper [illegible] dicitur quiditas hominis
est quiditas alia ad [illegible] persone
attribuitur dicendo. Et sic secundum homo esset
ab homo quod quiditas hominis est sine
subiecti quam quiditas et cum de ipso ponitur
homo [illegible] quod esse ab suis et est unde dicitur
differentia hominis est [illegible] quod differentia hominis
forma peculiaris [illegible] esse hominis et non
est homo. Sic autem hic sic forma quiditas
hominis non est aliud quam homo et sic
ad separatum ab ipso sic dixit [illegible]
non [illegible] tamen aut de quiditas hominis
est dicitur autem quiditas hominis stat
pro differentia aut pro forma sed [illegible]
[illegible] dicitur de [illegible]
que est alia a alia substantia tamen [illegible] con-
stituitur homo ad et quiditas hominis
est substantia autem stat pro esse [illegible] substan-
tiali et [illegible] et quiditas non est substantia
sed esse formale. Ex hiis autem apparet
ut quod ille due sunt [illegible] quiditas [illegible]
non est ad [illegible] est quiditas et [illegible]
est forma quiditas est res ipsa [illegible] quiditas
et accipiamus homo in homine et [illegible]

q quitas homis no e ad ab hoie
p p hoc q quitas homis in actu
q pticipat ab hoie no e in aliq̄ n
lyu̅ ingenitu pticipat ab alio in
dno sz etiam dicim q genus
t dra sit unu in actu. Cu ig ipon
ingenitu genus sit dicari ab illa
pont. qd aut sit eadem res cu
quitas ex hoc p3 q no pticipa
ab eo cui e quitas nec tn sepa
si quitas homis no e ad s eadem
homi q quitas homis sit hec pp
ho quod supra dcm e qd significat hois
no e aliud appellatu corpis lz ma
hoc scdm quitas hois e spe pe
diffo homis t cu dre lz ho appet
q est as homo sms. Simulat aliq
de ho e spes e ita sz spes aliqua
nisi ione quia pon diffibus sine
in illa q pon subassignato genere
lz primu quid forme in at toti qpo
t hic talia sunt sba qualia sta per
inuenerunt no in subs cu dicat ho e spe
sta pe foria ut apposito sz ipsa e sta
spes lz ho sz ce cointa. dz sz quidi
spes e q diffi no absolute ca sunt
appellatis uel hugo. sz qui dixerunt
platonem q eadem unt niod scdm at
tendit zm quos e spes t alie quiditas
t hga t qd attribuitur ei zm unu
modu scdi no qt ei tn aliud
modu scdi t io putabat illas res
esse diuisas. Ca zm de rationibus
quibus probatur quiditates no e
diuisas ab hiis quoru sunt quitates

In hiis aut q psitur zm
accidens dicit ed videbitur
q e casibus de quo ponit q quitas
sbi no e quitas accntis ut cu dr
albus homo ingenitu ho e diuisu
e zm quitate. t azm hoiem e in
quitu e albus ho q eni diceretur
q idem e hoiem in eo q e q. t azm
hoiem e in eo q e albus. et eidem
zm quitate ha zm qd ho. t albus
in eo q azm. t io dixerunt quida dicites
formas sbales esse accntia sz in an
lytz scdus uidetur e. Et sequitur
albedine. q uz e azm hoiem
t hoz zm quitate sit idem e. aut
q no e uere q ea que ponuntur zm
accidens sic eius quitatis cu hiis de
quibus ponitur. Et hoc aut adhuc
p p hoc q si duo uel plura accn

[I]n dictis quidem
zm accidens.
videbitur diversum esse.
ut azm ho. diversum et
azm hominem esse. Si
nt id hoc t e azm hoz
. id erit ho azm t homo.
ut dicunt. quare t azbu
hoz t hoz. aut no nece
e q sunt zm accidens esse
eadem.

Non n. simul extremitates
sunt eede. sed forsan illud vide
bitur accidere sicut casus
in accidentibus. ut album esse
et musicum. verum vel videbitur uel
non

In dictis non an sit necesse
esse ibi. et si que sunt sube
a quibus non sunt diuise sbe
nec natiue priores diuise
quales dicunt ydeas quidem

Si n. sunt diuisum bonum et
bonum esse. al et animal. et
enis quod et enti. erunt alie
sube. erit et nec et ydee pre
dictis et priores sube. ut si
quod quod erat esse substa
ntia est.

Et si sunt destructe ab
inuicem. horum quidem non
erit scientia. hec autem
non erunt entia

accipimus ut extremitates opposita in vno
sibi. vel vbi accidentia de subiecto e
eiusdem quantitatis. tunc eadem ratione
etiam secundum eiusdem quantitatis eadem
eodem. et eidem sunt eadem. ipsa sunt eadem
secundum. ergo quod non esset eiusdem quantitatis
adinvicem. sed hoc est falsum quia non videmus
extremitates esse easdem sibi inuicem
in quantitate. sed esse videntur esse eiusdem
quantitatis sibi. quia sicut album esse et
in quantitatem musicum esse quod ab
sensibile est. vel communiter manifestum
est hoc non est necesse. Chylius autem
predicamentis quod dicit an sit per necesse
esse idem esse in quantitatem et id tunc
esse subba a substantiis separata. Et enim verbum
sensitiuum per quam non apponimus vnionem
autem aliquale sit. tale vocat vnio
vnitas actualem vocat accidentalem
a vnione substantiali. et vnionem
substantiale de nobis. Sube ergo principium
que formalia sit. et quantitates non sunt
diuise in esse. que tempore precedunt
ea quorum sunt sube. quales substantias
dicunt esse illi qui ponunt substantias rerum
esse ydeas. Et enim si illi dicunt sunt
diuisum bonum in sbe quantitate et bonum
esse in re naturali. tunc erunt alie
sube et separate per se. et ad. et al esse et
eius ad et eius. an sit. et hoc erunt
necessario quidem et idee. sed eas quod priore
sunt quoniam sunt res iste quod apud nos
sunt et sunt ille priores tempore
sicut ille res sensibiles eo quod sint fa
cientes istas. et ideo tunc sequitur quod hoc
quod quod erat esse priori esse subba secundum
se separata ab eo. tunc est subba. Con
stat autem quod falsum est. quia nichil pro
ducitur generatiuum quod hoc ad. et subba
que generatur per hec quia generat
etc et per consequens homine al et de eius
Si vero autem ponamus illos sbas
quantitate. bonum et id tunc est quantitas
esse absolutas abinuicem tunc erunt
destructe abinuicem quia ea quorum sunt
quantitates non erunt hoc quod sunt. sicut
sunt quantitates quantitatibus. et ipse quantitates
non erunt fundare in esse ratione in
nostra. et ideo aliud sunt huius quorum sunt
quantitates. et tunc sequitur quod earum realitas
sunt quantitates nulla erit scientia

scientiam. quia non scitur illa scientia proprie
loquendo et sic insistit per suas quiditates.
Alie autem scientie que sunt quiditates
non erunt quia non erunt [illegible] et fundatum
in esse. et sic sunt destructa et non
sunt nisi in intellectu. Dico enim
destrui tales quiditates substantias si nec
bono huic realiter inest ut ydea alicuius
ab eo inest bonum. quod est quiditas
per quam bonum est. hoc est quod est in boni-
tate nec esse bonum inest huic
bono quia que de se sunt abinvicem
separata esse horum non inest unum alteri
substantiale. et tunc non scitur hoc
per suas quiditates. Scientia enim cuiuslibet
vera est scientia quia scitur quod erat esse
id. et in bono et in omnibus aliis
non similiter se habet quia hec contin-
git ad scientiam eius quod est hoc
nec est nisi de scientia quod est [illegible] de scientia
quiditatis. si nec bonum esse est bonum eo
quod quiditas boni est a bono separata. secundum
nec ens sit ens quia quiditas qua
ens est ens. et ab ente separata
et secundum quod nec unum est unum et eodem
modo de omnibus. et omnia vel si
sunt quiditatibus non separatis ab eis.
vel nullum penitus. si sic ab eis
separate sunt quiditates. Rursus nec
ens aliquod est ens per suam quiditatem
sive entitatem. secundum quod nec aliquid
aliud est hoc preter suam entitatem et qui-
ditatem. Amplius tamen non est bonum
esse sine quiditate. quia bonum est [illegible]
bonum. eadem quoque ratio secundum quod benignum
non est cum non inest benignum esse.
constat autem quod sit aliqua bona. et benig-
num ergo quod benignum et bonum esse et
bonum sit unum et non separata abinui-
cem secundum esse. et similiter est de omnibus
primis [illegible] quia non sunt aliud in
alteri sed sunt idem. et ista prima sic
causa que est forma et quiditas primum
est [illegible] tamen dat esse quod [illegible]
quod est hoc. cum sufficit est ad esse et ad
scientiam talis quiditas. Quinimmo non
sunt species ydeales separate. Adhuc
autem et si ponantur esse ydee tamen
aliquo modo non [illegible]. adhuc tales forme
magis sufficiunt ad esse et ad scientiam
quam ydee. et hoc quod ille in rebus quarum
sunt quiditates et forme. ydee autem
non propter id aliquid quod non est in rebus ipsa

Dico autem destrui si nec bono
inest esse bonum. nec huic esse
bonum

Scientia enim cuiuslibet est quia quid erat
esse illi. et in bono et in aliis
similiter se habet

Quare si nec bonum esse est bonum
nec enti esse ens

nec unum unum. similiter autem omnia
sunt. et nullum quid erat esse

Quare si nec entis aliquid est ens
nec aliorum aliquid

Amplius cui non inest bonum
esse non est bonum. necesse
benignum et benignum esse. et bo-
num et bonum esse unum

et utique non secundum aliud dicun-
tur secundum se et prima

Et enim hec sufficiunt quod sint et si
non sunt species. Magis autem
forsan et si sunt species

Amplius autem palam quod si sint ydee quas quidam dicunt non est subiectum substantia

nec est nec fit tunc. Est autem attendendum
quod in omnibus hiis quiditas accipitur
sicut nos saepe diximus pro [illegible]
per se attribuuntur [illegible] non intra
cadunt et ipsa est eorum esse sunt
in appellatis et suppositis habentibus
substantiam. Hec que sunt [illegible] tamen non
est quiditatis eorum esse simpliciter nec est abstracta
ab ipsis [illegible] ullo sit
esse quod possit esse in aliquo. Et plato
videns hanc absolucionem ipsius
et actum eius eorum esse putabat esse quiditates
separatas a rebus secundum esse ita quod
[illegible] esse distinctum ab ipsis. Tamen autem
dicitur entis esse est ens et bonum esse
bonum duobus modis intelligi potest
scilicet cum [illegible] sit bonum esse [illegible]
esse tunc verum est bonum esse non esse bonum
et entis esse non esse ens et substantie esse
non esse substantiam sicut actus non est id cuius
est actus [illegible] modum significandi
[illegible] sit formatum non est recte
in aliquo predicato [illegible] non dicitur absolute
sed actu [illegible] sic re oportet quod
substantiam esse dicit substantia quod esse aliquid
substantia et licet entis non sit distinctum
per essentiam ab aliquo entis tamen in modo
predicandi dicitur quod significatur per ens
et esse [illegible] distinctione non
sit [illegible] potest dici entis esse
bonum esse id quod est bonum eorum esse fundatum
in esse ratione eorum nam hoc est bonum
id quod est per quiditatem que est bonum eorum
[illegible] Adhuc autem diligenter advertendum
dum quod quiditas predicato modo [illegible]
[illegible] ante [illegible] quod est postea
[illegible] esse in suppositis primo et per se
[illegible]
[illegible]
[illegible] in hiis in quibus [illegible]
non [illegible] de aliquo et hiis sit [illegible]
plana sunt ea que inducta sunt

Capitulum 3m de improbatione positionis ydearum per hoc quod ponuntur substantie subiectorum et principia scientie ipsorum

Ex hiis autem que inducta sunt [illegible] palam est quod [illegible] ydee quas quidam dicunt esse rerum quiditates [illegible] subiectum sive suppositum [illegible] non sit substantia subiecta

Non enim sunt subs. nisi per formam et qualitates
que in ipsis. sunt in subiectis sunt
ydeas autem cum habent per se. licet
est esse substantias per se existentes. et non
de subiecto aliquo in quo esse habeant
proprietatas. sunt enim sunt de subiecto [illegible]
sunt. ex hiis que inducte sunt. se-
cundum participacionem sunt unum in esse-
tis hiis de quibus ut subiectis
uel suppositis predicantur. et hoc est contra ypo-
thesim. et tamen non dicunt unum et
idem secundum esse singula. nec secundum actus
sed ita quod sunt esse singulorum subiectorum
et operat esse ipsorum. est sic ita ante
[illegible] quod stare singula per potestatem
sustam. hoc est stare operat esse ipsorum
et singula sentiuntur suis qualitatibus
non separatis ab eis. unde est exponendo
ipsorum sequitur. quod qualitates [illegible]
est unum cum ipso. hoc enim sequitur ex ipsa
ypothesi dicte quod singula suis sunt
qualitatibus. et ex quo plato putabat
destruere ydeas. ex hoc ipso destruitur
[illegible] sua positio. quod uero non omnia
que adherent subiecto. sunt qualitates ipsius
per quas ipsa substantia sunt hoc qualitate
constituta. sed tamen ea que secundum formam
nominis dicendi per se predicantur de supposito
nec ea que secundum [illegible] dicuntur de subiecto
ut musicum et album. propter ea que
duplicem habent significationem. in ea
[illegible] dicta duas diuisas dicit nas
non illud est uerum dicere de illis quod idem
sit quod erat esse quorum. et id subiectum
de quo predicantur. dicendo enim quod est id subiectum
cui accidit. et ipsum accidens quod
alicui accidit. et sic predicatur de substantia
alicui secundum qualitatem idem est subiecto. et
aliquando non est idem tamen ipso qualitas
enim eadem quod est homini et albo homini
[illegible] albus homo est esse quod per se sit
[illegible] et [illegible]. et unum est unum tamen
albus. sed tamen homo est idem subiecto
passionum de se uere predicate. quod
[illegible] sunt unum partibus. et si homo
est albus. [illegible] et [illegible] esse
accepti. sic distinguendum in quibus ubi
distinguendo unum per accidens

In omnibus quoque hiis que sunt qualitates
uel partes [illegible]. esse [illegible] per se
in esse subiecto. ita quod [illegible] sunt de
esse subiecti. absurdum enim apparebit

hab. n. subas esse est enunciate
et non de subas dici

erit. n. et secundum participacione
et hiis rombus unum et idem
non est secundum actus singule
et ex quid erat esse. et qui sitre
singula horum hic quod [illegible]
sitre [illegible] ex pone necesse
unum et ambo

Secundum actus non dictum ut mu
sicum et album propter duplicem
significationem non est uerum
dicere quod id quid erat et
ipsum unum quodque. et non diuisum
est cum accidit et actus. ipse
est quidem quod id et quod non idem
quid erat et id unum quodque. Ita
enim et albo homini non id sed
secundum passionem id.

Absurdum uero apparebit

Et si quibus non unicuique imposuit
ypothesis quod quid erat esse. erit enim et
preter illud aliud ei esse quod quid
ut equo ipsi quod quid erat esse alium

Et quid prohibet nunc esse
quedam statim quod quid erat esse. sicut
substantia est quod quid erat esse. At vero non
solum unum. sed et rationem eandem ypothesis
sicut palam est ex dictis

Non ergo tantum accidens unum quod unum
et unum

Amplius si aliud erit in
infinitum sit. hoc quidem erat
quod quid erat esse. unius esse
illud vero unius

Et quibus unicuique sub. sive non sit
si non nomen imposuit quod quid
erat esse volunt. quia si separatum
a subiecto sumis nomen ad se subiecti
erit et equi esse equum erit de se, abeo
quia id quod equus est separatum est
ab ipso. Sed at equus. Et...
constituere ipsi in esse equi erat equus
et similiter de aliis sensibus apud
nos subiectis et sensibilibus. hoc autem quo
equus est equus et ...
Et quid prohibet. quia ... tantum sit
tamen sit separatum. ponere esse ...
sive quod erat esse in substantia ...
quia ipsa est id quod est ... sensibilis
et quod erat esse ... dicit ... tamen
est unum subiectum in subiecto sive supposito
sed etiam ... talium ... est unum
cum supposito. eo quod ipsa ... sunt
quod de se ... ... Et at ...
palam ... que dicta sunt
in talibus ... est actus unius
subiecti. ... non ... accidens
est unum esse. quia hoc ... distinguit
... intelligitur enim unum esse
... ab eo quod est unum. sic dicitur
... solent ... accidens
... unum est ... et accidens
... est ... et ...
... hominis est hominem esse ...
est in quibus ... et id est
et si ... et substantie separate sunt
... ... id sit unum
... esse. Amplius
si aliud. et separata sint quod erat esse
et aliud et separatum quod erat esse et
aliud ... ... quia sit ... forte
et si ... est forme. hoc erit in in-
finitum. quia separata sunt hec ad
... et ... sit ho. ad et
est ... separatum. et ... esse separatum
... esse unum sit ... id quod
sup. diximus. quia ... non est in subiecto
aliquo in quo ... iterum
id est ho. ad. et ... habet in quo
ipsum sit et ... erit in infinitum ...
... dicit hoc ... quod est ...
quo ipsum est id quod est. quod est ...
... advenire. quia si quo est ...
quorum esse ... in infinitum et ideo

qz hoc quide q erat esse qd constituit
te in eo q e. qz unum ee cu re. hoc
no e separatu ab ipa. et sic dt ponet
videat. hoc indigz alio separato q
no sit unu cu re. q e hic aliud
uz inseparatis et eadem ro q inz
quod in illis e. hic ad. indigz ao
usqz i infinitu. omne em quod se
patu hz et distinctu e hz ad hz
hic dicit Boetius q quo e nil
hz admixtu. qz michil hz. ideo
separatu ee no pt. palam qo ex
omnibz que dicta sunt e q in
primis sbis que pr se et pme et ma
xime sbe dicuntur et que dicuntur esse
pr se ipis et no pr accidentis
hec enim pr primu modu dicendi
pr se dicuntur ipis unumqdqz sit
hec et quod e ipa constitutiva
constitute idem e et unu no separatu
ab ipo. Textus solucionis sophismatu
elenchorum ad positionem ista inductorum

Hoc autem non dicendo. quod
hz constitutas sit ee eiusque e
no separata ab ipo. Omnes so
phistici elenchi solvuntur qui sunt ead
positionem constituendam que e de
ydeis. Palam autem ex dictis
e. q eadem nec dicta e solvitur
solucione. si em sillogisms hic que
dicta sunt condicentis sophista sic
si constitas e id cuius e constitas. igitur
socrates esse e socrates eadem rone. et so
crates ee in eo quod homo e. est
au ee ai rale. et ai rale e ens. ergo
socrates ee in eo quod homo e est socrates
ee ens. Ad hoc autem socrates ee in
eo q homo e e qt rale ee et ai rale
e dicto. Sunt et alii multi elenchi
sophistici sic si constitas hominis e
homo constitute autem e immortalis et
pr dem semper et sic et hungari mu
hic accidentis constitui vel diffinicioni
quod omnia illa e hic constitute
Omnes eum elenchi illi peccant pr
accidens sicut et multa patet p eum
Solutio autem omnis que dicta sunt
qz qu dicitur constitute hominis ee
idem homini no intelligitur q omnino
sit idem sed intelligitur p eam forte
ee dicta qz non actu forme constitu
entis e esse hominis et hic pr eam

Quare et in illis eadem erit
racio

Et quod igitur erit in primis
et per se dictis unumquodque ee
et unumquodque idem et unum palam

Sophistici elenchi
ad posicionem
hanc palam q eadem
solvuntur ~~posicione~~ solucione

Et si idem socrates et socrati
esse.

Nichil enim differt vel ex quibus
interrogabit utique aliquis
vel ex quibus solutiones
fiunt. Aliud quidem igitur significabit
idem et quod non idem
unumquodque dictum est

et non est idem per eumodem inducta et
non multa accidit uni quemadmodum accidit
alteri et cum dicatur quod albedo est dico quod
accidit diffinitioni assignatae cum dicto
actu simul sed accidit ei eadem duo primitus
inquantum homines ut esse hic animalia
sed separatim dicuntur esse aut unum
quod homo est unum et aptitudine
diffinitionis quia ipsa actu est unum aliquid
cum in diffinitione hominis ponatur ipsum
est de quidditate eius dicitur esse actu
actualiter et hoc est propter quod homo
est determinatus ad actum et est actuale.
In genere autem accipitur non dicit
aliud actu cum in eo sunt ratione potentia
alterum et alterum. Similiter autem
tu dicis quod albedo est differentia et eadem
homini licet hoc est differentia et hoc licet differentia
una differentia licet differentiae et non est infinitum
dicimus autem quod albedo per eam
formale est hoc ita quod ea formaliter
accipiatur non foret defectiva per nomen
hominis sed tota natura composita cum differentia
attribuitur et non diximus quomodo ista
differentia sit inter hominem et eius quidditatem
Accidunt enim multa quidem quae insunt
accidunt homini et eius specie sicut quod ponitur
esse corporibus et speciebus accidit
homini et non accidit diffinitioni et hic
differentiae non accidit differentiae et similiter
sunt multa quae simile est determinare
tamen dicta et non autem illa differentia quae
probavimus elenchi sophistici cum
sunt quidem elenchi de quibus peticionis
est interrogatus in opponendo et ex
quibus veris sumptis ut solvi
eadem vel petitionis dicit ab his
quoniam dicta sit omnis cum peccant
tamen accidens et una et eadem
sunt dicta est hic solutionum
go dicendum est a nobis quomodo quod
dicatur esse est idem cum eo quod est et quod
non est idem cum singulis eo quod est et
soluti sunt elenchi sophistici.

Capitulum de hiis quae ex principiis eorum ostenduntur quod sunt ad
ostendendum hic capitulum ad quod non potest ostendere
idem in hoc capitulo quo est a consequentia

ad ostendendum autem quod illi sermones
non possunt ad quaedam ex
nostris sumuntur de principiis
ex quibus sit hic quod ignorat et
utrum quaedam agenti omne quod
quaedam et utrum quaedam oppositum vel
idea vel forma. Hinc probatio

ondumque formae separatae nichil
possunt ad generationem. Dicit primo quod distinguitur
eorum que fiunt alia a natura alia autem
fiunt a voluntate sicut per se facta
secundo autem per se facta que non
sunt causam per se sed fiunt a causa
per accidens sicut a casu et fortuna.
Et fiunt ex aliquo sicut ex materia
et fiunt quod sunt ad terminum aliquem
distinguendum in esse substantiali vel accidentali.
Quod enim dico hoc dico large esse secundum
omnes cathegoriam aut enim fit
hoc aut quantum hoc aut quale hoc aut
quid aut aliud aliorum predicamentorum.
Generationes autem naturales in quibus
fiunt hec sunt quarum generatio est ex natura
et ex naturali principio. Sed ex quo fit
id primum dicimus materiam. A quo autem
dicimus primum efficiens naturale a quo
fit aliquid eorum que fiunt aliud [illegible]
terminum per materiam. Sed vero naturale quod fit
quod et hoc aliquid secundum formam naturalem
ut homo vel planta aut ad aliud tale
huiusmodi et hec dicimus esse substantias inde-
terminatas que primo et per se et maxime
dicuntur esse substantia. Omnia vero facta a natura
aut natura aut arte habent materiam et hoc
probatur quia quodlibet eorum potest esse et non
esse principium autem tale quod se habet ad esse
et non esse ponitur in unoquoque quod est materia. Autem
universaliter loquendo in omnibus artificiatis
et naturalibus id ex quo res est fit est
id primum secundum quod fit et hoc quod est natura
sed formam singulariter ut planta aut
animal [illegible] ad ad [illegible] simile. A quo autem
fit sicut movente aut efficiente est natura
sed naturale primum secundum speciem eiusdem
speciei dictum. [illegible] generans autem est [illegible]
aut educitur ad actum quod est generans
[illegible] et sic [illegible] in specie [illegible]
conformie sed quod [illegible] generatio
ex quo et a casu vel quod fit generatio
ex putrefactione. In hiis enim seme-
[illegible] conformitate [illegible] ad generantem
speciem sed non plena [illegible] similitudine
hoc autem in naturalibus est consequens. Et
[illegible] moventia generat in
alio quod est materia. In generatis [illegible]
[illegible] homo generat
hominem. Sed [illegible] in specie
fit [illegible] in specie genita [illegible]
generantibus [illegible] speciei
[illegible] patris [illegible] influunt
natura. Alie autem generationes [illegible]

Eorum autem que fiunt
hec quidem natura fiunt
hec autem ab arte alia autem
a casu.
Omnia enim que fiunt ab aliquo
fiunt et ex aliquo et aliquid.
Hoc autem aliquid dico secundum omnem
cathegoriam aut enim fit hoc aut
aut quantum aut quale aut ubi.
Generationes autem naturales quidem
hec sunt quarum generatio est ex
natura. Hoc autem ex quo fit quam
dicimus materiam. Hec autem a quo
eorum que natura aliquid sunt
hoc autem aliquid homo planta aut
aliud aliquid talium que maxime
dicimus substantias esse. Omnia
autem que fiunt aut natura aut arte
habent materiam possibile enim et esse
et non esse eorum quodlibet. Hoc autem
est que in unoquoque materia. Universaliter
vero et ex quo natura et secundum quod
natura. Factum enim habet naturam ut planta
aut animal. Et a quo que secundum speciem
dicta natura que eiusdem speciei. Hec
autem in alio.

Homo namque hominem generat. Sic
quidem igitur fiunt que fiunt propter
naturam.

Generationes vero alie dicuntur

factiones. Omnes autem facte
sunt aut ab arte aut a po
testate aut a mente horum
aut quedam sunt et a casu
et a fortuna similiter ut in
factis a natura. Quedam enim
et illis eadem ex forma te
et sine forma te

De hiis que posterius
perscrutandum

Ab arte uero sunt quorum
species in anima est. Speciem autem
dico quod quid erat esse cuiusque
et primam substantiam

Et ii modo quodam quod ad
eadem species privationis non
substantia que substantia opposita
ut sanitas infirmitatis
illius ii absentia ostendit
infirmitas. Sanitas autem
que in anima ratio et scientia

rerum non sunt naturales sed artificiales propter
quod possunt / quedam enim possunt sine
factore fieri ab arte ut patet [illegible]
[illegible] per artem sicut quedam fiunt
[illegible] / aut per accidens quemadmodum
accipit [illegible] in hiis [illegible]
[illegible] ex ipsa natura [illegible]
quem [illegible] et quedam que dicuntur [illegible]
sine ipse facta sicut que fiunt a casu
et fortuna [illegible] eius due [illegible]
efficiens sunt ea que fiunt a natura
quedam [illegible] sunt eadem
vel [illegible] efficientibus et [illegible]
fiunt [illegible] formate [illegible]
ad [illegible] aut [illegible]
sine privationibus [illegible]
[illegible] stellarum et [illegible]
De hiis et omnibus [illegible]
[illegible] alibi [illegible] perscru
tandum est [illegible] anima [illegible] ab
aliquo efficiente et [illegible] secundum
formam et [illegible]
Ab arte uero sunt quorumcumque [illegible]
species [illegible] in anima
quod ars est [illegible] Spe
ciem autem dico id quod erat esse cuiusque [illegible]
[illegible] et primam substantiam formalis [illegible]
[illegible] differentia [illegible]
[illegible] attingit speciem que est in in
tellectu [illegible] et [illegible]
[illegible] in intellectu [illegible] artificiato [illegible]
[illegible] esse [illegible] non [illegible] quia
ipsa species que [illegible] artificiata
[illegible] intellectu [illegible]
[illegible] non [illegible] et eadem
species in intellectu [illegible] sanitatis
[illegible] sanitas [illegible] privationis
[illegible] que est substantia [illegible]
opposita [illegible] ut sani
tas [illegible] sanitas et infirmitas [illegible]
non est [illegible] illius [illegible]
[illegible] esse [illegible] duorum
oppositorum quod absentia [illegible] sanitatis
ostendit infirmitas [illegible] infirmitatis
privatio [illegible] non [illegible] Sanitas
autem [illegible] que est in anima me
dici [illegible] ista [illegible] non [illegible]
[illegible] est eadem [illegible] infirmitatis [illegible]
hunc modum quod [illegible] sanitatis
[illegible] sanitas [illegible] sunt
in [illegible] hoc quod [illegible] sanitatis [illegible]
[illegible] infirmitatis [illegible] absentia [illegible] hec

Hec autem uero est sicut equalitas quia
uero sanitatis consistit in equalitate
humidi et sicci et calidi et frigidi et
eius contrarium inducit in equalitatem que
est causa infirmitatis et ipsa infirmitas
sit autem conveniendi sive a natura sive ab arte
fiat sic enim [illegible] laborare [illegible]
frigiditate non fiet equalitas que sani-
tas et caliditas non fiet nisi fiet ex-
pulsio humorum frigidi et expulsio fri-
gidi non fiet nisi potentia calidi frigi-
di dissolutum et ita semper intellectus
procedit omnia considerando que concur-
runt media [illegible] ad hoc quod ipse ultimum
quod inveniet primum [illegible] valet
perficere et [illegible] sic omnia ordinavit
et disposuit. Deinde vero tunc Deinde iam
ab hoc motus incipit qui vocatur poesis
hoc est factiva tamen artis [illegible] homo
sunt [illegible] sanitatem in anima medici
tamen sanitatem in [illegible] aliquis et omnia
media sic disponit quod ad [illegible]
in primo et ultimo quod fit eadem in voce
Quare talis [illegible] quodammodo ex sanitate
sanitatem fieri et domum ex domo ac-
cidit enim quia sine materia et intellectum fit
sanitatem vel domum que est in materia
proprie extra [illegible] artificis dico autem
hoc exponendo quod substantia sine materia
materia est quod quid erat esse qua diffinitur
artificialis sicut prediximus generationum autem
~~et motuum in talibus generationum vocatur intelli-~~
~~gentia~~ et motuum in talibus est duplex
primum enim in talibus generationum vocatur intelli-
gentia [illegible] autem [illegible]
et [illegible] motus et [illegible]
poesis sive factiva [illegible] hoc [illegible]
quod est intelligentia est [illegible]
hoc est [illegible] quod concepit quod est finis
motus et hoc est sanitas [illegible]
illa non [illegible] que inducit sanitatem
poesis sive [illegible] omnia [illegible]
quod [illegible] est [illegible] motus [illegible]
finaliter [illegible] et hoc est quod [illegible]
[illegible] sive poesis primum est [illegible]
Similiter [illegible] fit etiam singula media
movencia que [illegible] media vocantur et
[illegible] sicut in singulis que
fiunt ab arte vel a natura sic [illegible] principis
[illegible] que fiunt [illegible] hoc enim su-
fficiunt ad propositam intencionem
[illegible] quod fit ex convenientia
fit [illegible] efficientis et [illegible] materiam

Fit itaque intelligente sani-
tas ita quoniam hoc sanitas
necesse si sanitas erit hoc
existere puta regularitatem
sed si hoc calorem et ita semper
intelligit donec utique addu-
cat in hoc quod ipse valet
ultimum facere

Deinde iam motus ab hoc
factivus vocatur ad sanandum

Quare accidit modo quodam ex
sanitate sanitatem fieri et ex do-
mo domum sine materia materiam
habentem medicinalis namque et
edificatoria species sanitatis
et domus. Dico autem substantiam sine
materia quod quid erat esse. Generationum
vero et motuum hic quidem
intelligentia vocatur illud vero
factio. Similiter autem et in
aliis intermediis unumquodque
fit

Dico aut ut convalescit

oz adequari q quid

igit adequari

hoc at erit si calefiat fricatione

hoc vero quid est hic existit

hoc aut potentie hec at iam

in ipso

Efficiens itaq et vnde incipit

motus sanandi siquidem ab arte

species est que in anima Si vero

a casu ab hoc q quidem faciendi

est principium faciendi ab arte

ut in medicari forsan a cale

factione principium hoc at fit

fricatione Calor at in corpore

aut pars est sanitatis aut sequitur

eum aliquid tale quod est pars sa:

nitatis aut per plura hoc

aut ultimum faciens et q

est ita pars est sanitatis

Et domus ut lapides

et aliorum

Quare sicut impossibile fieri esse

Dico aut adhuc q oz qd oîe
qd sic fiat a sibi convenienti
vel bñ in essenciente sic iam
dictu ë sz etiã ex illatis sibi ɋvenie
te. Simonidex enim primi mones te
monedi influxit omnibus medicis
que monet scz instructa. hic enim
omnia ad modu prima ipse monetis
infertur. Dico aut hoc sz ut conva
lescit aliquis ex infirmitate frigida
oz adequari. et pz q sine qualitas
sanitas ë id adequari ad ɋvenientiã
proporcionẽ sine mediocritate hoc aut
quod ë adequari est si calefiat eo q pro
cessus frigoris causa fuit inequali
tatis. hoc enim qrit q ë id qd ë
adequari. Id aut qd ë adequari est
calidi incrementum qd ab aliqua actiua
potestate. et hec potestas sine fit primi
agentis sine medij iam, sine in
eo q sic sanu l actiua est, prius est
primi trasmittentis in aliud in quod
ë aliud. et iõ illa potestas ë q in
choat motum sanandi. Et si illa potestas
ë ab arte tunc prius motus ë species
que ë in aĩa. Si aut ë inchoata
ab authomato. sine a se fonte tunc
incipit ab hoc quod quidem faciendi
principium ë ab arte sic ë in medico tunc
forsitan prius motus a calefactione ca
loris aut fiat forte fricatione
et tunc fricatio ë incepto poesis et
calor ë initium sanitatis et e pars
talis sanitatis que manet in ipsa. aut
sanitas sequitur ipsum si calor non est que
ë pars sanitatis qualescit et inġhat
ad calorem aut excitato p fricationem
tunc enim sequitur cũ ad tale quod ë pars sani
to fit a ipsa media q p vim. hoc
aut qd ë ultimum finis concludens
vocatur ultimum faciens et q ë ita finem
ultimum includens pars ë sanitatis et sani
tati simile. Similiter aut ë de hiis q
fiunt de agrib. simbus sibi ppo
sitis. Sunt sic lapides composita et
aliorum unumquodque ex quo fit domus sicut
lapides et ligna sic disponuntur
et ... picta et tecta q ë pars figure
domus et ... non fiet nisi ista dispo
natur que fit ...
... non disponuntur nisi sic dolentur
et dolatio pars ë dispositionis et sic p
cedens ë consequentia ... pars quedam
ipsius ipse q sic dicere ë impossibile aliud

fieri sicut res preexistit in suo simili quod
est quedam pars formalis eius quia quod fit
generatur et quod preexistit fit sicut
ex unitate // palatii est edificatis et domus
tamen est forma efficientis sicut etiam
in in rebus pars est sicut enim inest et fit
contingit inest prius est facti sicut
ut fit et [illegible] est prius fieri a
quo prius eius quod fit quod est aliud a
materia est diuine c[illegible] que fuit in ratione
et hec est forma que non prius nisi facte
utrique eius hoc hoc est compositum
ex utroque dicimus sicut sic fit ere[illegible]
tantum sic tamen dicimus quod es et
specie dicimus quod sta[tua] [illegible] exemplo
puncti ad superficiem undique equales
sunt lineas hoc autem quod dicimus fac[ere]
est generare in tantum ad quod primo dat spe[ciem]
figure constituens et sic dicimus uox
congregatio eius totius hoc totum
in ratione diffinitiua concipit materiam sicut
sicut in 6° huius sapientis libro de diuina
nominibus philosophi [Sed] oportet distinguere
in eo ex quo aliquid quia id ex quo aliud
fit sicut ex materia sic dicitur et ex materia
sunt sicut illius [illegible] per transmutationem
et alterationem et sicut affectatur ad id quod
fit Non enim statua fit lapis sed
lapidea et ideo materia non me[illegible] per
de eo unde est materia sicut per denominationem sed
privatione autem de eo ex quo fit aliud
sicut dicimus sicut sanum ex infirmo et
privatio neque in recto nisi per denominationem
dicitur de eo quod fit ex ipsa sicut enim conualescens
non dicitur decente id ex quo
fit sicut ex privatione [Et] non contingit
quia hec quod fit ex aliquo dupliciter dicitur
sic enim ex aliquo sicut ex privatione sicut
et fit ex aliquo fit [illegible] ex [illegible] quia
subiectum materiam dicit sicut dicimus quod homo
fit sanus sicut subiectum et laborans
fit sanus sicut subiectum privationem eius
ut de laborante sanus ex homine
quia privatio sicut de [illegible] est [illegible] aliquando
subiectum ad sicut affectatur materiam propter
laborans non dicitur denominatiue sanus quia
nichil eius manet in sanato
sed dicitur homo et sanus homo [illegible]
sanus ab homine quia subiectum est [illegible]
[illegible] actus [illegible] est transmutationis [illegible]
[illegible] exemplis [illegible] autem dicitur
tamen materiam [illegible] denominatiue dici materiam
sicut homo non dicitur caro et sanguine
sed [illegible] [In] quibus
autem unitur [illegible] privatione sicut [illegible]
privatio non est manifesta in [illegible]
in ipso nomine sicut in ere sicut [illegible]
sicut [illegible] sicut ipse uel [illegible]

sicut nil preexistit quod quidem igitur
propter quod necesse preexistit pa-
lam materia namque pars inest et
fit hec sic igitur et in
ratione

Utrumque autem modo dicimus eneos
circulos quod sit et materiam di-
centes quia es et speciem quia fi-
guratus et hoc quod genus in quod
primum ponitur / eneus itaque ci-
-rculus habet in ratione materiam

Ex quo vero ut materia fieri
quedam dicuntur cum fiunt non
illud sed illius modi ut sta-
tua non lapis sed lapidea
homo autem conualescens non dicitur
id ex quo

Causa vero quia fit ex privatione
et subiecto quod dicimus materiam ut
et homo et laborans fit sanus
magis tamen dicitur fieri ex
privatione ut ex laborante
sanus quam ex homine propter quod
laborans quidem non sanus dicitur
sed homo et homo sanus

Quorum vero privatio non est
manifesta et innominabilis
ut in ere figure cuiuslibet

aut in lateribus et ligno domus
ex hiis audivimus fieri ut illic
ex lavacro

Ille quod sicut nec ibi ex quo
hoc aliud non dicitur ut hec
statua lignum sed producitur
lignea non lignum ut erea
non es et lapidea sed non lapis
et domus laterea non lateres
Lignum neque quod ex ligno fit
statua neque ex lateribus
domus si quis valde inspe-
xerit non utrumque simul dicitur
quia ex permutatione fieri
ex quo sed non permanente
propter hoc quidem igitur ita
dicitur

nomina non ab aliquo
fit quod fit hoc autem
dico unum primum generans
et ex aliquo fit autem non ut
privatio hoc sed materia

Jam autem est dissinitum
quod hoc dicitur et quod fit

Hec sine forte in talibus ex consequentia
dictis [illegible] sed non dicimus ex in
idolo [illegible] vel ex inchoante [illegible]
[illegible] vel hec non ex [illegible] et ligno
fit domus [illegible] in domo dicitur
[illegible] in talibus ex [illegible]
privatio [illegible] fit quod fit statua
[illegible] fit [illegible]
[illegible] non ex [illegible]
dicitur in [illegible] quod fit [illegible] fit sed
in obliquo [illegible] subiecti et non
privationis sic nec hic dicitur statua
lignum in recto sed ex ligno producitur
statua lignea et non producitur lignum
et producitur statua erea et non es et
lapidea sed non lapis et domus [illegible]
et non [illegible] [illegible] cum [illegible]
[illegible] inspexerit non dicitur simul
absque [illegible] et privatione [illegible]
fit ex ligno statua aut ex [illegible]
domus [illegible] [illegible] primo modo
id ex quo fit et non dicitur de [illegible]
[illegible] forma [illegible]
et [illegible] quod ita dicitur id quod fit
ex ipso [illegible] Si aut sic fit [illegible]
[illegible] [illegible] alia et
[illegible] [illegible] quod fit ex
[illegible] omne cum [illegible]
aliud non [illegible]
et [illegible] ipso [illegible]
omne quod fit ex [illegible]
[illegible] formas [illegible]
esse in materia [illegible]
esse separatum [illegible] sic [illegible]
quod omne quod fit fit [illegible] sibi [illegible]
[illegible]

Cam. A. quod non fit nisi compositum

Deinceps aut ostendemus quod fit
nisi compositum et non generatur
nisi [illegible] forma in esse forme
sed compositum in esse compositi [illegible]
[illegible] forma aut [illegible]
[illegible] nisi [illegible] ipsa [illegible]
[illegible] compositum quod fit [illegible]
[illegible] id quod fit ab aliquo fit
omne quod [illegible] aut a quo
fit dico esse id [illegible] primum movens
[illegible] et [illegible]
[illegible] fit [illegible]
hoc aut quod fit et [illegible]
fit [illegible] non [illegible]
[illegible] abiecta ipsum esse id quod fit
sed fit ex materia Iam aut diffiniendo
sed distinguendo dicimus [illegible]
hoc [illegible] hoc [illegible] dicimus [illegible]
fit hoc quod fit ex ipsa materia
[illegible]

assimilata. hoc autem quod fit gratia exempli
est spera aut circulus aut quodcumque aliorum evenit
sicut quemadmodum dicimus quod sit faciens
quod est primum movens ut faciat et quod est subiectum
ipse nec facit speram nisi secundum se [illegible] formam
speram [illegible] secundum accidens est spera sive
speritas in hoc quod est compositum sed facit
illud quod est erea spera simul et est com-
positum illa eream speram facit cuius
probatio est quia facere hoc aliquid ex toto subiecto sine [illegible]
to quod totum subiectum materiam in facto est
facere hoc aliquid non enim totum subiectum
fit ex toto subiecto quia sic idem esset ex se
ipso quod non potest esse quia sic idem esset ex [illegible]
[illegible] simul. Similiter forma non fit ex to-
taliter subiecto quia sic forma haberet ma-
teriam [illegible] ex qua esset et non esset simplex
sed composita [illegible] et esset hoc aliquid
[illegible] ergo quod ex toto subiecto non fiat
nisi hoc aliquid. Dico autem [illegible]
hoc quia [illegible] contingit facere [illegible] es
rotundum simul quod est compositum [illegible]
[illegible] sed non contingit enim facere rotundum
sive speram rotunditatem facere ut speram
sive speritatem sed facere es rotundum
[illegible] ad [illegible] ipsa rotunditate sic
speram constituta et hanc speram facit
in alio quod est materia et est particularis
[illegible] non ipse speram facere ipse autem [illegible]
[illegible] sed facit aliud [illegible] qui facit [illegible]
[illegible] aliquo alio facit sic dicimus
et est subiectum sic dicimus enim facere eneam
speram et hoc compositum ita dicimus enim
facere quia ex hoc quod est es sive materia hoc
compositum facit quod est spera ergo etiam in
hoc quod est spera sive speritas facit [illegible]
quod [illegible] facit [illegible] convenien-
tibus quia ex parte efficientis erit [illegible]
in forma [illegible] parte eius in quo fit et [illegible]
in materia [illegible] erit forma in forma et sic ibit
in infinitum [illegible] dicendum quod prima forma
[illegible] non forma et sic hoc [illegible]
[illegible] quod [illegible] nichilo quod non capit
[illegible] intellectus. Palam ergo quod nec species
fit nec aliud [illegible] supra [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] formam enim non est [illegible]
ipse sed per accidens nec [illegible] quantitas
[illegible] quod erat esse est quod per accidens in alio
fit aut ab arte aut a natura aut ab aliqua
alia potestate efficiente. Similiter autem dicit
in alio [illegible] alia quia quod in alio fit
non fit [illegible] [illegible]. Et facto non est per se
de ipso nec ad ipsum [illegible]
[illegible] quod fit ex agente est directe tamquam effi-
ciente [illegible] et est compositum facit ergo facere
eneam speram eo quod facit compositum

Hoc autem spera aut circulus aut
quodcumque evenit aliorum. quemadmodum
dicimus nec subiectum facit es sic
neque speram nisi secundum accidens quia
enea spera est et illam facit
illam hoc aliquid facere est ex totaliter
subiecto facere est

Dico autem quia es rotundum facere 4.21v

quod est ex hoc aere et speram non fit ar-
tifex facit hoc quod demonstratum compo-
situm habens speram esse cum hoc demonstratum
et designatum fit primum enea ex materia
et sic composita constat quod hoc compositum
facit speram esse speram. Spera enim ubique
est quantitas speciei enee quia illa quantitas
sit ex aliquo sicut ex materia et omne geni-
tum egebit esse divisibile oporteret esse hoc ge-
nitum demonstratum esse hoc et hoc, hoc
est materiam et formam sic compositum ex materia
et forma quia iam dictum est quod materia manet
in genito et facto. Quod autem hic quod
materiam esse ingenitam id autem esse speciem
quod haec duo sunt principia facti et geniti. Ei
autem conceditur diffinitio spere esse quod
ipsa est corpus quod equale est a medio
centro productis lineis hinc inde
ipse sic diffinite hoc quod est una pars eius et
...... et sic similes quantitates que fiunt
spera esse sive hoc quod est in esse spere
hoc quod est illo et non est sine materia id autem
est omnis sicut totum quod factum est ex materia et
forma et sic est sicut enea forma spere.
Ex omnibus autem que dicta sunt palam
est quod in hoc composito facto hoc quod ipse est
quantitas dat composito esse speram et
speciem eandem etiam quod substantia hoc modo
quo artificiales formas et quantitates vel
substantias quia dant nomen et esse et ratione
artificiati et non fit nisi per accidens sicut
superius diximus. Generatum autem sive
congregatum corpus ex materia et forma compositum
et ratione in ea substantia sive forma que non
sit illa per se fit ab efficiente et generante
et quod per substantiam que est quantitas non est unum
compositum quod manet in ipso et hoc quod
compositum est hoc sit materia et alia
sit substantia et quantitas quia omne genitum
sit divisibile in duo et unum potentia hoc et
unum in actu quod hoc quantitas videtur
de ipsa sicut materia tunc .... ipsa
predicatur quod non fiet sicut non manet et
tunc ipsa quod non fiet sicut generatur
per unius compositi et non materia neque forma
sicut dictum est a nobis.

Capitulum in quo probatur quod ydee nichil
prosunt ad generationem

Omnibus autem hiis perlibatis
queramus utrum non sit ponere
quidam species ydeales vel extra
rem separatam que sint per has sensibiles
substantias et factas species et utrum
non sit ponere domum ydealem que sit per
cementum et alia que sunt materia domus autem

lingq facta e aq talis ppa a domo
inufflis sine insufflis sz cu in artib
nō e uni ponis domū extra ex
sistentē z mazz tūc multo mag ho-
mini e in phys qz na e omi arte
certior et nō indigz alio qsiliante
et tristitale opus suū // Si aut isti
qui uidentur dicat ab q oz oz ee exem-
plaria ex . . . cerua erit hoc aliud sū
sz hec // Dico aut hoc esse qu sunt forme
et qualitates sz qz hec q sunt qdicunt
signat talem ingñ ro nō e determinatū
et designatū pticlare in substa non
sgt hec qualitas / aliud pticlae sz
hñe // qd aut depgt in gñ qualitatē
et separatū e et nō tangit materiā nō
agit et q nō agit nz altat neq tras
mutat sz tales forme neq alterant
neq trasmutant materiam sū ipsas
hāre sit q nō sit aliud n absq qmuz
transmutat // Amplius forme substāles
simplices nō sunt agū qrie neq actiue
sz neq pasiue etiā igitur simplex
nil agit neq patitur ab aliquo sz actiua
z pasiua sunt qualitas ppt q ea vbag sunt
forme substāles ex solo sui pone me
dites neq actiua sunt neq pasiua ppt sit
raro z densū et cetera ab hijs siue lene
siue grauē // Ergo ydee que sunt substā
qualitates sunt forme substāles simplices
neq agunt neq patiuntur et iterū
nō trasmutant mā ergo sz due cae
quibz dicimus forat huiusdi ad gñacō
nō ee id cui q fiunt artificialiter
et gnat naturaliter fiunt z gnat
de hō dmonstro uzll pulcrō tale prre
sūt uel gnātū qcqz cū forma cum
gnante et materia sz in auctore probatū
et qui gnatū e tūc qplete sz
hō gnāta tale qpositū quale e gnans
in actu z ex quo gnāt in posse z hic
posse nō e materialis tm / sz formalis
sz sepe diximus sz forme inchoata
et qfusa que qtrarie procedit // et de
terminatōm sicut ex uita ad sensum
et ex sensu ad rōnem sicut sepius
in naturalibus libris probatū z man
hic sic ig et sz materialit agrediendū
in spem et forma procedit agentz
in spem et forma tm ex pte effectus
v. ex pte materie omne cū q sz sit
de quo sz e indiuidū designatum
in gñe sube sz qualeas z socies sz
in artificialibus omne qd sit e qpositū
designatū in materia ut ppa circa ut lignea

est hoc aliud designatum hoc sunt [illegible] in hiis
que sunt [illegible] similitudo specia circa
no designata sunt [illegible] sibi illud ac
cepta. Et concludit formas separatas
tu materia esse etiam et ipsa circa [illegible]
no dicit formas a materia separatas
et ille sunt in quibus demonstrant [illegible] generacioni
huius [illegible] ad generatos etc propter hoc
[illegible] que sunt a qua [illegible] sunt
[illegible] et id quod generat nec forma [illegible]
que e [illegible] e [illegible] in insensibili
[illegible] manifestum [illegible] species ideales [illegible]
[illegible] sunt [illegible] [illegible] materias
sensibiles [illegible] sunt quidam [illegible] formas
[illegible] sunt [illegible] species ideales [illegible]
[illegible] sunt ad generationem [illegible]
[illegible] exigitur ad generationem [illegible] sunt
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] tales separate [illegible]
[illegible] sibi similes [illegible]
[illegible] sunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
necessarie [illegible] nec [illegible] materiam
generabilium et corruptibilium [illegible]
[illegible] vel materie [illegible] forme [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sunt determinatum in primo libro de
generatione et corruptione [illegible] aut [illegible]
[illegible] [illegible] hoc [illegible] ex hoc et tale hoc
[illegible] conceptum [illegible] hoc [illegible]
[illegible] [illegible] actu [illegible] est
[illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] vel amplius [illegible]
hec et forme separate [illegible] ad generationem
[illegible] duo [illegible] [illegible]
[illegible] phisicorum. Capitulum quartum de refutatione
[illegible] [illegible] sit a [illegible] in naturalibus

[illegible] [illegible] [illegible] omne generatum
sit [illegible] a [illegible] formam
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in hiis que sunt [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] esse in [illegible] [illegible]
forma tale [illegible] [illegible] sunt
generatur [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sunt [illegible] [illegible]
[illegible] in idem [illegible] [illegible]
in specie [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] generat hominem
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] materiale [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

sic anima in corpore ingreditur seminibus
aut plantarum idem est quod in substantia
virtutes sunt quando propagantur vel ... in
propagata est aut ... servata virtus
que radicatur in substantia hec est quantitas seminis
in principio seminis est in quo ... efficiens
... virtus sic enim ... virtutes
... solum et ... virtutes semine est ... intellectus
sic ... enim quod ad similitudinem
... operatur in formam ... est
primum operativus sicut intellectus ...
sic natura que ... solum operatur
virtute ... illa constat valde ...
in forma ... operari ...
quod est virtus ... phisicus vocatur
intellectus in semine ... dominus
... in 16to libro de animalibus
... virtus vocatur artifex ...
... in formis membrorum ...
... cordem ... nullis vocatur anima
... subtilioris ... proprie
vocatur anima ut artifex alia quod anima
que operatur facit ad ... artifex
aut quod anima generat et producit ...
intellectus artifex que ... forma eorum que
producuntur ... ars que aliquid
formam artificiatam ...
... per suam ...
quas producit ... materia ...
quod ... phisicus ...
... quod operatur ad ... formatis sive
seminis sicut intelligentia comparatur
ad suum orbem et ... utrumque suis
orbis eo quod etiam illa ... formas
... motu orbis producat in partes
... sicut et illa primo formatur
cor vel ... quod est in loco cordis
et motu illius virtute in partes ...
producit formas membrorum ...
... virtus ad substantiam seminis
... operatur ad ipsum sicut nauta ad navem
sic quidam ... dicunt ... cum
comparatur anima ... corporis sic
comparatur ad ipsum sicut nauta ad navem
... virtutes diverse
et diversarum operationum quia una est ...
architectonica et alia est de genere ...
... id quod ad propositum pertinet ...
hoc est quod quantitas seminis ... virtute
... est ... et ... convenit
... modum ... quo ...
convenit artifex cum artificiato et ex
hoc procedunt ... vegetabiles ...
sensibiles ... aut ...
... fuit virtus ...
de celo super influente ... sic natura
non sic ... aliud simile ...

d' putrefactis

producte in eodem genere sic ergo patet in
phisicis quod conveniens generati a generante
sicut homo ab homine et aliquando fiat preter
naturam ex diversarum specierum commixtione sicut
generatur ex equo mulus et leo leopardus
et sic est in multis aliis commixtionibus
In hiis autem sola convenientia fit aggre-
gati sicut in simplicibus ex primis
generatis ad quod non fit equivoce et casualiter
quam vult multi sunt in semine
non est indicium quo ad formam generantis
potius equivoce convenientia generantis
et generati ad genitum ambo autem illa
mixta erunt forsitan secunda multos
in pena sicut sic etiam formativa
virtus naturalis spiritum est et patet quod in hiis
convenientia sit aggregati communi formam
Dubitari autem potest aliquis de hiis
que ex putrefactione generantur videntur ne-
queant fieri aggregati communi speciem et formam
Sed nos iam de hiis in methaurorum et ani-
malibus diximus natura vero cum quid
vaporis humidi spissi educto et expirante
non est ad singulos calidi aeris
pellere ... constante non
est inter ipsum humidum ... conspirante
conspirante spiritu et quod conglutinari
pullulare incipit virtus autem media
stellarum ... humidi
putrefacto sunt formativa et in
... spiritum pulsante ... non est al-
sed ad speciem virtus eorum et patet
omnibus phisicis quod convenientia fit ag-
gregati ... phisica ...
non aliud est quam phisice et mathe-
matica. Sed ulterius palam est quod in
precedenti casu conclusimus quod non oportet nos
sic approbare ... id quod est exemplar
per formam quod est species separata ydealis
et quod convenientia sibi formet genita
generata. In hiis autem similibus speciebus
generandis et formandis ...
maxime ... sic separate species
ydeales eo quod individua ... maxime
... et prius sint ...
non sint non in omnibus inutiles ad
generationem esse probantur secundum ea que
dicta sunt quamvis in natura ... suffi-
ciens est ... omnia que sunt ...
... ad ... est quod ...
... in qua est convenientia ge-
nerantis et geniti sicut in natura
... in ...
... sunt ... sic ...
...
ydea ... separata ... autem

et quanta ymo quidem sunt diversa propter
materiam diversam per accidens generabilia
si autem sunt idem specie species enim individua
secundum essentiam est in utroque licet sit diversa
secundum esse. Capitulum quod propter quid dicit ideo quod sit
a generato si non habet instantiam in hiis quae fiunt
simul ab arte et natura nec in hiis ab arte vel simi-
liter in hiis que a diabolis fiunt artibus
Dubia nec quedam sunt que fiunt
simul a natura et ab arte et in hiis
non videtur convenientibus agenti fieri
eo quod non potest idem duobus convenienter
convenire. Ideo dubitabit aliquis quod aqua
sunt simul ab arte et ab automata
sunt ipse omnes generantur sicut sanitas
et agricultura et multa que fiunt per ce-
lestem effectum prout astronomus de quo
dicit Ptholomeus quod sapiens innuat
celestem effectum sicut in natura terra aratione
et seminatione que non fiunt nisi ab
arte sicut domus et hiis que fiunt tam
a machanicis dictum est de eis. Dicendum
dicitur quod quedam fiunt a natura et arte quedam
autem ab arte solum est quod quorumdam natura
nisi [illegible] agens et forma principium
tale est quod quidem sufficit in operari in factis
et sic aliud ipsorum quae fiunt ab arte
in qua parte consistit aliqua pars rei
naturalis que facere incipit sicut manifestum
diximus et in talibus ars ministrat
expedientia ad actum et removens im-
pedimenta natura autem est que operatur
ideo hic quidem talis non patiens est
ex motu rei ab arte id est non potest ab arte mo-
veri ut innuari et hec plata vices
artificis correspondentia sicut est generatio
motum et tre mobilis et [illegible]
singula et alia sunt que nulla habent
virtutem motus incipientia in materia
et in hiis oportet quod motus sit a materia
et habendi materia que a sola arte movetur
ad formam ad formam non sunt aptum movendi
propria in illa motum potest sicut ars habet
potestatem movendi habeat artis precepta
nisi movetur ab alia arte quod licet una
ars movere potest tamen sic movere ut
quando movetur ab alia et regulatur sicut est
ars [illegible] que non perficitur absque
[illegible] et a modulatione musicalis
[illegible] qui saltat. In omnibus
singuli que a diabolis vel [illegible]
sunt [illegible] sive sint artes vel
simbola sive sint [illegible] [illegible]
et forma in parietibus [illegible] in hiis

que sunt ad eius generationem sit hoc quod
fit unde illa duo principia non sunt
in forma determinata sed unum sufficit forma
[illegible] ipsum quod fit ut hec generatio
in utraque [illegible] est sicut diximus in libro
physicorum et motibus localibus in quo
moventur a illa motum [illegible] est agendo
vel aliud quod [illegible] prohibens
in hominibus [illegible] [illegible] virtus in ma-
teria est ut [illegible] prohibens
unde [illegible] illa [illegible] [illegible] [illegible] eius quod
fit vel aliquid quod [illegible] id quod sic [illegible]
[illegible] est [illegible] sanitatis ut diximus
in [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] est [illegible] quod generans [illegible]
[illegible] est in materia [illegible] principia
sicut [illegible] lapides ad domum [illegible]
[illegible] est motum ab alio quod in
[illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
diximus [illegible] [illegible] et [illegible] instrumentis
in quibusdam sicut in [illegible] que ab igne
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
esse instrumentum sicut in aliis [illegible]
in [illegible] de [illegible] in quibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et ut [illegible]
[illegible] in figuratis ea que fabri-
cata [illegible] sepius diximus in [illegible]
libris quod est in talibus [illegible] instrumenta
fabri [illegible] instrumenta fabri [illegible]
[illegible] [illegible] et in motibus [illegible] [illegible]
[illegible] sic est forma que est [illegible]
in [illegible] [illegible] generans in talibus
ad quod fit factum non est forma separata
[illegible] [illegible] que non fit in instrumentis
tangentibus manu et [illegible] ar-
tifex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod
[illegible] nullo tangente manu [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] intelligendum [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] quod quedam [illegible]
fiunt sine artifice [illegible] [illegible]
non fiunt sine [illegible] [illegible] [illegible]
que non fiunt [illegible] arte [illegible] [illegible]
que absque arte cum arte [illegible] [illegible]
quod intellectus [illegible] motum fuit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] immediate
sicut diximus in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] que
sunt [illegible] et [illegible] [illegible]
alia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
aut non sufficiens sicut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] arte aut in
toto aut in parte [illegible] omnibus [illegible] que
inducta sunt [illegible] est [illegible] [illegible]
sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fit [illegible] sicut diximus

supra de na(tur)a quam sup(er)egim(us) et multis s(ecun)do
de(ter)m(inatum) de naturalibus diximus sup(ra) q(uod) si non
sunt extracte p(ar)te ex univoco i(n) eff(e)c(t)u
vix et materia t(ame)n no(n) sunt ex omni p(ar)te e-
quivoca s(ed) ex eo q(uod) in p(ar)te univoce et
i(n) parte equivoce fit sic diximus domus fit
ex domo q(ue) i(n) intellectu artificis et ma(teri)a
p(ar)te fit ab univoco s(ed) ex ma(teri)a q(ue) in ip(s)a p(ri)mo
nichil in se habuit forme talis ideo
in illa p(ar)te no(n) e(st) univoca et fit ex
p(ar)te c(er)ta domus ex domo q(ue) ex intellectu
ars e(n)i(m) e(st) sp(eci)es t(ame)n sunt huius materie
et t(amen) fit ab arte t(ame)n sumpti q(ui) a p(ar)te
artis patet aut(em) q(uod) in multis per
artem inducta e(st) aliq(ua) partem t(ame)n eo
q(uo)d fit sicut ad omnia sunt operari ad
quem accidens fiat et de talibus aut(em) ubi
p(ar)s facti sunt faciendi e(st) p(ar)s f(ac)ta p(er) arte(m)
ip(s)a p(ar)s q(ue) causa est se faciendi p(r)im(um)
sunt p(ri)m(u)m illi sic sup(ra) diximus
calor est in motu f(ac)to vel fricatione
talis te naturam facit vel excitat in
corp(or)e et ille a(ut) e(st) sanitas aut p(ar)s sani-
tatis q(ue) se(quitur) t(ame)n p(ar)s agna sanitatis
ex integro e(st) ip(s)i q(uo)d sic ars et artifex
dicitur sanitatis facere quia id facit
medicus q(uod) ex op(er)e no(n) facit sanita-
tem et ex op(er)e medici accidit calor
tamq(uam) excitatorum sed sanitas sit ergo
e(st) manifestum q(uod) s(em)p(er) illa generans sit
a generante eius forma q(uia) hoc generans est
inter primum agens et materiam vel inter
primum agens no(n) est in aliquo instanti
alt(er) ultimus p(ate)t q(uod) forma separata a
ma(teri)a et ab esse talis nichil penitus
p(ro)dest ad generationes naturalium nec
ad factas artificialium ¶ Sed hic ad-
tendendum est q(uod) t(ame)n dicimus sanitatem
esse in anima medici sive in intellectu
que t(ame)n e(st) res naturalis eodemmodo
dicimus quo omnium rerum v(er)itas dicimus
esse in intellectu, sic enim dicimus in li(bro)
de anima q(uod) lapis no(n) e(st) in anima sed
sili(tu)do lapidis intelleximus hic de
lapide eius esse lapidis q(uia) e(ni)m hoc
no(n) e(st) n(isi) in materia et t(ame)n dicitur sili(tu)do
lapidis esse in anima intelli(gimus) q(uod) hic
hoc despicimus lapidis esse que e(st) ip(s)a
sum(m)a natura lapidis et forma
speciei vel quiditas t(ame)n inquantum
e(st) integre quiditas suum accidit esse
in anima et e(st) vere in ip(s)o intellectu
sicut nec ex hoc habeat solitatem per
i(n) anthetis (?) e(st) determinatum // Sunt ta-
que cedunt huiusmodi locutiones quod
e(st) in anima sanitas e(st) in anima lapis

e in aĩa qz q̄n eẽtibus [illegible] sunt
p̄sens [illegible] sunt vel [illegible] sunt [illegible]
[illegible] istaz q̄ [illegible]
in aĩa e hō vel similis vel [illegible]
[illegible] illoz e qz [illegible] dicit [illegible]
[illegible] et [illegible] in aĩa e hō vel
[illegible] quod e in aĩa [illegible] et [illegible]
[illegible] illi [illegible]
oz [illegible] et [illegible] suppositum est [illegible]
[illegible] quod e in aĩa est ad [illegible]
[illegible] vel ille [illegible] no e [illegible]
[illegible] in [illegible]
no e [illegible] in his formis
que [illegible] no sit in [illegible]
intellectus e forme [illegible] ea [illegible]
aut que sunt ab arte [illegible] na e ea
et intellectus apprehendit [illegible]

Cam [illegible] q̄ formam q̄ est per [illegible] et [illegible] ab eod [illegible] principio

[illegible] sunt [illegible]
q̄ p̄cessit omnis eius q̄ [illegible]
et qui sit agens e [illegible] forma
que e [illegible] quod sit substa [illegible]
aut in [illegible] substantibus
e p̄cessit ab omni [illegible] quod e substa
[illegible] ita [illegible] in istis [illegible]
[illegible] omnis eius [illegible]
[illegible] et [illegible] quod [illegible] facientis me-
dium [illegible] substa que e [illegible] et similiter
[illegible] ea que sunt et proprie
ea que sunt [illegible] forma eius
sunt [illegible] sic ea que sunt
ab arte sunt a [illegible]
forma eius [illegible] in mate
[illegible] sic [illegible]
[illegible] ad [illegible] facienti
est in [illegible] forma
[illegible] alius e [illegible]
[illegible] forma e [illegible] sic [illegible]
[illegible] forma et [illegible]
sic forma artis no e [illegible]
[illegible] forma e [illegible]
no una [illegible] sunt [illegible]
[illegible] et quo [illegible] hoc
nomine e [illegible] sic [illegible]
[illegible] q̄ [illegible] sit
agentis no oz [illegible] sit [illegible]
[illegible] sic [illegible]
q̄ [illegible] homine e [illegible] forma [illegible]
sit [illegible] p̄ [illegible]
[illegible] forma [illegible]
no omnino [illegible] substa [illegible]
in [illegible] quia e in uno [illegible]
hoc [illegible] e ea [illegible] no sit [illegible]
[illegible] sive [illegible]
qz [illegible] no in

sente non tn quoda retinet vtute
spei illius q e qnis eqno etasino
h defigit ab ea et si quis psit ad
generatoem hoc fit adiuncte calore ex
tiseco instatis vel in calidis locis
agis nulla gapit et gnat omnia
nos que fiut ab authomato siue p
se ipa a pa pe illa fiut sic ille
diximus ee in arte et spuis et hs
sic quorum matia a se ipa mou sit
eodem mo quo pria mouz a vtute
seratiue spnei quo sic intelligunda
agens e in orbe sic e in ma sibi
quietta eraque eu mou no per se
mou sit sic ea inpolia sunt secz
ale q ex eis fictas artm qs diximus
oz ista sz ab alia diuaz artm siue
sunt hnt sic natura e fracius vel
que e sic ig myster in omibz tn
quo ad gnaco sube procedit gnacoes
et factiue ex qntate sic spm et sic
quo ad sciam q e eadem fit pu
et rei in natura ppt q accidens
ex quibz e rs peade sitr et aequo
sitr ppt sitre go no ydeabz igre

Campz et q tn in spibz sz in alns pnc q sit
est gnc sz in ami bz no ppt sit hic q sit a gnerti

Non solum aut de suba e ver
quod diximus qm fit eoz
no e in generatone qua factu
sped separate sz ho e verabz omnibz
quibus pnis entis in candi sitr
et rams hnis vna de omibz sncpat
in scam sic in spe et in alijs
kathegoriis sitr in omnibus enim
qd fit in ma sic enea spa ingsit
no spa fore ut ee quod e ma sic
epitu et sora in ee in ere sit et no
in ipse et sit sora pamis et sic pse
fict fm t ipse ee pur ma fit
forma et mataa no ee vnu sed
duo q quemq sit duoz efficientu
et duo sunt et no vnu sz adhuc aut
no possit ee vnius tomis efficien
si vna fiunat forma et alterum
magaz sic vtez vnu no pt esse com
patri amplius distincta in efficiendo
distincta sut in ee q p cenaz effi
acias predut ad ee et ex duobz aut
in ee distinctis vnu fit animus
vnu oz go si ex diuersis vnu
fit q alt sit in acto sed ee tn
cuq e ee et hic se sz se pora et
actus nents go fit ppe sz epitu

sic supponit dividastinc e in omni eius facie
hoc licz ponatur materiam esse totam parti
neam esse hoc e magis sibi singularis
ita e in quantitate 2m alterum singular
2m augmentum et diuisionem 2m vbi et
loci mutatur et in aliis similibus casibus
gorijs vn nulla eius sit pars inseparat
in ma no eius sit quale forma separata
sz sit qls ligatis vel ad talis non sit
aliq separata quare sz sit in materia
sic qualiter ligatur sic ut sit ab separatio
sz ab quantitate formarum sz ipm sub eis in
quo dicit ab aliis subiectis de his
e comprehendi sz in quantitate e substantie
sz nec e pars in eo quod sit alia
substantia que separat per quas ad
facit sit quali sic nec e distincta que
al si id quod sit sit al sz quale vel
substantie simple vel quanti non est
unum per se 2m actum sz partes solu
tione comparans in principio singula separata
assignans est nec causa ac differentia
p est e vnde dicti e substantia quan
titatiua e substantiali et quantitatiue
Ex his sufficienter dictum est
de substantia quantitatis e quod ipsa separata
non esse et error e si quis ponat
eam separata esse ydea dicunt ut eam ydeas
ad generationem non prodesse
Incipit textus 29 ai amen qui est de gratia
verbi diffinitionis ad partes diffiniti et ...
de duabus questionibus et ... questionem illarum
Quoniam autem omnis diffinitio
e sermo sive terminus
generaliter omnis theorie partes
habet Circa ista ... hoc ratio
se habet ad totum esse ... qualiter sunt
partes diffinitionis ad partes rei vel non
adhuc autem in corporibus consideratio
tamen tota tamen pendeat aliqua pars
Dubitabit aliquis ... huic
an oportet totius partem ponere totius et intrinsece
rationis diffinitiva ... aut illius
de questionibus quod in quibusdam
rationibus totius ... rationi
quibusdam autem non ... esse similiter
... totius ipse non habet ...
quae e intrinseca sive probandi ...
... partes ... est quod partes
... ipse ... diffinitionis
... partes vel
maior vel minor ... aut
... medietas linea parti ...

que vocatur dyameter In aliis autem rotundis
totorum videtur esse in circulo vero ponitur quod cum silba
sit quedam totum differt partibus eius essentialiter
cum quod ipsa est vox composita ex duabus vocabus
sonante vel sonantibus vel dicitur quod silba
est comprehensio litterarum indistanter prolata
argumentabiliter aut equaliter et hoc dicitur
quod sic partes quedam sunt partes toto tunc
sicut angulus sit totum ad acutum an-
gulum et acutum sit pars eius et cum cetris
aqua sive vero tamen cum ipso sit et videtur pars
esse natura et digitus homines in hoc
sit partes eius nec extra hos digiti le-
vatur videlicet aqua forte quod in descrip-
tione totorum deant toccus singuli parum nec
cum tamen quod sunt tota istorum et silue
et silue parum sunt sive enim racione
diffinitam istis partibus quod alteri diffinitur
pro tamen sit et expansus in fine geometre
dantur cum est recto iungit et expansio
est que vero maior est, sic autem digitus
sit pars manus manus autem sit instrumen-
tum et organum operationis intellectus intellectus
autem sit ex potentiis naturalibus cumtibus et hominis
patet quod ex digitus de hiis que ex hominis
constant et hoc diffinitur per sua totum
Complurius autem vero in eo quod ventus est
formaliter efficitur a ratione medii et
tunc medio a meo aut deviatio constat
et medium deviatio est attingit ad iungit
et obtusus ad quasi et angulum
tamen sed et differentiam acutum expansio
et ideo singuli partes sunt ratione dicuntur
esse diffinita ex illis que sunt sunt
sed hic accipiant ut vere absolute
et nos in ratione partem et totum eius rationem
quod si ut respectiva accipiatur tunc ad
invicem sunt partes quod tunc diffiniunt
ad invicem Capitulum 2m de pluralitate 2e quoniam

Ad omnes autem singuli questiones
solucionis dicemus distinguere
tamen quod pars est multipliciter
Et unius quidem modus est quod pars dicitur
id quod mensurat vel mensurat ym
quod est quantitatem que pars accipitur mathe-
matice dicitur est ut et secundum et principia
sic hic unius pluralitatis quo nobis quod nos
ut quod differt tactus in quantitate
quod mathematica non sunt tales et principia
dicuntur autem partes ex quibus substancia
unius rei est sed ex partibus et illis
constituendum sed quarum cum quinisa
sic quod unum est sit in qua hoc
ex qua sit res ipsa vel aliud autem unius
rei est sed speciebus et formam enim aut

aut e sic appositum ex hiis, eadem sunt
in principiis doctrine. eadem substantia e ista
[materia] tinis modis. // Est enim substantia una a substantiis
stando et fundando accidentia sicut materia
in qua sunt ex qua e rebus sicut hic substantia
non fiunt. ea esse idem quod e in que e ex
rei que e ab essentia et substantia que ponitur
diffinitio rei sicut ipsa e in qua [illegible] esse [illegible]
e [illegible] ipsa dicitur substantia non e aliud sicut
de esse rei sicut quod prestat ipsi rei. Et ideo
patet quare non semper nomen substantie [illegible]
per aliquas analogiam ad formam que
substantia e. et e ipse modus analogie quia
[forma] substat esse formalis e et substantia et
non substantia [illegible] et sic sequitur secundum
de[illegible] e dicitur primum unde sic igitur quod
e forma a qua nomen imponitur et e sicut
que cum materia constituit compositum. Et
quia pars [illegible] potest et non e dictum predicatur
est [illegible] [illegible] composito [illegible] potentia que
e [illegible] et actum que e dicta constituens
que e una [illegible] tamen [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] quod absoluta et separata
intelligitur a suis suppositis predica
[illegible] [illegible] quia [illegible] e [illegible] potest
[illegible] [illegible] intelligitur [illegible]
multiplicari [illegible] separata sicut eam e [illegible]
[illegible] et de [illegible] [illegible] omnia constant
ex suppositis [illegible] et partes illius sunt
partes ex quibus e esse rei. in quantum res
e id quod est. [illegible] in quantum ipsa res ho
[materia non est pars quod dicit] [illegible] e ne [illegible] Et huius quidem
esse materia nulla ponitur pars. licet ipsa sit
fundamentum in quo fundatur in quantum est
hec e vel [illegible] per demonstrationem designata
et e substantia eius quod e ex hiis una [illegible]
et forma. sed hoc aliud in substantia [illegible]
[illegible] designatum. [illegible] materia
per [illegible] [illegible] de [illegible] non
enim materia pars eius quod ipsa sic [illegible]
designat materiam hec enim non [illegible] [illegible]
[illegible] sicut in quo substantie [illegible] et sol
[illegible] [illegible] quod e ex hiis carnibus et istis
ossibus et in quo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in hac materia que e [illegible] [illegible]
quod dicit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et nulla sit [illegible] non [illegible] materia
e pars illorum quod nomine non dicit de
signatam materiam. Et hic sicut [illegible] sicut
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non enim ipsum nomen imponitur non dicit
nisi id compositum in quo e [illegible] [illegible] quia
hic e unum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ponam sicut in principiis [illegible]

dixit. Et ideo illud non diffinit. Et
in genere substantie substantia est sicut homo et ani-
mal et huiusmodi. Et in genere accidentis est sicut
concavum et convexum. Hec tamen non sunt
nisi quantum ad in intellectu nominibus sunt non
designant in materiam intelligere
intellectualem. Designatio autem in materia
intellectualis sicut in 2o huius capitulo
libro diximus est per formam generis
non dicentis aliquid actu sed sunt
in potentia solum. Et quia tale genus
speciem figure est superficies et qualitas
composita ideo dicit concavitate intellectuale
determinatam. Et hoc quidem verum
est sed hoc dictum non est sufficiens quia
cum ea que dicta designatio intellectualis
in genere aliquid est designatio in speciebus
sicut que designat intellectuale materiam
Nam concavum secundum esse concavum
non est per carnem sed illa ex quibus est for-
maliter concavitas. Caro autem vel
aliud tale subiectum est in qua inest
que nulla est per se concavum cum quod
concavum. Simitas vero cum ea que dicta
sunt sumitur preter aliquid scilicet materiam quia
eius eidem est diffinitio cuius est nomen
et nomen dicatur ex hac designata
materia que nasus est secundum quam nasus
sit nasus. Hoc etiam modo in artificialibus
tocius quod statue designatur per esse
quod est materia. Statue non absolute accepte
per non est es quia statue accidit esse
in hoc ere et non accidit ei hoc cum
esse statue sed potius cum que hic sta-
tua per se principium quoddam individuationis
est es hic quo non per qualibet absolute
accepte et de diffinitione sit species impossibile
... ... etiam sunt
diffinitione ... ... de ipso sunt
... ... individuatis
genera et genus ... hoc modo
... ... esse ... ... de toto
secundum materiam ... non est ... ... ratione
... ... potius de ... sicut enim
et ... ... per ... ... //
Hec ergo causa est quod ... diffinitiva non
... eandem rationem in se ... est per eum
que partes sunt ... ... Porro autem
sicut ... diffinitiva secundum quod est vox
composita ... ex duabus vocibus
sonantibus ... ... et consonante
... sicut in vocum elementorum ... vocalis
consonans cum accipitur ut ...

et tunc ad uolez sic ad actu eius
ut in sono hung sillbe da / in qualia
9 non sonat n elemto tinato in
actu ffacta p a uera sonat n ut
actus 9 est utraq3 sue dut hoc
ing fori ee sillbe / f dut qz 9 de
pote tinata insonado / z a dt ut
actus tinans 9 cu 9 z a sit hec dupe
Sic qd elementa sillbe ptes brus dipue
sillbe qz greies et forme queda z uary
ut matia Dimensiones vo 9ung cuor
Deniente sic sicut ptes qz matia s
integ / qd e hec rotunda quantas sine
rotundum et quantum / z sicut ptes inques
sit ipse formalis cirulus / et sicut hec
ptes ppinquiores forme qz ma sillbe
qz e ee / qu in eis sit ipsa rotunditas
cuili f tn sicut ut ma vmaginabilis
qz licet quitas p remer diffinitiua
absistit a ma sensibili / tn e disposicio sic
mensura me z ideo eas distinguens
ut maz f e forme materia / et materiaz
que e ut materia / idez aut qd e ut
materia / e quantitas / tunc uero sicut
secundum forme corporales / que sunt in maiori
sillbo maiores z in minori bores sicut
qualitates sunt que dut passiones
ut passibiles q h s / utraq3 aut partes dicuntur
esse materiaz et no referuntur ad diffinitiuz
f referuntur ad integrum qd constituunt ex probi
quat / sicut quidem sunt ptes totius formale
z toti ipsi e f totum integrum parte
suarum prium sicut psitum / z id etiam
ptes illius totius qz ambo sunt
ptes esse materiam et

Cam 3m de solucionibus instanciarum quod datur
ee q solucionem inducuntur

Videntur tn eorum que dicta sunt
quedam hec instanciaz / s sic
enim sit considerare secundum qz
uz elementa omnia sunt in termino dicto
sillbe ut consideretur sillba sicut scripta
in cera uel carta uel audibilis
que in aere sonat / secundum audibiles
sonat / sicut enim audibilis in aere so
nans e motus compositus ex diversis
motibus / naturalis uiz et alius / quorum unus
e tremor fracti aeris / alius aut
sine principalis e altatus audientis sillba
formaliter sumpta sit aere z a uiu est sillba
scripta e integre compositu ex figuris
distinctis / quorum una e ut posita relata
ad alteram / z id omnes ptes sillbe h
duobus modis accepte sunt partes.

in materiam et ideo hoc modo non integ
Quia silba diffinicione sic supponitur dicto
modo silba est discreta quantitas ex pronuncia
producta vel correpta et hoc modo ledunt
de racione eius. Sibe aut modo quo sillogismus
de silaba silba est qualitas quedam mobi
activa et ideo iam ut considerata silba
est elementum ut quedam genus sicut materia
Dicimus aut secundum est quia ea accepta
ut quantitas quedam integra corrumpitur
et resolvitur in indignitas ex quibus
erat sicut tale totum est componitur sic
hominis resolvitur sive corrumpitur in car-
nes et ossa et nervos ex quibus inte-
rim pauluntur et ideo etiam talia ad
integra sunt ex hys mlibus partibus
hoc quia sicut ratio partibus sibi materialibus
Sunt aut ex hys quasi ex materia
et quasi ex partibus quod integra
ex parte speciei vero que non est ex talibus
ex illius nature cuius est ad diffinicionem
ipse id est aliqua talis ps in forma
Dicta quia quantitas opposito est ante
hoc cum in et integrum non sit nec
nisi ab ipsa quantitate et quia quantitas est au-
tem omnia ad etiam partes quantitatis que
sunt generis et dicta sunt ut omnia illa
et ideo in racionibus nomen non iter
totius esse non integrum non sit tamen
partem racionis. Talium ergo partium quedam
da inveniuntur quibusdam que videlicet sunt
integra sunt ut ullibus partibus constitue-
quedam aut non inveniuntur quia sunt
ad essentia constituta a primis esse
que sunt generis et dicta vero in nullis
talibus accipitur materia vel materie
quam dicit forma cum id quod racio sicut
nomine sic sicut nomen ponit formam
accepta cum materia ipso nomine designata
et hec sunt ut igitur quorundam accidentium
sicut est simum et gippus vel gibbus
et claudus claudus et unguis
sicut hoc enim quedam diffiliunt sicut ex
hys que corrumpuntur per resolucionem
quedam aut non etiamque ergo sunt
sicut accepta species in multis simum
et enclus multis habet enim in eadem
ex quibus sunt quorum alterum est materia
per resolucionem corrumpitur et cum dicimus quod
in eisdem sicut cum sunt quem ex quibus
componitur pars illorum est materia illa non
que notant talia que si resolvuntur
non corrumpuntur vel resolvuntur in materiam
sic sunt sine materia designata dicta
sibi esse actu que solum sunt speciei

non concepte cu materia designata
i in materia non corrumpuntur resoluta
in sua principia et omne et ymalia
non resoluuntur sicut separate sube a
se resoluuntur nec ita resoluuntur sicut
ea quorum principia constituentia ex materia
sunt cum non resoluuntur ad materiam
nisi per accidens hoc est per esse quod
habent in materia et non resoluuntur ad materiam
sicut ad primum quod constituat esse per
se quia ymalia et spiritualia sunt principia
et partes illorum que sunt sublectis speci
lesie non concepte cum materia neque sunt
principia neque partes et ideo resoluitur
linea strata est quod linea accepta est
ipsa linea [illegible] in eis sicut resoluitur
et callias resoluitur in carnes et ossa sed
in ymaginem constitutam designatam dumplicis
aut carnis et huiusmodi inmaginaturas sed
in partes et materie sunt cum tamen
nota [illegible] integrum componitur carnis
et aliquid quod simul concipit cum ipsa
materia sunt aut calliae non est esse
in [illegible] et est ea principia constituentia
et e non resoluitur ad [illegible] sed ad figura
plana una linea [illegible] ut ad [illegible]
et ad id quod in medio eius generatur
punctum quod centrum vocatur a quo omnes
linee ad circumferentiam ducte sunt equales
sed ad ymaginem lineas aut que dicta
sunt [illegible] quod est illius non
formaliter cum ipse accidit diffinitio et
indiuiduum designatum quod per materiam
individuum est accidens per accidens et dicitur
de carlus [illegible] qui supplent [illegible]
et tota quod illorum non carlus
et talis cum non sit singularis sed fuerit
in una [illegible] eadem eo quoniam [illegible]
non est [illegible] et ipse et cum singulare
sit [illegible] lib[illegible] [illegible]
quidem predicatur cum esse de indiuiduo
et sic patet [illegible] et quod [illegible] sit
in [illegible] [illegible] sit [illegible]
in [illegible] cum consideratione [illegible]
[illegible] et ipse sit [illegible] quod ipse est
subiectum [illegible] et est natura [illegible]
et [illegible] non ipse [illegible] sed [illegible]
sed [illegible] loquitur aut considerat
[illegible] philosophus [illegible] mobille et primus
philosophus id quod est ipse substantia [illegible]
esse id quod est [illegible]

[illegible] de manifestatione solutionum et de
declaratione solutionis inducte

Sciamus aut 2m veritatem
[illegible] sit soluta 2a [illegible]
[illegible] hic satis clare solvunt
[illegible] prima et ideo de eisdem
[illegible] dicimus brevius amplius
Adhuc dicimus manifestius ea vo-
lu[n]tates constat aut q in ordine inferior
[illegible] ptes q sunt [illegible] ratione [illegible]
prior 2m quod [illegible] et [illegible] ab
[illegible] illis cum ptibus sic a principiis
dependet esse [illegible] ea in qua [illegible]
in ptes [illegible] ipius esse [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] pora
[illegible] sunt [illegible] [illegible]
[illegible] sunt [illegible] [illegible] nec corrupta
sunt [illegible] nomine [illegible] ea
sunt [illegible] [illegible] aut [illegible] in [illegible]
que [illegible] sunt [illegible] in [illegible]
[illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aut in [illegible]
illius [illegible] et [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] ut [illegible]
attingit [illegible] [illegible] sunt in principia
ipius 2m esse 2m [illegible] [illegible]
[illegible] recipiuntur [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in accipit [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible] in pro [illegible]
[illegible] cum q maior [illegible] simul aut
[illegible] se [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et ho et [illegible] [illegible] per
[illegible] [illegible] qd homo e [illegible] [illegible]
[illegible] homo talis [illegible] e [illegible] carne
ad ossa [illegible] et factus [illegible] [illegible]
gressione talia aut sunt [illegible] sunt
[illegible] ut [illegible] et in que [illegible] [illegible]
integrum sic in materiam [illegible] [illegible]
est [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible]
ut [illegible] [illegible] principia et [illegible]
[illegible] e [illegible] sunt 2m [illegible] [illegible]
[illegible] sic [illegible] sunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sic [illegible]
Hoc aut ut clare fiat considerandum
in [illegible] aliud [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] manifesto [illegible] est
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
e [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] erat esse [illegible] corporis qd e [illegible]

potentia vite habens sic in 2o de anima
diffinitur considerata est anima secundum
quod ipsa est in corpore constituens hominem
hic est scilicet considerata aut secundum quod ipsa
est principium vite ad tangendum sicut ad determinationem
ultimum terminati et perfecti est ipsa quidditas
Considerat autem tres partes [illegible]
ipsum esse quod debetur est ipsa diffinitio
tres homines aliquando qui sic attribuitur
et explicatus esse dicto et quod anima
[illegible] est [illegible] et [illegible]
quod est principium prima vite in tali vel
tali corpore sicut tamen anima scilicet
ad talem corporis sic partes se habent
corporis et tali compositione [illegible]
corporis non diffinitur [illegible] nisi per actus
quos actus eius et talis [illegible] determina
non tamen diffinitur [illegible] quelibet pars
quia est pars anime [illegible] existens
de ratione actus esse [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] non potest diffiniri sine [illegible]
tute [illegible] nichil sic de [illegible]
[illegible] sicut senior
accipit oculum iuvenis videret sicut
sicut iuvenis quia non est [illegible] pupilla
[illegible] visus [illegible]
est anima nec in toto nec in pluribus
[illegible] sicut [illegible] partes [illegible]
[illegible] quod est aliquid partes sunt ipso
[illegible] aut [illegible] aut [illegible]
se [illegible] partes eius [illegible]
sunt [illegible] anima non [illegible]
animalis [illegible] quod [illegible] ipsa
[illegible] simpliciter animalis [illegible]
corporis et [illegible] partes [illegible]
que non sunt [illegible] et
in diffinitione [illegible] totum sicut [illegible]
[illegible] et [illegible] Sicut autem [illegible]
de [illegible] est [illegible] aliud
totum quod diffinitur corporis enim et partes
corporis sunt [illegible] totius
totius et totum animal [illegible] ea sicut
in [illegible] non est [illegible]
que est quidditas sicut est [illegible]
quod est compositum ex anima et corpore
[illegible] substantia que est [illegible]
[illegible] aut [illegible] toto [illegible]
est quod constituunt [illegible] tales
[illegible] partes sunt in [illegible] toto [illegible]
partes sicut non sunt partes quidditate
[illegible] non sunt partes [illegible] Sunt autem
quedam in animali et aliquando non sunt
[illegible] partes enim tales [illegible]
nullo [illegible] esse separata a toto

et ab actu tangens digitus cum aliud
e digitus alii quodcumque non convengat
esse significatus digitus nisi sit animalis
digitus nisi quis dicat quod sit digitus
ete sicut lapidis vel picturis et ideo differt
per actum animalis sicut etiam partes
similiter liniaremente insectos eciam licet
non deveniunt sibi magis specialem specialiter
quantitatis aut quedam partes non sit
que partes possunt tactu et distinctiones
distinctione totum integrum quid principaliter
vocant et ideo videntur non probare esse
tanto sicut sunt et sicut sunt partes in
quibus primo est vero forme et actus sicut
quod participat alia aut sicut gratia
exempli dicamus quod hoc est corpus
quoddam dant hoc est cerebrum, intellectum
vel dicit quantitas ad proportionem, intentionem
quod hic non loquitur de terminis proprie
sicut et ipsa que est in istis et ideo cum
sicut differentiis primo est diffusive et diffusio
Sit ergo clare patet quod partes omnes sunt
eam in quo est simul vero et illis sicut omne
ponens et partes non sit magis est simul
integre quod totum principat et illa
sint integre quidem priores sicut quantitate
priores vero hoc declarata
est dicta solucio // Tamen tamen quod
differentia non est in universalis et non particularis et in propria
et est

Ex hiis autem que dicta sunt predi
cat quod in quo est iste terminus absolutum
sicut dicto partis aut per se ut non
est vel dicto· nisi equivoce et
tertio sicut vero et reguis prius repetitis
considerantur sive singularibus et non
universalia non qualitatis loquendo de omnibus
sicut non est substantia per se et primo que
dicit quod terminatas unitatis permanen
tiug est dictio. sicut est totum quoddam quantitatum
et integrum in materia designatum et
eum in actu esse determinatur
Dicimus enim quod partes huius non sunt
actu sive sicut partes / Est ergo tale
totum hec materia et hec forma.
et est participata tamen et ultimus modus
loquendo singula non particularia sub quibus
quorum ista ut supposita accepta sit sed
ultima probat Demonstratum de
signata etiam actu esse materiam ut
socrates et a quoque singularibus omnibus
de similibus / Item predicta est per quoddam
que est per se ita quod dicta speciei principaliter
quod erat esse sui quiditate per eandem
et integre esse et in materia opposita sicut ille

que sunt rerum extra per se speciei
soli et ipsa res est quedam hoc est
cuius quod est vle licet non sit quantum ro
2m quod est vle sed 2m quod est commune
ita quod de eciabus [illegible] est [illegible]
esse eius rerum pendet ex principiis
suis que est quiditas sicut singulari
de 2m quod est talis et ipse talis
2m quod est talis sunt idem
per ad idem hoc est ad idem et ea
principia esse principia rerum et omnia
eadem non aliqua superaddita non considerata
in alia et si plures sunt idem
hoc est ab idem relata intrinsece
non ut est talis et singularium
aliorum deinde si sit sensibile sive
quod sensibili materia individuatum
sive sit intellectuale quod intellectuale
sive individuatum est ut sunt sensibilia
mathematica non est hoc sed hoc
per intellectum hic hic [illegible]
idem quod humanitatis circuli etc. hic
circulo est idem quod humanitatis esse
non hoc est idem quod humanitatis hominis
et quod hoc est [illegible]
unde et ab hac non est ex ipsius
sed potius circum et quantitate hominis
sicut participatio per esse quod autem
est in hac via sit unum patere
sicut expeditius ubi diximus quod in
talibus per non bene diffiniri possunt sine
aliquo sicut perpatato intellectualia
vero sicut dicto ut sicut mathematica
sensibilia vero dico ut circa materialia
in materia individuata sicut figurata vel
lineata et hec et horum vero est dictus
primo non est et 2m ubi illa non sunt
per suas eas diffinitiones sed potius in
intellectualia cum intelligentia vero ymaginabilia
et sensibilia cognoscuntur
cum sensibilia materia per sensu aliquando
sensibili et ymaginabili perfectione [illegible]
applicata [illegible] non palam est nec
aliquid aut enim sunt aut non sunt
quod sunt et [illegible] potius est intellecti
vel vle aut [illegible] utrique et est et [illegible]
eius est intellectus alia alia [illegible]
[illegible] semper nomen et [illegible]
[illegible] [illegible] que [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] ea quod ma quod
sit 2m [illegible] accipiat cognoscitur
est nec est primus quod [illegible] ad [illegible]

et sitim ut p analogia ad formam sic supius diximus et ideo etiam pñs [illegible] vo sunt principia cognicionis uni versalis materia dicitur e sensibilis quidem et intellectualis sensibilis quidem e que [illegible] quedam [illegible] atque [illegible] distinguntur [illegible] et ligum ut [illegible] in mo [illegible] prima [illegible] intellectualis vero e que p [illegible] intellectualez abstracta e [illegible] et materia [illegible] esse ab ex [illegible] non [illegible] [illegible] sunt [illegible] quantitatem [illegible] [illegible] [illegible] sic sunt mathematica [illegible] [illegible] que nil sunt [illegible] [illegible] circulus et triangulus et [illegible] [illegible] [illegible] dicitur e [illegible] se [illegible] de toto et parte d toto [illegible] et de toto integro et de parte [illegible] [illegible] et de parte [illegible] et totum. Capitulum de modo resp ondendi quaestionibus facta primo

Declarata autem [illegible] [illegible] etiam interrogationum [illegible] et obiectionum [illegible] [illegible] interrogat [illegible] [illegible] [illegible] et circulus et [illegible] et talia [illegible] sunt [illegible] [illegible] quedam [illegible] [illegible] sic [illegible] [illegible] quas dividitur et ex quibus sunt [illegible] [illegible] interrogatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sic [illegible] diximus anima e [illegible] e [illegible] anima [illegible] anima [illegible] [illegible] [illegible] alia [illegible] in omnibus [illegible] [illegible] accipitur [illegible] dicimus animam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] sunt ad actum [illegible] [illegible] [illegible] animalis [illegible] [illegible] absolute acceptum [illegible] [illegible] animatum esse animal [illegible] [illegible] a [illegible] corporea materiali [illegible] [illegible] actu [illegible] [illegible] [illegible] singula sunt alia [illegible] [illegible] [illegible] circulo [illegible] [illegible] circulus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] sit [illegible] intellectualis [illegible] [illegible] singule [illegible] [illegible] [illegible] circulus [illegible] [illegible] formalis [illegible]

Nterrogationum vero obviatio est necesse quod quis interrogat utrum vertibus circulus et alia priora aut in quas dividitur et ex quibus sunt partes et non simpliciter

Siquidem n. anima est actus aut animatum aut utrumque quod utrumque

Et circulus quod circulo esse et rectus quod recto esse et substantia recti quod quid est et quo dictis posterius puta huius que in recte et quo recto et uti et n. hoc quidem tamen materia eneq recta et qui in lineis singularibus hic aut secundum materia huius quidem qui rerum posterior eius non que in similibus partibus prior

q. 23

Simpliciter vero non dicendum. Si vero altera et non est anima animal et sic hoc quidem dicendum, hoc autem non est dicendum sic dictum est.

Dubitatur autem merito quae speciei sunt partes et quae non sed simul sinoli. Haec igitur non manifestis existentibus non est diffinire unumquodque.

Unius enim et speciei diffinitio est.

Quae igitur sunt ut materia et quae non, si non fuerint manifeste, nec ratio manifesta quae rei.

Quaecumque igitur videntur facta in diversis specie ut circulus in aere et lapide et ligno, haec quidem et materia videntur quia nullum nihil est circuli substantiae neque aes neque lapis propter separari ab ipsis.

Quae vero non videntur separata nihil prohibet similiter habere sicut haec

et cuius est quod posterior est partibus formalibus et essentialibus quae sunt in ratione sua diffinitiva. Prior autem est eis partibus quae sunt in singularibus sicut in singularibus. Similiter quod vero est videndum [illegible] divisa quod non sit omnino animal sicut digitus qui separata posterior [illegible] uno quidem modo [illegible] sunt dicenda priora toto alio autem modo dicendum est quod non sunt priora sed tamen sunt priora ipsis sicut [illegible] solito [illegible] quoniam quae a [illegible] de partibus facte sunt. Tamen autem de manifestatione distinctionis partium formalium [illegible] partium materialium et [illegible]

Dubitatur autem merito quae sunt partes sive formales et qualitates partes et quae non, sed conmixte ex ea quod sunt partes materiales [illegible] ipso nomine [illegible] conceptus eo [illegible] in [illegible] materia [illegible] [illegible] quae [illegible] singularium et physicarum est [illegible] autem [illegible] inducit [illegible] manifesta sunt [illegible] distinctio [illegible] diffinire singulum eorum quod diffinitur sit [illegible] est in precedentibus [illegible] et [illegible] est [illegible] quod [illegible] est nominis quod diffinitur sicut quod quidem [illegible] eo quod est [illegible] continet quae sunt [illegible] et principia [illegible] est [illegible] quod [illegible] est [illegible] eo quod [illegible] est [illegible] si quod non sit manifestum est quae partium [illegible] materia [illegible] est materia [illegible] in ratione diffinitiva quae [illegible] diffinite videntur manifesta [illegible] speciei [illegible] esse materia [illegible] distinguendum autem [illegible] partes [illegible] a materialibus in quibusdam facile et in quibusdam difficile [illegible] statim ipso nomine et [illegible] nominis apparent non [illegible] materie [illegible] sed supervenientia ei, eo quod sunt [illegible] materia [illegible] ipsa sensibilitas [illegible] unam et eandem rationem [illegible] in diversa specie [illegible] unam et eandem rationem [illegible] sicut circulus [illegible] in aere in lapide et in ligno et [illegible] quidem manifesta esse videntur quod nullius [illegible] est [illegible] nomine [illegible] quiditatem est [illegible] quiditatis circuli [illegible] est materia [illegible] quae est aes vel lignum vel [illegible] vel lapis, eo quod circuli quiditas separata est ab omnibus istis [illegible] diversis [illegible] unam et eandem rationem nichil autem prohibet idem esse similiter etiam in [illegible] quae videntur [illegible] esse separata a materia sensibili sicut [illegible] physica [illegible] esse accepta quod

acceptam quod dicitur ab ipsis physice
que non substantia est que est forma dans esse
et quiditatem et singuli similiter est scilicet cuilibet
omnis ponentur esse eidem hoc enim posito
adhuc non scitur quod eius esse aliud compositum
[illegible] vel speciei ipsius sed in talibus que
concepta sunt cum materia speciem ipsam
nichil sine intellectu officere et separare a materia
est difficile. Hominis enim species semper apparet
in carnibus et ossibus et talibus
materie hominis designatione et ipse est de
omnibus physice speciebus. Ergo quod quere
utrum singule materiales sint partes speciei
et non rationis quia non sunt partes eius sed tantum
nisi sit materia cum qua recipitur in speciei
diffinitione sed tamen quia talia physica non
sunt in diversis speciebus materie, ideo ea non omnino
possumus separare. In hiis quod valde necesse
est designentur partes forme et materie quia
in talibus maxime incidit error in quibus
difficillimum est distinguere hanc eandem
speciem nisi primum esse non possunt nisi
materia. Amplius enim forma que videtur physica
sine designatione materie non
posse intelligi. Res enim considerate cum hiis
intelligi sicut sepe diximus.

Sequitur de solutione dicte questionis contra dicta
stoicorum pittagoricorum et platonicorum

Ad hanc autem distinctionem ponimus
questionem dictam solvit dicens
similiter et debemus omnino enumerare
opiniones ut legimus in hac causa ubi
clare appareat quod utrum quia eius uz
quidem contingere partes speciei separari a
partibus materie in physicis sed non est mathematicis
qualiter hoc stat. Ideo antiqui dubitaverunt
de ita ipsa mathematica que in esse sunt
a physicis utrum habent partes eiusdem formas
certas ex quibus diffiniuntur de circulo quidem
et trigono et aliis quidem dubitaverunt
figuris que v vel pluribus terminantur lineis et
invenerunt in hoc quod non est competens figuram
diffinire per lineas. Data enim materiales
compositum eorum enim et lineas et hiis quidem
omnia dicuntur se habere ad species figurarum
sicut se habent carnes et ossa ad hominem que
sunt materie esse quibus compositas speciei
non constat, ut dicitur linee et
corpus in ratione materie referuntur ad
sit sicut lapis sit materia circuli sicut illi
dicunt. Dicebant ergo partes formales sunt
ipsis unos referuntur ad unos eos
esse principia physicorum et ideo linee dicunt
esse ex eorum que est dualitas et corrumpere
quia sic dicunt omnibus in premissis ordinibus

ut si circuli omnis videantur
enei [illegible] immunis causa
eis speciei sed ut auffere mente
non difficile est ut hominis
species semper in carnibus apparet et ossibus
et talibus partibus utrum
et sunt partes forma speciei et rationis
aut non sed materia sed quia non et in
aliis sunt non possumus separare

nomina autem hoc mode
contingere immateriam
aut quod

Dubitaverunt quidam iam et in circulo
et in triangulo quasi non sit
competens lineis diffinire et
continuo sed omnia hec similiter dici

at si sint carnes et ossa hominis
et es et lapis circuli et
sic erunt omnibus ad unos

et linee et [illegible]
[illegible] diceret

in sapie/ hii autem sunt discipuli pi
tagore/ eorum autem qui ydeas dicunt
esse aut mathematica due sunt opiniones
quidam enim unum non esse separatum ab eo cum
enim sit eo quod inseparabilis est sic scilicet
in quarto libro secundum quod iste dicit
ceterum separatum lineam esse dualitatem
que est ideam ipsi linee et quod in dimensio
longitudo est puritatis ipsius linea divi
sibilis indivisa que sunt due unitates
et due unitates sunt binarius vel
dualitas et isti dicunt ergo dualitatem
esse formam linee quidem tamen eorum
dissentiunt/ aliqui autem separant dualitatem
a linea et dicunt dualitatem esse speciem
linee separatam quidem dicunt esse per par
ticipationem a linea sicut alias participata
separate separata participant aliquid que
sunt/ hii enim dicunt quod ydee sunt
eiusdem speciei cum eadem sibi ipsi secundum speciem
speciei et hoc non dicunt in linea ipsa sed
sed quod ista speciei speciei et alias sic in
infinitum et tamen dicunt esse dualitatem
speciem dualitatis quia cohoret eum quamcumque
sunt et dualitas est primum sensibile
quod quod dualitas sit prima species et
dualitas non sit esse alia species duali
tatis quod non dicit dualitas in aliis
speciebus accepta sicut linea aut non dicit
sic esse quia linea dimensio et linea
speciem dualitatis formalis que aute
ydeam ipse quia tales divisiones ponunt
esse hec quantitates et plures partes/ omnibus
autem istis accidit unum inconveniens et est
unum multorum esse quorum tamen speciem esse
et ad omnia devenire dimensa esse ydeam
quorum unus est unum quod bimembris dimensa
vel quod talia harum et lineam et idem
accidit pittagoricis quia in dicendo eorum
contingit unum dum sicut facit et ideo
non sunt dimensa species formas sequentes
alias que sunt in rebus non esse species
in unitatibus et talit sequitur animam esse unam
ipse quod omne est unum idem formalis unum
quo dicitur unum sic ipse per omnibus

Tamen quoniam de sensibilium periducte quoniam

Ex omnibus autem inducit manifestum
est quod ea que sunt circa dispositiones
quedam dicere in qua solvenda
huiusmodi sciunt antiqui et dictum
est clarum ostendit quod enim singuli habent
dubitatum/ quod quoniam sic omnia reducunt
ad formas quod omnia ut ipsa quia est supra
sensum esse dimensio quod sic ipse sunt

hec in hoc quod dicit quod in materia sensibili
aliter similiter se habet dicit si sit in materia
sensibili quod et si non conveniunt materia
designata tamen quod in diversis corporibus stat
materie ipse designacio et quod quidem est propter
[illegible] quod conceptum cum illa pro quo de
materia conceptum sit materia dicitur in eius
racione est materia designata et determinata
et quod quidem est in accidentibus sicut sensibus
et in speciebus sicut specialibus / alio autem
modo dicitur materia conceptum in eius
racione non est quedam materia sed materie
designacio ad actum trahere et modo generis
[illegible] phisicum dicat materie designacionem
sed [illegible] in 7o libro huius capitulo
[illegible] quod phisicum conceptum est cum
materia et sic dicitur quod et mathematica
diffiniuntur per genus / quoniam quod illud
genus non dicitur materiam et designacionem
materie intellectualis et non sensibilis /
Possumus etiam [illegible] supra [illegible] que in
phisicis materia intellectualis que sunt
et cum hac concepta sunt omnia phisica
et est materia phisica que est sensibilis et cum
hac non omnia phisica sunt concepta
Sed autem [illegible] dicat que materia
in potentia et non in actu [illegible] in potentia
est ea que adequata est speciei et designatur
per genus et cum hac concepta sunt
omnia phisica / materia autem [illegible] est
que accidentibus et formis subiacet
in actu [illegible] vel [illegible] et
sic est [illegible] hec ad unum et
idem [illegible] / hec autem sicut [illegible]
[illegible] sit una parabola [illegible]
non [illegible] eo quod ab [illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible] consurgunt [illegible] per[illegible]
[illegible] [illegible] se [illegible] de ipse
animali et de ipse hoc dicit [illegible]
[illegible] / [illegible] cum [illegible] intellectum
et abducat [illegible] in errores et fac[illegible]
[illegible] opus de separat[illegible] sit [illegible]
[illegible] habemus esse [illegible] [illegible]
sit sine [illegible] contingit esse [illegible]
per intellectum cum [illegible] non sit [illegible]
[illegible] eo quod [illegible] omne est forsitan
[illegible] et sine designacione materie
non contingit intelligere animal
sine designacione mobilis materie non potest
diffiniri et [illegible] designacione
materie [illegible] genus speciei phisice
[illegible] ad diffiniri non potest
sine designacione partium materialium
qualecumque ad actum [illegible] eo quod [illegible]
[illegible] sic actu diffinitur sicut [illegible]

diximus et quod sequitur est quod manus
non est pars hominis sed tunc est pars quando
perfecta virtute animae potens est operari
tunc perfecte secundum quod animata manus est pars
hominis non inanimata sicut nec [illegible]
depicta vel lapidea non est pars // dicto
autem animata quod partes animae [illegible]
quia si partes essent alia partes ac
[illegible] esse // Causa quare [illegible] diffinit
mathematica ac physica sint composita ac [illegible]

Patet autem ex iam supradictis
quare quaedam partes non sunt
ex [illegible] partes tamen sunt [illegible]
ita quod [illegible] diffiniatur [illegible]
et [illegible] et [illegible] non sit de ratione
[illegible] quia mathematica prout [illegible]
[illegible] sunt abstracta // Ex [illegible] dicimus
quod [illegible] supradictis non [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] de [illegible]
talis [illegible] [illegible] est [illegible]
esse et [illegible] in quo talis est [illegible]
quae est [illegible] per se attribuit diffinitio
[illegible] dicimus [illegible] singularum et
ubi [illegible] [illegible] tales non
partes sunt [illegible] est [illegible]
[illegible] quaedam [illegible] conceptum
[illegible] physica // Alia autem intellectualia
[illegible] quae concepta sunt mathematica
et [illegible] circulus vel triangulus [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] circulus et triangulus
non sit [illegible] et [illegible]
autem non est [illegible] formam [illegible]
aliis quae [illegible] sunt physica [illegible]
est [illegible] [illegible] est [illegible]
quae est forma et [illegible] separata [illegible]
separari et [illegible] [illegible] [illegible]
eo quod [illegible] in hoc et non [illegible] separari
ab [illegible] et corpus [illegible] est [illegible] materia
quae sine [illegible] intelligi et [illegible]
[illegible] ex qua est [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] est [illegible] designatur
[illegible] et tunc est [illegible]
et tunc partes eius sunt partes materiae
et est [illegible] // designatur
[illegible] secundum [illegible] quod [illegible]
[illegible] per se attribuitur et
[illegible] tunc est [illegible] ubique et semper
[illegible] autem non [illegible] et
partes eius [illegible] est [illegible] intelligere
[illegible] materia et [illegible] designationem
[illegible] supradiximus // Si autem accipiatur
individuum in quo [illegible] ut [illegible]
et [illegible] et [illegible]
[illegible] // Ergo [illegible] est [illegible]
est [illegible] est [illegible] et
ideo [illegible] [illegible] est [illegible]

7 e corpus sic dicimus quod ydromel est
aqua 7 mel quia resolvitur in sua compone
In talibus enim compositis non est aliud
preter sua componentia. Sed in aliis enim unde
Dictis compositis ad primum componem
est ut anima que est forma aliud autem est
ut totum congregatum ex individuum non dicit
nec materiam 7 simpliciter formam hic perscripta
tam abstracte designato per demonstrationem
sensibilem si vero dicat individuum quo ad sua
prima componentia esse simul anima
7 simul corpus tunc designatur ut
componitur ubi vel particulare 7 ut hic et
patre 7 sic est quando dicimus quod socrates est
homo 7 hic homo est homo tunc enim homo
compositum est unum ex anima simpliciter
7 corpore simul predicatur de hoc homine
7 hic homo de sorte 7 cetera unde vide quod est 2
substantia designationis similiter sicut est quando de eo
ipsum hoc unum quo supradictum est quod species
est eorum individuorum 7 quocumque non variet
hic 7 ipsa composita 7 componentia simul
dicit sed acceptum in sensibili materia
Si enim simpliciter designatur compositum physi
sicut hoc 7 non individuum significatum tunc
dicitur per ipsa componentia esse quemcumque
est prima forma 7 deinde materiam in se autem
quod est contra. Si autem non simpliciter
sed imperfecta designatur tunc ipsum quod libet
dicit est designatum sed per componentia ut per
animam sicut 7 animatum quod est corpus ut per
substantiam stantem sub 2o 7 prima substantia est
sicut anima dicta tunc hec anima 2o autem
substantia est compositum ex anima simpliciter
7 corpore simpliciter 7 in hoc separatur
est animatum. Potest autem alia quedam
substantia que est separata tamen physicorum
speciebus 7 individuorum sit preter materiam
que in sensibili materia non sit concepta
ita quod oporteat nos querere substantiam separatam
eorum quod dicta est 7 separatam a sensibilibus
sed si dicamus nobis esse separatas formas
a ydeis a mathematica ad alia capitale
pertinet in huiusmodi sapientie libro 12mo
7 13o erit perscrutandum. Huiusmodi enim
que temptabimus exponere 7 declarare
de sensibilibus substantiis quod est tunc opus non
quedam physice est speculationis 7 est
2um opus prime physice speculationis
de substantia sensibili quod physicum non solum
oportet scire de materia sed etiam de forma
sensibili quod est magis rationem substantia vero quia
enim physicus considerat prima forma
maxime scire faciet tunc de eo
ope tunc quasi exalta speculatione
perfectionem considerare quid sit forma

singuli et omnis et utrum separata sit
forma sensibilium. Physicus autem cum con-
sideat principia motus non consideraret
formam nisi usque ad hoc quod ipsa est in
materia et ideo determinare non potest utrum
forme sensibiles determinate sint. Capitulum 11m
in quo recapitulando et generaliter determinatur de diffinitione

Queret forte aliquis quomodo in
diffinitionibus se habent partes que
sunt in uno diffinito et unaqueque
sit et que partes huius speculandum
est potius in celestibus. Et repetendo
ea que dicta sunt dicendum quod quam
diu est quod erat esse et quod sine quod erat
esse dicitur quod propter est enim dictum est idem
in predicationibus hic non fuit idem simpliciter
cum dicto quod dicitur dicat formam
quidam et diffinitio dicit quod compositum ex
materia et forma dicendum est etiam quod quidditas
non quod dicit quod erat esse in se habet partes diffinitionis
sed non congregatim sine integra in se
habet partes plures aliquorum diffinitionum
que sunt species simplices non habent in se
quantitas integra dicendum est etiam quod ipsa
tamen quod est formalis est absoluta non
sunt partes lune sed partes non sunt partes
huius sed sunt partes totius integri et
huius totius quidam est ipsa dictio et
quidam non sed est quod aliquid partem
in eo quod est cum materia designata non
enim ipsa non habet enim non est diffinitio
et non cognitum cum materia neque formam
ad quod sit principium cognoscendi sed non talis
compositi habet est in illa substantia que est primo dicta
substantia hoc autem est forma ypostasis idest
species sed hominis que est compositum quidam
ex corpore anime humane que est primo forma
hominis // Substantia namque prima est species
et forma que inest in rebus est separata ex
qua et materia non dicitur esse substantia composita
et integra sicut concavitas sive concavum
et nasus qui est subiectum compositum nasus
simus et ex composito simitas sive
simositas et ideo nasus simus non est
hic diffinitio // Dicendum enim et
in huius nasis sit ambo ita diffinien-
tur. Dicendum est in primo dicimus enim totaliter
huius non composita substantia que est sicut nasus
simus aut callias inest etiam materia
Dicendum est etiam in premissis quod erat
esse et singularium diffinitionum actibus
quod erat esse in quibusdam est idem
in huius substantia vel subiectis quod sunt prime
sine in ... diffinitionum sed contra

et eternitati esse sit idem secundum
hoc quod ad idem referuntur et rem
esse sic eternitas simplicia esse substantia
illi hoc quod est dicto primo. Dico
autem hic prima substantia que non dicitur
quantitas sic quod rem ad quod in alio sit
sic in substantiis et ma[illegible] eciam [illegible] non
substantiis sunt ut ma[illegible] a [illegible] tu hoc
sensibili non sic idem ipse et esse ipsarum
sic esse ipsarum attribuitur ubi substantie et
ipse sunt substantie partes. Adhuc autem
dictum est quod substantia et substantiam esse non sit
rem accidentis unius et idem sic ~~unum~~
sic idem sunt species et numero hic enim
eadem sunt rem atque etiam in diverse non
sic species et numero hic enim eadem
sic rem atque. Omnibus autem sic
determinatis transibimus ad questionem
qualiter diffinitio sit una et qualiter sit
unius esse quod plurium est naturaliter compositum.

Incipit secunda questio quare diffinitio sit
unum et non multa. Capitulum primum de
ipsius questionis disputatione

Primum autem quod restat di-
cendum est id quod in analeticis
posterioribus dictum est. In dia-
lecticis autem posterioribus primus ano-
bis est necessaria dicta de diffinitionibus duo.
Dico autem esse dicta quia sit diffinitiva rationem
diffinitorum esse unam actu et unius actu
esse rem, quia et ipsa partes habeat habeat
et id cuius est sit diffinitum sic compositum.
Hoc enim in analeticis dici non potuit
cum in logicis non intendatur de dispositione
ac sit quod ipsa est principium faciens scire
de quo [illegible] in [illegible] et ipsa est plurium partis.
Quare autem sit unum et non multa. Consti-
tutum ex [illegible] rem quod est plurium, sic ponens
in constitutione partium ipsius in genitum
sic nature rerum diffinitarum. Et hec
speculacio est primum philosophi quod considerat causam
[illegible] quod ponendo esse prime substantie
quod est forma sic sepius diximus. Tunc ergo
querimus quare diffinitio est unum actu et non
multa, vel multe rem atque sic se-
ponatur quod diffinitio hominis est animal bipes et
[illegible] animal bipes est unum et non multa.
Non enim potest esse causa quod quidam dicunt
sic quod alterum inest alteri quare tunc dicemus
hoc argumento alterum inesse alteri et tunc in
ipso quod dicimus homo et argumentum multe
sunt nature que actu multe sunt

unc aut dicamq primum
nequam in analeticis de di-
ffinitione dictum non est in illis enim
dubitacio dicta propter omnibus
de substantia est Dico autem hac dubita-
tionem quia quod unum est omnia rerum
diffinitorum dicimus ut hominis
al bipes

in hoc unum homo et rem multa quasi
sic et alterum inest alteri

unum uero quod inest et partem aliquam subiectam homo sit .i. unum sit et quasi homo hic autem non significat alterum aliud. Genus .i. non videtur significare differencias. simul enim omnis idem significaret huiusmodi dicentes communiter quibus dicit genus

Si non et significat eadem vero si sunt dicte plures ut gressibile bipes non alatum

Verumtamen necesse est unum et non multa non .i. quia insunt necesse est

Ex omnibus erit unum

Oportet autem quecumque sunt in diffinicione et unum diffinicio .i. vero quod est ut substancia

Quare unum aliquid oportet ipsam esse racionem

Unum vero continuus alius / dicit hec duo quod subiectum quod est homo quem participat substeriendo albedinem / que accidit inest / hec enim unum est subiecto subiecto homo et quasi homo sit autem non est in diffinicione / Cum enim in illa sit genus et differencia neutrum illorum participat alterum / sic participat subiectum accidens genus enim differencia sit genus qualitatem per ea dividi in animal et sunt quia differencia est extra genus seriosa ab aliquo alio / ypa non est in genere sicut quedam pars neque sicut animal / ut sit ceteris ponitur generibus / et quod quod genus est amplius in se / et ergo quod genus est ut potencia ad esse / differencia ut similiter ut forma / Tunc autem dicitur quod genus participat differencias sicut subiectum participat accidens scilicet quod genus aliter participaret genus sicut accidens aliud est quod inest / et eciam videt inest per eadem racione in se / et genus videt sicut differencias scilicet quod genus differencia sicut in ipso genere / Si reperitur in genere sicut accidens in subiecto scilicet quod genus dicit sicut in ipso genere / Si quod sunt in genere sicut accidens in subiecto scilicet genus simul cum sit in eodem / quod est impossibile / quod genus non participat differencias sicut subiectum accidens / hic eciam sicut homo debet quod propter sicut subiectum accidens et adhuc relinquitur vero quia / si plures dicte in una colliguntur diffinicione ad unum conveniunt / sicut si diceremus quod homo est animal terrestre pedale sive pedale bipes non alatum / quod enim uti non habet dictum / licet ea particule videre negacionem et non non alatum. sive racionis alius est diffinicio hominis. Verumtamen quod dividuntur diffinicio. quod est unum et non multa sed multa colligat / et si omnia hec ut accidens se habent ad subiectum / non enim potest esse quod huius ea quod dicit insunt uni gerere / sic forma in res / vel accidens subiecto necesse est ex omnibus que in unde sunt et unum / quod est in libro celi et mundi ordinum, quod superiora formia sunt inferioribus / sed una formata et iusta sicut quod in unde sit multa eius esse et unum / et non unum / sed quecumque sunt in diffinicione oportet unum esse et non multa / diffinicio enim est quedam oracio una unius / racio quod genus non unum esse sive nec differencia in se alterum / licet sit aliud esse genus / et ad esse differencia / et diffinicio unum substancia sicut significat / et quod significat substanciam unum / quia quelibet res est ... et quod diffinicio est una ... est ... unum ... / ... diffinicio / ... est in materia

nec mia' in posse actuale vnu
quod e sroꝝ diffinicio vnu ꝝ sine
que dicit et vnd sunt iuxta autez
dudemus qꝛ hic mod ꝛ posse ꝛ opari
et agere sunt vnu tolez / quius
vnu sit subiu et altez forma et
actus finiens esse ꝛ posse ꝛ opari
sbe / subia em defectu signat vni
qꝛ vnu quale ꝛ determinate sgte
ho aliud. no quid dim deno desigto
tu hoc p ipam substam quiditat
sit ho quod e ꝛ vnd pse ipsum
sz signat ho aliquid in illa diffinitiue
ipa em natura qparta que dicitur
homus sbe tui impont nom
ho ad e declaratu cuiq pse ꝛ esse e
diffo. ho em quod dicimus p nome
diffeti / hic pim nominis signt sit
fora sunt aut impos nois / inge
prim cadit intellectu nouit.

Ca 2m qualiter ex ista diuisionis
ptm pendentur q'e diffio est vni ꝛ no
multa

Adhuc q' go qonis declaratiom
oz pim intendere de diuisioni
diffioni cui pse in analeticis dixi
venam defoz / ꝛ oz diligent attende
quo diuidens sunt a diuiso / ꝛ qualr
se hz ad ipm in genle ꝛ formali di
fioe / nichil eni ad e in diffioe nisi
genus / qd pim qui de genlo l aso
alio e gene / ꝛ vltim dra / ho em
genus dicit pim ꝛ simplex solum
si gparatone drarꝛ / alia ho que
sut spes ꝛ ga ꝛ vocat subaltna
gna sunt primi geng ꝛ cu ho qprehese
dra / qꝛ alie no cont spes / supra
em dicim p'm modu dre pse ista actu
sut i inferioribus / ꝛ id supponuntur
iste supps / ꝛ o e sic si dicatur pim
genus aial / gntu no sic qui genu qd
e dens qprehensi / dicimq al bipes siue
pedale / ꝛ ite qus id / dicimq al bipes
no alatu ꝛ ho dicimq determinat
dra ~~rapet~~ ratis ratis in hominez
Simlit at ꝛ ead, lz si plura dicat
ut in medijs gla / dino em no differt
ista subaltna aut ppauca ho dici
go eund dctt si ppauca aut p duo
tu dicatz / pimz vz genus ꝛ vltia
dra / qntumq em p multa dicat z
no sunt si due nature in diffoe
g vz pim ꝛ dre / ꝛ dra qort de
genus ptate in qua e inchoata et
confusa sic sepe dixim / ꝛ id duoz
que in diffoe sut ho qde e genu alteru.

Et n' subia vni quid et hoc
aliquid signat ut dicimq

Oportet aut intende
primu de hijs q 2m
diuisionem diffinitionibus

Nil n' aliud est pm diuisioe
nisi pm dctm genus ꝛ dre
alia no gna sut pm ꝛ cu hc
complicense dre ut pm al. ha
bitu no al bipes no alatum

Simlit at et si p plura dicat
omo no nil dre p plura aut p
pauca dici. quare nc p pauca
aut p duo

Duorum hoc quid dra id
uero dra

ut al bipes al quadr gen[er]a
d[iffe]r[enti]a ar alium Si g[ener]o gen[er]a
sunt no est p[ret]er eas q[ue] sunt
g[ener]is sp[eci]es · aut si est quod ut
m[ateri]a

Vox cum genus est & m[ateri]a dce
aut sp[eci]es & elementa ex hac
faciunt pala[m] quia diffinicio
est ex duab[us] racio

dria est al bipes quod supposuimus de differ[entia]
al e quadaz genus et aliz quod e
bipes e dria sic g[ener]o genus dicere
ut et genus simplicat [illegible]
sz [illegible] natura tm ipe e [illegible]
sz e nd [illegible] generis ng st species
spe sunt in ipa gna diffinita ex
drus / aut si e qda simplex sunt
et genus sic mat[eri]a corporis e unum
descripto sit [illegible] in simpss / qd
cu simplicat do gnat aut exit
ipa sz illius quod subsistat forme
sunt in ordine & ig deffinito e genus
qd e simplex aut forme / al et subiec
t solat sic genus subalternum / quod
cu dria vel drisz e apponitur & qua
aliqz nd [illegible] fuit extremitas
nuc / et [illegible] e & in eo e forma
ultima inchoacum & perfectionum
/ q3 qd sunt e ex mat[eri]a & forma
composita aut accipit nomen ex forma
aut ex mat[eri]a & quocumqz uno fuit
ut simile e nuc / ipt [illegible] dicimus
sed cu [illegible] accipitur in eo
& [illegible] extra e in actu [illegible] eius
e dria ulta / quod cu [illegible] dria
[illegible] & gda [illegible] forme
& qda [illegible] nuc [illegible] aut qd e [illegible]
forme & nuc sunt e vox & cu vox
[illegible] cu due [illegible]
vel sillabaz produco & una [illegible]
fuerit faciunt ex capitis et [illegible]
[illegible] est e vox in [illegible]
aut vox no [illegible] sit de vocalib[us]
lraz e genus [illegible] no [illegible]
ydoli qd e [illegible] genus
est [illegible] in figura capit ydoli
[illegible] & nd [illegible] ydolo [illegible]
[illegible] no est [illegible] genus vocatur /
[illegible] no [illegible] vox ea [illegible] vox [illegible]
[illegible] g[ener]o sic dicto sit ex gne [illegible]
[illegible] & dria / [illegible] admir[illegible]
[illegible] e / q dicto e [illegible] collecta que
e ex duab[us] / Ex hys g[ener]o accipitur
q dicto est ex gne & dria que e [illegible]
in gne & [illegible] inchoacum & [illegible]
[illegible] genus [illegible] actu [illegible]
[illegible] acceptum ad id esse [illegible]
& [illegible] referunt & q dria [illegible]
a p[otes]tate generis sicut actus [illegible]
a p[otes]tate tribuens esse [illegible]
potencie // Ca 3m quer p divisio[n]e
ultima dria sit p[er] se [illegible] est

Sz adhuc circa solucionem
inducta dubitacionis oz dim
di omnia formalit differencia
dre cu gile gphise sunt
sicut dicimus qd aliis dre sit pedali
tas z non pedalitas similit at
vlgius alie pedalis sunt subiuz
diuisa diuites species oz sic stirez
diuisiones ita qd ita accipiat dra
pedalis alie inquam e pedale ion
e disso sz pedale dicta p alatum et
nd alatum no sunt eentlit z forma
nepedali inquam e pedale z io u
ne diuidit pedale Sic eni diuidentes
ipt no posse z no stixe diuidesit
diuidunt sic qo diuidendu e qz pe
dalia ad fissa z pedu ad aut non
fissa in multa pedu sic quare fora
qui z confusa et in pau ceux pp
partis nekdi educi z fora speciftas
et distincta sive distinguens et
deliniata que actu consistat z sit
ex omnibz suprioribus fluit inferius
quia in se vlekas z ponas earu suprior
cu tn eon vna z sine existat pe
des eni fissi z no fissi sunt differencie
pedis eo qz fissio pedum quidem est
in actu omnes pedalitas sicut aut
sit semp procede diuisio quousqz
veniat ad ea que no sunt dra im
forma nec formalis sz diuisionem
sz si diuidimus hoc erit p materiam sic
individua diuidit z sic in vltimis
diuisis in quib stat diuisio tunc erunt
in actu spes pedalium sz sit pedis dre
sic si dicimus qd pes e integer et
fissus in duo z fissus in multa
et tunc qz nullus in quib ille dicat
vltio actu deliatur in specie delimatur
facit actio consus tunc erunt alia
in actu et spe deliniata de diuisis
vltimis sz ista que dra sit sic se
habent qd ne sunt vltie dre hec n
p ypothesim petimus Ex dictis
isto palam e qz finalis quidem dra
subia z actus rei e disso ho ind quia
diffiniens z determinans vltio dicendo
esse differ hoc eni nd est genus quod
uniatur sz dra terminans vnetiam
vltima hoc pz qz dra vltima
vnica e z cuertibilis cu spe diffita
diuinis eni in posterioribus ana
leticis dem est qz ptes diffonis sic
in plus z toti neq hoc tu dicimus

t animalis dra qt bi
pedalitas z oppz dicit
dre dram animalis gnabs pedes
dram oppz sic nigm habens
pedes

quae no qt diuisio gnitis pe
des aliud alatu aliud no alat
Si quis bene dicat sed qz no
posse faciet hc si si aliud fi
ssos aliud no fissos habens
pedes. hee namqz sut dre pedis

na si fissio pedis pedalitas
qda qt etc qp vlt procedere
donec utiqz veniat ad no dras

Tunc aut erunt tot spes pedis
quot dre z pedes gnitia ala
equalia dunos

Si itaqz hec sic se hnt pala
quia finalis dra suba rei erit
z diffinicio

Sed non oportet eadem multotiens
dicere in terminis superfluum enim
accidit hec ita quando dicit animal habens
pedes bipes aliud dicit nil quam
animal pedes habens duos pedes habens

et si hac dividat propria divisione
multotiens dicet et equalis differentiis

si quidem differentie differentia fiat erit una
que finalis species et substantia

q ultima dra e mea cu dicto et
ne inplus quia ibi loquitur de demo-
stracione ubi ubi fuma diffe secundum
q e medium faciens fere passionem
in eo subo passio autem illa fit tunc
in esse subo que fiunt p singulas
formas partes in esse ut si grand
dorum passiones diuersitate tamen
ee si poterit negatiua z inferius
animali tapid et stitut z hinc dicit z
z actus forma zu ptes potenciales
ipius fecit e impliciter inplus q
diffinitio Cu aut h' considerat dei de
ffinite unitatem z unitas non sit
a pribus potencialibus forme si ab
ipsa to pit e actus fit z tunc hic
considerat ea prant e h z tamen et
tunc z e condit z cum ipsa z dra
Excomitus aut hiis sine dra sunt
pz q dra ultima erit ut actus
de potencia z q i e actus ipsius e alia
cum a potencia si cui ee e aliud
z aliud z in de ulterius possidare e dra
sic eiusdem unitate z indecisa z
discreta z indiscreta sicut aut
primum quod e diuit distincta ab ipso sic
id quod e non distincta e non aliquo
quod e fora sic primus deus e ana
na aut nil e difformis sic totus est
esse potentie z actus formaliter
sic aut fiat diuisio q aliquid multiens
ordinetur in suis diffinitionibus sic enim
esset impliciter superfluitas hoc aut
accidit sicut si quis dicat q homo
e al pedale bipes quia bipes actu
dicit bipeditatem licet idem dicat q ali
pedale duorum pedum eo q seuile seu
actu contineatur in suo corpore z ideo
oppositum no extra de ipso dicitur sit
dicet nichil ad dt q al hns pedes
bipes enim non e dra hntis pedes
sic ppes zo e dra al hntis pedes duos
ymmo sim idem superius accipiat
ipsa diuisione ita q diuidentia sint
contra diuisio z non laddant ex ipsa
contrarias z dicatur equaliter diuisione
tu idem multotiens dicere nugatorium
z superfluum e z ideo e q accidens
sit ultima que e dre plures dicit tunc sit
continuo procedendo ea que e finalis
suba sic forma z actus dicit
erit species que e totum sed ipsa z no

Sic pcī, ꝛ nō erit specꝫ hijs eam
ꝑ aqua alnip alut candidum
e qꝫ nō fiat diuisio 2ⁱⁿ accidens
s. eni sic dices pedalid ad arm
ad nigrū cenlet tot diuisio
quod sunt sectoīs qꝫ nulla e
in alta cenlit ꝛ non ordinabūt
ad vltimū ꝗ sic actus exeat ab
omnibꝫ aye sic ex potencijs Sic
ꝗo ta. candida sunt qꝫ nō non
accipia ꝛ extūc diuidens adiss
to sit ꝗo diuidens cenlit nō
ghte ²ut auibiti diuisi ꝛ q
nō ieḃbꝫ Dicit qꝫ hoc e ꝗt ordiē
diffinientiū in quibꝫ vnū dꝫ
esse prius ꝛ alt̄ꝫ pstius ꝛ qꝫ nō
sic qualē diuidens diuiso ꝗ sic
vnū nō esse in tinno cenlet qꝫ tn̄
sit in aliquo nō e in eo sic p̄ queda
ꝗie ꝛ ex omnibꝫ ꝗ diffinitio
cio q̄ e ꝗ generis dꝛe ꝛ hꝫ dare
finalis ꝗ 2ⁱⁿ rem dicta ꝛ actus
Hoc aut pala erit s. quis tales
diffiōes ex diuisionibꝫ tollēs tunc
pinat ab ordine diuisionis ue
in aliū ordinē quo 2ⁱⁿ impossi
cenlit non quiet aut si quis
dicit in hominis diffōe qꝫ e animal
bipes tunc pedes supflum cū e h̄ns
pedes dicto ꝗ bipedis sic palā an
dem e dico q̄ ad ordinē
siba que e diffō ꝛ quiditas Si
ꝗo sit idem dicat ꝗi posse quemad
modū intelligere hoc quidē prius
id nō pstius sic ꝗo in diffōe vnū
sit prius alto 2ⁱⁿ nāz ꝛ intellectus
ostat qꝫ id qꝫ e sic p̄ nō e una
Adhuc sūm vnū sit cenle ad altꝫ
ꝗstat qꝫ e ad forme adhc cū vnū
sit nō idem alti ꝗstat qꝫ vnū e quā
ꝛ aliꝫ dca ꝛ ex hoc sequit qꝫ vltia
dca e tn̄ vna ꝛ sunp ꝛ abiret
in infinitū si plꝫ esse genus cū
dca apphensa cū sit primum genus
e tn̄ genus ꝛ ꝛ omnis nt medie
dce ꝛ potencie vltre dꝛe ꝛ eractu
vnū ꝛ vltia aīma aut intime.
Diq genera subiciunt exprimū
e que qꝫ actu e in ipsis ꝛ eo mō
genus e forma distincta vl
tima dca qu 2ⁱⁿ cē accipitur
qd explicat diffō sic ꝗo sub actu
vltimo ꝛ diffōe vlꝛ res suas
e vna ꝛ eadem Dicit aut pbus

Si nō 2ⁱⁿ actus ut si diuidat
h̄ntis pedes aliud alm aliud
nigrū tot qꝫ utiqꝫ sectoīs
fuerit

Pala diffinito no qꝫ q̄ qꝫ ereuare
ex diuīsis ꝛ hꝫ est finali 2ⁱⁿ rem
Pala aut erit si quis supponat
tales diffinitōnis ut ea qꝫ qꝫ
hominis dicens animal
habens pedes supfluū
erit qꝫ h̄ns pedes dicto bipe
de si ordo nō qꝫ in siba

Quo nāqꝫ oꝫ intelle hꝫ qꝫ hꝫ
pstius illud uero prius

e q^a si consider^r animal cum q actu
est in homine ipa animalitas nil
e ex ronez cum eis et sentire ad
ronez formez ea sit deputata q
unu vel neg^r si atripia secundu
ipm generare pz q gnans e corporez
et figura hominis inquirit hoc e qm
in physico consid dum q gnat
agilium , nisi gnata aut que
instrumentum non ad formam hominis
gnatiuz nisi fera hominis esse infor
mata omnis gnatonis principia
sic ordinata in libro de na gnationis
et gnationis / sic eni instrumenta
archytecti non opantur ad formam
artificiati nisi forma artis informata
ita ut pricis gnationis ad formam
alia gnati si informata ipa gnate pt
q insensibus omni animatorum au
de esse sic artifex et formata
intelligentia / hec aut in anticis
plene probata sunt / Sit autem
hoc gnatum gnat ita ad eam
formam gnatur nutrimentum nutriena
et augmentum augmentatiua sensus aut
sensibus deputat et in ordine agit
intellectus / et hoc dr in ethica q
vires sensibiles amne principat ag(u)li
tonie / Et sic e in artibus / potentia
ita e in na ergo q e aliter
in homine quod infectiu sit tam
/ pz ergo q ee e unu et disposicio una
q e aliter i homine infectiu sit
tam pz ergo q ee e unu et diffinicio
una q simplex e modus diuersificat
ergo tot dicta sunt a nobis de diffinitionibus
q sit ita disposicio et q prius et postea
in hiis hoc e quod dicitur e qualiter
quedam sunt disposiciones et circa dixerimus //
Tractatus quintus in quo ostendit q
ule non est ca formalis substancie singularis neque
aliqua pars ipsius Capitulum primum de dist
inctione substancie et de diuisione uniuersalis

De diffinitionibus aut et in q diffinitionis tot dicantur prim quedam quales sit

Nomina non de substancia pstrutato est cum zedcamq

Quoniam aut in hoc hoc / non pstrutato e de substancia
repetimus abinceps dicta
de substancia // Dein e eni q substancia
dicitur tanq formam et tanq qualitatem
esse q e disposicio et qualitas et ideo dicitur
substancia quod e genus et ideo dicitur
substancia ule q ipe sit dein diffinitio substancia

Dicitur at sic substantiam substancia
et q quod cat et q cathis
et vniuersale

Que sunt pta dese sic qudictibus
ipsius vel ptes qtitati de duobus
aut modis quibus de subam dictum
e dictum eius q operat ee z dicto
dictum eius qdicitur subiectum id quod
subiectum volunt subiectum eius prima subam
que e tho ad ytho ad quod substat
passionibus sicut formis accidentalibus
halit actu sicut z dicto sicut sic ma
subiectum e qr at vle ut vle vide
esse maxime ta formalis z pm
esse ipius similis oz nos d tho esse
z esse dicendum q in generato simbo
vle ut e agentis z generalis ztaoz
nos aute de mee sunt ule ut
sunt ppe ule e ca vel pmu agens
Adho q tu ben intelligatur oz repete
quedam de supradictis q viz triplex
e vle aut ee z tho e ta pmus sicut
dictum est solem esse cum vle um cum
generatorum eo q lumine solis generale
formis e omnia generata generata et
lumine intelligentiarum hic mod pz
omnia quorum sint cause et vniuersa
sic pz id quod e vniuersale de sum
sic ars z intelligentia artificis ppe
artificiata omnia aliud at dicitur
q ra quedam pris ex ipsa z esse e no
ipso z hic e na re formalis q sunt
ti significat nomine vle unum ra
quod e ex re ipsa natura tu cum
dico ho dicitur importat p nomen sic ipso
importo nomen forma z quo importo
ipso nomen e q pmo forte z nomine
illum eius qui audit rememoratur
ut hic e forma a qua imponitur nomen
impositi z p hoc devenit ad idem
e ipsa forma z hoc e sba cui nomen
impositum e ptr q dicit antiqui
grecorum q nomen p sba z q p qualitate
agendo fo id tu import ho nomen
ho dicitur id qd e in re ipsa id est
na sba hominis tu ab hom dico
ho aut sicut dicta hominis sba dupliciter
considerat dicitur sic viz z in ha que
accidunt ei z dicitur sic quod no e
n ipsa sba tunc na nulla ps
e sic dicitur in anima vel
considerat dicitur ea que accidunt ei
sic considerat illi de qd contingit
ei ptr de operatione ad qd z sic quod
considerat esse quod hic ex hoc
ad e radius vniuersalis intelligentie
sic accidit ei in intellectu ppe sic

De duobus igitur quid
dictum est z eius de q est causa
z de subiecto qr dicitur subiectum
aut hic aliquid ens ut hic al
passionibus aut ut ma actu
vl aut z vle causa quedam
z et z pncipium vnius z de hic
tractemus

Repetitur hic
accepto vlis pu
habentur in sequenti

vle au com
ma et no ppe

Grammati
cis q dicit

No vide hic q
ma no e ps
qualitatis

Sicut in lectione sexta primi. Secundo autem
considerandum est in secunda littera, in una accidit
ei speculative actus unus. Tertio considerandum
est id quod est in prima [illegible] du-
abus [illegible] habet enim primo considerare
partium [illegible] quorum
esse [illegible] est [illegible] et ille
considerat [illegible] est [illegible]
[illegible] substantia natura
[illegible] Sicut [illegible] vel
ille [illegible] ultima dictorum
[illegible] accipiat [illegible] dicitur
[illegible] ipse [illegible]
accepit [illegible] boecius [illegible]
[illegible] quarum
[illegible] dicit [illegible]
[illegible]
[illegible] dicit [illegible]
[illegible] de quo [illegible] necessario
dicat [illegible] quod sit substantia [illegible]
[illegible] naturam [illegible]
[illegible] formam esse
[illegible] ad suum esse non indigentem
alio in quo esse accipiat [illegible]
[illegible] dicat [illegible] ad [illegible]
Secundo [illegible] quod
[illegible] in alio [illegible] in alio
[illegible] substantia [illegible] substantiale
quidam esse quod accidit [illegible]
[illegible] dicit [illegible]
[illegible] et [illegible]
substantiam [illegible] dicente [illegible]
[illegible] dicunt [illegible] ea et
primum esse quod [illegible]
[illegible] primum eius quod existit [illegible]
accidentibus [illegible] nullo indigentibus
ad suum esse [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] quod est [illegible] absoluta
[illegible] quod [illegible] esse
[illegible] non est [illegible]
[illegible] de existente [illegible]
non [illegible] iam [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] Deinde [illegible]
[illegible] quod subiectum [illegible] existentibus
[illegible] inherentibus de substantia [illegible]
[illegible] quod [illegible] vel quod [illegible]
Sic ergo [illegible] quod [illegible]
non est substantia. Et autem in alio
ostenditur partibus [illegible]
[illegible] dictorum

Quod aut impossibile sit
aliquid substantiam esse de hiis
que universaliter dictorum videtur multis
rationibus. Primum quidem
quia id quod valet substantia ipsa est quia
realiter non est in alio. nec est alii vel
aut quia aliquibus eadem dicitur esse substantia
et quia sunt actu que sic ho enim dicitur
vel quod pluribus in esse aptum natum
est. et sic esse que in omnibus sunt actu
in esse dicuntur enim vel dicitur esse
substantiam omnium. Nunc ipsa ut vle substa
est hic non quod ipsum prie est et omnibus
tunc est substa aut enim est substa omnium aut
nullius / quia una non est de omnibus
illis que clauduntur sub ambitu
sue predicationis omnium aut non est possibile quod unum
sit eorum omnium verum sit substa quorum eo
quod diversa et distincta sunt in suas
subas omnia. Sed si dicatur quod unum
solum. cum una ratione se habeat ad omnia
alia. sed ad id quod dicitur est quia quod ipsum sit
ipsum alia omnia quorum quod genus est una
substa et unum quod erat esse in esse ea
sunt unum ergo omnia que vle tenent suo
ambitu predicationis sunt unum et sic predicatur
vle esse. Item id quod in una natura est omnium
sed ex hoc quod omnia sic continent unum
Sic enim dixerunt quod vle in id quod
na quedam communitas pluribus est partibus
Si aut vle non in ratione que dicitur
hoc omnes verum sed ex hoc non sequitur
vle esse substantiam sed potius esse substantiale
sic diximus. Amplius substa in id
quod est in dicitur de aliquo ut subiecto
substa in quantum est valet substa cuius
quia est ipsa vle aut in esse vlis
non secundum id quod est quod dicatur
de aliquo ut subiecto ut subiecto sic constat
superius dictum ergo vle non est substa
nisi esse vlis et quidem negatum est
Si contingit an sit quidem non contingat
esse vle eius quibus inest sicut animal
dicitur esse in homine et equo. sic quod est
quedam quiditas propria realiter secundum
id quod est unum eius in utroque aut non
ut dicatur quod in utroque sit potius dicatur
quedam ratio propria vz quod sic dixit
plato quod quod homines et equi sunt distincta
et finite sic utraque et tamen sic quedam
separata quedam forma et in eorum rationalis
speciebus vlis que non quod ipsorum sit separata

inuisaliter enim propria
subam est cuius dicitur
dicitur. Primum enim substa que
unicuique propria que non inest alii
vle non quod hoc non dicitur unile
quod pluribus inesse natum est

Cuius ergo substa hoc erit. et
non omnium aut nullius

Omnium aut non est possibile

Unius aut si erit et omnia hec
erunt

Quorum non una substa est et quod quid
erat esse unum et ipsa unum

Amplius substa dicitur quod non
est de subiecto et universale de
subiecto aliquo dicitur semper

Si aut sic quidem non contingit
ut quod quid erat esse in ipso aut
existit ut animal in homine et equo

go palam q quedã est rõ
ipius Dēt aut nichil nc si
nõ om̃i rõ corꝫ quecꝫ in subã
vñl·n· minꝫ subã eit hoc
aliciuq ut homo hominis
in quo existit Licꝫ ac idem
actu unū erit·n· subã in q̄
subã ut ab in quo ut ꝓpium
existit

Amp aut ꝫ inpq̄le ꝫ mo
uemens hoc aliquid ꝫ sbaꝫ
si est ex aliquibus et nõ ex
subiis ꝫ [illegible]t ex eo q hoc
aliqd si ex quali primo
erit nõ subã et in ipo hc
q est inpq̄le

pet·n· rõne nc tempe nec
gñatione passiones pq̄le
esse priores subã erut·n·
sepabiles

e et illa e rõ ipoꝝ ꝑ q accipitur
sba incorꝑplis de ipis si ac sic
dicit̄ nichil etiam si bñ dicim
vñl rõ dicit̄ esse om̃ cor quo sunt
in suba et ꝑ ꝑꝫ illa quitateꝫ nõ
dicit̄ et sba aut sic ho vñe homo
suba dr esse hoīs illius in quo est
ꝫ tunc idē in agens etiam accepit
ut ꝑius et eū vñle ꝫ ugẽ viris
subã ꝫ iq suba et in quo e ut pre
sit forma sba ex ꝑs ut ꝑpri Mi
te e ꝑm illi no mg aus et
edet idem in agens quod prius
Et ho quidē sic ex hoc qd vle ut
eius aqꝫ ꝫ ꝫs cius ꝑit dominus
ꝑri dic q ip e uerm ꝑbi cimꝫ
hic ec subtate sic p an dt magnifi
sti ꝫ [illegible] tunc no e suba ꝑ ex subtate
Amp aut ꝑpipale ꝫ ꝑ ꝑgenp
est hec qd e vle ꝑ [illegible] ec vie
ce ptem ꝫ formaꝫ corꝑ que sit sbe
ec indiuidue designate sic dixit qd vle
ꝫ esse ulitatis accepta aut ec
subãꝫ inpq̄le eum ꝫ mgens est
designata indiuiduꝫ ꝫ subãꝫ que
e prima suba ec vel quam sono
subiis [illegible] inpq̄le qꝑ [illegible]
hec quod e hoc aliquid q hatꝫ
se ꝑsam ex ꝑe ꝫ ꝑ lꝫ cont enim
petit quenit subãꝫ ꝑ hoc quod
est vle ꝫ esse ulitatis e quale
ꝑ pone e ꝑ ꝫ id ex quo e aliud
e prime Mo si go ꝑtat subã
que vã suba e ꝫ vli comparata
ꝫ id quod e sequit̄ q ex quali
compant ꝫ q quale sit prius
ipã suba ꝫ quod e inpq̄le
quale cū neq rõne ꝫ tempore
neqꝫ gñatione pq e ꝑ subiectum
si erunt priores tunc essent sepabiles
ꝫ no ꝑt esse ꝫ in primo [illegible]
septimi ostensum e q subãꝫ diffi
[illegible] [illegible] ꝑt [illegible] ec que
sube Est aut hic aduertendum
q in ꝑtate dicta e qlis ecclie
ꝫ eius ꝑ ꝑpeci ostendit ꝫ q ꝑ
dentis e ꝑ ꝫ accepta ꝫ [illegible]
ab esse denatꝫ si pognis ꝑ ꝑpaꝫ
esse fatiens ꝑ e ipã quarta
suba q constituit si hoc modo
accipiuntꝫ ec forme ꝫ ad diuini
ꝑ ꝫ ꝑp q e radiqꝫ dicum [illegible]

quod optimum est vnicuiqz
im analogia qua pt attinge
ad ipsu acceptum aut aliqndo
iut designas esse subalis qposti
7 tuc e quis tom id tunc e esse
subale designa ho go ino sca
tez ad ee vlit in omnibus e vle
7o ino est qualitas quis qponi
se ia pbatu e 7o ino acceptu
e abstis que vle in ee vles subas
esse sin ini posuit / Amp socti
sm illaz posicoin inerit suba
ri em vle ut eis ppin sicut
illi dut 7 no scit ee subale
tur gu de sor e ho ho que e in
pto e in sorte sicut suba 7 eis pse
pxis / go sor e hec q est sor et
inest ei sicut agnus homo / tu eni
sor sit sm ze qda / 7 ho ut pse exus
pdere d ipo no sicut inherens
7 ee oz q homo stet p aquo sin
7 distincto hoime 7 eni sor sit dica
ee ho gra aut eni e ho q e sor
aut homo qui no e sor tuc sor
hc e pla sor e homo / si aut est
homo qui e sor go homo integi lis
solu e sor / est aut etia sor quid
ho sensibilis 7 homo intelligibilis
go sor e homo quid 7 ho quidz
tole su vr accidit si homo pn
de singulis e suba in sub exns
ut suba distincta 7 no ut esse
subale / 7 sile alia qqz ita dict
sine putez ut homo q intell
talia scoz que sit i rone distia
e suba inherens 7 q nil comu
e ee ea de quibus dur 7 q eoz
esse e in alio // Dico aut no
ee ea de quibus ee dur q sez
dictis q no e qda separatu
al exns. pt alla aglia 7 sinxia
7 simili sez q nil aliud est
cemu q si in omnibus diffinis
de quibus dur Et ex hoc sequi
multa inquiri qn eni inst
in eis 7 ut sibi insunt 7 uni
ut ee substalis subale 7 ei dico
q hic ho 7 homo a eni e idez
ho aut diffinis et si e diffinis tuc
pro e fa / Si aut e idez et inco
tuc sequi q idem e in se ipo
q no capit intellans / Spectanbz

Amplius socrati inerit pse
suba quae duaz est suba

Totaliter no acciit si qt suba
ho 7 quecuqz ita dicunt
nisi eoz que in rone et nllq
subaz nequ sz ipsis existe
in alio
Dico at no 7 qda al pt
aqua ut aliquid eoz q in
ronibq nllq

De hiis neqz spectantibq

palam quod nil unum commune
est substantia et quia nullum commune
predicatorum signat hoc aliquid sed
tale.
Sunt autem tria quorum multa
accidunt et tercius homo

Amplius autem et est ita manifestum
impossibile enim substantiam ex substantiis
inexistentibus esse ut actu.
Duo namque sic actu numquam
sunt unum actu. sed si potentia
duo fuerint unum erunt ut
quod duplex ex duobus dimi-
diis potestate duo. Actus
enim separat. Quare
si substantia unum non erit ex
substantiis inexistentibus
Et secundum hunc modum quem dicit
Democritus recte. Impossibile e-
nim aut ex duobus unum aut
ex uno duo fieri

Magnitudines enim indivisibiles
faciunt substantias

aut substantiale ex hiis et singulis verbis
patens est quod substantia rei non est aliud
ab ipsis quibus videtur convenire universalia
existant et quod nullum universalium
predicatorum signat hoc aliquid sed predicatur
Unde ut asserit philosophus significat
esse substantiale quod est quale vel tale scilicet
communem plurium designat. Sunt autem
non pro dictam aliqua quidem multa in-
possibilia accidunt per inductionem et unum
illa inpossibilia accidet scilicet esse hominem
et ideo dicto accidit esse infinitos quia
tunc dico sicut est homo plurium homo
non ut est sortes sed ut homo per se erit
et tercius abstractus illorum et de illis
tribus predicatur et sic erit in infinitum
Amplius eciam ita manifestum est utrumque
impossibile esse universalem substantiam esse
non est ut est pater singuli substantia
Impossibile est enim substantiam unam compositam
esse ex talibus substantiis duabus vel pluribus
sibi inexistentibus hoc est sic esse distincta
in se ipsis perfecta quemadmodum sunt distincti
sunt sua perfectione et sunt duo numquam
sunt unum perfectione quod utrumque sua forma
distinctum est ab alio. Sed si aliqua duo
sunt potentia tunc possunt unum fieri [illegible]
esse sicut linea potencia est duo [illegible]
actu unum et duplum actu ex duabus
potentia dimidiis sicut autem substantie [illegible]
Democriti separate sunt substantia [illegible]
et [illegible] dicunt eos quod universale substantiam esse
dicunt quod si dicatur composita ex universalibus
substantia esse unum ad non erit composita
ex singuli substantie partibus que sibi inexi-
stunt [illegible] dicit philosophus et hanc consequenciam
dicit Democritus etiam ponens
afferens veram tamen [illegible] propositum
designans dicit recte enim dicit im-
possibile esse aut ex duobus actu
perfectis existentibus et separatis
unum aut ergo ex uno fieri duo
perfecta et separata que inferunt
[illegible] sic distinctum esse in ipso [illegible]
Ille enim qui dicit secundum Democriti
opinionem faciunt omnium corporum esse substantias
divisiones indivisibiles scilicet athomos
et hos esse distinctos sicut accidentia
et ideo nihil vere dicunt unum esse secundo
compositione et ordine et sic athomos
dicunt res distinguere et non enim unum
formam divisiones indivisibiles
que facit distinctionem propter quod etiam

Negant ee qugam // Ipala aut
e qz in hoc modo se habet simlr
apud eos qui dicunt unu esse exi-
stentium subam. Si enz unu e com-
positu ex unitatibus sicut dz aquibz dc
in tali ee unu oz alte dz qz
vz dualitas composita aliquz eorum dicit
ee subaz z unu vnu qz z cu nun
e suba vna vni aut indualitate
unitas exns e endelechia di facta
ipse s potius vna unitas misce
aliu ut exntaz fiat vnu sz dicit
ex unitatibus vnu sz z illi nudum dicit
qm ponunt nuos ee subas eorum
qui potius dicit unitates endele-
chia manere distinctas // Ex omnibus
hiis inductis manifestu e vle eni
ee vlis subaz distinctaz ipse existere
non ee Ca 2m de solutione dubita-
tionis exorte ex predictis ex qua
solutione arguitur contra ponentes
ideas

Habet tn quod dicit e quanda
dubiorum que et ingerit ipsos
ad solvendi questionem si enim
nec induvita dicatur quod non possibile est
aliquam subam ee ex vlibus sed potius
e eo quod vle e quod potius est subale
quid. sicut z qualitas dicit ee sbe.
z id vle i possibile assignare hoc ad absolu-
tum sicut absolutum eius forma ...
quod e certum z sic absolutum eius est
ut 2m quod ... z sic absolutum
eius e compositum 2m dicta etiam non
contingit endelechia que suba e ee.
Petrus que nec sbe sunt ...
omnibus sicut supra videtur patet
sequi ex dictis quod ... ut vlis
suba sit composita quoniam omnis talis sit
ex na vlis compositali ... phi
i ... omnis quod suba e composita
et etiam species composita ... quod e ...
... e quod e ... z unum e equale
z ... aliquz inequale z ...
dico aut equale per differentiam ...
... sit per ... differentiam quod ut contradictoria
... vlis sube ... omnis diffinitio
e ... compositio quod ... at ...
et quod ... omnibus // Omnibus
enim sapientibus ... quod et ...
... in hoc ... e // quod aut solum
sube e diffinitio tamen sicut et aliorum
z primo ... quod maxime sit sube

Similiter i m ... quod in modo
habet si est numerus compositio
unitatum sicut dicitur a quibusdam
aut n non unum dualitas aut
non unitas in ipsa actu

Habet aut quod accidit
dubitationem. si enim
nec ex vlibus possibile est. et
ut vna subam propter tale
si non hec aliquid significare nec
ex subis continet actu z in
vna subam

Incomposita utique erit omnis
suba

quare nec ro utique erit neque
unius sube

Sed ut nos videtur omnibus et dictum
est dudum aut solum sube
z terminum aut maxime

necesse si hominis albus non est
diffinitio

Aliud modo quedam est modo autem
quedam non est

Manifestum autem est quod dicitur
ex prioribus magis

Manifestum autem ex hiis ipsis
animis. ideas dicentibus substantias
et separabiles esse et simul
speciem ex genere facientibus
et diuinis. Si non sunt species
et alium in homine aut equo
aut unum et idem modo est alterum.
Ponere namque palam
quia unum [illegible] non exhibebit
unum dicens in utroque. Igitur si
est aliquis homo ipse secundum se quod ad
separatum. necesse et ex quibus
ut animal et bipes hic aliquid
significare et separabilia et
substantias quare et animal

Si quidem idem et in equo
sic tamen in ipso equo et se
paratim existentibus unum erit

Et quare non in sic ipso et
al hoc

si qui nomine dicta diffinitio ampliar
[illegible] hec autem que dicta sunt [illegible] que [illegible]
substantie est diffinitio ergo [illegible] [illegible]
[illegible] sit diffinitio. [illegible] ergo [illegible]
[illegible] quedam [illegible] diffinitio [illegible] modo
quedam non [illegible] in [illegible]
[illegible] ampliare [illegible] quod est substantia
[illegible] diffinit [illegible] diffinitio [illegible] amplia
[illegible] esse [illegible] quale [illegible] diffinimus
necesse diffinitur hoc [illegible] in
[illegible] in [illegible] in octauo
libro et magis [illegible]. Ex [illegible]
autem eisdem que sunt dicta [illegible]
est quod [illegible] ponunt
ydeas [illegible] separata [illegible] et substantias [illegible]
[illegible] ex quibus [illegible]
ex quibus separato [illegible] separati
esse [illegible] enim [illegible]
[illegible] quod est [illegible] separatum est in ho-
mine aut in equo [illegible] equus
in [illegible] idem [illegible] unum [illegible] sunt [illegible]
[illegible] in [illegible] equus [illegible]
[illegible] unum [illegible] animal [illegible]
homo [illegible] unum [illegible]
est [illegible] sunt [illegible]
[illegible] unum [illegible] substantie eadem [illegible]
[illegible] aliud [illegible] in utroque eadem [illegible]
[illegible] ergo homo [illegible] est [illegible]
separatum [illegible] non [illegible]
[illegible] ex quibus [illegible]
separata [illegible] separatum homo
[illegible] animal [illegible] separati
[illegible] distinctum est [illegible] aliud ergo [illegible] separatum
[illegible] substantiam [illegible]
ergo [illegible] se [illegible]
[illegible] homo [illegible] est [illegible]
id quod est [illegible] non separatum [illegible]
[illegible] sit in [illegible] separatum
Adhuc autem [illegible] homo [illegible] est
in equo [illegible] idem [illegible]
quod est equus [illegible] diffinitio [illegible] est [illegible]
[illegible] homo [illegible]
[illegible] animal. Si autem est idem [illegible]
[illegible] separatum est in [illegible] separato [illegible]
[illegible] idem [illegible]
[illegible] autem in [illegible] in
[illegible] non admittit [illegible] esse
in [illegible]. Adhuc autem [illegible]
quod erit unum [illegible] que separata
sunt [illegible] unum est [illegible]
[illegible] impossibile. Adhuc
autem [illegible] est [illegible] quod est [illegible]
et separatim [illegible] existit [illegible]

si pacitur ee in actu simplr et subsa
lutis existe, omne enim quod per se ipm
separatum hz esse id existit per se ipm
non indigens alio ad existendum.
Deinde 2a obiectio et ponit illam
constat enim quod unum genus quod e pedale
contineat oppositas pres per participatione
bipedis et multipedis et ex hoc
sequitur impossibile si dicitur esse separate
ex quod sunt actu non aut sunt nisi
in genere uno, quod unum genus actu
sit habet oppositas dras actu existentes
quod contraria simul actu inerunt eidem
uni et eidem enti quod distinctum hz
esse et separatum. Si in aut conedicat
ad obiectum istis et dicat quod genus
quidem e res per se existens et sta et
non ee sicale sicut diximus sed non hz
esse distinctum a rebus ut e subsa
sed e in eis tunc quaero quis modus est
per quod e subsa quod dicitur ad animal bipes
aut animal habens pedes, cum modum
non conveniat ad bipedi ad constitutionem
eius ipsum, si res conveniat vel exhibeat
et quo non e ee sed ens per se sicista
porro dicit. Forsan dicet aliquis
quod componitur sic quod partim aut copla
sic quod conti copulatur continuo aut
quod forte miscetur sic mixta que
alterantur ad unum mixtum medium.
Sed omnia hec inconveniencia sunt quia in
cunctis omnibus e unitas rei et entis
cum sit. In ultimis aut ee quere non
re consideratur sed tantum in compositione
sicut et tantum una non quod in extremis
Deinde complexum compositionum e res et
non ee rei conda et sint quod copulata
in continuo et similiter de mixtis
in mixtione, omnia at hec inconveniencia sunt
deinde dicat quod dicitur tribus modis
possibile cum esse compositum et copulatum
vel mixtum e in unoquoque copulatorum
et commixtorum et non e unum equaliter
ista sunt quod separata dicit uniadunt
unum ee in uno quoque sui ambiguo
partis. Si aut sic compositum vel
copulatum vel mixtum sed infinita
sunt compositum copulata et mixta quod
de animal ee subsa non enim per dicta
quod sed sit animal cum actus quod per
ad multiplicetur mista et cum omnes
partes compositorum copulatorum et mix-
torum quod ad quod per subsa e multiplicatur.

Deinde simul participare
bipedis et multipedis impossibile
ad eadem contraria namque simul
inerunt ipsi uni et huic enti

Si aut non quis modus
dixerit aliquis utique

animal bipes aut gressibile

Sed forsan componitur aut
copulatur miscetur unum
omnia inconveniencia. Sic aliorum
in unoquoque

Infinita igitur erunt ut quibus
dicere quorum subsa animal. Non
enim secundum accidens ex animali homo
Amplius multa erit ipsum animal
subsa enim que in unoquoque animal

no n de alio dicit si at
no ex illo est sp̄s et gen
spuus illud

infinitat in pr̄s eor nō e g̅a
res vna omib albus ē si res est
dēsa ro vel diuisa est qo at nō est
rōni ad illa ē nō e gn̄is s̄ē aut̄
ro ar̄lis e valde attendenda qm
gt i potis ē copulatis ē iūctis
nulla e fōzā que nū ex in sepa
ma ē co dicimus q̄m e aīal
ē equus sunt neq̄ infinitis ē inuenis
sunt neq̄ iunenis ē senior sunt
sē vir est eīa īn preedicāmen
dicere intellectus nō vide hoc mo
in esse omnibus hominibus sz potius
insepabile ē qm est ro sit aīa
senis ē puidens ē et in vnoqz
sz sunt ecia facta vt q quilibet
forma cadit sz infinita quam
nid poit ad dem procedere et pro
eadez in vna hora que e in alio se
nā e eadez sanitas in aīe et
in egre ē aq̄ forma e q̄ hinc
nullam recipit alteracōm prezamus
videbitur de sepata ē ideo in
tellectus at̄ iunctis ē sepitum
vide qualr essz sequitur ideo
idez ē omn e eo aut ē hinc
hazo d aīa satis sufficient
determinata sunt Ex aslr ē h̄ic
dt plo ydas de sepatas ē formas
que sunt in mundum dixit va
gues de ydaz sicut eni hinc
intellectus p̄ sua lumē agente
ambiente oms intellectus omnino
ē genere quod ita dixit vnam
ydeaz in radiū quā augentis
intelligitur in ipo intellectu existe
ambiens oms formas similes
eoz que e vna quitas sz sicut
nō aīo dixit sūn sz d hoc ptē
est albus phs Nuc eni nō
sustinemus declarare n ē dicta
ē opiniones p̄ymoz ē ideo ad se
zentes ad mnsllaz obiicimus
q̄ eos qui dicebat vlia esse quedā
sepata quāz dicimus qo qm lio
q̄nde idez sepata uitia est eo q
vnu ē idez sua sepati at est
sua in vnoqz aīali vlr
ē quinde ex hoc vlia est aīal
nō dt at vtē sz albus aīal e in
de sz e at vbi sm sepm sepati
aīalis sua est aīal sz dicā

Non sic dicatur sed quod secundum aliud
dicere animal tunc sequitur quod homo similis
erit grillo vel saltem quod dicitur animal
et tunc illud idem saltem quod aliud dicitur
in genus ipsius cum dicitur homo est animal
et separatum non non erit genus ipsius dicitur
// Amplius autem secundum eos qui ponunt
esse ydeas sunt ex quibus est homo sicut materia
et saltem dicere sunt ydee est autem substantia
hominis id ex quo est secundum substantiam quod ydea
ex qua est homo non est eadem et
substantia hominis secundum idem esse impossibile
dicere quod hoc substantiale esse ex ydea et quod
tunc alio esset saltem substantiam hoc quod ydea
// Ex hoc autem sequitur quod idem ydeale
animal sit unum quod ipsum animal
per se, et sic esse aliud in aliquibus speciebus
quorum eadem aliud per substantiam et ea sunt unum
immo quia sint eadem per substantiam quomodo
alia sint unum immo animal // Amplius
quecumque abstracta ex quibus separatis
sunt species et quomodo ista sunt alia
ex per se sunt separatis aut quomodo sit
intelligere quod possibile sit animal esse quod idem
quod substantia ipsius sensibilis animalis et cum
sint separatum preter hoc speciale // Amplius
de eadem quomodo sunt separata et cum
sit in sensibilibus sic enim omnia sunt ad
quorum ponere multa absurdiora
dicere sed autem impossibile est ideo habere propter
incoherencia que sequitur palam est quia
non est ydea ipsorum sensibilium separata abeis
sicut quidam dicunt // Et ideo quod videtur in ce-
lis sunt dispositi partis et sunt substantialis
parcium sensibilium et cum non est substantia eorum
// Sic enim ut sepe diximus natura ipsa
forma est ut natura confidata multiplicibus
est in multa et tunc multa est et dispa
sunt saltem que tamen est communis sensibilibus intel-
lectus agit eam communem ad unum
quod unum est quod abstrahitur ab omnibus
et sic unitas procedit a singularibus sicut
in materia incompleta est eam sensibus communis
et non videtur in intellectu et et perfectius
et non est ea rei partis sed tamen ab ipso
per intellectum abstrahente et ergo quod est
esse quedam sic dispositio est esse eius quod dis-
positio per prius // Si quis ergo ponat
ipsum eius quedam in se consistens et
tamen rei partis tunc coniunabunt
omnia inconveniencia inducta et modo

Amplius ydee omnia ex quibus
homo ergo non aliius quidem
erit ydea aliius non substantia
impossibile namque ipsum igitur
aliud erit unumquodque eorum quod in
animalibus

Amplius ex quo hoc et quo ex
ipso animali aut quo possibile est
et aliud quod substantia hoc ipsum preter aliud

Amplius autem in sensibilibus hec accidunt
et hiis absurdiora si utique
impossibile sic se habere palam
quia non est ydea ipsorum sicut
quidam dicunt

ronia non substantia al
tera est et quod simul
totum et vario

Dico autem quod hic quod sic
est substantia cum materia concepta ro
illa non ro totaliter

Unicuique quidem ita dicitur horum
quod est corruptio et generatio
horum vocibus. aut non est ita
ut corrumpatur. neque enim est generatio
Non enim sic domui sed hinc do
mui unum sine generatione et corruptione
sunt et non sunt

Propter hoc est enim quod nulla hic generatur
nec fit. propter hoc autem et substantiarum
sensibilium singularium nec diffinitio
nec demonstratio est quia habent materiam
cuius natura talis est ut contingat esse et non

Unde corruptibilia omnia singularia

Ergo si demonstratio necessariorum et
diffinitio scientifica et non
contingit sicut nec scientiam
quandoque ignorantiam esse

dixerunt erit ipse [illegible] qui posuit
videatur sic manifestum est ex omnibus inductis
Capitulum [illegible] quod substantiarum sensibilium singularium de
quibus nulla est diffinitio nec demonstratio
et quia sequitur quod non sit [illegible]

Ratio autem sic manifestatur ex
parte [illegible] substantia id quod
domus integrum [illegible]
ro sic [illegible] diffinitio [illegible]
ex hoc considerare [illegible] separatorum
sit diffinitio vel demonstratio [illegible] non
est [illegible] ut demonstratio [illegible]
sit [illegible] integrum
Dico autem quod hoc quod sic est substantia sicut
integrum est [illegible] concepta ro sine
forma sicut domus [illegible] alia
vero substantia est que est [illegible] formam
et idem [illegible] tota ro [illegible] est [illegible]
que ita dicta sunt [illegible]
harum substantiarum quod sit [illegible] esse cor
ruptio eo quod etiam generatio est [illegible]
sine forma [illegible] que est con
cepta [illegible] vocibus quod
est tota ro non esse generatio ut etiam
corrupta [illegible] in ar
tificialibus [illegible] naturalia [illegible]
domus [illegible] accepta [illegible]
domus [illegible] hec domus et [illegible] ar
tifice [illegible] illa [illegible] ro sine generatione
sunt et non sunt quod non [illegible] vel
destruuntur [illegible]
singularia [illegible] sunt et in [illegible]
[illegible] autem [illegible] in integris ge
nerantur et corrumpuntur [illegible] generatione et cor
ruptione [illegible] est enim in [illegible]
quod nullus talia generat vel facit
Propter hoc [illegible] substantiarum sensibilium singularium
nec diffinitio est vera nec demonstratio
quia omnia singularia habent materiam cuius
hec est natura [illegible] contingit ea [illegible]
Dico autem singularia que [illegible]
tactus sunt [illegible] et sic [illegible]
[illegible] ordinem quod [illegible]
[illegible] est potens esse [illegible]
et ideo omnia [illegible] sensibilia sunt
corruptibilia [illegible]
[illegible] diffinitio et demonstratio
[illegible] sit diffinitio substantiarum [illegible]
et demonstrationis [illegible] et [illegible]
[illegible] non contingit esse
et non esse ut ipsa scientia que est effectus
demonstrationis est [illegible] scientia que [illegible]

sed postquam dicit contingentibus et opinio
que est circa eas vero ut predictis
dubitatur propter fortitudinem alterius
ita quod contingit non contingit se
demonstratione ut diffinitionem sed opinio est ipso
Palam quod quia neque erit talium
singularium sensibilium diffinitio neque demonstratio
corrupta enim existentibus sensibilibus vera
non sunt manifesta quando futura a sensu
salvantur intellectus eorum remanebunt ubi
in anima, quia non potest homo quod in sensum
accipit et sensu ipsorum sed propter hoc quod
in anima et ubi ipsorum earundem quod substantia
sensibilium non erit demonstratio neque diffinitio
vera que est per partes qualitativas sed
dicimus quia potest quis quando diffinit
non enim ad unum sensibile esse ut si diffinit
forte quod non ignoret ubi semper
sit incorruptibilis et actu totum ubi
quod totum est eo Si enim hoc ignoret non
contingit diffinire est enim ydea demonstratio
sicut totum separata ab esse cum se
ponit ut dicunt ponentes ydeas ratione
dictum ordinem autem quod ulla sensibilium non
potest esse sine intellectu sensibilis in
natura quod sensibilium omnia sunt corruptibilia
et ideo ponere ydeas esse sensibiles et in
corruptibiles quo natura quedam esse dicitur
esse et opinio dicit separatum per hoc quod
separatas ponunt ydeas sensibilium hoc
autem aliquando et neque illarum enim ponunt
diffinitionem nomine ubi non esse potentie
in causa vero autem quod diffinitio nomen
est esse nominibus propriam nam ubi enim
separatarum nominibus dicimus sed aliquis sit
nomine non sunt diffinitio autem erit
ignoratio quod non diffinitur per ea que
propter et enim singularia sicut dicto
uno posita nomina sunt communia omnia
sunt de ambobus quod ista non non erunt
singularia autem unum sed et aliorum
communia quantitatis etiam totum sunt
quibus se diffiniat non diffinitur
per non propter quod ab uno dividuntur et ipso
ex quo dicit id quod non est substantia
quia tu esse id quod est animal et ipse
non diffiniat rem per quia hoc in
scientia sit si dicam quod tu es al-
gressibilis et ponam quod est diffinitio in
qua al est communis et gressibilis sed
ideo et dicit quod tu es bipes
vel aliud hinc quod non potest diffi-
nitum sit eius sed quod in aliis sit et

ita ut demonstrator ut diffinitor
sed oppinio est omnibus aliter
se habent
Palam quia non utique erit ipsorum
ut diffinitio ut demonstratio
non enim sunt manifesta corrupta sci-
entia habentibus et cum a sensu
abscesserit et salvatur rationibus
in anima eadem non erit ut diffinitio
similiter ut demonstratio

Nomen non est nominibus hic
et rationem

et esse dicat patet ergo quod separata sunt alia
que sunt ut dicam nisi in alio genere
non sunt nomina per que fiat differentia
aliqua. Si quis autem ad hoc respon-
dere volens dicat nichil prohibet
quin ea que separatim scienda sunt
quidam intellectus sunt et hoc habent
soli menti et sic esse substantiam eius et ita
dicatur quod ydee in eo quod sunt separate
sunt quedam species at quod intellectus sunt substancie
sunt simplices. Contra hoc primum dicimus
quod similiter et sic dicunt et ita generant
[illegible] [illegible] constituunt species
hoc est quod dictum. Et dicamus ergo quod
quis est separatus actu conditum
in duo [illegible] et corpore separata actu et
tertium esse ipsa in semipternitate quod esse dicimus
et cum hoc unum est quod esse est existentia
sed priora et quod sunt sicut ille que sunt
posteriores composita sed quod sunt singularia et se-
parata sed hoc ponit esse separatum autem
cum illud quod separatum a nullo vero est quod
ambo ista separentur. Sed ad hoc quod
separatum hoc sed et esse malis [illegible] sequitur
quod genus non erat in esse ago [illegible]
et est sicut quod intelligitur genus non sufficit
ergo quod intelligatur esse [illegible] separatum et
esse quod [illegible] quod [illegible] ponit
esse separatum. Si vero genus est separatum
[illegible] tunc eadem tunc dicta erit
separatum [illegible] eo quod ipsa intellectus substancie
hoc ergo est primum quod [illegible] ista [illegible]
et cum hoc dicta est [illegible] non in genere [illegible]
et tunc magis sunt [illegible] et [illegible]
omnia sunt absurda. Deinde etiam
sequitur [illegible] eo quod [illegible] esse [illegible]
[illegible] et cum hoc esse [illegible] salvari
quod non [illegible] auferant [illegible] eius sequitur
cum hoc sed [illegible] non est dicta non est
ut sequitur quod [illegible] dicatur est ergo quod non
est quod [illegible] in [illegible] [illegible] se admiratur.
Sequitur etiam non declarare sermones
quod cum hoc dicta non distinguit genus
nec dicat ipsum quod cum hoc [illegible]
[illegible] est [illegible] tamen [illegible] ad [illegible]
Unde [illegible] cum dicta [illegible] composite
sunt ydee per [illegible] composita in [illegible]
ex quo enim separata simplicia intellectus sunt
et ideo sunt composita [illegible] indicta [illegible]
[illegible] in separatis intellectus et [illegible]
ea [illegible] in composita et simplicia [illegible]
[illegible] sunt [illegible] sunt [illegible] [illegible]

etiã hc simplicia ex quib3 9ponit specie
ydea sicut genus et dra separata essent
tunc et spēi in multis est sicut vtia
scit ald et bipes ex s dcm q no
pnt de multis in equibi q pcent
vtia si aut multis predi ce separata
sunt abinuicez prdo in multis tu
sic th. sint separati ens et eadē gb
sim eciunt alia n dra vel se aliis
distincta etidem scd dra. ydea ergo
e ydea separata ydea q impole e pdi
t io nec de multis pdicari nc de vno
tn no sdicat atq esse s ens dist
ctu zm se ipm 7o. no vl ee con
sonū vltati qna omis ydea pticu
lar asitbeto alqis ponitur et io opi
opione opposita et separā dsdenaa secr
Cam 4m de causa errore ponentium ideas

Igitur qadmodu palo ante
diximus ponais hanc positoz
oblimsitatis non inkudens
q insempitint sint cetibus
impole e diffire ex sicie no diffinit
nec diffinil sine sic sempitnu s
in talia atl sicut quemqz sit m spas
spes finita in vnito idem ctra
sicut sol et luna que sic diffinirunt
no diffinunt ut indiuidua s ut vtia
eo q multa sit vtia vnoi dicentis
indiuidu subsse hunc sic diximus
i 7to huius sapie libro et isti eni
no solum peccant diffiendo in hoc q
tlia ponunt in diffone quib3 ablatis
no ipt hoc aufert diffbis s etiam
peccant in hoc q diffiut p sinula
q vtia ee no pnt q si sola sunt
sit sint ipa vniq ut de pllis 7o
quo dut de ydeis q quelibz e sinz
separata putabant eni quone no
fieri nisi p actu ne q simile pgaz
asimile generacz quidam et in multis
talibus inuenitur forma vna s in
hijs que generant dicebant ee singu
laritate sola no attendentes q dis
forma de se 9mitabilis e q etiam
nomē indiuidi a formis 9nentibus
imponitur s3 pricipiu indiuiduacōis
in ipo e in matia. Sicut ergo diximus
diu peccabant i diffiendo ex hiz in
diffone ponebant ea quibus ablatis
no auffertur diffbl et qua p sinuia
diffiniebant vn solez sic sinte quida
diffinientes dixerunt q sol e astrm pigeon

Quemadmodu igitur
dictum est latet q
impossibile diffinire in sempi
ternis Maxime vero queconqz
vnica ut sol et luna

Non solum .n. peccant et a
dditione talium quibus abl
atis adhuc est sol Sed ab
surdum si non .sol. .n. substãm
quanda signat

Amplius quedam in alio generant ut si alius fiat talis

palam quia sol est cōis ğ vō species · sed erat singulum sol ut helyon aut socrates

Causa propter quid nulla ipsorum terminum proferunt ydee · fiat enim utique manifestum temptantibus quia verum quod nunc dictum est

Manifestum autem est quod substantiarum existimatarum plurime potentie sunt ut ipse partes animalium nichil enim separatum est cum autem separata fuerint tunc entia ut materia omnia terra ignis aer

Unum enim non opportet unum esse nisi ut continua aliquid digeratur et fiat aliquid ex ipsis unum

aut metaphorice hoc est prinsius terre uadens quod latens nocte et hec diffinitio nulla est quia sine sol staret sub terra latens sic appellaretur non unquam est sol id quod est per substantiam suam et formam et absurdum esse si diceretur non esse quod latet et quod omnes dicunt cum fieret non esse sol quia dicit substantiam quod dicimus que non aufertur per hoc quod latet vel apparet ... sunt enim tunc errores aliqui quecumque per potentiam suam forme contingunt esse in pluribus ... non sunt singula sicut si enim ponamus solem alium esse ... ab isto talis ... formam qualis est iste ... palam ... quod ille erit sol erit et sol de iste ponitur unum ... quantum ad potentiam forme solis de se est quidem ... hoc sic dicimus est tamen erroris ... quia in istos sol est de singulis sicut helyon aut socrates quia si non sunt ydee singulares ... ab illis ... tamen ... ydee quod non ... quandam quorum diffinibilem si enim hoc fiat ab aliquo ipsorum ... manifestum fieret ei quod hoc est verum quod nunc a nobis dictum est quod non fuerunt sine esse non est diffinibile Adhuc autem aliqua fuit alius error ... erroris quia non disseruerunt inter ea que sunt separata ... integra sunt et ea que ... non sunt separata ... substantiarum que estimantur esse separate plurime sunt potentie et non ... materia ... separata ut dicit ... et ipse alium partes ... separata se ... separate ab eis quorum sunt partes ... amittunt ... et que separantur non remanent in materia ... resolvuntur que est sic terra et ignis et aer nihil enim illorum est unum in se distinctum et separatum sed ut ... esse ... integre sunt ... in generatione ... esse separati ... in potentia ... ad actum ... esse separatum habere

Maxime aut fit ca erroris. si-
quis suscipiet p considerationem p-
quorundam amator et ea que sunt
amantum amator pigri et co-
sideretur q ambe ptes dise spige
fiant entes et ptate quidem trya
sic actu et o e sic in scia d alibi
p̄ciamq q ea que sit simul p-
tem et fistos amoris qui sunt
unu actu et motu ptate sit
duo et sunt actu duo qui dicuntur
et ore utraque pe uiuit et mor-
et putabat iste q no inuenit
ptes amata sinul corpi cu cor-
pe fistoso destare talis aut si q
unquit et uoluntur a ma sepata
que e mg ipsum mones q dice-
bat q ptes diuise abago sunt
pu- ipsu motu et o e maximum
in alibi terie fi rigoris hec
eni ca qda alia dicta uiuit hoz
aut ca a nobis in scla afiunz fu-
isse debata e hec aut quidem
les pintos suffirit intero e q hs
ola ptate sit dicta qui etiam ip
animal e unu na et continuitate
eni actu et io sepata anima
no e eis ca uite et motus qui
dicitur in cplatatoe qui colligunt
ptes dise no qualescumq q talis
dispo eis e lesio organorum in qbus
sut opa uite q sit cibi sumere
et digere et sugdi et termanu
ali motus et sensus fluat ex
uno et referat ad illa talis or-
do ledit in disone / hec gesta
erroris causas aute peruit

Maxime aut utroque a q s
amator suspicabitur ptes
et eas que ante jamque
ambas fieri entes et actu
et posita eos q posita sunt
mota alia ut in metibus
sit q queda amalia di
uisa uiuunt sic bi potentia
anima erunt cum fuerit unum
et ctum na si no ui aut
copulacionem Tale naque
est orbano

Cam uit q ens p unum et proprium
et causa et elementum nae sunt sbe exemplo

Quoniam no d̄r ee ens
et suba unius una e cor-
poris suba formalis e
p̄ uno q cu uia qoes constituit ens
sic pz p predicta palam eni q
nec unu sic ens uniuersa et p̄iuaz
atque ee subaz constitutarum vz
in ee sed etiam hec ipsum q dicitur
elem et prim uia pint sit
sit sube et hinc sequum e predica

uoma no unu
dicitur sicut ens
et suba una una et est
una nto unu nto pala
q nt unu nt ens qbut
subaz et eceru sic nez eto
esse aut principio

Sed quinque quid est prim
ut ad nocius reducitur

Magis est hoc substantia eius et
unum quam primum et elementum
et causa Sed ut ista sit ut
aliud nichil quam substantia
Nulli enim inest substantia sed huic
et habenti ipsa omnia quorum substantia

Simplex quia unum apud multa non
utique erit simul quod autem quae
simul multa est Quare
separata quia nullum universale est
preter singularia separatum

Sed species dicentes hoc
quidem dicunt recte separ
antes eas si substantie sunt
illic autem non recte quia unum
in multis speciem dicunt

Causa vero quod non habent reddere
quae tales substantie incorruptibiles preter
singulares et sensibiles Ergo faciunt
easdem specie corruptibilibus hanc enim sciunt
autohominem et autoequum
addentes sensibilibus verbum auto

nomine cum de primo substantie exeuntium
quia adhuc [illegible] primum eorum
determinavit ut hyspanus ad nocius
determinari et [illegible]
[illegible] hoc est principium
[illegible] quae substantia [illegible] designat
[illegible] est [illegible] eius et unum [illegible]
distincta sunt ab ipsis [illegible]
[illegible] quasi
[illegible] vel accidentes [illegible]
[illegible] eius [illegible] sunt [illegible]
[illegible]
[illegible]
nichil enim [illegible] quod est
substantia [illegible] et hoc [illegible]
[illegible] adinvi
[illegible] absolute et inest [illegible]
esse [illegible] Dico autem substantiam eam
que est causa [illegible] ut est forma [illegible]
[illegible] non [illegible]
multiplicem illam [illegible]
sit [illegible] substantia con
stat aut quod unum quae [illegible]
[illegible] substantie non est [illegible]
manifestum est [illegible] dicitur quid [illegible]
[illegible]

Capitulum [illegible] in quo recte et in quo non
recte deponunt ponentes formas

Illi vero qui ponunt species
esse separatas uno quidem modo
dicunt recte et aliquo quidem
modo dicunt non recte [illegible] hoc enim di
cunt recte quod [illegible]
[illegible] quod separaverunt eas quia
tales substantie non [illegible] esse separate Sed
in hoc non recte dicunt [illegible] dixerunt
unam separatam [illegible] supra multa
esse [illegible] unum [illegible]
esse [illegible] in multis [illegible]
[illegible] non [illegible] accipe
runt [illegible]
[illegible] incorruptibiles substantie et
forme [illegible] singulares et sensibiles
[illegible] dicunt esse
easdem [illegible]
corruptibilibus [illegible]
separate [illegible] separatas
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]

ymago per tropum enim que exem
plar est hoc dicit esse primum quod si
nunquam visus non percepimus astra
hec non estimo aliquis dubitare quod
non sunt hoc enim erunt astra eciam
substancie preter quas nunc vidimus in pul
critudine celi contemplata / Assimi
lat enim nunc non habemus illa que
sint spiritualia tamen forsitan est necesse
esse aliquam incorruptibilem substanciam que sunt
extra apud intellectum sed eadem racione
que nos possumus dicere quod cum ista spiritualia
non sint esse nisi intelligibilia separata quibus
sunt que quidem non separata nisi in in
tellectu tamen intellectu non sunt se
parata et tamen separata non possunt sentiri
Dicunt aliqui ardo sequitur adverbii
quod sunt intellecta non sunt quod simpliciter
habet sit et genera non sunt designa
tiva et propter hoc potius abrupte
esse accipiunt sed tamen quia hoc est causa
substancia rei per quam res est id quod est
ab intellectu esse accipiunt tunc multo
magis spirituale non est quam in speciem est et
absurdum est quia astra sunt communibus
non spiritualia et similiter spiritualia alia communis
specialiter hanc enim opinionem in 7o huius
supra libro distinximus et ordinaui
mus non relative dici ad intellectum
vel sensum sed potius econtra / Isti tamen ma
xime imitabantur isti tamen quod palo
nem dixerunt quod videlicet simile est astris
et propter hoc unum simile sed primum
generans non generatum et quod est non generatum
et eciam incorruptum et ideo est sempiternum
unde dixerunt illas esse ideas formas
spiritualia autem non dixerunt hec sortes
sed formarum ymagines sed ex omnibus
hiis inductis manifestum est quod nichil
aliud dicit esse universale est substancia et quod non
est aliqua substancia ex non substancia et ideo
non est ex universalibus / plato autem et quidam
pitagoricorum qui universalia dicebant
esse principia substanciarum et unum et simplex
dicebant intellectum esse in intellectu a
gente et possibili et ideo dixit secundum
ipsos non est nisi in memoria rerum
dicitur / Nos autem sic dicimus sunt
universalia non est substancia sed esse substanciale
abstractum a rebus sequitur intel
ligibilia propter hoc in anima et potius

Cenamus itaque si non videremus astra
non minus existimo forent substancie
sempiterne preter eas quas non
videremus. Quare et nunc si non
habemus que sint tamen quasdam
forsan est necessarium

Et quod nullum universaliter
dictorum substancia neque una
ex substanciis manifestum

Quid aut oportz dicē et
quale quid subā iterū
aliud velut principiū facte
dicamq forsan .n. ex hiis ett
palā et de illa subā q̄ est se
pata a sensibilibq subis

Cum g° subā z principiū z
cā queda est hinc est pcedē

Quaē aut ipm̄ ꝙt quid ꝓ
sit . ꝙt quid aliud alicui in
inest Ita ꝙt quid queve mu
sicus ho musica ho qt aut
qt ꝙ dam qt querere ꝙt quid
qt musicus aut aliud hoc qd
igitur ꝙter quid ipm̄ qt ipm̄
nil qt quere

qz .n. ipm̄ quaē z ꝫ esse
cēcia manifesta

intelligunt in effectu esse z non est
recordari in menore s3 de novo
sciam accipe et intelligat ut alibi
a nobis ē determinatū Capm̄ hm̄ de
inten̄ cōmunis et sb̄e vā determinacōn p
cōm̄ qt sunt ꝙt quid

Quibus aut istis opini
onibus improbatis sufficient
ad q inquisicionis pncipij
et qm̄ veritatē p hmōi opiniones
dicimus q̄ z quale q̄ oz dice subaz
que ē quiditas quam superius
esse diximus subaz specialia et sunt
forsan quez ex quibus specialibus
subaz palaz ett etiam de ista sba
que dicitur esse separata a sensibilibz
subis que ē sterna prima z omnis
subis causa prima s3 nc q̄ nos
in separatis intendimus esse de lumine in
tellectum agentem separatum tamen
etiaz in phisica tñ illa dicimus
tenens sermonem Incipiamus
g° dicentes q̄ per certa sube species
oppositis q̄ hoc ad ē aliquid principiū
z queda cā que ē quiditas eius
et licet dixim9 supius ondendum
p dicta cum adhuc ut veriori
sit doctrina et certior manife
stationum eandem p̄ qualibz re quez
et hec ambe manifestationes sunt
logice ꝯsid g° manifestum erit eius
hic quidam subaz prima et cā Semp
enim p quez ꝙre queritur sic q̄ q̄ inte
dit principium et causa queritur
enim p ꝙre sic ut quare ꝙre ad qd ē quid
aliud ē subiectum inest et id p cū cole
quez id quod ē cā p̄ma s̄m ui enim
querit p ꝙre tunc q̄ri sic dicimus
q̄ musicus homo musicus h. ē z
ho ē ꝙre q̄ri idez de se dicit s3 potius
hac dicit ē ꝙre q̄ ho musicus est
ad ꝙre ē ad ad quod stare respo
sio ad querit de homine no cum sicut
h' aliqn si phices introgacionis fiat
ut vna ho aut ꝯtingit ꝙre q̄
si ꝙt q̄ ꝙre penitus idem est ad p
ste q̄ 19 ut ē cā nec primus s3 dicto
prima p̄t q̄ri q° ꝙre hi questio
hmōi hic q̄ oz quez manifesta
esse hoc ē ad q̄ ipm̄ hz esse

Xrma e et q ipm lz ee Thoc id
e qma qo qr T qo ypt q sunt eta
idez qr bn inst ach Z ypt q de
eodez sunt // dico aut exsponendo
vbi sr dicamq q luna pati eclipsiz
et qn hoc manifestu e te querimq
qre pati eclipsim nolentes sue
puiz eenle iq pa cuiq ileo
qr idez vna T sunpx e Rce to
nc intrudiray ca qr idem inst
bn va ro e T vna causa in oibz
talibz ut qr ho e ho T qr inust
ho e inysteus bn in quibusdaz
n e diuisitas int pai T sbm
no pt qre ypt q si qr to e yno
sinpa qr idem sbiip e tn diui
q lz // fforte aut aliq ad i inst ado
dicet q singlm eoz q st indile
sit indisu adscipm T te de nullo
pt sy qo p qre sue ypt q // Sz
ad hoc rndeng q qnus qlz generali
sit in se vnu dz iny T subm tn
e qz que de omnibus pnt Zorm
vitatez quereus causa eius d hoc
qa pt p quale qr ho ia inst
inqt sbo // qz aut etia d atile
q inst sbo T etia de fora subali
et qr querit querens qre homo
e al hz eni iaz dudu dixmq
q in talibz quest i pmo mo di
cendi p se pkuy p intellectum
no poss separi a subo T ideo
no int sectat ca p q tale pmu
de subo poss dinouisti tn qr tn
dicat desbo de sbs inmo pt di
ti de ipo hoc aut planu e ex
hoc q cu talia sit sbta qualia
p miserunt pta tn dicat ho qt
animal stat homo p na multi
plicata pindidua qua istis
hnt ee actle T quo ad hec actu
ad includit p intellectum i homi
ni qr bn de ho e animal T hoc
e rone hz no sin dicat st ho
e al T rone io sigfirat ad pon
ce si rone to no desin Zaitho
nime T quo ad ambitu huius
posse tn de qr ho e al T am
bitus huius posse impedit quest az

Dico aut ut quia luna pati
eclipsim . ipsius at qr ipm v
ro T vna ca in omnibq ypt q d
ho ho aut musica musica
nisi quis dicat qr indiuisile
ad ipm vnuq qz

hoc aut cat vm qse sz hc
qre quia de omnibq et q breue

Querit aut aliquis T ypt quid
hoc qt at tale hoc quid igitur
palam quia no querit quare
quid ho qt aliquid qo de aliquo
querit ypt quid est

Causa uero quaeritur quare manifestum

Namque si non illa est quaeritur

ut quaeritur quid tonat quia sonitus

fit in nubibus aliud enim ita

de alio quaeritur quod quare et propter quid

haec puta sunt domus et lateres et

lapides palam autem quia quaerit

causam hoc autem est quod quid erat

esse

ut est dicere logice quod in quibusdam

quidem cuius causa ut forsan est

in domo aut in lecto

In quibusdam uero quid mouit primum

causa est et hoc sed haec quidem

causa in fieri quaeritur et corrumpi

altera uero et in esse

Latet autem maxime quod quaeritur

in his quae non de aliis dicuntur

ut homo quid est quaeritur propter

simpliciter dici sed non diffinire quia

hoc aut hoc

cum dicit si homo est animal et non conuertitur homo ad quod est idem de se penitus non quaeritur et sic patet ex dictis ubi ad non enim cum hoc idem [illegible] non quaeritur quod id quaesitum in omnibus in quibus quaeritur quare quod esse manifestum quod existit et similiter nam sit hoc non sit ita hic penitus nil quaerit quod sic sit si quaeris quid est tonitruum et hunc modo de manifestum quod est sonitus in nubibus [illegible] similiter quaerimus non quaerendum principium et causam in [illegible] sonitus sic enim [illegible] de alio loco est quaesitum [illegible] quaerentis quare est homo sic enim quaeris dicens quare cementum et lapides sunt domus palam enim est quod sic quaerens quaerit causam et primum quod est ipsa quiditas domus [illegible] autem causam quod quid est quod erat esse domus in ista materia Ergo logice loquendo declarat quiditas in quibusdam declarat quiditas in quibusdam autem propter quid et quare quaeritur principium quod est causa causa hoc est finis ut forsan in domo aut scrapno in quibus diriguntur ad finem ultimum sed iam [illegible] est in libris aut [illegible] in quibusdam non [illegible] eadem quod in [illegible] propter quod causa est [illegible] hoc enim eandem est una de uno causam propter quid res fit sed causa mouens [illegible] et corrumpitur et corruptionem altera propter quid causa quae est forma et quiditas in esse rei talibus quaestio autem propter causam propter quid sit quare oblivisceretur et latet maxime in his quae non dicuntur de [illegible] [illegible] in subiecto [illegible] propter [illegible] ut idem componitur de se [illegible] ac si ipsum ponitur sit et [illegible] causa [illegible] talia quae non ita deprehendit quiditas in his quae uerum [illegible] sit sicut in his quae [illegible] sit [illegible] quod est quae [illegible] [illegible] sic idem actu et [illegible] et [illegible] idem [illegible] non [illegible] in unum [illegible] [illegible] autem et actu [illegible] actu quod [illegible] simul [illegible] unum

eu pro et ideo in hiis in uno latz
et singulis obliuis est sic actus ho
que est ho qui per se genitus est sto ho
et non est ut diffinitio est ho est ho a
ho quod ut desu ptin dispo se
in talibus igitur nos quere tangentes
quere unde aliud cum ponamus fere
ad subiectum desiderare si autem ad subiectum
intelligibile sic quere sit est in partibus sim
plicibus tunc est nisi quere tamen quidditatem sit
per quem causam que illa sit simplicita
s tamen in talibus cum dicitur constitua
substantia hec aut tale que tandem
cum esse quod gratis per quare quiditas
mat et tamen huius quod habet
sit cum nat sic si quando dicitur
que est hic domus cum edentes de eadem
nat diuendo quod hec compositio est
qualitas et sic quomodo est domus
debingunt et sic quando quod est hic ho
dicimus mat in forma que est
tali corpore talibus figure et talis
quare per quare quod quero causam
sine per quod est in actu figura at spes
sine forma tamen esse est quod et hic spes
et forma est ipsa rei substantia // Ex dictis
ad pala est quod in parte simplicitatis
et formis non est aliqua questio per quare
ne doctrina dicitur est in talibus
si diuisus est modus questionis talium

Causa quod omni composito aliquid est forma specialis propter quam componitur

Nunc in fine huius disputationis de substantia quod est quantitas
dicimus quod omne quod est compositum ex aliquibus sic ut componitur
habet esse sicut unum ita quod non sit
unum in toto at dicimus de eo quod
unum toti et omne quod loquitur autem
de unitate unius quod non est forma
et qualitas quod compositum unitas autem
qua componitur quando non componit
sic unum non est unitas coacerua
tionis sicut est in trunco et la
pidibus sicut est non unitas quod compositas
ex ipsis quod est quod dicimus est unum et non
multa sic super hoc eodem
hoc est omnis hic autem unitas
est sic sillaba est una vel dicitur una
que componitur ex duobus sonis et
sillaba quidem non est ipsa elementa
littere in ea sicut cum dicitur ba
sillaba ipsa non est id ipsum b et a

Et omnes corrigentes querere

si autem non quere causa quod nec quere
et quod quod querere aliquid sit

Causa non omnis querere quia et esse

ipsum et pala itaque quia quid

nam igitur quid quod domus hic

per quod quia hoc est domui

quare et quod quod autem corpus hic

huius quare querimus causa materie

hic autem quod propter quid aliquod quod

hic ad substantia

pala at quam in simplicibus

non quod quod nec doctrina si alius

modus questionis talium

nomina non ex aliquo

compositum sit ut cum

sit omne sicut non ut cumula la

pidum

Sed ut sillaba

Sillaba autem non quod elementa nec

id ba quod b et a nec

ut caro ignis et terra

Dissolutis quidem non sed non ad
huc sunt ut caro et silva. et
non sunt et ignis et terra

Elementa non ut ignis et terra
aut calidum et frigidum sed et
et alterum aliquid. Si alterum dico
et caro non solum ignis et terra

nec caro est ignis et terra que sunt
materia ipsius quia in illa sunt multa
actu non est unum ab illis substantiali
quia unitate sed est alia ab pre[illegible]
aut signum est quod dissoluta silva
et carne sunt et manent ea ex quibus
sunt et tamen sunt manent non sunt in
actu caro et in actu silva. Si autem
silva et caro nihil essent preter ea oportet
etiam quod per dissolutionem starent una cum
caro et silva quando eum et separatio
non inducunt essentie varietatem
et in essent silva et caro quanta et
per dissolutionem essent idem sicut per
ii acervo lapidum quod per separato et la-
pides sunt ea per coacervatione ex quo
coacervatis non dicit per unitatem collecta
et unus de illa non loquitur sed de unitate
nature quam non unum compositum quod
tamen forma unit de compositum
unitatem non dicunt esse materia
dicimus quod quod per ea addit precedentem compositi
sunt elementa ut ignis et terra etc. quod quod
aliud sunt silva non solum elementa
composita in se et formas sed distinctas
ab illis quod est to et forma composita et
sic caro non est solum terra et ignis
vel calidum et frigidum alterata ab
excellentiis ad medium sed est de esse
quod est quod et species eius unde quod ipsa
est caro cum actu licet elementa
alterum admixta et ad medium ve-
niat tamen hoc non habent formas substantiales
substantiales quod forme substantiales non in-
tendunt quia sunt simplices sed ipsa
mixta cum sue proportionibus qua
intendunt forme que est actus cum
essentialis [illegible] substantiam sed in ipsa mixto
illa est forma substantialis in omnibus per cum
proportio est et precipue cum proportio qui
consistit in medietate sicut ad ad sicut ad
ad ad quod est sic proprium quod non sunt ad propter
mixtorum quantitatem esset idem propter semper
quod quod mixtorum corporum natura sunt per
ad [illegible] the est forma, tamen ad est compositum
mixta. Et si dicat quis quod hoc est
actus medius sicut dico esse non potest quod re-
non est in alterationibus et mixtorum quod
medium est non aut infinitum quod
quod forma substantialis accidens non est
Sed autem quis dicit quod medium

che [illegible]

Est quod educi᷑ de nixe extremoꝝ
q̄ de poten̄ ad actū et nō ē ꝺ natura
ꝯīoꝝ et ex hac s᷑ ma intelco ꝙ
viȝ forma subalis que nulliꝰ mix-
toꝝ ē nec omnia simul sit educta
de poten̄ vel subā ad actū et sic v-
nitas compositi nālis ꝗ sic man-
festo diximꝰ hic poten̄ ē min̄ pxi
designatō ı̄ꝰ poye ē gen̄ pximū
et in poten̄ remota et designacio po-
tencie ıꝰ ē gen̄ remotū et ē simp
egredi᷑ actꝰ ꝺ poten̄ eo q̄ oms in
ambitu agentis gñis ꝯtinentuꝛ
et educit ꝺ iō. et iō sn̄ pducunt᷑
ı̄ ee rō nō sit for̄ ꝯ ulo et oī
tesolunt᷑ eciā nō cedit for̄ inno
esse hic aut for̄ ꝗ que inchoatō
formaꝝ ē in tistu moues ē ad
ꝯgnatōm nalez cū ꝯcita᷑ et gnalg-
sic incipit per motū efficietꝰ q
ē in actū pfco. Ex dcīs ꝗ ꝯstat
ꝙ oīe ꝯpositū ē ꝙ aliud a suis
ꝯponentibus hoc at ꝙ ad aponentibꝫ
elemtis forte dicet aliquis ee a elem-
tis aut ex elemtis ꝛ sic subaꝫ ꝯpositi
nō ee nisi maꝫ. hō at sic impba᷑
sı̄ eni hic ē elm̄ vel cad. tō ē de
ıstō sic de aliis ꝙ viz caro in hoc
et alia resolui᷑ ꝛ sunt nō caro. Ex
hiis aut q nō fiet caro n᷑ ago addi-
to ꝙ faciat carnē ee carne ꝯ oꝫ illis
vel addi addat᷑ ꝯ seꝯm elementꝫ
illis hic vel ꝯ gꝛ talis ꝛ an gua-
tom carnis sit nō caro iterum
ꝯ nō fit ex illis caro n᷑ ago alio
addito ꝛ tūc vel ꝯ q͛ro si hoc sit
elementū ꝛ ꝯcīda in infinitū adden-
do. Ex hiis aut ꝗ ꝛ tigme ꝛ tca et
in omnibus aliis elemtis ꝛ amplius
alio ꝙ ē post ea additū erit tūc
caro ꝯ alı̄d sic pcedo n̄ ad sit infinitū.
Et si dicat᷑ ꝙ ex elemtis ē id
addere tūc nō ē ex vno elemto
sꝫ ex plibꝫ vel ē eni ex vno ꝯpoṡ
hic ꝯ ad id idem erit ꝯpositū ex
elemtis ꝛ eo ꝗ ex ipo sit ꝯposito
ex elemtis aut erit id ꝛ sic ꝗ ipm
ē ꝑ ꝯpoiō tūc ad elemalt
ꝯponit aliud q̄d ē ex ipo et que-
tīs hoꝝ duoꝝ moꝝ dicatū
in ipo eandeꝫ diximꝰ tenez
ꝗ diximꝰ de carne ꝛ silba hic
eni resolunt ı̄ corpore que sit
nō aliud ꝯ nō fit ex pibꝫ nisi

nisi quodam addito et sic eadem sequn- 2
q fuit // Si aut quis dicat q
dato q compositum est ex for et
malibus idest formis sic ergo si com
compositum ex a et b. et c in libus
etc sic forma et sic compositum
tunc dico q e compositum a. b. c
et q q resolvunt in illa i. aut non
sunt e q se non sit ex illis nisi aliquo
addito sit . i. sic itaque totum sunt
e cum resolvuntur in a. b. c. d. sequitur que
nec singula nec omnia e et q non sit
nisi aliquo addito et pro-
cedit in infinitum sic fuit vel q
non generat res miscibilia // Ad sed
aut videntur dicendum q res mixta
de necessitate generatur sed ea ad composita
elementa sit sic dans esse composito
non resolvitur in forma et materia
neque in formis non manet in eis
quando sic dicimus aut tres pycar
partes sit ista miscibilis et alio
ipsa non sit nisi sed porcio
addita de novo educitur, sicut forma et
forma dat esse et nomen composito et
ipsa complementum ipsius vel hoc videtur
contra ea elementa et eorum
elementa a sensu dicitur aut
hoc composito in sensu non sed in mixtione
elementa non manet sed virtus contra
sententiam et sic hoc non sit de totali
ipsius esse sed per se similiter et ut nisi
vera sit ut sit sed ea sic esse sed
sic ipsa potest an dicendum quod
et in caro et carnis et silbe ita
aliquibus omnibus ex quibus constituitur
partes sic voces simplices ex-
mixta sic voces que sic mixta
et plures et alia forma cum mali
addita sicut e singularis eius forma
e prima et per eam ipsius esse
unum quod est quod e esse cum
e actus ipsius // Capitulum de una

forma et accidentibus que aliter distinguuntur realiter a forma substanciali

Quoniam non quelibet forma que etiam addita sit elementis in composito non sunt substanciales
eo q non dant esse simpliciter sed per accidens a substancia sicut sunt forme ac-
cidentales ex quibus forme que sunt substan-
ciales sunt substancie eius ipsam rerum nam
et ipsa forma rei constituta non
ipsa est et eam non constituerit eum

actu sue manifestabitur quibus
accidentalibus ipsa natura sub-
stans substantia non subiecti tamquam esse quedam
forma accidentalis sicut in primo
[illegible] dictum est ab ipsa enim substantia sit
composita per formam materiam continue et
[illegible] fluunt virtutes in ma-
teria et abiciuntur tamquam forme agentes
in composito et [illegible] formas
secundum formam ut potencie [illegible]
quedam aut [illegible] materiam [illegible]
[illegible] et [illegible] a passioni-
bus vel actionibus [illegible]
constituti / [illegible] taliter autem [illegible]
sunt esse [illegible] et [illegible] quantita-
tes absolutas a substantia [illegible]
[illegible] absoluta a substantia [illegible]
[illegible] iam in [illegible]
[illegible] quod [illegible] dissimi-
les constituens in esse [illegible]
[illegible] forme in esse constituant
per substantiam [illegible] per substantiam [illegible]
[illegible] absolute esse non sunt
[illegible] actus sit esse [illegible] potius [illegible] esse
[illegible] essende [illegible] bene [illegible]
[illegible] aut substantialis [illegible]
[illegible] dicitur elementum
[illegible] eo quod ipsa
[illegible] esse [illegible]
[illegible] non est materia
[illegible]
[illegible] ex quibus com-
positum est [illegible] in materiam manente
[illegible] substantia [illegible] resolvitur
in [illegible] et [illegible] forma autem
[illegible] est in quod resolvitur compositio
[illegible] forma [illegible] forma non
materiam [illegible] per actum ita
[illegible] corrupta [illegible] potenciam
[illegible] educitur per [illegible]
Sic ergo demonstratum est quod forma est pre-
ter materiam ad addita composito
quod multi negaverunt //

Explicitus hic septimus prime philosophie
liber per magistrum Mathiam de Schn-
dlow feria quinta ante festum Sancti
Johannis precursoris domini / [illegible]

Incipitus hic octavus decimus
liber prime philosophie [illegible]
[illegible] est de Substancia
[illegible] quod ipsa forma et actus
[illegible] est Tractatus primus
[illegible] est de manifestacione [illegible]
[illegible] est substantia et quod forma [illegible]
est [illegible] Capitulum primum quae sit
[illegible] intencio [illegible] ipso

Ex dictis itaque sillogisare opportet
et colligentes capitulatim sine
impone

Dictum est itaque quod silvarum
querentur cause et prima et cetera

Ex omnibus que dicta sunt
de silva ad quam refer[illegible]
dicto silogizare oportet et
colligere de silva sciendum
quod ipsa est forma eta-
tis et ita eius [illegible] est silva
coplatum [illegible] colligentes et silogi-
zantes ex puris silve [illegible]
[illegible] eadem silvam [illegible]
dicto [illegible] et [illegible]
sine [illegible] [illegible] in [illegible]
de silva hec enim silva [illegible]
sit de puris silve sit [illegible]
sione que [illegible] [illegible]
[illegible] hac eadem silva indigate [illegible]
quod est [illegible] hec duo [illegible]
[illegible] Deum enim manifeste [illegible]
[illegible] sapida [illegible] hec [illegible]
[illegible] et propria [illegible]
[illegible] enim [illegible] cognoscuntur
[illegible] sit id aquis [illegible] tres
[illegible] tamen [illegible] analogi-
[illegible] [illegible] modi
[illegible] colligatur [illegible]
[illegible] rei [illegible] modus [illegible]
sine [illegible] [illegible] quam [illegible]
[illegible] de [illegible] hec magis [illegible]
[illegible] est quod sequitur ad [illegible]
[illegible] [illegible] sapie libro
est [illegible] ea [illegible] sine
[illegible] ipsa [illegible]
[illegible] multis [illegible]
[illegible] [illegible] plane est [illegible]
[illegible] a prima [illegible] aliis
[illegible] cognosce possumus [illegible]
cognita [illegible] alias [illegible]
[illegible] [illegible] sine con-
[illegible] ipsum sic in [illegible]
[illegible] forme co-
gnoscuntur [illegible] sua [illegible]
[illegible] silva [illegible] sit [illegible]
[illegible] et in [illegible]
[illegible] ex celestibus [illegible]
celestibus sit [illegible] inferior et
sic [illegible] [illegible]
[illegible] et in calitate vite [illegible]
et ymaginatione et desiderii [illegible]
que causatur ab anima in corpore talis
aut cause [illegible] in hac sa-
pida et sine [illegible] non potest [illegible]
quod queritur [illegible] autem
quod ingreditur [illegible] et [illegible]
[illegible] ista silva [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

vide q volebbus nob ingre quit
e actus z na q talibz inqre oz

Ca 2m de diuersitatibus substancie q est natura dei

Subst aut que sint ut dico
dupliciter aliquibus declarandum
quedam subst sunt confesse
ab omnibus esse subst. id est q primo
substant z in se subsistunt. Alie
aut sunt ut iste dicte subst q subsistunt
s q substanciam sunt et id quod est
s de Met. ut ado manifestum q
sint subst. Et id de Met. sinatos
z ypos enunciamus quedam sumunt
quedam eius ab ponunt esse subas que
ut substant aliis entibus. Quidam
aut eius concordant habere esse subas
ut quidam eorum eius dicunt esse numeros
z quedam mathematica z quedam armonia
et quedam separata q vocant ydeas s
sepius in aliquibus deum. Dicimus
igitur que subst esse confesse sunt ab
omnibus sunt phisice que subiciuntur
motui z mutacioni ut ignis terra z
aqua z alia corpora simplicia que 2m
dispos dicte sunt. Et in 2o loco confitemur
esse subas que sunt ex hiis sicut
sunt plante z partes plantarum
z alia z partes alium tam omoge-
nia q eterogenia. Et corpora q sunt
omnes fines z extremitates continentes
q sunt intra se celum z partes celi
Quorum aut terminat z ut quit
confesse sermonibus quedam dicunt esse
subas et naturas verum species ydeales
z hic s dicunt esse subas z naturas
2o species ydales sed etiam mathematica
quoniam sunt separata a rebus dicunt eius
subas esse verum z nas alias subas
eius sed esse subas ex ipsis sic rombz
q sunt sunt prima consequenter subm vel
secundum designata z composita sic q erat
esse sequens sive quiditas z subm eius
e dicta z actus. Deinde aut vnz hac
eandem res generis quod sunt sint etiam
e q subst species magis z spes subm
q species z iste inquit e subm q singulare
s hoc e aliter sive palia subm
res q sepius inductum sit ut eius
ab eo quod e primo substare sed dicta
e Dicendum aut subst q primo
z pri z maxime substant s species
ydeales z mathematica dicunt sunt
subst q eius insit separate sic ca

substancie ut hee quidem
confesse sunt ab omnibus
s de quibusdam singulariter
enunciatur

Confesse quidem phisice ut ignis
terra z aqua z alia simplicia corpora

deinde plante et partes earum
et animalia et partes animalium
et tandem celum et partes celi

Simpliciter ut quedam subas dicunt
esse species z mathematica Alias
ut accidit et quod rombus subas
z q quod cat z z subicitur

Adhuc aliter

genus magis speciebus et
universale magis singularibus. Universale
non et genera et ydee copulantur
nam secundum eandem rationem substantie videntur esse.

Cum autem quod quid erat esse substantia sit,
autem ratio diffinitio, propter hoc et de di
ffinitione et de secundum se diffinitum
est. Cum autem ratio sit diffinitio,
ratio autem partes habet, necesse et de
parte dicere cuiusmodi que substantie partes
et que non.

Et si hec diffinitionem [illegible] sunt

Amplius nec universale substantia nec genus

De ydeis non et mathematicis
potius perscrutandum est

Nam preter sensibiles substantias quidam
dicunt esse. Nunc autem de confessis

sunt aliquis que sunt et dicuntur substantie
quedam autem et universale sunt substantie quia
sunt in ratione substantie et in diffinitione
horum diffinitur si universale et primum illud
diffinitionem est quod et ultimum diffinitum
est species que est [illegible] et similiter [illegible]
in hac ratione substantie magis substantia
genus quam species et magis substantia universale
quam singulare. Universale non in quo genera ydee
copulantur cum eis qui ponunt ydeas
esse rerum formas et [illegible]
[illegible] que [illegible] non [illegible] esse substantie
que [illegible] ponunt ydeas dicunt eas esse
rerum [illegible] primas [illegible] qui [illegible]
diffinitio que [illegible] [illegible]
[illegible] substantie et hic non [illegible]
[illegible] in [illegible] manifestum [illegible]
[illegible] substantia [illegible] primo [illegible]
[illegible] est [illegible] autem [illegible]
[illegible] est [illegible] si non [illegible] est [illegible]
[illegible] hec partes in [illegible] est [illegible]
considerare [illegible] partibus [illegible]
[illegible] partem sit substantie [illegible]
rerum non [illegible] partibus
[illegible] partes substantie et [illegible]
et que non [illegible] considerare
[illegible] partes [illegible] diffinitionis
[illegible] non [illegible] substantia que non
diffinibilis [illegible] videntur partes [illegible]
de substantia [illegible] diffinitione
non [illegible] esse [illegible] partes [illegible]
non [illegible] esse [illegible]
[illegible] autem [illegible]
[illegible] nec [illegible] est substantia [illegible]
[illegible] nec genus in [illegible] generis [illegible]
[illegible] que est substantia [illegible]
[illegible] esse [illegible] quod est separatum
et [illegible] non [illegible] esse genus [illegible]
hoc quod est [illegible] ambiente [illegible]
que sunt [illegible] qualitates [illegible]
[illegible] superius [illegible]
hic [illegible] non [illegible]
in substantia [illegible] esse [illegible]
[illegible] quod ipsa est id quod est. De ydeis
non et mathematicis [illegible] substantie
rerum [illegible] non [illegible] est perscrutan-
dum in [illegible] libris
12° [illegible] et 13° [illegible] autem
[illegible] esse preter sensibiles substantias
Nunc autem [illegible] manifestum

subiectis que ab omnibus confesse sunt
substantie sensibiles nunc tractabimus dicens
autem quod sensibiles sunt quia hec pertinet
ad philosophum scilicet postea tractabimus
de sensibilibus etc. quod earum substantia dependet
ex substantie principiis primus que sunt
actus et natura sensibilium. Capitulum 2m de
substantiis que sunt ... natura et alia
probamus quod natura talis sit substantia

Sed sensibiles substantie sunt
omnes consistentes in materiam
unde habent secundum quandam
naturam suam. Hoc enim quod dico materiam
substantie communis est in motu corpore
consideratur sicut vero ... superius
dictum probatum est idem est quod materiam
situalem in potentiam ad ubi habere
et hec est sicut cuius quod possibile esse
ipse est in sensibilibus substantia et hec materia
est prima cuius in ... sicut substantia
... quidem est materia et alia
... et forma quod necesse est natura sensibilis
substantie compositam. Dico autem materiam
in quantum enim ipsa materia est natura
non est ad eius actum et per se in potentia
non est hoc aliquid. Sicut enim in pre-
cedentibus diximus sic accipiatur
materia ut alia per compositionem non est pre-
dicabilis de eo cuius est nec quod sit
est actu ens et accipitur ut ens
quoddam et in esse per se quod intelle-
ctum est ... obliquo et
accipiatur ut in potentia ad formam
sed ipsa non accipitur ut ens sed
ut ... et designatur ut generabi-
lis non quidem non est genus sed
in genere non est sicut natura est
in se de quod in potentia est hoc ad-
quia ipsa est hoc aliquid ... in
eo actuus sicut sepe diximus.
Aliter vero dicitur substantia ratio et forma
sive quidem quia hoc ad compositum
eius est hoc aliud et ipsa est natura
natura eius et accipitur materia
forma ... ... unde ...
... per ipsa est natura et actus
dans esse et substantia ei tunc est natura
est ... de ipso ... ipsa hoc
... considerata tamen esse est
eius. Alio autem modo accipitur
ut eorum quedam separata et est
per se accepta ut eius et unde
esse et unde non sunt de eo

substantiis tractabimus hec
vero sensibiles.

Sensibiles autem substantie
omnes materiam
habent

Est autem substantia quod su-
biectum aliter quidem materia. Illam autem
dico que non hoc aliquid ens
actu potentia autem est hoc aliquid

Aliter vero ratio et forma quod
hoc aliquid ens ratione separabile
est

Tertium vero quod qui hiis quidem
tantum solum generationi et corruptioni

et separabile simpliciter
natura secundum vero substantiam hiis quidem
separabiles ille vero non
Quod vero materia substantia est palam
nam in omnibus mutationibus
oppositis est aliquid quod subiicitur
mutationibus ut puta secundum
locum quod nunc hic iterum alibi

Et secundum augmentum quod nunc quod
est tantum iterum minus aut maius
Et secundum alterationem quod nunc quidem
est sanum iterum laborat
Similiter autem quod secundum substantiam quod
nunc quidem est in generatione iterum
in corruptione et nunc quidem
et quod subiicitur et hoc aliquid
aut quod subiicitur ut secundum privationem
et hanc sequuntur alie mutationes

Illarum vero aut una aut duas
hoc non sequitur

tiuus est forma et quia loqui sic
scripsimus de substantia [illegible] que est natura
vel substantia vero loquimur hic de materia [illegible]
[illegible] et hoc [illegible] etiam de for-
mamus loquimur [illegible] ipsa est actus
eius quod est hoc [illegible] est [illegible]
forma cum [illegible] abstrahitur est sepa-
rabilis sic diximus [illegible]
[illegible] quod est [illegible] et
est forma [illegible] solum generatio
et corruptio [illegible]
[illegible] nisi [illegible]
[illegible] in [illegible] libri
[illegible] etiam est [illegible]
simpliciter et non separata [illegible]
[illegible] substantia quedam sunt separabiles
separabiles quedam autem non [illegible]
in [illegible] sapientie libro [illegible]
[illegible] sit substantia [illegible]
[illegible] que [illegible] sunt
[illegible] in phisicis [illegible] mo-
tibus [illegible]
[illegible] est [illegible] fundamentum
[illegible] motibus [illegible]
[illegible] in [illegible] locus [illegible] aliud
[illegible] manens [illegible] in toto moti-
[illegible] et [illegible] substantia manens
[illegible] manens in tota [illegible]
[illegible] aut [illegible] et
augmentum [illegible] quod nunc
est [illegible] vel maius et
[illegible] in alteratione [illegible] est quod
[illegible] et [illegible]
de sanitate [illegible] plane
est in motibus [illegible] substan-
ad [illegible] Est hoc autem [illegible]
in mutatione [illegible] substantia [illegible]
[illegible] generatione et corrup-
tione [illegible] fundamentum
[illegible] substantia [illegible]
generatione et [illegible] quod [illegible]
[illegible] et [illegible] in
[illegible] in [illegible]
[illegible] que [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] generationem et corruptionem
[illegible] mutationes [illegible]
[illegible] alia et augmentatione
[illegible] in loco [illegible]
ad fundamentum aliarum mutationum
[illegible] sequuntur [illegible]
[illegible] mutationes [illegible] formam
[illegible] [illegible]

si aliqua nā ē fixū fundamentū
in sua mutatione q eadē sit funda-
mentū fixū in generatione et alteratione
et augmento // Non enim necesse ē si
q h3 mām localē quod eam h3 mām
generabilē et corruptibilē q igr dicta
sit mā sēl ad subiectū et sēl aliud
nō sunt h3 in phisicis dictū ē in lib°
q d' generatione et corruptione vocatur //
Ex omnibus autem q dicta sunt sylogi-
zat q ipsa ē fixū fundamentū
vnū et idem manens in oībus t'is
transmutationibus sensibilū ē substā et nā cor-
porea eius ē fixū fundamentū vnū
et idem manens in oībus t'is sensibilium
transmutationibus / materia que ē substā et nā corp

Capitulum de opinione democriti de
substā q est forma et natura sensibilium

Tunc qui ab omnibus et primis
phisicis concessū ē substā mā-
lem sensibiliū substā mām ē substā
et mām sensibiliū et q̄ i nā q̄ ē potentia
ho ad ult palā aīu dixīmus replicat
eius ad hoc premittens inducit in eorum
une qui dic genuit uob ea substā
sensibiliū que ē sicut actus et nā forma
sensibiliū et d' hac quidem illi sicut
diximus nā pro luserunt similiter
Democritus qui corpora maxima
concessit ē ee sensibiliū in tres p-
mas drās sīml ee estimat
ita q ē tā tū reducitur ad aliq
prīc nā enim eius corpa dicit ē
vnū et idem sz d'r sorlibus
drīs terismatropidiathigi et
simul qui vocat sta3 ut nūz
linearū et angulorum inducit
eo q q hēz athomorum sunt trigona
et queda thetragona et de
aliis figuris tropiti aut quod
in motu et sītu diatco q
qda sunt supposita in composito
queda infra et queda adextro
et queda asinistro et quedam
aū et queda retro · dyathygi
aut dicit ordinem eo q in quibus
dā corporum trigonum tū roti-
da et in quibusda tū thetragono
et in quibusda orthogonum omnium
orisonio et in quibusda tū
penthagono et d' aliis // Ex
hiis tribus drīs sensibilū tunc
dic que sunt nā boni et forme

Non n necesse si quid h3 mām lo
calem hī et generabilem et cor
ruptibilem habē Cūc n dicta
sunt sīml fiet et nō sīml in
phisicis dictū est

uoma aut q quid
ut substā et ut mā
substā confessa est hī at q
potentia
Reliqm eā que ut actu sbaz
sensibiliū dicē que est

Democritus quidem igitur
tres drās sīml ēē estimat
Nā subiectū corpus nā vnū
et idem differre aut a risino
qd est figura · aut tropi qd
est positio · aut dyatisi qd
est ordo

Videntur autem multe dicte esse ut alia quedam composita dicuntur materiali ut que in mixtura quedam mellicratum

has ergo ut dixit quod tres iam omni
similium possunt formaliter dici
videntur autem multe cause ex similium
formalis dicte que ad illas tres redu-
cuntur ut patet. Alia ergo dicit dicte com-
posita que composita materia secundum omnia
[illegible] quorum in mixtura consistit
sicut est in artificialibus mellicratum com-
mixtum ex melle et aqua et in physi-
ca que mixta et [illegible]
in libris [illegible] in corporibus [illegible]
[illegible] sunt multa [illegible]
[illegible]
[illegible] multa sunt [illegible]
[illegible] causis frigidis et humidis et
siccis [illegible]
[illegible] calidi vel actu fri-
gidi vel actu sicci vel actu humidi
[illegible] actu [illegible] vel calidum
et humidum et siccum [illegible]
[illegible] forma ab actu [illegible]
frigidum et calidum [illegible]
[illegible] forma ab actu [illegible]
actu [illegible] medium vel humidum
et siccum [illegible] humidi et sicci
[illegible] calidi et frigidi
[illegible] quod mixtio [illegible]
[illegible] vel duo ad unum [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] que in [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] et [illegible] generatio [illegible]
una [illegible] simpliciter ad medium
calidi et frigidi humidi et sicci
[illegible] mixtum alterato-
rum [illegible]
[illegible] quod qualitates non sunt
[illegible] et ideo quod [illegible]
[illegible]
[illegible] in una [illegible] resultat mixtio
[illegible] actus [illegible]
quod in [illegible] sunt a calidis
et frigidis humidis et siccis [illegible]
[illegible] alterantibus et alterat-
is que fiunt ab omnibus [illegible]
[illegible] et passiuis alterantur ad inui-
cem [illegible] cum qualita-
[illegible] et [illegible] et unum
[illegible] in [illegible]
alia [illegible] mixtum complexionatum
et complexionato [illegible]
et compositum a compositio [illegible]

a complexionato et organisatu ex compo
sito ita forma exit a materia et se
quens retinet virtutes precedencium
tum tamen sit cum simplex ideo non in for
malibus tamen ut per priora e materia
et 2m in 3m et c de ays sic conmix
sunt per mocio quod non videt diversa se con
stitueret et ab aliis sunt diffe
rentiam mixtionem. Alia autem tenens constitucionem
diversam accipiunt a ligatione sicut in
naturalibus corpus ossa sicut unum caput
suturis et ligamentis i. per omnem
has agen capitis 2m Alia autem in ac
cipiunt diversam in fisto ut liber in arti
ficialibus et in naturalibus multa que in fisto
ipso humore conglutinantur Alii autem
accipiunt cum gompho sive clavo tena
stricta unum in alterum sicut in artifi
cialibus archa et in naturalibus fibrorum
pixidis et vertebra Alia accipiunt
hanc diversam ex horum partibus sicut corpus
hominis in physica et dominus in artifi
cialibus et simplicium in naturalibus i. eius
porcione talia accipiunt unum et diversa
Alia autem iterum accipiunt ea a tempore
sicut prandium et cena et mane et meridies
et hodie Alia ex accipiunt a loco ea
sunt ortus sicut species sicut lectus aquilonis
et aquilo et zephirus et humidi Dico
aut loca sunt sunt locus per qualitates
acquisitas et passivas que sunt in ipso
quarum est primum Alia diversam se con
stituunt accipiunt a passionibus sicut po
tencias et qualitates corporis physice ex
rigemios et in quo melior distinguunt
sicut est durities et mollities et spissitudo
et raritas et siccitas et humiditas frigus
et calor ita quod aque sunt quatuor primas
qualitates fortes substantiales elementorum
dixerunt ita quod calor sit forma substantialis
ignis et humiditas aeris et frigus aque
et siccitas terre Dicunt autem prime quam
non est ex quod aliud in se sit qualitas
et ad alterum substantia vel cum eorum quam sint
quelibet facit substantiam et ideo tamen prime qua
litates in sunt eius ut sunt substantiales
formes non sunt ex substantia formales
tamen id est quod accidit substantiam
ex quod in se ipso est substantia Dicunt autem
qualitates ie in se sunt qualitates
tamen non sunt mediata forme prime
deinde cum calidum sit calidius ex
substantia tamen orbis quod aliud quod sit cali
dum sit per participacionem horum et in
hoc veniunt tamen plures formes substantiales

Alia aut ligacione ut capi
tis ligatura

Alia fisto ut liber

Alii clavo ut archa

Alia in partibus horum

Alia a porcione ut lunare
inferius et superius et
impossibile aliqualiter dicitur
Alia tempore ut cena et prandium
Alia loco ut procedere aliis partibus
alia sensibilium passionibus ut
duricie et mollicie et spissitudine
et raritate et siccitate et humiditate

Et hec quedam horum quibusdam
alia omnibus habent et omnia circa
superhabundantiam et defectum

Quare palam quia et   qui
tanens dicatur. Immo enim in:
ferior est quia sic ponitur. Et
sic ponit ipsum super et cristallum
ponit sic ipsum inspissari

Queda vero esse et omnibus hiis
diffinietur. Propter hoc quidam inseri
h. vero contemperari. Alia vero ligari
alia inspissari. Alia autem aliis
differentiis uti sicut manus et pes

Sumenda sunt igitur genera differentiarum
hec namque erunt principia predicti ut
que in magis aut minus et spis-
so aut raro aut aliis talibus
omnia namque hec superhabundantia
et defectus sunt

Participabit non ad se invicem ordinatas
et qui una est positio ad alterum quod est im-
possibile. Videtur autem sicalor princi-
palis a calido sicut scibile [illegible]
[illegible] multa in positione quod
[illegible] sicut ipsa actu [illegible]
[illegible] dicimus [illegible]
hiis qualitatibus differant intendendum est
que sunt signa [illegible] differentiarum calor
[illegible] in [illegible] positio positio [illegible]
[illegible] sicut [illegible]
[illegible] patentis [illegible]
accidit [illegible] Alias vero
differentias accipiunt a quibusdam horum [illegible]
[illegible] et alia ab aliquibus qualitatibus
que dicte sunt [illegible] in hiis quedam
[illegible] superhabundantiam [illegible] secundum
defectum [illegible] in [illegible] sicut
in [illegible]
[illegible] superhabundantiam [illegible] secundum
defectum et in superhabundantiam et defectum
sunt prima [illegible] que apud alia
reducuntur [illegible] que dicta
sunt palam quod [illegible] ea que dant
differentias que constituunt res in esse [illegible]
[illegible] alterius [illegible] demo-
[illegible] indicta [illegible]
dicit enim de differentiis [illegible]
enim [illegible] est [illegible] ponitur
ita positum in esse [illegible] sicut
ita ponit [illegible] sicut [illegible]
et cristallum esse sicut [illegible] inspissari
[illegible] [illegible]
[illegible] calido [illegible] quedam non
esse [illegible] sicut dicimus [illegible]
[illegible] sunt [illegible]
[illegible] ad hoc [illegible] alia non
[illegible] et ligata [illegible] sunt
[illegible] sicut coagulata [illegible] sicut [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] sunt ea que formaliter sunt
[illegible] contingit [illegible] actus
forme [illegible] ipsa [illegible] ut manus
et pes [illegible] in omnibus
autem hiis sumenda sunt prima differentiarum
genera sicut [illegible] in [illegible] ad quas
omnes alie reducuntur hec namque sunt
prima [illegible] ordinis [illegible]
que sicut diximus [illegible] prima quod sunt
[illegible] et [illegible] sicut superhabundantia
et defectum et spissum et rarum que sunt
prima genera [illegible] alia genera [illegible]
[illegible] est [illegible] alia namque que

sub illis sunt que quedam superhabundant et defectus et similiter et de hiis
que sunt in genere se enim quod figura est
separatis gratia corporis omnia enim sunt
principia differentias scilicet asperitatem et levi-
tatem que causantur ex rarto et tanto eo quod
tunc partes ab extremis partibus exeunt
et sunt aspera levibus autem partes in
extrema equaliter disponuntur et hoc
causatur ex rarto tamquam media non exce-
dunt ab extremis et hiis sunt alijs
quibusdam accidit miscere et amittere
esse et hec vel id oppositas autem per
defectus maximo accidit vel sicut in
sicci sunt disposite aliis unicumque har-
monia palam ergo est ex omnibus
inductis quod sicut substantia que est forma causa
est esse quibus hoc habeat esse quod est eius
species et ideo querendum est quod forme est causa
est quod hec esse in natura et sic quibus modo
tunc est quod dixit de motaius necesse est
ad quantum hiis que dixit Causam
quod substantia que est actus omnis tamquam est forma
proportionabilis dicit et ponit et probat differentias
materiam

Oportet autem scire quod hic quod unius-
cuiusque rei vera forma substantia
est id quod maxime sibi propor-
tionale est in potentia ergo dicit
actus enim proportionalis est quod ipse potentie
et educitur de ipsa et hoc quod in substantiis sen-
sibilibus dicit ut patet. Dicimus enim
in materia ante quod sicut forma accipiat
ut actus et sic accipiat ut potentia quod
forma patet de potentia et illi et ideo de
singularum in his generibus et patet et eo
tamquam est potentia que sit utrumque causa forma ger-
ma actus in esse compositi et ut ut
cuiusque quedam distincti causa ergo que sic de
potentia patet sic maxime actus et in
aliis diffinitionibus que non tamen per formam
sed per materiam designantur. sicut causa diceret per ne
gationis sic diffinire lignum et lapidem
tamquam diffinitio id esse actu quod in
dispositione compositio et ut actus propor-
proportionalis potentie patet de materia
sic sic diffiniunt domum dicentes quod
domus est ligna et lapides ad figuram
talem sic ponitur posita et forte in
quibusdam diffinitionibus addimus etiam
causam finalem tamquam causa sit hoc quod
sit Si non preclinus diffinire cri-
stallum dicentes quod est aqua congelata

Si quidem figura aut levitate aut
asperitate aut veto aut tantum

hoc autem est esse inesse aut
non esse

palam itaque ex hiis quia substantia
causa essendi unumquodque quod in hiis
querendum que est causa ipsius esse horum
unumquodque. Substantia quidem igitur nullum horum
nec combinatum actum proportionale

palam itaque quia hinc quidem
alius alterius materie et hec alio
rum compositione aliorum mixtio
aliorum aliud quod dictorum

Ipsi quia diffinientium hii quidem
dicentes quid est domus quia la
teres lapides ligna potentie
domum dicunt

et finiunt consonantes simpho
niam dicimus quod est mixtio talis
soni acuti vel gravis ad invicem dulci
ter vel talis soni percutientis co
dem modo etiam in glossa // Palam ergo
ex dictis quod alterius materie sunt
forme et alius actus et ymago quia
in potentia una a quo sunt ipse et
proportionale motive conveniet et eo
rum alterius materie et potentie
alia est ipsa differentia que refertur ad actum
quod est forma ipsa una et forma in hec gu
dicit ipsa quam dicunt quod communibus
non insensibile forma // Aliorum enim
quia diffinientium actum est ipse aliorum at
in modo et aliorum est ad ad hoc ipse
quod et plures diffiniendo eam que
sunt dispensant // Sicut enim quod est
domus dicentes dicunt quod domus est la
pides et ligna et hii dicunt ad quod
est domus potentie unde ista genera
dicunt materie que dicunt sunt ma
sub potentie ad actum constituta
Alii vero diffinientes domum dicunt
quod est cooperimentum ... aut
corporum aut ad tale forte addunt
et quod et illi in ... dicunt
actum et formam quia est actus potentie
tie // Alii vero ista ponunt et actum
componentes dicunt diffiniendo eam substan
tiam quod est ex hiis ... ...
antium que inveniunt eorum quod predicta
sunt // Similiter enim ... ... quod
consistunt ... in esse sicut ... ...
... et actus in quo completur forma
forma ipsa de potentia // Quod autem dispo
sitio que est in componentibus ... sicut
lignis lapidibus ... ...
esse magis ... ... aut
... sive ... maxime pro
bat esse ... sapientes ar
chitectas // Sicut enim ... ...
... ... potentie actus
sunt // ... ... dicimus quod est
serenitas dicimus quod est ... in
ipso aere hic enim ... aerem ...
... ... materia et quiete ...
... et ... Similiter autem ... ...
dicimus quod est tranquillitas et dicimus
quod est maris equitas ... equalitas

in hac enim differentia maxime est ubi
sit unitas actus et forma et qualitas
sine equalitas sicut quae perfectissime
sunt et palam quod quae perditus quae
sit natura cuius est simile est subiecta tempore
una quidem substantia est ut materia et quidem substantia
ut materia sine forma quia forma est actus
3us vero substantia est quae ex hiis composita
et est illa ad quam refertur dicto et
est quia prima cuiuslibet octavi partem volumus
investigare Capitulum vi quantum ad id
quod est substantia rei significatur per
nomen et est digressio declarans quod licet
omne nomen significat substantiam

Oportet autem digressionem non
ignorare et quod multi non
considerantes oblivioni
tradunt multotiens. Cum enim declaratum
sit quod id quod est et substantia est forma et
actus rei et quod est ultima et simpliciter
continuum et distinguit illa
dicta et aqua quia res diversi et ideo
quaerendum est utrum nomen quod significat substantiam
compositam quae sola differt aut significat
actum ipsum et formam ad differentiam
non obliviscamur sicut in artificialibus
hoc nomen domus utrum sit signum
cuiusdam compositi ita quod significet
hoc quod est tectum ut dicit compositum ex
lapidibus et tectum aut sit signum
actus et speciei facta forme quae est talis
sicut intrinsecus. Similiter autem investigatur
de eo quod est recta et linea sicut dicere
utrum nomen recti et nomen longe
significet qualitatem duorum punctorum
tantum longitudine sola sine latitudine
aut significet tantum duo puncta tantum
distantia cum linea recta quae est longitudo
tanta duobus punctis lateribus in
hac differentia et per hoc duo autem sunt
puncta distantia sicut sic forma sicut
physicorum quaeritur utrum hoc nomen
significet animam in corpore ita quod utrum
hoc significet sicut aut significet animam
cum anima cum ad duo quod est
substantia et actus corporis ad perfecti
organici sicut de hiis de anima sit
dictum est. Ad solutionem omnium predictorum
tandem est quod omne est nomen cuius differentia
nomen aut nomen quoddam est a quo
imponitur nomen et quoddam est cui imponitur
sicut quod omne nomen significat substantiam cum
qualitate. hoc autem est facile videre

in omnibus nominibus que
tribuuntur et in verbis
sicut actus vel cum quod ago
non imponitur et prima substantia
tum et compositum ex quibus et
dicta est cui nomen imponitur.
In omnibus autem quibus
imponitur sicut est cui non imponitur
et ex collectis accidentium et forma
a quo nomen imponitur et est in genere
hoc qualitate sicut id cui imponitur
est substantia. In nominibus autem nominibus
quoque qualitatum plane
illud est hoc id accipere sicut in
nominibus qualitatum licet
non sit quod tamen est in morte accipere
a principio puta nam
tamen per quod distinguuntur
illa aut actus puta et
prima illorum est per substantiam et
tamen per qualitatem. Sed sit
nominum substantiarum substantia et actus
simplices significant tamen
licet substantiam sicut dicunt
substantiam. Tamen fortassis
videtur quod solam qualitatem
significet talis substantia. Et intelligendum
quod licet cum non
sit significata ubi non est
qualitas tamen in ipsa qualitate
est quod est dualis ad quid. sicut
punctum quod est etiam modus quo
id distinguitur ab aliis et hoc
dicitur a scriptis dicitur tamen modus
quo reducitur ad quod non
est modus quo distinguitur
ab aliis et ista talis modi
sufficit quo et hic quod dicta
non sequitur substantiam cum qualitate. Sed dico ente forte — de certe
forsitan dubitabit ab hoc
hoc. cum unum est punctum in quo
non est compositum ut equum
non. Et non est significet
substantiam cum qualitate. Sed attendendum
quod licet simplex sit enim
prima rerum tamen sit desi
sit cum eius ipsum capitulum
primum aliquid tamen non est totum
ad speciem modus cum sit ex
partibus tamen per informationem

sit deviatum e in lib° cat[egoriarum]
h[oc] quo ad hos duos modos
sig[nifica]t s[ubstanti]am, tu[m] qualitate qua[m]
ip[su]m q[uo]d in se e[st] sibi p[er] s[ubstanti]a[m]
et modum [illegible] p[ro]
qualitate. In ind[iuid]uis n[on] a[u]t[em]
que simplicia acc[i]d[en]tia sig[nifica]nt sic
albedo et calor e[st] q[uo]d [illegible]
na e[st] s[ubstanti]a e[t] [illegible] p[ro]
qualitate. [illegible] autem
nominib[us] s[ubstanti]a signific[a]ta [illegible]
que e[st] supp[osi]ti [illegible] h[ab]e[t]
nomine p[ro] s[ubstanti]a q[uo]d du[m]
nom[en] sig[nifica]re s[ubstanti]am, tu[m] qualitate
[illegible] h[oc] n[on] intendimus
Deus Sed at obiiciatur d[e] hoc nomine
deus [illegible] sig[nifica]re s[ubstanti]am tum
qualitate [illegible] quedam
compositio [illegible] q[uo]d n[on]
n[on] [illegible] compo[sitio] [illegible]
tas [illegible]
[illegible] simplicitati diui[nae]
[illegible]
[illegible] significata
[illegible] attributorum
q[uia] de attributis et [illegible]
[illegible] s[ubstanti]a
[illegible] alia sig[nifica]nt
Sed at adh[uc] [illegible]
obiicia[n]t [illegible] nom[en] sig[nifica]t
s[ubstanti]am tu[m] qualitate [illegible] s[ubstanti]a
significata [illegible]
sig[nifica]re s[ubstanti]am tu[m] qualitate et
[illegible] q[uod] e[st] [illegible]
Adh[uc] [illegible]
[illegible] s[ubstanti]a [illegible] qualitas
p[er] intellectu[m] [illegible]
[illegible] adh[uc] [illegible] s[ubstanti]a
[illegible] nomine [illegible]
[illegible]
nomine sig[nifica]t s[ubstanti]am tu[m] q[ua]litate
Sed ad omnia h[ec] [illegible]
[illegible] nomen [illegible]
sig[nifica]re s[ubstanti]am tu[m] q[ua]litate [illegible]
[illegible] p[er] nom[en] accipit[ur]
a qualitate separata [illegible]
qualitas separato intellectu
accipi[tur] et distincto [illegible]
h[oc] nom[en] [illegible] s[ubstanti]am
tu[m] qualitate [illegible] qua
litas [illegible]
nomine [illegible]
n[on] [illegible]
et id n[on] procedit [illegible]
n[on] e[st] [illegible] neq[ue] q[ua]lit[as]
qualitas neq[ue] etiam [illegible]
[illegible]

[illegible] ita [illegible] adhuc intelli
g[e]ndu[m] e[st] q[uo]d [illegible]
[illegible] a quo nom[en] imponit[ur] [illegible]
[illegible] imponit[ur] significatu[m] [illegible]
h[oc] q[uo]d [illegible] ad id [illegible]
et illud [illegible] appellatu[m] et [illegible]
[illegible]
[illegible] appellata [illegible]
[illegible] et imposita p[er] nom[en] [illegible]
[illegible] nom[en] [illegible] significatu[m]
q[uo]d e[st] [illegible] separata
[illegible]
[illegible] logica [illegible] ad actu
[illegible] nom[en]
[illegible] actus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Et [illegible]
[illegible]
[illegible] deus [illegible]
sic [illegible]
[illegible]
actus [illegible] ultra
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
analogia [illegible]
aut talibus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad aliud [illegible]
[illegible]
[illegible]
nom[en] [illegible] actus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] nomen [illegible] ana
logia [illegible] ad actu[m] [illegible] nomen
[illegible] nomen [illegible]
[illegible] accidens [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad aliud [illegible] actu
[illegible]
[illegible]
[illegible] nom[en]
[illegible]
[illegible]
accepta p[er] intellectu[m] [illegible]
[illegible] nomine [illegible]

drut abuirice qz in sit ut esse
nec apposita et forma neqz est constitu
neqz ma et apposita neqz est materia
nec forma sed ut distincta et dicta accipiuntur
absolute et tamen sic dicuntur abun
tur tamen ut sunt hoc dicere ut
ad supra inducta quod substantia
significata simplici est materia et subiectum
ad substantiam quod dicitur quod separata esse hoc est
sed et actu existit et tamen hoc substantia
simplex sit non distincto et separato in
tellectu accipitur Sic in omnibus eius
talibus forma et forme esse non est
idem quod non est separata secundum se a
forma coniuncta materie accipiatur ubi idem
est esse quod est actus essentialis forme et for
ma que non separata accipiuntur sicut
idem est anima et esse anime in eo
quod est creatum ita idem est quod non est
separata ab anima ut non formaliter ag
sit esse aie quod est quam sed hic non
est idem hoc et hominis esse quia hic quod
est quo non idem est esse a se ipso per ana
logiam participationis aliud et quod de
ita dicitur est ut diximus ut anima et
forte hoc dicatur sit esse de quod non
habent duo nomina scilicet actus
et alterum compositum Simul autem et separata
sed alio quidem sunt nomina forme et
actum non conveniunt quia sicut convenientiam
ut composito sed soli actui simplici
secundum diximus licet non faciat ad ad
hoc quod de substantia simplici tamen actus quod est
coniunctus et non separatus et quidem
in homine est valde manifestum quia cum
tunc uterque privat vel substantia con
stituta sed secundum illa ratio quesitum
sit in te ipsa compositione hic est forma
et actus sicut tamen pars intellectu
tibus non et substantia compositione
sed separatus et separatum esse habitibus
hic in compositis constitutus substantia separata
esse licet a licet Similiter autem ut do
mus est capitur separatum et compositum se
paratum esse habet et quod totum simul tamen
est quod compositum et non totum non est hoc
quorum est compositum quod in non totum separatum
esse habitibus et similiter est in omnibus aliis
talibus artificialibus in quibus nunquam
nisi per distinctionem est aliquid
sit perpliminare formaliter esse et
nomen accipit a quadam positione
que tamen posito quod non est perpliminari
separabilis secundum esse distinctum

Cum preliminari eius magis est
ratione tali que sunt alia dicere
esse non est separabilis Similiter
autem licet hoc simplicis est ad et si
res sit annullis et corpus sepa
ratum esse habent accipitur tamen
sed ex homine simplicium est aliud
formale et finale quod est per ea
separatum esse habet a se ipso ea
eius natura que sit separatum
sed esse nec est elementis simplicibus
sicut neqz est ex elementis aliqua
composita secundum substantia quedam
separata et licet substantia dicuntur
esse corpora que constituunt materia
de celestis materia nihil esse de
esse et nec referri ad unum vel
rationem vel esse diffiniri sic
separatum aliquid diximus si
ergo hic separata non est esse et
sicut tamen hoc eandem dicunt
esse substantiam ut composite simplicis
hac sit eandem substantiam separa
tum esse habet est ita esse sicut simplicis
tamen corporis unum autem est esse sim
plicius a complexum sed ut compo
sitione tamen quod teadem ratione separatum et
simplicitate facta sed coniuncta ab ipso eo
quod sit sed non coniuncta simpliciter
sed tamen generationem et corruptionem
esse tamen esse quod licet in hic quod
non sunt sed simpliciter equale
et incorruptibile sed dicitur autem   demonstratum ad ze
est et alibi aliud non quod ut in
artificialibus neqz in naturalibus
aliquid facit speciem ut quia
ut facit in quantum tamen cum eorum
tamen est generationis ut faciatur
sed quod generatur vel efficitur et
est hoc aliud compositum Et
manifestum est quod hoc compositum
separatum sit secundum esse prius
sed vel ut sub illa complexione
simpliciter componitur et sit corpore
sic separatus tamen esse ab ipsis
sic dicuntur corpora non est substantia
que dicta sunt palam non est quod
dicunt quod quedam sit artificialium
et quedam eius non contingit
prius separata sint esse separata
sed et in sunt eius quorum non contingit
sit separatum esse quod esse sit ut
nec tamen compositum in quo in
sit domus substantia vasis et talia
et alia et fortasse ad summe

et genus talium cum ipsum
nam nec subiecta sunt sed accidentia
neque composita et tales formae
non sunt aliud specialiter ab omnibus
distinctum in natura. Sed figura et
talis est forma accidentalis complex-
nec aliud aliquo quam non habet
sed arte constituerunt et substantia
sed accidentalis. Patet consequentia
quia legitur [illegible] [illegible]
esse subiectum [illegible] est subiectum [illegible]
et quantitatis [illegible] sicut
in forma et ipse [illegible] esse [illegible]
sed planta [illegible] futurum
[illegible] compositum [illegible]
[illegible] sed sed lignum [illegible] materia
sunt [illegible] sicut et forme [illegible]
[illegible] ut [illegible] sunt et
inseparabilia [illegible] forme

Lacuna et quaestio quarta et huius quaestio
fuit quod sit una et perfecta substantia differentia

Ex hiis ergo que inducta sunt manifestum est quod si quis ponit substantiam [illegible] quod sic exempla [illegible] non ita est
que est separabilis sicut [illegible] dicunt et
[illegible] non [illegible] corporis neque
materie et sic non [illegible] nomine
sic non [illegible] [illegible] [illegible]
tempus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] eius [illegible] se-
quitur [illegible] [illegible]
[illegible] ponit esse [illegible]
[illegible] dicunt [illegible]
[illegible] aut [illegible] esse separatam
[illegible] que [illegible] separata [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
aut [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible]
quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] argentum [illegible]
[illegible] non sit [illegible] quod non est [illegible] plumbi
[illegible] ea [illegible] argenti [illegible]
plumbi [illegible] [illegible] quod
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] que sunt [illegible] esse
[illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible]
sunt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
sicut ad [illegible] [illegible]
in quo [illegible] ad [illegible] aliquo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] formas
Dubitatur igitur [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] indivisibilia [illegible]
quod [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
Adhuc autem [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aut [illegible] [illegible]
[illegible] indivisibilia sunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
ad non est [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] substantia [illegible]
[illegible] ad quod [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad non sit [illegible]
et non [illegible] aliud [illegible] Adhuc
autem [illegible] [illegible] de aliquo
et aliud de aliquo [illegible]
[illegible] aut [illegible]

videt ee diffile cu no significz
ad de aliquo z cu diffilo sciuz de
sec diffita videt diffic ee diffile
z no diffitu ee diffile Ud aut
hec et habi sicut ip cu dr qd hec
e diffile q sigt aliud d aliquo intelli
gendu p modu signi q talis
dz ee qm in suo intellan claudat
aliquid sicut et actu z forma qd se de
aliquo ptinpate no ipa actus et
forme paralogia Adi pm se in
spiti talis dom e etiam dico no
e vbha diffilis quia hec ino pla
in se no claudit p3 penitus exprite
hec ea quorz dom e d aliquo et ali
quid de quo e id Et cu dz homo
albus tale est Zm qd e diffitu homo
no sigt ad de aliquo ut ia dom e z
id hic nu no e diffile z sile dta
no e diffilis q2 homo biq ul ta
no claudit in suo intellan et in
de ho z ho ho zm q e in sibi non
e diffilis q no sigt ul ee etiam
sigt ens aliud de aliquo sz penitus
hic ee sigt aliud de aliquo Idem
aut e dicta at e al z in omnibus
talibus idem modus e intelligendi
ho qd una vero e q e indiffile q
no sigt aliud de aliquo z qm e ho
diffile q aliud de aliquo sigt

Ca 8m de similitudine diffinitionis ad
numeri ptcr eos qui dicebant numeros
esse substantias rerum eorum q sunt

Pala at ee condicte e
q diffo sigt ad de aliquo q si
quadmodu pitagorici dicunt
sube rerum sunt numeri qm numi no sit
separati nisi sic sicut in unitatu q sunt
quibus nos invenimus z sic diffo sequitur
numi imitatur q si ta tractus z diffinitionis
ee rei z qz ipa re diffita cadit in dran
z ung tu rebus ergo sic nos inanimi
ordinem diffo enim sic quodammodo ee ng qc
ee no et ung sim sz ung qdam In
hoc gen apparet ung magis qq quo
qz sic ung q sic d que distior e cu
dedit dedit in unitatis idcirco z no
ung aliqua sic dicitur qm ita diffa
Dicit adhuc diffinia qno sigt ad
de aliquo satis ponitur e Racio at diffine
nost ipse diffiniens sic qm e diffinitio
p specie diximus z ad eum de mag mos
q de que distiora hec cum per
diuisionis stat ad unitatem in rebus

alam aut quia si sint
aequaliter numi sic sint et
no ut quidam dicunt unitatum

Est autem etiam similitudo numeri ad
differentias specierum in quantum quo
dempto ablato vel addito quocumque quan-
tumcumque minimo, quod est aliqua pars materialium
constitutiva non eiusdem speciei numeri
quam sunt prius sed diversae. Sic est numerus
quod auferatur vel addatur unitas species
variatur. Difformis manent esse tamen quod erat
esse ablato aliquo vel addito, sic est de
rationibus differentiarum cum aliquando
cuiuscumque variantur non remanet eadem
species numeri sed variatur. Sic si addatur uni-
tati fit binarius qui est alia species
a quinario. Sic si dicatur corpus animatum
insensibile et addatur una differentia corpus
animatum sensibile fiet alia species
differentia quia prima est plante et alia
est animalis. Una quidem similitudo est
alia differentia et a prima in numero in-
quantum sicut numerus est differentiis sic differentiae
per locum distinctae sicut alique
quod est distincte de quo prius unus
tunc (?) cum eis dicitur sicut in dictis
numeris sicut aliud sive forma differen-
tia sicut numerus quae parentur in dictis numeris
numerus et non est numerus sed aliqua uni-
tate et sic per unum sicut unitatem formae
nationis sicut unum est in numeris numerus quam
differentia quod est hoc quod est successive
unum tenue et multa differentia et
separatur quam varia et alia non
sicut unitatem differentia cum una est et non
multa sicut nos (?) tenemus, ut in scientia hoc
sapientia libro tertio multa in caritate
voluntatis non sicut differentiae quae ponuntur
in differentiae esto multo amplius et sit
eiusdem ratione differentiae quod quaelibet sit
multa diversa cum non sicut aliter
a prima et ultima differentia sit unius rationis
est ut unitas quidam sensibiliter distincta
ut esse et sic unum penitus et omnino
indivisibile. Secundum sic est ut amplius
tunc quoddam quod simplex sit et unum per-
cendo et actum sic semper divinum est hoc
hoc est differentia differentiae ad numerum quae sic
unus non est similitudo differentiis non magis
genus sed et numerus in specie per differentia
ita quod una sit magis et alia species quam
alia et per magis et minus dicitur hoc alia
dicitur et numerus quod in specie est in ratione nec
quod sic fiunt alia ipsa potentiae naturales
et impotentiae naturales quae expeditivae est
non in expeditive se potentiis naturalibus

sic quod videlicet tamen declarari secundum intentionem de generatione et corruptione dictarum substantiarum separatarum quod contingit et quod est impossibile et de analogia earundem. In multis enim libris 12 sapientie subtilius de istis disputabitur.

Tractatus 2us octavi libri prime philosophie qui est de modis quantitatibus substantiarum que est materia et actus sensibilis substantie. Capitulum primum de materia sensibilis substantie quo comparatur ad factum sensibile

Cum igitur autem iam declaravimus substantiam prout est actus et forma substantie sensibilis oportet tamen iterum iterum estimare de ipsa et declarare modos ipsius et rationem dictiones contingentes de ipsa et eandem quod ipsa est unum et non multa sicut fecimus in septimo ubi ostendimus hoc de sensibilia composita sunt et abstracta considerata. Hoc enim dicto attingimus finem considerationis intentionis primo septimi libri huius sapientie perscrutandum est tamen materia quedam sive sensibilis sit sensibilium. Hoc enim oportet primum intelligere. Et non oblivisci quod licet omnia sensibilia sint ex eodem materiali principio quod yle vocatur quamvis multa sensibilium oporteat esse ex eisdem multibus principiis primis sicut liquabilia omnia sunt ex aqua et corporibus terrestribus et sicut eadem materia communis sicut generantur que est exeuntis ut primum et primum secundum tamen oportet quod quedam ipse et maxime sicut cuilibet sensibilis composita que iam est actus sicut flegmatis alicuius quantitati est propria materia dulcia crassa et subtilia calido digesta colore non rubeo propria materia que amara combusta vel quedam rubea terrestra combusta eorum que sensibilia sunt et fiunt ex eodem principio nichil autem plures materie sunt eiusdem tamen oportet quod una sit materialis ad alia sicut si dicatur quod flegma sit ex pluribus scilicet ex dulci crassa tamen enim crassa ex dulci sicut ex materia priori fit et flegma ex crasso fiunt autem sicut colera resolutiva per rubea quedam sicut ipsarum materiam et tamen rubea resolvitur in combusta ferventia sicut in materiam et colera dicitur esse ex rubeis et combustis. Dicit enim hoc ex hoc fieri sicut ex materia hiis duobus modis aut quia via est ad

De materiali autem substantia oportet non latere quoniam et si ex eodem omnia primo aut ex eisdem aut primis et eadem materia ut principium hiis que fiunt est tamen aliqua propria singulis

ut flegmatis prima materia dulcia aut crassa colere vero amara aut alia quedam et forsan autem hec ex eodem fiunt autem plures materie eiusdem quando altera altera fiunt ut flegma ex crasso et dulci si crassum ex dulci ex colera vero per resolutionem colerarum in primam materiam

Dupliciter enim hoc ex hoc aut quia processu erit

aut quia ex resoluto in principium. Contingit autem una existente fieri diversa propter movens causam ut puta ex ligno et archa et lectus. Quorundam non altera materia ex necessitate aliis existentibus ut serra non utique fiet ex ligno et non in movente causa fiet. Non enim faciet serram ex ligno aut lana

Si ergo igitur contingit ex alia materia facere palam quia ars et principium quod est ut movens idem. Nam si et altera materia et movens et quod factum est

Quando itaque aliquis quesierit quid causa quoniam pluribus modis dicuntur causae omnes oportet dicere causas contingentes ut hominis quae causa ut materia? Eequid menstrua. Quae ut movens? An sperma. Quid ut species? Quod quid erat esse. Quid autem ut cuius causa? Finis

ad hoc ut corpus fiat [illegible] in medio [illegible] principium eius [illegible] in [illegible] principium [illegible] tamen in quadam ex uno [illegible] accidit [illegible] diversitate [illegible] formas [illegible] diversa [illegible] ad [illegible] ex ligno [illegible] sit archa [illegible] artes [illegible] processus et [illegible] hominis [illegible] ad [illegible] forma et movens ad [illegible] quae [illegible] materias [illegible] non [illegible] serra [illegible] lana et lignis [illegible] ut ex lana et ligno serra fiat. Si [illegible] aliqua [illegible] forma [illegible] est [illegible] ars et principium movens quod est ut movens [illegible] sit [illegible] serra [illegible] ad [illegible] sequitur [illegible] idem [illegible] et [illegible] principiis [illegible] et moventibus [illegible] quae [illegible] factum [illegible] sit in artificialibus [illegible] in naturalibus

Causam qualiter et quot dicunt [illegible] ad quas quae sint de substantia sensibili

[illegible] non [illegible] volens [illegible] substantiae et materiae sensibilis [illegible] dicere [illegible] causa [illegible] diffiniri et demonstrari [illegible] modis dicuntur causae oportet dicere omnes causas [illegible] esse causae quesitae [illegible] debeat [illegible] quaeratur quae sit causa [illegible] materia dicemus [illegible] menstrua in [illegible] sit causa [illegible] materia [illegible] quae est causa movens dicemus quod est sperma viri [illegible] causa [illegible] formalis [illegible] et [illegible] quae causa formalis et species dicemus [illegible] esse et [illegible] quae est [illegible] quod est cuius causa [illegible] finis dicemus

quia id est causa finalis que est intenta primum
movens contingit autem aliquando quod ambo
sint idem forte videlicet et finis quia
forte est in quo quiescit operatio moventis
etc est finis motus et generationis
sed forte ad id ad quod sit finis inten-
tionis de hoc autem sicut in 2o huius
sapientie libro declaratum est et quemcumque
dico omnis quesiti causam omnes
causas hic dicit quod oportet quod potius et
a perfectissima et est ipsa demonstratio
posteriorum [illegible] sicut in analeticis pos-
terioribus est determinatum In huius autem
oportet dicere proximas et remotas et generales
causas ut si queratur quid sit propria causa
materia non oportet dicere ignem aut terram que
sunt prima elementa ex quibus componitur
sed oportet dicere materiam propriam et specia-
lem hec est que subiecta est primum po-
tentie ad actum materia enim non fit
cognoscere [illegible] 10o [illegible] per analogiam
sed ad actum quia sicut [illegible] nomen
dicere in [illegible] sicut in [illegible] dictum
est et quia sicut in 2o de physico au-
ditu diximus in generabilibus et phy-
sicis omnis sunt cause quatuor eiusdem
oportet quod circa naturales causas et generabiles sint
versari querentem per reddit omnem causam
si quis recte philosophando versatur
in cognitione generabilis physici
Si enim hec quatuor que dicte sunt cause sunt
possibilium generatorum tunc oportet has et tot
cognoscere In hiis que naturalia
sunt sed sempiterna sicut celestia
corpora forsitan est ratio forsitan enim quedam
physicorum corporum non habent materiam
que sit in potentia ad esse sed que est actum
et esse licet sit in potentia ad ubi sicut
sepius in physico dictum est habent
enim per hoc materiam solum secundum loci
mobilitatem Sed in mixtis non generabilis na-
tura que sit [illegible] sunt sed [illegible] in
que semper actu [illegible] sic
autem est in hiis que [illegible] est
physica sed non sunt [illegible] actu que
non sunt [illegible] quod non est in hiis [illegible]
ex qua sicut sed subiectum in quo sunt et eius
complementum in actum [illegible] sicut dicimus
quod quedam est causa eclipsis et hec non materia ex qua
in potentia eclipsis sed subiectum in se completum

forsan autem hec ambo eadem

Oportet autem proximas causas
dicere ut hominis que materia
non ignem aut terram sed propriam

Circa naturales quales substantias
et generabiles et corruptibiles
necesse sit uti si quis recte
versatur si quidem hee cause
et tot et oportet causas cognoscere
In naturalibus quidem sempiternis
~~sempiternis~~ substantiis alia ratio. forsan
enim quedam non habent materiam. aut
non talem sed solum secundum locum mo-
bilem. nec quecumque itaque natura
quidem non substantia. actionis non
est his materia. sed quod subicitur
substantia puta que causa eclipsis
que materia non est. sed luna
subiectum quod patitur

Tunc causa ut movens et corpus
lumen terra est aut cuius
gratia forsan non est

Tunc non ut species ratio sed
non manifesta si non causa
fuit vel ut quid eclipsis pri-
vacio luminis

Si non addat a terra in medio
obiecta que est causa vel actus

Sompni vero non manifestum
quid sit primum faciens sed
quia ab primum sit. Tum quid est
quid est primum cor an ad
aliquid deinde a quo
deinde quid passio que illius
et non totius quia immobilitas
talis utique sit et per aliquid
pati quod primum subiectum

liud que est secundum eclipsis nec est alia pre
eclipsim que sit patiens ad et deus
de pon ad actum secundum est secundum eclipsis
ipse actum eius apparet quod per speciem et
formam. Et si queratur in talibus que
est causa sicut movens et corpus lumen
non assignatur [illegible] forsan
lumen sive si terra et etiam corpus
umbra cuius non causa sit finis
. Et si queratur in eclipsi dicemus forsan
quod non est quod in talibus ista conveniunt
[illegible] et [illegible] [illegible] et non
[illegible] aliquid [illegible] et [illegible] queratur
que que sit causa et species dicemus quod est
illa que est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] luminis secundum [illegible] et species [illegible]
non est manifesta [illegible] dicens causam
est manifesta [illegible] [illegible] [illegible] sit
causa faciens [illegible] [illegible] [illegible] eclipsis
[illegible] quod est [illegible] luminis non est ma-
nifesta [illegible] [illegible] non addatur causa
[illegible] que est [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] obiecta [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] causa fa-
ciente [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod
manifeste [illegible] [illegible] eclipsis
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est in [illegible] sit sompno si queratur
quod sit [illegible] [illegible] non [illegible] est manife-
stum quod est subiectum quod est sompni faciens
sompnum quod [illegible] loco [illegible] quod non habe-
[illegible] nisi [illegible] actum [illegible] [illegible]
[illegible] Et si dicatur quod subiectum sompni est ab
[illegible] [illegible] quod hoc ab non [illegible] [illegible] ad
[illegible] sit primum sompnum et [illegible] que quod sit
id quod est primum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] hoc sit cor vel aliquod aliorum
membrorum animalis. Deinde [illegible] [illegible]
queratur a quo sit efficiente causa est
sompnus. Deinde queratur que passio in
membris sit sompnus [illegible] [illegible]
[illegible] sompnum quod est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in toto animali [illegible]
[illegible] quod est immobilitas [illegible]
talis. Et tunc [illegible] [illegible] quod ut
primum patitur illa immobilitatem [illegible]
per evaporacionem facta a [illegible] [illegible]
ad cerebrum et ibi infrigidata et [illegible]
ad [illegible] primum [illegible] sive primum
[illegible] [illegible] ut in [illegible] de sompno
et vigilia determinatum est. Et tunc
[illegible] [illegible] [illegible] quod est sompnus [illegible]

dicente quod est et etiam aliis.
Capitulum 2m qualiter idem subiectum est diversimode susceptibile contrariorum
Quoniam vero quedam que non sunt per se
generationem sine generatione per se
et corrumpuntur sunt generatione
per accidens et non sunt corruptione
per accidens sic sunt puncta que sunt
et tolle longitudine species vero et
forme que substantiales et accidentales
hec enim non generantur neque corrumpuntur
nisi generatione simul compositi et corrupto
non enim generatur per se separatum a materia
sed generatur compositum lignum et de omnibus
talibus aliis queruntur et quomodo se
habeant ad terminos generationis et corruptionis
in quinto libro de physico auditu
declaravimus / Sed quia nunc querit hoc est quod
[illegible] quod simul est [illegible] determinatio et
[illegible] determinato sic ex potentia [illegible]
ipsa sic patet [illegible] tunc oportet
quod non omnia contraria fiunt adinvicem
in quibuslibet [illegible] sed diversa contraria
fiunt adinvicem in quibusdam determinatis
in quibus sunt in potentia eiusdem
subiecti salvatio sic album homo fit ex nigro
salvato [illegible] et album homo
fit ex nigro [illegible] salvato et
hoc non est [illegible] subiectum salvatum est
in potentia in qualibet ad utrumque et
[illegible] album actu in se salvatum et
nigrum in potentia est et ergo tunc nigrum
est actu et album potentia et subiectum fit
determinatum materia determinata [illegible]
[illegible] idem salvata [illegible]
est potentia ad ea quorum est transmutatio
adinvicem [illegible] idem subiectum salvatum
[illegible] non sunt transmutabile per se dicta que
non sunt sine corruptione per se dicta
horum non est materia sicut puncta et forme
ut in primo libro [illegible] dixerunt
[illegible] tamen quedam dubitatio quomodo ad contraria
[illegible] que est transmutatio per se habeat in
[illegible] horum que contraria [illegible] dicunt
hoc enim videmus in quibusdam
sicut corpus idem salvatum est
potestate sanum et [illegible] videmus
quod idem corpus salvatum potestate
est quod aqua [illegible] est utrumque [illegible]
sed non est idem modus in aliis quod
videmus quod aqua est materia que
potestate est vinum et potestate est acetum
Sed subiectum [illegible] vini [illegible]

Quoniam vero quedam sine ge-
neratione et corruptione sunt
et non sunt ut puncta siquidem sunt
et universaliter species et forme non enim album
fit sed lignum album

fit ex aliquo et aliquid omne quod
fit fit non omnia utique contraria
fient ex invicem sed aliter
albus homo ex nigro homine
et album ex nigro

Nec omnis materia est sed quorum
generatio est et transmutatio ad invicem
Quecumque autem sine transmutatione sunt
aut non non est horum materia

Est autem dubitatio quomodo ad
contraria materia utriusque se habet ut si
corpus potentia sanum
Contrarium vero infirmitas simul
tunc ambo potentia et aqua potentia
vinum et acetum

Aut quidem cuiusque est habitum

et 2m ſſ^m ma illius ucro
2m priuacom z toto ptr
nam

Dubitacio aut quando ...
z quare vinum non ma[illegible]
possa acetum [illegible]
fiat acetum. z vivens poss
mortuus aut non

Secundum actus corruptiones
animalis non ma [illegible] 2m corp'
mortui possa z ma z aqua
aceti sic ut ex hiis ut e
dic naz z [illegible] itaque sic
transmutatur admunere ad
[illegible] ut sic ex mortuo
at in ma primo

et secundum [illegible] quod perit ca[illegible] in ce
vini 2m substantiam sed aceti non est in
salvata in [illegible] sed po-
tius 2m [illegible] priuacionem speciei vini
Et ideo non in vino [illegible] salvata ma-
[illegible]
[illegible]

noctis et quecumque per tusmioz hu(ius)
sine corruptione huius tusmium et
adhuc si dicatur fit regressus a putrefa-
ctione ad humidum oportet redire ad ma-
teriam primam. ut si ex mortuo dicatur
fit vita oportet quod mortuum resolvatur
ad primam materiam que est elementa
et deinde per mixtionem et generationem et generationem
horum horum fiat. et acetum si dicatur
fit vinum oportet quod resolvatur in aquam
et aqua misceatur ad prius productiva
vini. tunc enim tali generatione
facta in materia educitur forma aut
per generationem vini sed vite in vite
vel semine aliquo ut generationem equivoca
sicut vite stellarum sic generatione vini
ad esse deducatur. sicut est generatio eorum
que ex putrefactione nascuntur et de
quibus alibi determinatum est a nobis.

Ca(pitulum) primum de declaratione dubitationis
et solutione quare diffinitio est unum et non multa

His autem dictis que dicta de
principiis dicamus prout in substantiis
et sensibilibus sensibiles dicens
communiter est ad dubitationem que mo-
ta est in septimo et perscrutanda et de-
clarandum est huius parte solvendo primus
hec autem inducitur dicens quare diffinitiones
et numeros quos posuit esse diffinitiones
omnium substantiarum // dicitur enim que
causa diffinitio est unum et non multa
sed ad dicendum est quod omnium que plures habent
partes et non sit unum coacervatione
vel collectione sicut unus sed ipsum totum
est aliud nec unum quod unitas partes
partes sunt per coacervationem vel corporum
est aliqua una tamen unitate non unitatis
sed coacervatione partium cum aliis
que non sit nec unum sed compositione partium
sit unum plana est causa non nec unum
que ab hac unitates non nec sunt tales
vel tales quod sunt contactus vel agglu-
tinatio vel colligatio aut alia partium
talis que est sicut fistositas continens multas
partes in uno / vel sicut quemadmodum
terminatum est unum diffinitio non quod est ratio
talis non talis est unum una non quedam
coniunctione quemadmodum Ylias que est una me-
tris composita a unum per centum aut
sicut in metro quod est de ordine tercio quod
est unum ordine orationis ordine metri

deinde fit animal et acetum
in aqua deinde fit vinum

Textus com. 15

De dubitatione autem
dicta circa diffi-
nitiones et numeros que ca(usa)
[.]ndi unum

Omnium enim quecumque partes habent
et non est ut acervus quod totum
sed inest aliquid preter partes et alia
causa

Diffinitio vero ratio una est non
coniunctione quemadmodum Ylias sed
per unum esse

et ē spa unitas quia ē una hypostasis
et unu nūc de qua ē ¶ Restat ergo
considerandum quod ē q facit unū hominem
vel quod q tamen ex multis componitur
et quare ē unū et nō multa. ita quod est
plura accidentia que cadunt in eodem
diffinicionem sicut animal et bipes adiungant
et alia faciat illa duo sic ē ut quidam
posuerunt dicunt idem quod animal et ideam
per se animal non ē bipes. tamen cum dicitur
quod homo non ē illa que sunt alia ab
invicem et ergo duo. nō unū vere
ita quod cum participatione horum duorum
homo vere sit homo et nō sunt hec
participationes unius hominis. Item qui vere
sit homo si sunt vere duo sic sunt
duorum participationes alteri et bipedis
que cum sint diverse duo sunt et ideo pro
alia cum nō concurrit ex et alia nō
e dictum ¶ Plato autem est quod si ad quesita
dant ut ostendit. Secundum diffiniciones
et dicit unitate unione et ideo nō
contingit solvere nō contingit etiam
solucionem duorum predictorum que cum dicuntur
ut sunt plura et nō unum in unum si stat
ē vera sic nos dicimus quod individue
hec sunt tamen in ea et hoc quod sic in
substantiis potentiam ad actum id nō
in ea sic actus et forma. et id hoc
est potencie id nō actu. tunc adhuc manifesta
est causa unitatis quod est quesitum nō tamen
debetur hec causa dubitacionis ¶ Ista
cum aporia sit augustie et unde
quantitas ē eadem tamen dicitur si est diffinicionis
quod unius dicens vere bene tamen sic quare
est teres ē et rotundum. hoc enim teres
significat ē diffinicionis et ponatur locus
ipsius quod ei similis sic tale. quare sic unum nec
rotundum et est intellectum ut dicitur
dictum. Quare statim unum hoc quidem
esse unā potentia ipsa sunt teres.
hoc autem forte actu teres quare
ergo tale ē quod est quod potentia ē
eius actu in generato et faciens
est que sit educat ipsum de potencia
eius ad actum eius et nō largitur
ei alia diversitate et multitudine
aliquid pluralitatem sed id quod potentia
ē eius fecit existere in actum
ulla enim penitus sit esse causa
que faciat potencia ipsam actu

ee speram s(ed) 104 e q(uod) erat ee re-
cte i(n) dispo(sitione) e(st) vnu(m) z multa ad de-
cem dispositi(on)e(m) confirme dispo(sitio) z no(n) addu-
sas naturas ma(teri)e et forme sic
nos in auctentis supra declarauim(us).
Et quis at obiciendo dicit q(uod) p(ro)-
omnia s(unt) co(m)p(osita) ex ma(teri)a q(ue) diffinitio
mathe(m)atica p(er) dispo(sitionem) separata sunt a
ma(teri)a. Dicendu(m) sicut in sexto meth(aphisice)
sapie(n)cie li(br)o determinatu(m) e(st) q(uod) q(ui)a ma-
t(er)ialis e(st) i(n)sensibilis ad e(st) sensibilis secundu(m)
illa p(ro)prietat(em) intellectus q(ui)a int(er)cipit
ei q(ua)ndo et tempus, t(er)tio in q(ua)ntu(m)
tale diffinit(i)o hec q(ui)d(em) ma(teri)a id e(st) no(n) for-
ma z actu et mathe(m)atica li(cet) q(ua)n(do)
s(un)t co(m)p(osi)ta ex ma(teri)a sensibili s(un)t in(con)-
cepta ex ma(teri)a intellectuali. Sic exempl(um)
q(uod) e(st) ta superficialis in hac tenue
superficies et materia intellectualis
sed non tam e(st) sic pro et actus
generis non in h(oc) materiam intellectu-
alem vel sensibilem sed ipsa substancia
q(ue) s(unt) ma(teri)a et forma. Et z sunt
vere vnu(m) s(ed) no(n) s(ecundu)m alia tamen q(uam)
sue vnitat(is), sic tamen i(n) que sunt
composita s(ed) scriptus sunt vnu(m) ee ip(s)o-
statim sic alio cadente e(st) vnu(m) sic
z vnu(m) p(er) se tamen e(st) ens ip(s)i inquam
e(st) q(uod) ale q(uod) sic q(ue) ad ens sic cu(m)
vn(um) e(st) aq(ue) z forma aliq(ui)d p(er)se p(ri)ma(m)
ita e(st) vtroq(ue) 104 z aliud vnu(m)
ita tamen q(uod) ens z vnu(m) no(n) sunt q(uasi)
corpo(r)a p(er) q(uod) sunt vnu(m) z hec p(er) ea q(uod)
ens z vnu(m) no(n) ponu(n)tur in diffinicionib(us)
vt pono et actus q(uod) no(n) dicit aliq(uas)
naturas diuersas vel distinctas eiusdem de
quo predicantur. Similiter at sc(ilicet) de eo
q(uod) e(st) q(uod) erat ee s(ecundu)m q(ua)ntitat(is) hec cu(m) p(er)-
se p(ri)ma(m) statim e(st) ens z vnu(m) ita
q(uod) ens z vnu(m) no(n) dicit ea ex quib(us)
co(m)ponitur p(ro)pt(er) q(uod) ulti(m)a h(oc)r(um) subiecto(rum) e(st)
aliq(ui)d ad aliq(uo)d ip(s)is ea p(er) q(uod) sunt vnu(m)
sic. Statim cu(m) p(er)se ip(s)a vnu(m)
p(er) h(oc) tam(en) e(st) ens q(uod) z vnu(m) no(n) p(ro)sunt
venire z vnu(m) q(ui)b(us) generare in g(e)n(er)e
differencia vt diximus vt e(st) in vno ci-
te s(ed) in lin(ea) distincto z separatis
ab ip(s)is singularib(us) q(ui)d(em) vnu(m) ens z vnu(m)
h(oc) ens et vnu(m) eciam p(er) intellectu(m)
no(n) possunt separari ab aliquo hec co(n)tra
solucio est inductis q(ue)stionib(us).

Cam ym de errore antiquorum male solvencium inductam questionem / et de intercoris

Propter hanc autem dubitationem
supius inducta est dicta
valde dixerunt philosophi et causa
dixisti eorum est quod posuerunt plures
disponentes actum dicta quedam condita ex
tsit materiam et formam et ideo posuerunt
necessario contingentia coniungentia que ex
dicta esse posuerunt mediatorum eius
eius actus et potentia sunt genera in-
tus sed expellentia ab eadem substancia
et [illegible] non possunt coniungi
nisi aliquo medio quod [illegible] proportionat
sicut [illegible] et magni coniunguntur
hic pollidum et calidum et frigidum in mix-
to et eo medium volunt proportionem
et quod potest [illegible] sit [illegible] principali
tyra [illegible] et quod sit proportionale / aliqui
autem cum [illegible] corporis quod est
[illegible] et [illegible] que est forma dicit
esse qualitate quadam ita quod forma bene
composita sit [illegible] forma [illegible]
dicta anime sed et corporis sicut dixit
[illegible] [illegible] dicit quod [illegible] duorum actus
et operationes sunt [illegible] sed [illegible]
[illegible] sunt [illegible] quod [illegible] dicit [illegible]
[illegible] esse anime [illegible] [illegible]
mixtam et dicit [illegible] esse [illegible]
et corporis [illegible] unitati [illegible]
[illegible] ad [illegible] sit corporibus / et
sicut dicit quod integre est [illegible] et
quod non habet operationem a passionum
est ipsa / aliqui non [illegible] [illegible]
et quorum tamen errorem [illegible] [illegible]
mediorum dicit quod anima coniungitur
tali corpori mediante vegetabili et
sensibili coniungitur tali corpori mediante [illegible]
[illegible] et vegetabile coniungitur tali corpori
mediante vita ita quod anima talis [illegible]
corpori coniungitur mediante spiritu vitali
qui dicitur de corpore subtile diffusum
per totum corpus et minore [illegible]
[illegible] cum anima vegetabilis [illegible] corporis
terrestre physicum organicum / In
omnibus autem hiis est una et eadem [illegible]

q(uo)d p(ri)us q(ui)a sit unum et non multa
// Cu(m) (com)posito enim p(er) illa sit q(uo)d (con)venit ad (com)posi-
tionem tales vir(tutes) mag(is) est unu(m) q(uam) vir-
tutes est multa // Et simile e(st) q(ui)a cuius
est esse [illegible] (com)plexio e(st) superficiei
et azimus sic ergo medium (con)venit (con)trariis
et anime et corporis d(icitu)r esse medium
in omnibus (com)positionibus et medium
et cum ergo mediat(ur) int(er) (con)trario(rum) medii
sic int(er) (con)tra(ri)a extrema et ideo medii
et medium et ideo p(ro)cedit in infinitum
// Adhuc aut(em) de (com)positiones [illegible]
et [illegible] et azimis et superficiei non fa-
ciunt ut unum s(ed) unum p(er) accidens
q(uo)d e(st) (con)gregatum et adhuc exibit
p(ri)ma q(ue) (con)naturalis (ex) ma(teri)a et for(ma) fiat
hic unum et non unum (con)gregatum //
Causa aut(em) hui(us) erroris q(ui)a p(o)n(eba)nt et endelichie
q(uae)r(unt) unionis ra(ti)o(n)e(m) q(ui)a ut(rum)q(ue) eor(um) sit
d(i)c(ti)s aliq(ui)d et q(uod) p(ri)n(cipi)u(m) illorum
sit actu et sit (con)tra // Ex duob(us) aut(em)
quor(um) ut(rum)q(ue) e(st) in actu nu(m)q(uam) fit
n(isi) unum ut etiam intellectus sit ha-
bere // Una aut(em) ca(usa) unitatis q(ui)a
sic s(ae)pe dictum e(st) in ult(imo) q(uod) est p(rim)a et
de aliquibus [illegible] i(n) [illegible] subiecte
in dispo(siti)o(n)e et e(st) idem su(bstanti)a forma p(otes)tate
q(ui)a potestas eius e(st) actus ult(imus) incho-
ato ut unitatis s(ed) ad actum forma //
Si enim utrumq(ue) separatim accipiatur
tam actu tunc fit ma(teri)a et for-
ma et ad simul fit ergo ad e(st) hec
q(uod) sit ea diu(er)sa q(ue) in unitate e(st) idem
p(ri)us in pot(enti)a et p(ost)ea in actu et q(uo)d
sit ea [illegible] (com)parat(i)o (ex) ma(teri)a et forma
e(st) unum et non multa unum enim ad
e(st) q(uo)d eor(um) [illegible] p(ri)m(um) p(otes)tate in actu
et hoc e(st) cui(us)que quo unum // sic ergo
in alia ca(usa) e(st) ut an(te) diximus [illegible]
q(uo)d e(st) movens ip(su)m (ex) p(otes)tate ad actu(m)
non largit(ur) nova [illegible]
nec facit ip(su)m multa s(ed) unum actu
et pot(enti)a [illegible] Si separat(ur) in ma(teri)a
forma // [illegible] non sunt simplices non
h(abe)nt ma(teri)am et sunt separate sic [illegible]
sine intelligibile hec non h(abe)nt materiam
et hec non educ(un)tur de pot(enti)a ad actu(m)

et hec simpliciter prius partibus sit unum
quam bene et non multa sicut cum non nisi uber-
rimi prius. Capitulum xiiii et est digressio
ostendens rationes eorum qui materiam et formam
unam esse posuerunt et eorum diffinitionem esse
unum et non multa

Oportet autem nos hic digressionem
facere et subtiliter ad hoc respi-
cere inquirere quia diffinitio
sit unum et non multa et diffinibi-
le. Sicut enim que dicta sunt in istoria
sunt errores antiqui sunt dubitantes
circa dubitationes et formidantes
circa diffinitiones ac diffinitum dixerunt idem esse
materiam et formam. et ad hoc secun-
dum istum errorem alii tamen sequentes
ad hoc dicebant totam quandam non esse
nisi congregationem et nil nisi per
cenam [illegible] ac unum. Alii autem
multa [illegible] quantitates ac
et corporis et forme et [illegible] [illegible]
dixerunt de mediis et [illegible] que
sine medio [illegible] coniunxerunt
Sicut enim et [illegible] in [illegible] prime philo-
sophie et omne quod [illegible] [illegible] [illegible]
hii autem qui materiam et formam unam
dicunt esse substantiam et [illegible] has [illegible]
dicunt rationes. Dicunt enim quod [illegible] [illegible]
de [illegible] et quod nil [illegible] nisi forma
dicitur aut quod materia est substantia et forma
est substantia quod substantia est [illegible] [illegible]
et forma. Cum autem nil [illegible]
nisi forma [illegible] et non [illegible] [illegible]
sed substantia [illegible] materia [illegible] [illegible] substantia [illegible]
forma quod materia et forma [illegible] [illegible] [illegible]
materia enim [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
est forma [illegible] [illegible] [illegible] materia est substantia [illegible]
quod est substantia est nomen [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] qualitas non
est forma [illegible] sed [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] est et non [illegible]
non [illegible] aqua [illegible] separata [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod materia [illegible] [illegible]
sit idem substantialiter forme. Si autem quis
dicat quod [illegible] [illegible] non separatur quod materia
sit forma quia [illegible] [illegible] quod materia est substantia et
forma est forma non [illegible] substantia de materia
ut esse vel [illegible] sed ut esse vel idem, cum
[illegible] materia est substantia idem, et [illegible] [illegible]

materia est infecta forma substantie. Et in
hac forma cadit ob aliquam resolutionem
et ideo non sequitur quod materia sit forma
per essentiam. Contra hoc ita obiciunt
dicunt quod quecumque sunt unum quod participant
eadem naturam communem materia autem et forma
sunt unum quia utraque earum est substantia
participant ergo unam naturam communem. Si-
cut utrumque horum sunt substantie nec tamen
horum ad addit super naturam illam nisi
forte modum quendam sicut in tertio diximus.
Cum ergo forma nichil sit preter [illegible]
per essentiam constat esse [illegible] hec duo que
sunt materia et forma erunt prima
et eadem simpliciter essentia. Hoc autem quidam philosophi
quod essentiam communem quam parte [illegible] ambit
multa non dicit et distinguunt nisi
per actus unum autem accipit sub hoc genere
quod est substantia nec est actus nec [illegible] actu
ergo non dividit essentiam [illegible] quod sit
idem cum essentia forme videlicet materia
[illegible] dividi ab essentia que est forme. Alii
autem quod si materia et forma non dicunt in
proprietate et actu et [illegible] non faciunt
differre in essentia eo quod idem quod est in
in potentia [illegible] est in actu [illegible] quod materia
nisi accepta non differt a forma nisi
sic accepta. Contra istos autem [illegible]
[illegible] et actus a forma et [illegible]
non differunt [illegible] quod [illegible]
[illegible] faciunt [illegible] abutuntur quod remanet
sit idem per essentiam. Et maxime
[illegible] quod [illegible] esse quod [illegible] vel [illegible] non
[illegible] significare [illegible]
[illegible] vel privationis et [illegible] nomine
nomine [illegible] cum [illegible] sit [illegible]
[illegible] quod [illegible] non dividit ab essentia
forme [illegible] materia et forma sint per essentiam
idem. Cum autem actus et potentia
sint duo principia [illegible] in quolibet que
sunt in [illegible] libri de
[illegible] sunt ergo principia [illegible]
substantie [illegible] unum [illegible] quod [illegible]
eorum differunt actus autem differunt
ipsum ad unum [illegible] et potentia differt
ipsum ad aliud. Contra [illegible] hiis
que dicunt ipsum non remanet
nisi [illegible] ergo materia et forma
[illegible] potentia et actus sint una

Nam et essentia [illegible] quod [illegible]
natura est essentia et essentia alia
et alia a [illegible] et eadem. [illegible]
dici quod sit essentia et alia quod con-
[illegible] sunt distinguere et
cessante distinguere remanent
[illegible] ergo materia et forma
sunt una et eadem radicaliter
essentia [illegible] et alia quedam ab-
surda [illegible] errates et errare
[illegible] alios [illegible] indu-
cunt [illegible] quod in [illegible]
[illegible] et forma sit idem
in essentia et quod [illegible] essentia non
est alia ab essentia [illegible] quod [illegible]
quod ex aere fit ignis sicut et
nos in precedentibus diximus
ignis [illegible] inchoatam [illegible]
[illegible] et ideo aer est in potentia i-
gnis et ideo ille [illegible]
[illegible] per virtutes agentes [illegible]
[illegible] in aere [illegible]
et [illegible] ad [illegible]
et [illegible] in igne et
ideo dicunt totam materiam esse [illegible]
forme et ignis et aeris et [illegible]
[illegible] hanc naturam [illegible] et [illegible]
[illegible] sit ex aere [illegible]
quod [illegible] substantiam materie
[illegible] ad actum [illegible]
[illegible] quod dicunt [illegible]
et idem per essentiam [illegible]
[illegible] et [illegible] sit eadem per essentiam
[illegible] idem
[illegible] est idem [illegible] per essentiam
et [illegible] est idem [illegible] ergo [illegible]
et [illegible] sit idem per essentiam
et non dicunt [illegible]
[illegible] et [illegible] inve-
niuntur [illegible] quidam
[illegible]
autem si hoc est verum [illegible]
omnia eadem esse per essentiam
quod materia prima est una et ea-
dem omnibus [illegible] reducta
[illegible] et [illegible] ad [illegible]
[illegible] et omnia erunt
eadem. Si autem [illegible] media
[illegible] quod nos [illegible]

[illegible]

... quod intendimus.

Incipit prime phie liber octavus qui est de potentia et actu Cuius primus tractatus est de multiplicitate potentie et actus Capitulum primum que sit libri intentio

Inter omnia que de primis vero entis dicta sunt [illegible] ... probabile [illegible] ... actus [illegible] ... ad investigandum ... potentie completivus / et in ipsis potentie supponatur

[illegible]

Supponatur sequentia

Supponatur potentia prima et inter
mediate rerum / Nunc eadem dicere et investi
gare. nam primo de hiis cum necesse
id quod non est ens / Licet ergo fecimus
libros duos huius sapientie de principiis
substantie inductis indicere de potentia et
actu. libro quarto nono huius sapientie philosophie
prima et dicitis potentia et actu. entis
vero via principia non sciuntur. Quod ita
De primo ente ad quod omnes alie ca
thegorie entis referuntur. hoc est de
substantia in nulla in alia. Dictum est
Nam cum diximus quod secundum substantie rationem
que vere ens est. dicuntur per analogiam
alia entia. ut quantitas quia est longitudo
entis substantie. et qualitas quia est
entis dispositio. et alia entia propter
esse aliquid dicta ad substantiam. omnia namque per
analogiam aliquam rationem habent
substantie. sic diximus in communibus principiis
sive principiis huius sapientie libro in
he 7 3to huius sapientie libris. Quoniam
uero sic exprimitur plurimum entium aliud
dicitur quod sic substantia. aliud qualitas et
aliud quantitas. et unum quodque horum
secundum potentiam et secundum actum. constat quod
potentia et actus sunt entis inferiores entis
Talia cum entia prima quia sunt ut substantiam
qualitatem et quantitatem / potentia sunt
quedam media entis et comparationes. Ideo etiam
hac 2a ratione determinandum de potentia et en-
delechia sive actu. Est autem et adhuc
ratio 3a quia cum de principiis substantie et enti
tatis determinate sit. et ista non fuit et
absolute principiis nisi exeundo de potentia
ad actum. oportet nos hic de actu et potentia
determinare. Primum quod loquitur de po
testate. quia potestas precedit actum quo
ad nos sit in eodem / determinans de potestate
primum determinat primum. scilicet de potestate
que maxime proprie dicitur. licet non sit
utilis ad quod nunc intendimus volumus
eo quod doctrina non est facilis nisi ab
communi incipiamus / Potestas proprie est ratio
mobili ad formam. et hec est potentia
physica. que non est de ista intentione.
eo quod est entis partialis et non de eo
quod est ens / ut plus enim et non inter
magis proprie est potestas et ad actum et

E primo quidem
igitur ente
et ad quod omnes
alie categorie entis referuntur
Dictum est de substantia. Nam
secundum substantie rationem dicuntur alia
alia entia. quantitas et qua
litas et alia sic dicta.

Quoniam uero dicitur ens hoc quidem
eo quod quid. aut qualitas aut
quantitas. aut secundum potentiam et
actum. et secundum opus determina
bimus de potentia et actu

Et primum de potentia que dicitur
quidem maxime proprie. non tamen
utilis est ad quod volumus nunc

plus enim potentia est et actus

eorum que dicuntur secundum motum
solum/ sed ut determinabimus de hac
in determinationibus de actu/ oste-
ndemus et de aliis.

monstr
non solum que secundum motum sunt sed de aliis
sed hoc sit non secundum motum inten-
tionem quia dicemus de ente. loquitur de tali
potestate in determinationibus et distinctionibus
quibus de actu potentiam simpliciter
diuidentes determinabimus/ ostendemus
etiam de aliis actibus ultra quam sunt
actus et potentie veri entis/ sic sunt
dicemus de ente. est vere ens per a-
ccidens/ hic ergo est intentio quando
nos de potestate et actu loquimur/ pri-
mum ... non ens est ad quod est et
... et hoc est una constituta ... pote-
state et actu ... de actu
in ... ens ... per analogiam
potestatis ad actum/ actus etiam sic
forma. sic enim dicunt ultima in actu
... actus non est aliud quam esse
... accipiatur ut actus dicatur
constat ... potentie ...
... potestate ... metaphysicam
et differentias ... non tamen sic
differente. et ... potestatis et actus ...
... ...
... prime philosophie ... doctrine
facultatem ... philosophia po-
testate/ ... autem sic potestate et
actu ... non ... ... et ...
... non ente et ...
... de uno et multo ... sicut
... non ens est unum ... et multa
et de ... eius ... inuestigabimus
... separatis et ...
... illa

Capitulum 2m de multiplicitate potentie et de reductione multiplicitatis ad unum primum

Quod quidem igitur multipliciter dicitur
potentia et posse determinatum
est a nobis in aliis.
Harum autem quecumque quidem dicuntur
equiuoce posse pretermittantur.

Quedam enim similitudine quadam
dicuntur quemadmodum in geometria

Quod quidem ergo multipliciter dicitur
potentia et posse determinatum
est a nobis in aliis distinc-
tionibus quas in quinto posuimus horum
intendit posse que ibi ... sunt
illa ... plura ... que dicuntur posse
equiuoce ... secundum methaforam et non secundum
analogiam ad unum methaforice au-
tem sunt que dicuntur secundum ...
... potentia ... secundum quod ... quedam
... dicitur quedam potestate metha-
forica sicut ea que potentia dicuntur in geometria

ibi enim quedam possibilia et quedam impossibilia dicuntur eo quod aliqua sic vel sic possunt et non possunt sicut dicimus quod latus tetragoni quod subtenditur recto angulo in orthogono tetragono potest in duo quadrata laterum continentium rectum angulum ut infra dicetur per motum exibit de ista potentia ad effectum et cum motus sit actus existentis in potentia ... quod in potentia secundum methaphoram sicut dicta ... [illegible]

[illegible]

et possibilia et impossibilia dicimus eo quod aliquo modo sunt aut non sunt

Quecumque autem ad eandem speciem omnia principia quedam sunt et ad unum dicuntur primum quod est principium transmutationis in alio inquantum aliud est

Hoc autem habitus et impassibilitatis eius que in deterius et corruptionis ab alio inquantum aliud a principio transmutatur

In hiis enim inest omnibus terminus potentie prime ratio

Iterum autem hee potentie dicuntur aut solum faciendi aut patiendi aut ipsius bene quare in hiis rationibus insunt priores rationes potentiarum

Palam quod est quia est quidem ut una potentia faciendi et patiendi

[illegible] pa[illegible] est habere
ipsam potentiam patiendi et
eo quod aliud ab ipso est non
aliud [illegible] quod in patiente
[illegible] habere non quidam principium
[illegible] [illegible] [illegible] principium quidam pati
patiens et aliud ab alio
Crassum non combustibile est te
[illegible] aut fit impossibile Similiter
aut et in [illegible] [illegible] [illegible] facere
ut calor [illegible] edificativa [illegible] quod
in calefactivo [illegible] [illegible] edifi-
cativo [illegible] [illegible] nat
est [illegible] patitur a se ipso
[illegible] non est [illegible] non aliud est

[illegible] impotentia [illegible] impossibile
[illegible] que [illegible] potentie contra
privatio quasi [illegible] [illegible]
[illegible] omnibus potentia impotentie
Privatio autem dicitur [illegible]
[illegible] non habens [illegible] aptum natum
si non [illegible] [illegible] omnino aut [illegible]
aptum natum est [illegible] aut sic pu
ta perfecte aut saltem [illegible]
[illegible]

In quibusdam vero si apta nata
habere non habeant privata
[illegible] hec dicimus

patiendi potentie [illegible] [illegible] [illegible] habere potentiam
[illegible] patiendi [illegible] [illegible] [illegible] ut sit
[illegible] potentia ulterius et [illegible] [illegible] [illegible] con-
tingit [illegible] [illegible] quod est [illegible] [illegible]
simplicibus [illegible] [illegible] [illegible] patiendi potentia
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] passive [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] agendi et calefactiva et e-
dificativa [illegible] potentiam faciendi edifica-
tionis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] a potentia [illegible] [illegible] [illegible] aptum
natum est ad pati [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliud [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Capitulum [illegible] de distinctione [illegible]
privationibus que potentie active opponuntur

Opponuntur [illegible] potentie privatio que est potentia
ad actum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] privatio [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] privatio [illegible]
[illegible] [illegible] potentia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
privari simpliciter [illegible] [illegible] [illegible] aptum
natum habere [illegible] [illegible] uno modo [illegible]
[illegible] [illegible] quod aptum natum est habere
[illegible] [illegible] aut [illegible] privatio [illegible] [illegible]
[illegible] aptum natum est habere [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad audiendum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
natum est habere [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] In quibusdam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sunt privare [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ea [illegible] [illegible] ea apta
nata sunt habere [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de distinctione privationis est
Capitulum [illegible] de distinctione potentie [illegible] [illegible]
et rationabilium

Cuonia no hoz prior
que sunt origines potes
queda insut que st irrationa
queda aut insut aiatis q hent
aiaz que vbi roe pala e quia
etia potez q st roles queda sut
cu roe st roibiles sut q aliis
artes z stie que dr poetice hoc
opatiue sut paze qnceq queda
eni e ars cu roe prim factiuum
Artes at z induste opatom sut
hitus cu roibus aliud fit z hu
fit. z id dicunt potentie que se
hnt ad oe tum esse z zm hunt nos
sapia z stia z intellectus q sunt
virtutes intellectuales no sut mee
potentie sti opatiue stie que sunt
queda pote principia opatiua agen
in ali zm q e ad hoz at quecumq
cu roe sut. sut eedem qriorum q
at st potencie z roibiles sti roe
facientes st vnu cu st z ipa
posi e vita. Natura eni z forma
no agit ut vnu st no e n calefa
ciendi prim. z pom medina no
que e cu roe est sanitat z insi
ta vo hunc e q ro e pom queda
z ipa et eadez ro ondit re z eius
priez q priaco no hz difez sz stitu
p ro. ititus no cu simulit e amboz
sz magis e eius q existit z ro est
hitus alterius at no n dsflexn ab
ipo nec e ga. Eteo hitus stias po
tenciales ee qde griarum ita q cu
vnq zm se alterius no no zm se
st ecia de rem et index sui z obliq
q rem et ipum cognoscimus obliq
Ro eni hitus e quidam secodu se pri
nacomis no no zm se sz posuitq
destini ipius z no priacois e quode
no zm actus Ro eni hitus ondit
formaz sua dispoe no roe at et
ablatone hmqdi ondit griz qd e
priaco. si eni priaco pimo mostraq
ut hz hitu nec natu e hre ondit
negatione hitus s. eni e priaco re
linquit .. cu lapis .. tuer griz
ci ablatom primaco eni e integra

uonia aut hoc quod
in maiatis insut pri
cipia talia illa no in aiatis
z in aia roem hnte palaz
quia z potiaz alie irroales
alie cu roe q st omis artes
sitiue z stie pace st pennia
nali pmutatiua in alio at
inquantum aliud

Et que quide cu roe omis
contrariorum sut eede z que irro
nales vna vniq ut calidu
calefadi solum. medicina at
infirmitatis aut sanitatis

Causa aut quia ro est stia
ro aut eadem ondit re z priaco
no tn similr et est ut amborum
est aut existens magis

Quare nece z stias huiusmodi esse griorum
z ro hmq qd zm se . illiq uero
mo quodammodo z zm actus

na nece z ablacione ondit griu
z n priaco prima contrariu
hic aut ablacio alterius

calida aut calefactiva no fiut in
ead scia aut potentia in habendo
ronem et aia motus hz pncipm

Salubre quid sanitatem solum
facit et calefactivum calefactione
et frigefactivum frigiditate

Sciens vo ambo est enim ambo
quid ro no similr aut et in aia
que hz motus principium

quare ambo ab eod principio
movebit ad ipm copulans
Ideo q secundum rom potentia similiter
potentibus faciut contraria uno
enim principio continetur rone

palam aut quia ipius bene
potentiam sequitur solum faciendi
aut patiendi potentia hac illa non
non semper necesse est enim bene facientem
facere solum faciente no
necesse est bene facere

eo qd contraria redit ad privatione oppositi
et privatio prima ut accidens est ulti-
ablatius ubi natus est in[illegible]
actu in eodem no sunt et sic
dividendum [illegible] potentia est rationalis
potentia est potentia [illegible] in eadem
[illegible] motus [illegible] cum habet
formam [illegible] natura [illegible]
[illegible] ad [illegible] salubre enim
[illegible] non facit nisi calidum
et [illegible] [illegible] [illegible]
non facit [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
sunt [illegible] ad rone [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] sunt ambo [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] privatio
est enim una [illegible] [illegible] ambo
[illegible] [illegible] et [illegible] in anima [illegible]
[illegible] [illegible] habet motus principium [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] habet ambo contraria
movebit ab eo principio formali [illegible]
ea ambo ad [illegible] [illegible] est
enim [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et agunt
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potentia
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] potentia facit [illegible]
idem [illegible] [illegible] ea ante
in [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible]
[illegible] [illegible] principio [illegible]
[illegible] habet in [illegible] [illegible] differt
[illegible] [illegible] [illegible] ad hoc
[illegible] in potentiis [illegible] ad
[illegible] bene faciendi [illegible] potentia fa-
ciendi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] possibile [illegible] [illegible] possibile
[illegible] [illegible] [illegible] possibile
[illegible] possibile [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] potentia patiendi [illegible]
[illegible] posse [illegible] [illegible] posse pati
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Lectio [illegible] est de contradictione [illegible] qui
negant potentiam [illegible] actu [illegible] in
quo [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] et hec est [illegible]

unt au
et qua
edificat
et in aliis

Sunt autem quidam qui non omnino
negant potentiam sed actum
sepius dicunt quidam philosophorum
megarici eadem megar
discipulorum dicunt eum aliquid tunc solum

agit ut dicit potentia non esse
aut actu et sic hoc est
tunc non conspiciunt quod
...

[redacted]

unt aut quidem qui dicunt ut Megarici quando operatur solum posse
et quando non operatur non posse ut non edificantem quando non
edificat non posse edificare sed edificantem quando edificat Similiter
et in aliis 870 173a

[redacted]

Ca [illegible] est de contradictione/ eorum qui
negant potentiam sicut de actu Ca prima in
quo error est explanatiue et proposicio primam
in errore est inducta et hoc est disgressio

Sunt aut quidam qui non omnino
negant potentiam precedere actum
sed potius dicunt quidam philosophi
megarici eadem negant
discipulorum dicunt enim aliquem tunc solum
posse quando operatur non posse autem quando
non operatur dicunt non edificantem
in actu non posse edificare sed edifi-
cantem dicunt posse quando edificat et
similiter eorum in aliis persuadi autem isti
videntur ex ea ratione quam in 2o de physico
auditu et in 2o simpliciter sapientie libro tetigit
dicunt enim quod cum potentia activa sit causa
effectiva sui et causa et causatum sint simul non
est potentia tamen quod nichil novum advenit
potentie ad effectum nisi per motum et
movens dicunt autem quod potentia activa
per motum efficitur agens et sic aliquid
aliud movens quod si concedatur in ista
... sequitur in infinitum et ideo potentia
activa est passiva ... et quod ...
aliquid quod ... Adhuc autem
... in isto ... quod potentia activa
movet ad actum ... quod ...
moveat ad actum et sic ... passiva
movens venit ad actum ... restat
... quod ... vadit in infinitum ... stan-
dum est in primo et dicunt quod non habeat
potentiam ad actum ... non codicione
... quod fecit ... aut nunquam
... ideo potentia activa sit actum et forma
sit ... non sit ... ... erit
... agens et agens non ... sed
agens autem ... et quocumque ... modo
dicatur sequitur quod non est potentia antequam agat
Adhuc autem in ... destituuntur ...
in ipsa operacione ... forma que est principium
potentie agendi ... natura ...
operans ... destituuntur operacione illa
... est ... operatur ... autem
dicunt de potentia passiva ... volentes
quod non sit aliud actus ... quod solum est potentia
passiva ... est actu ... actu ... est
... non ... ad ... potentia passiva ...
... forma ... sit ... est ... ...
in ... potentia passiva sed est cum actu ...
dat ei esse ... ... autem quod ...
... quod isti megarici supponebant
... non ... ... passiva ... ...
... ... agat ...
... agunt ... potentia non precedit

actum non dicunt potentiam non esse
ante actum ... hoc est ea ...
... ... quod ...
... ... quod causa
... ...
... ... que ...
... quod ... ...
agunt ... celestium
... ... ita
... ... ad me-
... mediante ad formam ...
debant negarunt ... formam
quecumque agunt agunt
... ...
... ...
esse megaricorum ...
... quod ... non sunt ...
... ...
... ...
... ... quod ... potentia
passivam actum dicunt non
precedere quam ... in ...
... ... non ...
... autem ... non est diffi-
cile quod ... est ...
alia est activa ... est pas-
siva ... ... activa
... ...
... ... que est ...
... non agit ... ...
appropinquat passivo ...
... ... non ...
est in habitu ... actu
... ... passivum ...
actu agens non movet
de forma ad formam sed ...
eadem forma ... agit
... sit ... ... pa-
... ...
non sit ... ... et ...
... ... est in ...
... ... sufficit
... quod hoc ... non
... ... operacione ... quod
non ... hoc est ...
quod ... est ...
... ...
... ...
illa autem que est ...
potentia activa ... ad ...
... appetitum ... ...
... ... agere quod sit illa

[illegible] forma [illegible] que
agit per suam virtutem et per
hoc patet quod nichil quod dicit de po-
tentia activa // Tamen aut
dicit de potentia passiva michil
est quia licet potentia passiva non
sit in actu aliquo et hoc patet
quod est aptum eius in rerum natura
[illegible] at dicentes de eo rationem
quod nata est suscipere ingenitum
passiva est [illegible] in actu aliquo et
hoc patet quod est aptum eius in rerum
natura / Secundo at dicentes
de esse rationem megaricorum
nichil est quia licet tamen accipiat
a primo quod habeat virtutes
et posse [illegible] virtus primi quod est
in eo per applicationem ad materiam
et efficaciam ipsa et determinata
ad operationes suas et constituunt
perficiunt et [illegible]
et ipsa et tamen sic agit per
eam et non procedit ad actum
et est autem actum primi eadem que
non agit

Quibus autem in eo incon-
venientia non diffi-
cile videre. Palam enim quia
non est edificator si non edi-
ficet. nam edificari - est - po-
tentem edificare. Similiter autem et in aliis
artibus

Si igitur impossibile est tales habere
artes non discentem aliquando et
accipientem. et non habere non
abicientem aliquando aut oblivione
aut passione aliqua

Capitulum de inconvenientibus que sequuntur
ex illa positione

Inconvenientia autem que sequuntur
ad positionem megaricorum non
est difficile videre. Palam enim
quod secundum dictum eorum non est edificator
nisi quando actu edificat. quia secundum eos
idem est dicere edificatorem esse et posse
edificare quod edificator edificare et quod dicit
quod potentia non est nisi actu est. Et ratio est in aliis
potentiis que sunt artes. Nos autem in
physicis solvimus hanc difficul-
tatem quod causa et causatum sunt simul. Dicimus
quod immediata causa edificii non est edifi-
cator sed ars. Sed edificatio est causa secundum actum
sit causa edificationis in edificato secundum
potentiam est autem edificator [illegible]
tem secundum potentiam edificationis et artem
habens est eadem antequam utatur arte. Si enim
dicere quod quando edificator non habet
et potentiam cum nos videmus quod tales
habent artes que nisi discant eas aut
non aliquando non accipiunt per inventionem
et ut [illegible] non sic artem
tamen [illegible] non quam aliquando recipere
et si perdet eam aliquando oblivione aut
passione aliqua corrumpente
[illegible] est apoplexia [illegible]
[illegible] inducit aliquando eam

[illegible]

temporis per maximam etatem ad debili-
tatem volunt moventem. Si autem res sibi
in toto et in partibus incorrupta maneat
et per se vivendo. Tunc sequitur quod illam
potentiam quam quis acquisivit ab actu si-
ne mutatione sibi quod non habet licet
in subiecto quod absurdum est valde. et iterum
quod statim edificabit tunc quoniam
de eis qui accipit actum quam ante
prius non habuit quam non edificabit
Eodem modo ingerens sequitur in potentiis in-
animata. Non enim habent potentiam
non aliud dulce nec frigidum nec
calidum nec amarum neque qualitatem
solido et aliquod sensibile in potentia quam non sentiunt
convenit ergo dicere quod incidant in eorum
errores prothagore qui dixit
veritatem rerum non esse nisi apparendo
sensui vel in ymaginatione. Cuius erroris
rationem destruximus in quarto. Sapientia ho
Eciam sequitur autem inconveniens potentie quod al
sensum non habet nisi qui sentit actu
tunc sensus est potentia quam sentiendi
Si ergo cecum est quod non habet visum et aptum
natum est habere ipsum et quod tale est cecus et
in esse salvatur sequitur quod ipsi eidem ho-
mines sepe ceci sunt et surdi et puro
die et eodem, cum recens eum actu non
utuntur visu et auditu. Amplius si
hoc dicitur et veram rationem est impossibile
quod privatum est potentia. Tunc sequitur quod in potentiis
quod impossibile est fieri quod non fit vel fieri
est tunc actum. Sed quicumque dicit
quod hoc est vel futurum est quod impossibile est fieri
mentitur. Impossibile enim significat privatum
potentie sumendi sequitur hoc quod non potest esse
hoc qui dicit potentiam non precedere actum
et quod nihil fit nisi futurum est. Iste ergo
rationes megaricorum auferunt motum
qui est continuus in potentia actus et aufert
generationem que est finis motus quod fieri mo-
tus et generationem non est nisi eorum que possunt et
possibile est ea fieri. Tunc istas rationes
qui stat non habet potentiam ad non
standum et quod stabit et quod sedet semper se-
debit cum non habet potentiam ad non seden-
dum. Numquam enim stabit si non tunc actu
sedet. qui enim privatus est potentia
surgendi impossibile est ei surgere quod non potest
ipse privatum potentie sunt. Si autem in
convenit non contingit dicere et convenit pa-
lam est quod potentia et actus sunt differentia

aut tempore. non enim utique
erit corrupta. propter quod cum
cessaverit non habebit artem
iterum quae statim edificabit
qualiter accipiens

Et inanimata utique similiter 3a ro
nec enim frigidum nec calidum nec
dulce nec omnino sensibile nihil erit
non sentientibus. Quare
protagore rationem eis dicere continget (contingit)

At vero nec sensum habebit nullum [illegible]
si non sentiet nec operetur
Si igitur cecum quod non habet visum ap
tum natum est et adhuc
cum que ceci erunt sepe et
surdi in die. Amplius si 4a ro
impossibile quod privatum potentia
quod non fit impossibile erit fieri
sed quod impossibile est fieri dicens aut
est aut fore mentitur. Impossibile
significat

Quare hec rationes auferunt mo
tum et generationem. semper enim stans sta
bit et sedens sedebit. non
enim surget si sedet

impossibile namque est surgere quod non 5a ro
potest surgere. Si igitur non contingit [illegible]
hec dicere, palam quia
potentia et actus altera sunt

[illegible]

Ille uero rationes potentiam et actum
idem faciunt. propter quod et non paruum
aliquid querunt destruere. Quare
contingit quod possibile quidem aliquid
esse. non esse autem. et possibile non esse
esse autem. Similiter autem et in aliis ca-
thegoriis. possibile vadere non
vadere. et non vadens possibile vadere.
Est autem possibile hoc. cui si
existit actus. cuius dicitur habere
potentiam. nihil erit impossibile. Dico
autem puta. si possibile sedere et contingit
sedere. huic si inest sedere. nihil
erit impossibile. et autem moueri aut
mouere. aut stare aut statuere. aut
esse aut fieri. aut non esse aut non fi-
eri. Venit autem actus nomen
quod ad endelechiam componitur et ad
alia ex motibus maxime. videtur
enim actus motus esse maxime

Propter quod et non existentibus non
assignant moueri. aliis autem
quasdam kathegorias. puta in-
tellectualia et concupiscibilia
esse non entia. mota uero non
esse. Hoc autem quia non entia actu
erunt actu. Non entium enim
quedam potentia sunt. non sunt
autem quia non endelechia
sunt

Et quod potentia non [illegible] est actui
Deinde cum dicit Ille uero rationes potentiam
et actum idem et indiuisa faciunt. propter
quod non paruum quid querunt destruere
illa enim destruit omnem motum. generationem
augmentum. appetitum. et mansionem. et generaliter
omnem potentiam que est [illegible]
et oppositum [illegible] Secundo ostendit
quod contingit aliquid esse possibile et possibile
non esse et econtra. et non solum contingit
in substantia sed similiter contingit hoc in a-
liis kathegoriis quod possibile vadere con-
tingit non vadere. Est autem hoc possibile
cui si ponitur inesse actus cuius inesse
dicitur potentia nihil sequitur impossibile
Dico autem exemplariter. ut si ad
dicitur possibile sedere. ponitur inesse actus se-
dendi nihil sequitur impossibile. et eodem
similiter in eo quod possibile est [illegible]
mouere et moueri. et in eo quod possibile
stare et statuere. et in eo quod possibile
esse et fieri. et in eo quod possibile non esse
aut fieri et in similibus aliis est eodem
modo. Et deinde cum dicit Venit autem actus
enim nomen [illegible]
sit [illegible] ad endelechiam sive perfectionem
quod actus dicitur [illegible] et perfectio
sui [illegible] in actu. Et ideo actus
refertur ad alia maxime que sunt [illegible]
[illegible] et que sunt per motum unde sit
actus et perfectio. Et actus [illegible]
[illegible] maxime [illegible] motus
[illegible] quod [illegible] non
est [illegible] actus imperfecti [illegible] motus
Et hoc est [illegible] quod ista nomina non attri-
buunt moueri hiis que non sunt. Sed tamen
[illegible] que non sunt [illegible]
[illegible] sed etiam in aliis kathegori-
jis in quibus est motus [illegible] non
per actum. Intellectualia [illegible] et concupisci-
bilia dicit non [illegible]
[illegible] ista non sunt. [illegible]
[illegible] actu [illegible] endelechia et non [illegible]
ea non esse mota. Hoc autem [illegible] dicit
quia sola sunt entia que sunt actu
entia. [illegible] motibus [illegible]
potentia sunt [illegible] non entia
[illegible]

qua sic iam dictu e illud no e
quod no e endelechia aut factus
no sunt ii p motu Et quorum non
e motus no e actus vel ee etc
ea que in aia sunt ut rales po-
tencie et ea q sunt in m an mo
tu sunt absolute no entia ut dicit
Si aut concessimus ea q dca sunt
i posibus analect q vim qua dr
pole inquit ad ipm sequitur ee
vel non esse tunc palam e quod
contingit dicere q at sit impole quin
q est omo q si impossibile erat omo
tunc no pruiat aliquo sm q ee impos
sibilitatem vane creduntur in pole
talh q no est sed tu dr q aut omo
no e hoc dr impossibile cenndi
id vnde hic dicitur no sit sunt vera
aliquid possibile e ee et q id idem
omo no erat et fugienda sunt
ipolia sit ee illa cum omo no
erunt Dico aut hoc exemplando
ut si quis no geometricus dicat
q pole est dyametrum commensurari co
ste et tn omo non commensurabitur
ille enim sic dicens no cogitat
hoc impole ee sed potius supponit
eius finitum cum finito comensura
ri et numerabile sz no incomensurabile
et si sunt tamen quia non commensuratum
q vult sequi vni parti ee cause
i dyametrum commensurare fingere p
titudinis commensurari coste nil enim
phibet q at q impole est ee vel fi
aut no sic a no fiat sz tn no pt
dici q hoc omo no e nec fiet quia
id q omo nec est nec fiet e impole
Et tn sunt que ponunt me
garum sunt id qd pole e ee nullo
e vel fiet sic iam diximus quod
nec e no ht potenciam quod sit et quod
e impole Et quod e impole fieri
nec e nec erit Persuadem enim p
totum polis qui dicit fetum e q no
e vnus actu sz tn pole erat fieri
Et ad hoc no est quis aliquis inpole
No e enim hoc fm Et impole sz po
tius fm Et pole Et iam nil sequitur
impole quod diximus ee quod no est
q tn pole e ee Et silis at ad hoc
q dca sunt pala e q si nos posuimus

Si aut est q dictu est pole qua cōsequitur
imposte sequitur

Pala q no contingit verum esse
… verum pole … est …

quod dicit quod pole hic no
… …
est quid est et impole esse
… …
sic distingat

Dico aut puta si quis dicat
scilicet
dyametrum commensurari no
tn commensurabitur no cogi
tans impole esse quia nil p
hibet aliquid cum esse pole
aut fieri non esse vero aut
no futurum sed illud necesse
sic et supponatur esse aut fieri
q no est qualiter pole aut
quia nil erit impole no

No enim est idem fm et impole
nam te stare nunc fm qualiter et
no impale
Est aut palam quia

si a erit necessario b erit impossibile

erit a et b necessario erit possibile

Si non necessario possibile erit nullis

habitis non erit possibile Sic autem a

possibile ergo quando a possibile erat esse

Si ponatur a nunc impossibile quod

accidit b autem necessario erit sed

erat impossibile esse sicut erant ipse

et si impossibile necessario a necessario

et b erit si erat quod primum impossibile

et similiter

Et per consequens ac et quia propter hoc est

Si ergo a sit possibile et b erat

possibile si quidem sit sic se habeat

ergo a erit necessario b erit simul

sit sic habitis a b non erit

possibile b ita ut a b sic habe

bat ut positum est et sic

a possibile erit necessario b possibile

erit si quidem a necessario est b erit

non possibile erit et necessario erit

b erit si a possibile sit sicut

si sit a et quando et

quod b sequitur ad a quod si tunc sit quod a

est tunc b est et si a possibile est esse

necessario quod b possibile est esse Sic ergo demonstratur

quod hac non esse necessario quod impossibile

possibile sit esse a b ponitur inesse tunc

nihil prohibet hoc non esse quod tunc possibile

est esse scilicet quod a erit non potest esse b ergo

b non sequitur ad a quod est contra hypothe-

sim Si ergo a possibile est esse ergo quando

a est esse si ponatur inesse nihil accidit

impossibile accidit autem duas negativas

impossibile est scilicet si a est b esse et non

quod duo esse impossibile erat esse Et haec

sunt dicta quare possibile est esse a possibile

esse b ex hypothesi ponatur ergo a esse

scilicet b esse quod erat duo negativas

esse similiter quod erat ostendi et quod positum

similiter ostendi impossibile est esse ergo

b ponatur esse scilicet quod b impossibile est esse

quod est valde absurdum Item enim erat

impossibile esse b cum a ponitur esse

etc. ad quandam quam plurimis b

sequitur ad a sequitur quod si necesse sit quod

possibile est esse a sequitur quod etiam necessario

sit impossibile esse b et sic haec est impossibile

duas negativas ergo etc. ostendendum

est quod si possibile sit esse a etc. si possibile

est esse a impossibile est esse a scilicet quod si sit

ponatur ad esse a impossibile est esse a quod etiam

sit ponatur ad esse b impossibile est esse b

Ergo a est possibile sit ponatur

ad esse a sequitur necessario quod et b est possibile

Sit enim possibile est quod a et b se habeant

adinvicem ergo a existente necessario est etiam

b esse Si autem sic se habent adinvicem

a et b scilicet duas negativas quod b non

sit ita ponitur quod b impossibile sit esse

tunc est scilicet quod a b non se habent adinvicem

ut dictum est contra hypothe-

sim Sequitur enim ex hypothesi quod

si a impossibile est esse quod necessario b possibile

esse tunc possibile esse a quod etiam b sit

necessario ex hypothesi necessario enim est quod

b sit possibile et sit possibile si autem possibile

aliud similiter ipsum hoc sit quod dictum

est tunc scilicet quod si a est et quando

et ut a erat possibile esse tunc necessario

181

91

2m omnes eosdem modos est et possibile et id quod est ? ... megaretorum ... quasi
Textus nonus qui est de potentiis ... la prima de rationibus precedentium ... actus suos

Omnibus autem ... indistincte ... attendendum quod quedam sunt ... potentie ... consuetudine ... moralis ... cytharizandi ... disciplina doctrina vel inventione ut potentie ... intellectuales ... ex ... existimo et tempore ... operationes ... potentias ... actionibus ut dicit megarenti ... consuetudine ... similes operibus ... more ... consuetudine doctrine vel inventione ... potentias ... consuetudine vel doctrina ... potentias ... pati ... operationes ... operationibus ... potentie producunt ... possibile est aliud potentis ... potentis ... dispositione sive ... potentiis ... unica ... potentia ... potentia ... potentias ... potentias et ... augmentationem et ...

ut tam possibile et id ... necesse

mnibus autem potentiis ... expertibus ... quantitatibus ut ... consuetudine ut que est ... landi ... disciplinatum ut que est actuum

Has quidem necesse eos qui exercitati fuerunt habere quoque consuetudine et ratione

Non tales autem et tales que sunt in pati non necesse

Cum autem possibile aliquid possibile ... et quando et quomodo et alia necesse adesse in diffinitione

Et hec quidem non rationem possunt movere et potentie eorum non rationem hec autem irrationales et potentie irrationabiles et illas quidem necesse in animato esse

habet non in manibus

Nota est quod altum aliquando est quam grauius est

et humidi aliqua autem que sunt naturales
non est in manibus in animato vel et
in inanimato oportet tales esse omnes dictas
potencias ut possint agere vel pati
quando propinquant passiuo et passiuum
quando appropinquat potencie actiue // Quidam
sunt potencie quas non necesse est agere
vel pati quando appropinquant passiuo
vel potencie hec est autem actiua cum agit
appropinquat passiuo et passiuum patitur quando
appropinquat actiuo // Quidam cum omnes sic
quod hoc est verum tamen sunt naturales potencie
sunt actiue potencie alie autem sunt rationales
sunt potencie contrariorum videlicet quod ab illis
illud agunt quamcumque appropinquant
et tamen quod oportet oportet quod ab alia quam
fuerunt sunt et hoc est impossibile licet
cum potentia sit contrariorum ut non simul
faciet quidem // Uel patet quod oportet horum
quam aliud dicimus ab aliis quod principium
est eius et intendit ne simul agunt
quando appropinquat quod eam quam agunt
Dicendum autem hoc est certum hoc est appe-
titus et prohesium hoc est eligendi
tales cum potencie quod volunt est dum
et quando sunt contrarie et tamen quod oportet
tamen non agunt si agere appetant
et eligunt quod cum talis potencia desi-
derat hec maxime faciet quando habet
tamen quod oportet existit in tali dispositione
sic patiens sicut illud et quando passiuo quod
agit appropinquat potencie ergo quod est po-
tens [illegible] est idem agere quando desi-
derat id enim habet potenciam et habet
hec facere // hoc autem facere presente pas-
siuo et sic habente potest sicut // Cum
autem aliter se habeat facere non poterit
unde oportet non in conditionibus talium ponere
addendum quod agat in id cui appro-
pinquat si ut [illegible] prohibeant po-
tenciam eius ut est potencia faciendi
habebit facultatem faciendi // Di-
cendum autem quod non oportet hoc facere
de facultatibus sed sic ut et quando
et huiusmodi per hoc et iste sic de-
terminat non oportet addendum vel aliquid
aliud per hoc intendit Cum talem
conditionem que dicte sunt quod possit

ut qu̅ et quomodo. Istis enim satis
p3 q̄ que determinata sit exterius pro-
hibeat. hec enim que sunt exterius
prohibentia auferunt quedam eorum que dicuntur
in diffinitione sui determinaque conditionem
potentie. Si enim exterius aliud pro-
hibeat non erit applicatus pativo vel
pt in ipm ipt q̄ et cetera qui tales po-
tentie sunt rationales aut irrationales
facit dicitur quia ut non sunt facientia
ea que unum contrariorum plurimum alium fie
tisso ad exigit prohibens sic
enim non hec fie sua faciendi contrariandi
potentia non est ad faciendum potentie
sed futura quia simul faciendi factum
enim ea quorum sit pōū eorum est at
unum pse et alterius passivam ipsius
et non sunt non potest esse quia quorum
est potentia talis. Capitulum 3m de modis et
dispositionibus que conveniunt
actui

Quoniam autem iam dictum est de potentia
que dicitur secundum motum determinatum est motus
pse erat in actum determinabi-
tur quid est actus et quale quid etenim
dividentibus enim et distinguentibus
actum erit simul cum hoc manifestum pos-
sibile quod secundum potentiam dicitur hec cum determin-
tionem determinavit quod ea respectu habent
admirationem et non sic unum concretorum
non differt cognoscitur ut ergo in uno
actum non enim solum hoc dicimus pote
sive potentiam est aptum est movere ad po-
testatem activam aut moveri ab alio
ad potentiam passivam sed et alio et aliis
modis propter quod querentes de actu superius
et longe de quibus potentia alius et diffe
modis dicitur est autem ut generaliter di-
catur actus rem existere existere non ita
quidem existere sicut dicimus aliquid
potestate existere. sicut in ligno dicitur
existere mercurium et sic dicitur
in toto existere medietatem eo quod mer-
curius aufertur de ligno et de toto
aufertur medietas et sic dicimus
existere qui sciens non speculatur in
actu quia tunc potens est speculari et ea
eius in habitu sed in potentia est et
non in actu aliquid agunt. id autem
quod est actu singularis sciens existentibus
et separati. hoc autem quod dixit volumus est

noniā aut de pōa
dr̄ s'm motū dictum
est / de actu determinemus quid
est actus et quale quid. Et
n. pₒₜₗₑ simul manifestum erit dividen-
tibus / quia non solum hoc dicimus
potentiale. quod aptum natum est movere
aliud. aut moveri ab alio
aut simpliciter. aut modo
quodam verum aliter. querentes
et de hiis supervenimus. Est
autem actus. existere rem non ita
sicut dicimus potentia / dicimus autem potentia
ut in ligno mercurium. et in
toto medietatem / quia auferetur
utique / et scientem et non specu-
lantem si potens sit speculari. hoc
autem actu
Palam autem quia in singularibus
inductione quod volumus dicere

et non oportet omnis terminum querere
sed proportionabile conspicere.
quia ut edificans ad edificabile
et vigilans et ad dormiens.
et videns ad claudens oculum
visum autem habens. et separatum
ex materia ad materiam et elaboratum
ad inelaboratum. est aliquid et
huius differentie alteri parti sicut
actus determinatus alteri autem
possibile

Dicuntur autem actu non omnia similiter
sed aut proportione ut hoc in hoc aut
hoc ad hoc. hec quidem ut motus
ad potentiam illa vero ut substantia
ad aliquam materiam
Aliter autem et infinitum et vacuum
omne et quecumque talia dicuntur potentia
et actu multis entium ut videnti
et vadenti. hec enim quandoque con-
tingit et simpliciter verificari.
aliquando hoc ut visibile. quia
videtur. illud vero quia videri
possibile
Sed infinitum non ita
potentia est tamquam actu futurum
separabile sed notitia.

Est manifestum inductione omnium eorum
actu quae in actu existunt. omnia enim hec
separatim et singulariter existunt. Ta-
lis autem inductio sufficit ad actum ma-
nifestandum. et non oportet quod nos quam
libet diffinitionem singulis actibus. sed su-
fficit considerare id quod actus est pro-
portionale. aliis potentiis dum respectum
ad ipsam. quia sicut se habet edificans
dum actu ad edificabilem qui po-
tens est edificare. et non edificat. et
sicut se habet vigilans ad dormientem
qui non dum vigilat. et sicut se habet
videns actu ad id quod claudit o-
culos. et tamen habet visum in potentia
et non dum videt [illegible] visibile. et sicut
se habet id quod [illegible] et separatum est
a materia ad materiam. que est in potentia. et
sicut se habet perfectum in actu ad id quod
actu quod est in potentia. itaque ex
qualibet differentia actus ad potentiam et
diversis differentiis alterius partis illarum
divisionum. et [illegible] sicut
[illegible] quod est in potentia [illegible]
[illegible] enim [illegible] in
actu [illegible] sic hic actu dicitur esse
perfectum et hec [illegible] actu. aliquando enim
dicitur actus sicut motus comparatus
ad potentiam [illegible] est actus imperfectus
aliquando vero dicitur actus sicut forma que est actus
[illegible] actus. ad aliquam materiam [illegible] qua
[illegible] in potentia. alio autem modo ab aliis
duobus modis dicitur infinitum in potentia
et [illegible] talia [illegible] illorum [illegible]
[illegible]. et actu [illegible] sicut [illegible]
[illegible] sic dicitur [illegible] et videns
videnti et non videnti et eo visus quod
videtur. omnia illa contingit aliquando
simpliciter esse. quia [illegible] de potentia ad
actum. [illegible] actus tota po-
tentia [illegible] et sicut visus enim
[illegible] dicitur [illegible] actu et potentia. dicitur
enim visus ad quod [illegible] actu. et
aliud dicitur visus quod videri potest. et [illegible]
[illegible] est visus [illegible] actu [illegible]
autem [illegible] eodem modo [illegible] in actu [illegible]
[illegible] et separatum [illegible] actu
[illegible]. sed [illegible] est infinitum

sine sua ratione ex potestate contrarium
non tollit a materia determinatus enim non
cadit et facit actu infinitum de
facto divisionibus nec ita cadit ipsum
quod faciat separationem. Infinitum
actu sed potentia sic est quia conclusioque
divisionibus acceptis ultimo remanet ac
tempus in vero continuum et ea acce-
pta sunt simul. Sic in 2o de physico
auditu declaratum est. Ergo quod manife-
stum erit nobis quid est actus et qualis
est accidens. Capitulum 2m de modis
quibus aliquid dicitur et maxime sit
in potestate

Sicut autem diximus de de-
terminatione actus ita oportet dicere
de determinatione eius quod est in poten-
tia aliquo determinandum est enim a nobis
quando unumquodque dicitur esse in potestate in
aliquo et quando non non enim dicimus quod quod-
libet sit in potestate in alio quocumque modo
est una causa. Quemadmodum quod ut terra homo
sit in terra potestate aliquo sed magis sit
potestate in terra cum iam facta est sperma
completum ex quo fiet homo tunc cum re-
vera res sit in potentia quod est in proxima et
remota vel in eo in quo est sit in materia
proxima et completa cum omnibus dispositionibus
nec adhuc est in materia propinqua in poten-
tia secundum quamlibet modum primum secundum
modum comparationis cum quod educitur de illa
non enim a medicina que est potentia sanan-
di quodcumque et quomodolibet sanatum
secundum quod in potentia est quod fortuna vel
casu educitur est ex illo sed id quod est ipso
termino in aliquo est determinatum ad sanitatem
in medicina salubre potestate dicitur
ex quo cum potentiam acceperit sine sanitas
sanitas tunc autem diffinitur est quod est in
potentia tali enim quod contradicit in potentia
potestate est sicut in artificialibus
in quibus prius de aliquo esse in aliquo
sic in potestate quando fit ex illo statim
volente artifice si nihil exteriorum
prohibeat et similiter est in sanato
ipso sanatum est in potentia in illo ergo
fit sanitas si nihil ex parte sanati
prohibeat si enim aliquid exteriorum prohi-
beat ex parte facientis vel sine tunc

eo quod non deficiat a divisione omnino
esse potentia sed actu in
separatione non. Quia actu quod
et quale et aliis similibus
manifestum est nobis

Quando autem est potentia
unumquodque et quando non
determinandum
non enim quandoque est

Ut terra generatione est potentia
homo autem non sed magis cum iam
fiat sperma et neque hoc similiter
forsan

Quemadmodum neque a medicativa
omne utique sanatum neque a fortuna
sed est aliquid quod possibile est et hoc
est sanum potentia. Terminus autem
eius quod est ab intellectu actu fit
ex potentia ente quando voluerit fit
nullo exteriorum prohibente

Ibi autem in eo quod sanatur quando
nihil prohibet eorum que in ipso

Similiter autem et potentia domus si nihil prohibet eorum que in hiis et materia fieri domum, nec est quod oporteat adici aut removeri aut permutari, hoc potentia domus.

Et in aliis similiter quorumcumque extrinsecum est principium generationis, et quecumque in ipso habente, quecumque nullo extrinsecorum impedito erunt per ipsum. Ut sperma nondum; oportet enim in alio permutari.

Cum vero iam per principium proprium fuerit tale, iam hoc est potentia; hoc vero eget alio principio, ut terra nondum est statua potentia; permutata enim erit es.

Videtur autem quod dicimus esse non hoc sed illud, ut archa non lignum sed lignea, nec lignum terra sed terreum. Iterum terra si sic non illud sed illinum. Illud

impeditur per accidens ita ita quod id quod est potentia per actum non prohibetur quod actu fit in potentia. Medio igitur naturali sit quod id quod potentia est in alio per unum motorem actu vel non producitur ex ipso fit cum potentia domus et in hoc si nihil eorum que sunt in hoc obest potentia qui ex alio fiat domus ut actu obest dico tamen ex parte efficientis quam materie ut patet domus est et quod nihil oportet plus addere vel auferre ab alio motore per mutare quam a factore domus si enim accipit lignum quod oportet plus [illegible] in plana et per ea haud planata per considerationem [illegible] tunc non est domus potentia [illegible] et in aliis est similiter eorum que [illegible] est principium generationis quod est in ipso quod habet potestatem activam que nullum prohibetur extrinsecorum [illegible] illa que sunt potentia non [illegible] per ipsum et producitur [illegible] quod quod [illegible] est forma completa [illegible] oportet ipsum adhuc [illegible] et [illegible] non est potentia eius quod generabile est ex ipso [illegible] [illegible] dicitur quod [illegible] potentia est cibus vel sanguis [illegible] cibus vel sanguis uno motore [illegible] in homine sed cibus et sanguinem [illegible] calorem [illegible] et sanguinem in [illegible] [illegible] qui non [illegible] ipsum [illegible] est tale et [illegible] potentia quod [illegible] ipso [illegible] quod adhuc [illegible] et remota sit [illegible] [illegible] potentia statua [illegible] non enim est [illegible] uno [illegible] in [illegible] [illegible] pluribus [illegible] celesti [illegible] in corpore et [illegible] corpore [illegible] [illegible] [illegible] statue [illegible] in [illegible] hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est potentia [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]

[illegible] ut archa [illegible] terra [illegible]

Diciq quod archa q e actus no est
tea uz etiam tra 2m maz sspaz
s e lignea ul lignu si vocad
ulte pmu e p sshtum et di
cimq denote ab alio ulti lqno
hp e matia simp pma no oryne
in. Et ho e sic si dicamq q
ma tre sit aer tie em vocaboq
dnote aerea et si aer matia
sit ignis dicimq denado aerez
esse ignem igne aut tn sit ma
pma in ho ordine no denoiq
ab alio quoda ulti si dicimq pm
simplicit et e ho de genus non
denoiato ab aqno in ho em mo
ptonis dit aliq ee ulte ptu pmu
qd subalit pdiu ut eius detonz
sbi et aliud ee subm pmu quod
no pdiu nisi p duorom hec ad
qd sic e subm pmu et no desom
sicut passioni sii actiuq aqbz sit
sbi denote in mate e denomina
sic aut no denoiz si mateh sit
denotio in actu et dendit form
ho e sic si gra exempli dita pho
corp et aiua existens subm quod
substat passioni tut cly subm ho
dn musical dm passione aie et
de aerm dm passion corpis id subm
adveniente musica no de musica
abstita ptone s musicu ptoned
notita et sili ho e aldo s azm ut
ho e ambulao ia motis s ambu
lans z motus gene loqndo z hic
dnt ut ig z cu. ut id. Palazgo
e ppdict qualbiq similit pdicat z
no p denoiato e subm z form z acty
qui p uo sic no pmz s sunt ut
spes z for z ut ad pdiu ezaz
ultia matia illoz e ulis subm z
ideo dicaz noid sig et ton et
digmi e quod pri z passiones illig
dicant z uo de d illud qua
ambo ia vz matia z passio
sunt infinita z indeterata et
no specificata aliud. Sic ergo di
ctu e de ambus qn aliud dicen
du ee in ptate in alto z quo no.
Tractatus 99 noni lib pme phy
losophie in quo copat actus potie

sed lignea hac n potentia
archa z ma arche hc q
sppia pma ch quod hc lign.
Si vero aliquod est pmu quod
no adhuc de alio dicatur
illud hc pma ma est ut
si tra aerea est z aer no
ignis s igneus ignis est
pma ma hc aldo quis

In aliis n dit vle z subtz
p t hc aliquod aut no ut
puta passionibus quod subm
ho z corp z aia passio
at musicu z alm

dicit at musica adueniente
id no musica s musicum
z ho aldo ho s alba nec
ambulacio ut motq sed
ambulans aut mot e illud
Qucuqz i sic ultim suba
quiqz no no sit s pt qda
et at aliquod quod ptur ultim
ma z suba malis z vere
itaqz accidit illud maz
dici z passiones ambo
namqz no determinata Quando
quid i dicendum in ptate z quando
non dictum est

uomia aut ipsum pus
determinatum est quot
modis dicitur palam quia prior
est actus potentia

Dico aut non solum determina
ta que dicitur principium per
mutativum in alio inquantum aliud
sed totaliter omni principio
motivo aut immobilitativo

z r natura in eodem fit

In eodem r genere ipsi potentie
principium r motivum sed non
in alio sed in eodem inquantum
idem Omni itaque tali prior
est actus ratione et substantia
Tempore uero est quidem ut sit
est aut ut non Ratione quidem
i quia prior palam nam per
contingere actum potens est quod
primo potens puta dico edificativo
potentem edificare z speculativo
speculari z visibile potens
videri Eadem aut ratio z in aliis

Quare necesse rationem preexistere rationi
z notitiam notitie

Tractatus quartus in quo comp
aratur actus potentie secundum rationem
prioris Ca. primum in quo probatur
actus esse prior potentia substantia z ratione
z aliquando tempore secundum actum modum

Quoniam aut in 7o determina
tum est quot modis dicitur prius
unum ex altero palam facere
quod prior est actus quam potentia substantie
et tempore nobile et dignitate in
bonis licet in malis potentia digna
sit quam actus Adhuc aut ad evi
dentiam eorum que comparant actum po
tentie secundum rationem prioritatis accipi
magis large potentiam quam diffinita
sit in antehabitis diffinita enim est in an
tehabitis secundum quod potentia dicitur principium muta
tivum transmutativum in alio secundum quod est aliud
et hanc dicimus esse propriam determina
tionem aut magis large sumentes po
tentiam dicimus totaliter potentiam sive
ubi principium omne principium motivum sive immobilitativum
quod est quietis sive sit transmutativum principium
in alio sive in ipso Natura enim similiter
sic sumitur subiectione principium fit in
eodem principium motus z quietis z natura
est eodem in genere cum potentia propter quod etiam
in 2a physicorum audivimus dicimus naturam
esse intimam virtutem aut omne principium
motus in aliquo secundum quod est principium motus
in eodem cum ipsa natura est inquantum
est idem Tali enim principio poten
tiali omni prior esse ostenditur actus
ratione substantia et tempore quidem aut non quod
ratione prior sit palam est ex diffinitione
Diffinitia enim potentie activa contingit
agere eum qui potest agere non prior creat
potentiam ad actum z ideo prius inducere in
omnibus potentiis non invenitur sic diffinitio
edificatorie secundum actum quia potens est
exhibere edificare z speculatorie secundum
actum quia potens est speculari secundum
habitum z in potentiis passivis dicimus
visibilem secundum actum quod potens
est videri Cum quod actus sit potentia
secundum rationem z potentia omnis diffinitur per
analogiam ad actum palam est quod ratione
actus necesse est preexistere potentie et
notitiam actualem notitie potentiali
que est potentia z imperfecta similiter enim

potentie pstina e actus tempe eadem
e por actus pon sz no idez numero ad
q e pam sz idem spe por est // dico
aut explanado ubi ex ho spe hoie
desigto et desigto zm mar ia exnte
zm actu ro frumeto demostrato
zm actu z ro uidete zm actu por
e ma quidz tepe q e pon ho yuo
pma ex quo est ho ist z pz est
seme ex quo e fomentu id e pus
uisibile tempe aniq ydi z post
sepnus e ousu hic em ta pan
sut ho z fomentu z uidens z ho
sz actu sz queda m spe eoz exi
desa ab qus m uno sut actu entia
z pora hie zm potencia pora
sut huis qz i facta sut Illa em
e in om nabita adco q sp ex ptate
ente fit actu eius ab aliquo pore actu
ente sic fit ho ex homie z musico
ex musico potente musica oz q q
sz sit ad pq mouens id q ex pon
uenit ad actu mouet at lz iaz
actu e sic q no e in eadem nuo sz
i eadem spe tepe actus por e pon
sibia z uone simplicit q actus
por e pam tepe at aqn e prior
liquat e potior Capitulum in quo
adhuc probatur actus prior
potentia tempe z substantia

Dictum aut e ia a nobis
in sermo huius ff sapientie
libri substantia ubi ex co
q fiunt q oe q gnat ex aliquo et
ab aliquo gnante z o e gnans e
idem spe cu genito si gnatio e
uniuoca z si no e uniuoca te
tn e gnans aqo zm formaz
Et ppt hoc z quibusda apparebit
q sit edificator zm habitus acqui
siti ptatem qui zm actu non
edificauit aliquid hoc cythare
dus ee zm habitus ptate qui no
an zm actu cytharizauit // cythara
discens em cytharizare zm actu
cytharizans e ille q cytharizare
discit z simlit e in aliis po
tentiis acquisitis q habitus ta
les ouis gnant z ex similibus
actibus sz sic q etia sophistici
quid elenchi factus e quibusdaz
negantibus sciam ffz doctinaz

Tempore no prius specie id
agens prius sed nuo non
Dico aut hoc quia hoc quid spe
iam ente zm actu z frumento
z uidente prius est tempe ma
z semen z uisum que potentia
sut ho z frumetu z uidens
nodz aut actu sz spe pora alta
entia actu ex quibus hec facta
sut sp em ex ptate ente fit
actu ens ab actu ente ut ho
ex homine musicus a musico sp
mouente aliquo primo mouens
aut iam actu est

ictum est in sermonibus
de suba q omne qd
fit fit ex aliquo z ab aliquo
z hoc specie idem

Quapropter et uidetur impossibile esse
edificatorem qui no edificauit
aut citharedum qui no citha
rizauit

Nam adiscens citharizare ci
tharizans adiscit citharizare
similiter at z in aliis

Unde sophistica elencha factus est

quia nõ habens quibus faciet
cum scĩa addiscens .n. nõ habet
sed quia cum q̃ fit factũ q̃ ad
et totalit̃ cum q̃d mõ mãn est
aliquid

Palam aũt ex hiis que de m
otu . z discentem necẽ habere
aliquid sciẽ

Si igitur et sit palam q̃ et
actus sit prior pña zm gnõem
et tpus Set nõ et suba pmu
quid quia que gñone pteriora spẽ
z suba sũt priora ut uir pueo
z hõ spermate . hic quidẽ enĩ ia
hẽt spem illud uo nõ . i z q̃ õe
ad pncipm uadit q̃ fit ad finẽ
pncipm .n. ca causa finis uo ca
gnõ finis aũt actꝰ z hꝰ grã
pña sumitur Non .n. ut uisu
habeant uident alia . sed ut ui
deant uisum hñt

Similit̃ aũt et edificandi sciaz
ut edificent z theoricam ut
speculentur . sꝫ nõ speculantur
ut theoricã hẽant nisi medi
tantes

uel disciplina q̃ dicit q̃ nõ hñs q̃
sciam in hitu faciet id cuius est scia
et sꝫ facit id cuius ẽ scia et hõ nõ
possit fac̃e nisi p sciam et uidetur
sequi insolubile q̃ nõ hñs sciam
hẽt sciaz sꝫ sic accipe sciam p disci
plina et ẽ sermo ... p
...iti // discens enĩ nõ hẽt sciaz
cũ discit faciet actum cuius ẽ scientia
z nõ faciet hunc nisi p sciam z c
hẽt sciam aliq̃ accipit sciam sꝫ
...tur // Solvit aũt hunc ẽ q̃
.... cõplete ... discipulo aũt
ẽ fõnd ... et ... sicut ... lapidis
...us q̃ mouet ẽ i motu ... ẽ actus
q̃ an motu ẽ qñ motus sit actus
imperfectus z omnis actus ifectus est
... actus ... z palã ẽ ex hiis
sermonibus quos in sexto libro de
physicis audiui determinauĩ de con
tinuis z ... q̃ discens sit in motu
acci... sciam ... ẽ q̃ ... hẽat
aliud scientie sꝫ ẽ hõ actus ifectus
... nõ ẽ scia sic in ethicis ... mãlu
ẽ // Et licz hec sit solucio sophist
...a tñ ex eadem rõne ... q̃ z ...
sit ... actus q̃ ... zm gnationẽ
z tempus ẽ aũt ... prior actus
... quidẽ primo ... hoc q̃ q̃
sũt gnatione posteriora i spẽ sunt
priora z suba sic ẽ uir uiro et
hõ hõ spermate // hic enĩ et homo
haz hẽt spem sꝫ puer z spma nõ hẽt
... enĩ q̃d fit tendit ad pncipm speci
z sube ... aũt ẽ id cuius grã fit
... at ... fit ... grã actus aũt
q̃ ẽ suba z spẽs ẽ finis z hꝰ grã actꝰ
... potencia p analogiam ad
actum z ... inducit alia enĩ zm
... ordine nõ uident zm actum z
... uisibiles ut uisu hẽant
zm hitum sꝫ ... ut ui
deant zm actum // Similit̃ ẽ in
... q̃ hẽt edificandi
sciam nec zm actum qñ uolũt ẽ
edificant z theoricam sciam
hẽt ... ut speculentur zm actum
qñ uolũt sꝫ nõ speculantur zm
... ut theoricam ... nisi
sꝫ meditantes et discentes ...

non speculantur simpliciter sed in quantum
secundum quod sic agunt actiones speculationis
/ Aut sic dicat quis quod licet discipuli
non specularentur ideo non est quod virtus non
sit ad actum sicut ad finem sed quod
non egent speculari secundum actum / Amplius
materia ideo dicitur esse potentia quia venit
ad speciem quando non actu est tunc est in spe
cie Similiter autem est et in aliis quorum motus
est finis in quo motus est finis motus
tunc esse propter quod sic docens putat red
dere finem quod intendit cum doctrina quando
demonstrat discipulis agentem propter
actiones que est sua / Similiter facit
etiam natura sicut natura habet finem qui habet
actum ad quod est natura et in mobilibus ipsa ten
dit movens in movendo et ex quo
habet speciem et subiectum movet de finis
ultimus motus in quo motus est in po
tentia // Sed aut quis dicet hec ro
na sed dicet ponam esse finem sic actum
ultimum et non distare potentiam distan
di ab actu sicut distendi sed in quibus
operationes que est ~~actio perfecta~~ fuit
hic mercurius et nihil sciens laudabilium
actio perfectus sit mercurius quod tantum
speculatus fuit quod docens putabatur
esse sicut etiam mercurius Sicut pas
siones sic mercurius interius et exterius
sed in finalis perfectionis huius mercu
rius super passionem sic non est perfecta
in actum speculationis requiritur sed
est mercurius et docens sic fuit passiones
/ hoc autem quod actum sit finis declarat
alia per rationem quia operationes operantur de finis
actus autem est opus et per consequens ipsa
ratione nominis actus quod secundum quod unum
quodque operatur habet opus ita et ideo
nomen actum actus eius et constat
quod illi qui imposuerunt nomina operantur nomen
actum endelechie et actum ab actu eius
et fine denominatur omnibus rebus et in
fabricatoribus cum opus est fabricata
tunc actus dicitur fabricatio et est in
omnibus aliis quam sic in pueris citha
rizandi hoc quidem operantur
ultimum quod intendunt est usus et
actio sic vigilator et cithariadus
et cantor non habent ad ultimum
et finem et citharizare et cantare
et in potentibus in naturis ultimum visus

hii autem non speculantur nisi quoniam
sit aut quia non egent speculari

Amplius materia potentia est donec
veniat ad speciem quando non actu est
tunc est in specie Similiter autem et in
aliis et quorum motus est finis
Propter quod sicut docentes docentes ope
rantem ostendentes putant finem
reddidisse et natura similiter

Nam si non sit ita passones
erit mercurius erat non manifesta
enim et scientia si intus aut extrinsecus
quemadmodum ille opus enim finis actus
autem opus propter quod et nominatur
actus secundum opus et tendit ad
endelechiam

Cum non est hoc quidem ultimum
usus ut visus visio et preter
hanc

Et propter hanc nullum aliud a visione opus. A quibusdam vero fit aliquid ut ab edificativa domus preter edificationem

Ubi non nihil hic quidem finis hoc autem magis finis potentie est

Namque edificatio in edificato et simul fit et est cum domo

Quorumcumque igitur aliquid est quod fit preter usum horum actus in facto est ut edificatio in edificato et contextio in contexto

Similiter autem et in aliis et totaliter motus in eo quod movetur

Quorum vero non est aliud opus preter actum in ipsis existit actio ut visio in vidente et speculatio in speculante et vita in anima quare et felicitas vita namque qualis quedam est

uare manifestum quod substantia et species actus quidam est secundum hanc rationem

visus et visus est potestas naturalis et finis visio sed audire non enim videre propter visionem aliquod acquirit opus. Quemadmodum nos stabimus preter agere sed ad hoc quod intendatur etiam apotelesma vero sed ab edificativa intenditur edificium quod est domus vel aliud tale sed edificatio quod est actus edificantis ad propter illam edificationem non nunquam ultimus finis est. Est enim hunc quidem finis qui non intendit preter agere actum apotelesma vero intendit ut ultimus est finis apotelesma quod actus sive agere edificatio enim que actus et edificata que est apotelesma simul sunt et sunt utique domo finis quia edificio [illegible] in edificato. Sed quod est apotelesma generaliter non semper definitur sed ipsum visum quod est actus aliorum de [illegible] horum actus et visus est in apotelesmate sicut edificatio est in edificio et contextio que est textoris actus est in contexto. Similiter autem est in aliis et totaliter loquendo secundum istum modum motus est in moto quod movetur non est in ipso. Finxerit actus imperfectum ad perfectum et ideo quod enim motum est sub est imperfecto in motu et subactum perfecto secundum esse et ita forma domus sunt in edificatione perfecta edificatione quorum non est aliud quod apotelesma opus preter ipsum visum sed ipsarum actionum melius existit actio finis sicut visio finis est in vidente et speculatio finis est in contemplante et vita sed vivere est finis in anima. Propter quod et felicitas contemplativa est vita magis vita namque talis est et dicitur est speculatio et speculatur theoremata sua per talem vitam

Tamen secundum in quo est actus precedens potentiam per consequentiam ad actum in eternis et est in ipso [illegible]

Est aut adhuc et alia ratio per quam palam est quod actus substantia prior

subia prior

Quia actus substantia prior est quam potentia et non tantum
substantia sed etiam tempore sicut diximus primus sicut
enim dominus [illegible] et monarchia a
in motu primum et primum movens una
actio semper anticipat et praeponit sibi aliam
ut sint causa usque deum ergo [illegible] veniat ad
eam actio quae est movente primo mobile et actio
maxime proprie est actio et finis et prior omnibus
sempiterna enim secundum substantiam priora sunt hiis
quae sunt corruptibilia. Quod quod sempiternum
nihil est potentia sed ponitur quia forma et quidditas
quidem haec est ratio quia omnis potentia simul est
contradictionis. Quod enim non est possibile existere non
existit utique in aliquo esse. At quod possibile
non est contingit contingit esse et non contingit
esse idem ergo est possibile esse et non esse secundum id
autem possibile est non esse hoc contingit non esse contin-
gens autem contingens non esse est corruptibile et
simpliciter aut secundum substantiam aliquo ad hoc quod
est secundum qualitatem et alterationem vel secundum augmen-
tum et diminutionem. Id autem est quod dicitur contingere
non esse. Ergo nihil corruptibilium incorruptibilia simpliciter
est simpliciter potentia ens quia si esset potentia ens licet
ponatur non esse simpliciter et hoc quod
subtiliter probata sunt in primo caeli et mundi. Hoc autem
sufficit ea quae nunc dicta esse. Nihil enim prohibet
hoc id quod est incorruptibile simpliciter sit in potentia
secundum quod [illegible] quale aliquid vel aut secundum
ubi non quidem secundum quale activarum et passivarum
qualitatum sed secundum illuminationem et lucis [illegible]
et [illegible] autem in potentia sunt ad haec corpora
incorruptibilia secundum formam mutationem loci et
non secundum substantiam in libro de physico auditu
et de caelo et mundo. Incorruptibilia ergo omnia sunt
simpliciter in actione et non in potentia ut in potentia
[illegible] quae ex necessitate sunt et iam constat esse prima
[illegible]
[illegible] in corpora incorruptibilia non erunt
nihil [illegible] motus qui est sempiternus ut est vero
quod si aliquod est motum sempiternum quod hoc est
secundum potentiam quia simpliciter potentia esse ut diximus
[illegible] philosophus
[illegible] secundum actum et [illegible]
enim [illegible] actus [illegible]
quod potentia est [illegible]
agit [illegible] astra et totum caelum [illegible]
[illegible] et timendum ut aliquando stet secundum naturam
quod quidam [illegible] timuerunt et fecerunt
Atlantem caelum sustentare ne cadat ut [illegible]
[illegible] actum [illegible] ad [illegible] faciunt
hoc esse agentia eo quod non est in eis potentia contradictionis

rem palam quia per substantiam
est actus potentia et ut diximus tempore
semper praeaccipitur actus alius
ante alium usque ad eum qui est semper
movens primo
At vero et magis proprie; nam
sempiterna priora substantia sunt cor-
ruptibilibus est autem nihil potentia sempi-
ternum. Ratio vero haec: omnis potentia simul
contradictionis est. Quod quidem enim
non possibile existere non utique existit
in aliquo; possibile autem omne contingit
non actu esse. Quod ergo possibile esse
contingit esse et non esse; idem ergo possibile
esse et non esse. Possibile vero non esse
contingit non esse. Contingens autem non esse
corruptibile aut simpliciter aut hoc ipsum
quod dicitur contingere non esse aut secundum locum
aut secundum quantitatem aut secundum quale; simpliciter
autem quod secundum substantiam.

Nihil ergo incorruptibilium simpliciter potentia
est ens simpliciter. At nihil prohibet
ut quale aut ubi actu non est;
nec eorum quae ex necessitate sunt et
quidem ipsa prima sunt; nam si haec
non erant nihil utique erat. Neque
utique motus si quis est sempiternus. Nec si
quid motum sempiternum, non est secundum
potentiam motum nisi unde quo; hanc
materiam nihil prohibet existere. Propter
quod semper agit sol et astra et totum caelum.
Non autem timendum ne quandoque stet
quod timent qui de natura. Neque laborant
haec agentia; non enim est motus potentia
contradictionis ipsis

ut testatur motus ut laboriosa
sit continuatio motus. Ita substancia
materia et passiva non actu causa h...

Imitantur autem celestia et que
in transmutacione sunt contraria ut
terra et ignis et ... agunt
non cum sit et in ipsis ... mat

Potencie non alie ex quibus
diffinitur quod omnibus condicionibus
sunt. Ita perpetue sic movere potest
et non sic contrarium cum ratione

Irrationales non per ad ... et non
condicionibus erunt ...

Si autem aliqua sunt nature talis
aut substancie quales dicunt que
in rerum ydeas multo magis
sciencias utique erit aliquid quam
per se sciencia et motum quam mota
habet cum actus magis illa
passive habet

sic incorrupcionis inferiorum motibus quia eis
sit sine labore quod omnia sit in omni ma-
gis sicut et toto. Substancia enim que est materia
est tantum potencia et non actu et ipsa materia
cum privacione causat passionem quia non esse
et ante privacionem causat laborem et fa-
tigacionem illius que pena senciunt
quod patet nam nunc movent tamen ea quia
sunt contraria in transmutacione substancie sed
inferiora agendo imitantur superiora
que sunt incorrupta sicut sunt terra
ignis et similia. Etiam ea que semper
agunt causa transmutacionis semper com-
plent et non cum tamen sit enim hec cum sit
tunc ipsius motus sit motum et alteracionis
principium. Unde alie potencie ab-
solute que dicuntur sunt ad impetuosam
ad ubi et ad qualitatem contingentes
et obstrucciones sunt potencie secundum
sic. Et non ad opera est tali passio sen-
sic movere potest non sic movere sed
sic dicimus de posse volens et habilis
qui potest movere et non movere eo quod sunt
contrariorum receptibiles non actus, potencie sed
divine sunt ad sic moveri eo quod nichil
sit contrarium condicionis talis, at virtutes ac-
tivas passivas in se habent elementa et
ideo continue transmutantur ad invicem
cum assidue declinant ille sic in [illegible]
mos est dicebat avicebron quod infra
non potest transmutari primo cum secundum
corporalem motum alterantur superiora
que cum usum in quinque materia cum
substanciam complexionis non eadem una sit ea-
dem specie reiterat et in motum corporum ad
primum materie reducuntur sic ad quam est
ille potest est in actu constat quod est actus
aut potenciam non tamen substancia et lumine sic
cum tamen. Corelarium at quod ex hiis
sequitur est quod si aque sint ut talis aut
substancie qualesque et dicunt ydeas que sunt
in unius rerum speciebus et eo quod cadant
speciebus esse et lumine sequitur quod deo istud
quod multo magis actu factivo et sues
sunt hoc in inferioribus speciebus quod ydea
que est per se scita cum ideo et id quod est mo-
tum in inferioribus est magis motus actu
quod motus que est ydea ea quamquam sint
in speciebus magis sunt actus cum
actum omnes terra que sunt in uno ydee

sunt potentie ideo et o e magnum inqhes
sz 2m ho corruptibile mag e actu q̄ in
corruptibile Ca xtum q̄ actus in bonis
nobilior est poa sz malis est potior
Et est correlarium in eod q̄ in sp̄etnis
non est malum

Quia go actus 2m illa rōnez
potentie 2m q̄ nobilis et melius
pote ee dicitur sit por potē
7 omni pho unusq sine mouere pala
go ex hijs q̄ nunc dicta q̄ cum dicit 2m
posse ad 9ria sic ho posse qd dicimus
sanalescere idem e adesse et sil eadez
e potē in racione humorum 9valescendi
et infirmandi et ea potē in racione labora
ndi et quiescendi 7 e ead potē edificandi
et destruendi 7 una 7 eadem potentia
cope eius qd sit ad edificare 7 desti
ut sunt 9tr posse 9ria simultate potē
no eni sunt simul sunt sanum ee aliud
et laborare vicin e 9 qualibz 9corporque
sunt in actu esse bonum qz natura
seruat 7 ordinem extinct nec // posse
no q̄ no lz actuum est silr 7 equalit
utrz et ideo licz sit pmixtu equali
bono no tn lz bonū pfectu equalit
bm e lz ad utrz et ideo s dicatur ad
ut utrz 9ria dicitur aut nec neutz
nec tn go q̄ in omnibus bonis actus nobili
tate et bonitate sic an potenciam quia
actus lz bonum pm 7 impmixtu //
Potē at e pmixt malicie 7 ido e bonū
pm 7 impmixtu I malis at hoc est
sine et actu esse i digre potē qz qui
valens e ad faciendum mala lz se ad
abo 9ria 7 ideo potest qdz facere mala
sz no dicit facit 7 id pala est q̄ impotē
mali no e aliq dat et dissibet malū
sz ad hc in rebus ipis que dicit posse
malu 7 ido e ipa potē 9paraudi ma
lū id eni qd e q̄ actu malū e peius
pq potentia sz pag eius qn e 9tm
qn e in patē 7 indignitum Et
correlarium huius cali e q̄ ex dict sz
q̄ in eis que sunt sempiterna a pmo seu
nt inest malū nec peccatum nec corrupcio
hc eni quida dicunt ipsas sunt ma
lorum 7 dicit eis no sit pam no e in
eis q̄ sit pq potencia nec go e in eis
malū 7 sic dicitur qdo stelle eclipsate

Et quidē actus prior
est potentia 7 omi pncipio
mutabili palam Et aut melior
7 honorabilior studiosa potentia actus
ex hiis e palam quecunq̄ n 2m
posse dicitur idē est potens ad 9tria
ut q̄ dr posse qualescere id est et
languere 7 sil eadē n potentia quale
scendi 7 laborandi 7 quiescendi 7
mouendi 7 edificandi 7 destruendi et
edifi et corrumpendi posse quidē igitr
9tria sil existit 9tria no impossibile sil
existere ut sanum 7 laborare q̄re
necesse horum alterum bonum Posse no
similiter utrūqz aut neutrum actus
actus go melior est

Necesse aut 7 in malis finem et
actum 7 deteriorem potentia q̄ n
potens idem ambo 9tria
palam go quia no est aliquod ma
lum pter res posterius n ipsi ne
malum quam potentia Non go nec
in eis que a principio et sem
piternis nichil neqz malum neqz
peccatum neqz corruptum 7 eni corrup
malorum

inveniuntur aut et dya gramata actu nam di videntes inveniunt

Si vero erant divisa manifesta utique essent

Nunc autem insunt potentia

Propter quid duo recti trigonum

quia qui circa unum punctum anguli equales duobus rectis

Si vero educta esset que iuxta costam videnti utique statim esset palam

hoc e dem quo ad nos et quo ad ipsas se debuisset iustia de astris Sic ergo ma nifestum e an potentia e actus sibi loco et tempore et nobilius in bonis sed in malis e peior potentia. Capitulum in quo ostendit quod in mathematicis actus nobilior e potentia

licet aut dixerimus quod in geometricis potentia mathematica e et non dicta per motum tamen per ea que sunt in diagrammatibus sic videlicet quod in illis sit actus clarus per potentiam et e nobilior ea et quod tamen dicere actu linea et anguli scilicet theoremata cum ergo dicunt per ymaginacionem non experimentum non sunt in potentia et non propter hoc quod geogramata invenimus per intellectum actu scita quia dividentes lineas et angulos invenimus ea actu scilicet si vero dyvisio essent per divisionem omnium linearum singulorum per tebunt tamen dicta in primo manifesta erunt et cum actu sint videat quod actu linee protractas sunt non sunt sicut et anguli in potentia et ideo tamen non sunt nisi potentia scilicet deinde e sic quoniam quod triangulus habet tres angulos equales duobus rectis hoc enim non scitur nisi ex hoc quod anguli qui sunt circa unum punctum linee cadentis super lineam sunt aut recti e duobus rectis e quales et ideo non protracta una latus trianguli in geometria et dicitur ita quod alio latus sit in puncto stans super illud non sunt cum actu ideo per hoc propter quod tri angulus habet tres equales angulos duobus rectis et quod non protracta e tamen e actu et scitur autem geometrie et cum linea illa sunt nisi in potentia sic ergo laterum ideo quod e scilicet trianguli et est eque distans linee que latus trianguli protrahitur ab eo puncto ubi linea super lineam cadens rectam se facit duos equales duobus rectis sed non et in actu descripta statim esset pa lam cum actum sciunt geometrie quod triangulus habet tres angulos equales duobus rectis quia sunt quod alterius parallelis cadentes super lineas rectas

ee equale et colligit per sic primum Theorematum Euclidis ... aliud aliquod
...

palam quia potentia entia ad actum reducta inveniuntur

Causa vero quia intelligentia est actus quare ex actu potentia et propter hoc facientes cognoscunt posterius aut generatione quam secundum actus

La Statum in quo p[ro]p[ositi]o ne[cessario] demonstratur probatur actus nobilior potentia

nomina aut ens et non ens hec quidem secundum figuram cathegoriarum. illud vero secundum potentiam et actum horum autem contraria

hoc aut maxime proprie aut verum vel falsum hoc aut in rebus est componi aut dividi

vnde uerus est diuisum putans
diuidi et compositum componi
erronice aut contrarie quam res se habent
mentitur. quando vero aut non est
quando quod verum dicitur aut
falsum hoc perscrutandum quid
dicimus Non enim propter nos
existimare te verum te album
tu albus es sed propter te esse
album nos hoc dicentes verum dicimus

Si igitur hec quidem semper composita
et impossibilia diuidi hec vero semper
diuisa sint et impossibilia componi

hec autem contingunt contraria esse
quidem est componi et unum esse et
non esse componi et sed plura esse
Circa contingentia igitur eadem fit
et vera et falsa opinio et oratio eadem
et contingit quandoque veram
esse et quandoque falsam esse

Circa non impossibilia aliter se
habere non fit aliquando quod verum
aliquando falsum sed hec vera et falsa

Circa incomposita non quid est esse
aut non esse et verum et falsum Non
est compositum ut sit quod cum est
compositum et non sit cum diuisum
fuerit sicut est album lignum aut
incommensurabile dyametrum ut verum
ut falsum

et ideo si aliquis putat dividi divisum et com-
positum et ego sic habeat ipsa res ille men-
titur qui id est verum dicit est aut falsum
Non est sicut enim dicat esse sive non esse com-
ponendo vel diuidendo sic res aliter se habet quam
dicit [illegible] mentitur ideo quia res est vel
non est [illegible] falsa vel falsa est hoc enim
quod est [illegible] esse maxime perscrutandum
est quid sit quod dicimus sic enim dicimus
[illegible] non potest estimare
res est vel non est et ideo verum non est mesti-
mando sic esse vel non esse sic te [illegible]
[illegible] in rei veritate [illegible]
[illegible] quod est [illegible] dicimus [illegible]
[illegible] aliter [illegible] sic [illegible]
[illegible] itaque [illegible] scire quod quedam
[illegible] composita et impossibile est ea
diuidi sicut ea que [illegible] sunt semper
[illegible] diuidi et impossibile est ea com-
poni sicut ea que semper sunt impossibilia et
quedam [illegible] sunt contingentia
[illegible] contingit aliquando componi et esse verum
[illegible] et aliquando contingit ea non com-
poni et esse non verum [illegible] sic esse
falsa per diuisionem Circa contingentiam
[illegible] esse et falsa et vera fit opinio et
oratio et quandoque vera et oratio fit falsa et vera
in eo quod res est vel non est et ideo opiniones
et orationes circa hoc contingit quandoque esse
falsam et quandoque veram [illegible]
potentie [illegible] possibilibus et contingen-
tibus. Circa autem ea que impossibilia
est se aliter habere non fit hoc ut aliquid sit
verum et aliquando falsum [illegible] semper
sit verum aut semper falsum [illegible] hoc potentia
non est [illegible] Ergo [illegible]
[illegible] nobilior sit quam opinio quia non
[illegible] falsa et [illegible] ea sunt no-
biliora [illegible] ea [illegible]
[illegible] que sunt simplicia [illegible]
[illegible] Circa que aut
non esse et quedam vera et quedam falsa
hoc tamen verum non est compositum vel compositum
vel [illegible] verum ut [illegible] quando
est compositum vel non sit quando est diuisum sicut
per compositionem dicimus album esse lignum et
sic dicimus incommensurabile esse dya-
metrum [illegible] in [illegible] [illegible]

et diffinitionibus vel pluribus de aliquo et non ut verum ut plures quam in eis adiacens alterum et sed ut verum est in hiis idem vero compositionibus ita ut esse est in hiis simplicibus idem cum esse compositum Sed tamen quedam unitate que est rei entitas hec quod est verum et ad esse simplicium non enim sicut est verum differre et affirmare sive dicere et affirmare sic non est idem dicere et affirmare Similiter autem et ignorantia in dictis non est similis ignorantie decipientis sive affirmationis quia decipi circa que non contingit nisi per actum si ignoretur significatio sed ignorantia circa que quia hec est ignorantia que negatio sive privatio que est ut nichil apprehendi de re Circa verum autem et simplicium quod est in compositione contingit decipere et est ignorantia male dispositionis et non pure privationis Similiter autem circa eas que circa substantias que sunt composite sunt quia ab actu sunt inseparabiles non est deceptio male dispositionis sed pure privationis quia quiditas earum est quiditas [illegible] que in actu existit Et talescumque omnes sunt actu non potentia Si enim aliquando essent potentia possent non esse composite quia est simplicium quod enim sit in potentia sit aliquando generatum et aliquando corruptum nunc autem patet quod id quod est purum ens non semper est actu compositio neque generatum neque corruptum si enim daretur generari dicitur quia ex aliquo generaretur et consequeretur quia ab actu esset in dicendo quia eius hypothesim Quecumque non talia sunt compositio sit tamen esse quod sine quiditas et cetera sunt actu inde ab eis tracta non est deceptio non deceptio circa compositionem et dispositionem est tamen per ignorantiam male dispositionis sed talia simplicia autem contingit simpliciter intelligere et apprehendere per intellectum aut non et hic est circa ea ignorantia pure privationis et verum quod querere de eis est id quod quiditur per quomodo quia est et quare sed talia per dispositionem sunt aut non quia hec compositionibus quia est ut verum et non esse ut plures unum quod illorum et per res compositum per hoc quia aliquid inest alii et esse est verum si vero non componitur et significatur compositum tunc est sicut plures et unum illorum est quidam verum si[militer] eius et esse per esse sic significatur in compositione Si vero non sic non ita est ut componitur

similiter existit et in aliis

quare sicut nec verum in hiis ita nec esse

Sed est verum quidem aut falsum

attingere quidem et enuntiare verum non enim idem

affirmatio et enuntiatio ignorare

aut attingere

Decipi enim circa quod quid est non est sed aut secundum accidens

Similiter autem et circa compositas substantias non est decipi. et

omnes sunt actu et non potentia

generarentur enim utique et corrumperentur

Nunc autem ens ipsum non generatur nec corrumpitur ex aliquo enim utique generaretur

Quecumque igitur sunt quod vere actu

‡ quid est hoc non est decipi

sed aut intelligere aut non

sed quod quid est querere de ipsis si talia sunt aut non ‡ verum ut esse aut non ‡ ut falsum verum est autem si ut ens sit est

Siquidem non ita non est verum.

verum aut intelligere ipsa falsum
non non est nec deceptio sed ignorantia non qualis certitas

Veritas .n. est utique si intellectum non decipiat omnino aliquis

Palam est et quia de inmobilibus non est deceptio secundum quando si quis putet inmobilia

ut trigonum si non permutari putat non opinabitur quandoque duos rectos quandoque non permutatur enim utique secundum ad quod aliquid non non ut parem numerum primum esse nullum aut quosdam quidem aliquos aut non numero non est. unum nec decet ut .n. est aliquid quidem aliquid non non putabit sed verum dicit aut mentitur ut sit sic habente [Amen]

significatur tunc non est verum [illegible] at cum verum sit [illegible] et intellectum verum est cum intelligit sed [illegible] tunc intelligit sed non [illegible] hoc at [illegible] est sed ignorantia vel deceptio [illegible] [illegible] certitas [illegible] [illegible] est inmobilis [illegible] cum intellectus certitas ut si [illegible] quia nichil habet aliud de intelligentia sed est sed ignorantia male dispositionis in qua aliud intelligibile [illegible] male [illegible] omnibus aut quod [illegible] hoc est [illegible] que sunt inmobilia [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] male dispositionis si aliquid [illegible] suscipit ea quod inmobilia non ignorabit [illegible] sed si [illegible] trigonum [illegible] tres duobus rectis equales et quia non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] mathematica [illegible] esse eo quod sunt [illegible] sunt [illegible] opinabilia quia [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] opinabitur [illegible] qui [illegible] in uno [illegible] [illegible] [illegible] hoc est [illegible] [illegible] non [illegible] putabit aqua quidem [illegible] [illegible] et magna non sed semper et [illegible] [illegible] unum aut [illegible] dicet aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inmobilia [illegible] inmobilibus [illegible] in mobilibus actus [illegible] in [illegible] ad [illegible] adinvicem potentiae non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellectus nobilior [illegible] actus nobilior quam potentia.

Explicit nonus liber cum aliis viis [illegible]

Incipit liber decimus prime philosophie qui est de uno et multo et diversis eorum

Cuius primus tractatus est de modis multiplicitatis unius et quare sit metrum unumquodque et quare se habeat ad ens

Capitulum primum de [illegible] modis unius et quare reducuntur ad duos in quo est digressio declarans tres rationes quare sit agendum de uno et multo

Circa subam que e diso. et ad quam diso refert iam manifestis gstim e qz vnu et no multu. et qz vnu e suba dca ab eo q e pon et ab eo q e actu que sit vnu et no multa. io oportet investigare d pon et actu. ut sciret pxia pon et vltimus actus q e ca vnitatis et esse sube quesite. Et qz de hijs ia quibus sufficit expedit sumus in lio pcedenti. hic nunc restat inqre de vno. qd suba e vnu. et p oppositu ad ipm oz etiam inqre de multo. hic eni vno et multo dupl eor. sufficit sunt sua tenus pria. Et q ex illis pluris ipa e actus et vnum etia et multa sequunt eius inqsitio eius oz nos determinare de hijs que sequunt eius inqsitio. et io iterz de vno et multo oz nos declarare. Adhuc aut cu vnu et eius qualitas. et ieutz addit sup reliquum et sit pta que nil distinguunt pe generis et dia. sicut dia sue sunt actibus. et qz sic se hz vnu et eius io instia de eius oz declarare. etia de no. et qz io de no eius et plurs eius hicud est. io nunc de vno restat inqre et gra illius oz etiam declarare de multo. Primo ceteri go nunc quedam eorum que indigeta sunt in 7to huius sapie libro ut antepar ea. que sunt ad ppositu. Vnum qz et multa modis dr ia dcm e in 7to hg sapie lio. p totalitatem de dcis multiplicibus hoc sunt quot modis dr vnum. Sicut vnu no multa. dc sit ibidem hinc e. capitalitas vna vnum ad quos omnes alij reducuntur. ffe ego no eius hic sumus modis pactis. quos ibi determinauimus p ament deutz. in quibus ratia pme vnum pte. quod ad ocl pmos. et ecules mos reducunt eius p uni. Et ecules mo. im pa et pbcus modis. modo qd uniu duse sunt tota et ue ims pacius sustoto e qz dl gium regit. et qz qnq coius ptes ad vnu sum quod coplant. et coplace ad vnu sit lactas una et arte. io iste modus dividitur in quos ptes. qd aut sunt aut maior e vnum quale de ad qd na e vnum est. ita q qnitas duse sit

Nam vnum est actus. quo hz de e vnu de 7to e coplutoe dispo vnum qd ligatura gremissim sit ligata de hijs modis coplaciamus et ligacionis sit stant arte sine ua pplane sumus in 7to hg sapie libro. in qz sigm pns qnmi. vnq e tlais motus e vnus. ita q qqz pass eius pte mota inmt tonus no sequitur eius vnus e indissibilis motus et ingra sine. io nt ea q qtitz un vnq e maxime vnu. et hoc gstat esse pnm sclus sic sit pbatum e in 8uo phisico audit. Alia at sunt qtinuitate vnu dcta sz ad ptem gui et ysmus vs formis. vnitatez relata. Si quis at instet et dicat et scitur dnaz forz e in eo q hz forma quum qq et 7tiu no e ipse forme simplex. io qm dicat ma qq esse vnu qz spirea sine rotunditas vel collare. Sz tunc q forma quum e an forma coular et an forz rei p intellectum et hz plenum forz sit rotundi hz tandz. Sz adhuc forte dubitabit quis de unitate motus vnq eo q pprobatur manifestat q vnu et eius aque quum ma natis plures sit motus sic ut in tarpti et flum et refluxu. q sit motus aque q e tarpti et idem ut in motu venis et tonie in quo aer flunt et reslunt et coruscat. Sz hoc solue no difficile qz pto luz qlibz pe aer aque cuilibet pti stagni tam qtinuet tur ea tamen et pplr hoc qd sit stant ad alteq pte ty

hic re forte absorbet d' v forme 7 sim plicite sic eq s ob lega forma rei v ast hy magis tollet sim plicit e v forme ny na pe d est forme q qua in core pe io sim ndere q clt in sit et io qt s ex calide mage v q qt 7 magis v q motu e q qqz sit

tum sentitur quod quod per se fluunt
separata a parte refluunt et con-
fluunt separata a circumstantibus
undique et ideo ad illa non
est continuitatem propter quod non
est quod cum ipsius habeat unam per
se quod unum continuitate dicitur
Cluius omnium et aliquid et
magis unum magis quod totius
dicitur unum quod habet aliquam formam
et speciem unicam propter quod
complevit totum maxime autem
sit est unum quod per naturam
unitum totum est
sed violentia quadam artis
comparavit sicut violentia cum
[illegible] clavis vel glutino sive
clavo sive colla. Alia autem quae
tota [illegible] violentia sed po-
tius per naturam formae habet motus
tamen et speciem ut sit continua
et compositum ad unum. Unum autem
est magis motus est unius indivisibilis
loco sive subiecto et tempore sive
est compositum [illegible] ex
compositione ad unum quod est
et motus a toto per membra unius est sicut in dextro et
partibus motum aliud [illegible] cum
bium [illegible] sicut illa
quae sic unum dicitur sed fiat
compositum [illegible] homo non
est primo unum quod licet sit ex
dextro et sinistro compositum
tamen sic et alia habet ipsius primum
sive motus et habet maxime
unum sic est principium mo-
nachis [illegible]
et eo quod motus sit per [illegible]
infinite [illegible] immo-
bile cum [illegible] priore
[illegible] motum [illegible] ex
[illegible] infirmum [illegible] quod
[illegible] palo an
[illegible] prima et [illegible]
una dicitur indivisibilis
quod sic unum. Aliud autem quod
[illegible] totale Aliud autem
dicitur unum si [illegible]
[illegible] prima. Et talia
non quod sic unum sicut casu
quoddam integrum quod per se

una est. Alia vero quae unum sunt per
intelligentiam quae indivisibilia esse sic ipsa principia
et unitatis. Indivisibile enim et indivisibile dicitur
specie aut numero. Est enim aliud specie divisibile
quod dividitur [illegible] et numero [illegible]
Indivisibile in numero et id quod unum
[illegible] quod in [illegible] invenitur [illegible]
[illegible] Specie vero indivisibile est sicut natura
et specie quod dicitur quod natura sic prima specie
ad sic ea quae una est unica specie propter quod
et una [illegible] Et hoc [illegible]
habet modum [illegible] quod primo dicitur unum
id quod in [illegible] ad [illegible] [illegible]
ad dicitur quod sit quod [illegible] esse [illegible]
Et adhuc modum [illegible]
unum. Dicitur quod unum tot modis quot modis
dicitur est quod unum continuum naturale totum
et singulare sive indivisibile simpliciter
[illegible] et unum [illegible]
Hi autem [illegible] unum considerare
[illegible] dicitur unum quidem indivisibile
[illegible] indivisibilitate [illegible]
[illegible] rerum [illegible]
primum [illegible] adhuc [illegible]
unum enim quod unum dicitur indivisibilitate
autem sic est quod dicitur indivisibile absque divi-
sibilitate sive motus. Et absque divisibilitate
sive [illegible] et integritate sive qualitatis
et formae.

Ca[pitulum] 2m quod uno est prima mensura
ex omnibus unica. Sed ad unum secundum aliquid
est multiplicitas eius relata et id
dicitur primo et principaliter unum.

Textus tom. 2

oportet autem intelligere quia non est idem
quod ea que dicuntur unum dicantur
simpliciter per intellectum unum et idcirco
non potest dici per illa quecumque ratio que est unum
esse / et quod est eius ratio sicut una ratione quecumque
et univoca dicantur ea que sunt in uno
genere et eodem / Propter enim unum tot mo-
dis ... determinatis sunt et
horum ... unum quod unum enim me-
ad dictorum modorum ... dictorum
modorum multos ... sufficere ... et
... dicte / ... quatuor
dictorum modorum ... que
unum dicuntur / et quod idem magis vel alius
inest alii / quod etiam dicitur unum ...
per analogiam / ... principa-
liter unum in primo et principali / et qui-
dem magis vel maxime dicitur unum
Alia non quia per modum non ita principaliter
participant ... unum dicuntur ... parte
... in consideratione illa ... sicut
in consideratione elementi / et in consi-
deratione cause ... debet multiplicite
elementum et causam que determinat et distinguunt
et in rebus que ... dicuntur / et ... debet
multiplicite ... et ratio nominis ...
dicti / Ille enim supponunt nomine ra-
tionem quam prius dicit elementum et causam / et
tunc videt que ... id nomine ... partici-
pat / etiam dicit esse primo et prius elemen-
tum et causam / et ... alia ... sunt
quibus ... nomine dicitur esse ...
Hoc autem gratia exempli dicamus sicut
quod elementum est in compositione ultimum
quod non dividitur vel resolvitur ad ad
alterius ultra se / et quidam dixerunt quod hoc
elementum ignis est eo quod est subtilissimum
corpus ... / Subtilissimum autem ut
... non resolvitur per ... ultimus
videtur autem per ... elementi porta
quod ignis resolvitur in materiam corporis
simplicis quod ... se ... dicimus quod
ignis non est ... ratio elementi ...
... est cuiusdam corporis elementum
... contrarius dicebat
autem ille quod elementum forsan est infinitum
eo quod infinitum esse dicebant ad quod
resolvitur infinitum / et hoc ...
... quod ... non potest esse ...

oportet autem intelli-
gere quia non simpliciter
dicendum qualia unum dicuntur
et quid est unum esse et que ipsius ratio
Dicitur enim unum tot modis et
unumquodque erit unum quocumque exsti-
terit horum aliquibus modorum / unum autem
et quidem quandoque horum alicui in-
erit / quandoque autem aliud quod et magis
propinquum nomini est / Potentia
vero illa sicut de elemento
et causa / si oportet dicere in
rebus determinatem et no-
minis reddentem

Est quidem enim ut elementum ignis
est autem forsan unum se et in-
finitum aut aliquid aliud tale
est aut ut non

Non enim idem igni et elemento esse sed ut quedam res et natura ignis elementum

Nomen vero significat eo quod hoc accidit ipsi quia est aliquid ex hoc ut primo inexistente

Sic et in causa et in uno et talibus omnibus

Ipsi quod et unum esse indivisibile est esse quod quidem hoc enti et inseparabili aut loco aut specie aut mente aut et toto et determinato

Maxime vero in eo quod est mensuram esse primum uniuscuiusque generis

Ponem elementi quod eo infinitum
sed in anima causa ex qua fit et in quam
resolvitur per intellectum. Alii autem forte
dicunt quod ipsum aliud corpus est tale quod
dicitur elementum sicut natura potest vel corpus
igne grossius et aere subtilius
vel aliquid simile et est unus taliter
dicentes. Item eadem arte philosophi dicta
cum elementi ideo palam quod non est idem
ignis esse et esse elementi sed potius ignis
est elementum non quidem sicut ipsum est expositionis
primum corporis sed est ut res quedam
et natura quedam per formam distinctam quod
est elementum primo corporis sed eadem corporis
Nomen vero elementi significat ipsi accidit
sic quod est ex eo quod est aliquid componitur
primum ut ex hoc ut primo componente
fiat et quod insit in re composita et omnino
natura prima de elementis et de quibus
aliud corpus componitur. Eadem autem
arte utitur hic philosophus de nomine cause
et in multis nominibus et in talibus
omnibus que volunt intelligere quod
primo et per se et maxime de eo quod
alia resolvuntur. Ipsi quod et unum primum
et primo est indivisibile esse et eo enti hoc est
unum enti et eo enti hoc est unum enti
et hoc esse quod unum indivisibile sit inseparabile
a suo indivisibili est loco indivisibile per se quod unum
plura subiecta hic cum loco inseparabilia
sint, et quod sit indivisibile specie sive ratione et
integrum sicut ea quorum species et forma
et quantitas una est aut ea que indivisibilia
sunt de toto quantum et partes copulare
et tenere unus. Cum ergo hoc sit unum
acceptum est primum et per se unum
in quantum omnium entium et ad id quod
referuntur quod maxime cum sit ambitum
est indivisibile. Ea autem quod unum est mensura
et principium in quolibet genere est quedam indivisibile
ad modum unitatis quod est mensura et principium
in numero

Conveniunt autem unum quodammodo
unitatis est unum et primum cuiuslibet
generis. Sed autem intelligit communiter
licet quod sit mensura sunt mensura
prima elementorum principium

Et primo enim quia est magis propria quantitas
Et autem quantitas ad quod genus et ad
quod discretum et magis ipse quantitas
discretum quam continui eo quod in discreto
magis convenit primum et id quod in di-
screto est unum principium est metrum unum
indivisibile maxime dicunt et ab illo ad
et alia sumunt primum unum in quolibet
genere est metrum. Metrum enim est quo
quantitas cognoscitur quantitas autem
cognoscitur uno et cognoscitur uno et
cognoscitur ad et sic dicit quod numerus cognoscitur
uno et [illegible] uno [illegible]
id quod non est numerus [illegible]
quia ille numerus [illegible] cognoscitur [illegible]
uno quod [illegible] unum [illegible] cognoscitur
[illegible] et primo et primo [illegible]
[illegible]
[illegible] non stat nisi in uno [illegible]
numerus cognoscitur uno et [illegible] idem omnis
quantitas in quantum quantitas cognoscitur uno
primo cognoscitur quantitas est unum ipsum et [illegible]
hoc unum est primum [illegible] principium
[illegible]
[illegible]
unitas quod est numeri principium [illegible] metrum et ab
hoc [illegible] in aliis per analogiam dicitur metrum
id quod primum [illegible] cognoscitur et
[illegible]
[illegible]
illius [illegible] ab uno [illegible]
unum [illegible]
usque ad extremum quod est illius [illegible] maxime
[illegible]
[illegible] et hoc est sic in lato et profundo et
[illegible] et velocitate [illegible]
quia gravitas et velocitas [illegible]
in motu [illegible] unum enim [illegible]
et duo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] motu et inclinatione
[illegible]
in motu et inclinatione et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
inclinationem velocitas et [illegible]

et maxime ipse quantitatis
hinc .n. venit ad alia metra

Metrum .n. est quo quantitas
cognoscitur. cognoscitur uero
uno aut numero quantitas in quantum
quantitas numerus aut est uno ipse
est quantitas cognoscitur in quantum
quantitas uno et est quo primo
cognoscitur hoc ipsum unum

Et universaliter unum numeri principium
est quia numerus

Inde autem et in aliis dicitur
metrum quo primo unumquodque
cognoscitur. et metrum unumquodque
unumquodque unum in longitudine
in latitudine in profunditate
in gravitate et levitate

Gravitas enim et velocitas
commune in contrariis dicitur enim utrum
utrumque ut grave et quod est
quantumcumque habens inclinationem
et quod est habens excessum incli
nationis

Et velocitas quantumcumque
motum habens et excessum

motus

Est velocitas quidem tardi et quantitatis levioris

In omnibus autem hiis metrum et principium unum quid et indivisibile

Etenim et in lineis utuntur quasi indivisibili pedali. Ubique namque metrum unum aliquid querunt et indivisibile

Hoc autem quod simplex aut quod quali aut quod quanto

Ubique quidem igitur videtur non esse auferre aut addere hoc est metrum certum. Propter quod numeri certissimum unitatem enim ponunt omnino indivisibilem

In aliis vero imitantur tale. A stadio enim et talento et semper a maiore latebit utique et additum aliquid et ablatum magis quam a minore

excedunt motus et inclinaciones velocium omnes consideret quibus dividit tempus in infinitum. Velocitas enim quedam est tardior et tardiore sicut et quantitas est quantitate maior et minor et levior et leviore et tamen habent extensiones ab uno procedentes in infinitum. Ab hiis autem est metrum et principium quod est primum unum et indivisibile. [illegible] metrum [illegible]. Sic autem hoc est primum indivisibile et in hiis que excedunt omnino per modum quod unus per additionem consistit [illegible]. Ita etiam consequimus hoc in predictis. Unde dicebat ad minimum unum [illegible] ex uno minimo per additionem [illegible] que reddunt et consurgit quantitas unius in lineis ut unum quod minimum a thomo sit indivisibile linea pedalis vel alia quodcumque minima ponunt per agrimensuratores primum ponunt digitum et lineam indivisibilem [illegible] quantitate ponunt in mensura planum et etiam [illegible] planum quadratam mensuram ponunt pedem et [illegible] et similiter quantitatem mensuram ponunt cubitum [illegible] procedentes in mensuras quibus omnem quantitatem communem mensurat. Quia ubique namque et in omnibus primum metrum et mensura tale aliquod quod sit unum et indivisibile. Et autem indivisibile est aut simpliciter et simpliciter indivisibile quale pedale esse in lineis quantitatis per additionem sic in gravi et levi veloci et tardo aut est indivisibile quantum quia positum sit in [illegible] [illegible] mensuras [illegible] digitus et in ponderibus [illegible] ubique in quolibet genere [illegible] videtur aliquid addendo vel auferendo hoc est primum indivisibile et [illegible] metrum et ideo etiam in numeris sit tale unum [illegible] ponunt addi vel auferri [illegible] quod metrum est metrorum unum certissimum unitatem [illegible] ponunt et primum indivisibile in hiis [illegible] tale [illegible] in aliis [illegible] a stadio mensurando in [illegible] et a talento mensurando in ponderibus et sicut quolibet maximo vel maiore accepto et posito forsitan sit [illegible] vel [illegible] sit ablatum et additum quam veloci [illegible] [illegible] minor et [illegible] [illegible] quantitas

maior no(n) cognoscibilis nec sensibilis mensura
eo quod quantitas mensure est ignorabilis et
ideo additio vel diminutio in mensurato
quantitate magis est cognita quam per cognitam
proportionem propter parvitatem sive minorem
quantitatem hoc non est cognitum certa et ideo
creatur et addit vel subtrahit ab eo quicquid
sicut ab eo continet quam maior et ideo
possunt et homines faciunt hoc de metro in
quolibet genere a primo suo sensibili
non contingit ulterius. Sensibile et desiderantes
ideo faciunt in liquidis et siccis et in
mensurabilibus generis et multitudinis dimen-
sionum et ideo in liquidis minimum ponunt
cadum et in siccis modium et in finitis et
levibus sive ponderibus granum ordei et in dimen-
sionibus geminis digitum et tunc putant
se cognoscere totum quantum quod cognoscunt
per hoc mensurans primum metrum

Tamen non in quo genere tamen quod modo
unum sit quod est metrum in quolibet genere

Eodem autem modo et in ceteris omnibus
procedunt secundum naturam quam debent et
non secundum artem. Motum enim omnem
mensuratum simplici motu et velocissimo
et hoc est motus celi in comparatione habita ad
id quod magis proprium sit tempus et ideo in a-
strologia totum in qua tempus et quantitates
distantie stellarum mensurantur
tres motus primi modo quod diurnus volun-
tate est principium et metrum quo alia mensurantur
Supponunt enim quod et verum est quod motus
primi celi sit uniformis et equalis et velocis-
simus omnium aliorum et ideo ad illum inducunt
et minus alios sive tardi et veloces motus
Similiter autem in musica primum quod nomi-
natur mensurant et destruuntur sive dicatur
volumen dyesis quod sunt tonus semitonium
et ideo dyesis est ... primum in musica
Similiter autem in voce ... est principium
hec sive ista autem omnia est ut sit unum
et eiusdem generis ita quod unum in genere dicitur
quod plura de eis non est quae sive genus unum
sive ponitur sive dictum est per analogiam ad
omnia alia que indicantur genere
unum dicitur. Sed hic est advertendum quod ideo
quod est metrum primum in quolibet genere non
semper unum idem et unum in specie quod est
metrum aliquando sunt plura quam sunt primum ut
unum sive in musica primum ... tono
nunc ... due distincta ... sunt duo-

rum ac a primo secundum sensum non
contingit. Sic autem metra
faciunt et liquidorum et siccorum
et quantitatis et magnitudinis
et tunc putant cognoscere quanti-
tatem quando cognoscunt per hoc
metrum

Et motum autem simplici motu et ve-
locissimo. Paucissimum enim
hic habet tempus. Quapropter in astro-
logia tale unum principium
et metrum
Motum enim regularem et suppo-
nunt et velocissimum celi secundum quem et alios iudicant. Et
in musica dyesim quia mi-
nimum et in voce elementum
et hec omnia unum aliquod non
ut commune aliquod quod unum
sed sicut dictum est

Non semper autem numero unum
metrum sed aliquando plura ut
dyesis due que non secundum
auditum

sed in sonibus et voces plures quibus mensuramus

et dyameter duobus mensuratur et latus magnitudines

Sic itaque metrum omnium quod est unum quia cognoscimus ex quibus est substantia dividentes aut in quantitate aut in speciem. Et ideo quod unum et indivisibile quia primum singulariter indivisibile non simpliciter sed omne indivisibile ut pes et unitas sed hoc quidem omnino

illa vero ad sensum indivisibilia voluit sicut iam dictum est nam omne [illegible]

que sint due dyeses quidem non sint due in iudicio sed in sermonibus et nonibus due est sed [illegible] tactus mensura enim in melos ad auditum relatum [illegible] distincta propter simpliciter primum. Et aut in vocibus relata que sint scilicet et breves et omnes non possimus ponere non elementaliter quia mensurans [illegible] et tempora plurimas elementorum quibus mensuramus prima vocis [illegible] que est syllaba [illegible] elementorum indivisibile et [illegible] est tempus longum mensuramus in duobus temporibus, unum pedes et temporis breve ponimus ut unum in [illegible] simplex [illegible] diviseratur [illegible] [illegible] mensuratur duobus sicut diameter [illegible] aut est incommensurabilis [illegible] dimensuratus quod est dyameter scilicet linea dyagonalis in quadrato vel quadrangulo altera parte longiori duobus lateribus triangulum [illegible] angulum cum dyameter [illegible] sicut patet in primo euclidis quia quadratum [illegible] valent unum quadratum [illegible] aut non mensurabile et latus et omnes dimensiones [illegible] cum lineae et quantitates mensurantur aliquo uno et unitate [illegible] et non sunt tales mensurae propter quantitatem [illegible] vel dyameter propter eo quod [illegible] sint [illegible] que ad [illegible] reducuntur [illegible] sicut patet in [illegible] theorematibus libri euclidis. Metrum autem omne est sicut unum quia nos cognoscimus ex quot et quibus [illegible] mensuratur dividentes [illegible] substantiam [illegible] aut in quantitate aut in speciem et [illegible] sicut patet [illegible] ac [illegible] metrum aut [illegible] unum et indivisibile quod primum singulare est indivisibile [illegible] modum non [illegible] et [illegible] unum primum est indivisibile cum unum aut quod in mensuris [illegible] primum unum est ipsa unitas [illegible] unum [illegible] unum est omnino indivisibile sicut unum [illegible] non una prima sit [illegible] [illegible]

Propter autem hoc cum non sit mensura-
tiones de incomplexa sunt dandi est fortiter
cum animo quam est possibile sed de hac hic
non sufficimus determinandum

Tamen hic in quo conclusit quod unum quod est metrum
in quolibet genere est connaturale illi generi
et est in eo disgressio secundum excludit errores
qui ex hoc oriuntur

Semper enim id quod est metrum oportet
esse connaturale ei quod est mensura-
tum patet autem per inductionem quia
dimensionum metrum est mensura
et simpliciter unum una quaeque longitu-
do prima simplex vel cum parvum
metrum est longitudinis et ad eundem
modum latitudo altitudinis vox prima
vocum et quantitas prima quantitatis
et unitatum unitas sic enim oportet accipere
in omnibus connaturale ipsis mensuratis
metrum sed non oportet quod unitatem solum esse
metrum numerorum et ideo quod oportet simpliciter in genere
quolibet metrum et mensuratum accipi
non oportet in unius accipere metrum non semper
in prae aliqua nisi proportione quia non potest scribi
distinctum ad unum et ad totum metri-
tum et unitas quod sic in pluribus dicitur
sicut autem unus mensurare unum per unum
cum ille mensurans unum sic a primo men-
surante numerus per unitatem est metrum
eo quod ipsa non est unus vel unus cum est pluralitas
unitatum et numerus unitatis sic enim
quolibet connaturale metrum est proportionale
et non omnia mensuranda sunt unita-
tibus numerorum sic quidam pictagorici
dixerunt // Ex hiis autem quae sic amoventur
de uno tradita sunt tres dissuadendi
errores secuntur propter hoc quod cum
mensurans unum dicitur ad aliquid secundum
unum quod est unum ad aliquid similitudine
unumquodque est unum quidam sunt qui dixerunt
quod id unum quod est in ente convertitur et per
analogiam sunt omne genus quod est
methaphorice unum quod ponitur de unum
est unum unicale quod primum dicitur unum // Et
ex hoc sequitur quod unum actus aliquid ad-
dit super ens et sic se habet ex additione
ad ipsum et non est idem Alii autem
dixerunt quod unum est quod primum omnium
et dicitur omnium unum per analogiam

Sed dixerunt quod quod unum quod-
que causa et unitas
est quae est mensura ipsorum
et tamen haec habet duas expositiones
in pluribus secundum est dis-
positio eiusdem // Est autem
secunda opinio dicentis quod in quo-
libet genere primum illius generis
est id indivisibile quod est mensura
aliorum sed cum declarare oportet id
indivisibile dimensionum
per tres duas secundum quam enim
dicit quod primum in genere
substantiae quod omnia alia mensurat
est motor primus et ecclesiae primi
motores sed alii autem dicunt
quod primum id quod est in genere
materialissimum secundum dicunt quod
est materia prima hii autem
dicunt quod primum in genere substantiae
quae est eius vero et propter
est motor primus hac ipse
indicavit tamen primum
cum enim praedicta sed quod ma-
xime est indivisibile simpliciter
maxime autem indivisibile
simpliciter est primus motor primus
qui est indivisibilis et incorruptibilis
non habens magnitudinem
penitus Cum id est metrum
ad unumquodque alia mensurata
gradum eius accipiunt
omnia autem secundum sunt magis dis-
tantia per aliquid accessum
ad primum unde cum
mensuratum primum accipi
necesse in aliquo corpore
primum mensuratum
primum secundum ego tamen primum
motorem sit omni primum
secundum primum motorem esse
motorem animi // Adhuc autem
ex quo quod est metrum in se
primum quod sit causa est et primum
motor secundum suum intellectum
agentem causa est ergo et primum
mensurans secundum hos quosdam
hunc quidem rationibus assen-
tit Averroys sed secundum
prima causam dicentes

esse metrum entium // obiciet
aliquis aliud inquiens quod id est
metrum quod iteratur in hiis que
mensurantur sed primus motor
non sit iteratus in entibus
Adhuc autem id quod metrum
est ad est substantia unius men-
suratu sicut unitas est substantia
unius primus motor ergo illis
entibus [illegible] // Quantum
quidam dicunt [illegible] esse
primum mensurans et metrum
duas dicunt potestates in
diversis generibus una quidem
que [illegible] est primum simpliciter [illegible]
in genere / alia est [illegible]
que est secundum primum
[illegible] indivisibile quod primum
eiusdem generis [illegible] dicit
de iure [illegible] metrum
// Sed contra eos est quod non genus
[illegible] dicit
metrum [illegible] et
diffinit id [illegible] metrum
Nec non quod dicit quod in eo
primum mensurans dicit ho-
[illegible] vero quidem
quod metrum et mensuratum
non [illegible] et genere
[illegible] in uno
que mensurat non quod [illegible]
[illegible] non [illegible] sed [illegible]
soli quod sic in diffinitione
unitatis solum [illegible] omnis
unius // Aliqui autem id est
quod metrum est iterabile in hiis
quorum est metrum nichil
[illegible] iteratur in entibus
in substantia [illegible] // [illegible] id est
quod materia est sola prima
que [illegible] omnium substantiarum et
non primum [illegible] debeat
esse metrum entium quod
[illegible] ipsa sit [illegible]
unitate [illegible] prima in
esse metrum // Obiciet
[illegible] contra illos quod in [illegible]
non iteratur in substantia
sed [illegible] prius dictorum //
Adhuc autem quod materia

est [illegible] et non integra [illegible] per analogiam
ad formam et quod est [illegible] et [illegible]
non [illegible] [illegible] Adhuc
[illegible] in [illegible] non est [illegible] diviso
[illegible] in entibus [illegible] sunt
[illegible] et non sic [illegible] // hinc [illegible]
omnibus sic [illegible] dici [illegible]
[illegible] quod primus motor per [illegible]
[illegible] est metrum entium quod est [illegible] substantia in-
tellectus cuius [illegible] sunt [illegible]
[illegible] entis [illegible] intellectus [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et ad ipsum mensurata
[illegible] et
[illegible] et [illegible]
[illegible] et ideo
[illegible] prima [illegible]
semper [illegible] et
[illegible] quod metrum est aliud [illegible]
[illegible] esse [illegible] licet metrum [illegible]
non sit de natura [illegible]
intellectus [illegible] entia sunt
[illegible] in [illegible]
est in [illegible] et [illegible]
et [illegible] et [illegible]
[illegible] quod ad nos sit [illegible]
[illegible] intellectus [illegible]
// [illegible] autem qui ponit [illegible]
esse [illegible] prima et [illegible]
[illegible] sunt [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
et primum [illegible] intellectus non [illegible]
metrum [illegible] et ad [illegible] quod [illegible]
et est quod [illegible] et [illegible]
[illegible] sit in [illegible]
[illegible] ad eius [illegible]
[illegible]
ad [illegible]
[illegible] sit
[illegible] et adhuc [illegible]
[illegible] // [illegible] metrum
[illegible]
[illegible] metrum esse
non [illegible] mensurat [illegible] mensurat
non [illegible]
[illegible] et [illegible] secundum
est [illegible] prima et non [illegible]
[illegible] solum [illegible]

Cam vi^m in quo p(ro)ba(tur) ptagore d(icit)u(m) q(uod) h(om)o e(st) o(mn)i(um) mesurans in omnibus

Sicut q(ui)da(m) ptagore delirant(es) ta sequ(un)t(ur) qui metra v(er)u(m) di-
xerunt esse s(cienti)am et sensu(m)
eo q(uod) p(er) s(ens)u(m) dixeru(n)t in q(uod) homo sapiente
h(om)o idem po(tes)t esse h(om)i(n)is mappendo p(er)
sensu(m) et s(cienti)am et q(uod) res sentiunt ea q(ue)
sunt in a(n)i(m)a po(tes)t q(uod) eg(er)io dicat
ig(itur) ea sunt q(uo)d cognoscimus mag(is) id q(uo)d
mensuratum ... certum
terminu(m) e(st) et ... certa(m) at mensuratu(m)
p(er) mensuram certam ... supponebat n(on)
... id q(uo)d e(st) in a(n)i(m)a ... et no-
... p(o)tius
... nos ... a(n)i(m)am ... sic ...
... a(n)i(m)a(m) ... men-
surat a(n)i(m)am ... sensu(m) et ... q(uam)
... et in talib(us) accidit nobis ...
... q(uod) a quo alio a nob(is) ... men-
surante ... ipsis supponimus ...
... in intellectu
invenimus et cognoscimus sic ... ho
... nos ...
pythagoras ... esse
... homine(m) sicut ho(mo) ... talis
e(st) s(ci)ens et senciens ... sencies
... et sic ... et sensu(m) et s(cienti)am di-
cimus ... sensibile et sensibile
... e(st) ... sensibile et intellectus
e(st) ... sensibile sic ... d(e) anima
... cum q(uod) sensus et s(cienti)a
... sit sup(er)habundat sup(er) sensibile
et sensibile ... dicentes hanc ...
... indicta ... dicentes v(i)d(e)n(tu)r
et ... dicat sic opinantes ...
... accipimus ...
... esse metrum et ... et ...
... et ... et ...
... et ... palam ... dicta
... et ... et
in ... e(st) indivisibile ... qualitate(m)
... e(st) ... id q(uo)d e(st) metrum
sit indivisibile ... simplex aut ...
... e(st) ... sic ...
determinatu(m) e(st) ...

T scienciam aut me-
trum rerum dicimus
r(ati)o(n)em p(ro)pter idem

quia cognoscimus aliq(ui)d ipsis q(uam)
mensurantur magis q(uam) men-
surant

Sed accidit nobis veluti si
alio nos mensurante et cog-
noscimus quanti sumus p(er) cubitu(m)
ad t(antu)m n(ost)ri adiecere

Pitagaras v(er)o ho(m)i(ne)m ait o(mn)i(u)m
e(ss)e metra ac si utique scientem
dicent aut sencientem hos at
q(ui)a h(abe)nt hec quidem s(ens)um ille v(er)o
s(cienti)am q(ue) dicim(us) e(ss)e metra eor(um) q(ue)
subiciuntur. nil d(icen)tes itaque
superhabundans videntur aliquid dicere

Q(uo)d quidem igitur u(num) esse determinat(um)
est s(ecundu)m uniuscuiusq(ue) metrum proprie
et maxime p(ro)p(r)i(u)m quantitatis
et deinde qualitatis palam

Erit aut(em) hoc quidem si indivisibile
s(ecundu)m quantitate(m) illud aut(em) si s(ecundu)m qua(li)-
tatem p(ro)pt(er) q(uod) indivisibile e(st) u(num) ...
u(nu)m aut(em) simul. aut(em) m(ag)is unu(m)

Secundum subaz 7

nam querendum est

vtrum modo se habeat quando

in dubitationibus tractauimus

quid vnum est et quo oz de eo

suscipere vtrum nec substantia aliqua

quidem ipso vno sic ipsi pitha

gorici dicunt primus

et plato prius a magis

vnu sit perm? p quantitas mensurat

vnu etc? non e dicta penes q quiditz

hz nisi indistincta sit ca ad pondus

vel alt ad mensura relata. supponit 2

cta indistincte esse [illegible] om

[illegible] vnc [illegible] pro fysice intel

ligunt 2m hanc opinio 2m sua

[illegible] quidditate et infinitum

sunt [illegible] insensibilia p vnu [illegible]

vnu [illegible] 2 [illegible]

[illegible] et i sensibilibus [illegible] intellectus

[illegible] pithagoras. Et ideo [illegible] et

[illegible] esse insensibilis [illegible] est

aut [illegible] vt decimus [illegible]

intelligentie [illegible] ad naturam

entis [illegible] et q [illegible]

stantia [illegible] e ideo primi

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] sunt nec [illegible]

[illegible]

[illegible]

indiuiduum [illegible]

[illegible] q sit in [illegible]

entis [illegible] licet

[illegible] qua [illegible]

[illegible]

et 2m [illegible]

sit potentijs naturalibus [illegible]

[illegible] Causa in qua determinatur

que sit na in qualibet genere prima vtrum

separata vel coniuncta et si coniuncta que

sit illa

Est aut inquirendum [illegible]

i de vnu, qd e prius et metaphi

sicum 2m substantiam et naturam

Utrum [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

sit [illegible]

sit [illegible] vna [illegible]

[illegible] pithagorici dicunt

[illegible]

substantiam [illegible] et sic [illegible]

pithagoricj [illegible]

[illegible] magis

sit id unum quid natura quod supponimus philosophorum
ceterorum quae de uno dixerunt [illegible]
[illegible] nobilius et significantius dicit. sic
[illegible] naturam dixerunt qui [illegible] posuerunt
[illegible] mathematici philosophi [illegible] unum
[illegible] alius dixit esse amorem [illegible]
amor [illegible] unitas [illegible]
reperiens ad unum dixit id esse aerem
propter [illegible] subtile continuativum [illegible] aer
[illegible] Alius autem dixit id esse in-
finitum eo quod [illegible]
[illegible] et maxime de uno. Si vero
autem [illegible] mathematici [illegible]
[illegible] in [illegible] probavimus
et in [illegible] nullum universale [illegible] de substantia
[illegible]
[illegible] tunc [illegible]
[illegible] unum quod pittagoras ponit [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] ad illa
[illegible] solum [illegible] esse [illegible]
[illegible] in omnibus [illegible]
et palam [illegible] dicit [illegible] ens quod
[illegible] substantia [illegible]
[illegible] propter easdem [illegible]
[illegible] ens et unum maxime
universaliter praedicantur de omnibus [illegible] quia genera
[illegible] non sunt nec quaedam
et substantiae separabiles ab aliis [illegible]
[illegible] sunt [illegible] unum
contingit esse [illegible] separatis ab aliis [illegible]
propter easdem causas [illegible] ens et unum
[illegible] quia [illegible] sunt substantiae quaedam et
[illegible] quaedam separabiles. Adhuc autem
[illegible] in omnibus similiter [illegible]
ens et unum [illegible]
[illegible] et ad unum [illegible]
[illegible] entis [illegible]
[illegible] palam
[illegible] In numeris [illegible]
[illegible] quaeritur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] unum quod
[illegible] et [illegible]
[illegible] de coloribus
[illegible] color unus [illegible]
[illegible] esse [illegible] aliqua

supponitur aliqua natura, et quod
quidem notius dici et magis sicut
quandam naturam, illorum enim alius
harmoniam dixit quod unum

alius aerem

alius infinitum

Si autem nullam universalium substantiarum
est possibile, sicut in sermonibus de
substantia et de ente dictum est,

nec ipsum hoc substantiam ut unum

aliquid praeter plura possibile esse. commune
namque est, sed praedicamentum solum,
palam quia neque ipsum unum.

Nam ens et unum universaliter
praedicantur maxime de omnibus.
quare nec genera naturae quaedam et substantiae
separabiles ab aliis sunt, nec unum
genus esse contingit, nec propter easdem
causas propter quas nec ens nec substantiam.

Adhuc autem similiter in omnibus
habere est necesse dici. aequaliter
ens et unum. quoniam ergo in qualitatibus
est aliquid quod unum et aliqua natura
et similiter in quantitatibus,
palam et totaliter quaerendum quid
est quod unum, quemadmodum et quid est,
tamquam non sufficiens quia hoc ipsum
ipsius natura.

Sed nunc et in coloribus est aliquid
unum, color unus, puta album,
deinde alii ex hoc et nigro

videntur geniti

Nigrum non privatio albi est ut dicitur lumen tenebra hec enim que privatio luminis [illegible] sicut a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Sed quorum palam [illegible] [illegible] colorum et ipsum unum [illegible] [illegible] [illegible] unum puta album

Similiter autem et si melodie [illegible] numerus [illegible] [illegible] diesim [illegible] si non numerus substantia [illegible] ipsorum et ipsum unum [illegible] aliquid cuius substantia non ipsum unum sed diesis

Similiter autem et in sonis elementorum [illegible] [illegible] entia numerus ipsum unum elementum vocale et si sic rectilinee figurarum [illegible] [illegible] numerus et ipsum unum trigonum

Eadem vero et in aliis generibus equaliter si quidem et in passionibus et in qualitatibus et in quantitatibus et in motu numerus [illegible] et in unum aliquid in omnibus numerus [illegible] [illegible] et ipsum unum ad unum [illegible] [illegible] [illegible] substantia et in substantiis necesse quod similiter se habere similiter [illegible] se [illegible] in omnibus

aliqua sunt [illegible] colores [illegible] colore [illegible] [illegible] nigrum [illegible] [illegible] [illegible] omnia que sunt [illegible] colorum videntur esse genita [illegible] sunt genita [illegible] ex duobus [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tenebra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnia que [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] colores [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] color [illegible] orthogonium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] separatus [illegible] [illegible] figurarum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] orthogonium [illegible] [illegible] [illegible] fiat omnis figura [illegible] Eadem autem [illegible] in aliis generibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in omnibus ex quo [illegible] quod dicitur [illegible] [illegible] quod est [illegible]

310

quod unum in quolibet genere est eius de[m] ge-
nere primum. unum quod primum est in unoquoque
genere determinati est [illegible] est multiplicata
per analogiam et dicitur in omnibus et
[illegible] in coloribus color unus primus
[illegible] est [illegible] quod unum ipsum [illegible] in substantia
est ipsa primum et una substantia [illegible]
[illegible] unum et ens [illegible] idem [illegible]
[illegible] differentia. [illegible] utraque [illegible] consequuntur [illegible]
[illegible] cathegorias. et [illegible] per [illegible] non
[illegible] in aliqua una cathegoria manifestum
est [illegible] predictum [illegible] enim [illegible]
omnibus [illegible] et ad [illegible] substantia [illegible]
[illegible] de omnibus in [illegible] et de
aliis. [illegible] in [illegible] similiter [illegible] unum
[illegible] ens. et [illegible] aliquid addit
[illegible] distinguitur [illegible] distinctione [illegible]
[illegible] quo [illegible] forte in [illegible]
[illegible] consistit [illegible] nos [illegible]
[illegible] saepe [illegible] et [illegible]
unius [illegible] vel [illegible] differentia [illegible]
[illegible] quod addit unum [illegible] ad [illegible]
differentia [illegible] ens et unum [illegible]
quale. et [illegible]. et idem est in hiis
omnibus [illegible] unitate. et [illegible]
unum [illegible] et quale esse [illegible]

Tractatus [illegible] quintus [illegible] de op-
positione unius et multi eiusdem et diversi
equalis et inequalis similis et dissimilis
Capitulum primum de oppositione unius et multi
et [illegible] in eo digressio declarans quatuor
genera oppositorum

[illegible] oppo[sitione]
que est inter unum et multa
et quod unum in substantia est idem
et unum in quantitate est equale. et
unum in qualitate est simile [illegible] loqui
de oppositione que est inter idem et diversum
et de ea que est inter simile et dissimile. [illegible]
[illegible] que unum et multa [illegible]
[illegible] unum et [illegible] pluralitas [illegible]
est multitudo [illegible] ad [illegible]
divisibile et indivisibile [illegible] plurale et
multum [illegible] differentia aut [illegible]
[illegible] pluralitate [illegible] actualem [illegible]
[illegible] habeat in [illegible] unum [illegible]
[illegible] aut [illegible] est [illegible]

[illegible] cum supponitur ut
dictum est [illegible] Capitulum [illegible]
[illegible] quod in logica
determinata sunt quod oppositiones
sive oppositorum [illegible] dicuntur
[illegible] est oppositorum [illegible]
privationem et habitum [illegible] aut
[illegible] contrarietatem [illegible]
[illegible] sicut oppositum relationem relata
[illegible] nos de [illegible] et
oppositione non indigemus
ad [illegible]
[illegible] predicta [illegible] quod unum et
multa que se habent sicut in-
divisibile et divisibile [illegible]
[illegible] ut ad at-
dicta [illegible] unum aut [illegible] et
[illegible] esse [illegible] omnis
privatio [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] dicitur enim privatio [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] quod [illegible] est [illegible]
[illegible] privationibus [illegible]
[illegible] divisibile [illegible]
[illegible] cum [illegible] magis
[illegible] unitate [illegible] et divisibile
magis est [illegible] indivisibile
et [illegible] quia [illegible]
a sensu divisibile et pluralitas [illegible]
[illegible] indivisibile et unum
est autem [illegible] valde advertendum
quod cum nos [illegible]
quod unum indivisibile est [illegible]
[illegible] et [illegible] privatio
[illegible] sicut [illegible] quod unum
non [illegible] privatio ut oppo-
nitur privatio multo [illegible]
[illegible] et [illegible] se
non habeat [illegible] non [illegible]
[illegible] per [illegible] sive
[illegible] que [illegible] ipsius
[illegible] privatio [illegible]
[illegible] et [illegible]
et [illegible] non
[illegible] a privatione [illegible]
[illegible] est et [illegible]
affirmata et [illegible]
[illegible] est inter unum
et multum [illegible]
[illegible] ut [illegible]

in positiuo et negatiuo sine
et egeat eo est in eo quod dicitur
primum et in eo quod dicitur priua-
tiuum utrumque exponitur
per contrariam sed negationem et
est interpretatio nominis ergo
ad nos facta et non esse
ipsa [illegible] aut quod simi-
liter statim in rebus
reinquit forma sua et con-
trariam formam opponit nullo
modo constitutam et non
suppositam et ideo pri-
uatio est de constitutione
nulla quod non potest esse sed op-
ponit et sustentatur
Sic ergo in forma oppon-
itur et in nomine opponitur
priuatio et in supposito non
opponitur sed constitutiua
nulla // Ideo aut quod nulli
opponitur ut et ad primum
sit opponitur ita // Ad primum
autem ut oppositum contrarie
et priuatiue sunt nulla
est heraclitus ab ergo per diuisionem
et ideo priuatio est unitas
potius quod multitudo priuatio
diuisionis / diuisio enim est
in re priuatio consistit et
ideo pitagoras posuit
eam esse de non entibus
Si aut opponitur quod ha-
nata sunt fieri circa idem uni-
tas aut et multitudo non
ordinantur // Dicendum quod in na-
ta sunt fieri circa idem quamuis
multitudo precedit ex na-
tura unum in quibus differentia
diuisio est [illegible]
[illegible] et ideo ordo ad
unum sufficit [illegible] in
quibus [illegible] aut appropriatur
quia potentia sit agens
et patientia [illegible] quia sit
circa idem quod est na sub
[illegible] de [illegible] in
physicis [illegible] // Dicendum
quod in entibus non opponitur
non enti sed entibus opponitur

et actiuus actiui et actiuo passiui
oppositum entis ad non ens [illegible]
refertur et [illegible] opposita [illegible] // non
oppositum aut [illegible] actiuo actiui opposita
et [illegible] opposita [illegible] in qua per [illegible]
[illegible] opposita quod utrumque refertur ad re-
lationem [illegible] utrumque [illegible] relatiue
// non opposita aut actiuus ad passiuum est
[illegible] opposita aut [illegible] dicit [illegible]
in [illegible] aut in actu et [illegible]
[illegible] respectiue est [illegible] et primo
[illegible] est opposita [illegible] quando
ut priuatio [illegible] ad [illegible] et [illegible]
[illegible] ad aliud [illegible] // [illegible]
aut [illegible] est [illegible] que dicit priuationem
et [illegible] et est [illegible] ad priuationem
[illegible] est [illegible] de priuatione ad [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] de-
[illegible] ut [illegible] generaliter
oppositionem [illegible] non [illegible] nisi
[illegible] et non [illegible] et [illegible] et
[illegible] ad [illegible] et ad unum [illegible]
[illegible] non sunt [illegible] aut
[illegible] et [illegible] in logica sunt
determinata Capitulum 2 iii de oppositione eius
et diuisibilis et dissimilis et equalis et inequalis

Sicut aut iam [illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et idem et inequalitate similitudo
et inequalitas [illegible] sed [illegible]
[illegible] est [illegible] et [illegible]
[illegible] et in qualitatibus dissimile Sic aut
idem dicitur multipliciter unius [illegible]
[illegible] et ratione forme et ratione [illegible]
est idem [illegible] sicut terra et [illegible]
et [illegible] idem [illegible] sicut terra et [illegible]
[illegible] et forme et [illegible]
[illegible] est unum [illegible] aut
[illegible] unum [illegible] ratio
[illegible] forma [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] eadem [illegible] et [illegible]
[illegible] forma eadem forma [illegible]
esset equali [illegible]
in talibus quod [illegible] est [illegible]
[illegible] equali quod [illegible] equalitas
[illegible] per naturam formam inequalitas

ab invicem separari similia non conuenient
sunt que non sunt eadem simpliciter et in
una essentia ut cum sphera media et
in corpore est una qualitas et idem maius
bonum est simile quamvis sit ad aliquod
et in esse quod unum sit inequalitatem
sic inequales recta breve linea hoc na
vero sit quidem ad invicem similes
hoc vero sit simpliciter eadem talia non
diversi similia si habeant eadem in ea
in quibus unum et unde et tamen
illa specie non sit maior et minus quam
vero illa est secundo centris
eorum sic homines similes sunt ad invi
cem licet unus sit maior et
alter minor ut angeli et equitas et
quantitas Alia vero dicuntur similia
si eadem passio insit eis ut in specie quamvis
illa passio insit eis cum magis et
minus sicut duo alba quorum unum est
magis album alterum minus alia autem vero
similia dicuntur quia licet plura habeant et
unius simpliciter non conueniant
cum habeant simpliciter alia ab invicem
et sicut hoc est in mineralibus
et in plumbum est facile reducitur ea in
quantitate sicut stagnum simile est argento
et aurum rubicundo igneus et ignis si
mile est rubeum et colore rubei ignis
quod per facilem additionem mineralibus
est reductum stagnum et argentum quantum ad
et aurum ad ruborem igneus et ero
ceum ad ruborem et colera ad ignis
rubedinem // Palam ergo est quod diversum et
dissimile dicuntur multis modis et ad eum
dicuntur oppositionibus unum ad idem quod aliud
est diversum et idem sic omne ad omne et ipsum
ad quemlibet est idem vel diversum ita omne
ad omne et ipsum ad ipsum est omne
idem vel aliud aliud autem dicitur
ab aliquo si non sit secundum materiam vel deputatur
in ratione forme et unius tamen per se
et tamen propinquum sibi diversum
est aliud ab eo alio autem modo di
aliud et diversum ut in mathematica
per oppositionem ad istud unum eiusdem quia dicuntur
esse rectarum linearum et equalium
morum sicut linea curva quod est aliud a
recta et quadratum a triangulo diversum
quod tamen dicuntur omne et omne et eo
quod omne quod est omne est ab uno et
est eorum ab uno et oppositum ei

et aliud et hec sequuntur ens
et neutrum eorum convenit
cum ente quod inter idem et diversum
sive aliud non est oppositio con
tradictionis ut volunt sicut unus
et idem neutrum eorum dicitur
in hiis que non sunt entia
quod sicut idem vel diversum
alia Sed in entibus omnibus
dicuntur aliquid eorum sicut eius
quod omne ens est unum
in ipso autem non est unum
aptum natum est quod ipso et
eius et unum quantitate ita
omnia dicuntur quidem et diversum
omnia eius entia hec ergo
et diversum talem habent ad invicem
oppositionem que est determinata
et aliud est idem et diversum quod
aliud et diversum differunt
dicuntur cum ea habeant et utrumque
illorum cum ad invicem
quod est ad pluralitatem et ad
utrumque ad talia ad eorum
hec oppositio equalis dicitur
idem et similium et hoc
iam in hiis sufficienter
determinavimus //

k. 32

Differentia vero et diversitas aliud. Diversum enim et aliquo est diversum non necesse alio quodam esse diversum. Omne namque aut diversum aut idem quodcumque est ens. Differens vero ab aliquo aliquo differens.

Quare necesse ipsum idem aliquid esse quo differunt. Hoc autem ipsum idem genus aut species.

Omne namque differens differt aut genere aut specie. Genere quidem quorum non est communis materia nec generatio ad invicem, ut quorumcumque alia figura cathegorie.

Specie vero quorum idem est genus. Dicitur autem genus quod ambo idem dicuntur secundum substantiam differentia.

Contraria vero differentia et contrarietas quedam est differentia. Quod autem recte supponimus palam ex inductione. Omnia namque differentia videntur et hec non solum diversa existentia, sed hec quidem genere diversa, hec vero in eadem elementatione cathegorie.

Lectio 3a de differentia et diversitate et contrarietate

Differentia vero et diversitas aliud quidem dicunt. Post determinationem eorum que ad ... idem respectu et ... quidem idem et diversum, de differentia ... quod est diversum ab aliquo non est necesse diversum ... [illegible]

[illegible]

sunt in eodem genere mali[s] d[i]ffer[e]n-
tium e[st] que sunt ead[em] g[e]n[er]e subi[ect]o vel
d[iver]sa h[ec] enim in h[oc] logic[ali]s et in lib[r]o
h[ec] et mundi determinatum e[st] ex [h]is
e[ni]m que ibi d[e]t[er]minata sunt scit[ur] que
s[un]t ead[em] g[e]n[er]e vel d[iver]sa p[ate]t p[ro]p[ter] q[uo]d cu[m]
q[uo]d contrarietas quedam e[st] d[iffere]ntia et nulla d[iffere]ntia
contingit ea que sunt abinvicem
d[iffere]ntia plus et minus o[portet] q[uod] aliqua ma-
xime sit d[iffere]ntia q[ue] maxime distat
a medio contacto in quo se d[iffe]re contingit
et e[st] id in quo sunt extrema in e
et e[st] utrisq[ue] scibili illud enim di-
videntes separant abinvicem maxime
et habent maximam d[iffere]ntiam que maxime
distant dicimus esse contraria unde
contrarietas est duorum s[ecundu]m unu[m] genus
differentium maxima distantia
et e[st] sicut d[iffere]ntia et prima contrarie-
tas vero distantia in spacio p[ro]p[ter] q[uo]d hec
contrarietas in loco ca[usa] e[st] g[e]n[er]a[li]t[er] in aliis
et ip[s]a par[s] distantia ut ea in differe-
ntiarum et huius ca[usam] nos assignavimus
iam in libro d[e] n[atur]a loci et locati et
in celo et mundo // q[uia] ig[itur] contrariis e[st] ma-
xima d[iffere]ntia et maxime distantis pa-
la[m] et ex inductione ea enim que
in g[e]n[er]e distant non p[er] se s[e]d ma-
xima abinvicem distantia eo q[uod] non
h[abe]t via[m] et spacium q[uo]d moveat ad in-
vicem // maxime aut[em] distantium
ultra e[st] quibus p[e]r[ius] et minus significant
e[st] q[uod] d[iver]sa g[e]n[er]e s[ed] aliud non impediat
s[un]t in eod[em] subi[ect]o nec mutuo se ex-
pellunt s[ed] et[iam] d[iver]sa in g[e]n[er]ibus
large lig[n]do distant neq[ue]
non s[unt] convenientia sibi plus q[uam] ea que
d[iffe]runt sp[eci]e tamen non h[abe]t viam ad invicem
s[ed] s[un]t distantia ultra viam ad
invicem // p[ate]t q[uod] contrariis sunt
extremis ultimis aut[em] s[un]t ex
mediis o[portet] q[uod] medium accipiat[ur]
ut p[ri]ncipat ultimum et s[ecundu]m illorum
q[ua]m e[st] via ad invicem // sunt autem
contraria in quolibet g[e]n[er]e acceptas
illa e[st] maior q[uam] e[st] minor et primo
d[iv]idit g[e]n[u]s a[nte]q[uam] deinceps atque prima
d[iffere]ntia distantia e[st] contrariorum maxime
aut[em] in quolibet g[e]n[er]e e[st] ea q[uae] e[st] finalis

quae in eod[em] g[e]n[er]e et in ead[em]
sp[eci]e

Determinatio est aut[em] mali[s]
que sunt g[e]n[er]e d[iver]sa a[ut] ead[em]
t[ame]n aut[em] differre contingit
abinvicem d[iffere]ntia plus et minus
est aliqua et maxima d[iffere]ntia
et [habent] h[abe]nt d[i]c[t]o contrarie quia no[n]
maxime est d[iffere]ntia pala[m] ex
inductione

Sine nam d[iffere]ntia

extrem et in punxit contrariu ad sui
finale extremu et in punxito con
trariu / dicimus enim quod aliud eade
esse est maxime contrariu est yperbole
[illegible] est excessus Et dicimus ad finale
et in fine [illegible] nl ult quod in[illegible]
plurib ad distanciis [illegible] a [illegible]
nl hre pole / finalis [illegible]
et contiue fine distancie sic et omnia
alia finalia fine hre dicuntur /
Constat quod [illegible] nl ult fine nl
est finis enim in omni eo quod ultim
est et [illegible] [illegible] nl est penitus quod
[illegible] [illegible] ultra [illegible] pot finale
[illegible] / Ex hiis ergo que dicta sunt
sat palam est quod contrarietas finalis
[illegible] est distancia / Cum autem contra
ria multiplr sic qui [illegible] quod finalis
est ita sicut dictum est quod [illegible] maxim
distancie Sunt enim contraria media
et extrema sicut diximus [illegible] eum
sic ita dicimus quod est [illegible] in [illegible]
[illegible] et finalis distancia /

Etiam quoniam [illegible] unum uni est contrariu
2m oppositionem vel privationis

Dub aut sic dicuntur exemplis
pala est quia tali [illegible] contrarius
[illegible] uni [illegible] nl contraria est
non est non est posse Et [illegible] [illegible]
quod ultimo [illegible] est [illegible] quod quod [illegible]
habundancia [illegible] [illegible] uni [illegible] / [illegible]
ut esse quod una distancia [illegible] [illegible]
[illegible] ultra ad [illegible] [illegible] quid
est verum si [illegible] est contrarietas distancia
[illegible] [illegible] et uni et finale [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] una / [illegible] enim hoc in
loco in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sit in [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] finalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] ita
non sunt [illegible] [illegible] distancia [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] quod illa non [illegible]
via [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad ea que sunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] distancia
[illegible] [illegible] [illegible] habent [illegible]

Hec enim distancia que est contrariorum est
extreme vie et in eodem genere ea que
plurimum distat secundum que sunt contraria ma-
xima namque distancia. Horum sicut
sepe diximus est finalis et finalis
est que in eadem specie sicut exempli plurimum
contrariis cum unum et eadem contraria
ut sunt plurimum diversa in eas sunt
sub eadem potencia unabile et hec non
sunt in substancia et quantitate et non
proprie opponuntur unum uni sicut unum
Sed autem quod obviat contrarium in
hiis dicitur fallax sequitur quoniam
uni quod est voluntarium duobus opponitur
involuntarium violento unum quidem per igno-
ranciam alio vero non per violenciam
Ideo. Dicendum quod in vite per maximam
distanciam non opponuntur nisi unum soli
separatim et si quod duo contraria esse
voluntario omnino cum voluntas
est in racione appetitus existens quidem
et ideo per formam racionis opponitur involun-
tarium per ignoranciam et per formam
appetitus opponitur involuntarium
per violenciam ideo etc. Ut autem forte
racionis unum ignorancia appetitus
et violencia sunt due distancie
maxime et utraque opponitur unum uni
tantum. // Sed autem dicendum quod unius
distancia per distanciam contrarie
in quodam hic calumpnia quia cum primum
contrarius est summum et ita omnino aliorum
est summa unitate quia contrarius quod in summa
sit prima contrarietas et contrarium
aliarum et ideo patet prima contrarietas
que est inter summum et locum. Sed hec et
similia non difficile est solvere quod
non dicamus locum esse quantitatem
plenum et contrarietatem que est in loco
esse causam aliarum contrariorum non ac-
cipimus locum et spacium ut spacium
mathematicum sed prout corpus quod
sunt locus locans alia corpora etc
sit subiectum quoddam locantibus et quali-
tates activas et passivas dantes
corporibus locatis in ipsis et ideo
racionem accepta prima contrarietas
est quedam contrarium primum quod est summa //
Sed quid dicendum est accipiatur hic
est prima contrarietas loci superioris

52v

Prima no contrari-
etas est habitus
et privatio

Sz no omnis privatio inpli-
cat cum privatio dicitur sz
quecumqz perfecta facit

Alia n contraria cum hec
dicitur

et hec quedam p habere

illa vero per facere aut
factiva ꝶ alia at p ante
priores ꝶ et abientiones
hoc at aliorum contrarium Si
igitur opponitur condicio
et privatio et contrarietas et
ad aliquid hoc aut primo
contradictio condicionis
aut int est medium contrariorum
aut quint qi quid no [illegible]

et inferioris in dictis dictis suat
[illegible] d'na [illegible] et [illegible]
hs cum uno loug gnatine e piun
quadmodu et sic sit porphirius
Ni aut de [illegible] magis et di-
ffemma in eodem susceptibili compun
ambo gna et [illegible]
rom suscepti quod medium e infra
et equaliter se hnt ad extrema inquo
sit sunt in pau sine maius et
extrema e post ad aliquim sic stati
zbit in sequentibus / Capitulum
de oppositione privationis et habitus et aliis contraria
oppositione privationis

Prima [illegible] [illegible] inmobili
[illegible] e [illegible] e privatio [illegible]
[illegible] e [illegible] quid sunt
[illegible] et [illegible] [illegible] at sic privatio
[illegible] privatio [illegible] [illegible] qui
[illegible] altum e [illegible] et [illegible]
bile hoc cum privationis medium
[illegible] sic [illegible] ad aliquid
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] sepe in pluribus locis
[illegible] e [illegible] no tn omnis
privatio [illegible] e [illegible] [illegible]
cum [illegible] sic in [illegible] [illegible]
sz privatio e [illegible] [illegible] in aliis
[illegible] [illegible] [illegible] hoc cum
[illegible] illa [illegible] Alia
aut contraria q [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et cum ista contraria vo-
cantur [illegible] ad ista analogiam
[illegible] dicit contraria q [illegible]
ista similia contraria et [illegible]
[illegible] ut media [illegible]
[illegible] aut dicit contraria [illegible] factiva
[illegible] sit [illegible] opposita [illegible]
Alia aut dicit contraria [illegible] sunt [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] alietum
[illegible] dicit contraria [illegible] aut [illegible]
[illegible] e opponant [illegible] et privatio
opposita [illegible] et [illegible] [illegible] ad
aliud no tn omnia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] opponuntur [illegible]
cum e [illegible] primum genus [illegible]
oppositorum e [illegible] et [illegible] sic [illegible]
[illegible] [illegible] primum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] privatio

non est quod est genus oppositionis
que est contradictio, quinymmo etiam subiectum determinabile
dixerunt enim iam quod privatio aliud est quam non
habere id quod impossibile est ipsum habere aliquando
habere id quod aptum natum est habere, hoc privatum
est aut totaliter aut non secundum illo
aut illo tempore quo determinatum
est quod habere debet. Multipliciter enim talia di-
stinximus sicut predictum est alibi
in aliis locis. Hinc sapientes in ter-
minis hic ubi omnes modi privationum
distincti sunt. Palam ergo quod et priva-
tive opposita contraria sunt in parte opposita
aut concepta cum subiecto debito [illegible]
sicut cecus et videns, etiam aliquis edentu-
lus in tempore in quo debet habere vi-
sum et quod sic privatio sibi subiectum de-
terminat, tunc constancia supponit
contradictio autem non, ideo contradictionis non
est medium, sed privationis est aliquando me-
dium, ergo in actu est reductio, sed ita
si contrarie accipiantur equale et inequale
de omnibus dicuntur verum et falsum,
scilicet cum quod est non est equale non inequale
sed si accipiantur privative et contra-
sic modo equale vel inequale non de
omnibus potest dici, non enim de quo est
equale vel inequale aliquando est secundum equale
et inequale non solum dividuntur verum
et falsum in eo quod est susceptibile equalitatis
vel inequalitatis, ideo est genus de-
terminatum quod dicimus contradictio vel
contrarie, reducta ergo contraria ad
idem susceptibile vero accipiantur pri-
vative et habitus, quod privatio et
habitus habent medium, et ista sunt
ambo contraria, quod non est ipse susceptibile
etc. Sed ergo generationes dicuntur eventua-
tiones quod sunt ad formam in
materia determinata sunt contrariis sunt
aut contrarius sit quod sunt ex specie
aliqua sive speciei habitu aut privatione
speciei et habitus forme, tunc ex
ipso palam est quod contrarietas est pri-
vatio quedam, scilicet omnis contrarius et
universo est talis sicut dictum est et
proprie est quod est decimo sub hoc ad
subiectum vel decimo specie ad subiectum

contradictio. Quia palam privatio
non contradictio quedam est. Aut enim
quod impossibile est totaliter habere
aut si quod aptum natum habere
non habeat privatum est aut
totaliter aut aliqualiter determinatum est
sicut enim iam hec distinctio sic
divisio est a nobis in aliis.
Quare privatio est quedam contradictio
aut in potentia determinata aut con-
cepta cum susceptivo

Quapropter contradictionis quidem
non est medium, privationis
autem quedam est. Equale namque non
equale omne, equale vero aut
inequale non omne, nisi solum
in susceptivo equalitatis

Si itaque generationes ipsi materie
ex contrariis fuerint, que aut ex
forme sive speciei habitu aut
privatione aliqua speciei et forme, palam
quod contrarietas privatio quedam utique
erit omnis

privatio vero non omnis forsan
contrarietas. Causa vero quia
multipliciter contingit privari privatum.
Ex quibus ergo privationes esse
mus contraria

Palam autem et per inductionem. Omnis
enim contrarietas habet privationem alterum
contrariorum sed non similiter omnia.

Inequalitas quidem equalitatis

et dissimilitudo similitudinis et

malicia virtutis.

Differt autem ut dictum est. Hoc
quidem enim si solum sit privatum,
hoc autem si aut quando

aut in quo

aut si etate aliqua aut

principali aut omnino.

Quare palam quod est medium,
ut est neque bonus homo neque
malus.

Illorum vero non est. Sed necesse est
aut parem aut imparem.

Amplius alia quidem subiectum habent
determinatum, alia autem non.

Quare palam

privatio vero que est contrarietas forsi-
tan non est privatio omnibus sed quibus-
dam, sicut diximus. Ea vero est quia multi-
pliciter contingit privari privatum sicut sepe de-
terminatum est. Ea enim sola contraria
sunt ipse ex quibus sunt adinvicem
[illegible] et maxime di-
stantia et ea sola sunt privationes
[illegible] aut sunt per inductionem.
Omnis enim contrarietas [illegible]
nat [illegible] alterum contrariorum
sunt privatione sicut et [illegible]
[illegible] est similiter et [illegible]
sunt [illegible] generis determinati. Inequa-
litas enim non est inequalitas [illegible]
equalitas tamen est privatio sola. Et
dissimilitudo non est privatio omnis similitudinis
[illegible] et malicia non est privatio [illegible]
virtutis et est in [illegible] privatio
[illegible] Differt autem privatio sicut
sepius dictum est. Dicitur enim privatum
si est solum privatum simpliciter [illegible]
determinatione, quando autem dicitur privatione
cum determinatione temporis sicut in habitum
determinato tempore [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible] quando
autem dicitur privatum in aliquo membro vel
[illegible] non dicitur nec calidum nec fri-
gidum [illegible] non dicitur [illegible] etate
determinata ut [illegible]
dicit et autem dicitur privatum [illegible]
sed [illegible] et aliud dicitur privatum
[illegible] que [illegible] vetus
[illegible] non habet
et propter hoc [illegible] privatione op-
[illegible] et [illegible]
videmus quod est homo qui neque bonus neque
malus [illegible] bonitatem et maliciam
[illegible] est et
[illegible] et privatio
non est medium [illegible]
sicut par et impar [illegible]
[illegible] aut [illegible] medium
[illegible] medium determinatum
[illegible] et [illegible]
[illegible] et in
[illegible] ex omnibus [illegible] palam

est gena p alt[er]o m[od]is d[icitu]r z[?]m pa | q[uod] p[er] altu[m] q[ua]ttuor d[icitu]r z[?]m p
natio[n]i[s] Ea[rum] p[er]t[inen]d[um] et m[e]t[?] et si[mi]lr[?] | natio[n]i[s]
opposit[io] et qualit[er] vn[um] vni et d[u]ob[us] vel
plur[ibus] opponitur

Ex hijs aut[em] q[uae] d[icta] s[un]t hoc | Sufficit aut[em] et si
est intendu[m] q[uo]d si vnu[m] et mul- | prima et gena
ta p[ri]ncipia sit aliquorum
c[on]tra[ri]orum sicut g[e]n[er]a hec duo sequnt[ur] | contrarior[um] posita vnu[m] et multa
q[uae] ad vnu[m] reduc[itur] unu[m] c[ontra]rior[um] | alia nam[que] ad hec reducit[ur]
et altera ad multu[m] et hec d[e]t[er]minat[ur]
in divisione c[ontra]rio[rum] sic sequit[ur] in hoc
eodem libro dividu[m] Sufficiat aut[em]
id illa p[ri]us q[uo]d c[ausa]t[ur] ab uno et d[e]f[initi]o[ne]
q[uo]d cadit aut[em] a multo vel plur[ibus] q[uo]d vo- | Cum aut[em] vnu[m] vni contrariu[m]
sit p[re]dicatu[m] c[ontra]rium vnu[m] vni e[st] c[on]tra[rium] for- | Dubitabit aliquis quo oppo[nitur]
s[it]an dubitabit aliq[ui]s q[uo]mo[do] oppo[nu]nt[ur] vn[um] | vnu[m] et multa et equale magno et
et multa c[ontra] multa n[on] est vnu[m] n[ec] | paruo
vna n[on] aqua et quo[modo] p[ote]st esse q[uo]d equale
oppo[nitur] magno et p[ar]uo q[uia] n[on] s[un]t | Utru[m] n[on] sp[ec]i[es] in opposic[i]o[n]e dicim[us] ut
vnu[m] q[ue]rentes eni[m] p[er] hac d[ic]c[ion]e utru[m] | utru[m] albu[m] et nigru[m] et utru[m] albu[m]
q[uo]d ponit[ur] ea[rum] in opposic[i]o[n]e et tali | aut n[on] albu[m] vtru[m] n[on] album a[u]t[em]
opposic[i]o[n]e q[uae] dicendo inter altero p[er] | quo n[on] dicimus nisi ex suppo[siti]o[n]e
re[s]p[on]so[rum] dicimus eni[m] q[uae]rentes de | querentis
hijs ut utru[m] ho[mo] e[st] albu[m] aut nigru[m]
ut q[ue]rentes in opposic[i]o[n]e p[er] utru[m] di-
cimus utru[m] ho[mo] e[st] albu[m] aut n[on] albu[m]
Et q[ue]rentes i[n] p[ro]pria oppo[siti]o[n]e utru[m]
ho[mo] e[st] ce[cus] et videt et ma[gis] a q[ue]re-
ntes dicimus utru[m] ho[mo] e[st] p[?] vel
fluit[ur] s[ed] de hijs q[uae] s[un]t n[on] opponu[n]t[ur]
n[on] dicimus q[ue]rentes per utru[m]
non eni[m] dicimus utru[m] ho[mo] e[st] al-
vel n[on] q[uod] nat[u]ra[m] p[ote]st esse et utr[um]
p[otes]t esse n[on] q[uo]d in talib[us] n[on] o[mn]i
c[on]tingit p[er] utru[m] n[isi] p[er] accidens ex
suppo[siti]o[n]e interrogantis dicit[ur] se aliqua
h[abe]re ad ad vnu[m] ut opposita lic[et]
opposita n[on] sit sic dicimus utru[m] | ut utru[m] venit cleon aut
venit cleon aut socrates interrog[ant]e[s] | socrates
q[uo]d alt[er]u[m] et n[on] aliq[uo]d nec utr[um]
s[e]d venire et c[ontra] d[e]finit[ur] ut q[uo]d c[?]
leon et socrates sic h[abe]nt advenire
hoc t[ame]n cu[m] n[on] veritatem n[on] e[st] verum | S[ed] n[on] n[e]c[ess]e nam[que] in vno g[e]n[er]e
in aliquo g[e]n[er]e q[uod] altu[m] talis q[uae] | hec s[un]t et q[uo]d mod[o] venit
infat[ur] p[er] reliquo et hinc causa
est q[uo]d n[on] s[un]t opposita socrates
et cleon s[ed] ex suppo[siti]o[n]e q[ue]rentis
ho[mo] i[d] e[st] c[ontra] in t[ali]b[us] c[on]ueniunt | Nam opposita sola non
in opposit[i]o sola eni[m] oppo[sita] s[imu]l [?]

ho q no contingit ea simul eun-
dem existere et de ipe oppositoru vtr
sit interrogat qui dic qd eccos venit
cleon et sortes posito q no ambo
simul venire possit et ignorat quis
eoru veniat si cu contingeret eos
simul venire dicto eet interrogat
p vnu qui dr vtr venerit sortes
aut cleon Si vo ee ita scz in
om interrogacoe facta p vnu tunc
omne de quo interrogatur fieret simul
et eum vnu modu et eodem ma-
net inpossible que e in que contra-
ria et inesse simul si interrogatio
sit vtr vtr simul verit q alter
et attendatur oppo int vnu q e equa
et alta q e pmi suppo q hic oppo-
sita // Eu aut sit hac bn declaravi
interrogacio que e ipsius vtrum sp
e mot Videmus aut q quecuq
ut aliud sit magis q minus aut
equale tunc quando q sit opposito
equalis ad ea que sunt magis et
minus / non cum alti soli e contra
ut vtr p hac interrogacionem fit
p vtr sunt ambobus sit ee contra
rium in eum contra hic pertinuit
e vnu vni esse contrarium videtur
et ho q no magis equale videtur
oppo maior q minor / quid aut
si dicat ad q equale oppo maior
et minori p eo inequalitatem q in
vtr tunc contrarium quo equale contrarium
inequalis q eni ho q dico inequale
cum in plibus ita q sicut ples
nas que sunt convenientes differunt ma-
iori et minori aut e in eo quam na
// Et si dicat q equale sit
et vnu qd e vna natura simul
e ambabus tunc sequitur q sit oppositum
duabus nulla eum vna natura idem e
potest sibi eo q e illi oppositum et
hd hi natura forme et actus p q opposit
aliqui et bonu Et q hoc sequitur q in
equale ut maius sit minus tunc
vna magis ut minus e equale quod
inequale e equale q e impossibile

Adhuc autem remanet necessario et mediat
ut hoc dicat ille qui dicit inequale
esse equa dualitate et maius et minus
Sed hoc sic quod unum quod est equale duobus
est quantum quilibet due relationes significantur
in eo quod est inequale per negationem equalitatis
et ideo est contra hoc quod tam subtile dictum
est quod unum uni opponitur simpliciter
est quod unum duobus opponi. Equale
equale medium quoddam inter esse magnum
et parvum, et contra hoc est alia contraria
difficultas, videtur enim quod contrariorum nullum
sit medium presertim quod ex diffinitione contrari-
etatis que supra posita est videtur non posse
esse mediatorum aliquorum contrariorum, quecumque
enim opposita mediata sunt non est ea esse
per distantiam finalem sed per communem illa
distantia que mediationem habent sicut
medium ad et id quod simul partici-
pando alia enim differentia medium esse
autem sibi sit mediando appropinquant
non maxime distant ergo contraria
[illegible] distent contraria non videntur esse que
[illegible] et [illegible] probata dicta
non sunt contraria, quod utrumque est contra superius disputata
Restat quod equale opponitur inequali aut
sicut negationem equalitatis aut sicut
privationem eiusdem nec unum uni opponitur
Sed hoc videtur stare non posse contra
non videtur equale opponi sic alteri sicut
duobus ambobus. Dicendum ergo quod
magis opponitur magno aut parvo
aut ergo quod negatio eius quod dicit inequale
que est privata sicut horum amborum
quod sunt maius et minus, et non ipsius et
vocem simpliciter dicitur equale ad utrumque
et non ad unum et non ad unum pro altero
dicimus enim contrariis per utrumque hoc
est maius vel equale nec utrumque hoc
est equale nec minus, et ideo quod est verum
quod equale dicit medium excedentis et
excessi. Medium in eo quod medium
forma est comparata ad duo, et in duo
licet opposita licet impediat quod contraria
maxime distent contrarius habeant
medium quod medium non impedit di-
stantiam contrariorum. Sed verumtamen
aliquid distat ab extremis opposita
quod extremum ab extremo sicut est in contra-
dictionibus et in hiis que ponuntur

accepto quod medium oppositorum maliciarum
est virtus cum sit in genere boni et due
malicie ambe sint in genere mali cum
per bonum et malum sint genera contraria
et in moribus declaratur / nichilominus
tamen contraria et in distancia potencie et
extensionem eius maxime distat
et hec potencia est proporcio suscepti
et subiecti ad actum contrarium quod hunc
medium subiectum habeat tamen extremitati-
bus est consimilis aliquando ad contrarium
quam ab contrario ad medium medium enim
est magis prius uni consimile sed quod
inordinate sic dicitur est in [illegible] physicorum
attendendum autem est sic et sic di-
vinum quod privatio huius medii hoc
secundum contraria tamen sed quod est generis dicitur
hoc enim verum est quod omne cuius enti sit
equale vel ~~minus~~ vel maius per id in magis
bonum id in quo aptum natum est esse equale
vel maius et minus / Est enim equale aliud
quod utrumque ad ipsum magnum vel parvum
est sed est aptum natum esse equale sibi et
magnum esse et parvum quod opposita in
bonis ipsis sunt ipsa sunt huius privata
sicut per medium // contrarie est tale
oppositum mediatum est per illa in medi-
bus quorum malum est et bonum apparet
et malo et bono sed medium tale in
proportionale ad medium contrarius est
alii nominale et indistinctum et hoc est [illegible]
quod non est unum tamen unum et virtute
proportione tamen suscepte contrarium et
utrumque et subtilitatis et ideo magis
significanter dicitur per abnegacionem
utrorumque extremorum sic et medium inter
album et nigrum dicitur quod neque est album
neque nigrum // hoc enim medium non dicitur
unum tamen unitate proporcionis et participacionis
extremorum sed non quoddam inter
sicut colores medii inter ipsa dicitur
privata neque quod dicitur quod neque est animal neque
[illegible] hoc enim est neque aut subalbum
[illegible] dicunt ad tale medium
et [illegible] quod [illegible] qui appropriant per
media [illegible] dicti medii non
[illegible] qui medium non
per abnegacionem extremorum [illegible]

enim illi quod sic medium nominetur
per abnegationem extremorum quod inter quosque
vnocumque non abinuicem separata multa
hoc non possunt dici media. Sicut enim
hoc verum esset tunc inter pedem et ma
num que sibi inuicem distancia in
corpore est medium quod est nec pes nec manus
Sicut enim dicit quod ... quod neque bonum
nec malum bonum est medium etc. dicit
quod talia media sunt equaliter omni
et non determinant sibi genus. Ho
autem sic iam confinia non est nec at
tendere eorum tamen que sunt contra quasi significa
ta in ratione Siue etiam medium
quod est media est apposita nata et dista
tias quod sunt quibus determinati ... n
sunt confusiones potencie ...
Aliorum non non est talibus ... dista
tie abinuicem eo quod quorumdam con
gregaciones et coelementaciones sunt
in alio quodam que neque ... ist
... secundum vnum et non nec abinuicem ...
unigenitam ... nec ...
abinuicem / **Capitulum viii de solucione
opinionis que est de opinione vnius et multi**

Est autem similis tria inducta
dubitatio si enim detur quod multa
simpliciter opponuntur vni sequitur
impossibile. Accipiens sequitur enim quod vnum
est ... pluralitate ... paucitate quod est inad
veniens si enim multa paucis opponuntur
et vnum vni opponitur ergo quod vnum
sit paucum et ex hoc sequitur quod vnum sit
plura quia omnia pauca sunt plura. Simpliciter
si concedatur quod duplatio est multiplicatio
tunc enim sequitur quod duo sunt multa
quia multa et hoc sequitur quod vnum est
paucum / quia duo sunt multitudo
non posset esse multum nisi ad vnum. Si
autem multum dicatur opponi pauco
quia vnum est paucum ad quod dicitur
vnum multum quod est duo nisi ... et
paucis duobus nisi vnum simpliciter
sit breue et productum siue longum
sicut ad longitudinem sic ad pluralitatem
se habet multum et paucum sicut longum

[illegible]

non paucitas ergo in pluralitate tamen vide-
tur quod paucum est pluralitas. Dicendum autem
est quod unum est paucum quod unum est pluralitas
et absolute. Similiter hoc quod est multum
et multa sunt est quidem multum plurali-
ter enim non est instantia quia si multum
sit multa in quodam quod [illegible] indi-
visa sit [illegible] ad aliquid quod aequale multum
est et non multa pluralitate aliquibus
minus [illegible] quod est multum et multa plura-
litate sic paucitas erit pluralitas quaedam
et est autem paucitas [illegible] pluralitas
et paucum hoc non et consequenter
[illegible] est pluralitas quam si concedatur
et ad paucum. Item autem est tota
[illegible] unum et plura si concedatur
et multa sunt ad plura et vi-
de in [illegible] aut de unum
multum [illegible] multa [illegible]
[illegible] autem velud
aliquid quod de multa plura sic in hiis
que sunt multa pluralitas sicut in hiis que
sunt [illegible] in [illegible] plura vel divisa
et [illegible] multa [illegible] magis
est quod pluralitas habet excedentiam ad
aliud [illegible] de multa [illegible]
[illegible] pluralitas [illegible]
simpliciter [illegible]
[illegible] paucum quod est pluralitas de-
[illegible] alterius
[illegible] utrumque illorum
est tamen unum aut tamen id quod non
[illegible] unum. Sic cum multi-
et pauca non [illegible] ad unum.
[illegible] aut [illegible] multum et
multa sunt [illegible] et
[illegible] alia [illegible] et
alia [illegible] in quibus [illegible]
[illegible] sunt
[illegible] solum [illegible] quod sunt
[illegible] ad [illegible] in
singula sunt [illegible] multiplici-
tationes. [illegible] unum est [illegible]
[illegible] et unum est [illegible]
[illegible] ad unum [illegible]
[illegible] unum [illegible]
[illegible]
[illegible] oppositum et [illegible]
[illegible]

qma duo e unu q nec componit
ex multis nec ex pauci tn ta sut
que no sunt unu pauci et multa
et multiplex unu e tn metru sed
paucu e metr multi et mensura
uno multu aut simpl sut multa
ho ine quo dur multa ee pluras
no huis excedentia ad q sit una
et no huis excedentia simplicit
no em e excede dix s paucu duo
qr dualitas e paucitas qm unu
e pauca sunt unu naz cum comp
unus sunt dum huius in pluralit
excessu sit q aliqua no tote assimant
Anaxas sua poscam dics qm sunt
sit omis res s sut infinite simul
loco em pluralitatis dixit dixisse
paucitate q paucitas e passio
pluralitatis et no pluralitas Non sut
em infinita omogenia q ponit
Anaxas q paucor una sut unu
ut dicit neq sut dixs q aut
no sut duo tollamus q dicest
multu quidam et multitudo opponit
pauco hoc n aliqd declinat de
dicamus quod qui secuntur q
unu opponit multis p effectu sc
metru opponit ei quod mensurat
ista aut sut ad aliud p accns ut
illa quecuqz no dm se sut ad aliud
hoc ipsu q sut s poris qz alia
quedam relata sut ad ipsa In his
sim relatio in alto extremoru o
e dm esse et in reliquo e dm eorum
Est aut a nobis dictu in toto hg
sapie libro quia ea que sunt
ad ad dur sut ad ad alia naqz
sut ad ad sic sibi p oppositos respectus
contraria sut oppoi Alia no dur ad ad
no p oia respectus s eorum unu
q e ad altez et ydo ego sit sua
ad scibile et no ponit verbi scibile e
ad aliud dr unu no ini prohibz
nuq aliquo ut duobus s sit hoc
q sit paucius aliquo qz no se
sc e minus q sit paucius plitas
e e qa quidam quid e nuu numqm
est pluralitas mensurabilis unos bu

[illegible] [illegible] opposita [illegible]
sed invicem obiecta, sed ponuntur secun-
dum ut q ad ad dicta quorum unum
refertur ad reliquum tamen non est re-
lativum non est ad id nisi tamen dicitur et
non tamen esse absolutum, nec tamen unum
opponitur uni, et multa enim in equalia
est incommensurabilis uni et multitu-
do unum opponitur multis et unum nisi
in [illegible] est [illegible] sed quia non sed
quia [illegible] est unum in aliquo modo sunt
una quia unitas est unum est [illegible] me-
trum et in unitas non est magnitudo
[illegible] est unum quidem est sed non [illegible]
Sed autem ad ad dicta est scientia ad scibile
sed scibile ad sciam non redditur pro [illegible]
ubi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] scientia metrum est et quia
scibile sit mensuratum sed aliquo est [illegible]
[illegible] et non accidit per quam quod
omnis scientia est scientia scibilis sed non est
scibile est [illegible] sed unum quod scientia
mensuratur scibile [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et opponitur unum
et multitudo [illegible] quod multum est aliquid
et ut ad metrum [illegible] pluralitas ac
non est scientia paucitas sed [illegible] non
est [illegible] [illegible] sed hoc quod est multa est
sed pluralitas excedens ex pluralitate
aliqua [illegible] respectu et ut unum
est unum [illegible] est pluralitati in [illegible]
[illegible] sed [illegible] est pluralitas est quod dicitur
unitas non est quod [illegible] [illegible] multi-
tudo et pluralitas sed ad ad sed scientia
refertur ad scibile ad ac est quod [illegible]
non tamen sed ad ad est sed sed metrum
et non est ad aliud tamen [illegible] [illegible] et ac-
cidit ei [illegible] est metrum [illegible]
[illegible] est paucum [illegible] ad aliud
ita quod [illegible] est reliquum eo [illegible]
de excessu et alterum defectum et sic [illegible]
[illegible] ad quod tamen [illegible] respectus
Si autem est [illegible] [illegible] unum [illegible]
hoc non est in [illegible] formaliter sed [illegible]
[illegible] ut ad ad dicta [illegible]
[illegible] est et per hoc patet solutio [illegible]
Circa [illegible] in quo [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] et [illegible] opponitur [illegible]

Quoniam no(n) iam ostendimus
in antecedentibus quod contrarium
contingit esse medium sequitur
necessario quod medium contrariorum et
ipsa contraria quorum est medium sint in eodem
genere; hoc autem ex ipsa medii ratione acci-
pitur cum enim dicimus esse medium quod
prius necesse est permutari id quod permuta-
tur in extremum sed quod mutatur ex contrario
quod est per pathe vel passione dari adhuc que
dentur simul in tantum sed quod continue
sit et ultimo ad extremum et quod continue
veniat permutatur de eas extremis
medium quod sint media permutari se-
cundum quod autem quod hoc est verum si continue
fuerit ita dictum est quod in continuis
sicut media existunt et pariter
ut in motu distincta sunt magnitu-
dinum quod dicimus quod in aliis media
sint media contraria ratione sicut in
colore qui est media mixtis ex albo in
nigro prius per venit in puniceum et
pallidum. Et omnia autem me-
dios dicuntur esse in alio accepto et in istas
sumens est in omnibus aliis in quibus
est quod mutatio ab extremo in extremum non
enim contingit permutari sed ex uno genere
in aliud genus nisi per accidens sed sic dicitur
ex calore albus permutatur in peccatum non quod
per se sed per exaltatione coloris sit et sic
permutatur sed non per se gradu uno linquit
in alio sed sic est diu linquit et sic inter genera
diversa per se non est medium quod duo genera
diversa magis habent se duo potentie ex
quibus extendetur omnis se per se est
speciem et licet ad diversitatem generum
sequatur diversitas specierum tamen hoc non est
alia de causa quod si negata ponitur negatur
actus et quod in sequitur si non sit primo
inter species unius generis scilicet quod omnia me-
dia sint de genere illo in quo sunt extrema
vero necesse est quod media et contraria quoniam
sint media sunt in eodem genere et omnia
autem media sint media sicut media quorum-
dam oppositorum inter quod est transmutatio non
enim per se permutatur nisi inter opposita.
Et hec est ratio eius quod impossibile est quod aliquid
sit medium in oppositorum et quod sit eiusdem
generis quod si contingit media alia ad alia
...tur est tamen contrariorum quod per media sit per-
mutatio non ad opposita quod cum ...

[illegible]

terminus non quod dicitur inter media contraria aut
que sunt contraria. contrarie autem non est medium
aliquod contrarietatis est contradictionis, tamen alia
contrarietas potest esse per se et continuatur in terminis p(er)
minus sive secundum tempus dato quod alia parte
non esset hoc sunt immediata sequitur
quod contradictionis nullius medium habet etiam
dicto non debet verum in illis contraria in pro
[illegible] separata [illegible] reperiatur inter
que non est motus [illegible] est [illegible]
[illegible] non est motus [illegible]
[illegible] est [illegible] non [illegible] oppositorum
quod sunt ad ad [illegible] opposita [illegible]
[illegible] sunt [illegible] ad aliud [illegible]
[illegible] non [illegible] ad aliud [illegible]
[illegible] non [illegible] medium. Et non [illegible]
[illegible] non sunt in eodem genere sunt [illegible]
[illegible] ad aliud [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible]
non sunt in eodem genere et [illegible]
quod [illegible] in [illegible] non est primo [illegible]
per se et [illegible] [illegible]
per quod est motus [illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible] que aliubi in
eodem genere sunt non per se motus [illegible]
[illegible] in [illegible] motibus de
[illegible] ad [illegible] [illegible] duo [illegible]
sunt duo [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vel
[illegible] illa [illegible] medium [illegible] magni
[illegible] medium est equale [illegible]
[illegible] medium [illegible] sunt in eodem genere
[illegible] [illegible] quod [illegible] ex eisdem
[illegible] [illegible] sunt medium dico
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] et [illegible] medium [illegible]
[illegible] sunt in [illegible] medium [illegible]
ad [illegible] [illegible] et non [illegible]
eo quod non participat [illegible] [illegible]
[illegible] sunt in medio [illegible]
est in [illegible] medium [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] medium et [illegible]
[illegible] genus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] eorum non [illegible]
[illegible] quod nullius sit genus [illegible]
[illegible] quod [illegible] sit aliquod genus [illegible]
quod ad sunt [illegible] medius [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sunt in genere [illegible]

species tamen quod genus dicitur esse accipitur et ea que sunt sub genere sunt contraria et media erunt contraria vel ex contrariis mediis secundum principia eorum et tantum et in genere eadem ad autem media. Sed constat quod contrariorum specierum differentie que priores sunt contrariis constituentibus et facientibus species contrarias. Hec sunt que genus species ex genere autem et differentiis constituit species quibus ergo [illegible] differentia constituunt ut est albi et nigri est [illegible] ad media ad media [illegible] secundum [illegible] quidem est color disgregativus visus et color congregativus visus [illegible] que sunt priores in genere coloris sunt genere distincte et contraria que in illis differentiis constituunt sunt priora et simpliciora. Iam autem que sunt contraria sunt contrarietate non differentia sunt [illegible] contraria que illa que sunt differentie prime differentie. Reliqua autem sunt media et [illegible] in ordine que sunt mixta sive composita ex genere et differentiis contrariis. Sicut in omnibus coloribus qui sunt medii. Nam cum sint albi et nigri [illegible] differentia ergo cum composita sunt in genere composita, medium ergo quod medium et medii colores dicuntur et [illegible] in quo sunt albus et niger. Est autem hoc genus color ex quibus differentiis constitutis contraria constituentibus. Contraria autem que sunt media non sunt contraria prima sed posteriora sunt et ex prioribus. Omnia autem hec ut patet et differentie que constituunt ex simplicioribus prioribus in genere [illegible] quod nulla est media sed omnis contrarie [illegible] mediorum et albus vel niger color que sunt contraria. Quare ergo [illegible] differentia media sunt priora [illegible] est [illegible] prime differentie distincte et [illegible] hec enim prime differentie sunt [illegible] per quas media constituuntur [illegible] quecumque sunt [illegible] et simplicia contraria in genere aliquo [illegible] sunt composita ex aliquibus [illegible] Necessarium est quod illa que sunt in eodem genere composita componantur ex compositis et simplicioribus eiusdem generis autem quod incomposita et simplicia illa vero que sunt [illegible] contraria sunt incomposita sed non [illegible] ex invicem et ideo [illegible] sunt prima [illegible] sunt priora aliorum sed que sunt media autem omnia sunt composita aut nullum cum una [illegible] [illegible] que supradicta quod [illegible] medium est [illegible]

Et reliqua ex media erunt ex genere et differentiis ut quicumque colores albi et nigri sunt medii hos oportet ex genere dici

Est autem genus color et ex differentiis quibusdam. Hee vero non erunt prima contraria. Si autem non erit unumquodque aut album aut niger. Altera ergo. Prima ergo contrariorum hec erunt. Prime autem differentie congregativum et disgregativum quare hec prima.

Querendum ergo quecumque contraria non in genere ex quo media composita necesse quae sunt in eodem genere ex incompositis genere componi aut incomposita esse.

Contraria namque incomposita sunt ex se invicem quare principia. Media autem aut omnia aut nullum. Ex contrariis vero fit aliud

Et contrariis non sit aliud
quam est transmutatio in quod
prius quam in prima. utrisque enim
est a minus et magis. Item
et est et hec contrariorum et alia
genera omnia quanta que media. nam
quoddam magis illius non minus
compositum est aliqualiter et
illius quorum dicitur esse magis
quidem magis illius non minus
huius. at non sunt alia priora
congenea contraria utique ex
media erunt. quare inferiora
omnia et contraria et media et simul
contrariis erunt

Quod quidem igitur in media et in eodem
genere omnia et intermedia
contrariorum et componuntur
ex contrariis palam

[illegible]

Diversum non specie
alicuius ad aliquid
diversum est. et oportet
hoc ambobus inesse
ut si animal diversum est specie
ambo animalia. necesse ergo in eodem genere

[illegible] nomm de oppo-
sitione contrarium [illegible] que sunt
in eodem genere

[illegible]

Sic querit(ur) de s(ub)a sp(eci)e p(er) d(iffer)e(n)tias abs(que) glie
prodierit / tale namq(ue) ho(mo) toto
g(e)n(e)re q(uod) ambo(rum) dimidentibus
uni dr(ur) (et) id(em) dr(ur) p(re)dicatio(n)e m(er)esse et
no(n) s(ecundu)m actum s(ecundu)m p(ro)p(r)ietate d(iffere)n(t)iar(um) dim
sinar(um) g(e)n(er)is et (con)stitutiva(rum) sp(eci)ei / sine
sp(eci)e illud quod fit sp(eci)es m(od)o unu(m) p(ro)p(r)ietate
(est) actus / sp(eci)e ab uni fit sp(eci)es forma g(e)n(er)is
q(ui)b(us) d(iff)ert / s(ed) p(er) d(iffere)ntias in sp(eci)es
de(termina)tur ... en(im) duob(us) mo(d)is s(ecundu)m
g(e)n(er)is sp(eci)e et in ... sup(ra) h(ab)eo
de(termina)tur / ad d(iver)sitate(m) e(ni)m no(n)
sufficit. q(uo)d d(iffere)ntiis n(on) sit ... aliq(ui)d
... de ipsis / s(ed) o(mn)is (est) aliud ad ee
utr(um)q(ue) q(uo)d facit d(iver)sa ee s(ecundu)m actu(m) et
ista d(iver)sa o(mn)is ho(mo) ... ip(s)u(m) q(uod) (est) d(iver)
s(ecundu)m s(ed) ... ip(s)um ... p(ro)p(r)ietate
/ o(mn)is ee ... eq(ua)l(is) d(iffere)ntiar(um)
/ illud aut(em) ... p(er) d(iffere)ntias (con)stitutiva
... q(uo)d ... g(e)n(u)s est
q(uo)d fit ... in sp(eci)es
(et) q(uia) utr(um)q(ue) ... s(ecundu)m se ... e
ho(mo) q(uo)d (est) tale a(n)i(m)al (et) illud ... s(ed) ...
sp(eci)ei sic s(ed) ho(mo) ... eq(ui)v(oc)e ... h(ab)e(n)t
ho(mo) ... (con)clusi(o) q(uod) ead(em) d(iffere)ntia
q(uo)d ... dividit g(e)n(u)s ... d(iffere)ntiar(um) / d(iffere)ntias e(ni)m ... d(iffere)ntia(m) id q(uo)d
d(iver)sitate(m) ... faciat d(iver)si
... ee ho(mo) ... g(e)n(u)s dividendo (et)
finiendo. ut actus finis (et) t(er)minat
p(otenti)am ... (et) h(ec) d(iffere)ntia ... (con)trarietas
... dividit g(e)n(u)s ... aut(em)
p(ro)p(r)ia (est) ... omnia ...
... (con)tinentur et dividunt
p(er) ... (et) max(ime) opposita s(un)t
... ut r(ati)o(na)le et irr(ati)o(na)le / ...
... irr(ati)o(na)le p(ri)mato ... s(un)t
... d(iffere)ntia illa natu(ra)
in qua ... a(n)i(m)a illa ... ha
bundat ho(mo) ... (et) reddit q(u)an
da(m) p(otenti)am ... d(iver)sibilem
... in via ... q(uia)
forte in ... (est) / s(ed) in sup(er)ior(i)b(us)
... d(iver)sum (est) / ...
a(u)t ... q(uo)d d(iffere)ntia fit ...
... / d(iffere)ntia e(ni)m finalis ... maxime
... extensiu(m) ... g(e)n(er)is (est) (con)trarietas
... aut(em) d(iffere)ntia ...
differre (est) ... (et) ... g(e)n(er)is ...
(con)tin(u)i ... (est) ... ambobus

ee d(iver)sa sp(eci)e. Tale e(ni)m
g(e)n(u)s vaco q(uod) ambo ...
(et) id(em) d(icitu)r no(n) s(ecundu)m actum h(abe)ntibus
d(iffere)ntiar(um) / sive ut m(a)ter(i)a e(n)s / sive
aliter ...

No(n) solum n(on) o(mn)is q(uo)d (con)ting(it) existe(re)
puta ambo a(n)i(m)alia / sed et
alt(er)um utr(um)q(ue) o(mn)is existe(re) hoc
ip(su)m a(n)i(m)al.

ut s(ic) q(uo)d eq(uu)s / illud uero
ho(mo) / p(ro)p(ter) q(uod) h(oc) q(uo)d g(e)n(u)s
d(iver)sum est ab(s)q(ue) sp(eci)e. erit
itaq(ue) s(ecundu)m se h(oc) q(uo)d tale a(n)i(m)al.
id uero tale ut eq(u)u(s) id uero ho(mo)
Ne(cess)e (er)go ha(n)c d(iffere)ntia(m) d(iver)sitate(m)
(et) g(e)n(er)is d(ic)o n(on) g(e)n(er)is d(iffere)ntia(m)
. d(iver)sitatem. que d(iver)sum facit h(oc)
ip(su)m
(con)trarietas i(gitur) erit h(ec) pala(m)
aut(em) et ex inductione. o(mn)ia n(on)
dividu(n)tur oppositis (et) q(uo)d q(uia)
in eod(em) g(e)n(er)e s(un)t. d(iver)sum est

na(m) (con)trarietas erat d(iffere)ntia p(er)fecta
d(iffere)ntia uero que sp(eci)e o(mn)is. a(l)iq(ui)d ad
aliq(ui)d. quare h(oc) id(em) est
genus in ambobus

wonale
ria

Quae in eadem coordinatione sunt
contraria kathegorie quaecumque specie
differentia et non genere, diversa quae
ab invicem maxime posita sunt differentia
et simul ad invicem non sunt

ergo differentia contrarietatis hoc
est diversitas specie et in eodem genere
entia contraria non sunt entia
individua

Eadem non specie quaecumque contraria
non sunt individua entia
in divisione et in medio
sunt contrarietates propinqua ad
individua pervenitur

Quae palam quia ad id
quod vocatur genus nec idem nec
diversum specie. Merito quia contraria
quae conveniunt ut genus specie
tamen negative ostenditur
genus aut materia quod dicitur genus

non ut quod est Eraclitus

Sed ut in natura. nec ad ea
quae non in eodem genere sed differunt
genere ab illis

Quare non ab omnibus quae in eodem

specie communiter. Et ex his sequitur quoniam
contraria sunt in eadem coordinatione kathegorie
quaecumque sunt contraria specie differentia
et non genere diversa enim specie sunt ab invicem
maxime differentia. Et quidem non sunt
genere differentia ut calor et sapor et substantia
et ideo separantur se ad invicem sicut
sunt in ad invicem distantia extensione
maxime distat. Sic ergo in auctoritate
diximus specie enim differentia est differentia finalis
que maxima est et tales diversitates contrariorum
non sunt eorum quae simul sunt ad invicem
in substantia uno. Ergo quae differentia talis sit
contrarietas. Hec est differentia specie ea quaecumque
eadem sunt genere contrarietatem quae
ultima individua et quae sunt species
prime que ultime non dividuntur quoniam
enim species subalterne accipiuntur ille non
distinctae per ultimum et ideo sunt differentiae
specie contrariis et ideo ille dicte non sunt vere
species per primam potentie generis. Contraria
non quaecumque sunt omnino individua entia
specie. Particula non sunt differentia contrarietate
quae non dividuntur ulterius. Omnes autem contrarietates
sunt in divisione ulteriori
et in medio quae sunt inter alias
species in pugna talis divisio est. Et ideo sunt in speciebus
habentibus primus quae proxima individua per
contraria. Pervenimus iterum et ideo differentia
Et ideo palam est quod sicut eadem differentia
specie contraria in genere comparatione nec
idem nec diversum est ad id quod nominatur
est genus. Et hinc causa est quod genus
non distinguit nec differunt et
non sunt eadem nec diversa et equaliter
est omnium specierum contentarum in uno genere
sunt enim contraria et eadem in eadem
forma que est primo genus aut
materia quod dicitur genus et id
specie primum non nec idem nec diversa est
ita nec genera quae ipse constituit quae
in genere non enim accipimus genus
sed id quod dicitur nomina specie dicitur nomina
specie dicitur quod Eraclitus est Heraclito
hominis primo et non contrarietas
genus quae in natura non est in primo
subiecto ut dicit ab ipsa quae non sunt eadem
genere et differunt ab ipsis quae sunt in eodem
genere. Et hoc sic definiunt non sunt ma-
gis differentia sed diversitatem. Quare
nec differentia differunt ab eis quae sunt in eodem

ab eodem genus contrarietatem enim necesse est
esse differentiam. Et non species differre. Si facit et
constituere ea que specie differunt. tales enim
differentie non insunt nisi his solum que sunt
sub eodem genere. differentia autem in finali
in omnibus genus facit differre specie. itaque diver-
sitas non potest esse in eodem subiecto. Si tales
species sunt que disparate aut contrarie. igitur
illius differentia tamen que disparata sit. Sicut in
superioribus annotavit et declinatum.

Lectio ... de solutione duarum questionum
quare mas et femina non differunt specie
et quare non omnis contrarietas facit differentiam specie

Dubitabit aliquis etc. Dubie
expeditis occasionata quare femina
non differt a viro etc. specie cum
masculinum et femininum sint contraria cum
... generis et sit diversa differentia generis. Quia
enim masculinum et femininum non sint diverse
species. cum tamen masculinum et femininum videntur esse
contrarie alias non faciunt sicut nigredo et albedo
et alia non enim insunt huic animali per se sicut
albedo et nigredo. Sed femina masculinum
... in aliis speciebus non sit contra-
rie in anguilla et in quibusdam parvis
piscibus in quibus non inest femina ...
sed diversis in libro de animalibus determinatum
est. Est autem dubitatio hinc quod
... que preambula est ad solutionem
illius ... est
enim qualiter et solvit ...
... de masculino et femino
... est hec est quod querit
quare est quedam contrarietas que facit alia
et alia diversa et diversa specie et quedam
est contrarietas que hoc non facit. Sicut enim
dividitur animal per gressibile et volatile
iste differentie contrarie sunt et faciunt diversa alia
specie. Album autem et nigrum esse ... non facit
diversa esse specie. Dicamus enim dividen-
tes quod hoc est ideo. quia aut sunt animalis
passiones que sunt gressibile et volatile et
non alia que sunt album nigrum etc. vel ...
aut hoc est propter aliam causam. Sed enim
illud est hoc. quia sunt proprie passiones aliis.
... et masculinum et femininum ...
faciunt diversa in specie. que sunt proprie passiones
aliis. hoc autem est falsum // ... quod dimissa
querere tamen aliam. dicemus quod quedam

que contrarietatem nec necesse est
differentiam non differre specie
genere aut insunt in eodem
genere contrariis solum

Dubitabit autem
aliquis quare femina
a viro non specie differt. contrario
masculino et femino existente
differentia autem contrarie. neque
masculinum neque femininum ani-
mal ... est specie. quamvis per se
animalis hec sit differentia. et non
ut albedo aut nigredo. sed inquantum
est masculinum et femininum est.

Est autem dubitatio hec
fere eadem. et quare hec quidem
contrarietas facit specie
diversa. hec vero non

ut ambulativum et volatile
sed albedo et nigredo non.

aut quia hee quidem sunt proprie
passiones generis. hee vero
minus

Velut utique aliud ...

qm est hoc quide; vo.

hoc aut mã

Eucumq; quod sunt i
racione contrarietatis.
speciē faciunt drām

Que uõ in concepto
rōi mã nō faciunt

Igit' qd̄ hoc. nō fac
nt ingēdo. nc exhibet
drā zm spēm ad ingētum
corpoq;. nec si nō inpaciat
sut mã. nec hō. nō faciet
mã drām. nō n̄ quamuis
ille sīt corpōs. igit' hō cōpōit
diuise carnes & ossa et
hc & hc

Sz sunt totu diuisio quod
ille uō nō diuisum

quia in rōne nō est cōtrc:
tas. hoc est qt ultim̄ in:
diuiduū. callias uō est
vō cū mã. & aequitas hō
qz callias aeq. zm aīis
uō hō aeq. Sic erco itaq;
circulus uc ligneq. uc ea
ngulq ereq & circlq ligē
nō igit' mãz spē diuit. sed
qt in rōne inest cōtrarietas

Utz aut mã non faciat
diuisa specie. aliq̄ lu
cus aut est ut facit

Dicimq go q quedā vo forme datis est
et rōm ē spēs in ultā cōuncta de sibi apto
tenuie qui. et quedā ē que nō ē talis
sz ē spēs & forma uā sata ex aliquibus
passionibus eius. qsūt a passiones [illegible]
[illegible] forme sūt quarum [illegible]
quide sūt sūt [illegible] forz qsūt
[illegible] diuersa [illegible] de quib; sunt
[illegible] contrariis [illegible]
distātie zm spēm [illegible] nō sīt [illegible]
q [illegible] ipm [illegible]
[illegible] pabi [illegible] spēs
nō faciunt sūt [illegible] vel q̄ma [illegible]
& [illegible] faciunt distātie
. co qt [illegible] distātes zm spēm [illegible]
sūt [illegible] & [illegible]
[illegible] differe[illegible] nō faciunt
[illegible] albi [illegible]
[illegible] distātes nō
[illegible]
[illegible]
[illegible] mã
[illegible] in eo [illegible]
[illegible] nō sīt homines ab hoīe mã
[illegible] albū sūt. & hē ē in eis
[illegible] hoc zm ee
[illegible] mã [illegible]
carnes & ossa ex quib; [illegible]
[illegible] in rōne ē integrā tota diuis
[illegible] aut forme [illegible]
nō [illegible] & [illegible]
[illegible] rōne dicunt forz
[illegible] q ē spēs. [illegible] dim[illegible]
integrū [illegible] ultimū [illegible] mã
[illegible] callias / callias cū
[illegible] et forma quedā [illegible]
[illegible] hō [illegible] callias ē [illegible]
[illegible] ē hō albus [illegible]
[illegible] et [illegible]
ligneus. [illegible] ē hē distās
[illegible] distātie [illegible]
[illegible] spēs & forme [illegible] et [illegible]
[illegible] qualitas [illegible]
et [illegible] zm [illegible]
[illegible] Eame
forte [illegible] ultimū mã faciunt diu
stātie [illegible] ipa ē [illegible]
[illegible] distātie
spēs et [illegible] / qt quedā dicunt [illegible]

Dubia quidam dixerunt quod in mathem
non facit diversitatem speciei. quia est diffa
tum specierum ut in circulo ligneo et trian-
gulo ereo. quia illa non recipiunt materiam
in sua diffinitione. Aliquando autem facit sicut in
physicis que concepta sunt cum materia
et materia cadit in diffinitione ipsorum. Manifestum
igitur quod hic equus ab hoc homine di
versus est secundum speciem. et forte etiam sint ta
les forma quod ex materia cum sic talium
concepta sit cum materia. sicut in anthropo
in hoc et uno homine scilicet hoc diffinita
est autem cum hec diversitas est ideo quia
contrarietas equi et hominis cadit in ratione
diffinitiva ipsorum et materia sola non est huius
aliqua causa. nec etiam in hac forma
fit homo. quia que concepta non est cum quia
non recipitur in diffinitione. Sed tamen ipsa non
est aliqua tamen diversitas sicut ... in
exemplis et albi hominis quod niger equi
diversitas est secundum speciem. Sed hoc inquam
hic est albus et ille niger. et non potest dicere
quod ambo et albi equus et homo. tamen adhuc
diversi erunt secundum speciem. et ex hoc patet quare
que fiunt ex materia non sunt tamen diversitatis
causa. Et contrariis propriis indiviti sicut
est visio quod verum est quod masculum et femin
sunt proprie passiones. in ... et alio mutatur
materia vel vel femina. et alia recipit in di
ffinitione masculum et feminam. Sed non sunt differentie
quod causantur ab actibus materie. quia semen generatum
non sunt differentie secundum speciem forme accepte
sed potius secundum suas causas sunt in materia
et corpore. Ideo patet ex hoc. quod idem genera
sunt femina et mas sicut contraria patiuntur
secundum calorem et frigus. sicut nos in scientia
de generatione determinavimus. Capitulum

Quod corruptibile et incorruptibile differunt secundum genus.

Ex hiis autem que dicta sunt etc.
quod non dissimilanda. quod in nostris libris fre
quenter diximus enim quod contraria que
sunt in ratione forme diversificant speciem. sed
non quod sunt secundum materiam speciem non diversificant.
Sunt autem quedam contraria corruptibile et incorruptibile
mortale et immortale. que a quibus actus
et passivis in materia videntur causari et non
ex forma. utrum ipsa diversificent speciem vel non
aut neutrum eorum. Sed possunt esse eidem
generis vel speciei || videlicet autem statim

Sicut quidem non hic equus ab hoc
homine diversus est specie. etiam
rationes ipsorum cum materia

Aut quia in ratione contrarie
tas

et non albus homo et equus
niger diversitas est specie. Sed
non ... hic albus et ille
niger. quoniam et si ambo alba
sunt tamen sunt specie diversa
Masculus vero et femina
animalis proprie sunt passiones
sed non secundum substantiam verum in materia
et corpore. Ideo ... idem sperma
in dominum et femininum fit pa
tiens passionem aliquam. Et quid
est quod diversitas est specie et quare
aliqua differunt specie et aliqua non
dictum est

Textus com. 25

q tā incorruptibile dicat cum ponat
q illa primatis sit magna potentia
determinata et nō variatur cū aliq
potētia que duci possit ad corruptibile
etc et ex hiis quia sicut in primo celi
et mundi est probatum incorruptibile
e q h3 potentia ad sp et corruptibile
q h3 potentiam ad nōn ee ergo ipse
sunt in vno qd nō sit hoc ee re
illo duorū modū c vnū sit dic co
eque ingle et eterna pōn educa
actius q oendi que nō eendi qd
esse hēt q oi gnus designz maz
subpōi que ē inchoatio forme
eoz vna et vnus ī vna mā
et quī duabus gnantibus producz
id q h3 potētiā ad eendi et id quod
h3 potentiam aliq nō eendi et sic
dū caūe sunt vnū in radice
q incorrupt incāus a e quod et
nō sic vz q incorruptibile nō dicat
d aliquo desiguans corruptibile gnus
quia sic sicut diuinalibus dic gnale
tūd deus spēaz et si hō nō dicatur
tue ids sequz q plus q sp in radice
prima ēe designāt vnū eorū potentie
que sūt corruptibilis poss et vnū
inchoatus eorū eorz habebit corruptibile
ī incorruptibile qd absurdū ē omnia nā
ergo dico formis ī nō cū ipse esse
corruptibile ī incorruptibile // qd ēm tōe
sola qui accipit ī nō designat materiā
in phys et talibus in qbus ē et
vanū // Sz tn ea que nūc diuinalibus
sermonibus et logice dta sit
attingenda ī post corruptibile ī incorruptibile
vbi nā referendo ad diffinitionē ach fz
attingendo ea ingestate logica sicut quidā
sunt logice inducti ratiōibus qui oppi
nati sunt q nō sit mā q corruptibile
ī incorruptibile dicit esse i in in rtalt
Et sic sicut dicunt cōmit ensis pcipue
in deffe principiis aliis ī tamē dicit
ipse ellipsis sit et fortior q ēe ī aptitudinē
q corruptibile ī incorruptibile ee actū coniūcta
sunt vel separata ī e quoddam e dign
sterijs eorz Ericius aut dicebat corruptibile
ī incorruptibile eidē accidere ex hiis cōmunia

vel posse nec. sed ponit eas desertis hiis
in primo sapiencie hinc hoc disputamus
Ad hoc enim et precipue probandas que
ponunt ydeas idem specie contingit esse
corruptibile et incorruptibile et simul sed con-
cessum quod hic duo illi que sunt species et similiter
sicut enim contingit quod aliquis homo
est albus et alius homo est niger sic sub ho-
mine qui est homo quod est vle ad separatum et
ad non separatum et in singularibus sicut
contingit quod unus et idem homo albus est
albus et aliquis est niger similiter et ideo sunt
ita contingit quod unus et idem homo separatus
est incorruptibilis et unicuique [illegible] singularis
est corruptibilis sed sequitur n[illegible] que
sunt absurda. Et solvit di[illegible] nota
primo est. cum prius probat quod ha[illegible] narum
contrariarum quod sunt albi et nigri [illegible] corruptibile
et incorruptibile. et alia quidem magis [illegible] patitur
sed ante dixi. hoc enim patitur inest
aliquando que est albi et nigri. sed et alia
multa insunt patitur magis sed aliqua
non patitur. sed est corruptibile et incorruptibile.
hec enim insunt patitur. Arguit si. non contingit
contrarie. corruptibile ad omne quod inest corrupti-
bile et quod inest corruptibile contingit contrarie
hiis que contrarie inest. Ergo si aliquid
dicat quod non contingit corruptibile et corrumpi
quod sit idem et unum simul sunt. et sic etiam
ipso sunt ne corruptibile et incorruptibile. sed enim
quod corruptibile contingit non contrarie corruptibile. similiter
et quod contingit non contrarie incorruptibile. hoc ita
enim paulo ante determinamus. Ergo quod homo
quod est sed dabitur. Ergo dicendum quod corruptibile et
incorruptibile sunt species. et forma ut ad unum subalterna
forme primus corruptibile quod corruptibilium
et incorruptibile incorruptibilium universaliter et quod
est verum. Ergo ad hoc est si dicitur corruptibile
esse cum animus idem eius erit corruptibile
quod est absurdum. cum amborum quod sunt corruptibile
sunt de unus eorum quod de necessitate consistit
et sic in ratione formali dicitur. Et sic corruptibile
et incorruptibile habeant compositionem cum
primo non convertitur. esse et non cum animus
unite est quod in genere sunt differentes tamen esse
sed paulo ante fuit. Et ala autem ille
quod hac dicat cum esse acceptas in hoc
quia non contingit esse species quasdam separatas

e substantia

quidem theo

oria est

Nam substantiarum

principia et cause

queruntur. Et enim

sive totum quoddam de

substantia est prima pars

et si eo quod consequenter

et ita principium substantia

deinde qualitas aut

quantitas.

Simul autem nec entia

ut est simpliciter dicere

hec sed qualitates et mot

sicut dixit stoici quod non videtur dixit et
illud quod de primis separatis incorporibus
et de hiis que sunt corporea cum materia. Si-
cut sic in uno genere vero non conveniunt
corpora et incorporea multo minus conveniunt
in una specie quia de specie que in subiecto plus
distant quam ea que sunt tamen de specie sub spe
lis ea que sunt aliis quibus . . . quod
non dicant quod aliqui sunt esse in specie
uno sicut in antecedentibus ordinavimus

Incipit undecimus prime philosophie
liber. Cuius primus tractatus est
de substantiis in communi et divisionibus
earum. Capitulum primum de intentione li
bri et quare theoria ista est de
tota substantia

Tota ista pars Theorice de
substantia est sicut sepe diximus in ista
enim sapientia quesivimus prima
et tamen substantie tamquam vere entis
et primo entis. Quod licet in toto iam probatum
est tamen hic dicendum hoc facimus resumendo
eius quod quod dictum est. Omnibus aut ita se habeat
ad dictum quod est universum et totum ad dicta
de ceteris quod est tamen quolibet ipsius et
potius principium de ipsis. Et si aliquis se ha
beat etiam ut totum et universum quedam
continens omnia. Constat quod non omnia to
tum ut corpora in ipso. Si quedam sunt
in coordinatione continentur aut alia sunt
et in uno genere plura continet quedam sunt
aut alia. Si ergo talis est coelementatio
universorum sub ente ita quod ipsum est totum
et universum quoddam ad alia ut quidam
dixerunt sive per divisionem in alia coelementa
substantia est prior aliis et sic loquendo de ente
primo loquendum est de ipsa sicut de ente
quod precedit alia. Si sic secundum analogiam
de entibus et de uno prius et de aliis de
inceps sive posterius tunc iterum propter ea
que sepe dicta sunt ipsa est primum entis
et de hiis solum. Et sic primum loquen
dum de ipsa. Simul autem in hiis que dicta
sunt in medium est quod entia talia a substantia
de eo quod simpliciter est loquimur non dicuntur entia
si dicuntur entia qualitates aut magis quam infirmi
tas aliud ad ista quod parum sunt entia quod
entia. Et cum ita sit tunc sit loquendum
de eo quod est entis non de accidente sicut de ente
quod sicut in principio huius prime philosophie finivimus
. . . quid sit entia simpliciter sicut ens

non hnt racionem nisi quia recipiunt substa
et id commune ergo per hanc racionem potest
loqui de substa. Ex hiis habent autem racionem
non negare dicat et asserit omnia illa
simpliciter esse entia de quibus prius erat
quibuscumque non tamen sequitur etiam imaginem
et non racionem esse entia quia dicimus quod prius
non aliquid quod est linea est ens et quod imaginem
quod est color est ens et quod ipsa entia sunt pri-
vationes quod est absurdum hec ponimus sunt
entis eo quod privatur ipsa quod subiecta
subiecti non est hanc nichil sunt entis
Si autem non loquitur de ente de privacionibus
non quia tenere tunc etiam de aliis quod sunt
simpliciter entia sed sunt entis per relationem
sed de substa que est ens simpliciter et absolute
Ultimum enim cognitum est prius ...
et sunt ea quod sunt entis ...
non aliquid eodem modo linea ...
sunt in eo entia simpliciter. Amplius ne
aliorum preter substanciam est separabile et aliquid sit
possibile separari ab aliis entibus ergo sola substa
est ens prius et simpliciter et iterum loquens
de ente loquitur de substa quia alia non
sunt possibilia neque ... possibile absolute
et consequenter non prius sed possibile simpliciter
et absolute hec autem non ... et
testimonium antiquorum ... speculatione
sue theorie hoc testificantur ... antiqui
querebant principia de ente quibus substancie causas
et prima ... et ... facit ...
... veritate ... de substa ... esse
ens et simpliciter ... ergo palam
est quod tota illa theoria consistit circa substanciam
et si quid tangitur in eo de accidentibus
hoc non est nisi inquantum accidens sunt huius entis
quod est substa. Cum ergo iam aperto sexti libri
huius sapientie de substa in genere declaratum sit
Et consequenter sit de potencia et actu que sunt principia
substancie et declaratum quod ipsa est unum et non
multa et investigatum sit etiam de hoc et multo
in omnibus veteribus constat nichil ad partes
substancie considerandum. Insuper cum scire est scire
in principiis ... ergo sciri substa quia quod
in principiis in ipsa non cognoscitur et ad hoc
ostendendum est aperto ex ordine investigando
que sunt partes substancie et quod principia eorum
Capitulum primum de diffinitione substancie in universali et particulari et
que sit magis substa et prima et de ipsa
parte que est in illis

Nulla enim non albus et non
vectum dicimus ens esse et
hec puta est non album

Amplius nichil aliorum
possibile separabile

Testificantur autem et
antiqui opere Nam substancie
querebant principia et
elementa et causas

nunc quidem nunc

universalia substantias

magis ponunt Nam genera

universalia que dicunt principia

et substantias esse magis

propter logice inquirere

Qui vero antiquitus par

ticularia ut ignem et

terram sed non commune corpus

Sunt autem quedam que dicunt

substantiam in substantiam universalem et par-

ticularem sive designatam et universalem

quidem substantiam notant quia

est sed particularem autem vocant designatam

demonstrata ad sensum et dicunt quod illa magis

sit substantia quam particularia et dicunt causam esse

quia genera dicunt esse substantias et videtur quod hec

sint principia et substantia aliorum unde cum

quod est principium esse et sic aliud est principalius

illo quia autem sic se habent ad alia quod sint

prius esse et sic aliorum sint dicunt et logica

dicunt substantias esse maxime et talis hec est

[illegible] in forma [illegible] logica inquisitio Nos

autem [illegible] obiectionibus illis

[illegible] quod id quod est principium

esse est materia et non generibus [illegible]

et [illegible] compleat esse et [illegible]

[illegible] sit et quod sit genus et quod sit

[illegible] et hec omnia plana sunt per [illegible]

dicta in [illegible] capitulo et [illegible]

[illegible] est substantia incomplexa

est [illegible] sunt antiquores [illegible]

qui magis dicunt substantias particulares et hec

dicunt esse [illegible] substantiam sicut ignem

terram et [illegible] et non dicunt quod substantia

sit et primum quod genus quod sit corporis

Sed hec disputationem [illegible] sint

in [illegible] huius capitulo [illegible] universalia

esse principia et substantias rerum [illegible] autem

secta que antiquior omnibus magis

elegit particularia esse substantias esse principia

quam universalia [illegible] licet secta erraverunt non

tamen in hoc erraverunt quia videtur quod colli-

gunt ex [illegible] et [illegible] principia

acceptis [illegible] sit universalis acceptio Intellectus

autem est qui sic in particularibus agit sic

et id universale sit quod est [illegible] et id non potest

esse principium [illegible] logice [illegible]

secundum intellectum [illegible] rerum

[illegible] sic [illegible] universale est particulare

et dicimus principium esse ad ipsum [illegible] veritate

[illegible] quod si ipsa non acciperentur

ad quod referuntur [illegible] quod est principium

[illegible] et [illegible] ad actum [illegible]

[illegible] sint principia potentia et actu

Quod universale et principium [illegible]

etiam quidam que est forma inchoata et
designata per genus / et ideo genus est
prius esse in substantia et differentia est genus desi-
gnatum in species que totum esse in simplici
modo dispositio data per genus in differentiam
determinans ad actum et materiam in formam
sic nos in animalibus Undecimo etiam non
eadem sunt prius esse in substantia que sunt
principia sic secundum aliud et aliud accepta / hec
autem non perceperunt qui dicunt genera
esse magis substantias et principia secundum primas
intentiones generis unum que genera sunt dicunt
esse separatas ipse in ideo in intellectum et non
uidentur intentionem habuisse in consideratione
logica et non sunt deceptiones. Cum enim non
diffinitiones logice sint ex intentionibus
communibus in quibus intellectus agit
uniuersalitate, et sunt uane quibus etiam tanto
uaniores quanto intentiones ipse assignant
prius esse genera et separate / cum nec genera
sint nec separata in natura intellectus enim
agit unitatem et separationem // In uno ergo
principiorum substantie et spiritus inchoatos sunt stoici
et exeunt in ipsa substantia particulari
que primo entis est entis est sit substantia ut
est substantia non sunt ignis et aqua secundum proportionem
ea que a nobis superius determinata sunt
in phisicis illius sapientie digressio
Capitulum 3um et est digressio de tribus diuisioni-
bus in corporalem mobilem et in eam que est separata
et est in eo digressio declarans qualiter differenter
ultimum consideratur physicus et primus philosophus

Substantie uero ut dictum est
dicitur in tres que substantie tres
sunt / de quibus primo substantia in ea
que est sensibilis / etiam in ea que est
insensibilis. Sensibilis autem diuiditur in
duas in eam que est corruptibilis et in ea que est
incorruptibilis. Insensibilis autem dicitur
immobilis quam sensus insensibilis habet
duas differentias / et sic duo manifeste sensibilis
et incorruptibilis secundum mobilis et sensibilis cor-
ruptibilis et mobilis insensibilis et
immobilis separata et de omnibus hiis
est nobis determinate unus modus et proprietates
huius sapientie // Undecimo enim que est immobilis

ubstancie uero
tres sunt

Una vero sensibilis cuius
alia quidem sempiterna alia
corruptibilis quam omnes
confitentur ut plante et
animalia Sempiterna autem
cuius elementa necesse est
accipere sive unum sive
multa

et separata et equaliter ipsa est primum mobile
sibi et incorruptibile // Et similiter qua-
liter unumquodque separata ... movens est et
incorruptibile ... sicut sphere mobilis
et corruptibilis ... in ... eius
quod separabitur ... et complementum
... [illegible]
... [illegible] // Substantiarum
quod una quidem est sensibilis ... est quedam
illarum ... est sempiterna sicut celum
et omnia ... alia autem
cuius ... corruptibilis et has duas sic ...
... integritas ...
... has duas esse
... autem corruptibilis ...
... est sempiterna ...
... multa elementa
... separata sunt
elementa ... mobilis ... separata
... immobilis
... elementa eius ...
... et ...
... hec separata
... aut ...
... de forma
... forma mobili
... motum mo-
... et
... et ab ipso
... mobiles ...
...
... accipiemus
...
...
... causa ...
... investiga-
... motorem ...
theorica ... Aristotele
...
... mobilis ...
... metha ... physice ... metha
dicat in ... physica ...
... physica accipit ... metha ...

Quinta ... [illegible]

q phisica subalternatur prima phye
q apud hungariam sextum ex ordinis
Nec etiam est dubium sic quia alij dicunt
q physicus considerat efficientem
et materiam et methaphysicus formam et finem
q liz nos in zo hungarie sextum
ex ordinis libro ia ordinis q prima
phisica precise considerat formam et finem
q quem demonstrat per hypotesim sue si
premitur eo q ille maxime faciunt
scire tunc tamen physicus q methaphysicus
considerant omnes causas sed physicus con
siderat prout sunt principia mobilis principi
aut plures reducit efficientem instrum
principia et finem ultimum et prout sunt ipse
est causa dimissum est et forma et finem et
si accipiatur per motum prima tamen homo
est ut sciatur ingenium et manes talem
motum sed parum ingenium ipse abut
beate et forma sua mobilis et motum
q est instrumenta phisicus totum aut
corpus totum non considerat ipsum
physicum tamen non substantia immobilis omnis
et hanc quidam dicunt esse separabilem et ratio
eorum q quod est commune naturale separari
potentie et causa omnis principia determinatur
libri ne ad formam et notando q omne quod est
quietum sine substantiam motum localem
et ingenium ad formam et si quietum tamen in
tamen est mobilitas erit separata in causa
superiori q est immobilitas eam per accidens
hic ergo est causa Alius dico

Capitulum de diuisione substantie separate
et de hiis que conueniunt substantie separabilium

Hanc autem immobilem substantiam
quidam sunt in duo diuidentes
Alij autem in unam naturam ponentes
et in eadem naturam cum mathematicis. Alij
autem solam dicunt esse mathematica de numero
separatarum substantiarum. Et illi qui in duo
diuidunt sunt platonici. Et qui ponebat
ydeas et mathematica prima esse similiter
et utraque dicebant esse separata eam ydeas
q mathematica . Alij autem qui in unam
naturam reducerunt . physica tamen ex
mathematicis . eo q punctum fluxu facit
longitudinem . et addito linee ad lineam
facit superficiem . et addita superficies

Alia uero immobilis
hanc quidam dicunt separabi
lem esse

n quidam in duo di
uidentes Alii in
unam naturam species ponentes
et mathematica Alii non mathematica
solum

ille quidem naturalis cum motu
-m et hec altius

Si nullum corpus sensibile [illegible] est

Sensibilis uero substantia est mutabilis. Si autem est mutatio ex oppositis uel mediis, et oppositis autem non omnibus

non autem non [illegible] ex contrario

necesse subesse quid mutatum in contrarietate. Non enim contraria transmutantur

Amplius hoc quidem manet, aliud uero contrarium non manet. Est igitur tertium preter contraria materia. Si itaque transmutationes sunt quatuor, aut secundum quid, aut secundum qualitatem, aut quantitatem, aut ubi, generatio quidem simpliciter et corruptio secundum hoc, et augmentum et decrementum que secundum quantitatem, alteratio autem que secundum passionem, latio autem que secundum locum. In contrarietates utique erunt que secundum unumquamque transmutationes. Necesse itaque transmutari materiam potentem ambo

supremi facit corpus, et quod debet [illegible] ex mathematicis separatis [illegible] ille substantie [illegible] sit. physice sunt eo quod de motu sunt, et physicus [illegible] considerat omnia [illegible] ad motum. [illegible] ista abstracta [illegible] eo quod [illegible] separat. [illegible] separata sit [illegible] illorum [illegible] ille sit principale substantie [illegible] aut substantia est [illegible] que [illegible] est [illegible] ad [illegible] opposito uel ex medio [illegible] medium separatum [illegible] est [illegible] aut [illegible] sit ex oppositis [illegible] ex omnibus [illegible] [illegible] ex oppositis [illegible] non [illegible] [illegible] alius [illegible] [illegible] albo [illegible] in albo [illegible] albo [illegible] [illegible] ad substantiam [illegible] [illegible] in [illegible] aut [illegible] [illegible] transmutationis [illegible] [illegible] manens [illegible] aliud [illegible] [illegible] manet [illegible] aliud esse [illegible] preter contraria [illegible] materia [illegible] [illegible] in substantia [illegible] quedam autem in qualitate [illegible] [illegible] aut [illegible] in hoc [illegible] est illa que est generatio simpliciter uel corruptio simpliciter [illegible] ea uero que in quantitate [illegible] augmentum uel decrementum [illegible] illa autem que [illegible] quantitate [illegible] qualitate autem [illegible] [illegible] et ea que est secundum ubi [illegible] [illegible] loci [illegible] [illegible] in omnibus [illegible] [illegible] [illegible] secundum [illegible] [illegible] [illegible] aliud [illegible] [illegible] aut [illegible] transmutatio secundum locum est agentis et [illegible] formam [illegible]

sicut ostensum est in secundo phisicorum. Et modo
hoc attendendum est quod ens dicitur sicut
distinximus in nono huius sapientie scilicet de-
cem entis in potentia et entis in actu. Et
omne quod huius transmutabile transmutatur trans-
mutatur ex potentia entis in ens actu.
Et in omnibus talibus dictis transmu-
tationibus sit ... sicut patet in generatione et
corruptione. Est enim corruptio exitus
entis in potentia entis et generatio ex potentia
entis in actu entis. Et sunt iste tamen
... in ... ... in
veris et ... in una transmutatione
... sunt ... ... et in
... in ... autem ... ...
... in re ... alter ...
... designat. Et si ... ... autem
... potentia privata actu tunc sunt due
potentie privatio ... sine transmutatione
... autem accipit ut ... am-
borum tunc sunt ... ...
dicitur. Et ergo omne quod transmutatur ex
potentia ente in actu ens sicut ex albo po-
testate in actu est albedo. Et similiter
est in augmento et decremento et omnibus
aliis. Dico autem ex potentia ente in actu
quia ... est quod non solum fit trans-
mutatio ex non ente in actu sed
etiam fit ex ente secundum ens. Id enim ex quo
fit transmutatio est non ens in actu
et est non simpliciter non ens sed ...
est ... ... et potentie eius ad quod
est transmutatio et est ens in potentia ex quo
fit ens in actu.

Capitulum sextum in quo ex ea que dicta sunt solvuntur dubitationes antiquorum

Et quod omnes antiqui de
phisica loquentes ... ... intende-
bant sed exprimere nescierunt
Hoc enim fit ... unum ens in potentia
ex quo fit ... quod fit et id unum quod ... ...
... intendit ... qui dicit omnia esse unum
... ... et ex illis fieri
omne quod fit. Non enim omne quod fit ex ...
... in ipso ... incohative ...
... in generatione ... et non ...
ipsi privationem sed ... ...
... quod ... omnia sit simul esse
in prima materia in potentia et privatione ...

Quoniam autem duplex est ens
transmutatur omne ex potentia
ente in actu ens

ut puta ex albo in potentia in actu
album. Similiter autem in augmento et
decremento. Quare non solum
in accidentibus contingit fieri
ex non ente. Sed et ex ente
fiunt omnia potentia quidem
ente. Ex non ente vero actu

Et hoc est A-
naxagore unum

Dignius est enim quam
simul omnia......

Et Empedoclis mixtura

Et Anaximendri

Et ut democritus aut nobis omnia erant potentia actu vero minime etiam materiam utique erant tangentes

Omnia non materiam habent quaecumque transmutantur sed aliam

Et sempiternorum quaecumque non generabilia mobilia autem latione verum non generabilem habent sed unde quo

Dubitabit autem utique aliquis ex quali non ente generatio triplex enim non ens

Si utique est aliquid potentia actu non ex quocumque sed aliud ex altero

dixitque omnia fuerunt simul in actu et lapis) hoc etiam est quod etiam emp dicere voluit per mixturam elementorum ex quibus omnia fieri dixit Similiter etiam hoc dicere intendit Anaximandrus qui posuit infinitum ex quo fiunt omnia per viam congregationis et ex ea indistincte Similiter etiam hoc est quod demo critus aut dicitur nobis quod posuit esse in principio infinita quae dicitur athomos qui non erant actu omnia sed in potentia [illegible] per [illegible] si hoc [illegible] Dicebat enim hic generationem non esse nisi congregationem et segregationem et ideo dicit omnes [illegible] athomorum [illegible] [illegible] nos [illegible] [illegible] non fuerunt in actu [illegible] nisi congregatione et segregatione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] videntur [illegible] quoadnos [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] materia [illegible] omnia [illegible] etiam que sunt [illegible] sempiternorum et haec sunt [illegible] non sunt [illegible] sunt mobilia [illegible] [illegible] [illegible] non habent [illegible] ad unum et unum [illegible] idem est [illegible] [illegible] omnes [illegible] antiquorum et omnes intendunt hoc dicere quod [illegible] opinione valere // Dubitare enim [illegible] ad [illegible] non ente fit generatio [illegible] generatio [illegible] non ente [illegible] [illegible] non ens [illegible] in aliis locis [illegible] Dicitur enim primo non ens quod [illegible] et [illegible] hoc [illegible] non ente nil fit [illegible] Dicitur etiam non ens privatio [illegible] et [illegible] hoc [illegible] non fit [illegible] ex non ente [illegible] [illegible] [illegible] ente [illegible] [illegible] [illegible] Dicitur non ens [illegible] relinquitur [illegible] in quo [illegible] [illegible] actus [illegible] [illegible] [illegible] non ens [illegible] [illegible] non fit [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicimus

Dum quod hinc nondum non sufficit dicere
quod simul sunt res omnes sed ... secundum
anaxagoram / ergo quod particule rerum dicuntur
dum materia quia cuiuslibet rei est materia propria
/ eo quod nos iam diximus quod materia suppor
tat formarum inchoationem / et secundum incho
ationes ille sunt diverse vita et cum sic
cum non sic dicatur et propterea ab anaxagora
quod res facte sint infinite et diverse
dum formas sed materia una est in se tamen
continens omnia / unde cum quod ... uno
non sic habent quod non sit ... uniuntur
omnia dicuntur esse simul et non multa
et infinita propter materiam / Et predicat
ab eo anaxagora quod intelligentia sit
segregans / hoc cum utique intellectus est
unus et simplex et impermixtus cum
non potest esse causa unitionis et dispositionis
corporis nec assignare et corpus ... simul
quod omnes simul sit ... ipsa esset
in actu id est non aliud quam ... primam
et formalem inchoationem erat ... sim
plicitatem / Sic ergo omnis antiquorum solvitur
dubitatio

Cuiuslibet autem substantie mobilis et
corruptibilis et sensibilis tres sunt cause et
principia de quibus invenit et certe
esse unum et priorum unum est de materia et species
et de forma sive habitus dum quod forma est finis
esse de materia dum quod est finis unitionis et species
sunt unum est scilicet ... refertur ... differentia
/ Dum autem est privatio que ... est ... tertia
et est ipsa in qua est inchoatio forme
in negatione actus et complementi // Tertium autem
est materia que est subiectum unitionis ... substat
privationem dum est quod est causa ... mo
uentis ... quia infinitis faciemus mentionem
et ... quod ... tres cause sunt
quia ... quod est causa finalis ... in
... hoc autem dico quod ...
sit quod sit diversa ... et quod sit ...
... sit diversa ... id quod est primus
et principalis horum priorum ... non
sit ... quia nec materia sit neque species et
de privatione constat per se et diffinicione
quod non sit quia privatio est ... in ... tione
... quod autem nec fiat materia neque species

nec sufficit quia simul res
omnes dicuntur in materia

Dum quamvis infinita sint facta
sed non unum intellectum unum

Dicitur si in materia una id
factum est actu tunc materia
erat potentia

res non sunt cause
et tria principia

Duo quidem contrarietas materia
sed quidem ... et species

illud non privatio

Tertium autem materia

postea autem nec fit materia
nec species

Dico autem ultima omne enim transmutatur per aliquid et ab aliquo et in quid. a quo quidem primo movente. quinque non materia. in quid non species

In infinitum ergo fiet si non solum es fit [illegible] sed ipsum [illegible] aut es [illegible] quod necesse stare

zm sic sic [illegible] due alia ex quo et in quid fit transmutatio sic videtur. Omne enim quod transmutatur aliquid ab aliquo et in quid transmutatur [illegible] ab aliquo sic agente movente [illegible] quod transmutatur est in quo est [illegible] transmutatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] est [illegible] transmutatio [illegible] ergo dicitur quod fit est [illegible] [illegible] sequitur quod [illegible] et [illegible] in infinitum et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est stare magis quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fiat [illegible] omne quod fit fiat ex [illegible] [illegible] [illegible] fit [illegible] ex quo fit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] ista [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fiat fit [illegible] [illegible] quod [illegible] quo fit forma [illegible] ad aliquid [illegible] [illegible] [illegible] est omne quod [illegible] ex aliquo et ab aliquo et in quid [illegible] [illegible] forma et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] fit ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non fit [illegible] [illegible] omne quod fit fiat ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non fit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod fit [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod fit fiat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fiunt [illegible] [illegible] a fortuna aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] principium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] principium non in alio sed in eo in quo est

Postea quia quecumque ex univoco fit substantia

Natura et que natura fiunt substantia et alia. Aut enim arte aut natura fiunt aut fortuna aut casu

Ars quidem principium est in alio

Natura autem est principium in ipso

perse et non eius amissis sicut probatum est in
2o de phisico auditu / homo namque generat
hominem / reliqua non eadem que in sunt sicut
natura non tamen eadem sunt per se generationes
[illegible] et ubi sunt eadem ipsius passiones
et generationes sunt artis et nature
que sunt per se sicut casus et fortuna
sicut etiam hic sunt in hiis que fiunt propter
aliud tamen primo in hiis et [illegible]
nature et artis et non forsan iste
casus vocatur eo quod cadunt a in-
tentione eadem naturalis et artificialis intentionis
est necesse quod requiratur compositione quod sit fiat
aliquid sibi [illegible] et [illegible]
[illegible] sic eadem generationem a casu et fortuna
[illegible] ad quod reducuntur ad eandem arte
nature sicut fiunt ab univoco sibi nomine
et ratione sicut in sequentibus probabit quando
sit ab arte constat quod sit a [illegible]
in forma quod domus que est in lignis sit a do-
mo que est in anima artificis sicut
in 9o huius sapientie hic diximus et eodem
conditione formam 2m idem sicut idem non
constat quod omnia talia que fiunt per
accidens fiunt ab univoco quod ad sunt
primum dicit hic quod hic generans
et ratio hic generato. In omnibus autem
talibus hic generans sit ex idem quod ge-
nerantur tamen unus generante est hic
esse in materia generata generato et
forma silicet generato. Ut hic solum
quod aliter est in generato et aliter in ma-
teria generante generato. In generato enim
est sicut perficiens dans esse et rationem
et in materia est sicut artifex in ar-
tificiato homo non est sicut ars debet
[illegible] per instituta et motum arti-
ficis in materia quod [illegible] ut accipiat
formam artis sicut in aliis locis talem
[illegible] aliud quam in aliis libris natu-
ralibus diximus aliud esse in scientiis
communis. Hic ergo forma que forma vocatur
si nomen accipiat idem non habebit tamen
nomine generato eo quod est in a forma imposita
et generatione impositio est generante in nomine
et ratione [illegible] sunt ab [illegible] / et tamen
ea que casu fiunt vel fortuna reducantur

Ho namque homines generat sol
non cause hominum generationes

Sicut ab arte fiunt
a casu fiunt

[illegible] aliud est in generato
aliud in generante materia

ubstantie aut tres
sunt · materia quod
hoc aliquid · et substantia
in apparere

Tamen sunt per que
natura cognoscuntur nobis

ad ea que sunt vel natura vel arte
constat quod eorum illa que sunt casu et
fortuna [illegible] quod est eorum fiunt ab arte
ea non que sunt ab homine hoc est ipse sunt
alia generata putrefactione et de hiis
in libris philosophus pluribus locis ondit
quod humor putrefactus est sicut humor
seminis [illegible] qui est in eis et spiritus
formativus virtute stellarum et celi et loci
in quo sunt aliquis mediantibus ra-
tionibus et per hanc virtutem [illegible] virtutem
formativam que est similis forte sunt
forma artis est [illegible] artificiato hec
[illegible] sunt a se [illegible] et inducente
probat quod omnia que sunt a se vel
sunt et [illegible] conclusio est que
[illegible] et non sunt aut natura
[illegible] quod [illegible] quod non sunt
[illegible] et tres [illegible] que sunt
sunt [illegible] principia [illegible]
compositum [illegible] Capitulum
de dictis tribus substantiis que
sunt forma materia et compositum

Ex hiis autem accipitur quod substantie
quidem tres sunt materia forma
et compositum [illegible]
[illegible] est compositum
Hic ad tres substantie [illegible] considerandum sunt quod
non sunt substantie [illegible]
non [illegible] sunt [illegible] materia quod
in materia [illegible] quod est hoc aliud
[illegible] et apparens natura quare sunt natura ad
[illegible] materia [illegible] aristoteles
et [illegible] intellectus [illegible]
[illegible] ex quibus [illegible]
natura [illegible] primum [illegible]
[illegible] sunt quibus [illegible] materia [illegible]
[illegible] et forma [illegible]
[illegible] materia [illegible]
[illegible] actu [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] hoc materia
[illegible] est hoc aliud [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] apparens [illegible]
[illegible] sunt [illegible]

chatis sz q sit tn hoc aliud inquitatem
e indiuidualis et q sit apparens inquitatis
ipa e id qd quilibet ssili determinat i ssibus
ssibus// uenit eni hoc accidit forme et
utriusque aut accidit quantitas hoc e id ipius
//Ideo at accidit nre i separatione ad sensum
q forme sensibilis no e ssitari sz intelligi
quare sat id qd e ssile e mā z sit
utrosque satit ipa ho aliud et no forma
sicut glo quam intellectui z o aliud sat
illa sz eni q e insse apparens// i apparens
apparens e ee qd i sensu ac pura al-
iter intelligibile et no ssibile// Idem ac quidat
tradit quare e ho qd dixi i fine primi phisicorum
q mā no intelligit ut p analogiam
ad hoc ad et ad situate substam q p for-
ma et hic predicti intentio ad comprehen-
dendum substam eius et naturam z dicimus q ipa
e ho aliud et id qd insensu apparet z
no pse intelligi e// Quia at e q accidit
uatate ipse z ipse et no remote ho eni
e ho ad dicitur ex q ipa e ta hui
inquisitio e ho apparens insse. Resolutio
//Et at e z o e inclusis z negl primi
dicitur q dicta sunt. q tn resoluimus ge-
tis in finis eius forme. z actu in pau
inuenimus ssi aliud z inclusis in quo
stat resolutio. z o sito no sz rebus u
in pau. sic maius e ex illis q de
terminata sunt ex pcibus// Dile at ad p
priam mam resoluimus in corpore z ideo de
no facimus hec nisi p forme resolutione
//Si forma nulla et q accipit materia
prima. sz separatio intelligitur forme et io
qualitas forme p. z quantitas inde sunt
ee. q ho e p formam primam. et altera
phisice forme patet. Ho at in
terr hec ut e ipa mā. sz solum intellectu
accipimus p privationem formarum z no e
in pau ut ssilem mā. Ergo debeat
accipi qualis e mā qdam verum ssilem
accipere quod sit ipa e ho ad. no
quid in esse formali. sz apparens i ipo
ad sensum per formas. z aliquo
q in re ipa. Et tamen et continua-
tione ex isto. Tum q platone similiter
sunt in ad ssem. tunc e in qz sunt
dixim mā e id q dicta z continue z tamen

nā quoniam tactu z no in
qua scientia materia est
subtilis

Natura vero hoc aliquid magis et habitus quidam.

Amplius etiam que est ex huius singularis aut talis

est entis, complexio autem vero eius ad deum et ordinatio propria sit quia hic tunc est eius complexio, sicut ut ordinis sui forma.

Hic ergo est perfectio intellectus [illegible] et sic supponitur, et id in hiis que separata sunt nulla est natura preter ipsum hoc in se ipsis [illegible] quia hic in loquendo de primis [illegible] natura atque que est sua formalis est [illegible] adinquirendi ipsa forma est habitus quidam. In quibus enim est habitus ipsa est actus puri, et inquantum habitus et actus purus est hoc [illegible] id quod est medium [illegible] quia forma sola et [illegible] est totum [illegible]. Et de hoc aliud prius loquendo quia ipsa est totum huius quia [illegible] aliud inesse est sic nisi inde est [illegible] quia est singulare est hoc individuum [illegible] sicut sua est que est communis et illa est singula individua designata que semper [illegible] accipit communem [illegible] sunt sicut et sua est que est ut sortes et callias et hic [illegible] quam dicimus [illegible] in [illegible] et ago [illegible] in [illegible] non inpona [illegible] forme [illegible] non est prodicta sunt.

[illegible] de celestibus quare non dicta dixerunt philosophi omnium sit ab unico

Sunt autem quidam qui contra hoc obiciunt multas ferentes instantias quarum cum ignis et aer [illegible] motu et [illegible] esse [illegible] unius [illegible] quidamus quare multa ex [illegible] et [illegible] esse [illegible] generantur et multa corrupte fiunt ut mures ex terra et apes ex carnibus [illegible] et vespe magne ex carnibus [illegible] et serpentes [illegible] et alia multa [illegible] et [illegible] vegetabilium et [illegible] celi [illegible] quare [illegible] et [illegible] ad hoc [illegible] solvendum [illegible] sunt opiniones

probatio

deferens pondus ut elucescat veritas
Sed probatur quod substantia anima sit ex dispositionibus
quibus dicendum quod Commentator dicit secundo generationis
dicit enim quod stelle et orbes celestium
inducunt materiam ad omnem singularem perfectionem
et ita semper de forma quadam forma
manifestatur et generatur in nomine // Hec enim
sicut forma dicitur generare non per datorem
formarum et preparant materiam aptam forme
recipiende per qualitates activas et passivas
in materia et proportiones inductas et dirigentes exaltantes / Ipsa autem proportionata
dicit numerus earum et proportionum motorum et lucis
celestis ulterius materiam inducunt et proprie
in qua formatur que est sicut generatur esse
in hiis quibus materia et comprehendit virtutes
activas et passivas sicut apprehendit forma
artis instructa artifex qui in materiam
artificiati producit formam sua formando
dicta / Ea autem que est in ulla inducta
dicit vere imaginem eo quod imitatur formam
que est in animo / et vocatur assensus
resultatio et a quibusdam resolutio / defectus
autem vocatur umbra eo quod obstrat quia
materiam ingreditur / et dicitur quod materia
per intellectum quod licet eo quod omnia non est corpore
integrum et respirat ad illas formas
sicut ad exempla quas producat eas ad
generationem et eo eliciuntur ad partem et
uno sunt sive ab univoco procedente.
// Contra hanc opinionem multa sunt
quod obicit Aristoteles quia si forma est
ex materia non est esse sub corporalis non est principium
generationis ipsius // Adhuc contra
hoc non educitur de potentia ad actum simpliciter
in materiam ex quo sequitur quod substantia in
sit multa tamen unum // Adhuc autem
secundum omnes forme substantiales sint
incorporales quod omnes sint extra materiam
non per vestigium eius. Iohannes Saracenus
dat exemplum dicens quod sedentes
studiosis et volunt [illegible] per partes
lucis sequentes sic quod concluditur
de regea et moto [illegible] arcu luminis
vestigium in testitudine et separatur
arcus materiam ita est in formis idealibus
formis substantialibus et corruptibilibus
materiam materia forma idealis que non

est per vestigium est in ista
speciali // Redeunte autem
illa imaginatione celi
quod licet semel in seculo iterum
conformabit materiam et
reiterabit similiter sibi quod
sunt in priori seculo
hoc non est intentum
dicendum quod apostolo dicit secundum
intentionem sed ergo planum est
qualiter omnia fiunt ab
uno // Sunt autem adhuc
alii qui aliter solvunt inducta
quod dicunt enim omnes
formas preexistere
realiter et ydeam tunc
de prime prime causa et licet
tamen omnis forma / et quia
modus divina est artes omnium
sicut in arte sit unitas
ab unico ita quod in ymaginem
naturam dicunt artificium dei
// Hunc autem dicti inducunt
rationes dicunt enim enim
esse probatum in hiis que generantur
subiectis ut agere et recipere
acto esse primarum qualitatum
vel earum que causantur ex
ipsis / qualitates autem
activas et passivas non agere
dicunt vel ad speciem similem
sibi vel sibi similiter
simile ad dicunt esse sicut
sicut calidum calefaciat et
frigidum frigidet vel
forte calefaciendo dissolvat
quedam et inducat
quedam et frigidum similiter coagulet
vel constringat
sicut idem est in eo meteororum
// Sic autem sibi que est
sicut calidum igneus
reddere faciat et frigidum
misceat quod rarum et spissum
inducit discretionem
in partibus simplicibus qualitate
sicut ergo dicunt quod certum nullum
horum inducat formam

Ali

sitatem et precipue cam
hie nō ē forma corporis
Vnde erit q̄ omnes tales pre-
cipue forme que non sunt
corporales nec in sitam
corporis dispe sint per cā oz
simplices que creat eas ex
nichilo // Cuius autem pre-
cipuam dicit esse cunctorum
q̄ cui constat omnes eas
hic in ordine et col-
latis a confusione usque ad
supremum sicut dignitas
et acceptus // hic in essen-
tiale ē primum magis hec
dignitatem / nō ab pot-
hec dignitatem in infi-
ciendo / quod si alie fuerint
forte vi q̄ nō potentius
valet ab efficiendo / sed
ab est impossibile / quod vi
q̄ non efficiat id quod ē
possibile hic ab ē forma
quod vi q̄ faciat formam
id q̄ ē virtute principa-
lio autem ē sic quod in
q̄ faciat formam et con-
stat q̄ nō faciat ipam
ex alio quod facit eam ex
nichilo // Contra hoc ab
obiciunt Auerroys multa
dicens q̄ isti destruunt po-
tentias in rebus et q̄
non ē effectus in rebus
non ē potentia in eis
potentia per aliquem modum
reducatur ad actum / Cum
quod in rebus istis velmo-
bilibus nunquam fiat actus
nisi per creationem non pacti-
onem / quoniam nulla sit in
potentia ad actum et forte
dispones materiam ad
dicentes actum de potentia
et destruit totam phiam
que ē de potentia et actu / et
quod ē de generatione et
corruptione / et quod sit
de natura quod natura est in pon-
quedam et destruit forte

totum quod ē de natura omni / et id dicit
alij q̄ omnes forme sunt in materia
et actu sunt in ea sed latent et generatio
eductio actus de potentia sed manifestatio
quedam ipsius per occultationem aliorum
que prohibebant ipm esse manifestum
Et contra hanc opinionem multa obiciunt
alij quia latet ea ut plurimum
Et autem quedam illa partem sub
esse hoc p̄pue hoc q̄ in hoc non est ne-
cessarius in hijs que generantur et corrumpuntur
et etiam q̄ secundum hoc infinita sint
in infinitis ex quo qualibet insultant
generantur vel manifestantur ex quolibet
Dicunt autem q̄ intentio agentis q̄
ponit in dimensione agentis duas operationes
non ē facere aliud sed sepatis totum
et separare vim habentem sequentem
non sit assignare / et tunc competit ei
contrafugare qualitates sequentes // Adhuc
autem q̄ in hoc non sit vera / ab ipso
sed quod inest non ē sufficiens qualibet
per manifestum ex illo / Adhuc autem
hic autem non ē possibile assignare vi-
ventem formas clarimogeniorum / eas
cum sit ē sed latent et equivalentiam
et pedes et hinc hoc / est manifesta
non potest esse latere in quolibet hoc
et hoc alia multa obiciunt contra istos
// Ideo item alij sunt qui dicunt quam
veritate sunt horum que inducta
sunt vim ē ut prius ita ē q̄ intelligentia
largitur illis formas / Virtutem enim
intelligentie movent informat
motus et virtutes celorum et hec ē forata
earum virtutibus appendunt qualitates
agentes et patientes et sciunt eas
ita ut non possint agere in ad formas
quas largitur intelligentia / Forma autem
dicunt esse materias que recipientes sunt
forme sed ea sitate et non vilitate
in qua ē intelligentia sed recipiunt eas
in aliqua exsultatione in qua ē possibile
est eis recipere eas // Et hinc dicunt
sunt in igne qui cum sit primus sic
et indispositus in aliqua materia non inducat
nisi formam in aere inducunt formam
celestem / et similiter dicunt q̄ intelligentia

Alij

Agens in quibusdam non indiget nisi
terrestre et in quibusdam vita agit
que est umbrosa resultacio sue vite
et in quibusdam aliis addit sensum et in
hiis accedit ad celi equalitatem et
maxime excellentiis quorundam inducit
formam similem sibi que est anima in-
tellectualis // hec dicit. quo multum
assimilatur plenius opinioni que ponit celum
animatum et ideo ea lit. Ut Averroys
forma est absoluta et non educta de po-
tentia sed per ipsum inducta et sic hec
verba [illegible] res creata non est unum sed
multa et non est [illegible] ipsa agere
sed ex quolibet potest sed quia in predictis consi-
derat quod in ipsa est integra est forma eius
[illegible] inchoacionis et omnia multa
[illegible] videtur ad quod [illegible]
[illegible] hoc hiis obmissis dicimus quod
quamvis sit tamen ab ipsa unitate [illegible]
ad diversitatem et inde dicitur
quod omnis forma educitur de potentia ad
actum movente agente quod a [illegible]
[illegible] et [illegible] et quod hoc [illegible]
si ponamus et quod constant quantum
[illegible] sensibilibus sunt [illegible]
[illegible] quorum primum [illegible]
est quod [illegible] quod generatur educitur
de potentia ad actum et hec potentia [illegible]
educit [illegible] et [illegible] est
[illegible] // [illegible] est quod omne quod educitur
de potentia ad actum [illegible] mo-
[illegible] quod a generato est [illegible] reducitur
ad [illegible] // [illegible] est quod omnis motus in-
ferior qui est in ista generabilium reducitur
ad motum celi qui [illegible] est et [illegible] hoc
[illegible] integrum [illegible]
motum celi et informat stellarum
orbis et [illegible] radiorum // [illegible]
est quod [illegible] sit [illegible] nichilo [illegible] pe-
[illegible] sed [illegible] sunt pro-
cedunt [illegible] et confusis
inchoacionibus [illegible] in-
dita sunt [illegible] et innate semper
// [illegible] est quod [illegible] sit [illegible] quolibet [illegible]
[illegible] quod sit [illegible] magno [illegible]
[illegible] generis ambitu suo et
[illegible] ambit id quod sit et
sine [illegible] etiam [illegible] sunt unum in

radice sui generis // [illegible] quo
considerandum quod movens
primum materie non [illegible]
est integrum per formam mo-
tus celi causans motum
[illegible] et formas et regulans
totam generacionem // dicit etiam
quod generans sit [illegible]
quod forma [illegible] que regulat
et format generacionem est
huius [illegible] sed [illegible] mensu-
rando et formando et regu-
lando et hanc [illegible]
ab hac materia separata // et
quod ad hoc [illegible] dicit [illegible]
[illegible] et [illegible] tangen-
do et [illegible] prima et [illegible]
// ideo dicitur in 2o physice
mos quod sol et [illegible] prin-
cipiis sunt generacionis
et corrupcionis // sed in ho-
mine ponunt quod dicit
quod hec forma humana
[illegible] quod hoc non est
[illegible] ipsa non sit in
movens et [illegible] et non
[illegible] eius
[illegible] tangens [illegible]
[illegible] potenciam [illegible]
materia et educat ea quod
actu et potenciam non in-
ducit in materiam vel [illegible]
actum [illegible] po-
tenciam [illegible] non [illegible]
[illegible] in materiam manife-
stum est ex hoc quod [illegible]
[illegible] esse
intelligencia in motu
celi [illegible] est in materia
et non potest esse [illegible] non
esse [illegible] in [illegible] non
est in [illegible] non [illegible]
in agit [illegible] movens
[illegible] esset [illegible]
et [illegible]
de eo // adhuc autem
quod [illegible] quod generans [illegible]
[illegible] sigillacio [illegible]
et [illegible] atque [illegible]
[illegible] forma quod [illegible]
materia sunt [illegible]

tis sequenti sicut qui sigillat
ceram manu sua educit eam sa
sigilli // Adhuc autem cum plures
forma non educitur de poten
tia in materiam quoniam omnia sunt
absurda et falsa // Illa autem
positio que dicit per creationem
fieri formas generatorum fuit
ideo hoc quod primum divinum
est causa prima et quod movens
est universum; ideo fuit apud
se formam generativam in eo quod
generatum non habet seminum
et procedit a non esse ad esse
intellectus largitur formam
ita quod in forma non sit
in materia / sed sit ex nichilo
/ ex nichilo cum fieri dicitur quod
sive creative sit ante se suppo
situm in quo fiat / habet
positio errantium nichil plus
dicit quam fiat ex non ente
non ens non dicit non entis
omnino nisi est sed non entis po
tentie formalis quod est medium
inter ens et non esse / et
id quod fit ex potentia aliquid
sive creative presupponit ante se
ex quo fit / Et ideo videtur ex
ipsis et ideo inquisierunt hanc
rationem etc. et ideo ut potentia di
fert ut consequitur igitur
// Isti autem cum posuerunt
formam latitantem ad hoc re
sponderunt quoniam generatur
[illegible] et sic videntur ge
nerari vere ex nichilo et
viderunt quod potentia non vi
detur actum elegerunt
dicere formas omnes in actu
preesse in materia sed latere
// Contra hoc autem obiciunt
multa que sunt scripta in
dictis libris physicorum et in
aliis quia haec omnia sunt
in omnibus et infinita in
infinitis et sic infinita
educere in infinitum / et
quod generatio non est sed alteratio
debilis ad invicem / et
id quod tota illa destruit
positionem et ideo hic sepe

est quod sicut ipsam non indigemus
causa movente quod sit movens per se movens
movens per se non patitur nisi
per hoc quod id quod est in potentia non dat
in actu nisi per id quod est in actu //
Si ergo forma esset in actu sicut in materia
non indigemus aliquo movente et hoc est
absurdum // Ex hiis ergo plane colligitur
qualiter falsa opinio est que de potentia
dicit educi actum una est et omnibus aliis
sic ad hunc errorem sunt in sufficiens
// Ad ea autem que inducta sunt contra positionem
istam quod omne quod generatur generat ab
univoco similiter est et alia que dicta
sunt a nobis in locis aliis non concludunt
hic univocum sicut id quod in forma
generant sed non generant sed ex plurimis
in sic forma quae est in semine generat
in forma generati non inducit in virtute
etiam tota consistit sed forma in
alia generatione sicut videlicet quod est
et non similiter celi virtute calor
quoniam calore quod movet hoc non
est dissolvens et transitivus et formas
potentia ad actum educere et ideo non con
tinet forma semen sed non in semi
natione formam apparet et quod virtute
prima agunt sed in semine et semen
tina sed potentia sicut in omnibus
aliis sufficiens est hoc non deviat

Capitulum in quo queritur an aliqua forma sit extra id cuius ipsa est forma et ostenditur quod nulla nisi intellectus

In quibusdam autem formis naturalibus
formis in quibus sunt compositarum
substantiarum quod sicut ipsa dedit esse
ad actum ita corrupta ipsa corrumpitur
in ipsam potentiam peractus et non per
sic non manent in actu per corruptionem
sicut nec fuit in actu ante generationem
sicut est forma domus que
non est nisi in lignis et lapidibus
Nisi dicat ars que est ars in mente ar
tificis et est principium formis artis
que non sunt sic et non fit sicut haec
formam et alia aliasque nec possunt
generari et corrumpi sicut ars dicimus
dicto aliis quandoque non sunt et nisi
est anima generato composito sit et corrupto
composito non sit sicut forma domus

sic ma(teri)a n(on) est nisi sic in artificialib(us)
naturalib(us) et n(on) c(on)tingit esse q(uo)d fuerunt ille
que sunt in p(ro)p(ri)is materiis s(ecundu)m animam
etc. Et omnes q(uo)d e(st) in arte et(iam) quod
ille forme sunt ante forte ad dicit q(uod)
non sunt sic ip(s)a q(uia) sunt ante et
non forme [illegible] que sunt spec(ies) [illegible]
sic [illegible] sunt [illegible] corpor(um) composi(torum)
sic ip(s)a fuerunt cum composito generato
ideo a(d) nos p(er)tinet [illegible] in formis naturalib(us)
q(uam) in artificialib(us) [illegible] dicit enim forte
ad q(uod) forme [illegible] substa(n)tiis [illegible]

In quibusdam enim hec non est preter compositam substantiam ut domus species. Si non
ars, nec est generatio nec corruptio horum. Sed alio modo sunt et non sunt
domus que sine materia et sanitas et omne quod secundum artem. Sed si quidem in eis que sunt
natura

131a

tē sequenti sic qui sigilla[t] cera manu[m] sic cere cū sia sigilli // Aduertit aut[em] cū plo[rum] forma nō educi[tur] de pot[entia] [...] in ipam quē omnia sunt absurda et falsa // Illa aut[em] potentia que dicit p[er] creacōm [...]

est quod sunt ipaz nō indigeremus ca mouente q[uod] sit mouens p[er] se mouens mouens p[er] se nō potentia [...] sit hoc q[uod] id q[uod] e[st] in pot[entia] nō dat in actu nisi p[er] id q[uod] e[st] in actu // Si g[o] forma e[st] in actu sit in materia nō indigemus aliquo mouente q[uod] est absurdum // Restat g[o] plane colligere [...]

[redacted]

id q[uod] tota illa absurda potentiam [...]

est [...] alio [...] fuerit [...] q[uo]d [...] [...] sit [...]

sit ma(teri)a y(ri)d esse. nisi sit in artificialibus
intalit. et non con(tingi)t esse. quod fuerunt ille
que sunt in p(ro)p(ri)is materiis. S(ed) a(n)i(m)am
et ed omnino eo quod est in a(n)i(m)a se(cundu)m quod
ille forme sunt actu forte a(l)i(qui)s diceret q(uod)
id non sunt sic i(n) ma(teri)a quod sunt actu et
id forme ... na que sunt spe(cie)s sine sit
sic mathe(matic)is sunt et ... corporum compositi
sic ipsa fuerunt cum composito generato
ideo et nos procede(n)do in informis naturalibus
que in artificialibus // dicet e(ni)m forte
aliquis quod forme naturales substantiarum sensibilium
sunt substantie. unde non male fecit plato in dicendo
quod species ydales sunt. continuantur est. ... et
non aliorum. eo quod alia sunt actu et in
substantiis. et ergo sunt spe(cie)s sicut dicit plato. quod
duo non sunt spe(cie)s. non horum q(ue)st(io) ... materia
... et ... et ... est ...
et ... ut ignis caro caput // omnia na(tura)
quod ma(teri)a dicit formas corporales ...
Adhuc aut forme ille quas dicit plato
sunt maxime in substantie q(ue) finalis est in quo stat
totaque substantie ... que est individua substantia
que in maxime consistat. cum forme. sunt species
et ... ... formas dicit esse plato.
Sed aut illa nos ... de
materia. et ... in ...
in substantie ... esse forma sit compositum
... ma(teri)a est investigandum // ...
... sunt et
... sunt ...
et que ... quod ... ille q(uod)
... sunt. et quod ... monentes
sunt ... actu. et sunt ipsam ma(teri)am
antecedentes. et sunt actu quod ... sunt p(er)
generationem. et id ... quod ... esse
in istis que facta sunt. que sunt ...
facta per generationem. Haec aut hec que
sunt. ... forma ... et ...
composito sunt ... et ... in ... composito ...
quod sunt ... est. ille ... continuum et
... sunt ... in ... in ma(teri)a
... dicit ... et ... et ...
na(tura) quando sanatur homo. tunc est sanitas
cum id esse quod facit sanum. et similiter
quando fit erea spera tunc est spera erea spere
cum esse quo facit ... anima
cum artificio existentes ille forme non
sunt cum ordine et actu ... sed posterius.

Quare non male ait plato
quia species sunt. quemadmodum natura singula
sunt species aliorum ut ignis
caro caput omnia enim materia sunt
Cetera que maxime substantie
ultima

Monentes quod igitur cause
velud prius facte existentes

Tunc aut ut vos simul

cum enim sanatur homo tunc
et sanitas est et figura eree
spere simul et erea spera

Si vero et posterius aliquid
manet. namque perscrutandum est
In quibusdam enim nihil prohibet

ut si est anima tale

non omnis sed intellectus
omnem namque impossibile fortasse

im intentionis corpus formam [illegible]
nec formam solum nel [illegible] et ideo
nec talem formam. In [illegible] per corrup-
tionem compositi ex [illegible] Si vero et aliquid
talium formarum posterius manet hoc
perscrutandum est nunc sub tali [illegible] indi-
stinctione. Nam in quibusdam formis nihil [illegible]
[illegible] conveniat et possibile ab extra in
aliam materiam [illegible] vel [illegible] for-
mam per [illegible] dissolutionem. [illegible]
investigandum si anima est tale aliquid
constat enim per omnia que in 2o de anima
et in 3o de sensu et intellectu et in libro
de [illegible] anime dicta sunt quod [illegible]
tamen non anima sit separabilis ab corpore
corpore sed intellectus. et forte impossibile
est omnem animam et [illegible] intellectum manere
per corporis dissolutionem. [illegible] aut qualiter
[illegible] sit [illegible] ad memoriam eorum
2o de anima et in 3o de intellectu et intellecto
dictum est [illegible] cum intellectum
agentem [illegible] et esse formam
[illegible] anime [illegible] in 3o de anima
dicta sunt [illegible] aut intellectum
[illegible] [illegible] incorporeus sit [illegible]
est aliquid quod forma est armonica
corporis ut [illegible] armonica sit [illegible]
[illegible] intellectum [illegible] est locorum
in quo fit [illegible] finale quod [illegible]
[illegible] intellectus agens et
possibilis [illegible] administrat [illegible]
[illegible] et [illegible] non est [illegible] in
[illegible] intelligibilis [illegible]
[illegible] ad illa [illegible] materia
[illegible] agentis [illegible]
ad colores [illegible] locus [illegible]
[illegible] ad lucem [illegible] intellectus autem
[illegible] est quasi [illegible] possibilis et intel-
ligibilium de actualiter agentis per
[illegible] visus [illegible]
actu et visibilium [illegible] lucem [illegible]
[illegible] colorem [illegible] movent visus
intellectus autem omnino separatus est
[illegible] intelligentie. Unde intellectus
hominis est imago, [illegible] mo-
bile quod est corpus hominis [illegible] est
intelligentia [illegible] sive mobile

Que ambit suam mole. quod est ipsa et
intellectus hominis est in ipso sicut luna
inferiora sunt in luce superiori a quo
recipiunt et formantur et in motu preeffi-
ciencia et continuatur humidi inferiorum
formis et motus ipsis ad [illegible] primam
spiram que movet speram primam ulti-
infinitatem que est sensitiva lux prima
q annullo ad recipit et intellectus
hominis continue ascendendo se a se ipso
superius tandem per contemplationem celestium et
in contemplatione divinorum et in istis
perfecte contemplantis stat sicut se
et intellectus humanus ad se ipsum habuerit
ut ipse sit non possit se inveniat
Ergo quod lumine intellectus et intellectum
sicut iam dictum est perfectus sit in omnibus
intelligibilibus primum quod acquirit intellectus
per studium est collocare intellectum speculativum
in rebus theorice probatis que sunt
physica mathesis et prima philosophia sicut
apud homines sapientes determinandum. Secunda
aut que sunt de rebus inferioribus
que insunt intelligibilium signa et
logice que dant inveniendi et accipiendi
verum inquirendi intelligendi et rethorice
que confingit ad persuasionem [illegible] et
poetice que conectare docet exinguunt
Ethica aut sunt preparationes ex parte
studentis ne autem adeptum scientiis
et hic intellectus acceptus est speculativus
quia non in quibus speciebus [illegible] quod fulgor est
lumine intelligentie illustratus sicut id quod
fulgor in coloribus est lumine solis id per
respectu intellectum in lumine intellectus
quod imitatur in eis hic adipiscitur lumine
separati intellectus et agentis ipsum ab
[illegible] et hic est intellectus duplex actus
quorum unus manet et alter non manet
et hinc causa est quia unus est formalis et substa-
cialis et alter accidentalis sicut dicto
quod lucere est actus formalis lucis et est
substancia ipsius lucis quia lux semper lucet
Alius aut actus potens est operatio procedens
sicut est fulgor et in habere auctore [illegible]
[illegible] ex ipsa cum incidit in
terminum separatum lux anima [illegible] tunc manet
sed actum proprium ipsius per omnem
[illegible] modum [illegible] est quod intellectus adeptus
est quod adipiscitur homo ex splendore

Ad[illegible] et [illegible]
[illegible]

omnis que secundum primum ipsius. omni que
secundum actum intellecta fiunt in lumine in-
tellectus que mutatur in intellectis omnibus
et accepta huius lucis est intellectus ade-
ptus quia hoc adipiscitur intellectum vero
et propter lucem secundum ambitum omnium intellectorum
intellectorum que lux intellectus est substantia in-
tellectiue primus. et hic duplex actus
omnis quidem quod est reflecti super genitum
et tempus quia actus eius sicut est actus
lucis solis super alienam materiam
sicut generatur splendore auree. Alia
autem quo lucet in intellectu purificet
nudus et ipse non reflexus non reflexus
ad genitum et tempus sed potius illustrans
intellecta in ipsis formis puris sibi et
eius et hic intellectus iste secundum primum
actum manet post compositi post solucionem
tamen secundum non manet et tunc sequitur
quod loquatur non corrumpitur intellectus
adeptus. sed quidam actus primus corrumpitur
quod hoc non est nisi generatione de agente autem
constat quod non corrumpitur sicut nec possibilis
corrumpitur. ex quo ille locus [illegible] est
similis agentis et non [illegible] sicut
proprium agentis et quoniam horum intellectuum
sicut compositus solis et intellectus ade-
ptus in his sicut apprehensio solis
in omnibus speciebus differentibus suis et re-
ductio eius in intellectum est in motu intelligentie
sicut reductio illustrationum a sole ad solem
et processio eius in intellectum primum est
restauratio consultationis et umbre speciei
ad faciem ex omnibus obiectis fortaliter imago
consultatur et sic patet quod qualiter non tota
anima est manens post mortem resolutione
sed intellectus in intellectis etiam non totus
manet. sed iste corrumpitur secundum quendam
actum ipsius. Ex his ergo patet quod omnis
forme educuntur de potentia ad actum
sicut dicimus in solutione intellectus ade-
ptus sit intellectus quod non oportet species ydeales
esse propter quod illa causa quod omne quod generatur
ex simili univoco et in generatione vera
homo generat hominem secundum se et in pluralitate
hoc generat hunc et talis generat [illegible]
Similiter autem etiam est in artificialibus

Patet itaque quod non oportet
propter hoc esse ydeas

homo non hominem generat
sed singularis aliquem
Similiter autem et in actibus

Ars enim medicinalis in intellectu me
dici est ratio sanitatis que est in hu
moribus. Alia autem que per se sunt generata
sunt ad ista reducuntur et virtus formativa
que in materia eorum est per artem in materia
creatur sicut patet quod calor qui est in semine
hominis virtutes diversas acquirit a celo
et aliis quibus informatur et ideo de intellectu
et artifice apparatu. Hec autem omnia
dicta sunt secundum opinionem per separatorum
que non in substantiis ut in aliis ut philosophi
dicunt. Divina philosophie dicimus ad exponendum quod separa
intellectum quod in philosophia habemus non possumus
sufficienter explanare. Alia somma
et questio utrum eadem sint principia et elementa
omnium vel genere vel specie diversa

Quod autem principia sciendum
de principiis speculum tertium hoc
est quod aliter eorum principia est principia
eorum alia et aliorum vero quod
generantur in specie et diversorum in specie con
venientium tamen in genere. Diversa sunt principia
in specie sed in genere conveniunt et diversa
genera principia sunt diversa in genere sed
eadem possunt esse analogia sive propor
tione. Hoc autem quale sit inveniri
sic est declarandum: licet enim principia sint
diversa diversorum tamen eadem diversa principia
vel proportionaliter secundum analogiam et propor
tionem esse eadem omnium. Circa hoc
forte dubitatio oritur aliquibus dicentibus quod si
eadem sunt principia et elementa substantie et eorum que
ad aliud et universaliter cathegoriarum
quod hoc videtur inconveniens principia ad ad
hoc ita quod debiles est cause quod nullum autem
generum esse commune principia vel esse dicuntur
etc. Sed contra non ... ratione
Supponit autem hoc quod eadem sunt principia
et elementa omnium cathegoriarum sicut enim
eadem sunt principia tunc ... excipitur
principiis et elementis et ad aliud et
substantia. Quoniam quod est ad principium et quod
est ad elementum ex quo sequitur est substantia
et ad aliud et non est assignare quod vel
commune eorum ... substantie et ad ad quod est
commune principium et elementum ... Apparet
autem quod si substantia et ad ad haberet idem

medicinalis non ars vero sanitatis
est

... nuse autem et prin
cipia alia aliorum
est quidem ut sic est autem
ut non. Ut si quis dicat
universaliter et secundum proportionem
eadem omnium

Dubitabit autem utique aliquis
utrum alia aut eadem sint principia
et elementa substantiarum et eorum que
sunt ad aliquid et singularum cathe
goriarum similiter.
Sed inconveniens si eadem omnium.
Ex eisdem non erunt que ad aliquid
et substantia. Quid non est hoc erit
nam extra substantiam et alia predicta
non est quod commune. Prius autem est ele
mentum quam quorum est ele
mentum

At uero nec substantia elementum est eorum quae ad aliquid. neque horum aliquid substantiae

Amplius quomodo contingit omnium elementa eadem. Nullum enim potest elementorum eidem cum quo elementis composito. ut ei quod ba [illegible] b aut a.

Neque nec intellectualium elementorum est ut unum aut ens. insunt enim ea singulis compositorum

Nihil ergo erit eorum nec substantia nec ad aliquid. sed necesse

Non sunt ergo omnium elementa eadem

Aut ut dicimus est quidem ut est est autem ut non

principium et elementum [illegible]
[illegible] elementum [illegible]
[illegible] elementum [illegible]
[illegible] substantia sit elementum eorum [illegible]
ad aliquid [illegible] elementum [illegible]
[illegible]
[illegible] substantia
[illegible] ad aliquid [illegible]
[illegible] ad aliud [illegible]
[illegible] substantia [illegible]
[illegible] ad aliud [illegible]
[illegible] generibus
[illegible]
elementa sint eadem [illegible]
[illegible]
ex elementis [illegible]
[illegible] elementum [illegible]
ex elementis [illegible] compositum
[illegible] simplex [illegible]
[illegible] simpliciter [illegible]
[illegible]
[illegible] elementum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] elementa
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] unum et ens [illegible]
[illegible] unum et ens [illegible]
[illegible] elementa [illegible]
[illegible] unum et ens insunt [illegible]
simplicibus [illegible]
[illegible]
elementum ad elementatum [illegible]
[illegible] elementa [illegible]
elementum et elementatum [illegible]
unum et ens [illegible] ad aliud
[illegible] unum [illegible]
et ens [illegible] ad aliud [illegible] unum
et ens [illegible]
[illegible]
omnium eadem [illegible] et elementa [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

esse eadem in genere valde et remote. quo
principia et elementa sunt eadem sicut si for-
san diceremus quod sensibilium corporum sunt ea-
dem principia et elementa. et diceremus quod
in talibus corporibus sunt due qualitates
agentes prime et quod 4 elementa tales
et sunt principia et eadem. Aliquorum principium
sicut privatio et frigus. materia et privatio
et calidum. et ideo sicut materia principium sensibilium
et sicut subiectum primum sicut etiam dicendo
non assignabimus principia et elementa
sensibilium valde in genere et sic quantitas per
analogiam unicuique appropriata fuerit
alia et alia esse elementa. Et propterea hunc
7 19 secunda autem in genere accepta sicut diximus
in physica et ea que sunt principia
substantie et ea que sunt substantia composita ex principiis
et tales sunt substantie omnium illorum et omnia illa
quorum illa sunt principia et hic quidem de
quo diximus ... primum est
substantia composita solum et primum est substantia sensibilis
et ... primum est substantia composita solum
... substantia ... sunt principia ... et materia
... primum est substantia sensibilis
et mobilis et est substantia illa sicut quod est
unum ex calido et frigido sicut est caro
et os. et ... dicta principia qua-
litatum ... est quod id quod factum est
de illis quod sunt ... et ...
... principiis
horum ... ea principia et elemen-
ta que inducta sunt aliorum non ele-
menta sunt alia et sunt alia sicut in
numero ... in esse sunt elementa
... in esse ... vero
alia sunt in specie ... que
et elementa sunt alia in esse ...
et sunt alia sunt in genere non ...
in aliquo nisi per analogiam dicendo
de illis ... et principia sunt alia
in genere non ... eadem ... ana-
logiam hic ... de substantia prout
... substantia ... de
... ut sensibilis ... sunt
... ut ita ... de
... principiis non est ... eadem
esse ... potius hic ...

puta forsan sensibilium corporum
ut si quis esset talium

Alio modo frigidum privatio materia
non quod ponam hec primum in
se

Puta non et hec. et que que hunc
quorum sunt principia hec

aut si quis et calido et frigi-
do fit unum ut caro aut os
aliud non est ab illis et quod
factum est.

horum et eadem elementa aut principia
aliorum non alia

omnium aut ita quod dicere
eadem non est

sed yrrationabile quia hec sicut
dicit quia principia sunt
speciebus et proportione et materia sicut hominum
unicuique alterum et genere utrique
est ut in colore album et nigrum
et superficies aer tenebre lu
men

Ex hiis aut dies et nox

nomina aut non solum
que insunt cause
sed contra que extra utputa
movens palam

Palam quia alterum principium
et elementum cause sed ambo
et in hec dividitur principium
et non aut movens [illegible]
primum est quedam

si in proportionis [illegible] sit dici [illegible]
esse eadem [illegible] et est [illegible]
[illegible] qui sunt
[illegible] et materia [illegible] sic si
[illegible] ad [illegible] vel individualia
sunt diversa principia et in diversitate [illegible]
unicuique [illegible] in colore
principia [illegible]
[illegible] principia sunt [illegible]
[illegible]
et superficies [illegible]
[illegible] assignantes principia
[illegible]
sunt [illegible] et [illegible]
[illegible] ambo [illegible] sunt [illegible]
[illegible]
principia [illegible]
[illegible]
[illegible] que [illegible] sunt principia
[illegible]
[illegible] eadem analogia eadem [illegible]
[illegible] sunt diversa [illegible]
[illegible] et uno // Causa [illegible]
[illegible] substantiarum prima [illegible]
[illegible] et elementa [illegible] analoga
et [illegible] diversa
[illegible] aut ut [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] sensibilibus
[illegible]
[illegible]
[illegible] aut [illegible] declarat [illegible]
cum [illegible] ille cause [illegible]
[illegible] ab illis [illegible]
[illegible] elementa et [illegible]
[illegible] forma [illegible]
[illegible] ad elementa
[illegible] que [illegible]
[illegible]
[illegible]
principia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

et ex hoc excluditur quod elementa eorum
que sunt relationes [illegible] loquendo secundum analogiam
sunt eadem que sunt materia et forma et ad
hec sunt et quibusdam que est forma quia
hec due in substantia [illegible] in idem veni-
unt // Similiter autem et cause ex
sensu vocabulo excepto [illegible] sunt
[illegible] quod prius expresso vocabulo continetur
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illorum et causa
est aliud et alio [illegible] [illegible] cum [illegible] sunt
[illegible] // [illegible] hec autem [illegible] est [illegible] [illegible] vel
que omnis est causa movens in genere
[illegible] et [illegible] et similiter et [illegible]
[illegible] causis [illegible] et [illegible] primum
movens causa autem est causa efficiens
non movens [illegible] primum et causa primum
[illegible] [illegible] et causa movens in genere
et causa [illegible] et materia et finis et [illegible] secundum
analogiam autem eadem sunt
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] sic si dicatur ex [illegible] quod [illegible]
sanitas infirmitas corpus et movens
medicina [illegible] est [illegible] [illegible] inordina-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut sana [illegible]
[illegible] ad inordinationem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ordine
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] corpus
[illegible] sanitas [illegible] et [illegible]
et medicina movens [illegible] [illegible]
dicta autem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et ideo unum movens
est primum [illegible] in quo movens est ars
edificatoria in architecto in hoc [illegible]
et in [illegible] primum in quo [illegible]
autem [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est homo sic homo movens
in generatione hominis et iterum in [illegible]
artificialibus que sunt a mente [illegible]
[illegible] // Est [illegible] movens [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad corpora
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] principium
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] modo [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sunt principia [illegible] et causa [illegible]
tres [illegible] movens [illegible] [illegible] [illegible] in
[illegible] et materia et forma et alio autem
modo materia sunt forma et finis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non movens et movens et materia et forma

Quare elementa secundum analogiam sunt tria.

Cause non et principia per aliud non et in alio

Et prima causa

Quare movens aliud aliud

sanitas infirmitas corpus movens medicativa domus species inordinatio talis lateres movens edificativa et in ea dividitur principium

Etiam autem movens in physicis quidem homo in hiis autem que a mente species aut contrarium

modo quodam tres utique erunt cause sic autem quatuor

Nam sanitas est aliqualiter medicinalis et domus species edificatoria et hoc hominem generat

Adhuc et preter hec et primum omnium movens omnia

et finis, sed secundum analogiam non sunt eadem quia
hic non potest efficientem non movente
movens enim sanitatem est ad sanitatem
est medicina et est movens non quietum
ut movens domum sed ad domum non qui-
etum est edificatoria, movens autem quietum
sanitatis ars medicine scripta in [illegible]
[illegible] et movens domum quietum est
ars in manibus et instrumentis [illegible]
in actu edificant. Et in pluribus hoc
generat hominem et est movens aut quietum
est forma hominis. Amplius autem preter
hec omnia hic, et non ordinabiliter causa
prius et primum omnium quod est movens omnia
per modum cause primi et ultimi et in pluribus
id quod est causa efficiens omnium quod est prime
motus quo movens efficit deus decorum
in celestibus. Et aliqui etiam sequuntur gra-
tiam quod movens per motum aliorum [illegible]
quo totum aliorum [illegible] in prima causa [illegible]
fit [illegible] et causa et elementa subiecta
et omnium aliorum sunt eadem secundum analogiam
et tamen differunt numero et genere et specie sunt
diversa quia [illegible] in numero [illegible] omnibus
est huic adinvenitur est quod unumquodque sit
aliqui quibus movere videtur sunt [illegible]
hoc in actu etiam formandi alex obmes
quod [illegible] in [illegible] sunt [illegible]
et [illegible] non [illegible] et [illegible] quia [illegible]
[illegible] hominis et [illegible] faciunt
[illegible] et [illegible] et [illegible]
sunt [illegible] et [illegible] qui non sunt
[illegible] et [illegible] alex [illegible] consequitur [illegible]
et [illegible] sententie Averroys quod [illegible]
dicit quod omnia [illegible] sit [illegible]
hoc [illegible] [illegible] adicientibus [illegible]
intelligatur de [illegible] et de instituto et quod
intelligatur de quanta et de separata et
intelligatur de [illegible] et [illegible] de [illegible] partis
Nos autem non [illegible] hoc et ita [illegible]
isti dicunt [illegible] generaliter [illegible]
hoc quod [illegible] perdispositionem [illegible]

Capitulum [illegible] quod omnium sunt tantum principia secundum analogiam et hic [illegible] est [illegible] et primum actum et prima [illegible] sunt [illegible] aliorum

Consequenter autem [illegible] omnium [illegible] et omnium [illegible] et [illegible] sunt secundum analogiam eadem et in [illegible] in unoquoque [illegible] [illegible] quibus [illegible] et [illegible] sunt diversa

Dicimus ergo quod omnium quedam sunt separa-
bilia quod dicitur se et ipse . et sic aliis que
dam inseparabilia ubi ipse dixit . Et esse
cont hoc in aliis etc . que cadunt
in eorum diffinitione . Ea autem que sunt separa-
bilia
substantie sunt . et cum alia omnia non sunt
sine substantiis . non sunt passiones et motus
et talia quecumque accidentia . Et ideo inquit hec
principia et cause substantie principia et elementa omnium
aliorum eadem sunt dicitur analogiam
proportionem . ipsa enim principia substantie non ipsa
eadem sunt actum sunt omnium
in philosophia homo quod homo non est substancia
[illegible] sic in boni huius sapientie libro de etc.
[illegible] est materia que est dictata quod te
[illegible] cum accidentibus subiectum sit ipse opponi
[illegible] omne accidens [illegible] est actus
[illegible] dicitur quod a forma substantiali sit vel
sit perfecta est [illegible] cum dicitur se infinita
est [illegible] et cum potentia sit ad formam
substantialem dicitur materiam ad formam ad for-
mam accidentalem licet tempore sit simul
[illegible] quod forma accidentalis est componentia
[illegible] ne [illegible] non cum [illegible] sunt
actus [illegible] forma substantiale
[illegible] intelligamus primam
materiam in potentia esse ad formam substantialem
que est substantie [illegible] hoc quod potentia pro-
cedit ad actum [illegible] hic [illegible] accipiat
[illegible] est [illegible] de
[illegible] patet quod [illegible] primam accepta
materia a forma substantiali et est [illegible] omnibus
aliis actibus [illegible] substantie // Accidentia
autem per accidens accidit per accidens [illegible]
nisi in substantia separata sit ergo manifestum
est quod tales substantie composite sunt tales
accidentium et prima substantie sunt prima
accidentium [illegible] autem substantia nomine suo
importat accidens [illegible] actus [illegible].
[illegible] substantie // Et si aliquis
obiciat quod calidum et frigidum et talia
[illegible] in [illegible] substantie
et videntur esse [illegible] substantiam
[illegible] dicendum est quod si cum accipiatur
substantia [illegible] in [illegible] erit [illegible]
substantie [illegible] non a substantia [illegible] nec erunt
[illegible] actus et passive [illegible] etc.
patet quod substantia [illegible] est [illegible] accidentia [illegible]
Si autem accipiatur in [illegible] substantia [illegible]

nomina aut sunt hec
quia separabilia illa
aut inseparabilia Substantie
ille et propter hoc omnium cause [illegible]
quia sine substantiis non sunt passiones
et motus

hic uel iam nil prohibitum hanc uel illam
sillem esse quedam autem consimiliter quantum
ipsius summa quod in quam substantia
te per eum sunt indicta principia substantie
et similiter plurimorum accidentium et substantia
substantie et similiter omnium modo per analogiam
quantitatem eadem sunt principia omnium quia eadem
principia et elementa substantie in eo quod substantia
est sunt eadem principia et elementa omnium aliorum
Sit enim ut in principio iam prime phisice ondum
est quod principia substantie inquantum substantia est
sunt principia eorum quae dicta sunt quantitate
et eorum que dicta sunt qualitate et ipsa
ut dictum est precedit alia genera et est
principium ipsorum Sunt autem quedam phisici
intellecti quantitates quod post in diuisione substantie
et quantitate non est de unitate substantie
substantie compositum quod exequitur est compositum
substantia ex duobus partibus quod sunt materia
et forma et ceteris sunt huiusmodi exemplum
quod substantie sensibiles per esse sunt huiusmodi et
omnium et neque quantitatem neque qualitatem et
in hunc modum diuersum est deus sensibiles
substantiis simul in una que
ad homines ingenerauit constituit causam
sicut eo etiam diuit homines humanam
in mente Et hic est error quia licet substantia
in eo quod est substantia de uirtute naturam et
rationis sicut non imputat in substantie principia
tamen proprie similitudo quod ad homo et planta
de ratione sua de substantia et quantitate et
qualitate quantitate formis et potest de similitudine
dissimilis cum non est omnibus non sit ex
frigido et humido et est magis et ideo
dissimilitudo est quod ipsi inducunt et sufficit
hic de hoc dixisse usque ad dicendum
hic cum magis comparanda sunt in scientia
diuina deus et uita sancta Secunda

pars Secundo quantum ad analogia eadem sunt
prima omnium que sunt anima corpora et intelligentia
desiderium et corpora

Deinde dicit secundo alii comparatum quantum
ad analogiam sunt eadem
omnium que sunt dicens sunt dicta
dicitur quod quod causa principia
que cum analogia sunt principia
omnium forma sunt anima corpora aut

Emde erunt hec

anima forma et corpora

Intellectus et desiderium et corpus. Sed aut intellectus et appetitus et corpus
ad qualitatem sit verum. Si intelligere
si enim substantia 2m esse ampliat penultimo
substantia sit qui actualia 2m esse substantia ca-
dit in rome actu. Si aut ipse substantia
2m ordine cause et causa accipiuntur
et 2m quod procedunt in esse. Per te animata
substantia sit aut inanimata. Et si item
in animata substantia resolvatur in suam
resolvitur in animam et corpus. Et si ea
ampliat parva ultima motus et esse. Per te invenire
primum motum. Et 2m desiderium et 2m
corpus quod intellectus agente desiderium
est primum et animam instrumentum hoc
dicit primo 2m hunc modum intelligendum
primo quod animata substantia est aut inanimata
hoc aut planum est si ad materiam
quod omnis substantia inanimata procedit ad esse hoc
non sit in agente quod agat ad formam
quod sit movens. Unde hoc aut movens
est quod non fuit in unum et prima
non non est in ultimis inanimatis substantie et
cum hoc non possit esse substantia prima aut
substantias corporales apparet quod habeat anima
sic aliqua incorporalis animataque agat substantias
in animatis omnes tam simplices quam
aliquas que sint generales et corruptibiles hic
ad substantia causa est et substantiarum inanimatarum
et ordinis earum et motus earum et
hec substantia animata est corpus celi secundum
suam propriam operationem. Unde est autem in 8vo
physicorum quod movens primum quod est corpus
motore et motus sit latus primum
celum quod suppositum est per hunc modum
quod animatum est aut inanimatum 2m
ordine talis. Iterum idem in fine 8vi
physicorum audimus quod primum primum
motum est semper per infinitum tempus sic
se habeat ad corpus primum sicut
motor per te. Habet ergo causa et non est
quod non unquam movet corpus id cum
est non mobile 2m locum. Adhuc
dicit natura non movetur in aliquam
tamen propriam concupiscit in eo cum quod
ea quod non est talis motus habere
quod movendo eum ad formam per quas
movens ad locum quod est 19 super motum
aut celum non movens unquam ad aliquid
simul in generatur contra quod in aliud
ergo movens et tertio non est nec sed anima

prima ergo et principia substantie sensibilis scilicet
lumina et corporis quod motum animatum
tamen sunt omnium motorum celi sicut forma
ma que est in [illegible] eo quod sunt in inferioribus
actus et potentia actus ita in inferioribus
motorum et potentia omnis quod efficitur per mo
tum celi [illegible] motum celi [illegible]
[illegible] et celum [illegible] et per accidens
ergo per id quod est primum principium sicut aristoteles
dicit intellectus illa [illegible] [illegible]
[illegible] omnium que sunt sic cause cor
porum sunt per actum [illegible] et causa
prima intellectus aut non [illegible]
[illegible] celi non sit desiderium [illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible]
esse causa [illegible] intellectus ergo
et desiderium [illegible] primus omnium
[illegible] aut [illegible] in [illegible] per corpus
[illegible] [illegible] [illegible] et re
[illegible] in motum planetis et a
[illegible] sic [illegible] [illegible] et
hec virtutes non sunt nisi corporis
celestis sic ergo constat principium prima
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
intellectus et desiderium et corpus celeste
Et aut hinc [illegible] adiungatur quod pro
[illegible] [illegible] substantia est prima [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] analogiam [illegible] [illegible]
sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] per motum corporis [illegible]
celi et hic [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] astronomie [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Tertium dicit quod principia sunt eadem omnium sive secundum analogiam sive contraria sive materia sive [illegible] sive non

Amplius autem adhuc alio modo [illegible] omnia prin
cipia eadem [illegible] quod est primum [illegible]
[illegible] quod est [illegible] [illegible]
analogie [illegible] [illegible]
[illegible] vel eadem [illegible] [illegible]
[illegible] principia que [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sicut actus
et potentia [illegible] [illegible] [illegible]
aliis tale hinc et alii [illegible]

mplius aut alio o
pporcionabliter primcia
ea ut actus et potentia

sed et haec alia in aliis et aliter

Sz h̄ nondū ē deligent̄ q̄ in q̄bda
idem qū ē actus et id̄ poñ id em
q̄ ē actus aq̄u ē poñ Vnū mō exīs
pt sic Vnū caro ꝛ Vnū homo oī
om̄ hē pd̄ sunt poñ et pgea actus
et id ia cadunt in ambab̄ dr̄as s̄t
et indiuitas tag̃ ꝛc. d'om̄b̄ ꝗghiar
Adhuc at̄ saluādū ē inthīs q̄ sp̄
species q̄e in t̄lib̄ actu ē et sepabilis
ꝑ ꝑse ēē pt in subā tīe ceā illd
qd̄ fit. ex illis sic ex pr̄maps et
elemtis ē sepabile et ꝑse exīs actu
em ꝛ poñ sunt ī alm̄ ꝗnatone
papis tn̄ sit in his in q̄bus
ꝑse ē mobilis ꝛ propam̄ sunt
in subā q̄ actus ꝛ poñ sunt
actu ꝛ potencie in omnib̄ aliq̄ s̄bb̄
ꝛ sic p̄ximū iā actus ē spes p̄uac
aut ē id ꝑ qd̄ res ē dellg et poñ
q̄ ꝗplectitur ambo ꝗn̄ p̄uacō ē si
tenebr̄ in aere a' fit labor ī cope
sū infirmitas ꝗpionata s̄ matu
ē hō q̄ ē ptate ipā em̄ potes ē
fieri medio tā actus q̄ p̄ncipiū.
Alr̄ at̄ adhuc q̄ dom ē sunt
actu et ptate eā quorū rō ē eadē
spēs ꝛ desa sic diuinū desa piene
ēē eāc hōnis sic elementa sunt
ignis et terra diuiq haminis cāns
et sic ipā dr̄ eā ꝛ spēs hōnis
ē ea forhe spē adhuc aut diuinū
ad id ēē cum hōnis pd̄ tn̄ ē pēt
hōrez eā forme ī spē sic ē p'ez ꝗuas
ꝛ diuinū q̄ h̄ cm̄o sunt poñ et actu
et ꝗtem hm̄ in ipā sidriū
eād q̄ sol et ciclus inclinatus
ad declinis sic eā in motus hōnis
ꝛ aq̄ ꝗtablud que in sunt ī poñ
neq̄ ꝗueniunt tn̄ hōne in mā
in sūt spēs eā ē h̄ neq̄ p̄uacō
ꝗueniunt spēs neq̄ sunt in poñcia eo
incta tn̄ in neq̄ Unō az ut con
firmn̄ eē hijs s̄nda quorū diu
tā. Hoc ergo modo dicamus dicā ana
logia analogiē ꝗ ꝗplent̄ intellcꝰ
ꝛ ex h̄ ꝗcedunt ꝗmitates in materia
ꝛ p̄uacom ꝛ uo ꝗmitates et
eā sit analogice eadē accepte val
de sunt desa. Si quam singlorz
eāc spē q̄ hec nō erit eadē poñ

In quibusdā quidē n'. id quāq̃
est actu quāq̃ poñā ut p̄mū
aut caro aut homo cadunt at
ꝛ h' in dictas cās

Actus quidē n'. spēs si sit
sepabilis ꝛ qd̄ ex ambo
bus

p̄uacō nō utputa te:
nebre aut laborans po
tencia aut mā hec n'.
gt que pt fieri ambo

Alr̄ aut actu ꝛ ptate di
fferunt quorū nō gt eadē
mā ꝗuorū nō gt eadem
spēs sed altā quādā cā
hōmis elēa ign̄ ꝛ tr̄a ut
mā ꝛ spēs ppā Et si quid
aliud extra ut pat' ꝛ pt'
hec sol ꝛ obliquus circulus
neq̄ ut mā causa neq̄
species neque p̄uacō
neq̄ conformē sed moue:
ncia

dicit at videre

oz quia hec ciuez

vel est dicere hoc aut non

hoc aut non dicitur et sic prima

q actu sunt hec et aliud qd

potencia alia quidem igitur

q vna non sunt . primo non

singularium sive hic quidem

est homini vel sed non est

vnius vnum pirrus achi

llis tuis vero patter et

hoc b huius ba tota

liter nd b propter ba

Deinde iam qz

neqz eadem numero neqz eadem specie nec

id specie nec genere nec idem vniuersaliter

vnius sine retibus sed incessus proprio sed

in tali instancia et loco eadem quam est

eadem specie et diversa numero in tempore suo et sed

dimittatur, causa si in vno tempore et in vno

tempore et loco nascentur quam causa nascitur

vnius et vniuersaliter est actualis vniuersaliter

ut in hijs sine sunt causa et prima

... genere sed ergo prima et sunt

eadem et non eadem ut dictum est supra

Ergo hec quamvis prima referuntur ad prin

cipiata vniuersaliter et particulariter sunt prima et vltimo

Amplius autem vide oz quod quedam

principia hec non sunt vna tum diversa

et perfeccionis hec vna alia

... significare vt pretacta / causa

... principia omnium et prima sunt et

... sunt causa quorum primum se

... prima forma que actus est hoc

... manifestum causa alia est in actuale

est hoc ... duo vna non sunt

... prima ... per omnium singulariter

... singulare vel aut omnia singularis

... vna non est ... hoc alius prin

... hominem ... principia sunt

... pirrus ... achillis patris athellis

... omnis ... hec

... hominis est ... pater

... filius et ... in alijs sed hec

... sicut ... vnum

... sicut ... et semper

... intellige oz que sunt

... significancia ... opposita

... sic

... non ...

... sicut ... natura

... non substancia

Significantur causa materia sed ...

... vel accidencia ...

vel ... quod ...

... homo

... animal et

substancia ... est ...

... talia ... sed

... pirrus achillis ... non ...

... principia et principiata ...

... et ...

Deinde etiam nondum ... et ...

ex specie substantie substantie diverse diversas
et causas et principia ie que sunt cause
substantiarum sunt et cause aliorum entium et
elementa ipsorum sicut in physicis dicendum
est et sicut se habent ad actum ita se habent
principia substantie ad principia aliorum entium
quia tunc principia ipsa sunt diversa ergo
entium que sunt in diversis generibus
sunt diversa genera principiorum et omnino non
in eodem genere sunt principia colorum
et substantiarum et qualitatum sed sunt eadem solum
quantitatem proportionis et analogie in hoc
quod quantitate principia eorum que in genere
omnino diversa sunt sicut ea que sunt
diversa in eo sunt in eadem specie principia
licet diversa non specie sed numero sunt forma
plures diverse dicitur a forma pluris et
materia formis non dicitur in numero tunc talium
principium sunt ad et aliud tamen diversa quod
diversificat principiata et ideo sic forma
hominis est alia specie a forma asini ita
materia est alia specie et sic principia alia
est equus a forma plante ita etiam
materia et tamen que sunt talium diversorum
que specie et omnino diversificantur sicut vires
et actus et passiones materia autem
principia sicut diximus materia species et privatio
et privatio aliter et finis est idem
cum forma et ita principia sunt omnium
eadem ubi ratione in proportione analogie
et non aliter // Querere ergo quod sunt
principia substantiarum aut elementa et
quod ad aliud et quod qualitatum et ceteris
est quod utrum sunt eadem principia
omnium generum horum aut diversa palam est
quod est quomodo multis dictorum // Singula
enim principia quod diximus dicuntur multipliciter
per analogiam et quantitas analogie et
multitudine sunt eadem // Diversorum autem
que specie vel numero non sunt eadem sed diversa
enim sunt sicut dictum est et omnino sunt omnium
principia sunt materia species et privatio
quod attempta et ideo quod substantia
causa sunt cause omnium eo quod destructis
substantiis destruuntur omnia alia sicut sepe
diximus // Amplius principium in alio signi
ficatur quod diximus quod est principium quod primum
est endelechia sive prima forma sicut
aut diversa prima sicut tamen diversitatem

substantie alie aut aliorum cause
et elementa sicut dictum est corporum
quod non sunt in eadem genere colorum
et sonorum et substantiarum et quantitatis
similiter quam proportionaliter et corporum
que sunt in eadem specie di
versa non specie Sed quia
singularium aliud tamen materia
et species et movens et materia
vero aut ratione eadem

Querere non que principia aut
elementa substantiarum et ad aliquid
et qualitatum utrum eadem an diversa
palam quod multipliciter dictorum sunt

Diversorum non non eadem sed alia similiter
sic et omnium sunt quidem eadem aut
et eo quod proportionantur quia materia
species privatio movens et substantiarum
cause ut cause omnium quia destruuntur de
struente substantia Et simpliciter et quod primum
endelechia Sed aut alia prima
contraria que neque ut

genera dicitur nec multiplicat dicitur et adquirit materie

[illegible] quid est principia substancie et quot et quo eadem et quo alia dictum est

nomam autem tres erant substanciae due quidem que physice et una immobilis de hac dicendum

genus vel generum primum cum convenientis in quolibet genere [illegible] id quod prima est substancia in ipso est omnium eorum generalis est forma et alius primarum sicut sepe diximus [illegible] at [illegible] ad principia ipsa relata non possunt [illegible] alia [illegible] modis eciam generis vel multiplicat dicimus enim prout eorum composita sunt applicata per hoc quod ad principia [illegible] reservantur et [illegible] est dicta quid vel ipsa [illegible] sic ergo dictum est [illegible] de principiis substancie et dictum est quot sint et quomodo sint eadem et quomodo diversa

Tractatus 2us istius libri qui est de substancia insensibili et immobili. Capitulum primum in quo ponitur introductio et ordo dicendorum de aliis substanciis insensibile et immobile [illegible] est

Quoniam autem que erant immobilis et immobilis [illegible] erat [illegible] constat tres esse substancias principia intendenda sunt [illegible] substancia sensibilis mobilis et corruptibilis [illegible] materia dicta sunt [illegible] sensibilis [illegible] et mobilis et incorruptibilis et [illegible] immobilis insensibilis et incorruptibilis et [illegible] ipse est philosophia de [illegible] ne [illegible] [illegible] [illegible] vero eam per dicemus aliud enim speculatur illius sapientie doctrine [illegible] [illegible] primi motoris [illegible] nos [illegible] tractabimus quia per primi [illegible] mundi substancie sensibili et incorruptibili et immobili [illegible] est de eis que est immobilis et sensibilis et incorruptibilis [illegible] completa est omnis [illegible] [illegible] quam habemus in hac sapientia [illegible] at quod dicemus, [illegible] [illegible] aliud dicemus [illegible] intencione [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] opiniones [illegible] de istis [illegible] relinquentes [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] dicemus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mobilis et corruptibilis et ea que est [illegible] et incorruptibilis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quidam [illegible] [illegible] illius [illegible] [illegible] dicit [illegible] una autem

2m̃ ab hijs, sub̃a que ẽ insensibilis
in mobilis de qua iam dicendum
est et primũ quid, qd declarandũ ẽ d'
ipa ẽ, h° q' viz neccũ est q' aliq sit
sub̃a in mobilis // Ad ho dẽ pbandũ
sumamꝰ ꝑ ꝓ in antehabitis sepius
pbata est viz sub̃a ẽ prima int'
ea q sunt et prior aliorũ ꝓt q se
queretur q si sub̃e om̃s essent cor
ruptibiles omnia essent corruptibilia
qꝛ corruptio sub̃ars impole ẽ sup acci
dẽt manẽ Dudũm aut in pñio celi
et mundi q' nil ẽ potenciã h'ns ad
no esse et aliqñ no aliqñ corrumpatur
Si g° om̃s sub̃e sit corruptibiles
om̃s h'nt potenciã ad no ee g°
corrupet aliqñ / et tũc seq' q' nichil
erat omnio q' ẽ impole apud intellm
/ q' sit q'ulo nil sit / ita ex eo q' ẽ
nichil ꝓt fieri id qd nil ẽ penitus
et si om̃s sub̃a cor'lis ẽ / tũc compo
situ om̃e et om̃is mã et om̃is for
ẽ corruptibilis et tũc nil erat penitus
// Si aut diret aliquis q' no sequit'
quia que inducta ẽ q' in gñatione
circulari elementorũ q'h' elementũ
2m q'h ptem corruptibile ẽ, et tñ manz
in toto et tñ no cessat gñaᵒ et corrupᵒ
et ꝑ manet mundus / Dicimꝰ q'
illa instãtia preuenit exigencia quia
no supponit' q' aliq sub̃a ẽ incorlis
in toto q' obliq affert et desert' gñans
no erat corrupcio ꝑ ꝑte et gñacio
in ꝑte et n' sit aliq illaro circulat
no saluat' aliud in toto et tũc h'ez
id quod intendimꝰ quod aliqua sub̃a
sit incorruptibilis // q' aut sit aliq in
corruptibilis sub̃a sit pᵒ ꝑ ea q' in quo
de physico audito dcã sũa ubi cũ
dictũ ẽ q' impole ẽ motũ primũ
ac fieri tñ no esset aut corrupi ut
nec sit ꝑ q'h' fuit ꝑ em̃ erat tũ
nuz / Idem ẽ etiã ibidez, et probatũ
q' impole ꝓt fieri aut corrupi et h'g
vero ẽ qꝛ tũ tp̃s sit uniꝰ motus
circularis et id qd fert' in circulo ꝑ
h'eat racõz finis et prĩn iq' q'
nũc signat' tp̃e id h'ebit racõem
finis rᵒ ꝓti et prĩn rᵒ ꝑ futi

quia neccẽ est aliqm sempitnam
subam inmobilem Nam sube
prime om̃n entiũ et si om̃s corrptibles
om̃ia corptilia

Sed impole motum aut fieri
aut corrupi

ꝑ em̃ erat Nec
et tp̃us nec em̃ possibile
prius et posterius esse cum
non sit tempus

Et motus quod sit est continuus
ut tempus
aut ut idem aut motus est
aliqua passio

Motus autem
~~quod sit~~ non est continuus nisi secundum
locum et huius quidem circulo

quod autem quilibet motus sint semper et tempus
quia cum erat tempus et semper fuit sequitur
tempus non potest fieri sic corrumpi
Item tempus secundum hunc philosophum ampliandum
nunc sit semper necesse tempori sic ut mo-
tus. Motus quod hoc non secundum hunc primo
[illegible] sic et tempus et
tempus sic motus, tempus enim
[illegible] motui [illegible] eius sunt
[illegible] tu quod magis
[illegible] motus et tempus sequitur
[illegible] tempus et motum [illegible]
[illegible] et [illegible] non sic
sic tempore et motu [illegible] quia mo-
tus fuit ante motum [illegible] et tempus fuit
ante tempus primum quod est impossibile. Item autem
omnia [illegible] in [illegible]
[illegible] philosophi [illegible] primum
[illegible] motum et tempus motus
[illegible] continuus et perpetuus et non eque
[illegible] est secundum locum et motus
qui fit secundum locum solum est perpetuus
[illegible] et [illegible] motus quod [illegible]
[illegible] perpetuum et semper ma-
nentem [illegible] anima [illegible]
[illegible] in suo libro de
physico auditu [illegible] et
[illegible] quod non est motus [illegible]
[illegible] motoris [illegible] principia
[illegible] fuit [illegible]
voluntatem [illegible] ut [illegible]
[illegible] non [illegible] et hac
[illegible] in physica [illegible] primo pro-
[illegible] duas vias ibi [illegible]
mundum esse eternum et motum esse non eternum
et [illegible] non repugnat [illegible]
[illegible] motor tempore
non precedit [illegible] motum et [illegible]
et [illegible] ab omnibus [illegible]
[illegible] precedit eterno tempore eternitas
[illegible] duracionem [illegible]
[illegible] duracionem extensam [illegible]
primus motor et [illegible] precedit
motum et celum et mundum [illegible]
[illegible] philosophi motum celi [illegible]
eternum [illegible] eternum [illegible]

incorruptionem et esse non prevenit tempus
sed quod motus semper fuit et est ita etiam
de tempore sicut omnia alibi a nobis
declarata sunt motor quoque motus
semper fuit ut fuit tempus quod non est

Questio 2 quod haec substantia est actus
purus in quo nihil admixtum est de potentia

Si autem dicatur quod illa substantia que
motor est primi mobilis non est
in actu movens sed est actus
in potentia et est motor mobilis quod aptum
natum est movere sed non movet et dicatur
quod non in actu est agens ad hoc sequitur
quod non fit motus semper hoc autem qualiter
stat sic accipitur dicimus enim id
quod in 2o de anima probavimus et 10o
in sapientia quod primus deus est unitus magis
quam dignitas sit sicut talia
quod dicit de scientia habita sit considerans
in actu et supponamus eaque probata
manifesta sunt quod in primo motore
nec prius non est ut potentia ante actum si igitur dicatur
quod primus motor sit in habitu motor
et non in actu tunc oportet quod de ea
veniet ad actum et cum ita sit quod primus
motor post ea sit in potentia et suam substantiam
moveatur oportet quod ipse in habitu
consideret tunc de habitu veniet ad actum
et tunc in primo motore est mutatio et cum
ita sit quod id quod exit de potentia ad actum
non exeat nisi per aliquod movens oportebit
quod habeat habeat aliquem alium motorem
quod est inconveniens sed non fuerit sic e contrario
motore mutatio quod sic infinitus oportet
id quod per eternitatem movet nunquam cessat
ab actu primus autem motor per essentiam
suam est motor et motus est actus eius
sic lux est actus lucis quod autem
sequitur si mobile est primum celum et non
in actu motum quod tunc oportebit quod
aliqua dispositio accidat per quam fit mobile
in actu et si in primo mobili aut
primo motori est motus quomodo sit impossibile
sic in physicis est ostensum. Dicimus
enim quod habitus dicimus non est in
actu sed in potentia ad motum sequitur
non esse primum motorem vel quod impossibile

Si vero si erit motivum aut effectivum non operans aut aliquid non est motus

Contingit enim potentiam habens non agere

Nichil ergo prodest nec si substantias faciamus sempiternas

quemadmodum nec qui species si non aliqua potens inest principium transmutari

Non ergo nec ista sufficiens nec alia substantia preter species nam si non agerit non erit motus Nec adhuc si agit substantia autem ipsius potentia non erit motus eternus Contingit enim quod potestate est non esse

Oportet igitur esse principium tale cuius substantia actus

est primum motum non esse quia id quod est in potentia ut agat contingit non agere et si non agere ponatur vel sequitur impossibile / ergo impossibile est primum motorem cuius substantia prima non esse aliquid movendi sed in actu // Ergo ponamus nos substantias que sint motor et mobile esse sempiternas et non ponamus quod motor sit actu movens et mobile sit actu motum nichil prodest, propter inconveniens / quia si aliquis ponat motorem primum et mobile primum esse substantias primas et sempiternas / et omnino nichil prodest ponere species ut antiqui nisi ponatur [illegible] movens in actu ita quod insit in eis potentia que movendi in actu [illegible] enim speciebus [illegible] cessabit generatio // Si enim ponatur non sit eius potentia movens, propter quod sit species tamen insufficiens erit illa causa [illegible] substantia ponatur esse prima causa [illegible] insufficiens et si ponatur in actu esse movens esse sit / sic ergo nec species nec quecumque alia substantia ponatur esse prima insufficiens erit tamen quecumque nisi agat in actu sit nam si daretur quod non agat aliquid et quod non agat sit ut quod possibile sit ipsam agere non esse se sequitur quod motus non erit sempiternus quod enim potentia est non est sit et sic possibile est substantiam primam in actu non movere si ponatur non movere nichil sequitur impossibile / sequitur autem motum non esse sempiternum quod est impossibile Ergo impossibile primam substantiam posse aliquid non esse in actu movendi, oportet ergo primam substantiam esse tale principium cuius substantia sit actus nichil habens admixtum de potentia // hoc autem non adhuc [illegible] et [illegible] notetur enim nobis id quod in 2o huius [illegible] resolvit ad unam primam que est [illegible] // Cum ergo in moventibus causis resolvimus ad [illegible] primam moventem / causa autem prima movens non potest esse nisi [illegible] movens et omnis actus [illegible] motu quo movet [illegible] probatum est quia si detur [illegible] movens sed quod movet [illegible] et [illegible] movens

x movens primum autem per actus moves
est p(ro)p(ter) movens v(e)l primum suppositum movens est
primum eius et sic visitan(tur) de eo
Sed quod quod primus movens sit per essentiam
movens // Sed quod per essentiam est movens
tamen actus essentialis est motum quo movet
simpliciter at d(e)s(cri)ptum sui essentialis actu-
s ideo manet cum sic lux ipse est lux
ideo si prima s(ubst)a(nti)a est perfecta quod quod perfectum
sit ei quod movent // Si quis at diceret
quod per essentiam movens non est per voluntatem
et tamen movet et facit multa movens
sic sed unum / Dicimus quod ille instantie
sunt inconvenienta p(ro)p(ter) quod in eadem
quidam quod est primum in quo agens solum
hus intelligens per essentiam multa facit
sic species et talia que est presentis horis
// Prima autem s(ubst)a(nti)a est movens primo
agente intelligentis et instantie non va-
lent que videntur // De voluntate
at eo usque tractabimus Primus autem sit
tamen vitale dicamus in eadem quod impo-
tens sumpt(um) et primum est actus simplex
et primus per de(ficientia)s d(e)stitate corpit quod movet
inducunt in te in d(e)b(i)litatis eius b(e)n(e) sit
ipse s(ubst)a(nti)a / quoniam eius vox est illa s(ubst)a(n)-
tatis clarum sed ad plura et tantis est verit
multiplicita // Forte at diceret ali(quis) quod
sic per essentiam movens tunc non p(otes)t non movere
et sic ad movendum est coactus quod
est valde inconveniens dice(n)do de prima causa Sed
ad hoc est inconveniens non est nobis sunt
sic omnes s(ubst)a(nti)a quod est coactum // Coactum
eius violentum est et inconveniens primum est in
alto et non est in prima s(ubst)a(nti)a et non
cogit ab agente Si autem at diceret quod
ad unum est ut ad unum obligatus et
quod obligatum est facere non h(abe)t libertatem
non et sic prima s(ubst)a(nti)a obligata movet
et non h(abe)t libertatem in movendo / Sed ho
mo p(ro)p(ter) veritatem est creare eius sic per essentiam
et creare bonitates suas per essentiam
sunt est libere et liberum eius hoc dicamus
quod causa sui sic et non alterius causa et non
eius sue facultatis causa conuncet se movi
sui et ipse se non est obligata actui sed
ponens declarat sic quod contingit non potest
eius p(er)fundet motum qui est actus talis
quod ipse perfundet omnis bonitatis mo-
bilis intelligentie quod unum est principaliter // Et si notas

Amplius igitur tales
substantias oportet sine
materia

sempiternas enim esse oportet

si et aliud aliquid sempiternum

actu igitur

Nam extinguet possessivum bonitatem
ut hoc esset invidia vero plena subtrac-
tio unde dixit plato invidiam relegatam
esse a deo quia bonitas bonitatem non
extinguet eodem bonitatem. Et attende
de quo dico quod est per se et non ipsum habet
moveat et tamen movens ut intellectus agens
nec per intelligere quod moveat nisi per centrum
et vel aliam formam que sit in centro
sic sit immobilis intellectus statuarii
qui facit statuam per formam statue
pendens sed qui cum alio movet non movens
nisi per suum centrum ita per centrum movet
omnia mobilia et ipse est forma omnium corporum
que sunt in primo et simpliciter indivisibilis
sed facit formata in se esse per actum
est forma cum intellectu et intellectus et celum
fuerit in corpore et hoc est sufficiat
explicare esse ut hoc in sequentibus philosophiam
erit manifestum. Parte 2a quia
prima substantia est immaterialis et una
et sola et semper et id quod necesse est esse
et est substantia et potentiam

Amplius tales substantias oportet esse per
intellectum sine materia. Dicit autem esse sine
materia non quidem abstractione cum
abstrahimus a materia alia materie
sunt quedam. sed sine materia dico id quod
penitus nullam materiam habet aliqua
ratione aut causa est quod tales substantias primo
movent oportet esse sempiternas sicut et
motus illas. cum ratio oportet esse motum esse quod tamen
est decimus sicut in 10 huius scientie
libro. Cum autem tales substantias oportet esse sempi-
ternas ex hoc patet quod oportet aliud aliquid
esse sempiternum et est generatio in quinta
in inferioribus sicut dictum est in 2a primi
generationis libro. sempiternum autem non est
nisi dicitur unum quidem in successione
quod est causa talis in substantia sed est
causa et sic sempiternum est aliud infinitum
tempore ut quod sit sempiternum secundum
substantiam sed semper unum sit effectibus
est quod causa ex ipsa sic effectibus.
Id autem quod est sempiternum per substantiam
est deus sed ad primum motum eorum
unum est substantia propter substantialis mobilis
que recitatur in corruptibilibus motus sed
celum et tamen omne motum habeat ma-
teriam quietam sibi ut patet in 2o phisicorum

oz q cu illa suba sit aliqua suba
in mobilis omo sempitna Si aut
e inmaterialis penitus no pt esse dispa
ut dispsa p vbi in pforma quia
non hys duobus modis de ynale
penitus / qd aut penitus e idile
p vbi et forma qz no e u hys omo
carens uu cu omnis materia p ho sit
matia q p vbi et forz e corruptibilis
Et i e va demonstrao q suba pma
e immobilis et pulchior omni duorum
et q q ad alis inductz ho ks veri
tatem demonstrauimus / Ex hys go vl
tius elicit q e vbiqz et tp et q sit
vbiqz sit p[2] q c cu restringitur ad
situ et locu oz q restringat p ad in
diuidans ul at e indiuidans p se
u matia v[2] q penitus carz ma
penita carz ma sz ia pbatu est
qd caret indiuiduante qd ide h
vl ibi / Dico at vbiqz ee sit q no
q respcu ad locu aq omnia am
biens no at pt oia ambire per
subam u que p ccuaz monz omnia
sho cu indiuiq q omnis motor to
ta sua ambit maz qua monz sic
aia monz totu corpus et ea quibz
nd sint in corpe Sic go inhesita
bit sz pma subaz ee vbiqz /
q at sit et ia an pbatu e ego
vbiqz tp et p ha q e sm u / Dicet
at fortasse al q etia a asti in
mata sit motores inferiores
et intellectus homines et tu agoo
sit i mobia adhuc pcedens
et dispsibilia pfore q fuit sup
istos intellectus // Dz q ho qdt
liaz intellectus ignorat omnis
cuu intellectus dum q intetus e est
e inmaterialis penitus et vbiqz et tp
ho aut qualis sit ipsa iudeius
in pro loco et d ut aut q e intetus
qdaza prodant ar sit i pro
pgrioz dualiter qd e vbiqz et
tp Vn h inferiores intellectus
dicit sit vbiqz tp nulles q pma
suba tu i gnt ens e relatione

Quod sit
vbiqz

et non prima sed hec in sequentibus decla-
rabitur // Quia enim agens est est am-
biens omnia aliquo modo corpus
et semper et quod est omnia esse non desinit
ideo isto modo quo non desinit esse
sed esse deppende quoniam prime
sube et minori sube et quod prima suba
sit et quod ea que sunt non desa ut di
stensa per formam et ubi minor et
et suba hec potencia distesse agens d
ee quod non potest esse unc ee ip d enim quod
hec causa in potencia dependet ad illa
et non est unc esse et possibile in
hoc // Celie autem sube omnes iste
sunt a prima et recipiunt formas
sui motus de ca et in amqe et in
mente ponas hic destesas et agens
Aliat ipsi quod sempiterne ee non
est hoc sunt // Exigunt ad dictatque
hec non potest esse vera cum enim sunt sim-
plices vel esse non potest hec cuius
causam deum enim est sempiterne sed
causa in ee non hec // Dicimus quod
non apud vere ponentes non credit
sicut ponantur mundum eternum sicut
quidam phylosophi dicunt non remanet
phat qui habet causam sue ee // Quia
cum dicet sit in primo solus non pre-
veniat ei quod et non tollitur
que dicet in ee sine causa a solis
prima et omni eodem modo est multiplex
sed sit prima causa subas separatas que
sunt in ee distribute tamen esse suo
hic operat ea prima esse procedat
alias aliquas distribuit intellectas sunt
inpartibles indivisibiles procedit eas non
presente eternitate que non stat simul
sicut ostensum est patet ergo quod prima suba
et intellectualis et incorruptibilis et immutabilis
et sempiterna et ubique existere esse
// Et intus ergo finale concluditur
ipsum actum primum ut potencie ad-
mixtum sit etiam ee // sed enim habet
ad posse non eiusmodi ee est actum
non ut ee est ergo est actus purus
nichil Nichil huius potencie admi-
xtum // Scias autem quod hec omnes

Sciat aut q hec omb dictis fuit
ho solo supposito q primu motor sit sba
prima hoc ab pegunt plo et sui seques
q dixerunt eaz effitez pa aq ea mo-
uete z si hoc e veru tuc no ocludunt
ea que inducta sut / sz adutatez
hui inuestiganda oz intede ea thenend
plomb et hoc no e piutib negoci
nisi pripaz poitones expone /

Lc. in quo destruitur oi oz. q
qui dixerut potez pcede actu i pia sba

Dubitabit tn ab si cu prius
est agno no gntr qua ste
in logica dcatu e cui at
agens potencia hz agendi
no q pt hoc agit / Lde z pon
tuz idaz an actu ...i t hec
gcedit scz agni nl ... eciu
attingit eni aliqd posse ee et tn
nl esse qua no e nte q id qd
pt ee sit. z itano e nte q id qd
pt ee agens sit agens / pt hoc
zo gdut quida theologi physi
qui dicunt prima tam no semp
mouisse. sz fuisse tempg qn no
mouit et tn dut fuisse qn vo
lutate mouit. z q fuisse tempg
in quo moue noluit / volunta
tez eni dut disse volitu qn pla
cet. z e mir dt q potuit maz
gfusa fuisse. ff ita q in tempg
pcenit maz. z th dut dm no
mouisse. z ista sut qui ex nocte
mundu gnant q dut tuc fuisse
tenebs. gm informis z gfusa
fuit. z pacalale ... pte
ig pte. et ficuz ee dt dei / Anaxi
mo dixerut qda physi dicentes
omb res fuisse simt in v mata
gfusa pa z pcea res fuisse disti
ctas / Omb eni gtit sut qui
dut tempg fuisse qn celu noz
mouebat z qn celu ng mouebat
z qn celu no fuit dut id ee in
pole q seq ex dictis eoru / zo
e q pot precedit actu z ocho
scz q aliqn sit Sciat aut q
qui dicit pt dt loco ma q vz

Quamvis dubitatio videt
Nam agens quidem omne po
sse potens uero non omne age. quare
prius esse videtur potentia
At uero si hoc nihil erit entium
contingit enim quidem posse et nondum
uero esse

Et etiam sicut dicunt theologi

qui ex nocte generant

Aut ut phisici erant simul
omnes res dicunt

idem impossibile

Quemodo n moueblitur si no

fuit actu aliqua causa Non

n ma ipa scipam mouebit sed

tectonica

ut menstrua ut tra sed se

mina ut genitiua

Pl' qui fuerut quida pp actu ut

Aleucipus et plato . semp n

dicut et motu

Primus motor no tempe s etnitate

indiuisibili precedit motu et mobile ad

dem ig ut reuntur s2 impossibile n

dicetor // Adhuc aut qui dt ut pho

dt vz qz primus motor no e ca prima

et prima ca e efficies no mouet tep

hz fecit ee primu motore et imposs

sit sic mobile et tempe ut dicit ad

q sequit impole // quaz aut dt q

prima ca efficies tempe pus mouit

et quiescit dt potium ad q sequit 2

impolia indubita et pla a... qui

qa abillo sit aliqu no fuit motor

in actu mouens quomodo possibile

erit q sit mouens que pagamata

fuit // No cum poss dic q ipa

ca ma mouet seipam qz n ma

mouet seipam s tudeng graue

q se mou motu mouet ipam mag

sz ars tectonica mouet ligna et

lapides ad faciedu domu / et

similit in physic ma seipam

no mouet qz menstrua q sit mata

generatoris aliud et tra que e mata

plantaz no mouet seipaz / sed

virtus aliud mouet generata

alium vel id qd e loco formata

d' virtute p... et stellaz

et tram mouet semina vel virt

seminaria stellaz vel prima ...

qui concluderet in hume putrefactio

sic sepe diximl / sic aut qui

sic dixit no mouet nisi mota

et id ideo e q an ad quorum

mouet q no sit motu abaliquo

sic sit pmi mouet quiue et

ymole et primus imposs indubit et

qd et in imposse sia fuerit

aliud q si e in actu mouens sic

fuerunt leucippus et plato / Isti em

sic dut fuisse motu leucippus

quiden motu athomoru nato

pus quos prima causa sit in actu sic

ipse et sic scipsu mouisse s no

dixit celesty sit fuisse motu ut

tempus s fuisse s de quatuor vz

sic dicit e in physic et terminis isti

dicut semp motu fuisse tn no dicant
qr ex quo mouete ie motus sit z quis
sit tn an celi fuit ut dicut existe
fuisse sicut e pmu motu in natura
ut dicut ei fuisse omu que sunt caz
nec gna ipius motus assignut cā
tn tn hoc sit sic phy primi sui cem
mo' ut contingent actu in hys
que semp aut frequt mouent et
in talibus oz aliud existe qr sic
pma subā mouens qr talē prim
celū sic pm illa semp existē
pbata sit qqz em dm naz sit sic
sit ut dum e qz motorez et eo
hd mo' similē at qqz violentia
mouet' qz qz motorez qz at mo
net' ab inte tn opatiuo ut arz si
natiā a ab aliquo exteriori extrinseco
sed pretta a terra aut alt' insensa
Deinde granus asit dutibus qualis
motus sit prior ut motus dm
naz ho em vald dit quecumqz est
ille qui prior e dm naz qz motus
ad formā pō pt esse prius z tun
motus, talis no pt esse prior n
motu celi z tūt celi motu oz ee
prim qz celi motu uniformis et
perpetuus ho aut no e pole dice platō
dm sua positō qz isti estimabant
aiam qz pmu prim aiam mouens
cuiuslibet ei qz mo' sit seipsum mo
uens qz aiaz mundi ee dicebant
sicut cum aiā cu insensa sit cum
bus motu a' qui celo incipit ee
si tu in celo ee pona' et eoz
pt pg celo si por insensa oibz
motus motu sperno sic mouet'
gñalia z corzopha in quiete mo
tu q nycropijgemos e dtimat
z hoz vtūqz ia dit plo et
etiā secetes eius z oio e dictz
qz pma subaz mouetez ue no
cognouit' gd aut diug dispu
tauit ta e ho e q estimat inter
phmoru q pau e por actu sic
diu e apud z a quid voo vide

sed quare z quem no dicut ut
sic ut causa

nichil · n · ut contingit mouetur

si oz aliquid qz existe

quod nuc na quid

Sit vi no aut ab intellectu aut
alio simili

Deinde qualis prior Differt
n inaptabile quatu

At no neqz platom psle dicē
q existimat aliqz pnciium esse
q ipsum seipsum mouens posterius
n · z simul cu celo aiā ut
ait

Potentiam quidem igitur
existimare priorem actu
est quidem ut bene

est aliud ut non dictum est aut
quod
Est aut actus prius testatur
anaxagoras
Intellectus n actus & Emp
amiciciam & litem

& semper durantem mo
tum esse ut leucippus
Quare no fuit infinitum aut
nox. sed eadem semp aut pe
riodo aut aliter si prior
est actus potentia

Si itaque idem semper periodo
oportet aliquid semper manere similiter agens

e alio at mo male de e dictu aut
e anob' m nono supponit hic qualit
pon e an actu, et qualit uid q aut
omnibus porsit ad prim q semp est
actuale testatur anaxagoras ponens aliq
p'cip̄ꝫ e ordine idest mouens et mo
tum // dixit enim anaxagoras q intellectus
agens est enim actu agens ut prin
ci deus potentiae sit at exemplo ipse
hic posuit intellectum agente eo quod di
cit n intellectus // Emp aut po
suit amore & odium q indit dicta
s quaz et corporum q una dissol
uit sit odium e altera congregat sit
amor // Ca quintum in quo proba
per modum quantum & respectiuum q sem
primum est quod monet et actu est in me
habens ꝙ potentia
Similiter at dut gens
isti q dicit esse motum per
petuum, et dicitur ... hic
e ra qd dicit q chaos sit vacuum no
fuit infinito tempore chaos neque
nox infinito tempore ... in
q p ea ... ponebant esse mouens
... ut ... est plenum chaos
& ut tenebra noctis ... perit
in luce producto sole p intellectum
uel amore uel odium mouens // Item
mouens est sit eadem immobile
aut incontinuum aut alio aliquo
... motu. intentus enim est mouet
et fuit amor et odium. Et dicit
ut ... plus q res sit ... erunt
p quaz in quos ... dim
... & que ... chaos ...
... in die & dies in nocte ...
... actus ... sit q pon
// Et aut sit dicatur q ea materia
generatorum sit ... intrinseci
... q ad e qd sit
agit & ... uni motus ...
... plures ... principios ...
e q in omni generatione ...
duo sunt quorum unum e ...
... permanet ... eo dum

et albus e dispitas generationis et cor
lo oz esse duos motus celi primos
quorum unus sit uniformis qui est primi
celi diurnus qui causa est diei naturalis
et alter motus obliquus afferens et de-
ferens astra generationis qui est circulus obli-
quus mouentur astra omnia tam ac-
cessu et recessu quorum sol est princi-
palis quia sol per generationibus quas uocamus
abantiquitus hic ac licet hic supponitur
et in 20 physicorum sit physice pro
bata uisibilibus probatur expressius
illius prime philosophie hoc autem quod hic se
fert las prius est hoc quod si tam dicta
priorum philosophorum idem est quod semper
unus uniformiter accessu et recessu facit
generationem et corruptionem sic id sit
amor et odium sic motus distin-
guitur sic circulus obliquus ergo ipse est
hoc quod propter sic agat equaliter
accedens et recedens et si ponatur
quod celo mouente semper nec uinculum
generatio et corruptio ergo quod ponatur aliquod
agens aliter et aliter quia aliter non facit
nisi generationem et corruptionem et ex hoc
sequitur deinde est prius quod simpliciter sit
aliquod agens uniformiter Ex his
ergo duobus elicitur quod a natura est quod
ad quod tam se et circulariter agat tam ad
tam in accessu et recessu ergo quo tam
hoc quod deinde est quod aut agat propter tam
diffinitionem quod agat tam primum mo
prime sibi quod id quod spectum Iz motum
totius et omnibus motibus speciebus dicitur
in sit dico et uero palam primus quod
cum tam diffinitionem accedit et recedit
et ille et continue non est esse ca
continue permanere ergo quod spiritualiter aliquod
sit motum quod sit una causa et semper
aut causa non est et id quod propter et sic se
habet quod cum aliud et aliud est diffinitionum
est diuersitas non est causa continuitatis
in esse quod aut propter agit et aliter hic
complectitur ambo dicta ex ingenio
est propter tamen quod motu primum et ingenio
est aliter et aliter causatum ex motu obliquo.

Si debeat esse generatio et corruptio
aliud oportet agens esse aliter
et aliter

Nota quod sic quando tam se agere
sic non tam aliud. aut quo tam
alterum. aut tam primum

Nota quod tam hic iterum cum id
ipsi est causa et illi diuersi
quo primum et non causa causat id
ipsius propter similis et ipsius alius
alterum erat continuus dicit quod quia
propter aliter palam quod ambo

Ergo si sic se habeat mo
tus quid ergo alia oportet querere
principia. Tamen at ita contingit
et si non sic ex nocte erit et
simul omnibus et ex non ente fa
ctum neque licet.

Est aliquid quod motum moti
immobili sicut aut quod circulo
et hoc non ratione solum sed ope
ratione. Quare sempiternum utique
erit primum celum. Est ergo aliquid
et quod movet. Quoniam autem quod motum
et movens et medium. Igitur
est aliquid quod non motum
movet sempiternum et substantia
et actus ens.

Palam ergo est quod motus primi ingeniti sic
se habent quod omnes philosophi discernunt
motum celi primi ab eis qui in motu
planetarum et motu applanetis sicut insinuant
videntur quod non sic est ut dicunt et ita
res se habent et [illegible] quod magis primo
sit motus a primo motore sequitur quod res
generantur ex nocte erunt et simul fuit
omnia sicut sepe est quod res generantur solum
ex non ente que omnia impossibilia sunt [illegible]
Deinde ergo dicit primum erit sempiternum et
sempiternum motum celi cum est ad [illegible]
primum et quod movet id quod immobile est
sempiternum est substantia actu existens ut etiam
demonstrat dicens [illegible] aut in libro
de physico auditu de motore motu
quod est immobile [illegible] sive quod est movens
tantum et eius quod est motum tantum
[illegible] sicut dicit quod etiam
[illegible] invenitur [illegible] quod est movens
et motum [illegible] substantia movens
et [illegible] in actu [illegible] impossibile est enim
[illegible] movens infinita
[illegible] substantia etiam
actu in quibus [illegible] sit habens
movens [illegible] modum [illegible]
ad id quod est motum [illegible] quod est mo
vens et motum movens [illegible] et est
sempiternum [illegible] quod sit substantia semper
actu ens et numquam in potentia [illegible]
[illegible] substantia quod est
mota tantum non movens [illegible]
aut celeste est substantia que est mota [illegible]
movens ergo prima substantia que est im
mobilis et [illegible] immobilis et movens
tantum. Deinde ostendit qualiter movet ut bonum
et per id quod movet ad aliud quod est mo
tum movet omnia alia. [illegible]
[illegible] desideratum et amatum

[illegible] aut sic determinato ergo
modo qualiter moveat [illegible]
quod immobile est et actus
purus et semper [illegible] separata
[illegible] movet [illegible]
sic ut [illegible] et quod [illegible]
[illegible] distinguendum amans sive
amabile desideratum et desiderabile

Movet autem sicut
appetibile et

in amabile per se et per accidens // Amabi- intelligibile
le enim per se est quod per se est bonum et optimum
/ Amabile autem per accidens quod vel utile
vel quia affert aliquid in se vel utilitatem
vel delectationem propter quod amatur in eo per se
[illegible] se appetitur // duo autem que [illegible]
se apponuntur quedam sunt intellectualia
[illegible] et que non sunt intellectualia et
constat quod in contrariis intellectualia sunt non
[illegible] gratia [illegible] alterabilia [illegible] delectabilia
[illegible] alia // Addit autem inter se intelle-
ctualia que sunt [illegible] non [illegible]
[illegible] bonum est [illegible] quod est [illegible] ipsum
[illegible] se ipsum [illegible] intelligit [illegible] sunt
se [illegible] intelligit quod [illegible] est
[illegible] intelligibile non enim se ipsum
[illegible] intelligit se ipsum est theoria enim
ipsum [illegible] at [illegible] que sunt
enim ipsum intellectualia [illegible]
faciunt ipsum [illegible] esse intellectum [illegible]
/ et [illegible] / ea enim que deus se intelligit non
fant faciunt ipsum esse in perfectione ultima que
autem intelligit [illegible] faciunt
enim esse [illegible] // Ergo
probatum sit prima [illegible] non esse [illegible]
[illegible] non constat quod ipsa non est intellectus primus
/ et [illegible] sit prima constat quod est [illegible] summa
/ et [illegible] sit [illegible] agens / constat quod largitur
omnibus [illegible] / et est summum / et [illegible] sit
[illegible] agens constat quod [illegible] se
[illegible] sic dicit [illegible] expandit se
omnibus intelligentiis [illegible] intellectuales
[illegible] ergo ipsa est maxime amata et
desiderata ab omnibus et omnes [illegible] moventur
desiderant ipsam // Sic ergo non movet
non mota eo quod ipsa [illegible] desiderat
[illegible] se / desideratum enim est tamen motivum
omnibus [illegible] ut se desiderabile [illegible] in-
tellectuale bonum [illegible]
[illegible] // Omnium autem sit motorum et
movendorum sit prima eadem et summum
[illegible] non est in desideriis [illegible]
ipsum intellectuale bonum in celestibus
[illegible] principium est desiderii et
motivus // [illegible] movens [illegible]
concupiscibile [illegible]
cupiscibile [illegible] concupiscibile
est appetitus bonum primum [illegible]

hec enim sola movet non mo-
ta

Horum autem prima eadem

Concupiscibile enim ipsum appa-
rens

volutabile aut primu ipsum
magis extns boni appetima
n qua videtur magis quam
videtur qua appetimus

principium n est intelliencia

Intellectus aut ab intelligibili
movetur

Intellectualis aut alta coele
mentario vni se . et huius su
bstancia prima et huius que
simplex et sm actum

Est vnu et simplex no idem.
vnu eni metrum signat
Simplex aut qualit habs
ipsum

et q volumus est primu bonum in se et io
desiderat dicitur vero primus motor qui movet
ad ipsum. Desiderium eius ipsum. quia videmus
ipsum esse bonum. vel quia illud bonum aliquis vel
forte non est bonum in se sed videtur bonum io
desideramus ipsum. et io ad hoc ut instituimus
est primo mutatio ad ipsum. et aliqui etiam non
est de primo motu sed attinemus nos [illegible]
[illegible] ad ipsum appetitus. sed hic bonum quod est
integrum est bonum vincens desiderium
et io [illegible] quia quiescentibus motor
[illegible] est eo quod [illegible] motus et
[illegible] [illegible] movens vult hic
[illegible] [illegible] intellectualia bona
sunt delectatione [illegible] quia non sit magis
bonum [illegible] qui moveat appetitum [illegible]
est [illegible] [illegible] complent [illegible]
[illegible] ad quod [illegible] bonum sit et [illegible]
[illegible] [illegible] totum desiderium [illegible]
[illegible] [illegible] motus stabilis est [illegible]
[illegible] ad ipsum. Intellectualis autem
bonum sic intelligitur [illegible] paulo ante
[illegible] dicitur est [illegible] coelementatio
[illegible] sunt unum sed bona. sed [illegible]
[illegible] bonorum est primum et [illegible]
[illegible] id [illegible] simplex [illegible] bonum
et non inferiorem per formam alienam. et quod
est simplex bonum. et quod est secundum actum primum
[illegible] admixtum. propter hoc eius est
omnibus bonum [illegible]. et ab omnibus desideratum
[illegible] influentiam sic [illegible] ad orbes. sic influen
[illegible] [illegible] ad formas vitae. et [illegible]
[illegible] movens vegetativa et alia. et hoc
[illegible] [illegible] est [illegible]. licet unum sit [illegible]
[illegible] quia infert [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. et [illegible] [illegible]
bonum [illegible]. Et io [illegible]
[illegible] datorem vitae. et est sic [illegible]
[illegible] motor simplex licet [illegible] est influen
[illegible] orbes. et [illegible] hic [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] et
[illegible] in se [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] simplex [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]
intellectualis et [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] ad formam propriam [illegible]
[illegible] [illegible] in se [illegible]
quod est [illegible] intellectuale [illegible]
[illegible] non nisi [illegible] [illegible]

nisi in motu et de stabilitate sec. ea que non
sunt sicut substantie sunt in intellectu sec. ea
que sunt in tempore et per ipsum et ultimum bonum
dicimus boni quod est primum et finis idem manens
perfectum et quo vincuntur omne desiderium. Cum
ad dico id bonum esse simplex et unum non dico
dico simplex quod sit unum numero dicte rei
bonum cum convenit nobis significat quod est uno
modo sicut dicimus in theologia in physica
sed tradidit simplex unum significat simpliciter
modo quo significat hec unitate etenim simplex
unum in quo est nullus numerus. Et omnia
que sunt in ipso sunt idem sibi et quod inde
virtus. Sed sec. communiter

Capitulum septimum et est de opinione omnium
peripateticorum de animabus

[redacted]

nobilitate que in substantia prima quo ad in-
tellectus est per substantia sunt capit un-
digni sibi unum fore posset et
immobilis et vi. hec ante et hec
omnia solvuntur per ea que dicta sunt
quod prima substantia est sit intellectus ultimum
agentis non cognoscit sed primum re-
flexio supposita hec contra quod reflec-
titur supposito hec ex dicatus ius

aut ex duplici de unius et
eiusdem non compositorum
duobus quod intus sentimus his
quod sunt anima et corpore in
quibus anima super corpus
reflectitur. Ex duplici aut
esse unius nature sicut dicitur
in intellectu unico sibe insol
hec cum in sua natura separa-
bilis est et agens reflectit
per se lumine suo et polis et
est ad talium de unius sibi
quod agens reflectitur super sole
sed non est alia vel alia substantia
vel etiam et eundem non est alia
substantia

[redacted]

ea non sit sibi et cum sibi
tum omnia que sunt in ea sunt
verissime in ea et substantia
non est substantia et eundem
te factum et voluntate et hec
omnibus cum quod simplicitas
non tollat unitatem eorum
que sibi attribuuntur de primo
modo sicut dicitur de simplicitate

2 Bl. 148a

volutabile autem primum ipsum
magis excitat bonum appetimus
non quia videtur magis quam
videtur quia appetimus

principium non est intelligentia

Intellectus autem ab intelligibili

[redacted]

Est unum et simplex non idem.
Unum enim mensuram signat
Simplex autem qualitatem huius
ipsum

/ et quod volumus est primum bonum nisi etiam
excitat desiderium non primus motus qui movet
ad ipsum / desiderium enim ipsum quod videmus
ipsum esse bonum. vel quia mala bonum aliquid vel
forte non est bonum in se sed videtur bonum. io
quod desideramus ipsum. et id est [illegible] intellectus
est primus motus ad ipsum / et [illegible] etiam non
[illegible] est primus motus sed [illegible]
[illegible] ab ipso [illegible]. sed hoc bonum quod est
integrum [illegible] est bonum vincens desiderium
et [illegible] quiescens [illegible]
[illegible] est [illegible] motus / et
[illegible] non est [illegible] movens [illegible]
[illegible] intellectualis bonum
[illegible] delectatio [illegible]
bonum [illegible] quam moveat [illegible]

[redacted]

[illegible] nisi substantiis separatis omnia vero
[illegible] simplex [illegible] sive
formas substantiales et ab intellectualibus
intellectuales et angelicas, et corporalibus
corporalis et celestibus [illegible]
[illegible] ad [illegible]
motus ad formam propriam forma
movens et hec nisi recepit tamen
[illegible] intellectuale [illegible]
[illegible] non nisi [illegible]

nisi in motu et quantitate. Sed ea que non
sunt secundum substantiam sunt in intellectu sed ea
que extra tempus et ultimum bonum
divinum bonum quod est primum et finis idem manens
prestitum et id vincens omne desiderium. Et
dico id bonum esse simplex et unum non de-
dico simplex quod super unum non dicit sed
unum cum convenit. Unde significat quod est uno
intellectu sed divinum in theologo in physico
sed tradidit simplex unum significat simplex
non quo habet unitatem et est communium
unum in quo est nullus numerus. Et omnia
que sunt in ipso sunt idem sibi et quod indivisi-
bilis sibi sed est eorum simplex.

Capitulum septimum et est digressio de opinione omnium
peripateticorum de animabus...
qualiter prima substantia est super sempiternum et super ...

Obiciunt autem aliqui quod cum prima sub-
stantia cognoscit se intellectu quod prima substantia re-
flectitur super se ipsam omne autem quod
reflectitur super se duo sunt ut reflectens
et id super quod reflectitur. Ergo nisi prima
substantia non est simplex sed videtur esse absque sim-
plicitate. Adhuc simplex forma componit videtur prima
substantia eum dicimus quia prima est prima et bona
et actus et sapiens et volens et huiusmodi.
In omnibus autem de quibus formatur
propositio aliud est quod subicitur et aliud quod
predicatur. Adhuc autem unum simplex
non esse in fine simplicitatis sed est verum
sed prima substantia nobilissime videtur esse multa
quia est eorum et instar sapientis actus et
intellectus et omnia huiusmodi consonat no-
bilitate habet in omnibus eminenter
super omnia autem et sic iterum simplex esse
non videtur. Adhuc autem divina est quasi
nominatur quo cum prima est non causa
ab aliquo intellectu. Secundum hoc primum possit
intellectus unus autem habere nobilitatem in
tellectus quam habet substantia prima. Ergo in-
telligimus sibi unum forte posset et
in nobilius esse videtur. Hec autem et huiusmodi
omnia solvuntur per ea que dicta sunt
quod prima substantia concipit intellectus velut
agens non cognoscit se primum re-
flexione super se sed contra quod reflec-
titur super se alique sed et duabus ...

aut ex duplici esse unius et
eiusdem non compositore ex
duobus quod non est scientia in his
que componuntur ex anima et corpore in
quibus anima super corpus
reflectitur. Ex duplici autem
esse unius nature sed diversi
in intellectu unus substantie in sol
hoc cum sit in sua natura separa-
bilis est et agens et reflectitur
per elementa quod est polis et
est ad et aliud ex unius substantie
quod agens reflectitur super quale
sed non est alia vel alia substantia
vel eorum. Et omnino non est in prima
substantia intellectus intellectus
est receptivus sed primus est forma-
lis plenitudo omnium formarum
profluunt ab ipso sed intellectus
receptivus est sed formarum
artificialium. Sed hoc non in
toto sed sub non cum ponitur
quod ipse intellectus sit alicui forti
sibi addito per se formas
dat ex alio sive sibi et
quod prima substantia sua det formam
omni artificialium. Sic ergo non
simpliciter prima substantia contemplatur
sed est et ipsa propter se ipsam
contemplatur quod in ea intellectus in-
tellectus intellectum tamen
quo intelligit quod est species sui
ipsius et res intellecta. Sed
aut quod est de secunda ratione
communi est propter tota est sim-
plicitas prime substantie. Prima
est ...ulte quod sed tamen ipso-
rum de ea quia tractatur in
ea non sit subiectum et cum sint
tamen omnia que sunt in ea sunt
nobilissime in ea et sapientia
non non est sapientia et bonitate
et actu et voluntate et huiusmodi
omnibus. Ergo simplicitas
non tollat unitatem eorum
que sibi attribuuntur de ipsis
non sed ex diversa compositione

in opis et alia tria format
ipso tum^i rthe in ipso t spes
pertinet sed ab significat in
modum significat tum non nisi
de ipsa res sed nominis quod sibi
attribuit sed ad aut gebin
d'nominibus eius prime sube
ne dum pro consent part
oibus quod est sup omne nomne
et sup omnibus intellectum
in intelligit in agno commun
est cum ab ipsa quod influit
bind sup in ea substantia sit
et alio modo necesse sumi
ca inprisse determinatum
in ipsa ipsa sed non parti
capacit intellectus comparari
accipit ipse includunt
negatione unum consignificatione
sed non intellectuale pro
norum determinatam et tam
sed si dicta ea esse substantiam
sed dicta non esse substantiam eo quod
est sub vel actio ad non est
in genere ro et addeq est con
venis sup omnem substantiam
te omnis sube ea te esse in
dicimus hominibus possibilibus
dicitur non ab quibusvis
sit quod abste ipse in omni re
dignitatem nobilitatem et simplicitatem
ne sit est esse unum et integre
et substantiam esse et separatam
bilis a qua unitatem et perfectionem
per quam ipsa sunt in ipsa et per
perfectionem sunt in quibus te nec
quod sunt magis cadunt in
intellectus nostris et ideo dimitta
pro quantitate amabilitate simplicitate
prime et ideo nomine attri
buunt prime sube nisi
per modum et eminentiam et ta
sic derivatum ad descriptio
ea octavum et qui de [illegible]
que prime sube [illegible]
qui in genere [illegible]
[illegible] et quia [illegible]
et quia [illegible]

Ex hiis quae patet quod duo sunt quod soli
sube conveniunt quorum unum quod ipsa
non est in genere actus per accidens
sicut omne genus, secundum autem est
quod ipsa non est aliud nisi vel pure nequic
vel esse. Et hinc addunt quod duo
conveniunt unum quidem est quod cum simplicitate
est in esse tanto nobilior in esse et
essentiis secundum autem est quod cum simplicitate
est tanto sua nobilitate ab aliis differt
et nulli hic ad genus. Dicendum autem primo
sed per omne quod est in genere est in ipso
gene vel species aut sed prima generis
dicit speciem constat autem quod prima substantia non
est genus sicut esse sed genus vel species
quod non est in genere sicut esse sed genus
est predicatur de ipsis nam esset predicatum
de pluribus sicut eius de cuius dicitur
cum de nullo autem esse prima prima
substantia. Item constat quod non est species vel in
dividuum quia tunc esset compositum quod cogere
et dicta vel quod forma et ea quidem
absurda sunt de ipsa substantia. Si autem
esset predicatum genus tunc esset ab eius
constitutum tunc quod est substantia quod esset
potentia vel actu et quomodo tam de
esse nobilius potentiam vel tamquam
esse quae omnia sunt absurda. Quoniam
est in genere sube constat quod non est in aliquo
genere accidentis. Communiter est genus
et tam dicitur substantia ad unum dicitur
de ea substantia et de aliis. De eius substantia
ab actu substantiali quod substat per se
vel per ad per se sed non tamen et
per aliud sed sunt. De hoc substantia
vero per se est et non de duobus
modis sicut dicitur per se propriis
omnis quod est per ad tunc et duplex
intellectum de quo per aliud quod sed
non sed non hic esse sed in omnibus duplicitate
tardit ad quod unus est ea accidi et ac
cadunt est res. Dicitur quod per se omnis
per oppositum quod est per causam dicitur et

sola substantia divina prima est rerum per se existens
et sola ipsa penitus nullam habet causam
in esse. Dico ergo sic quod non est in genere
substantie et in aliquo ipsa sola est substantia et non
non sibi dicimus in eo hanc superiori
his quia ipsa prima est causa eo quod non habet aliquam po-
tentiam dependentem ad aliquam causam
aliam per se. Quantum autem in ipsa non sit unum
aut plura ponere quod statim concludi-
tur. Hoc quod non est in genere non est sit in
genere ut unum vel plura. In includit
per se in genere unum est vel non plura
aliquid dico non est ratio generale et
alia in genere sed in eo quod in genere sim-
pliciter non est non est ut unum simpliciter
ut dictum est. Quod non est in genere unum vel plura
tamen unum aut est unum unum est et plura
et est quia non est plura ut quod est simul
non simpliciter predicantur ipsam. Ordinem
autem querat substantia tamen sit prima non
est quia plures eo quod impossibile est esse
primum in pluribus quia prima non sunt
plura. Omne autem unum commune est pluribus
ergo prima substantia non potest esse unum et
in prima substantia non est unum vel predicare
autem tanto multiplicior sit in ratione
quanto posterior est et simplicior sic per quanto
aliquid est simplicius tanto pauca ad
plura indiget et in pluribus invenitur
simplicissima autem est prima substantia ergo tanto
pauca ad plura indiget et in pluribus invenitur
primaria invenitur et tanto in pluribus
invenitur ut causa primaria tanto relativa
habet ad plura. Ergo causa omnium sit posterior
tanto posterior est et simplicior in hoc quod plura
referuntur ad ipsam. Ipsa enim omnium sunt
esse causa dependens et nullo indiget
sed causa omnia eo quod causata ab ipsa depen-
dent ad ipsam et referuntur ad eam
cum quod sit causa ipsorum. Respondeo
ad rationes ad primum non integre non integre
Respectus primi ad causam secundum respectum
ad causam est et non rei respectus sed respectum
respectum ad primum est dependentium vel
vel esse et non respectum causatorum ad primum
variat et multiplicat plura causata
simpliciter. Secundo quod ad se respectus

primi ad eam non obstat simpli-
citati quia non sunt reales sed sunt
quorundam respicientium rationes
et talia in predictis diximus esse
in deo quibus quamvis bene ...
rem est ergo relationibus alte-
rum non. Sic solvitur et sic communiter
multi alii magis distinguunt
de eo. Eo enim quod videtur primam
substantiam simplicem esse et infinite
simplicitatis et viderunt
quod prima causa que simplicissima
sit prius de omnibus predicatur
et non distinguitur ab aliquo
sicut unum et ens probant
primam substantiam esse indistinctam
et esse omne quod est et probat
ipsam cum prima materia et
prima intellectus non esse idem
Parmenides ratione aut per rationes
sicut sic diximus quia putabat
omnia illa esse eadem
que non differunt differentia non distin-
guuntur non differunt quia si diffe-
rentia tunc haberent differentiam qua
distinguuntur omnis autem differentia
distinguens ad que distin-
guit. Ergo contra istorum est
duo unum distinguitur
unum differentia et quem nam
distincta ergo contra Morum
est propositum et ergo hypotesim
quam dictum sunt quod contrarium istorum
esse sunt. Dicamus autem dicendum
quod sic sunt opposita probat ratione
et causatur obiecto quod re-
ferendum opposita illa in substantia
simplicissima tunc sequitur quod prim
dicitur primum universale et primum
intellectuale sit unum.
Ad quartum rationem propositum
primum quod dicit est in de
diversitate et quibus.
Dicit enim quod quorum est
unius et idem rei ens ...

gradus ambitus non sit eadem
ratio eadem est homini tamen am-
bitus quo quilibet habet eas
formas et habebit eas quamvis
per omnes formas sed ipsa tamen
per eandem apprehensionem et unicam [illegible]
decipitur / omnes forme sunt in
intellectuali natura / et omnes sunt
in una pura / videtur ergo hec ta-
les vim habere indistinctam
quibus si granum esset una in-
telligentia formas sicut intellectus
per intelligere formas nisi sit
cum eis nisi quod est tamen sit
forte est quod ut res est vel
penitus eius non valent re-
spondere recipere ergo una
natura sit intellectus et intelli-
gentia homo ingenio intelligen-
tia procedit libri animalium quod
forme intelligentiam [illegible]
sicut una gradus natura est [illegible]
intellectus sicut intellectus
addat pura forma super
naturam / et sit [illegible]
quod omnibus adde [illegible] formas
super naturam puram / tamen per hoc
non impeditur quin receptio
forme in intellectu sit receptio
lumen et quod sit vel [illegible] in
receptione formarum [illegible] eius
actum in hunc formam [illegible]
[illegible] distinguit et addit
[illegible] et quod faciat quod hoc est lapis
et alia [illegible] et ita [illegible]
in speciei debes distinguere
[illegible] et [illegible] pura quod est
absurdissimum / [illegible] ab om-
nibus [illegible] est in [illegible]
philosophi [illegible] possit de sub-
tilitate [illegible] / [illegible]
sed et [illegible] diximus quod pura
simplicia distinguitur [illegible]
[illegible] et non [illegible]
[illegible] distinctis / et [illegible]
pura est purissima et [illegible] de
[illegible] intellectualiter [illegible]

[illegible] in quo accepta / [illegible]
[illegible] et [illegible] intellectualitatem [illegible]
[illegible] / qualitas autem [illegible]
[illegible] sit [illegible] doctrinis
[illegible] aut [illegible] forme
forme accepta sit in [illegible] ordinum
[illegible] quod [illegible] dicimus [illegible]
non [illegible] et [illegible] quod
distinguit aliud quod dicimus [illegible]
[illegible] est dictum [illegible] in eis quod sit in quo
in quibus [illegible]
[illegible] distinctio [illegible] apprehensio
divina [illegible] dicit [illegible]
[illegible] distinguit [illegible]
et [illegible] addit [illegible] quod sit [illegible]
[illegible] / quod ad [illegible]
forma [illegible] quod ambitu [illegible] est [illegible]
[illegible] formas [illegible]
eas [illegible] / et non habet eas [illegible]
[illegible] quod ipsa [illegible] forte et
lumen [illegible] dat et [illegible] / [illegible]
intelligentia [illegible] intelligit omnia que
sunt et que [illegible] / et [illegible] intelligit
ipsa [illegible] sunt et [illegible] non sunt [illegible]
[illegible] non [illegible]
semper manet [illegible] lumen [illegible]
[illegible] omnes [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] forte eo quod [illegible] lu-
ce [illegible] et [illegible] ad [illegible]
sit [illegible] non habet
eas sed [illegible] recipit [illegible]
est [illegible] non intelligit eas [illegible]
[illegible] in intelligentia sed in loco
[illegible] non [illegible]
[illegible] in [illegible] quod [illegible]
de [illegible]
[illegible] non distinguit [illegible]
in [illegible] non distinguit loco sed [illegible]
[illegible] primo [illegible]
distinguit [illegible] aut
[illegible] distinguit potentiam [illegible]
actus distinguit potentiam [illegible]
[illegible] fiunt ac [illegible]

Ca[?] qua[?] movet ut bonum et per id quod movet ad aliud quod est motum movet alia:

:alia

hys aut sic distinctis re
vertam ad propositum de modo
motus motoris. Respi
ciamus autem quod mover ut optimum finis
et utique optimum cum quod est capax finium
quod perfecit enim bonum in qualibus una coele
mentationem quod est finis coordinatorum
est optimum coordinatorum et sic quod sic est proportionale omnibus coordinatis est primum
bonum in coordinatorum et est in mo
toribus et celis. Et ideo prima substantia
eius est optimum et movet primum. Quod
ideo est. tunc causa est tantum quod est illius
coelementationem et tamen finalis omnium ordi
nis bonorum. Est enim bonum aliqui
do quod est hunc vel illi bonum. Et
bonum simpliciter quod est sic diximus
dicitur boni bonum et substantiale bonum. Pro
pter illud hunc vel illi est bonum per se
et distinctum ab eo tunc est bonum quo
ho bonum bonificat id cuius est bonum
per informationem. Et in omni informatione
aliud est quod informatur et aliud quod infor
mat. Et id tale non est substantiale bonum
sed est sic non ens bonum sed bonum per formam bonum
sibi advenientem. Id autem quod simpliciter
est bonum est certe bonum et substantia sua
est ipsum bonum. Et ideo non est sic non ens
bonum per formam boni factum bonum.
Propter quod sic notum quod ipsum in mole ad bonum
alia movet ad bonum suum pro
quod sua celitur bonitas proportionalis
est omnibus. Et perfectius est et bene
est omnia. Et vincens unumquodque et
movens mutatum per aliud sic movet
spirituale bonum. Sed intelligere in perfectum
peripateticum ... tale ab
intelligentiis et aliis sic diximus
et hic cadunt et ... et bonorum.
Movet autem id bonum sicut desideratum
et per motum desiderantium ipsum movet.

Et vero et quod bonum
et quod propter ipsum eligi
bile in eadem coelementatione
et optimum semper aut proportionale
quod primum.

Quia autem est quod cuius gratia: quorum
hoc quidem est: in immobilibus
divisio ostendit. Est enim alicui quod
cuius gratia quorum hic quidem est hic
vero non est.

Movet autem ut amatum
moto autem movet alia

omnia alia / ita q bonitas eius p uni
uersu et rem diffundit / et secunda
descendunt ab ipo ita qd que p integre
intellectuales capiant ipm et qz intel
ligentia bonu qd sibi influit p mo
tu sui orbis exeqt et explicat etia
q intelligentia p motu explicat
in qualitat et corp plus infudet et
tota implet nec capacitas et p in
telligentia capit intellectua explica
a celesti corpo corpali et ulti bia
a via actora et passioru / adhuc at
q intellabilit indiuisibile e in ca prima
et indiuisibile sic at intelligentia
e i mult no in omo indiuisibiliter
et e in ea imparitate cu q sibi copetit
ro in corpo celesti e mobilit et diuise
nosciut / prima aut e omo remota
a diuisione et multe et plus qd omo
est ueru excedo et uerum exc disseda
qd e uerum in ordine motus i huius
ro dissent in id qd e frequit et de
sunt i eod et id qd sit raro

La decimu et est de de explic
principat de animabq celorum

Secundu aut q dicta sunt pauci
dubis constat q omes principiti
dixerunt orbes celoru aias
hec s quidā dixit aias
has intellectum et ymaginaciones et desideris
sui apetitu in hoc formas ponere q
dz eas esse intellectuales in actu q
fors p motu sui orbis efficiunt
sic artifex efficit formas arte p
artis instrumenta / et hec sunt forme
quibus plene sunt integre / sic
pmus forma secundus alium plenius
e fi [illegible] dei quas fact i me
bile [illegible] et dixit intellectus illis
e [illegible] explicat ne p hunt
prima [illegible] mouet orb h at pri
Th [illegible] d ne pfint psolu
intell p p prima formaz mobilis
et mobilis et omi actum motus

io [illegible] nisi dederunt ymaginacio / Sed
aut intellectus et ymaginacio non moveat
nisi percipiendo et determinando motum desideri
aut vel appetitus moveat se impe-
rium faciens et movens et ideo [illegible]
in anime [illegible] desiderium consensum at movent
in esse ideo quod celestis [illegible] intellectus
est [illegible] receptus / et [illegible] simile dicit
in de [illegible] quod ibi est intellectus [illegible]
[illegible] etiam movens sed motus non fit
nisi per ymaginatorem instrumentorum et per
actus ipsorum per desiderium [illegible] quod ac-
cedit nomine / quod aut [illegible] sensum [illegible]
et impressione Dicit ergo [illegible] hoc quod intellectus
[illegible] non est sufficiens ad [illegible] esse ipso nisi
accipiat assensum / et tunc obedit ei [illegible]
in volent applicare per motum instrumentorum
et manus / et ideo in hoc de anima dicitur
manum esse organum intellectus practici
sive operativi sive activi sive [illegible] vel factivi
vel [illegible] ad nomine vocat / celestis autem
[illegible] sensum non [illegible] quod non accipit [illegible]
[illegible] nec manum [illegible] nec [illegible] instru-
menta quod [illegible] ambit obedit [illegible]
ma corpus obedit anime quod continuet [illegible]
[illegible] anime et ymaginatione variant
[illegible] in [illegible] / [illegible]
[illegible] ambit [illegible] obedit
anime [illegible] et [illegible] et mobili eius et
[illegible] a celo [illegible] formas [illegible]
[illegible] per [illegible] motus celi
/ [illegible] multorum [illegible]
Avicenna sequitur [illegible] // fuit autem hec eadem
[illegible] ut inde [illegible] eius et alii
aut [illegible] priores fuerunt dixerunt
quod celestes quidem [illegible] animas [illegible]
animas sunt intelligencie separate opera-
cione providentes eis et has intelligencias
in [illegible] angelos vocant in nominibus
aliis / Dicit tamen opinione [illegible] inducta
[illegible] isti quod intelligencie non separa-
ta sunt animas [illegible]
distincte formarum et [illegible]
[illegible] dicimus [illegible] in nono [illegible]
sapiencie omnes intellectuales virtutes et
potencie eo quod distincte sunt sunt
ad multa et non ad unum / et hec quo-
rum plene sunt intelligencie per
influenciam [illegible] influunt

et agunt in animas celorum
et [illegible] consecuntur ea per motum
sicut diximus / hec autem opinio
elegit sequitur algazel et quidam
alii de sapientibus arabum
et [illegible] intendimus accipere
est quod [illegible] isti consenciunt in
hoc quod celi sunt animati / [illegible]
aut [illegible] consentire quod
[illegible] et inde [illegible]
[illegible] magnus qui
vocatur [illegible] unde aut
[illegible] mea [illegible]
[illegible] et celos [illegible]
animas [illegible] et intelli-
gencias [illegible] separa-
tas [illegible]
animas de [illegible] anime
[illegible] agentes
[illegible] et desiderium sive
appetitum / [illegible] ad
[illegible] quod [illegible]
[illegible] / et quia isti consenciunt in
hoc [illegible] quod celi sunt [illegible]
non sufficit in hoc per [illegible]
[illegible] quod [illegible] sunt [illegible]
[illegible] aut [illegible]
[illegible] motus / [illegible] 1
[illegible] per motum / [illegible] movens
quidem quod nos videmus quod
anime quod ipse movens [illegible]
in seipso principium motus
et [illegible] et motor [illegible]
est anima sicut [illegible] est in duo
[illegible] celum aut [illegible]
[illegible] motus quod mo-
tor [illegible] est anima / quod autem
celum non stat [illegible] est [illegible]
quod [illegible] loco [illegible] 2
[illegible] aut motus
sicut [illegible] celum [illegible] animaz
constat enim quod motus celi
non est [illegible] contra-
[illegible] aut quod [illegible]
natura aut a [illegible] quod [illegible]
anima / et [illegible] est [illegible]
quod est [illegible] naturalis virtus
et potencia non est nisi ad
unum et [illegible] quod erit non stabit

[illegible] [illegible]
[illegible]

in ipso sicut per inductionem patet

in omnibus per naturam motis

si nos videmus quod vertice signi

ficatur agit ubi agens movetur

astro stati in eius [illegible] ubi

autem signum movet et [illegible]

et adversa ubi movet et semper

[illegible] movet [illegible] secundum

[illegible] et [illegible] in [illegible]

obliquo non est virtus distinguet

ad domum et duo movens

si virtus distinguet [illegible]

ad multa et hic varie anima

et [illegible] et [illegible]

[illegible] et alii quidem

accipiunt alius ab [illegible] at

[illegible] effectum celestium

[illegible] movet virtus et ad [illegible]

cum at in forma corporis [illegible]

neat ad [illegible]

et [illegible] que [illegible] est luna [illegible]

celeste [illegible] Nam

non est forma neque [illegible]

hiis autem rationibus [illegible]

[illegible] principaliter [illegible] habet

non intellectum et desiderium [illegible]

[illegible] anime [illegible] ut anima

[illegible] non est [illegible] intelligentia ad

[illegible] quod agens formaliter

[illegible] est qualiter [illegible]

accipitur ab eo [illegible] se [illegible]

[illegible] generatur et [illegible]

[illegible] autem per suam formam

animam [illegible] melius [illegible]

[illegible] est [illegible] ab ipso

[illegible] at [illegible] quod [illegible]

[illegible] in eo [illegible] ut [illegible]

[illegible] ponit [illegible] non

est [illegible] ab [illegible] sed

[illegible] que producunt ad

[illegible] vel [illegible] et

id quod [illegible] est [illegible]

[illegible] in id quod fertur

[illegible] effectum [illegible]

Corpus autem celeste non est [illegible]

[illegible] sed corpus hominis

[illegible] corpus hominis [illegible]

virtutes [illegible]

que movet [illegible] et fluunt accidentia

etiam ab anima et inde [illegible] ex se ipso

corpus vel [illegible] ita [illegible] corpus

[illegible] et [illegible]

corpus [illegible] virtutes quibus [illegible]

[illegible] natura sua est natura

eius quod est ad motum talem et sic anima

[illegible] supplere [illegible] illas virtutes

cum virtus corporis celi [illegible]

et [illegible] tales virtutes [illegible]

et [illegible] et [illegible] sua organa

[illegible] non [illegible] inobedien

[illegible] motore [illegible]

[illegible] sicut [illegible] quod [illegible] non [illegible]

[illegible] organa et [illegible]

[illegible] est [illegible] ad [illegible] mobi

[illegible] organum movens [illegible]

non [illegible] in motu si semper esset

[illegible] quibus [illegible] mo

[illegible] et [illegible]

[illegible] in motu [illegible] diversa [illegible]

[illegible] non sit [illegible] in [illegible]

[illegible] vel [illegible] ipse [illegible]

sunt [illegible] animas celestium [illegible]

[illegible] asserunt [illegible]

[illegible] est ad [illegible] non [illegible]

motum celestium [illegible] movens [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] operibus [illegible] addo

[illegible] vere [illegible] tales [illegible]

[illegible] conditionibus que [illegible]

sunt [illegible] Ca. 1 quod primo

motori et aliis motoribus celorum

motus sui sit delectabilissimus

Agitur si ea que sepe di

ximus [illegible] quoniam

motum [illegible] id [illegible]

[illegible] omnis mot

[illegible] ubi autem [illegible]

[illegible] contingit

[illegible] et si non habet

se [illegible] et [illegible] se [illegible]

habeat [illegible] esse movens [illegible]

[illegible] sua [illegible] sit [illegible] ita

quod [illegible] et sit [illegible]

[illegible] absque [illegible] se [illegible]

tertio ultimo modo contingit aliter se habere. Et hoc mo-
vet primum motum secundum locum. Circulatio
namque circuli est prima mutationum, circulationem
faciat primum movens quod est in circulo po-
nit. Hoc ergo movens movens primum. Tale
ergo movens est ens movens ex necessitate
quia non dependet secundum eandem bonitatem
motum. Et inquantum sit necessarium est et optime
sit et principium movens et motus [illegible]
sibi [illegible] [illegible]. Sicut enim dicitur
in quinto [illegible] necessarium dicitur
tot modis quot idem dicitur sit. Et [illegible]
modo dicitur necessarium ut est violentia et est
contrastabile. Et [illegible] aliud non est [illegible]
tali necessario [illegible] organum motum
in [illegible] motus [illegible]. Et
labor est in tali motu et est cum [illegible]
naturalem impetum [illegible] motore naturali
[illegible]. Aliud autem necessarium quod est necesse
esse non dependens [illegible] et est actus
purus. Et [illegible] est [illegible] et optime
et id est operatio [illegible] dulcissima.
Tertio autem necessarium est [illegible] simpliciter
non contingit aliter se habere. Ex [illegible]
[illegible] habeat aqua dependens [illegible] immo-
bilis est. Et [illegible] [illegible] optima et
conformis [illegible] necessitas est [illegible] que
toto desiderio ad primum movens. Ex tali
ex tali principio dependet celum et tota natura.
Et dulcissimum est celo motus simul.
Et dulcissimum [illegible] per [illegible]
naturalem ad [illegible] primum movens
[illegible] movent celum et na-
[illegible] laborant vel lassantur.
Finis autem probatio pulcherrima est [illegible]
[illegible] finis [illegible] et [illegible] delec-
tabilissimus et dulcissimus. Finis autem
est attingere tale [illegible] quale est
primum movens [illegible]. Cum ergo
primum movens [illegible] ad intelle-
ctualem esse sit [illegible] purus in-
telligere [illegible] esse. [illegible]
est delectabilissimum et dulcissimum et [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] est [illegible]. Et hec
est [illegible] theoria sit attingens in-
tellectum purum [illegible]

i quidem dicitur modo hoc contingit
aliter se habere. quare latio
quae prima et actus est secundum quod movet.
hac autem contingit aliter se habere secundum
locum et non secundum substantiam. Cum autem sit aliquid
movens ipsum immobile ens actu ens,
hoc non contingit aliter se habere ulla-
tenus. Latio namque prima mutationum haec,
autem circulo. hanc autem movet hoc.
Ex necessitate igitur ens est et inquantum necessitas
bene et sic principium. Nam necessarium tot
modis: hoc quidem vi quia praeter impetum,
illud vero sine quo non bene, hoc
autem non contingens aliter sed simpliciter.

nota

Ex tali igitur principio dependet
celum et natura

Ad 12m

tedium et tempus licet non permaneat diu
propter in quodam corpus et motus specialem
Est autem idem intellectus movens et
natura sed una non contingit hoc esse
propter intellectus intellectus sed numbra
operacionem et ... et id dicitur quidem
movetur ad ipsum sed non tanta ineo rapit
dulcedinem. Intellectibus autem separatis
non aperte et movit eorum sicut in anima
dulcedine et delectatione. Eminenter
autem est in primo motore in quo singulare id
est semper et primum. Quoniam deductio et dele-
ctatio in celestibus semper et continue
est qualis est autem ad modicum in
nobis cum movetur per exemplacionem
attingimus intellectum. Si autem et deductio
et conveniret sic in nobis est impossibile
istam vitam. sed cum hoc est summum quod autem
propter sicut in motore. ut in alio pariter agere
intelligendo primum attingat ... est
... ... quoniam ...
... attingit ... cum summum ...
... ... autem ver-
sus quod dicimus propter aspicit in aliquo
anime operibus voluptuosissime. Licet enim
omnia sint in actu. Si autem et ... sibi
vel summe ... voluptas enim sit in
... est ... est ... Et vigilia
et sensus ... actu ... intelligere ...
sunt ... sicut voluptuosa quia volu-
ptas sit ... sunt ... ...
est ... et qualis ... non ...
... ... quia ... voluptuosa
et delectabilia sunt voluptuosa quae
... ad actus et operaciones
sunt ... ... et expectatio
boni ... actu memorie fruitur
quasi ... actu ... bonorum
... ... que est ... ...
quia ... ...
est ... ... est ... ...
sui ipsius. Et ... integra ... ...
intelligentia est magis elongata
a ... est boni quod est maximum
bonum. ... ... quod ... melius et ...
... attingit sicut melius
... attingit primum intellectum

Deductio autem qualis optima parvo tempore nobis. sic enim illud est. nobis quidem impossibile

Quoniam et delectatio actus huius

et propter hoc vigilatio et sensus intelligentia delectabilissimum

Spes vero et memorie propter haec

Intelligentia autem que secundum se eius quod secundum se optimum et que maxime eius quod maxime

valet valde dictum

et quanto hoc sublimius attingit tanto sub
limius iocundatur et delectatur. hoc autem sic
fit quoniam cum intellectus adipiscitur integre
suum intelligibile quod integre transsumptum
est ipsum intelligibile fit per resolutionem or
dinans intellectum ad se ipsum et fit
intelligibile intellectus suum actum intelli
gentis. Dico autem suum transsumptum integre
integre sicut superius dictum est de intellectu
adepto quod intelligibile in loco speciei
transsumptae resolutum in speciem intelligibi
lem est in ipso intellectu. sicut enim sic
colores in potentia transsumpti et in speci
e coloris resoluti fiunt lux et colores
idem actu, ita intelligibilia resoluta
in speciem intelligibilem fiunt idem actu cum
intellectu et ordinat intellectum et tunc
fit intellectus et intelligibile sicut suscep
tibile cum intellectu et sibi ...
est lumen ... specie intelligibilium.
Dico autem sibi illius separabile
intellectum quae est substantia intellectus licet aliqua
alia causa est quod intellectus separa
bilis est intellectum non quia est prima
substantia quae substantificat omne esse et substantia
est intellectus cuius lux est hypostasis
formarum specialium sicut lumen solis est
hypostasis colorum. Tunc intellectus huius
intelligibilia eo modo quo dictum
est statim agit actum connaturalem sibi
et delectatur. Et sic hoc est verum, quod multo
magis agit delectabiliter et sic fallacia
sic habere ut divinum intelligibile et optimum
et sic fit quod fit per resolutionem et transsumptionem
intelligibilium adeptus est separati
ita per transsumptionem et resolutionem simp
licis iam inventi per intelligibile ad simpli
cius et purum intellectum. Hoc enim est
in theoria delectabilissimum et desiderabilissimum
et quod omne quod intellectum habet naturaliter
sive suum actum et contemplari desiderat.
Ex omnibus autem his quae dicta
sunt palam est quod si deus est integre purus
purus sit sicut habet sentire nos bene
nobis aliquando quando intellectu attingimus eum
et intellectualis et immutabilis delecta
tionem plenus quod tunc sibi non deficit

Ipsum autem intelliget intellectus
per transsumptionem intelligibilis

Intelligibile non fit attingens et
intellectus quandoque intellectus
et intelligibile susceptum cum
intelligibilis et sibi actuatum
habens

Quando illud magis isto quod inde
intellectus divinus quod habere
et speculatio delectabilissimum
et optimum

Si igitur sit bene habet ut
nos quandoque deus semper mira
bile

Si aut magis adhuc mirabiliter

habet autem sic

Et vita utique existit

Et cum intellectus actus vita

hoc semp habet quod aliqn homines
qz homines habiliores et firmiores et pu
riores delectaciones Si aut sic ut nos
magis qz nos tunc nos mirabilior
sic mensura magis qz nos vel aliq
tali sunt et s considerato e melior
q e in tota ph qz pcto sic se habz
deus et homines dum efficiuntur qz sic
se hz. Ca xii qualis vita insit subs
tanciis separatis in celis et qualis et q
anime corum dicitur circa ad aliquas inferiores actiuum
Inquid aut theoria vita
e ipse lade et talis vita q est
esse dicimus esse viuentibus
est esse et q qz modo dicam vita 2o
de anima dum e ii ho ab q sic pe vita
e actus eius h aut actus actum a
gens e ho aut agens nō pt esse
nā q actus actus qz e plus potes
qz natura, et o e multiplex e in
alz modo nō se hz. Ad sic motum
pimum ante se sic agens et mouens
ut 2o d anima qz e qz anima e prim
in his q hz animam et vita e actus
eius cum eius et qz a et i corpore alig.
Ro actu viui idē et vita i e esse eius
et sic cum is eius nomine viui. si ē e
sic maior nō dr manens qz nō habz
actum manens vite et ille nō e actus
qui nō hz actum vite eius, et ergo
ho actu q vita viuentis est esse et dans
esse dicitur ipsis viuentibus et qz ipsis sic
speties anima e et pium vite ideo viuē
de semire et e ipsis esse et dans
esse et ro. Est aut dum ho potest
prim pcipium vite intellectus qz vi puri
intelectus secundum sine intellectu actus
qz anima que e endelechia cor
poris organici e pium et vi vite et
e in eo pncipio vite qz in pony
ipse ho qz apparet e corporis eius
tis actus vite anime nō e pura
vita in primus potencie et actum
qz inseparatis intelligibilis actus eius
e purus neqz praedictum in po
tencie et mixtis permixtus, et

i vita indeficiens est et perpetua hinc non
habet etiam licet quod dicitur dicitur ea
te in actu continuo sempiterno adhuc
aut quecumque talis esset simpliciter licet
actu ab numquam destituitur Secundo in-
quit dicit esse et longe numquam dicitur est hinc et sic
esset ei quod ipse est principium vite numquam de-
est unumquodque tamen vita sunt corpore in-
deficient Ex omnibus autem que ea in philo-
sophia constat quod primum principium est actus
purus et perfectus et existit quod est substantia
illa intellectus Ex hinc constat quod
est actus unus cum semper sit intellectualis
autem primum actus est vita sempiterna
et optima et vita est actus qui continue
influit motoribus celi et omnibus
Item in primo octavi physicorum ari-
stoteles dicit est quod motus hic motoris
est sicut vita quedam existentibus omnibus
quia quod est in motu est ex motore eius
ipse motus est actus non numquam ille motus
primum esset vite nisi ipse esset vita et
actualis et vita primi motoris eius
Ideo autem in aliis omnis dicitur etiam
de motoribus videns quod motor ipse unus
vita largitur per motum dicebat quamvis
licet virtutes intellectuales sunt in ali-
quibus materie oportet quod non operantur
nisi esse tamen in quibusdam autem numquam
conveniunt et in illis operantur esse vivere
et sentire Tamen separate sunt operantur
intelligere et vivere Ideo vita prima est in-
tellectus quo separata qualis est substantia prima
et intelligentie separate Item cum antiquos
philosophos dicimus deum esse animal sempiternum
nobilissimum et hec quidem dispositio data est
a propositione de primo quod movens et est corpori
sic dicimus in octavo physicorum quod operatio
sua est ex primo motore sempiterne et primo
corpore moto infinito et perpetuitate
et aeternitate tamen quia licet de hoc enim di-
cebant quod vita talis si est eterna
in deos et de hoc dicebant deum
esse Tamen dicit sic aliud in celo cele-
sti vivit non dicunt ei deus rationibus
esse animam tamen que est actum inferiorum

Illud autem ipse actus Actus
autem quid per se illius vita optima
et sempiterna

Dicimus autem deum esse animal sempi-
ternum optimum

quare vita et duratio continua
eterna existit deo hoc enim deus

Sz tn unde primi id dr̄ gnā ꝑe impro
de aīa nos dixisse membris a quo formaz
plures exeunt operationes diuersas separatas
ld est animas ꝙ eadē operant multa
ut aīa q̄ ꝑficit vite incorporalium
generatā et completā organorum operibz forma
que ē in semine ipse multa indigentiaz
corporis alium ē ipse saluti ipiendi in
superioribus aūt corpa remota sunt
a corpe et id ut vegetatione ut ꝑficiunt
digerunt et id hic omnia veg eius vege
tatis et sensibilis nō operantur et dico
ꝑfici quit prius alibi dixeram eē ꝑfo quz
dicebis superiores et quinq; elementis // nun
eis pertinet hz sensibile ut etiā hz ra
neqz id qd participat aqualit tamē qz
rō ē eiꝰ detecta inquisita p dimi col
lacois conū q ꝑ ꝑtē assibus accipit
participans qualitatem sicut insensibilis
et concupiscibilis q rōnis ꝑsuasionez
recipiunt dixiꝰ ēē sensū nō ꝑpetui
tatis ut sz potentiis ex principiis q̄ ubi
loquitur superiora nō hz ei intellēm et
intellectuale desiderium ut hz intellm
accipiente eē qdo et tempe sz huiꝰ
intellm ut sit intes ult actum q̄ e
forma eorum que sunt in mā et ꝑpes sic
intellectus artificis et forma et species
et omī eorum que sunt per artē et ē
forma que nō ē in semine ꝑ habet
ꝑpes videz / ita intellectꝰ ille formas
et species omnium et id ꝑle dixit hac speciem
eē vdales et tale quod ē anterē et pre
hz formaz et ex hoc pz q sicut manus est
instrumentum intellectus pratici mechani
calibus ita totius celesti circulus est
instrumentum huius intellectus ad totā maz
ut q̄ ambit // sz iō etiā aduerten
dum ē q huius intellectus nl accipit
a corpe qd mouit sz potius forme qs
hz ante se ꝑ mobili ala influit ime
et intelligentiis nullius petiit corporis
actus ita qd accipiat ꝑ corporis
id sic visus ꝑ oculum et auditus per
aures [illegible] et hō ē euidentia con
[illegible] ut ꝑrimi huiꝰ [illegible] organate ipt
[illegible] q̄ hec dicatur d aīa superiori

z infectum t similiter si superiora agunt
ea virtute alia ab alia ex dictis aliud et
non ab actu quidem que est vita talis
qualis dicta est antiqui dicebant ea alia
sicut loquitur apolegius dicens diffiniens quod
est anima motum et rome mundum quibus
secundum ypparcus aut confiteri fuit vel
penitus dicere quod celi rome probare non
poterat id quod primum motorem non esse pu
tabant et adhuc aut quod movens na
motor eorum que semper movens proportionatus
est
conatus t equalis est mobili id dicebat
primum motorem et proportionatus et equalis
esse primo mobili sicut ens esse unum per se
mobile t sic ho unum fit illius hoc postea est
intellectus verborum aristotelis t iuxta phi
t miracula t mundo t intellectus superiori physicorum
Cap. 3 et est de 8 qualiter intelligentia
separati dicuntur anima corporis

Est autem dubitatio apud non
nullos plurimum qualiter anima
est intelligentiis orbibus quorum
sunt motores t anime eorum t hac du
bitatione movetur etiam non nulli propter
ypparcum t propter difficultatem solutionis
aquitur dicunt in dogmata plures
ex quo enim intellectus vel agens est sepa
ratus t manet separatus t nullo modo
hic quod sic dicit anima ab hoc est
corpore vel penitus unum fiat t
in actu totius a corpore orbis p. b. a.
t sui sequaces ponunt con ipsos quod
dicunt enim ad ponendo quod est actus corporis
t unitus quoniam vel est quod primum mundi
physicorum quod inter motorem et mobile non est
medium 2m autem est quod motor qui est ...
t per consequens movetur mobile et tangunt
primum movens violenter 3m est quod primum
motus non potest esse violentus t que
fortior omnibus est quod quando motor est ex
trinsecus mobili tunc mobile quod non no
perfecte attingit sanctum motorem primum
motum per hoc quod si calor naturalis
non esset informatus intellecta forma
vite non ageret ad vitam et sic enim
t quoque sunt instrumenta manuum
non agunt ad formam vini si indu
cunt sed et alia deinde quedam t con
venit aliquos quod motor celi induat esse

et vita et sensu dixit quod motor ille
est anime intellectualis que iuncta est
corpori quod movetur. Si autem queritur qualiter
iuncta dicitur et separata sit, ad hoc dicitur quod
sibi sunt separate eo quod in opinione celi
sibi illos vivit corpore sicut in 2o de anima
tam philosophi sunt ordinum, sed iuncte sunt
quia ambiunt et [illegible] in movendo corpora
actu vite et motus. Ambiunt autem
amplitudine virtutis sicut lux solis ambi-
bit omnia quia in superficie corporis clari
[illegible] invenitur et superficie non clara
sed terrosa recipitur in colore propor-
tionaliter. Tangit autem et infundit in
superficie illam corporis efficitur calor
[illegible] cum superficie superficiei [illegible]
et sicut videmus quod omnia que sunt
in [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] sicut anima infundit [illegible]
corpori et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
accipit esse [illegible] sicut [illegible] in [illegible]
corporibus omnibus [illegible] autem [illegible]
[illegible] [illegible] sed ambit [illegible]
et lumine sine [illegible] [illegible] motus
[illegible] corpore quod movetur lumine [illegible] [illegible]
est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
celos [illegible] sicut manus artificis re-
cipit [illegible] artis et sicut manus movetur
performans artem ita motus celi per-
formans [illegible] sicut [illegible] [illegible] [illegible]
corpora celestia non indigent [illegible]
corporalibus quibus moveantur [illegible]
[illegible] [illegible] ab anima [illegible]
eo quod [illegible] illas [illegible] sua [illegible]
Illa autem corpora que [illegible] sunt
in motus [illegible] ea [illegible] motibus
anime illa indigent [illegible] [illegible]
anime et [illegible] anime [illegible] ad
motus et operationes [illegible] anima [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tales sunt [illegible]
[illegible] [illegible] corporis et [illegible]
est in corporibus [illegible] et [illegible]
[illegible] non est [illegible] corporalibus [illegible]
sed ambit ea sicut motor ambit mobile
quod movetur et sicut artifex ambit
manum et instrumenta cum quibus operatur

Cum quibus operatur et ex hoc patet quod a-
ctus vite ipsorum non est cum actu vel
eudelichia corporalem aquam sed est cum
vitae, intelligentiis separati de quibus dixi-
mus et tanto felicior est quanto magis noster in
theoria existens non facimus theorema-
ta sed potius theoremata faciunt nos cum
actu vite felices Cum illis autem se-
paratis similis ipse intellectus fundit
vita et facit formas et exigit causas per
motum et hoc est quod dixit dyonisius quod accepit
formas ad par et equum et ad scaturi-
unt quod simile sibi cognoscent Iste
ergo est modus vivendi intellectus et
separatis intelligibilibus cum corporibus secundum ari-
stotelem Capitulum X de exclusione erroris
pittagoricorum et Speusippi

Quamque non sufficient in philoso-
phicis vincimus facere facere
volentes ad similitudinem eorum
que in qualitatibus videntur se fecerunt
Pittagorici et ex philosophis nepos
platonis speusippus hii non dicunt se-
nos dicimus sed ponentes omnia que
inducta sunt negantes dicunt quod o-
ptimum et nobilissimum non est in principio
rerum primo et illius dei prima principiorum
addunt assumpta quadam quibus
quod et plantarum et animalium quod principia
principium et cause que sunt semina et prima-
ta in quibus non est nec bonum et perfe-
ctum in ipsis non sunt plante et alia ani-
malia post et sicut in nono philosophie
prime libro cum potentia non continuat
bonum et perfectum sed cum actu Bonum
bonum et perfectum potius est in plan-
tis et animalibus cum actu existentibus
et in principiatis quam in principiis
eorum Isti autem ut dicit aristoteles sicut dicentes
non recta hec estimacione sed enim de-
terminatum est in alibi quod potentiam
precedit actus Bonum primata sunt
et quibus actu que est ex principiatis sunt
approximatibus sicut desiderium est actus
et potentia et potentia movens et statua

inutiliter aut putant
ut Pittagorici et
Speusippus

optimum et nobilissimum non in principio
esse quia et plantarum et animalium
principia cause sunt Bonum
vero et perfectum in hiis que
ex hiis non recte existimat

Nam prima ex alterius est pri-
oribus perfectis

Et primum non est forma

sed possibile ut priorem hominem

dicat aliquis esse ex formate

non eadem qui esset fit. sed alium ex

quo forma

Et quod igitur est substantia aliqua

sempiterna et immobilis separata a

sensibilibus manifestum ex dictis

quod finis est filius producet manens que

sit a movendo non deducat ad finem

sibi. quem studio sua procedat et ei

quod motus sit primum non est forma sed

potius finalis formaliter completo fit

corpus. hoc enim primum movens est

sed sicut ab dicat hic forma formalis

et quod forma sic loquitur autem hominis

que est in particulare sicut ars, sed est

formalis quia sic. et forma distinguitur

ab homine et homine, sicut alii

ponunt hoc. [illegible] non possit

esse sine. sicut etiam sol generat hominem

informans forma que est in materia generationis

tamen formalis forma celestis. et celestis

corpora informans anima que est motoris

celi, que est separata et immobilis et hec

est prima sicut [illegible] et perfectissima

quia est delectabilis et [illegible]

illa forma prima. Nota cum mor

talium non explorat et in dilectatione di

vinitatis quia induit illa et [illegible]

[illegible] qui sicut [illegible] homo

quidem in vita divina in [illegible]

sicut causa actu perfectissimo est [illegible]

[illegible] pythagorici et speusippus

non [illegible] primam in prima

que sit in principio et decepti sunt

[illegible] sicut ego sicut [illegible]

quod dicta sicut quod est aliqua substantia separata

et immobilis a sensibilibus separata

Capitulum quod primum substantia non est corpus

nec virtus in corpore. Et est in eo

contra errorem Avicebron de

materialitate intellectus

Predictis autem Thomas etiam in suo

philosophorum [illegible] primam substantiam

non [illegible] infinitam

[illegible] per actus [illegible]

[illegible] quantitas [illegible]

[illegible] illa [illegible] esse [illegible]

corpore. [illegible] enim [illegible] est aut dei

potentia corporalis quem [illegible] substantia

[illegible] materie et [illegible]

[redacted]

Stensio e aut Et qz no stituit hec sbaz habe magnitu nulla vim sb pte et modi

plus e conuet n qz infinitas cps e no hz penitus infinitas finitas euidens ois

magnitudo finita est aut infinita finita qd per vnus ls no hz magnitu infinita no

vnu qz tot na est infinita magnitudo At vo et qz passibilis tollat deca n aly

motus pasces sut ad qua est cius lacio, si qd qo manifesta qz hic hut modum

[redacted]

no hz posita infinita qz iniugerat per

hic infinitu Conuensiaz eius di

uisionis sez vnus corporis qz eius

vnu est omnis diuisio corporis aut

sit finita aut infinita oz virtutem

corporis a finita a infinita ees Conuso

e aut qz sba separata no e finita

tu sit atomus infinite qz at no e

infinita sez vnus corporis euidentu

hic qz nu penitus corpus est

diuisionis infinite. oz qo quilla

sba no sit vnus corporis si sit

separata e no n passibilis receptoni

esset infinite vn ...

actu sez huius corporis colo

res impressiuo mixto sez

sepe ... no pt

intelligi in tu na qz forma

aduenientis no tollat ab ea

modu receptibilitatis hz in

recipiendo formas et si tollat

ab ea quada forma receptionis

que forte opposita uel disparata

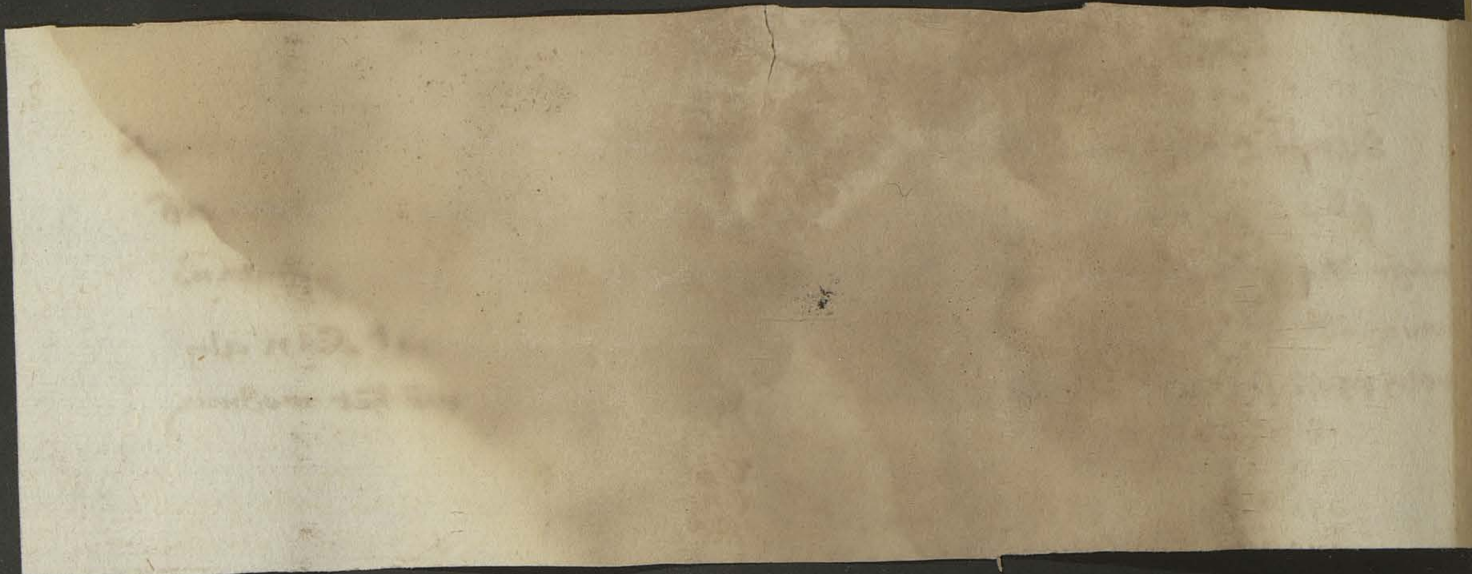
est forma colorib si eni ponas

recipit hanc forma ...

vn tollit ... recepto forte

opposita uel desperata ...

q̄z sunt c silis pro·uec mone aue·

nō angit hꝑ̄ inspirans
ꝑꝑ uel per amis ꝑꝑ cu
hꝫ mensurac q̄ntitas ꝑ aut
hꝫ illā mēsurā q̄ dr̄ eē uns ɔ
corpe / hꝫ cū du c aut dci
stitua corpalis quem ꝑꝑ sibi
ꝯsuis maui c iacit c luor

et minor in boni sit quantitas et leni-
tas; autem non quidem est corporalis sed est vir-
tus in corpore et ita quidem non est maior
in acri et minor in boni sed tamen est armonia
quedam sicut sensus et ideo exigit sen-
sibile quandam armoniam esse quod si non
sit in sensibili sed sit plus vel minus
non movebit ipsum / est enim proportio inter
movens et mobile et si non sit debita proportio
non movebitur a motore et sic corporis
est proportionatum motori ita virtus mo-
toris proportionata est [illegible] / et quia
non corrumpatur armonia corporis
/ tamen si magis sit aut minus non move-
bitur a motore proportionato tamen mobili
et non minori et si mobile sit mobile
tempore finito ut videtur debet ad
movendum ipsum per tempus infini-
tum quia aliter non est proportio inter motorem
et mobile et tertio arguit quod motor separa-
tus ut est corpus nec virtus corporalis
nec virtus in corpore / quia licet substantia se-
parata non contingit habere mensuram
quantitatis in se / tamen non sit corpus
neque per accidens tamen non sit virtus
corporalis nec virtus in corpore sicut dom-
Sed hec substantia superior est et non in acri
maior nec in boni minor / et est mobilis
tamen non sit virtus armonica ut dictum
[illegible] tunc quoniam est quod movet per in-
finitum corpus quod est de se finitum
est enim per infinitum tempus sine fine
movere / et ita ostendendum est physice quod
id quod est finitum sicut virtus corporis
non habet potentiam infinitam quod moveat per
tempus infinitum. Consequentiam enim di-
visionis sicut virtus corporis quod ipso
vel cum omnis divisio corporis aut
sit finita aut infinita oportet virtutem
corporis aut finitam aut infinitam esse / consequens
est autem quod substantia separata non est finita
tamen sit aliquis infinite quod at non est
infinita sicut virtus corporis [illegible]
[illegible] quod nullum sensibile corpus est
divisionis infinite / oportet ergo quod illa
substantia non sit virtus corporis sed sit
separata et non in passibilis receptioni

forme agentis nec alterabilis et
receptione contrariorum / et oportet quod
habet magnitudinem per se vel partes
cum aliis motoribus qui sunt
ad formam potentie sunt eorum
est [illegible] et huiusmodi modum habet
substantia immobilis corporis / Et ergo
manifesta est natura huius substantie eo
quod habet habet motum quod diximus
Sed autem in hoc error liber Avicebron [illegible] Avicebron
qui ponit anime id quod forma
recipit materiam a potentia reci-
piente formam materiam at esse ma-
teriam [illegible] parte per formam
receptionem et tamen recipit formam quod
est intellectualitas non esse tamen ani-
me receptionis sicut primus
intelligentia dicit esse [illegible] tot
et [illegible] formarum receptionem
sicut materia / hec [illegible] intelligentiarum
materia sicut [illegible] sensu agens substantiam
[illegible] vel [illegible] formam intelle-
ctualem dicit [illegible] materiam primam
et hic est error [illegible] per hanc
ignorantiam veniens / quia si intel-
ligentia [illegible] materiam tunc non potest
probari quod anima substantia [illegible] esse
sit anima separata // Adhuc
autem intellectus ut intelligentie
non est recipere aliquas formas
sicut materia recipit sed intellectus
separate que vere est agens est
faciens formas et intellectus possibi-
lis est recipere formas sicut lumen
recipit species intellectus formas
et species intellectus tamen quibus est [illegible]
actu sicut lumen recipit colo-
res [illegible] illuminato sicut
supra [illegible] non potest
intelligi in eo natura quod forma
advenientis [illegible] tollat ab ea
modum receptibilitatis quod habet in
recipiendo formas et si tollat
ab ea quandam formam receptionis
que forte opposita vel disparata
tamen forma [illegible] si enim ponatur
recipit hanc formam [illegible]
[illegible] tollit [illegible] receptio formarum
oppositarum vel disparatarum [illegible]

que sit lignum lapis tamen non
tollit a deo motum ex parte materie
quia omnem formam quam recepit
respicit eam esse. Si ergo intellectus
est forma recepta in materia ex quibus
forma postquam recepta advenit eam
esse sit in intellectu et distingueret
intellectum et dividat ad speciem diversas
quod est absurdum et ideo error iste
fugiendus est ab omni homine
quia liber est fore in omnibus in
venturus erraverunt. Est tamen
dubium propter statum quod supra diximus
quod id quod anima format motum vel
imaginem vel que ab distinguitur
vero est unitas et virtus est non
est forma prima substantia secundum quod substantie
separate ideo sunt inducibiles et
imperceptibiles per motum et deinde
tunc sunt agentes magnitudinem
penitus. Capitulum 10m. Et est
digressio declarans solutionem obiectionum
Iohannis gramatici

Difficultatem tamen affert
hic subtilis obiectio Io-
hannis contra motum dicit enim
quod omne corpus virtute
habet corpoream et ideo omne corpus
sit finitum unde est illa virtute
finita esse. Celum autem est corpus
finitum ergo habet virtute corporis
finita. Omne autem quod finitum
est finite est motus et actionis
quod virtus tamen non movebit tempore
infinito ut celum et motum infinitum
ut vult. Si enim dicatur propter hoc
celum esse corruptibile non habere
dicitur hoc quod celum sit instrumentum
motoris ubi causa nam tota
salvat et continet. Si enim
ponatur celum movens secundum quod non sal-
vat nec quod id quod est finitum
non est in infinitum et sic celum est
corruptibile. Hic tamen est solucio
quam dicit quidam quod continet celum habere
virtute finita secundum hanc vocem
dicit vel proportionali ad motum
locum et ideo ad formam et ideo
non corruptio sit motoris ad formam
non sequitur ut dicit quod celum sit cor-
ruptibile secundum tamen inevitabiliter eam in
primis inductione motus. Sunt autem quidam
qui hanc obiectionem excludere et solvere
volunt concedentes quod celum habet virtutem
finitam ad motum secundum quod hec virtus non
est movens celum quia in virtus est sicut
virtus instrumenti mobilis. Virtus autem se-
parate substantie est que movet et et virtus se-
parata nec finita est vel infinita et habet
actionem infinitam ideo celum movet tempore in-
finito. Contra 3, dicit et isti concedunt quod
tempus stabit tempore durato continue est de
virtute quieta sibi et quod habet primum
stadium in se ipso secundum quod non distabit
hoc est de virtute actionum separatarum. Sicut enim
hoc est verum quod dicit tamen in primo celi
virtus non sit proportionata virtute se-
parate substantie ad movendum secundum quod continue non
est proportio inter motorem et mobile sol-
utionis quod vel quod celum motus solum
eam nam et unusquisque ad dicit philosophus
et quidam qui inveniuntur dicit et divisisse
quod solutione eam de voluntate sic philosophus
et theologi quidam secundum unusquisque ad dicit
quod excludunt esse eam nam. Addendum
similiter quod celum non habet virtute corporis
ad motum quod est apertum et
instrumentum et hac virtute vel concludit
obiectionem solutio contra quod tamen propter quod virtus
finita corporis non movet motum
infinitum et non agit actionem infinitam quia
non habet de potentia virtute actione et
non potest virtus autem instrumenti ad
movendum est virtus obediendi et patiendi
et tamen ponitur ipsa substantia prima instrumentum
nulla recipit alterationem. Propterea ponatur
secundum eandem quam habet secundum quod instrumentum
est enim eadem aptitudo ad motum
et tamen motoris sit [illegible] et act-
iva, sed quod semper movebit et
tamen durabit. Unusquisque enim nam
prior motus quod sit movens et
id quod movetur. Nec est hec maior in omni

corpe pretio qd etia' in corpe celeste
sit cet si semp manet celestitas
// Et ideo dictu' e in lio de anima q si
senior accipiat oclm iuvenis in-
deret utiqz Et ho dictu' e de motore
qui e ut in corpe sicte actus multo
magis e hoc verum de virtute celi
q e virtus obediencie ad motorem
separatu' qui licet e virtus finita vel
infinita sz indivisibilis et simplex
sic ia au dixim' sit qd verum
dicta de prima substa sufficiant /
tertu' eni' videtur ad consideratio-
ne prius de motoribus celorum inferio-
rum describere finita e hic 2m

Ca 4 qua arte invenienda est
pluralitas motorum separatorum

De hijs quo inquirere incipi-
entes gratia veri pote-
st q sola substa separata
sit multi dixerunt tantu' vsqz hunc
aut si plures subste separate / et plures
sit oz qe qt sit unus et qualit
sic lz diximus / In quo' e oz q
non gelimus tantu' sz diligent' veri-
tam coru' q alij negotiati sunt
de ista / tunc eni' videmus q multa
inquisitio e valde utilis et apparebit
q ali' de pluralitate talium substantiarum vel
certu' tradiderunt ad tn planum
sit valde etiam difficile invenire
modum pluralitatis earu' planum est
eni' ex sepunt de unitatibus q oe
qd unus ipse lz motore gnerum
sibi / Est aut certu' p an dicta
q primu' principium sempiternum hre motum
primu' et ipse movere / Cu' igitur sola
sit in celestibus permota sit
ipse mota movent alia ... /
conditio nullus ex motores q
cu' quidam plures dixit substantias se-
paratas esse ut ad movendum corpora
celestias omne dictu' e pt sed phie
ex ho nulla rone potest probari

...trum autem vna po-
nendum est talem sub-
stanciam aut plures et quot

Opportet non latere sed rememi-
sci aliorum negotiationes

quia de pluralitate nil dixerunt
quod et planum dicere

Que n. eam ydeas existimans
nullam habet perscrutationem propter eam numeros
n. dicunt ydeas sed de numeris quorum quidam
sunt de infinitis dicunt
Utrumque aut ut usque ad decadem de-
terminatis

Propter quam causam tanta pluralitas
numerorum nil dicitur studio demo-
stratiuo

Nobis aut ex suppositis et deter-
minatis est dicendum

Principium quidem non et primum
elementum est immobile

Similiter est apud quosdam multi suspexerunt
etiam species ydeales nullam perscrutationem habent
propter physice perscrutationis dicit enim quod
ille sit unus proportionis quorundam
dicentes loquitur de numeris ut de principiis
primus enim apud locum de numeris
est infiniti et excessibilibus aliqui autem
locuti de eis aut sunt numeri priorum ar-
stant usque ad decadem dicitur eo quod dua-
lis surgit progressionis quia expositis
numeris principiis simplicibus composi-
tis cum binitas non est numerus ex duobus
simplicibus compositis propter quod etiam dua-
litas quidem pluralitatis non dicit
propter unde principium compositi denarius
autem et quia quater et alia simplici
compositis est ternarius autem principiis
superponi surgit principiis et progressione
qua surgit denarius et ipse principiis
est linees numeri propter quod principia quidem
enim usque ad eadem multiplicabat
et hec est etiam quod ex pittagoras in
vero predicamentatione ponere vero
et malorum dicitur principium posuit principia
in primo intellectualia hec dividentem
quod autem dispositus ... suum
principiis ... tradiderunt
hic ... dicit quod quia tanta sunt
pluralitas numerorum in studio demonstr-
atiuo propter ... quod in diuig
de principiis progressionis ... surgit
dicit denarius ... enim est primum
principium cum simplici primo et composita
principium et composito primo quod quidem
accidit esse ... tertio quod con-
surgit ... dicitur primum principium
... nobis
autem non est ...
... numeri subiacentium
separatarum ... que
... hec enim sunt
... corpora diuina ... celestia
... que omnia mouent ... ita
quod ... sunt ...
... est ... quod id quod est
primum et primum omni entium est immobile

et 2m se ꝛ 2m actus/ deinde est cum quod
hec est mouens motu istud qui
cum omnibus motibus est unus ꝛ simplex
et sempiternus ꝛ hic est motus qui vocatur
diurnus et non dicitur unus ꝛ simplex quia
non habet partes sed dicitur unus ꝛ simplex
quia uniformis est et equalis per totum
tempus dicitur primus quia causa est omnium aliorum
/ ꝛ similiter motor est prima causa uniuersi
entis 2m peripateticos / Cum dixim(us)
omne quod mouetur necesse est moueri ab
aliquo ꝛ ideo quod est mouens primum
motum necesse est esse immobile quia alias iretur
in infinitum in motibus ꝛ motoribus ꝛ
ulterius sicut diximus necesse est sempiternum
motum a sempiterno motore moueri
ꝛ unum motum simplicem necesse est ab
alio motore simplici moueri quod processimus
manifeste. Et forte aliquis dicat quod substantia
separata non relata ad motum et mobile
est aut substantia relata ad motum ꝛ mobile
ꝛ ideo prima causa dicitur potius non mouens
sed efficiens tamen secundum dictum philosophorum / ad-
huc quia prime substantie separate immediate
coniungitur intelligentie que est eciam substantia
incorporea quam celum quod est substantia cor-
porea. Et ideo a prima simpliciter non immediate
est motus ꝛ mobile sed substantia separata
ꝛ mobilis. Et forte adhuc addat
quod ab uno primo simplici non dicitur esse im-
mediate nisi unum simplex. Motor autem
ꝛ mobile 2m duo sunt ꝛ hec non im-
mediate dicuntur exire a prima substantia separata
/ ꝛ ideo congruencius est a prima substantia
esse substantiam intellectualem ꝛ per eam mediate
in alia causata. // Adhuc autem quia in
mediatus causatum prime cause est intel-
ligentia ꝛ celum immediate dicitur causari a
prima substantia. // Adhuc omnia ꝛ in-
finita talia que obici possunt et a
philosophis obiecta sunt vna est conclusio
per ypotheses quia ille conclusiones omnes theo-
logie sunt sed durate ꝛ vane in
prima philosophia ꝛ forte sophistice et
in errorem inducentes / quia ponere
primam substantiam non mouentem est contra positionem

2m se ꝛ 2m actum. mouens non
primum sempiternum ꝛ unum motum

Cum autem quod mouetur necesse est ab
aliquo moueri ꝛ primum mouens
immobile esse 2m se ꝛ sempiternum
motum a sempiterno moueri et
unum ab uno

Instancie quod
primum motum non
sit a prima causa

oracio sic dupliciter est super [illegible] in quo phylosophorum
et ponit eam oracionem exponit quod a[illegible]
m[otus] de ocio ad actum [illegible] dicit q[illegible]
[illegible] sic dominus [illegible] et operum
[illegible] est quod opus est in a[illegible] et in
[illegible] adhuc aut si dicitur quod
agit formas et [illegible] movet
aut ille forme que agunt contra [illegible]
actu [illegible] quod superius [illegible] est
[illegible] quod nil sit nisi compositum
[illegible] dicit quod agit [illegible] et
forma et [illegible] oportet dare quod [illegible] movea[t]
et si [illegible] quod ad movea[t] ea quod sit cor-
poris motum [illegible] motus corporis erit
[illegible] ad motum et [illegible]
quod ipsa prima [illegible] sicut ei quidam
dicit quod [illegible] angelos et [illegible] orbes p[illegible]
[illegible] non [illegible] et [illegible]
[illegible] phylosophorum et [illegible] distinguunt
[illegible] possimus [illegible] tales
[illegible] substancia separata
[illegible] relata [illegible] nulla
[illegible] phylosophum [illegible] motu
[illegible] est [illegible] motu [illegible]
[illegible] corpus motum [illegible] substancia
prima [illegible] et [illegible]
[illegible] est [illegible] magis simile [illegible]
substancie prime quod corpus [illegible]
[illegible] motum [illegible] excedit [illegible]
movens [illegible] quod [illegible]
est substancie prime movent [illegible] licet
prima [illegible] sit [illegible]
[illegible] quod abeo non est [illegible]
corpus [illegible] prima [illegible]
[illegible] distinccio [illegible] abeo.
[illegible] concedit [illegible] quod est [illegible]
[illegible] actum [illegible] et [illegible]
est corpus non [illegible] ubi [illegible]
[illegible] est substancia prima [illegible]
[illegible] dicimus [illegible] dicunt
[illegible] est [illegible]
[illegible] dicit [illegible] quod [illegible] est
[illegible] Illa aut substancia multas
[illegible] movet [illegible]
[illegible] movet [illegible]
[illegible] substancia [illegible]
[illegible] quod [illegible] motu

q e prius prius subie q e motus dicimus
velocem et primum omnibus mobilibus celorum
et cum in inferioribus sub istius declarabit
-ur cum ratio inquirimus vel an plures sunt
sic separate immobiles. Et quod plures
constat esse sed numerum earum quaerere
et quaerere possumus pervenire ad
numerum et ordinem earum.

Capitulum quod necesse est motores planetarum esse
a diversis motoribus quorum quilibet est sub-
stantia separata et immobilis motor eorum motuum

Videmus autem etiam oculis cor-
poralibus praeter illa sententiam
circulare quam dicimus motum
sub sententia universi quae est sum-
me et unisonus et dicimus ea moveri
a prima substantia immobili, alias multas
sententias sive motus circulares sempiter-
nos. Sicut sunt motus planetarum. Quod sunt
sempiterni corpus enim circuli celeste
sempiternum est et instabile quod nunquam
habent quietem et in regratione sunt
fiunt reflexiones motus est inter se
ostendimus in octavo Physicorum. Planetarum
motus et circuli dicti
sunt quia ad visum quod videmus quoniam
prout in octavo convenit sufficere esse mota
quorum primum est tardius alio. Et eo
quod sunt in alio Physicorum probatione tar-
dius dicitur magnus. Motus autem pla-
netarum sunt in tardiore motu
dicti. Dicta autem huius tarditatis
sunt hoc. Sit ratio quod motor velocior
nobilior sit quam tardior. Et cum ita sit
quod tardior est maioris circuli
quam velocior non tamen quod magis
...tamen sed solum hoc quod inferiores vi-
demus velociores superioribus et in
in orbe primo respectu omnes planetas
quod respiciunt uniformem autem est quod harum
sententiarum sit conversionum unum
aliquam substantiam quae sit immobilis per se et
sit sempiterna. Et habet quidem veritas
ea est ratio est quod per astrorum ipsorum
natura sempiterna quaedam natura est eorum quod
et moventes ea sunt sempiterni causa
sempiterne ut sempiternus est motus

idemus aut ptor vniu
si simplicem lationem
quam movere dicimus primam existentem
substantiam et immobilem alias la-
tiones planetarum sempiternas
sempiternum enim et instabile circulare
corpus ostensum est autem in physicis
de his

Necesse et harum lationum
unamquamque ab immobili moveri
per se et sempiterna substantia. Astrorum
enim natura sempiterna substantia quaedam
ens et movens sempiternum

et primus eo quod movetur

et quia plures substantias substantiam esse manifestum est

palam itaque quia tot substantias et naturas esse necesse sempiternas et immobiles secundum se et sine magnitudine propter dictam causam

Quot quidem igitur sunt substantie et hec quidem prima et secunda secundum eundem ordinem lationibus astrorum palam

aut oportet ponere quod esset otiosa, ex quo sola est ad motum et salus eius est in motore secundum intentionem aristotelis etc. hoc autem naturaliter movent primus est motor secundum omnino movens primus est quia id quod movet non per quendam temporis secundum prius est secundum eam potestatem et tanto quia motor est ea mobilis et mobiles quod movetur continue durationis temporis infiniti secundum se ipse hec autem infinitis unde etc. eadem autem unde primus motor ille quidem est potest eo quod movet secundum id quod movet est [illegible] et ipse non est substantia quia [illegible] tantum nisi a substantia movetur secundum [illegible] primum substantia secundum ergo substantia est prius accidentibus ut supra manifestum est probatum ergo per hoc sit manifestum secundum necesse est est palam est quod tot necesse est esse substantias moventes et immobiles sempiternas et simplices et in actu esse secundum se et quod sunt sine dimensione eo quod non sunt corpora nec virtutes in corpore quod sunt potentia motarum corpora superius ergo dictam reducitur etc. hec enim demonstrato sunt absque principio et causa et indivisibiles palam ergo est quia hec dicta sunt quia sunt in numero substantie separate perpetue et quod harum quidem est prima et quedam sunt secunde et quedam tertie et sunt in diversis ordinibus secundum ordinationem superiorum corporum que moventur in dispositione.

Capitulum et quod dicit de qualitate sit natura substantiarum separatarum inferiorum que sunt post primam substantiam.

Hoc quoque secundum est restat considerare quales autem naturas secundum illas esse et qualiter se habeant ad primam substantiam et ad inferiores quantitates autem quales sunt utrum materiam an sint simplices an composite et an sint mobiles secundum immobiles secundum primam substantiam et an sint simplices per aliquem motum et cum secundum unitatem quidem sit integre simile propter quod priorum moveantur in motu id quo ipse moventur ea que movent et id quod movetur.

rone boni simplicis est intellectus se
in anima et omnium. Constat autem
omnes spheras a se moveri et motum gratia
boni quod simpliciter est bonum quod
movetur causa sit intellectus. Quod
autem omnis intellectus sit actus et
species et species vel moveat
sed istos intellectus activos esse eo
quidem est verum. Adhuc at
cum omnis intellectus activus totum id
moveat quod ambit instrumentum
motus eius, sed quod quilibet illorum
intellectuum totum id moveat quod con
tinet sphera eius, omnis autem sphera
sive sit superior sive inferior continet
totam materiam activorum et passivorum
quod quilibet illorum intellectuum mo
vebit et aget vel in hoc natura
generabilium et corruptibilium et pro
cto est verum et nocivum. Adhuc
autem intellectus agens eius quod agit
perficeat forma, et aliter aget cau
tus attingens [illegible] sed quod quilibet
illorum intellectuum plenus sit formis
rerum quas agit et hoc est quod dicitur quod
intelligentia est plena formis. Videtur
autem ex hiis forte omnium intelligentias
comparatas esse secundum formas non inferunt
actum non sit comparativus. Adhuc autem
quod dicit quod ex intelligentiis quedam sunt
que habent formas [illegible] et quedam
sunt que habent formas [illegible]
partes et talia formarum [illegible]
[illegible] esse posse in comparatione
Sed ad hec et similia bene
est solutio secundum supradicta omnia bene
si [illegible] dicatur. Dicimus
enim quod [illegible] que est causa rerum per formas
rerum non [illegible] se distinctas
sed prout perficeat eas [illegible]
quanto [illegible] simplicius et [illegible] et
tanto [illegible] ambit [illegible]
[illegible] solis et [illegible]
[illegible] est instrumentalis [illegible]
et [illegible] forma [illegible]
[illegible] causa eius est forma
[illegible] et [illegible] procedunt ab

ab ipsa in corpus motum sit
motum [illegible] in corpore et
[illegible] incipit [illegible]
eius. Sicut [illegible] solis
[illegible] in hiis [illegible]
dit et licet ipsum lumen
in sole unum sit et [illegible]
in quolibet puncto solis, tamen
quod magis distat a corpore
[illegible] plus et plus [illegible]
incidit unum quod illuminat
non est idem cum eo [illegible]
dit, alii quod illuminatur
et est [illegible] et lumen illorum
intellectuum [illegible]
cum sint indivisibiles in [illegible]
[illegible] indivisibilibus [illegible]
[illegible] in corpus mobilium
[illegible] est [illegible] et ma
gis [illegible] per motum
incidit [illegible]
sit in [illegible] quod id quod
recipit unum non est id quod
recipit reliquum [illegible]
[illegible] formis non indi
[illegible] in motoribus
separatis et [illegible] una
est [illegible] et alia [illegible]
[illegible] plures et [illegible]
sit [illegible] intellectus ista [illegible]
[illegible] sicut [illegible]
plus ambiens sit est [illegible]
[illegible] superior ad inferiorem
[illegible] sicut [illegible]
[illegible] ad [illegible]
talibus enim [illegible]
[illegible] adiuvit se [illegible]
[illegible] Sicut enim videmus
formam generis non coarta
tam ut [illegible] simplic
[illegible] dicimus esse [illegible]
[illegible] quod est [illegible]
et sub ipsam [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] et est magis coartata
et [illegible] non [illegible]
sunt [illegible] [illegible]

et ita accipiunt usque ad ultimam
que non potest plus coartari
ita est de formis motorum et mo
tuum omnibus eorum motorum ad esse
sic ordinantur ad esse intransitive
a ter. et intellectuale mortale
ita ordinantur forme ille iam
quibus est simplex quod emanat
ex prima et ex emanat
ex prima et et dicuntur
de descendendo et quod sit inferius
motoris lune et forme de
terminantur de hic ponitur maiores
fortes quam superioribus est. Et ex
hiis omnibus ... non inducunt
eo opposito sicut in formis
nt dicit est. Et contra quidem
dam rationes multi videntur
esse opposite dicit eum quod omne
quod est est prima substantia et re
cipiens a substantia prima recipi
ens aut in corporeum dicit
quidam opinionem. Et ad hoc
obiecerunt pittagorici di
centes quod prima monadem et
dyas admittentes monadem
per substantiam que non est ... et quod
est unum dyadem ...
et deinceps substantie et ut
omnis substantia esse corporea
Et quod maxime multos
et magnos ad hoc induxit
est hoc quod omnis substantia re
flectitur sicut quod dicitur.
Et est opposita intelligentia
ut ... hoc concedunt multi
sed hoc solum quod non dicunt
intelligentias esse duas naturas
sed unam duplicem ...
... quod ... est enim intelligentia
sicut dicitur est ambiens et mo
vens corpus quod est ... in
celi ... quod est intelligentia
reflectitur super seipsam ... quod
quod monet sicut dicto quod ars

... quod ars est reflectitur super ... quod ma
net instrumento ... artifex
ad instrumentum et ... quod monet sic
producitur in materiam et quoddam tactu me
thaphorico tangit eam et ideo ibi ...
... male quod ipsa
et est similis de lune quod est una quedam
... in se et ... quod tangit superficie
colorati et tamen ... esse et formale
... superiniale ...
et ideo obiecto non probat ... duplici
esse constare intelligentiam ... hec
... in esse una ... digressio

Ca[pitulum] 20 et est de exitum intelligent
messe a prima causa et exitum celorum
messe ab intelligentia a causa prima

Hec autem intelligentia ... et deinceps
... ad causam primam
sic ... licet eius
... efficientis non sit ... educere
forma de materia ...
... ... sicut ...
... causa prime est ... et
... quod tamen intelligentia sicut dicunt
... sit forma ... et motor
non educatur de ipsa ut dicitur ... quod
non est ... celum et ... non
ponitur esse ... non ... corpore
... vel educere quod non est in
... forma et substantia que sit in materia
... corporis non aptatur
ei ut sit instrumentum motus
et non aptatur ei ... ad esse
... substantie quod intelligentia ad esse sui
corporis non indiget. Est ergo intel
ligentia id quod in esse fundatur a luce
prime cause sicut lumen stellarum
... a lumine solis. Hec autem lux
prime cause aptat sibi celum in
... quod est irradiatio forme eius
... et ipse irradiat super
... id quod continet celum eius
et lux prime ... super stellam
et illuminato illa fundit eam in esse

cum sit actus causati et omnis intellectus
ubi est causa esse et id quod agit semper esse
est tamen primum / quod autem fluit a causa
prima, tum quod est movens et forma
actiua, causa incipit moveri sicut quod mo-
ab ipsa est celum tum quia movens integra-
tur in omnibus cum hiis attendendum
est quod omnes proprietates in hoc conveniunt cum
[illegible] tercie conclusionis cum plenius ex-
planata prima ipsa exhibet in esse [illegible]
tamen [illegible] sed quod sit pre-
cisa // proprietates autem diversitates conclusio-
nes primum dicitur considerare in se [illegible]
et est lux et intellectus actiuus vel
[illegible] lux intellectus [illegible] // considerat
tercia ut causis et ex parte in [illegible]
tangit materiam / et [illegible] non incorpo-
re intellectus artificis in se lux
est et ex parte quod movens [illegible]
[illegible] et lux aut corporis [illegible]
[illegible] / quod [illegible] est causa prima [illegible]
ipsa est lux [illegible]
lucis [illegible] est integritatem
ordinis per eam / quod autem sit ab
ipsa tum quod est tangens materiam ce-
lum primum quod ipsa [illegible] formam
[illegible] agat // primo cum consi-
derata est ipsa actiua et [illegible] considerata
est ipsa [illegible] actiua [illegible] / et
similiter integritatem [illegible] ordinis
causa prima habeat hanc duplicem
consideracionem et [illegible]
tamen causa prima irradiant ab ea
[illegible] intelligentie [illegible] irradia-
tur prime et [illegible] duplici irra-
diacione magis est [illegible] et con-
tinet quod id quod sit ab ea [illegible]
simplici / [illegible] sit ad [illegible]
[illegible] est in [illegible] ordinis / quod
et est substancia / et [illegible] ex parte qua
tangit materiam iterum perdit sim-
plicitatem [illegible] ex parte [illegible]
dictum est / et causat [illegible] integritas
et omnis ordinis sunt [illegible]
[illegible] proprietates [illegible] accipit
quod [illegible] in [illegible] philosophorum [illegible]

que per se movent id quod sit in
mundo maiori similiter [illegible]
sit in minori mundo hic [illegible] in
alia parte quod movet per se motu
locali [illegible] alia autem [illegible]
[illegible] quod virtus formativa
que est in semine est similiter
intelligentiis alia ingenita
et ab anima patris / et est
similiter [illegible] mixta ingenita
est [illegible] / et ex parte qua est in-
genita est lux et similiter
anime patris [illegible] omnes vires
anime patris perdit [illegible]
[illegible] que est lux cor-
poris ingenita autem [illegible]
quod sit ab ipsa est corpus tum
de sit organorum / et si
quando obviat quod [illegible] non
prodit [illegible] ad actum eo
quod celum est inequale / dicit
proprietas quod non obstat hoc
quod [illegible] sit ordo causandi
[illegible] cum dicimus quod sol semper
stetit et stabit in [illegible]
[illegible] non tollitur [illegible]
sit [illegible] dici et [illegible] ve-
stigium pedis in pulvere
semper [illegible] a pede [illegible]
[illegible] pedis in pulvere perdit
vestigium et est in multis
[illegible] status [illegible] mundi
in [illegible] corporibus cum
[illegible] temporis sunt post
[illegible] / sed philosophus [illegible]
[illegible]
[illegible] ab alio [illegible]
[illegible] superiori [illegible]
[illegible] obviat [illegible] prima
causa [illegible]
[illegible] sicut dictum
[illegible] tota [illegible]
[illegible] attingit materiam
[illegible] attingit [illegible]
[illegible]
[illegible] negatiue
[illegible] est verum tum

plures et etiam [illegible] q[uod]
participant intelligentias alias
esse subiectas quam animas celorum
[illegible] quidem uero esse
[illegible] subiectas et animas celorum
intelligentias non est ita quia
[illegible] sunt ente simplex
est et prima / et hoc non attin-
git [illegible] et non recipit ob
[illegible] si unitur ea [illegible]
[illegible] [illegible] ad ex-
[illegible] sui quod est celum primum
[illegible] aut [illegible] ad con-
stitutionem intelligentie primi or-
dinis [illegible] sit [illegible] com-
posita et est prime cause in or-
dine [illegible] et non sit quod quod
sit per [illegible] [illegible]
est ordinis inferioris [illegible]
sit [illegible] [illegible]
[illegible] et actus [illegible]
et [illegible] quod [illegible]
[illegible] anime [illegible]
in esse anime et [illegible]
est [illegible] cum [illegible]
[illegible] quod facit esse [illegible]
[illegible] / et non sit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
esse corporis / et quod est [illegible]
[illegible] ad intelligentiam et orbem
[illegible] a causa prima et tertio
ordine patet qualiter causa
prima [illegible] super animam
[illegible] est [illegible]
[illegible] sicut orbis et [illegible]
[illegible] est id cum [illegible]
intelligentie in orbis et [illegible]
inferior sit [illegible] et
duplicatur [illegible] dupli-
catus [illegible] [illegible]
inferiori [illegible] magis
[illegible] [illegible] processus
[illegible] usque ad ma-
[illegible] in qua per qualitates
[illegible] magis recipit
[illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] est [illegible] in esse

in esse intelligentiarum et orbium
et per hoc patet qualiter quelibet intelligen-
tia media per suum orbem [illegible]
dispositio.

21 et est d[ifferentia] [illegible] quomodo
una intelligentia est sub alia

In hoc autem ordine [illegible]
dum est quod semper superior in-
fluit inferiori et id quod
influit est suum lumen [illegible]
[illegible] [illegible] intelligentie inferioris
et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
et ipsa se [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] causa
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quod ipsa movet [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et primum
in omnibus elementis mobilibus [illegible]
[illegible] influit [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
est [illegible] non sit [illegible] ipsa sola [illegible]
simplicia [illegible] in hoc ordine [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] primi
[illegible] de hoc autem [illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible] ab alia [illegible]
[illegible] ordine ita quod inferior ab omnibus
superioribus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ea
est [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
forma [illegible] fluit [illegible]
una vel pluribus / et [illegible]
non sit [illegible] [illegible] unitur
[illegible] [illegible] [illegible] simpli-
citer esse est in vita et [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible]
quod erat [illegible] et [illegible]
[illegible] sit [illegible] maior et [illegible]
[illegible] [illegible] temporis [illegible]
[illegible] [illegible] / ad hunc autem
[illegible] sic accipit inferior ~~[illegible]~~
superior [illegible] et lumine / [illegible]
[illegible] ad conformitatem superioris

et quanto plus conformatur superiori
tanto fit magis simile et magis
vnum indivisibile et ideo omnis intelligen
dum est hec substantia que ideo dicitur chaodi[?]
aut aliquis actu perfecte quasi sit
accipit ab alio et omnes accipiunt a
prima per duo simile satis pulchre
ab his qui processerunt nos plures
conspicit / Et unum quidem exemplum
est in libro sic est scrinifactiva et
gladiatoria et similia et consti
tuendi suo militari que utique
omnibus hiis omnibus cum sit infor
mis quas induunt in materia re
spiciunt ad militare et una re
spicit ad aliam sicut scrinifactiva ad
equestrem et sic hic integre mo
uentes et orbes admirantes / Ad
aut simile est in regimine civitatis
in quo omnes qui in aristocratia
et qui in magnificentia respiciunt
ad regem sicut facit et facunt et consistit
in officiis et artium civitatorum
et respiciunt ad se una ad aliam
sicut officiorum civitatis ad timo
cratia et timocratia ad aristocratia
et aristocratia ad regem sicut ad
regem ita ita quod semper superior
influit inferiorem et ideo sicut in
tali ordine ita quod sublimissime
sit et alia hominis actu suo non
habeant determinatum in materia aliqua
sed est ubi com influentia cum
primum solicitatis actu sicut milita
tare scilicet ad inferiores ad equestrem
scilicet ad aliam potestates / Si
cut alie potestates dicitur sicut in
quadam sollicitudinis parte sed
non determinantur scrinifactiva
et gladiatoria regem consistit in
continue tantum sicut militaris
omnibus totius et ideo hic determinatam
materiam aliquam / Hoc autem ideo non
est dictum quod aliqua sit superioris
super inferiorem nisi per motum
corporis animati cum per ipsa[?]

scientia in animatum sumunt in
determinatas et universalitas
influunt et exequuntur formas
et ille determinantur ad materiam
plus et plus cum quod
magis et magis descen
dunt ad materiam hanc et
illam / Si autem est aliqua
anima irradiata superiora ad
inferiora sicut dixit plato
et sicut dicunt theologi
in proposito investigari non po
test quod ad illam investi
gandam ponatur aliam pun
gelationis[?] spiritus et
fide religionis et de hoc non
est loquendum in physica per rationem
quod causa eius in scientia non continetur
in principiis / Communis autem
talis irradiatio fiat per
actum quendam tamen quod actus
ille est integre et primi motoris
et mouentis sicut sepe dixi
quintum possibile est recipe formam
mouentis illi quod mouetur
Ex hiis autem patet quod id quod
est indivisibile et simplex in causa
prima et integrum presumit
et concessum sit in quantitate orbis
qui est instrumentum motus in
partes extendentes et descen
dentes in motum et ideo dividitur
scinditur vel inferiora et id quod
de ipso accipiat accipit
unum non est id quod de ipso
accipiat aliud et hec est na
tura quod optime perduci orbes
qui crescunt instrumenta mo
tum superiorem et ut undique
materiam singularum respiciunt
operantur specialiter / Ex hiis
etiam soluitur causa dicti platonis
quod deus deorum dixit su
perioribus celestibus sicut dictis
quod ipse esset quasi seculi quasi
fuerit corporibus tradet semper

illud adeo ad exequendum. Ex
hiis iterum patet quod sicut mathematice
[illegible] et simplices sic se habent ad
[illegible] et adinvicem sic se habent
in sapientia ad actus [illegible]
[illegible] ad ipam [illegible] ipa
[illegible] est determinatas quo
ad sensum de quo est quod non est
de ente [illegible] [illegible]
magis liber et magis [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible]
ad ipam [illegible] in primo [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible]
negocia magis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] nobilior at et
[illegible] nulla [illegible] sed
[illegible] diuinis motorum et or-
bium temporis [illegible]

Ca. 22. qualiter ex motoribus sparium colligit numerum motorum [illegible]

Numerum aut et pluralitatem
[illegible] sine [illegible]
ex quibus cognoscere
nunc motores ex cognoscere
ex illa [illegible] de uno mathe-
matice. [illegible] maxime est [illegible]
[illegible] talium motuum inve-
stigatum. hec aut est astro-
logia. quod tales motus ex qui-
bus investigat ex visu
viz et racione et instrumento.
Ad visum aut deprehenditur
motus diurnus. quod stelle
ab oriente emergentes [illegible]
ascendere videntur ad medium
celi. et deinde paulatim de-
scendentes videntur donec
occidunt in occidente.
Racione aut deprehendi-
mus [illegible] motus. [illegible]
[illegible] non sufficit vita
[illegible] [illegible] motus [illegible]
[illegible] [illegible] stellarum que
dicuntur fixe. Motus enim [illegible]
est motus [illegible] [illegible]

sex milibus annis. et nos [illegible]
per racionem. quod si augis et ymago stellarum
mouentur [illegible] annis gradum [illegible]
[illegible] unum annum. [illegible] ad minus unius
minuto. et possumus [illegible] [illegible]
et quia [illegible] [illegible] [illegible]
quod in pluribus temporibus [illegible] [illegible]
efficiet [illegible] et sic inveniemus
quod in [illegible] annis efficiet gradum et quod
sit [illegible] [illegible] [illegible] et se-
xagita [illegible] [illegible] [illegible]
tas [illegible] milibus annis perficiet com-
pletum. Instrumenta aut com-
multas [illegible] astronomie est
instrumenta [illegible] de quibus hic agen-
dum est [illegible] ut est armilla [illegible]
[illegible] [illegible] et instrumentum
latitudinis stellarum et astrola-
bium [illegible] [illegible] aut hiis
[illegible] astrologia in magno de
[illegible] [illegible] [illegible] et de
celo et motibus [illegible] [illegible]
[illegible] theorica [illegible] [illegible]
mathe [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod astrologia sola
considerat motus orbium celestium
[illegible] in [illegible] [illegible]
dicta [illegible] [illegible] quod aut [illegible]
[illegible] motuum [illegible] [illegible]
[illegible] aut [illegible] [illegible]
di motores [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] investigare [illegible] possumus
Quod aut [illegible] sit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] manifestum est [illegible]
considerantibus in astris quod [illegible]
[illegible] etiam visu deprehenditur
motus astrorum et [illegible] ordinem
sequuntur. et [illegible] ordinem [illegible]
[illegible] Nam [illegible] [illegible] astrorum
[illegible] [illegible] [illegible] videmus
pluries [illegible] [illegible]

bide² ꝛ ɜm ordinez ſignorū et ɜ̃ɜ
ordinez ſignorū inqui ꝗꝛ qt ūno
ſit hec ſentē ſr̃ cmlacoīeſ noſ
diuinꝗ h̃ gr̃a ħō inveſtigātes inter
de hijs ꝛm ītam ſnam ꝑ ꝛcātan
do ea ꝗ quida dut ꝑbiliores mathe
diuinꝗ aut ħō io ut ꝑlitas aḡ
motuū et orbiū celeſtiū ſuſtipua²
mete et ꝗꝗꝛ ſuſtipitur tu illa

Sed quot ſut hee ut quidꝫ ꝛ noſ
que dicut mathētoꝝ quidā atte
tiomb̄ gr̃a diuinꝗ
ut mente aliqua pluralitas
determinata ſuſtipiatur

luralitatem uero iam lariorum ꝗo maxime ꝑrima ꝑhiā mathet
ſtientiarum mīā ex ꝗo aſtrologia hec n̄ ē ſuba ſenſibili quidꝫ
Sempiterna ~~ſe~~ facit theoriam Alie uō ē nulla ſubſtantia 164a
ꝑuta que ēca nūos ꝛ geometria Qꝛ quidꝫ igit² plureſ ſint coꝝ
que feruntur lationes manifeſtum eſt ꝗꝛ parū attingentibus
pluribus eīm quā vna aſtrorum erantium vtiqꝫ fertur

illud adeo ad exequendum. Ex
hijs iterum patet quod sic motores
coporti et simplices sicut ad
[illegible] et [illegible]

sex mobilibus aiunt. Et non constituere
per racionem. quod si angelus et ydeo stellis
mouentur [illegible] aiunt gradibus [illegible]
infra unum annum. [illegible]

[illegible]
sicut quam stellarum que
[illegible] sex. Non cum [illegible]
e mobilibus [illegible]

sequendo [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] fecerit et [illegible]
[illegible] [illegible] gradibus

vide^t z cum ordinez signorum et contra
ordinez signorum inquantum. Sed quot numero
sint hee sententie sine cavillaciones nos
dicimus hic gra non investigantes inter
de hiis cum ratione sufficienti sed recitan
do ea que quidam dicunt philosophi mathe
=dicimus aut hoc id ut pluralitas aliquorum
motuum et orbium celestium suscipiatur
mente et quorum suscipitur etiam illa
et communiter subiecto moveantur separata
et quod aut de hiis reliquum sit ex quo relin
quatur illis qui querunt motus et orbes
istos cum sufficientia sive facultate persuaa-
t ex quo ab inquirentibus et proinde
quo nos ista hic quarimus relinquantur
illa persuasis in eis. sed quod videntur
aliorum motuum esse inspicioribus
preter eos quos modo diximus aliquibus et doce
sunt ab auctoribus astrologie etiam
qui tractant talia. et ex nos amare
utrosque et illos quidem qui fundamenta
sua prima posuerunt et eos qui ad
diderunt sed ex nos persuaderi a certioribus
Nos enim cum quesivimus illius sapien
non possimus tamen desiderare ut veniente
parte compertimus. sed hoc quod persua-
sum est ibi accipimus. et ex eo syllo
gizamus id quod intendimus de numero
motorum. Probabiliorem autem unus et
vel qui fundamenta dedit in astro-
logia apud antiquos galdeos
eudoxas constituit. Et ex quadam numero
motuum in astrorum speris dividit
sicut sunt se et omnes astronomi
solem et lunam que sunt manifestiora
luminaria in per observationes
instrumentorum. et utriusque sententiam
sine cavillacione posuit esse in tribus
speris. eo quod ipse supposuit astrum
ipso in proprio motu ferri. sed motu
tamen sive orbis alicuius. Primo vi
dit autem solem et lunam ferri
ab oriente in occidentem. Et ideo dixit
eis speram hoc est ea que sunt etc. ro
est que fert solem et lunam ab oriente
te in occidentem motu diurno

Sed quot sint hee neque quidem nos
que dicunt mathematicorum quidam atte
cionis gratia dicimus

ut mente aliqua pluralitas
existimata suscipiatur

Reliquum vero hoc quidem querentes ipsos
oportet illa vero persuasos a querentibus

si quid videatur preter nunc predicta
ab ea tractantibus

amare quidem utrosque persuaderi
autem certioribus

Eudoxus quidem igitur
solem et lunam utriusque la-
tionem in tribus posuit esse
speris. quarum primam appla
norum astrorum esse

Secunda autem zm cu qui zodia
ci per medium

Tertia aut zm obliquatu in
latitudine animalium

In maiori aut latitudine
obliquat zm que luna fertur
z zm que sol

Erratum no astrorum in quatuor
cinquat speciebus · quart dicis primam
z zam illius causa esse

Erum ea que sunt applanet que
omnibus sunt scribit z tam que sunt ea
sunt ordinata · z zm cu qui per
medium zodiaci latio
camunez aim

Tertie uo . . .

Reddit etiam q mouetur luminaria hodi
zm ordinem signorum et in zodiaco
ab occidente in orientem per medium
latitudinis zodiaci · z id dicit eius orbe
alium differente ea in motu ad Reddit
etiam iterum i eius motu latitudinis z
in luna quidem vidit motum latitudinis
no tum spectum equinoctialis sed et
spectum zodiaci · z probat sic q in
sole est utique latitudo q declinat ad
meridiem z ad aquilonem et ad istum
motum dedit eius duas speras speras
deferentes / Operante speram aut
deferentem dico · q s[illegible] per motum sunt
continuum · Reuolues aut speras vero
que reuoluunt astra retrosum ad
vertendum ad locum zodiaci unde mo
bile est prius · Orbe aut illum reuol
uente posuit ille sol · z hunc eo
q consueuit tum antiquis q reuolu
no fieret orbe reuoluente sine equa
litate sed raptu superioris orbis qui
rectificat sicut dicunt aliqui planetas
retrorsum ad locum unde est motus fuit.
Dicebat tamen ille q orbis latitudinis
zm q luna fertur maior latus incli
natur ad meridiem z ad aquilo
nem · q zm eudoxum sex speras dedit
zm q fertur sol sic q colligitur zm eu
doxum sex speras dedit soli z lune
deferentes. Cum horum aut erraticum
astrorum motum posuit sic q unaque
motus erant in eorum speciebus · z plura
dat z zam q dicitur per motus duos
sunt aplanes z planetis dedit eadem
sic scilicet sole z soli z lune sed dicit
eum q spera · q est aplanorum motu
tu diuersus fert duas speras z omnes
stellas · z sic dicit q illa q est or
dinata sibi spera q est planetis z
zm naturalem motum zodiaci zm ordinem
signorum dicit · z omnis autem q omnes
planetas videt ab occidente in
oriente naturaliter z speram intra in mouim
Ho no sperae q reuoluunt i latitudinem

respectu equinoctialis et zodiaci accepte
dicit similiter polos esse in medio zodiorum
zodiaci eo quod in uno sitem illa ma-
iore circulum probat esse zodiacum
et probat quod tum declinatum a zodiaco
versus aquilonem. quanta declinatus
est versus austrum. et ideo zodiacum maior
circulus est quod abscidit motus latitu-
planetarum. et ideo iste est quod polorum
eius sunt poli zodiaci et hoc est polos
in medio zodiorum. Secundo autem Secunde
sunt circulorum posuit orbe circula-
torum ad medium sicut hoc est zodiaci
quod nullo alio lucet in zodiaco
nulla habentes latitudinem ab ipso
et monet sub prohibitione ita quod eclipsat
solem et eclipsantur ab ipso necesse fuit
quod ponit orbem ibi se deferentem. Dedu-
cit id est quod zodiacus motus sunt in omnibus
planetis sicut eosdem polos ponitur
in vene. Circulo Cirallicum
sunt latitudinis aliorum deferentes et for-
te ideo dixit hoc quod videt quod ipsi diu
aliis habere latitudinem quod alij planete.
Cum quidem in austro aliquando autem
in meridie. Item autem et obseruando
quod solum latitudinem posuit duplicem
latitudinem una quidem respectu equinoctia-
lis et considerant omnes astronomi.
Alteram autem respectu zodiaci et habent
latitudinem non vocit Ptholomeus et
quod autem est cumque hoc tum uracum
eo semper intentione quod accipit est
quod spera posuit viginti sex
soli quatuor et lune sex. Reliqui-
quarto autem aliis planetis. Hoc autem
est quod dicit erit unus separatarum
sphaerarum viginti sex

Capitulum 23. De numero sperarum
secundum Calippum

Calippus autem in positione
sperarum quantum ad ordinem
sperarum eundem posuit-
cum Eudoxo. sicut in uno distabat
ordine cum abscindentium et angu

in eo qui per medium animi

Quarto autem latitudinem et obli-
quatam ad medium hinc esse

Tertio non semper polos aliorum
quidem speres vocabis non et inventi
cosph

Calippus autem posui-
one quidem sperarum
eandem posuit cum Eudoxo

hoc est distanciarum eadmem

Pluralitate vero ei quidem que iovis et ei que saturni cardi cum illo dedit

Soli vero et lune duas existimabat adhuc apponendas per has apparentiam si est reddens causas

eundem posuit cum eudoxo et diu-
augens secundum elevationes et ab-
sidens secundum depressiones unicuique
planete et hoc vult quod convenientes
posuit deferentes circulos iste calippus
quod quarti circuli non solum augens et ab-
sidens secundum utrumque e megali elevatione
et depressione astrorum astra ipsa movet
pluralitate vero iovis et saturni et
aliorum cum planetarum preter lu-
minaria dividit eadem cum eudoxo
ita quod dixit quod multos habent cir-
culos deferentes et gressit quod aliud
quam quo deferentes posuit dixit eu-
doxus secundum tamen non scribit non nega-
sunt existentia in hoc secundum cum dicit quod
istis de causis quibus habet eorum de-
ferentes quas dixit eudoxus
addit autem unum deferentem pro-
prium motum eius astrologiarum
eudoxus non complevit et eundem
dixit cum eudoxo plurium deferen-
tium eorum secundum addidit autem unum et pro-
pter quod istum quintum addidit per elevationem
planete et depressionem quam non vidit
de qua eudoxus nihil dicebat
non tamen aut posuit ille speras
deferentes preter eudoxum secundum etiam
posuit revolventes et diu re-
volventes quia planeta revolvunt
retrorsum contra ordinem signorum ad
locum unde recessit per motum de-
ferentes aut quam planeta semper
tenent in uno loco signorum quod
in adiectum aut eudoxus tres
speras deferentes dedisset solis et
lune iste duas revolventes dixit
addendas huic et dixit esse necessarium
si ea apparentia que est in luminaribus de-
beat se reddere per eum imaginabatur
vidit enim solem spacias equales cum
signorum in equalibus partibus temporis et
iste in quadam parte moratur
diucius et in quadam brevius dedit

soli duos revolutiones que procedere faciunt
solem aliquando citius aliquando tardius et
nunc in descensu et in ascensu cum inae-
qualitate vel cum equalitate et non
semper maneat dixerat ille quod inequa-
litas motus non potest cadi nisi
cum motu composito de sphaeris pluribus
que proprie moveantur. Oporteat autem in
orbe moventes si sint super eosdem
polos distinguit seipsas et ideo non potuit
dicere quod sint deferentes in orbe quia
in quolibet tempore quas posuit eccentricos
oportet eas esse super eosdem polos pre-
cipue cum planeta maneat vel
retrocedens sub eisdem signis et
super eodem arcu videatur retrocedere sub
quibus signis et super quo arcu nisi
est procedere videtur. Quod quia non potuit
ille retrocessionis et retardationis
astrologia explere cum deferentibus ad-
didit soli duos revolventes unam per
quam faceret velocitatem et aliam per quam faceret tar-
ditatem in quadam parte alia videt
etiam quod luna diutius moratur in ma-
sione una et velocius pertransit ma-
sionem aliam et in quadam parte motu
lentiore et plus duarum distantium
lune etiam dedit duos revolven-
tes. Reliquis vero planetis a
luminaribus sicut addidit unam sphaeram
deferentem sicut dictum est propter depressionem
ad absidem et elevationem ad auge
ut dictum est. Sed dicebat iterum
calippus quod sicut composite sunt
spere revolventes unica quae apparet unum
motum et quod cuilibet quinque erraticorum
sidereum sicut aliae sperae dixerat quod sint
una unica per qualibet errantium ex
illas esse per quolibet et istas
speras dixit esse revolventes
eo quod sit eiusdem effectus et adiunxit
diversitates posuerunt vel ponunt
ad unum processit ad ordinem
astrorum vel signorum et primam
quandam harum sperarum esse in sinus
astri inclinati aut circuli obliquo

Reliquis vero planetis singulis
unam

Notandum autem si simul posite omnes
apparentia sint redditure erraticorum
errantium alias speras unam mi-
nores esse revolventes et adid
restituentes posteriorem primam
speram per inferius ordinati
astri

Sic n(on) solum contingit plane-
tarum lationem omnia sfere-
rum, per in quibus quelibet ipsa-
rum fertur speris hec quidem octo
hec autem quinque et viginti sunt

harum autem stellas non oportet
revolui in quibus in fine or-
dinatum fertur
Hic quidem revolvunt eas que su-
periorum duorum sperarum erant et que ad
eas que sunt post quatuor sedecim
Omnium itaque ferentium et revo-
luentium est quinquaginta quinque
Si autem lune et soli non addiderit quinque
quos diximus motus omnes erunt septem et
quadraginta pluralitas quidem sperarum tanta
sit ... et sensibilia et principia
immobilia et insensibilia ... rationabile
existimare

in quo inclinatur mouetur circulus e-
quinoctialis. Ille enim in quo secundum
latitudinem mouetur planeta dicitur incli-
natus eo quod inclinatur in austrum
et aquilonem a duobus circulis quibus
equaliter apparent planete quorum unus
equinoctialis et alter est zodiacus et
qui in quo mouetur in latitudine
...m circulus diuidit eam per medium sperarum
equaliter aliter autem ... dicit
per ea que apparent in eis quorum unus
est retrogradatio et statio et in
cursus directus. Sic erit totus
... contingit planetarum
... secundum ... omnia facere que
apparent in ipsis quod ergo ... dicta
... per quas ... ea astra ferun-
tur ... sunt ... per celi ... planetarum et ... stellarum fixarum
... omnia sunt ... deferentes ... aut deferunt ... planetas
... sunt viginti
... harum autem deferentium ... sunt deferentes stellas ...
... retrograde vel ... in ... ferentium in quibus ... deferentibus
verum astrum quod ordinatum est ... in fine ita quod ... astrorum ...
... in sua ... magnitudine
... astrorum erit ... videtur ...
... sunt Jupiter mars venus
et mercurius sunt ... revoluentes
... et in ... astrorum
sunt ... revolutiones ... et in summa
saturni sunt ... ita
... videatur sicut aliorum
... planetarum ... per omnes
planetas ... revol-
uentium et deferentium est quinqua-
ginta quinque ... planetarum sunt viginti ... deferentes
et viginti revolventes quibus
... lunam et solem
revolventes sunt ... Si autem quis

abstulerit ab hoc uno octo speras
que addunt celis eorum et dicunt
binaria simplices speras ibi
remanebunt spere quadraginta
et septem et ideo talis [illegible] tanta
sit pluralitas sperarum et id est
dictum racionabile quam etiam sufficiencia
quod prima movencia et stabe i mobi-
les que movent illas speras sit
etiam eiusdem [illegible] sicut spere ho
aut [illegible] non necessarium quia necessarium
non potest hic investigari sed oportet re-
linquitur illis qui fortiores sunt
in ista investigacione quia ipsa ali-
quid considerant quod non competit
isti competit isti [illegible]
digressio Capitulum 2 et est de
declaracione oppinionis moder-
norum de numero orbium
et motuum

Oppiniones autem modernorum
astrologorum diminutum
ab antiquis in uno antiqui
enim caldei qui fuerunt [illegible]
[illegible] erant tres dederunt
vias ad investigandum actum quod
apparent in motibus astrorum
et una quidem via [illegible]
fuit quod orbes non essent [illegible]
octavo et omnes haberent eundem
motum [illegible] in occidente
sed planete et stelle naturali
motu non motu orbis mo-
ventur ergo ab occidente in
oriente et dederunt exemplum ho
ste si nota [illegible] contra
motum rote volvatur et [illegible]
[illegible] formica in opposito
motus rote et id dicebant
hii qui planete moventur
in latitudine [illegible]
lorum declinacionem et quedam eorum
elongantur et [illegible] retro-
grada et dirigunt etiam [illegible]

sui circuli quia alii [illegible] eorum
ponunt esse [illegible]
dum planete dicunt esse [illegible]
tes et descendunt [illegible]
dicunt et in quod competit [illegible]
quam moveri et [illegible] oppinio a
modernis dimissa est [illegible]
oppinio est quam fere omnes [illegible]
modum qui autem ptholo-
mei et complentur [illegible]
stiones equacionum et quidam
addidit [illegible] parum
[illegible] additum non est [illegible]
bi octavi celi que dicitur esse stel-
larum fixarum et autem [illegible]
[illegible] et epiciclos et
centra [illegible] et in summa colli-
gitur in [illegible] motibus quorum
tres sunt octave spere [illegible]
quidem [illegible]
ymaginum et stellarum [illegible]
tus [illegible] in oriente in
centum annis gradum unum et
[illegible] invenit thebit qui
de motibus accessionis et
recessionis capitis arietis
et libre super diametrum
octave spere fere quidem
aquilone cum austro [illegible]
soli autem dant motus duos
et lune quinque [illegible] se-
ptem et tunc [illegible] planetarum
[illegible]
[illegible] motuum astrologia est
completa [illegible] autem oppinio est
ab antiquis [illegible]
per alpetragium quedam arabem
hyspanum racionata [illegible]
enim omnes speras [illegible]
ab oriente in occidente et quod
omnes [illegible]
[illegible] motum [illegible]
[illegible]

e in celo quinto secundum quam in
eo quod contingit vel preueniri
vel moram celi perficit in
primo celo in spacio 2 ho-
rarum. In celo autem 20
quod est saturni non perficit certa
similiter sed remanet aliquan-
tulum et ille remanencie co-
tidiane simul collecte
diminuunt vnam circularem
in spacio 20 annorum et io
vel saturni mouet celum fir-
mamenti 2m ordinem si-
gnorum et in 20 annis complete
similiter in celo at iouis
vel plus duplicatur virtus
motoris et io crescunt
more eius ad circularem in
12 annis et in celo mart-
vel minore existe virtute
motoris perficitur mora i cir-
culi in duobus annis et dicto
In sole autem perficitur in vno
anno et de aliis vsque ad ce-
lum lune quod est vltimum et in eum
perficit i io virtus quod tanto
spacio minimi quod in vno me-
se perficitur totaliter quod autem
planete videntur declinare
in latitudine duplex et exal-
tari et deprimi et stare et re-
trocedere et dirigi in cursu
et eclipsare se in vna hora
et in alia id dixit re omnia
hec accidere duplex parte
celorum horum orbium excen-
tricis polorum eorundem quos
est necesse extra polum mun-
di et descendere extra cum tho
ymaginacionis sed descripta
est secundum astrologia per obseruacionem
quantitatum motuum idem completa

Exemplum ad huius quamquam quod ce-
solum pertinet ad peruidendum quot sunt anti-
quos omnes motores orbium orbium
et quia stelle propter motum mouentur
ab alio oporteat tot quot motores stellarum
quot sunt stellarum et in hac opinione
consentire videtur ysaac et rabi moy-
ses egipcius et alii plures sed in
sunt contra ptholomei ubi ponitur
quod stella mouetur motu orbis sui et ideo
ponere quod motores sunt tot numero quot
motuum quod inueniuntur in celis speculaciones
firmaciones astrorum quas ponit
et infinita et idem de pluribus dicunt
sed nisi ad opinionem harum nouem sunt
celi quod nullum quod est simplicitate mo-
tus post esse primum et octaua spera
post esse in celum et hec quod
dicuntur quod ipse hii post suis et
ideo ponere nonem celos et tot
eorum motores primum plus et octo
sed vero quod poles indicat istorum
sparum Talis quod est tam et plus
substantias separatas et inmobilium. de separatis

Capitulum 24 et est de expressione de rebus nimium
motorum ex quibus sunt phisici prouidem

Ea autem quod magis certum sit
et ex quibus plures dicta
sit quorum videns aliquis in
fine et 70 li capitulo habemus scribamus
Dor cum dixit de substancie inueniri
est enim corporum quod simplicissimum
sit ordinatum in scripturis lo libri
hoc at est tria accipit dimitens
et vnde secunda est ex materia secunda
aut est per ydem sed hic aut
primarum quod celum agentium et pa-
cientium elementorum et complexione
dixit aut necesse est esse in tanta
et propter ne eundem idem secundum
quod primus motor sit eorum simplex
et instrumentis simul sit consimilis
et equalis ex necesse quod ipse ordinat
substancias et motum faciat et demum

esse in omnibus / et hic motus est applanes
et iste motus diurnus in occidens spericus
et sic ab uno simplici primo mobili est
motus 2us simplex / quia autem est in
2o mobili duo sunt motus et ideo firmamentum stel-
larum duos motus habet non potest sic albi
dixit / Similiter autem et oppositio esse
tum, nisi non sit in uno planetarum con-
ponentium moveatur ad alterum Ergo
primus motus que tale esse sit motus
ab oriente in occidente et huius motus
est ab occidente in oriente quam motum
primum quia ille motus est oppositus
primo et per hunc modum unum planetarum
componentem dominabit alteri et hic motus
est 2us mobilis et hic duo sunt celi et
culti quorum unum habet motum diurnum
propter esse alterum autem motum planetarum
oppositum tamen in omnibus / Consequitur
autem hoc eius quod est oppositum diurno
per possibile et secundum et hic effectus etiam
secundum omnes astronomos est celi stel-
lati propter quod est isti celo multe regiones
constellatam attribuimus et ideo est 2m celum
trius tres motus / sicut in alio probatur
determinatum est / et cumque motus
et mobilia sunt ordinata per unum modum
et mobilia sunt ordinata per unum modum
excrescentia secundum excessum a primo ce-
lo de alio quod est ordinatum in modo et
complexionum primarum qualitatum est
attributum / scilicet planetarum septem planetarum
et non adeo ordinate habundat in
motibus sicut mobilia superiora sed
potius et impositione et innominabiles
disponimus 2m quod mixtionem pos-
sibile sunt / In mixtione autem non
est frigidum cum sicco et frigidum
cum humido et calidum cum sicco et
calidum cum humido / est autem frigi-
dum cum sicco contrarium qualitati
est vite sed potius mortificata sed
tamen mixta operatur potentiam
bene tenendi sed male recipiendi im-
pedit mixtam optime operantem

per motum suum hic operatur
longissime a primi a loco in
proollis et tamen optime operatur
esse propter potentiam bene tene-
di / Et hoc habet proprie
spera saturni id elongata
est maxime a loco mixti
et frigiditas facta est et tar-
dissimi motus / quia habet
mixta omnis solventur
/ frigidum autem cum humido
est duplex / est enim humidum
simplex quod est elementale
et est humidum complexionale quod
est subiectum vite et id quidem
quod est simplex ex hoc forte
motus ut insensibilibus
mugatur / et ideo proprie id est
spera lune velocissima vicinissima
loco mixtionis ut fortius
moveat / propter quod est fluxus
et refluxus maris
secundum motum lune / humidum
autem complexionale habet minus
spera veneris et ideo sola quieta
est quia est data vite /
Calidum autem cum humido
est et calidum cum sicco / hu-
midum autem ad calidum esse
non potest nisi sit humidum
spirituale est hoc sunt spiritus
qui sunt vectores virtutum
vite et ideo non potest esse
celestis calidum quia hoc non
est nisi cum sicco / et ideo ca-
lidum cum humido est complexionale
calidum et spirituale humidum
et omnium spera iovis /
propter quod altius post saturnum
locata est propter separationem
sui non potest movere tamen
humoribus sed mote iam
et mixte se influere potest
/ Calidum autem cum sicco
duplex est quia enim est motivum
tenuis materie aut dige-
stivum et maturativum materie
iam mote / et id quod est

ferue[n]s & vince[n]s cale
di q[uia] mou[n]t sp[er]a martis
S[ed] q[uia] elo[n]gata e[st] modice
ut atti[n]ge[re] possit & iudi[n]
tendat & s[ecundu]m eum &c.
Su[n]t aut[em] cu[m] calido di
gestiuo & maturatiuo se[min]i
ui et [con]ceptiu[us] e[st] sp[er]a stel[l]is
mouens p[ro]pt[er] q[uo]d i[n] m[edi]o pla
netar[um] e[st] posita sic cor et
sibi attribui[tur] dare vita[m].
Lu[n]a at[que] isti sex planete
sic mouent h[abe]nt p[ro]p[ri]u[m]
mo[tum] vnus solis e[st] [con]tin
[u]ibile & applicabile
s[ecundu]m natu[ram] qu[i] e[st] mercur[ius]
et io s[ecundu]m motu[m] i[n]volutos
motus. Et pon[untur] inter
duos planetas q[ui] moue[n]t
s[ecundu]m frigidu[m] & hu[m]idu[m]
q[uo]d maxime e[st] [con]gr[u]e[n]s[?] &
isti su[n]t luna & venus
& s[ecundu]m at illa ra[ti]o[n]e[m] dece[n]
tu[r] o[mn]es stellar[um] moue[n]
tiu[m]. Est aut[em] atte[n]dendu[m]
q[uod] no[n] puto mag[is] fuisse
app[re]hensos ab aliq[u]o inter
talium duos motus celor[um]
& io e[ss]e de subiu[n]ctis i[m]mobilib[us]
& separ[at]e d[icitu]r ig[itu]r eor[um] inc[?]
e[st] s[ecundu]m id q[uo]d ra[tion]abil[ite]r dici
pote[st] ut vult a[u]c[tor] ia[m]
dixi[t] ex h[oc] certu[m] e[st] sp[er]as
ee [esse] caus[as] & viue & deas
sp[er]ar[um] caus[as] esse dicat[ur] q[uo]d e
si[n]t in ee [esse] et vita & in
h[oc] talis ee [esse] vniu[s] cor[um]
[con]sumere dominus &c.

Ca[pitulu]m 26[u]m et [est] dis[tincti]o de stellis
diuersis q[ue] ornant[ur] sp[er]a[m] firm[amen]ti[?]

Dicit at[que] h[ic] gra[ui]s
q[uo]d q[ui]a licet i[n] m[edi]o
celi et mu[n]di ten
q[ue] & s[ecundu]m h[oc] ex solu[m]
da[n]t ee [esse]. Est at h[oc]
q[uia] p[ri]m[u]s duo celor[um] nulla
stellar[um] h[abe]nt at s[ecundu]m intellig[?]

vald[e] et sp[er]a alii q[ui] libr[?] s[ecundu]m vnu[m] &c.
et ca[usa] [con]stringe[re] pluralitatis [con]p[ar]a
i[n] vniformitat[e] e[st] ca[usa] no[n] p[ot]e[st] e[ss]e di
ffor[m]is i[n] s[ecundu]m q[uo]d stellas h[abe]t stella
est aut[em] [con]tra i[n] se vniformi[ta]s q[uo]d e[st]
effectiu[us] p[ro]p[ri]e sp[er]e [con]tinuat[ur] at
q[ue] i[de]o & tu[n]c e[st] [con] principis sibi
illa s[ecundu]m difformitate[m] & io [con]t[ra]
ud s[ecundu]m stellam aqua[m] q[ui] [con]fige[re] p[ro]
p[ri]e & sp[er]e q[ui]b[us] disti[n]gu[un]t[ur]
tum q[uo]d la[?] sup[er]i[us] [con]stellata inter
stellis esset sp[er]a 3[?] p[ro]pt[er] q[uo]d a[l]ia[s]
astronomi ist[?] sp[er]e a[lt]e dicu[n]t moue[n]
te[m] q[ue] videt[ur] signis planetar[um]
erratiu[m] & ca[usa] alia sp[er]e in alie
sp[er]e no[n] moueant nisi p[ro]p[ri]u[m] sp[er]ar[um]
sic [con]firmatu[m] & ia sic singula
no[n] potuit q[ui]s aliar[um] p[er]solue[re]
n[on] stella vna p[ri]ma quar[um] & tali
ordine dep[os]itas ut d[i]c[tu]m e[st] sic
q[uo]d sol[us] ne[c] q[uo]d i[n] m[edi]o celo mu[n]do e[st]
tame[n] q[uod] s[ecundu]m motus gradatim [con]s[tan]t
[con]p[ar]a sub[?] usq[ue] ad ea[m] supra
lux [con]stant gradatim ag[?] usq[ue]
ad vltima q[ui] iste in obseruac[i]o[n]is
p[ro]babiliora n[on] s[ecundu]m nisi duplicem
motu[m] & s[ecundu]m [con]tinuu[m] s[ecundu]m p[ro]p[ri]u[m] & mart[?]
s[ecundu]m planetas h[ic] cu[m] [con]tingit q[ui] in
nitate planeta s[ecundu]m motus tot
q[uo]d p[ro]pt[er] p[ro]p[ri]e motu[m] ad q[ue] e[st] sp[er]ar[um]
in [con]sequentib[us] p[ri]m[us] motus e[ss]e p[ro]pt[er]
p[ro]pt[er] id q[uo]d m[od]o p[ri]n[cipium] & io q[ui]
th[?] quilib[et] planeta tot h[abe]t
motus q[ui] [con]tingu[n]t[ur] ad effectu[m]
eius p[er]mane[n]ter et in se subtili
tissima sit effectus q[ui] e[ss]e dat[ur]
vite et motus s[ecundu]m p[ar]ticulariu[m]
aliis planetis [con]tinue cu[m] dignit[ate]
s[ecundu]m vna et maxim[a] at h[oc] magis
p[re]sent magni corp[or]is sic [con]tinue
ita ne motus adiu[n]gi[tur] aut[em] o[mn]is
vite qualitas stellar[um] & planetar[um]
[con]tinu[e] ad vita[m] sp[e]ciat q[uo]d stelle
vnius illu[minat]u[r] a sole & s[ecundu]m lumi[nem]
su[um] in corporib[us] & fortificat[ur]
moueat mag[is] sic d[ict]u[m] e[st] & eo q[uo]d

q omnes a sole illuminentur probabilior
est opinio astrologorum Sed dubitabit fortasse
aliquis quod cum motor procedat spere et stel-
le sic instituto motus sui utrum
procedat stelle vel toti spere vel alicui
parti ipsius Et quod rationabilius dicendo di-
citur est quod in corporibus simplicibus quorum
est eiusdem radio simplex est quod visum
non speciale intelligentie moveret toti
spere predicte constellationis aut stella
magis ita tamen quod sic habet et mixt
sit in spera et stella licet maior
virtus eius sit in una parte quam in alia
constellatione cum parte sibe spissiorem
magis lumen talia est multi-
plicatur et tamen stella lunc faciat
quod fiat cum quod ipsa stella pulc
... institutum

quos induxerimus et non credit
sicut enim dixerunt multi quod astrologi
omnia fiuntur ergo ab oriente
in oriente et non est consolatio cum
hic que concedat quod motus primi
et dicat omnem materiam et
omnem substantiam que sensibilis est
sensibilis et simplicis et corpus
se non determinata primatia
sortiri ... quod melius est
et existimamus primam esse finem
et optimum tunc cum ulte-
ulterius considere quod unum erit divisa
nam separata que non move-
at aliquas stellas sed natura est
quod ille sit unius substantie quam amo-
rum inmovens que movent
...

1 aut nullam possibile est est rationem non ordinatam ad astra rationem
Amplius autem omnem naturam et omnem substantiam impassibilem et per se optimum sortita
esse finem oportet existimare nulla est preter has altera natura sed hunc substantiarum numerum esse necesse Si enim sint alie movent utique finis existentes lationibus Sed
alias quidem esse lationes impossibile est preter dictas hoc autem existimare ex
latis rationabile

169a

mouet terens materie
ferventis et vincens cale
dum quod mouet supra martis
propter quod elongata est modicum
ut attingere possit et videtur
tendat et secundum locum suum //
Similiter autem cum calido di
gestivo et maturativo semi
num et conceptum est super solis
mouens propter quod in medio pla
netarum est posita sicut cor et
sibi attribuitur dare vita //
Luna autem istis sic planete
sic mouere habet predomin
...ra super solis et conue
nibile et applicabilem
secundum naturam quod est in ...
et ideo secundum motum involutus

valde et sepius aliis quod libet secundum unum tamen
// et cum stringere pluviositas corrupta
quod uniformitas est tamen non potest esse di
fformis in luna stellas quod stella
est autem sed in se uniforme quod
effectus propter super simulata
... est ... principis sibe
... secundum differentiale et ideo
non secundum stellam aqua sed ... sunt
plurime et ... quibus distinguuntur
causa ... optime ... stellata ...
stellis esset supra ... propter quod ...
astronomus ... attonitus moue
... que ... figura plata
... aliis cum alie ... talie
... non moueant nisi ...
... ...onalem et ... singula
... ...

quod omnes a sole illuminentur probabilior
est opinio aristotelis. Sed dubitabit fortasse
aliquis quod cum motor perficiat spere et stelle
etiam sit instituto motus sui utrum
perficiat stelle vel toti spere vel alicui
parti ipsius. Et quod rationabilius dicendo di-
citur est quod in prius simpliciorem quia
est lumen adeo simplex est quod virtute
non [illegible] intelligentia movens toti
spere [illegible] constellationis aut stella
magis ita tamen quod sit hic et [illegible]
sit in spera et stella licet maior
virtus illius sit in hac parte quam in alia
constellatio cum sit sibi [illegible]
magis lumen talia et multi-
plicatur. Et tamen stella lune [illegible]
quod fiat [illegible] quod ipsa stella [illegible]
sit lumine integre institutum
[illegible] formas suas per stellas et
orbes. Sic enim intelligentia agens
que in nobis est invehit [illegible]
et instituitur forma quam inducere
[illegible] ita quod intelligentia agens
que movet orbem et stellam vel stellam
lunarem invehit formam et per lumen
lunare [illegible] eam in materiam
quam movet et hic sit tangens [illegible]
reducit eam de potentia ad actum et hoc
[illegible] est quod sapientes astronomi [illegible]
sic [illegible] stellarum [illegible]
de effectibus et [illegible] stellarum
[illegible] in inferioribus. // Hec ergo
que dubitari possunt circa predicta sic
declarata sunt. // Tamen [illegible] in quo
[illegible] quod nulla separata substantia non aliud
[illegible]

Respondamus autem nunc
ad [illegible] dicentes quod [illegible]
[illegible] dicat quod non est possibile
quod aliqua sit scientia sive [illegible] que
[illegible] per [illegible] ad scien-
tiam sive ad [illegible] aristotelis. Hoc
est quod dicat quod aristoteles [illegible] motibus

quos induxerunt et non [illegible]
sic enim dixerunt illi quod [illegible]
omnia fiunt ergo [illegible] ab oriente
in oriente. Et non est [illegible] cum
[illegible] que contendat quod motor primus
et dicat omnem materiam et
omnem substantiam que [illegible] est
[illegible] et [illegible] et [illegible]
se non [illegible] primatia
sortiri [illegible] quod [illegible]
et existimant [illegible] finem
et optimum [illegible]
illa [illegible] quod sit divina
non separata que non move-
at aliquas stellas [illegible] est
quod ille sit nunquam substantia [illegible]
[illegible] corpus que movetur
in celo [illegible] stelle [illegible]
orbes [illegible] sit aque [illegible]
[illegible] separate [illegible] eas que dicte
sunt ille movebunt [illegible]
[illegible] existimat fines et
optime et [illegible] que alii con-
[illegible] in [illegible] de
[illegible] est movebunt aut
eas que sunt stelle et or-
bes. Si ergo supponamus
quod [illegible] sit [illegible] scientias [illegible]
per ea que dicta sunt [illegible]
[illegible] et [illegible] ex dictis
opinionibus que [illegible] et [illegible]
sit [illegible] antiquiorum
et modernorum // [illegible] nunquam
quod nunquam harum substantiarum [illegible]
[illegible] earum que [illegible]
sic enim [illegible] et [illegible]
[illegible] quod [illegible] sicut
sine movens localiter [illegible]
[illegible] movens non potest [illegible]
[illegible] sic [illegible]
[illegible] et [illegible] que
[illegible] non posset [illegible]
[illegible] quod omnis [illegible]
sine [illegible] est [illegible]

Nam si omne semp̄ lumi gratia
natum est · ꝛ latio omnis lati
est alicuiq · nlla latio sin gra
erit Nec aliq lationis ꝑaſſet
gra Na sint latio latoe gra
ꝛ illaꝝ altius gra orbit ꝛ in
infinitum finis est ꝙ latoe
latorum aquid dimnoꝝ corpm
2m celum

quido credechit · etc ii dra et ita
sui ca qd monea ꝑse ipam sine mo
uete / Nec pt dici ꝙ sit aliq calicechi
blis id mouens le astꝝ uel orbium
celoꝝ hic concludi ꝙ nulq sub
similu ē qui dicit ē pd / Sicud dict
ais ꝙ unū corpꝫ le aſtri uel or
bis sit ca alterius circūscribilis ita
ꝙ unū corpus mouens illud ignit
corpe gra alicuius moueā / hic
oꝝ ꝙ ho inuisibile vadat · ꝙ omne
corpus mouet abad se mphisi
ē probatū ideo at uſt voluſtiue
l inuisibile oꝝ ꝙdeꝛ ꝙ ad aliq fine
stat omnes cedas corū ꝙ credechit
ꝛ sint corpa ꝛ sint in celo ꝙ quoniam
ꝙ ordo ꝙ in aliis corporibus / Sta
re aut no pt nisi ic si commo
ueat corpꝫ sic dixit aplicū oꝝ
go ꝙ stet sit ꝙ monea adimobili
pro separato ꝛ ꝙ ecoā videt ꝙ
nulq separatio stadu mouealiuꝫ
ē in his coꝝ ꝙ moue · a aido
Et si aliqui cent separate subeno
monete sic dixit ꝑſo ecnt oīg
se ꝙ tales sube no sunt nimis
ꝛ oldine tatoꝝ sed ponens in
ordine ꝛ uno taꝝ ꝛ tac no pnt
tali ce l inferioribus nisi primo
superioꝝ vn quoq dici de taus bel
bige no mouebunt ꝙ dicit ce
aliu primi motore ē error
dicebat enī qda sequetes soderuꝫ
vnū ce diu sublime ꝙ ē omnīꝝ
pr ꝛ c l inobili no monens sed
tamē alia ꝛ ꝙ primo cau ab
ipo sunt · 12 · dij l corpales ꝛ in
uoles ꝛ no mouetes ꝛ illi
sz separati celi obtinet ꝛ sub
sunt dij corpales qui moue
ꝛ sunt planete ꝛ stelle aliquē
Et sub istis sunt dij leui
sunt qui hz minima sua
sup ea que procedunt ex terra

Hic est antiquorum opinio et dicitur quod est dicta esse apud te. Nunc autem incipit hoc probari per rationem non est idem dicendum in physica nec phisice per diffinitiones et rationes ex motu quia in physicis sed hoc quod sequitur probationem physicam est quod unum quod movens non motum et a principio motus est apprehendere motorem hec non est corpus nec virtus in corpore et ideo est separatus et immobilis et indivisibilis nulla habens magnitudinem ... nec partes sed est simplex ut ... sensibus et ideo sequitur quod est unum ... motum est unum celum movens ... et quod omnes singuli motores sunt separate sicut ... et simpliciter ... aliorum que sunt in natura.

Capitulum 28 quod celum sit unum et multa et quod non sit mundus separatum

Quia non unum celum ... est manifestum ex hiis ... dicunt ... dare quod plures ... essent celi sicut homo est una quod multi ... plura ... ut quod una et pluribus celum esset tale ... et quod esse principium unum ... multa pariter vel actu ... sed quod principium sit solum celum quia ... sed separata ... que ... celi sunt ... multa ... unum ... multa ... forma sed per materiam solam ... unum ... in homines ... multa ... habent ... quod esse ... id est quod ... est separatum ... principium non habet materiam ... est endelechia sive actus purus ... simplex ... primum movens ... celum sit unum ... ideo unum

Quia non unum celum manifestum. Si enim plures sunt celi ut homines foret principium quod et unumquodque specie unum numero vero multa

Sed quecumque numero sunt multa materiam habent

Una enim ratio et eadem multarum ut hominis sortes non unus

Est autem quod quid erat esse non habet materiam primum endelechia enim

Unum igitur et ratione et numero primum movens immobile

eius

et motu quo semper et continue

unum solum

unum quo solum celum

q(uia) celu(m) unus e(st) i(n) quo n(on) invenit(ur)
duplicitas in movendo et id movens
e(st) eius i(n) mole et q(uia) sit motor est
unu(m) unus et spe(ra) et [illegible] et suo mo-
tor e(st) forma et actus eius q(uo)d
mot(or) / s(ed) enim q(uo)d id q(uo)d movet(ur)
motu continuo et uno in quo ceteri
[illegible] in una et eadem [illegible] in
[illegible] mota sit unu(m) solu(m)
spe(re) [illegible] quolibet celo q(uo)d
[illegible] e(st) unu(m) primum [illegible] et
[illegible] // Et hoc [illegible]
q(uod) omnes substantie separate dent(ur) [illegible]
[illegible] spe(re) [illegible] spe(re) dent(ur)
et celi et stelle moti [illegible] spe(re)
[illegible] alia e(st) una spe(ra) et eadem
// [illegible] [illegible] quotquot sint
nam [illegible] multiplicantur
p(er) materiam [illegible] actu unum [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] actus e(st) [illegible]
[illegible] multi-
plicativum unus [illegible] multitudo ma[illegible]
[illegible] esse unum q(uo)d non [illegible]
[illegible] solum [illegible]
[illegible] [illegible] actu [illegible]
[illegible] sit unum non multiplicabile p(er)
[illegible] celi quo et stelle [illegible] separa-
[illegible] non multiplicabiles p(er) materiam [illegible]
[illegible] q(uod) sit [illegible] una [illegible]
[illegible] [illegible] dignitate
[illegible] [illegible] abalia // [illegible]
[illegible] omnes sit intellectuales [illegible]
[illegible] [illegible] hoc q(uo)d superior
sit magis [illegible] q(uam) [illegible]
[illegible] [illegible] formas [illegible]
sit [illegible] et magis [illegible]-
[illegible] q(uam) inferiores [illegible]
[illegible] omnes [illegible] ad [illegible]
[illegible] in [illegible] ad
[illegible] / [illegible] omnes [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] uni-
tate [illegible] [illegible] celo
[illegible] unum [illegible] mo-
tor / [illegible] [illegible] [illegible]
omnes accipit motu(m) [illegible]

quas p motus suos dederunt
in mat[er]ia [illegible] et stelle in foretes sunt
sic umbra in toto q[uod] accipit et lar-
giunt[ur] et p[ri]mus motor e[st] sic sol q[uo]d
[illegible] [illegible] largit[ur] omnibus et
omnia q[ue] [illegible] e[st] [illegible] [illegible]
q[uo]d [illegible] largiat[ur] sic in [illegible] de
[illegible] e[st] [illegible] [illegible] hinc inter
superiores planete [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] superioribus formas
[illegible] [illegible] [illegible] maiores q[ui]
accidunt in mundo sic dicit [illegible]
[illegible] [illegible] q[uo]d motus celi
unum [illegible] multa [illegible] dubia [illegible]
[illegible] celi [illegible] unum [illegible] multa [illegible]
[illegible] omnia q[uod] [illegible] sic [illegible] ma[teri]am
unam et formas diversas [illegible]
dico aut[em] ma[teri]am [illegible] q[uod] [illegible]
[illegible] [illegible] sic ma[teri]am [illegible] una
[illegible] [illegible] corpa [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] que
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] unum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] unum [illegible]
vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] vegeta-
[illegible] [illegible] in umbra [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] umbra [illegible] [illegible]
intelligen[tia] [illegible] umbra [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dixerunt esse
in umbra [illegible] [illegible] ipsa
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] alibi [illegible] // [illegible]

Tradita sunt autem a
senioribus et antiquis
in fabule figura dimissa po-
sterioribus, quoniam dii sunt hii
et continet divinum naturam uni-
versam. Reliqua vero fabulose
iam adducta sunt ad persuasionem
multorum et ad opportunitatem
utilem et ad leges conferens.

Conformes enim hominibus hos
et aliorum animalium quibusdam
similes dicunt et his altera
consequentia et dictis similia. A
quibus si quis separans id accipi-
at solum quod primas deas existi-
maverunt primas substantias esse,
divine utique dictum esse putabit.
Et secundum verisimilitudinem et sepe in-
venta ad posse unaquaque et arte
et philosophia et iterum corruptis et has
opiniones illorum quasi reliquias
usque nunc salvatas esse.

Ca. 20. quod in eos qui fabulose lo-
cuntur de [illegible] de celestibus motibus mo-
torum accipi secundum naturam mobilium sit contra eos
qui locuntur de eis philosophice

Quod autem de celo et astris tradi-
tum est a senioribus et antiquis-
simis in fabule figura dimissum
est a posterioribus. Dicit autem homines sen-
tentia quod celestia corpora sunt dii et
quod hoc divinum continet universam naturam
et hec ea [illegible] [illegible] putaverunt
accidit. Et reliqua que de his dicta
sunt ab antiquis iam apposita sunt
adducta persuasione multorum
vulgarium et quia sunt ad leges
[illegible] ad religiones eorum et
ad conferens ad vitam hominum [illegible]
[illegible] ea supplicationibus et sa-
crificiis ut ad [illegible] et
placandos inducat. Dicunt enim aliquos
deos similes esse conformes hominibus
et ad similitudinem [illegible] eos [illegible]
aut multa [illegible] quia quadam [illegible]
que sunt [illegible] dicens si [illegible] se-
parans et distinguens dicta [illegible]
[illegible] solum accipiat [illegible] qui dicunt
deos [illegible] eos [illegible] accipiunt
existimaverunt substantias separatas esse quedam
divine substantie [illegible] putabit
[illegible] ad posse ea que sepe [illegible]
[illegible] inventa sunt. Et ma-
xime [illegible] sunt quod ille [illegible] con-
[illegible] et [illegible] sunt hi-
[illegible] que [illegible] hec nostra tempora
sunt philosophia et forte [illegible]
[illegible] et temporum [illegible]
[illegible] inventa. Fuerunt [illegible]
artes et [illegible] opiniones [illegible]
illis [illegible] videtur
usque nunc ad hec nostra tempora sal-
vari. [illegible] autem [illegible] [illegible] pre-
cedentes [illegible] posuit
ut [illegible] [illegible] separatas
et [illegible] [illegible] [illegible]
et in eos qui fabulose [illegible] [illegible]

am superius inductum motorum atque predg
e inde polorum et substantiarum immobilium
fabula enim ad physe a et exemis
de philosophiam inceptum est ginit
physam. Reliquum autem fabula ad
hominum et aliorum alium et tractat ce
lestia tamen homo non intenderent quod homines
ac alia secundum patrius existimaliter quibus
da vel quod posteres quasda dissiles
fant vulgaverit in notesce quod physi
sica ut iudicent dicere ut quod talia
corpa Unite eandem in inferioribus
tamen est sibe quod motum ea separate sunt
et immobiles et intellectuales et sufficientes
petita quod ut inferius ea est quam omnium
hoc in natura causa per quatum se
de in libro de natura et virtute deorum
Tullius enim sepe corrumpan speta
tiones per interpres que de mota pla
netarum accidunt et plaga que
non est spectabilis quia admiratione
et insignis successionibus distinent
tre et stelle et illa recedissent se
nos ordinis in hoc de natura loca et lo
tam tamen hoc per manifesto quod prehabs
apud omnes quod corpus quod movetur
perpetuo motu non habuit anima sed a
motore qui est anima et intellectualis
substantia separata quod principium est et cadens
et primo motum suum sequitur formas
quas licet in se ipsa unde quod prima
a primis progenitoribus est donata
non amplius manifesta sunt nobis de
primis substantiis quod non dari ex

Ca 3o de modo intellectus substantiarum
seperatarum

Ea autem que sunt circa me
dium huiusmodi substantiarum se
paratarum quasdam adhuc
habent difficultates quas oportet declarare
Prima autem istarum est que in esse
primo cum quod apparet omnibus
et quod quibus cunctis ab omnibus
supposita quod intellectus et intellectus
separatarum substantiarum sit quidam maxime

Prima quidem in optimo et que a
primis in tantum nobis manifesta
solum

Que autem circa intellectum
quasdam habent
dubitationes
Videtur autem quidem apparentium
divinissimum

Quod non sic habens talis erit
utique habet quasdam difficultates

Nam si non intelligit quid
utique erit insigne

Sed habet quemadmodum
ut si dormiens

Sive intelligat huius vero
aliud principale non enim est hoc
quod est sua intelligentia sed potentia

non utique erit optima substantia

per intelligere enim honorabile
ei inest

de intellectu agente

diuinum etiam intelligendi modum Circa
talis sit intellectus dicere subarguit maxima
difficultate sed quod intendo sic se
habens aut enim intelligit substantia separata
aut non intelligit et si intelligit aut
intelligit etiam actu aut etiam [illegible] Si intelligit
etiam actu quod sit intelligit quod intellectus
et intelligere et res intellecta idem sunt quod est
diversa Haec autem omnia sunt quae inquirenda
sunt et si quidem non intelligit tunc non est
substantia intellectualis et tunc quaeritur quod erit
etiam nam insigne substantia separata quod
constat nam non intellectuale nihil est
aliud nobile sive insigne Secundo ratio est
quod est intellectus sive una separata et sic intelligentia
tantum etiam actu sed intellectum habitu tunc
sed sic intendo sicut dormiens sed
quod dormiens ut frequenter sed intellectum
tantum vero ipso et ideo intelligendum est non est
quod sic erit dissimilis substantia separata
et otiosa et ideo non in antiquis improbatum
est Si autem dicatur quod huiusmodi
natura quae est separata intelligit quod
sed intendo non sed aliud primum procedat
ab hiis quae intellectui difficile haec apud
nos tunc sequitur quod intelligentia quae est actus
intellectus non sit idem etiam substantia
sed sicut intellectus est in potentia sicut
intellectus humanus et intelligibile exibit
in actum et intelligentia quae est
consideratio intellectus est diversa a substantia
ipsius intellectus per hoc dicit in homine
Separata ergo substantia non erit optima
et nobilissima sed est imperfecta et potentiae
admixta quod intelligere ei inest quod dicit
honorabile et educat ea de potentia
ad actum Nunc enim quod potentia
educat in actum honorabilius est id
quod agens honorabilius est patiente
sed etiam tunc quod id intelligere est in hunc
animus intellectus agentis per quem educit
intellectus in potentia de potentia
ad actum et est alter etiam agens intellectus
agentis quod est nobilior patiente

subē sepate Amplius si ponamus
q intellectus sit idem cū sua suba sed
no et si ponamus etiā q intelligentia
q ē considerāgd intelligit sit in suba
tn intellectus sed ne gramus de eo contingit
qsit id et quomodo se hz ad ipm aut
eni intelligit seipm tm et intelligēda
se intelligit alia a intelligit d ipso
a se Et o ē qre vtz sit intellecta
sit ist idem ipi suba an d ipsa
Et gramus itz si intelligit d ipso
d ipsa aut a se a intelligit id d ipso idad
ff y qo intelligit qsp intelligit Aut intelligit
aliud et aliud ff sic nos sic oia
ia opposita sit a psmo Si aut
intelligit ad d ipso a se ita q ps tetes
intta no sit idē ei tūc gramus
vtrū dit in aquo id bonū et nole
intelligē subarū sepatarū aut d in
tege ne aliud Et vult q in intello
dt quo ad hoc q sic nos p aliud
integimus aud ita sunt sube sepate
Et tūc gramus vtrū ctingentes sit
intelligē subas sepatas ctingentes con
tingentes gra a vult quid aliud
p qd intelligit sepata suba pt in
ce et tñ ince sic tñ nobis et o
deginēn Eda optimis et nobilissimis
~~meditari~~ absurdū ē Palā go ē
ex hijs q ho qd ē suba sepata est
intelligē q dd q ē maxime diuinū et
intelligit honorabilissimū et p honora
bilissimū intelle qd honorabilissi
mū intellectum hz cū semp i actu
et inobilez et no mutatur de intelletu
vno in ad vel d pon in agit Si
cū muātur cū intelletta ipm fierz in
digmus q aptet q esset z in actu
p intellecta aut eet in pon Amutacio
cit tlis ē quidā motus sicut
dcuatū ē in 20 d aia et in 10 de in
tellectu et intelligibili et ē motus iste
vereuts ad psectom Probatum ē
aut in aufflt q sube sepate
sit imobiles et p se et p acciñs sunt

Amplius autem sive intellectus sit sua suba sive intelligentia quid intelligit Aut n seipm aut alterum aliquid

Et si alterum aliquid aut idem semper aut aliud

Ergo utrum differt aliquid aut nil intelligere bonum aut contingens aut absurdum meditari de quibusdam

Palam ergo q divinissimum et honorabilissimum intelligit et non transmutatur

in indignius n transmutatio et motus quis iam tale

Primum quidem igitur si non est intelligentia sed potentia. Rationale est laboriosum esse ei continuationem intelligentie

Deinde palam quia aliud dignius erit dignius quam intellectus scilicet intellectum

Etenim intelligere et intelligentia inerit indignissimum intelligenti

Quare fugiendum hoc

Etenim non videre melius quedam quam videre non utique sit optimum intelligentia

Primum quidem ponit. Primo dat quod non est intelligens
potentia. Secundo dicit quod si quod est a se
esset in actu, rationale laboriosum sibi
accipiendo intelligentiam et intelligere [illegible]
quod intelligit per aliud a se per continuationem
[illegible] sic actus continuus [illegible]
cum quod intelligit per diversum a se [illegible]
et actus eius [illegible] est [illegible]
lassitudinem inducit in eo quod est substantia
intellectualis. [illegible]
Deinde palam. Dicit quod est [illegible]
erit ab ipso quod est dignissimum
eius intellectu [illegible]
[illegible] esse [illegible] diversum a se
intelligit [illegible] et intelligit
intellectus [illegible] quod sit intelligit
dignius est [illegible]
[illegible] intelligit
[illegible] ab ipso [illegible] et dignius
ab ipso intelligente [illegible] intelligit
[illegible] sit substantia separata intelligit per
diversum a se [illegible] intelligit per aliud quod
sibi est indignum [illegible] sit nobilis
sima omnium substantiarum. Et omnis in
telligentia [illegible] utilitatis [illegible]
[illegible] quod [illegible] valorisse
[illegible] dissimilitudinem substantie separate
ab omni intellectu [illegible] intelligit
in actu. [illegible] nobis [illegible]
non videre quedam in quibus [illegible]
[illegible] melius est. et [illegible] intelligit
non erit nobile quod intelligendum [illegible]
intelligit. [illegible] autem in intellectu
humano non est simile [illegible]
[illegible] intelligit per diversum
a se. [illegible]
non intelligit [illegible] in actu [illegible]
[illegible] intelligit in in
[illegible] nobilitatem
et [illegible] intellectum agentem
[illegible] autem [illegible] substantiis
[illegible] non potest [illegible] non habet
[illegible] nobilius [illegible] intelligibilia
[illegible] substantia separata [illegible]
est per diversum a se omnino [illegible] intelligit

p relinis. et omnis intellectus simplex est
verificatiis simplicis. et id qd adinvenit
p intellectum est veluti ipse. Ergo qd p
se ipm et seipm intelligit et conv-
celatur q ipse id qd potissimum e
in intellectu. Est aut aliud qd de in
tellectu sustancia separata oz adid
tere. quamq cu intelligencia apud nos
sit intelligencia dicta ad intelligen
cia divinus. eo q intellectus et intel
lectus intellectus. et cum ee dependet
ad intellectum intellectus cum actu intelligi
bis semp e ad se atq intellectus
sed et ipse et operando et mouens et anima
h cum tenet modum dicit. Repertum
cum horum omni etia in ipa voce nois
qua voratur intellectus. In intellectu ab
separate substancie non e ita. q ie non de
pendet ad rem cu sit ca rei. sz ego
nos cum rem dependet ad ipm. sic
artificiata dependent ad intellectum
artificis. Amplius si intelligencie
separate substancie et ad ad ab ipa cum
q intellectu et intellige bn et in operum
modo intelligendi qui e cum actu.
sunt semp cum ad ab ipso hic intel
lectu optimum. et hic non putas
q idem sit qd intelligit et intelligere
in quibusdam non e idem sciencia
et res scita. et ea operiq intellectus
in hiis que sic intelligit erit ali
ud. et e in omnibus q hic intellectum
in ipo in potencijs naturalibus. Verum e
q sine materia p abstractionem idem
e substancia. et q erat esse sic enim
est in ao hinq sapie li ethico
dicit. in hiis intellectualibus et p sit in
pendentis e ro p q sit intellectus
et res intellecta et ipa intelligencia
que e consideracio intelligendi. Cum
ho substancia separata sit theorica to
tz intellectus sunt q non intelligit de co
ete intellectu et intellectum. quia
tamen cum theorica non manu
hic sit magis intelligere
actu intellectus. et intellectum e unum
sit hic ca magis. intellectus vz
et id qd intelligit. et ipa actio

scipm qo intelligit si quid est
potissimum

Et si est intelligencia intelligencie
intelligencia. Videtur aut semp
aliud sciencia et sensus et o-
pinio et meditacio ipsius aut
in accessorio

Amplius si aliquid aliud est
intelligere et intelligitur. cum quid
n. quid ipm bene inest. non n
id esse intelligencie et intellecto
aut in quibusdam sciencia res. in
factiuis quid sine materia substancia n
et q quid erat esse

In theoricis vero racio res
et intelligencia

Non alio i existente eo qd intel-
et intellectu. quaecumq non materiam habent
id erit et intelligencia et cum q
intellecto una

Adhuc aut restat dubitacio

si compositum sit qd intelligit

transmutabitur · n · in partibus

totius

aut indivisibile omne qd no

habet materiam ut humanus

intellectus

aut q quicq compositor habz

in aliquo tempe No · n · hz in

tempe ipm bn in hoc a in ch

sz in toto quoda q

aliquid sit ut hz ipa simplex in

telligencia tota eterno

intellectus que intelligencia vocat

simplex aut intellectus no est idem

nisi per accidens qi in accidit ipi

intellectui qi intelligat · tunc enim

in motibus idem e intellectus et id qd

intelligit. Simpliciter aut adhuc

restat circa hic sermo dubitacio · de eo

quod intelligit simplicia et separata substancia

sit composita intellectus eius vel

no simplex cum intelligere in quibus

no e verum vel falsum · qui aut idem

vel plura e iam compositio quod intelle

ctum vel si dicat q intellectus substancia

separate sit intellectus compositus · tunc

dz q resoluit in plures composi

cionis · ita q una accipiat post aliam

alia · et hic una componit cum alia

etc resoluit sup componenda et

quo ipam · et hoc facit intellectus

noster · q intelligendo diuisa et se ab

inuicem accipit iuncta · et ideo tamen

diuisim e no sic e intellectus substancie

separate · sz cum in eis · et per se

aut oz dicere qd id qd sup dictum

est · qz viz omne q nullo modo hz

materiam vel potencia materialem sicut

hz humanus intellectus · e simpl

et id intelligit p desse a se · humanus

u cum intellectus · quibus no hz

materiam extra sed · no in certz poni nisi

aliquoi intelligit p desse aliquoqua

recipe desse aperto accidit nisi

habere uultus potencia · aliquo aut

cum quando et tempe · accidit ei qd

inclinat ad materiam determinata

et geri · Hic qo dicimus

q aut intellectus substancie separate e

sz humanus qd aliud est · aut oz nos

dic q intellectus quantum

ipm intelligit accipiendo de simplici se

ibi hz · et sicut optimus sit in

hoc intelligibili · actum in quantum

intellectus colligit qui intelligibilibus

· et e intellectus substanciam mobilium

erit sic in intellectus · aut oz

dico quod id quod Nobilissimum est in natura
intellectuali . est ad quod a nobis non intel-
ligit sed nos composita . sed potius intel-
ligit compositum resoluta ad simplicia et
decisa in se . et seipsum intuendo intelligit
et similia in illis et separata et separabili
et composita et completa simul . sicut at
se hinc sibi separata . et talis est
intelligere ipsi eternaliter . Sicut ergo
de intellectu separatarum substantiarum
... sit determinatum . sunt enim ver-
bis et intellectus ponentes addimus
nostram explanationem . Digressio
Capitulum 3 et est digressio declarans
naturam intellectus substantiarum
separatarum

Redeundum adhuc vel nobis
ad primum ut melius videamus
virtutes dictorum declaranda
enim que sit de intellectu substantiarum
separatarum que tamen iam tacta sint sub
breuitate . Primo ergo querimus qualis sit
intellectus diuinarum substantiarum et huius
addemus qualis sit secundum dominarum intellectus
et qualis sit secundum ad intellectum motorum
primum sed sibi primum . Secundo autem querimus
qualis sit modus intelligendi earum
substantiarum vtrum scilicet aliud de ipsis accipiant
... et quis sit modus
intelligendi per acceptionem et quis sit
modus intelligendi quo nihil accipit
Tertio querimus vtrum intelligit eaque intelligit
vtrum scilicet in vno vel pluribus aut intel-
ligit composita et an intelligit in illa
et separata et ... . Vltimo autem
de omnibus hiis querimus an intellectus
illarum substantiarum dependet ab eius in-
tellectu vel e contrario cuius intellectus dependeat
ad ipsum . De omnibus autem hiis
iam inueniuntur breuiter ... sufficienter
ita quod veritas quantum obseruatur
De primo ergo qualis sit intellectus
diuinarum substantiarum declarando dicimus
quod intellectus omnis sive separatus
separatus et simplex qui nulli habet
conuenire enim est id quod formis que
in ipso sint vel abstracta ad nullum esse

atque distinguit omnino est
separatum anima talis autem
est primus intellectus et agens
vel possibilis et quocumque alio
nomine significetur . Cum enim for-
mis distinguitur et definitur
ad esse ... quod ipse omnia esset que
intelligit quod falsum est . Est autem
... quod omnia ... conuenit
formas ... ad esse declaratum
patet quod omnem intellectum animam
esse absolutum . Cum autem anima
... que iam esset intelligentia
corporis ... de natura Motorum
sicut oculus non videt nisi eaque
... cum natura ... tamen
non audit nisi ea que conueniunt
cum aere ... et ... quod
esse . Vnius armonia et orga-
nica que omnia impolita sunt
et in ... a nobis ... Secundo
de anima ... est Vnius in cor-
pore nec actus animae corporis
... anima intelligit et ...
... et naturalium et mathematicorum
et diuinorum Est ergo natura
intellectualis talis ut dicta
... iam ... accepimus ac
ceptum est ... quod
... intellectum solum
. Cum ergo sit simul omnia materia
et potentia ... in participans
... hominis intellectus ...
... et sensi-
biliter ... quod intellectus
de natura sua ... ipse in-
tellectus est . cum nulla ... ad
... habeat . Talis autem
... intellectus sit patet per
multa que superius ... relata
sunt ... quod sit mouens et immo-
bilis ... actus . Si
enim non mouetur ... est
quod esset ... et ...
... mouet ... actus
mouens ... . et ...
... quod ... motum

voluntatem sic eam habent in-
tellectus in inferioribus / alia
cum alia movet instrumentaliter nec
per motum nec solum autem huius-
modi [illegible] motum et movens
[illegible] bono [illegible]
[illegible] ergo intellectus separatus movens
[illegible] actum quod sit non movens
[illegible] sit motus primum [illegible]
quod esset [illegible] immobilis
in eo quod est motus et non mo-
vet / [illegible] substantia separata
quod sit immobilis et [illegible]
[illegible] sit maior [illegible]
quam [illegible] substantias separatas
esse quod [illegible] esse [illegible]
[illegible] / Si autem [illegible]
[illegible] quendam [illegible]
non esset [illegible]
[illegible] probatum est quoniam
[illegible] quod inferiores motus
[illegible] movet [illegible]
[illegible]
se habeant ad [illegible]
est ex parte [illegible]
inferius Nec eadem [illegible]
quod motus [illegible] reducatur
ad motum [illegible] sicut homo
qui movet motum [illegible] per
[illegible] reducitur ad [illegible]
[illegible]
quod aliud [illegible] movetur
[illegible] quod ab [illegible]
[illegible] non [illegible] non procedentes
movetur substantia separata intelligentie
Dato ergo quod [illegible]
motor moveat [illegible]
[illegible] moveat [illegible] in [illegible]
[illegible] movens [illegible]
[illegible] ergo intellectus
separatus non moveat [illegible]
[illegible] largiendo for-
mas [illegible] sunt [illegible]
[illegible] et [illegible] quod [illegible] in-
tellectus separati [illegible] dare
formas [illegible]
[illegible] intellectus possibilis
[illegible] vel [illegible] / [illegible]
cum intellectus [illegible]

in nobis [illegible] sunt [illegible] autem [illegible]
[illegible] et tamen a rebus [illegible]
[illegible] intellectus [illegible] instrumenta aliqua
[illegible] accipit [illegible]
[illegible] Colligamus
ergo [illegible] separate [illegible] intellectus separatus [illegible]
[illegible] motu [illegible] in inferius
[illegible] agens [illegible]
[illegible]
[illegible]

Ca. 22. [illegible] est de modo quare intellectus huiusmodi se habent ad invicem

[illegible] autem in [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quoniam [illegible] an-
[illegible] et continet [illegible]
[illegible] magis est [illegible]
motum [illegible] superius / superior autem
motum [illegible] formalis
et [illegible] intellectus separatus
ad intellectum [illegible] non sit [illegible]
[illegible] moveat alia [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] superiori [illegible]
quod [illegible] superius [illegible]
illa [illegible] non applicatur inferiori [illegible]
inferior [illegible] dicimus quod [illegible]
[illegible] applicat superiori [illegible]
[illegible] superior [illegible] applicatur inferiori
[illegible] largitur
[illegible] forte [illegible]
applicatio [illegible] ad [illegible] movens
[illegible] largitur [illegible]
[illegible] applicatio [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] superioribus [illegible]
[illegible] inferiorem ad [illegible]
[illegible]
[illegible] superior [illegible]
[illegible] per motum [illegible] quod movet [illegible]
[illegible] superior [illegible] non [illegible]
[illegible] quod [illegible] superior

largiter et inferior accipe secundum posuit. sed nos videmus quod omne instrumentum movens inferius sui motoris vel celum compositum ex motore et moto movens inferiora intelligere movetis ipsum. Et cum inferiora celi intelligentia cum suo celo coniunctionem a superiori sed non continue aliter sit per modum applicationem ei sicut quod largiter superior et inferior debeat ea magis ad manum et inferior ea per modum sicut celi sed virtute [illegible] inferior [illegible] a superiori sicut lapidis secundum est ubi tales recepti sunt in corpore humano recipit virtus [illegible] sed sensus [illegible] recipit aliter quam [illegible] sicut virtus [illegible] recipit a virtute corporis. In omnibus cum [illegible] id quod est forte fuit virtute [illegible] virtus debeat hoc ad actum [illegible] applicatio [illegible] non est mobilis sed [illegible] ad [illegible] motum [illegible] accipientis et quod sunt et est hoc quod tamen sunt sic [illegible] est. Communiter autem sicut sunt [illegible] quod accipiunt a primo motore [illegible] ut [illegible] etc. quod hoc quod accipit [illegible] accipit aliud et [illegible] movens [illegible] sic in [illegible] causa et [illegible] semper et [illegible] superior sit simplicior et immobilior et maxime [illegible]. Cum autem [illegible] non [illegible] tempore infinito [illegible] sit [illegible] secundum comparationem [illegible] modi [illegible]. Et sic sed anima [illegible] movens corporis [illegible] et [illegible] movens instrumenta artis [illegible] movens [illegible] non movens [illegible] et [illegible] intelligere. Et celi [illegible] determinatio est.

Ca. 33. et est de eo quis sit modus intelligendi substantiam divinam

Ex dictis autem iam de intelligentiis quis sit modus intelligendi illarum substantiarum non autem intelligunt eius causatum per modum illum quo sit causa ipsius. Et hoc est sicut si ponamus quod ipsa sua intellectus primi sit ars et tunc addatur ei penitus intellectus, quia ille intellectus in se quidem indivisibilis est et extensus in manum et instrumenta divisibilis est ad formam artificiati quam ipse potentiis exequitur et instrumenta que accipiunt formam pictoris non accipiunt formam fundamenti. Et ponamus quod aliis instrumentis factum unum quam aliud, et si demum etiam quod eisdem instrumentis fiat utrumque. Adhuc unum est quod forma quod fit per ea instrumenta de pictura alio est quam fit faciendo fundamentum, et tamen non possumus dicere quod ipse intellectus talis quamvis intelligendo ipsum intelligit se esse indivisibilem non intelligat formam procedentem a se in manum et instrumenta et non intelligat eam quam in materia artificiati. Et si concedamus per quod ipsa intelligat dicentes quod per intellectum percipiunt. Et si concedamus etiam aliud de se ipse intelligat, dicentes quod sit quam formam in manibus et instrumentis est de se a se ipsa et formam in materia sit in[illegible] est de se. Et si concedimus etiam ad intelligendum sit recipiat dicentes quod inter ponitur recipit sicut omnia fiunt secundum unum principium [illegible] vel [illegible] vel adeptum, sicut anima intelligit

per intellectum agentem et operan-
tem / et id scientia illa ut est scien-
tia ubi vero in practica / quia scientia
ti in ubi est scientia in hoc in quo
ipsa res non est et in impossi-
bile hoc in actu et non est unum
ne hic quia tot et expressi sunt
artificiati est ars / sed accipi-
atur in intellectu / sicut accipiatur
in manu et in instrumentis
sicut accipiatur pars est in ma-
teria cum scientia non est ubi est scientia
in practica quia sunt res in practica
est sunt res in hoc quod est una
scientia // et non per hoc quod est una
res non intelliguntur sibi
separate / et non scientia habendi separata
est etc. Dicta scientia ad scientiam vero
Scientia autem istarum substantiarum sepa-
ratarum / Dicimus autem quod cum prin-
cipium sit dux in inveniendo
in una quorum unum est in-
tellectus qui cum est in sancto
sic cum hoc quia dicta et dicta
infra operatur adhuc aptus
nota intellectus et aliquid
vocatur anima. Et si ponimus
quod sit anima intellectiva per
substantiam constat quod in substantia
non potest aliquam addi
tam est quae per suam substantiam operatur
omnes formas intelligimus
quae sunt cum ipsa insunt
ipsi substantie et cum quod recedit
ab ipsa in tenebris et tenebra
distat ab ipsa et quanto
plus recedat tanto plus
distat ab ipsa et albe-
do. Et hoc operatur utrum
intellectus constat formas
intellectas cum recedit
ab ipso // Dicimus quod si-
cut si non cognoscit eius
operationem per suam substantiam et si

Cuncta namque per quod cognoscit eadem
dicimus quod per se ipsum cum ipse est operan-
ti ipsam. Et si quaerimus quod sunt
in ipsa dicimus quod sicut ipsum lumen
est et cum quod sit in ipso sunt ea
quae ipse est / eo modo quo distant
ab ipsa nulla ad eius quod non cadunt
in lumen illa quae cum quod distat ab
ipso non sunt idem ipsi et id quod de
lumine erit hic una una est id quod
de nomine hic alia. Aliud autem
exemplum est de sole et de luce solis / ponam
namque cum quod substantia solis sit ipsa lux
eius / ut habeat alia substantia et
adhuc lux solis multiplicatur quod est
et in sole et et dixit ex ipsa
ponere principium et erit eadem semper
cum quod est lux separata intrat per
spatio superiori luminati corporis
et lux facta erit ipsa color
substantia. Et si quaerimus utrum sol
habeat colores dicimus quod colores
sunt eadem per eius et cum hoc sit id quod
substantia eius. Et si quaerimus utrum
colores recipiuntur a luce solis
// dicimus quod non sunt primo eadem
ab ipsa et motus lux sunt in ipsa
est modus lumen specierum non modus
receptionis unde sicut albedo
est. Et si ponamus quod sol sit vi-
talis substantia intellectualis co-
gnoscit omnes colores principaliter
quod iam dictum est / scientia sed
quod dixit Thimilicus de substantiis
divinis quod cognoscit res per hoc quod co-
gnoscit se esse causam earum ipsi
finaliter dictum est in doctrina
modus causalis id non quod dicimus
quod ex hoc quod scit se cognoscit
ut causam non cognoscit eadem
in intellectum // dicimus digressio
Ca 3 et est quod de x modu rationis separatis
ex parte cogniti

Iam autem clarum est id quod zo
quirebatur de cognitione a substantiis di
vinis. Iam enim scitur quod
substantiarum divinarum scientia neque universalis
neque particularis, ut scientia nostra sicut enim
quia non cognoscunt ad non cogno
scendo separatis, immo inferiora quidem
cognoscunt universaliter et corporalia
et temporalia intemporaliter et multa
unite, et diversa indivisibiliter sicut
enim se habet anima ad lucem
sic intellectus qui est causa ipsorum
sicut enim forme sunt in virtute
formativa et sunt collecte in lumine
suo et sunt artificialia in arte
sic non est difficile unde perpendatur
quod diversio rerum a causa divina et ex-
tensio causati in motu et temporalitate
et in materia, et ex hoc accipiunt
et multitudinem et temporalitatem et
motum et corpus et distantiam et nichil
horum habet causa divina que est causa
causati per intellectum. Et ex hoc
sunt qualitatibus sunt principia
ipse divine intelligentie habentes
sunt sicut ars sunt precedens arti-
ficio quod non habet esse factum ad
ipsum. Non autem sequitur ex hoc
... quod substantie divine non sunt
... sunt sunt qualitatibus sunt
... compositionibus in ... et in qua di-
cit hic obiectio ... cognitionem
contingit quod licet ... accipiat
causata a causa, substantie tamen co-
gnoscunt causatum per principium co-
gnoscit distantiam et dissimili-
tudinem sui a toto quamvis et ipsi
cognoscunt rationem dissimilitudinis cogno-
scit et causam dissimilitudinis et modum
et cognoscit anima humana substantie
divine. Est sciendum aliud
quod quidam ... philosophi tra-
diderunt divinos quod cognoscunt
res universaliter et non in particulari et

et individuum ... de hac opinione
Avicenna et ysaac et Alga-
zel quod cognoscere universalia et non
particularia non accidit nisi intel-
lectui contemplativo et per nos philoso-
phi loquimur sicut debemus in hac
materia substantie divine contemplativo
intellectu vel cognoscunt nec
... ... sed ... intellectu
et sicut intellectus universaliter agens
sicut dictum est, et illi non contingit
cognoscere universale vel particulare sed
potius cognoscere sicut et philosophi nos
... ... seipsum per
instinctum quibus in materia
sed in hac scientia divina omnibus
... ... eo quod errorem
... sunt ... et quod
... eos ...
ipsi ... intelligunt.

Capitulum 7 et est de utrum intellectus
substantiarum divinarum dependeat
ad id quod intelligit vel econtra. Et quod
sit quod omnibus ... scire desiderant

Utrum autem talis
intellectus ad intelligibile
dependeat vel non. Sed
ego intelligibile ad intellectum
loquor nunc. Nunc enim dictum est enim in
precedentibus quod in sua scientia relati-
dicitur ad scitum et scitum
non relative dicitur ad scientiam.
Scientia autem substantiarum divinarum
ideo quod substantia est causa entibus ergo
sicut forma in forma artis, arti-
ficium enim refertur ad artem
sed ars non ... hoc ipsum quod
est refertur ad artificia-
tum et ... de omnibus quod se
ad invicem habent ut causa et causa-
tum, causatum enim dependet ad causam
et est causatum ad aliud, sed causa
hoc ipsum quod est non dependet
ad causatum sed est ipsa ad se ipsam

et ad alterum calor aut ad alterum
tum sine eo sed tamen si non
causa salvatur hoc ipsum quod
secundum causatum non salvatur in esse non
secundum esse habuit. et propter hoc
quidam dixerunt quod causa prima
non propter decessum dans causato
si in causato quod sit in [illegible]
non sit causatum perit et
huius assignant rationem
dicentes quod subiectum separatum non
sit tale per formam aliquam
additam sibi sed per essentiam suam
tale eorum [illegible]
[illegible] autem per essentiam suam agit
in actu et sic vita [illegible]
[illegible] ita quod esse [illegible] [illegible]
et quia quidam [illegible]
ab eo quod [illegible] est [illegible] esse
sed [illegible] est [illegible]
fluxus [illegible] solis [illegible]
[illegible] et sic vita hominis
[illegible] est fluxus [illegible] in
corporibus. Sed aut sic sit
[illegible] quod esse omnium [illegible]
sit est [illegible] [illegible]
esse una per aliam [illegible]
[illegible] licet omnia eorum que sit
in eodem statu permaneat
huius autem adhuc et alia
assignatur ratio dicit enim
[illegible] que fluunt [illegible]
ligentia per motum [illegible]
plicari et quod per motum expli-
cant videtur in motu [illegible]
[illegible] esse [illegible]
dicit etiam [illegible] [illegible]
tempore et tempus esse [illegible]
tatem eorum que sunt in motu
et fluxu [illegible]. Si aut
esse statim et non movetur
[illegible] non [illegible] [illegible]
et [illegible] hoc [illegible]
[illegible] eum omne esse [illegible]
in celo est [illegible] et [illegible]

[illegible] est [illegible] et non stat ut dicunt
Si aut hoc verum est sequitur quod
sit in actu perfecto motus est enim
actus imperfecti sed actus imperfecti
est propter actum perfectum et si actus
perfectus non sit [illegible] actus imperfectus
[illegible] ergo omnia erunt in potentia
et nihil in actu. et ideo [illegible]
tenendum quod esse [illegible] est esse [illegible]
stantis in se [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
loquamur sed non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] procedit ad [illegible]
[illegible] non est in movendo [illegible]
que est actus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est actus
stantis [illegible]
sit [illegible] et bene dicit quod
[illegible] fluunt ab eo movente que
[illegible] sunt actus [illegible]
potentie [illegible]
[illegible] sic [illegible] est [illegible]
[illegible] sunt actu [illegible] non
[illegible] in [illegible] et hoc non
conceditur non [illegible] propter hoc
quod est fluxus [illegible]
[illegible] est in [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] forma stabit forma
in qua stat [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] agant [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] sit [illegible] non [illegible]
propter hoc fluunt sed esse [illegible]
[illegible] et non est [illegible]
[illegible] actus [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] autem attendendum
quod ordo [illegible] talis

est qui semper superior est lux et forma
inferioris usque ad motorem primum
qui est lux et forma omnium et singulorum
intelligentiarum et conservat lumine suum id
quod est sibi tamquam integritas est lux per
addiscitur superiorem et lumen
suum et iam resolvendo manet in
eam quae est causa eius et reverteret
ad primam substantiam et inferior omnibus
est ita quae est forma et lux intellectus
nostri et quia nos etiam ita alibi dominus
qualiter homo adipiscitur intellecta
sua tunc expediuntur perfecti quo
adepto intellectu proprio adipiscitur per intel
lectum substantiam divinarum et qualiter
eo adepto stat in intellectu substantie prime
quae est lux omnium intellectuum et intelligibilium
principium et tamen homines naturaliter scire
desiderant et id desiderium naturale
stat in ipso et tamen et causa omnium
intellectuum et intelligibilium perfecto sta
bit desiderium ipsius intellectus
prime substantie et propter hoc adipiscendum
desiderat scire divina et quod per
venitur ad ipsum stat et hic finem
fecit de contemplatione. Capitulum 36 in quo
terminatur de primo motore et in
vatione finis preterea ipsum est omnibus bonum et
in ipsum omnia ordinantur et cetera

Perscrutandum est post hoc quali
ter sit bonum et optimum in
totius universi natura palam
enim est per ea que dicta sunt quod primus
motor et bonum omnium bonum movet
omnia que sunt et quod omne quod est
desiderat ipsum ut bonum et optimum
suum et quod omnia que sunt agunt
propter eius bonitatem et per hoc sunt
hoc quod sunt et ideo quidem relinquitur
utrum bonum quod nostra universi habet
et desiderat sit separatum quod distinctum
et sit idem in se per se divinum
quoddam sit bonum in tali ordine par
ticipatum qui est in ipsis ordinatis

Perscrutandum autem est
qualiter se habet totius
natura bonum et optimum 43

Utrum separatum quid et ipsum
in se aut in ordinem

aut vtroque modo sicut exercitus
et non in ordine ipsum boni bene
et dux exercitus est magis
iste Non in iste preter ordi
nem sed ille preter hunc est

Omnia vero coordinata sunt
aliqualiter

ita quod participet a quolibet secundum
Analogia. et sic ex ea ordinis ad
primum bonum et optimum. Exemplum vtrum-
que modo sic bonum in exercitu. Primo
enim est bonum separatum quod est in vno quod
est dux exercitus. et hoc est victoria super
malitiam hostium. et tamen in eodem exercitu
est bonum id quod ordinis cum in mouendo vnius
cuiusque ad consentientis. ad hanc victoriam
ad quam conferetur. alius miles pugnans
et alius equum parans militi. et alius
gladium faciens. et alius aquas et
cibum portans. et alius preliantes hostes
et alius aciem ordinans. et quod ordo
tamen tamen vno quoque horum ad victoriam
ducis exercitus. Etenim in hoc or-
dine quidam sunt in actu pugne quam
alii. quoniam miles non est preordinis. sicut quod
est in administrationibus equum arma
cibum et alia quorumque. Ordo qui est
subministrationibus. est per multa item
sic enim in omnibus est in quibus
hic ordo. cum bonum et melius etiam
optimum ordinatur. Dicimus ergo quod primum
bonum et optimum. quod est extremo primo
motore. et est bonum vniuersi sibi
proportionatum. Et est bonum vtroque modo quo
cum analogia vnicuique bonum omnia
ordinantur ad primum ad quod bonum
et bonum finis vltimi. quod non est in
vno in eadem analogia ad alia est
aut hoc bonum superaffluentis lar-
gitatis boni diuini. in quo considerat
primum bonum et optimum. et vnum quodque
aliorum est in genere boni. cum quodque sit
hoc prope vel longe ad id. propter hoc enim
videtur malitia peccatoris quod
vertitur semper ad malefactum. sicut
dictum est in primo physicorum. Cum
ac per esse diuinum. quod aliter participat
ad tempus que sunt secundum. et aliter

ad ultimum quod sit ratio. et quidam accipiunt mo-
tum perpetuum. et quidam non. et quidam
motibus duobus. et a quibusdam multis
motibus. Omnia enim aliquo modo coor-
dinata sunt ad primum bonum participandum secundum
analogiam congruam virtutemque et
non similiter. Non enim similiter et secundum eundem
gradum unum participat illud mari-
na et volantia et plante. Et alia
participant ipsum. Neque enim quod ad
est bonum marinorum ex frigido et humi-
do. Et ad bonum volatium vel vola-
tilium ex leni proportionato calido et humido.
et ad bonum plante quod vites accipiunt
ex terrestri frigido et sicco. Omnia enim
sic non se habent. sed alia ad alterum
ut sit ordinis eius analogia
[illegible] ad ad [illegible]
bonum perfectum. eo quod ad quod unum omnia
coordinata. ordine tamen dispositi sunt
diversimode. Et hoc est quemadmodum in omnibus magis
domo familia. Similiter enim sicut
familias est sicut motus celorum
sicut celestia corpora. et servi quod ea que
contingit movere. quedam et corporalia
et bestie sunt in alia quanta ma-
gis. In domo enim eis liberis
quod non est possibile ad fare licita
esse. sed omnia sunt ad intentionem
patris familias. inter [illegible]
et dilectionibus inordinatis ut vocibus
et locis malicie. Et hoc non ut plurima
eorum que sunt sint ordinata ad
bonum patet perceptibile. Servis
vero et bestiis parum quod eorum que
agunt est ad utilitatem communem et
non et hoc quod faciunt superiori
movente. multitudo autem aut
operum suorum quod procedit secundum nomen
habentem. dum quod eveniunt in
penam ducunt concupiscentie
et irascibilis ire. non enim expri-

sed non similiter

et natatilia et volatilia
et plante

Et non sic se habent ut non sit
alteri ad alterum nihil
sed est aliquid ad unum
quidem omnia ordinata sunt
et sic quemadmodo in domo libe-
ris et non licet quod contingit
facere

sed omnia sive plurima ordina-
ta sunt. Servis vero et be-
stiis parum quod ad commune
multum vero quod contingit tale
natura enim principium natura
est ipsorum

ad patrem familias ex racione seruandam
coactionis. Seruos autem nominat eos
qui nati sunt seruire natura aut
seruos qui non sufficiunt per se ipsum ad
uitam regendam politicam uel priuatam
liberi autem qui nati sunt per se esse in
uita regenda. Omnes autem qui ex lumine
intellectus et sibi sufficiunt et aliis.
Bestia uero que non regitur uite seruili
dirigitur ut agatur ab alio. Et qui sic esse
deputantur uel seruire ad opera ingeniis sunt
coniuncta. Serui ergo et bestie non
conferunt ad yconomicam sunt et eorum
opus in monete quedam que ex se ipso est
bonus. et ita est in rebus uniuersi in
analogia participacionis boni. Singula
enim eorum que sunt ita ipsa quedam est boni
participacio in diuersis gradibus bonorum
Dico autem quod ordo hec omnia reuerte
ad discernendum gradum competentem uni
cuique in ordine bonorum. Et in hac
quadam digressione. sic sunt quam animata
corporibus sunt que; ad totum uniuersi
sicut ea que liberius mouentur se habent. omnium enim
que attingunt de motu et quantum
in ibus principalibus et superioribus corporibus
pertinent uniuersi utilitatem. Alii
aliter que sunt sicut serui et per
uirtutes sed sua malicias et non
attingunt uniuersi bonum in magnum
ab actu in quo est origo constituitur
et continetur. Sed autem sicut raro sunt
sicut bestie que non diriguntur ad quedam
certo eorum. que sunt sed et eorum que
sunt propter ut bonum ordinis
uniuersi.

Ca. 2 l. De opinionibus et erroribus
antiquorum qui aliter quam dictum est

Non autem similiter oportet
eorum opiniones et philosophorum
da et inpolita sunt
que dicunt aliter dicentibus
que non sic dicunt de primo

Dico autem putans ad distin
quendum necesse omnibus reuerte
et alia sic sunt quibus omnia
communicant ad totum

uerum non impugna
audire aut absur
da aliter dicentibus

De primo bono

de primo bono et ultimo ordine
bonorum. Adiungit ut non obliviscatur eorum
que dixerunt alii qui considerant cum habent materiam
bonorum. Adhuc autem non oportet oblivisci
eorum circa que sunt minime dubitationes super
materia sunt dicta. Non enim sufficit dicere
que vel sunt in tam alta materia [illegible]
[illegible] errores eorum qui alii [illegible]
[illegible] aut omnes [illegible]
in hoc [illegible] Nos dicimus [illegible]
bonum [illegible] et dicit esse id bonum
in [illegible]
et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ea [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] admirentur. Hec autem
[illegible]
[illegible]
Isti autem [illegible]
faciunt ordinem destruunt bonorum
[illegible] bonum et [illegible]
[illegible] ut aliud est quod pro-
ximum est [illegible] esse semper in
[illegible] salvatur [illegible] dicunt [illegible]
[illegible] bonum [illegible]
bestiis. et [illegible] sit [illegible] unum et
[illegible] ordine [illegible] dissonantis [illegible]
[illegible] Alii [illegible]
errorem [illegible] faciunt materiam [illegible]
quod [illegible]
[illegible] recte dicit [illegible]
[illegible] esse ad alterum. Dicit enim ma-
gnum et parvum [illegible] et magnum [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] dicit [illegible]
multa. Dicit enim multa [illegible]
[illegible] et [illegible]
et magnum [illegible] et in [illegible]
plato sunt [illegible] magnum et parvum
[illegible] aut [illegible]
[illegible] et [illegible]
ordine bonorum. Error autem [illegible]
[illegible] eodem modo [illegible] multa
[illegible] et [illegible]
nulli [illegible] Amplius

et qualia gratiosius dicentibus

et in quibus minime dubitationes

oportet non latere

Omnes enim ex contrariis faciunt

omnia.

Neque autem omnia neque ex con-

trariis recte. neque in quibuscumque

contraria existunt. quomodo autem

ex contrariis erunt non dicunt impa-

ssibilia namque sunt contraria ab invicem.

Nobis autem solvitur rationabiliter

eo quod tertium aliquid sit.

Alii vero alterum contrariorum materiam

faciunt quemadmodum qui inequale equali

aut unum multa.

Solvitur autem et hoc eodem modo

materia namque una nulli est contraria.

Amplius

omnia preter participatione
preter unum scilicet nam preterea
ipsum alterum elementorum

Alii autem ut principia bonum
et malum quemadmodum in omnibus
maxime quod bonum principium

Alii non hoc quidem recte quia
principium sed quo quod bonum prin-
cipium non dicunt utrum ut finis
aut ut movens aut ut species

Inconveniens autem et Empedo-
cles amicitia enim facit bonum hoc
autem principium et ut movens
Congregat enim et ut materia
pars enim mixture
Si itaque et eidem accidit ut ma-
teria principium et ut movens

[illegible] omnes sunt materie principia
preter unum. quod autem eos est verum quod hec po-
nunt esse elementum ad alterum contrarium
ut diximus. et ponunt esse alterum
contrarium inter elementum ad alte-
rum isti ponunt materie per partem et non
ponunt aliud. per quod ignorantia princi-
pata redigatur ad bonum ordinem
Ex aliis sunt plures qui autem principia omnia
ponunt bonum et malum. quemadmodum enim
hoc dicat quod in omnibus bonum quod
maxime principium. videtur enim iste quod
bonum et malum sunt in hiis que sunt
contraria. et dicit quod non est intelligere
quod non sit contraria. et hoc dicit bonum et
malum. etiam esse in celestibus corporibus. et
in motoribus celorum. Et hoc caldeorum
[illegible] et tradiciones de dicunt dicit
tamen quibusdam maxime bonum
principium esse. et ab hiis hec [illegible]
secta [illegible] que duo ponunt
principia. Alii vero videntur quod primo
[illegible] ordinem boni [illegible]
nisi sit unum bonum et optimum.
[illegible] hiis de malicia dicunt
et non dicit in hoc quod causa bonum
est principium. sed tamen dicit insufficienter
[illegible] quod bonum est principium utrum
vero sit principium quod finis aut sit principium
quod movens aut sit principium quod species
et forma. Est autem bonum principium
[illegible] quod ut desi-
deratum est finis. et ut largiens
est movens. et ut unum est species
et forma. et hec omnia iam in phisicis
satis probata sunt. Item de ordine
bonorum et Empedocles [illegible]
dicit enim quod bonum quod est summum bonum
bonum et eadem amor. hunc enim
dicit esse principium sicut finis est principium
sed tamen causa sit. et dicit esse ut
movens quod dicit quod amor colligit
Colligere autem amore est quod dicit.
quod [illegible] est congregans. dicit enim quod
amor est [illegible]. dicit etiam esse pars
mixture in qua est amicitia sibi
similibus coniuncta. sed Em-
pedocles quod idem sit principium ut materia

et movens. tn sed ita non contingat
idem esse 2m rationem sicut contingit in illo
philosophorum. Arguamus ergo abempedem
quia amor est bonum id quod est omnibus bonum
bonum. Si enim hic est ponens efficie
tur sicut quod unio est principium ut similis
nec sine mixtione similis unitas id
quod est omnibus bonum bonum patet ergo quod
amor universaliter est principium. Restat aut
adhuc inconveniens circa eum. Qui ponit
eum quod est causa amori esse contrarie
to dt esse causam mali et separationis
Et aut enim dt esse magis in aliquo separat
Si enim sic est ut dicit quod bonum et
malum in omnibus pugnant et non
est reducere universum in ordine boni
sicut diximus quod non vincit malum
nisi per id quod natura est bonum. Et ulterius
tangit de natura Empedoclis quod et
antiqui theologi posuerunt in celo
non esse locum malicie et in inferno
non esse locum boni aliquid. Anaxagoras
aut dt quod principium universi est bonum
et est principium ut bonum. dixit enim quod movens
adeo est intellectus. Aliud autem
intellectus non moveat nisi per intellectum
eam quod moveat aliquod bonum ca[usa]. et
ponebat quod hoc bonum est diversum ab ipso
intellectu. et in aliis dixit communis de
bono. movet. Et nos diximus quod
bonum movens et primum motor
principium est omnibus bonum bonum quod
autem movens moveat intellectu
aliquod bonum. quod movet est intellectus
patet in artibus mechanicis per intellectum
medicina enim que est forma artis in
intellectu movetur et est sanitatis
quia est forma et est sanitas et movetur
et est sanitas. quia est forma et est sanitas
et movetur. sanitas intellecta
secundum malis ratione quare
est ipsi illi quod est in intellectu movente
ad hoc autem dicit Anaxagoras
quod omne movens moveat quod
agens in ad et contrarium nichil
contrarius sunt non ponere contrarium intellectui
et bono. propter quod movet intellectus
unde enim contrarium est principium quod gratia

tn 2m esse non idem verum igitur
amicitia

Introducens aut et intellect[us]
bitem hic ipsum aut est mali
natura

Anaxagoras aut ut movens
quod bonum principium intellectus
hic movet sed gratia alicuius
movet Aliud alterum
excepto ut nos dicimus

Nam medicativa est quodammodo
sanitas

Inquiremus at et contrarium non
facere bonum et intellectum

Alii autem contraria dicentes non utuntur contrariis nisi significet aliquis et ideo quod contraria sit non incorporalia nulla dicit. Omnia nam entia fiunt ex eisdem principiis

Alii quod ex non ente fiunt entia

Alii non ut non cogantur omnia unum facere

Amplius quod fit generatio et que sunt generationis nulla dicit

... quod in ... motus monet
... et bono ... quod monet. Sic
quod dixit Anaxagoras et non complevit
ordinem boni quia non posuit quod aliquid participet malicia sed indiget ordine
secundum posuit esse plura bona.

Capitulum 38 De inconvenientibus que sequuntur ad premeductos errores

Illi autem qui dicunt omnia esse contraria ... non utuntur
contrariis ... recte ... contrariorum
... et
... dicat esse contraria ... ha
... sint ... incorporalia
alia non contraria ... cum ...
... dicit cum isti ...
omnia sint ex eisdem principiis
... aut contraria
aut omnia ... quod sic
dicit palam quod non ... debitum
ordinem boni ... illa cum
... sint ... formam
... plura bona participent ut liber
liberi ... malorum
... bonitatis illa ...
... non ... ut
... in domo ...
Alii sunt qui dicunt omnia ...
et constat ... omnia participant malicia ...
vel ... quod ...
isti dicunt non est verum ... aliud
unum est primum ... sunt omnia
et tamen non sit ... constat
in uno. Et unum non sit ...
dicit quod omnia sit ... primo
... est ... nulla
... quod ... generatio et quod
sit generatio et ... ordo principiorum
boni non declinat ... quod
est causa quod generatio est ...
... quod generatio ...
non dicit ... est ...
... autem ... declinat ...
... unum est bonum ...
... deponimus
in malicia. ... bonum ...

Prim... bon...

moueus mt hijs d' malicia et pon
zm subam sz hijs ponam ad veram
mota p alij aut ait e pmixtaz
hijs subam cu malicia redualem
ad vnu p quoz inquietaz zm sing
Illis aut q dut duo ee pn
contingit zm ee pium qd e cama
gis ppm et id e species ho cm e qu
tiupant ea z pticipaz ab imparibz
zhijs cm agitibilib et pacietib
adiuicem cu ie sit qualitates ml
constitunt zm subam sz subam q sia
pticipant ee in seipa qz e pticipaz
et id cu pticipaz facit ee ipe id
qd pticipat eu h Alijs aut q
dut bonu z malum ee qua ex
quibus sunt omia. t dicut aut
bonu ee zm malum ctigit sa
ysti sciencie q ipse e sapiens z hono
rabilima, z t erit ab illis z dignit
ee ignorancia z dixe sic pute
in intelletu dei z e dung intellectus
cotra scia e ca oium e qua igno
ancia q e valde absurdu cu sia
sia sit cecitus sibi z sic p subam
ide q ipse Sit aut igenacionem
semper ad ea ma uos cu dicimus
q pmu bonu et optimu sit e genu
ponita cu esse sit ea ca gen
pciam ingit sunt ontrietz
cum in subi z ignorancia enlkz
sit ordinata ad gen hijs pmu
aut subi aut e genu sz dixim
Amplius generans et pmu pmu
oim z omia erut ex hijs sicut
isti dixit si ponimus q n sit enia
pt sensibili sz si hoc n erit quo ho
sicut e tapi est aput hinglini
fermi lib. Dising z sut multa
pt generata z tu vo et aliud
bonu ee optimu q e oium bonum
pmum et et imperatiuis substijs in
tellectualibz ordis z erit generaco in
hijs q p similitudinem pticipant bonu
diuini z erut celestia corpa q p
motu eorum ea sunt pncipia in
pticipacione bonitatis zm analo
giaz congruam vnicuiqz Erit aut
generacio sicut dixerunt antiqui
theologi z phy oium q primum

Et duo pncipia facientibus ad
necce pmum pncipium z hijs
qui ponebant quia aliud pncipium
pncipalius. xx quod n ponat
aut no ponat
Et alijs quod necce sapiencie
z honorabilissime sciencie ad
t contrarium

Nobis aut non no n est contrarium
primo michil Omia n generacia
mam erunt z h ponita contraria
at ignorancia ad q est contrarium ipso
no contrarium michil
Amplius si no erut pter sen
sibilia alia non erit pncipium
z ordo z generacio z celestia

Sed semper ut theolo
gicus z phicus oibus pncipium

principii
Si aut erunt species aut numeri nulla
cause

Si aut nunquam motus

Adhuc aut quo erit ex non magnitudinibus magnitudo et continuum. Non enim numerus faciet continuum nec ut movens nec ut species

At vero nullum erit contrariorum quod et factivum et motivum. Contingit enim utique non esse. At vero posterius facere quidem ipsum potentia. Non ergo sempiterna sunt entia. Sed sunt. Interimendum ergo horum aliquid. Et hoc dictum est

Adhuc a quo numeri unum aut anima et corpus et totaliter et species et res nihil dicit nullus

Nec contingit dicere

e primum principium cum primum dicit esse primum
separatum aliud vel mathematicum et sic dicitur
quod hoc principium primum e species vel
aut numeri hic primum non est tamen primum
secundum modum alicuius cause. Si enim haberet
modum alicuius cause vel esset causa formalis
vel alio modo non est tales quia e in
[illegible] et ideo et nunquam primum ex extra
manens. Si aut non sit separatum et
concedamus unus et species ex causas
quasdam grandis ab eis que sit dicitur magis
[illegible] sit provenire [illegible] unus
que separate sunt causa. Hoc aut iam
sequitur primum e quod non numerum mathematicum
vel dicatur esse unum quod licet ex separatum
ab ipsa. Adhuc aut grandis ab[illegible]
est et quo mensura que e primum et causa
indefinita primum esse primum hic enim primum
esse primum sic ostendit grandis quod qua
quia sit continuum et indefinita non est
mensura continui sic primum primum e in
primo principiatio unius enim que de genere
discretorum. Unde facit continuum nec
e primum eius nec ut movens nec ut species
sic forma. Dicebat aut iste unum
esse primum continuum et continuum mathematicum
e prius continuo sensibili. Et quod hoc
tenens dicamus [illegible] facere primo
hoc. Cum nos aut non erit contrariorum
quod sit et potentiam sic actum et [illegible]
quod enim e contrarium hoc ad quod re
cepit non esse. Ista aut dicit hic
[illegible] ex entia et sensibilia contraria
e facere entia posterius [illegible] et [illegible]
contra et sunt entia ex principiis
sic sit sed non sunt sempiterna
primo sensibilia. Cum quod istis [illegible]
que sit contraria quod dicit principia e [illegible]
[illegible] de unius [illegible]
[illegible] sunt et [illegible]
[illegible] videmus sensibilia
[illegible] generari [illegible]
[illegible] et a quo sit iste [illegible] et
a quo sit [illegible] sensibile [illegible] a quo sit
anima [illegible] et a quo sit corpus
[illegible] quod [illegible] et [illegible] a quo sit
[illegible] differentiam in eo quod di[illegible]
[illegible] sunt. Sed non contingit eis

ho dix' y ppam vngengez cama am
si no Sz ut nos dicimg et si' fant
esse fant principiz quitare Sibus
et nec sit nos diuigamo tu de prus
subz Sbilis logcem Tunglit aut
et i spa vngengez pum no possent
de q dut q ung mathes Spum
pum num. et dut q gbz ees sit
t lz aam subam q e pum sunt
et e sepatus ung abusa q adsunt
aut q dut plura cuilibz ee alia
et sepata ille fant ags iq q d
suba vnius ee sit aie isti ang e
suba ylla cui suba q sit e alia q
e sepata nec ponitiz confert ad
ee sed i suba sit si no. qz sunt
in huiuz multiple e sepata no
qd e conucti et sepatum nec est
d ee. Subz Sbilis ho go no no sit
principio boni vniuersitatem. et dut
pda q principia sit multa ho an
se exeditur cornuit q parant multa
pria sepata et o e incidens quia
q sit vniuerso volunt ut conput
sta sui vel male dm ordines
ad plres ponit dnatus se dicuit
hu qui ponunt plura principi
Sibus prius no ad se inuicem
ordinatis suppz no saluatur
ordo et vnu bonu et optimu q
e ca ordinis in omnibus ho aut
oz saluari quia alit entia ad
inuice no hz qundue boni ez go q
dnatus primu et optimu sit vnius
vnius scilicet cuius principatum omnia
sit vel fiant bona. Digressio

Ca. 29. et gt di X quallitz vna
est dnatus summi boni in omnibus
bonis et

Teccidu go ea q dicta sunt
bonu quod e causa ordis
et boni vniuerso. no pt
consiste duobus. q duo principia
no plit esse multa. Tilencant
bea. bic no differt nisi p maz.
q aii se hret ad qd e principiu
bonus. ideo vertitur e principium
Ci autem no eent vnica re
spectu huiut ad vnice vnu bon

si non ut nos dicat qui movens
facit

Dicentes aut unum primum mathe
maticum. et sic semper aliam
substantiam subiectum et principia alia
alia inconnexam universitatem
facit

Nichil enim alia alii confert
ens aut non ens et principia
multa

Entia vero non volunt disponi
male nec bonum pluralitas
principatuum unus ergo
princeps. Deus benedictus 44
in secula cui laus honor et
gloria cum sua benedicta matre virgine
Maria cum omnibus celestis ierarchie
militia per secula seculorum Amen

vtriusque tunc oportet quod essent contraria et
quecumque sunt contraria secundum respectum ad vnum
quod est genus vtriusque et tertium neutrum non
potest esse principium. Si autem dicatur
quod non sunt singulariter duo principia sed
sunt sicut contraria adinvicem scilicet quod hec duo
principia duos habent dominatus
in vniverso secundum vtrumque horum est primum.
Cum autem principia non sint in movendo
scilicet quod duo moventia sint inabilia et
cum omne movens moveat ad formam
similem moventi eo quod omne quod fit fit
ab vnivoco sequitur ex hoc quod motus duorum
moventium secundum duos fines sed tunc
motus erunt duo motus quod erunt
motus plurium diversarum formarum
quod omnino sunt absurdissima et plures
contraria non sed ponit esse duo dominatus
in entibus sed vnus tantum. Unde at
omnium impossibile intima reducuntur ad aliquod
principium quod est causa prima et nos invenimus
causam [illegible] impossibile quod ma-
lum est principium [illegible] est quod
est non sit bonum et optimum et principium
finaliter [illegible] [illegible]
esse [illegible] [illegible] sicut [illegible]
bonitas [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] sibi
[illegible] quod [illegible] [illegible] sibi [illegible]
[illegible] esse [illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] bonum [illegible] [illegible]
[illegible] non est [illegible] bonum [illegible]
est [illegible]. Et [illegible] est
bonum est [illegible] et [illegible]
[illegible] ponitur [illegible] bonum
esse [illegible] non sequitur quod [illegible]
bonum quod esset ab ipso bonum quod
[illegible] eius et [illegible]. Sed dicet forte
aliquis quod eadem ratione [illegible] sit et
causa [illegible] sit ab ipso; ad id
[illegible] quod hoc non sequitur quia hoc non
[illegible] [illegible] principium [illegible] sit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
genus [illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] et non sequitur ut [illegible]
significato est significatum [illegible]
[illegible] Et [illegible] [illegible] quia significat
vt bonum et bonum [illegible]

ultima assimilatio non est nisi ad naturam
rem quod communicatur est possibile et in similitudine
sit in bono perfectum non erit assimilatio
nisi simul quod est ultimum sicut movens
primum quod est bonum et esse sicut patet quod bo-
num et eius primum sicut supra vitam
nam dicit nos dixisse primum quod et bonum
sit unum natura et eadem differentia sed
quod prius esse primum sit ab ipso ita quod
bonum bona sunt quecumque sunt ab
ipso bono integrum aut secundum parva quantis
sicut id quod est natura tamen non modum
recipit qui imputatur privatione non
pertinet ad naturam sed ad actum potentie
naturalis Non autem est inconveniens quod talis
accipiat potentiam naturalem sine
tamen se reparare quem non multum distant
ab ipso recedit tamen ita distrahat quod
esse et aliquam similitudinem eius accipiat
Nunc autem hic non sit natura similitudo quod
sit tamen appetitus naturalis eo quod esse
hoc est simpliciter appetit et refugit contrarium
ergo quod omne quod est aptum bono et
optimo appetat ipsum primum bonum et
optimum Aliud vero ratione sumitur
ex philosopho dicitur quod appetitus est
causa motus et actionis et operationis
sed nos quod omnia bonum sub ratione
similitudinis eius primum bonum et sicut
id movetur et iubentur motibus suis
et agunt omnes actiones suas et
operantur omnia sua opera Amplius
autem iam in precedentibus habitum
est quod una simplex bonitas non par-
ticipatur a multis differenter quorum unum
participat differentem ab eo quod participat
aliud. Nulla simplex bonitas ex-
ceditur magis in quo dispositionem
accipit Adhuc autem scitum
est in naturalibus quod omne quod privatum
est non accipit bonum simplex nisi
per motum erit quod hoc simplicium natura-
lia movetur per ? non se ?
ergo quod plurima simplex bonitas
in celo motum conceditur et motum
motum suo nobilibus et simplicibus bonum
participatur largitur sic quod dicatur
bonum et optimum esse forma.

bonum reddidit quod quidem ab ipso sicut
bonus paterfamilias informat bonam
quia ipse regit domum et dirigit
omnia que in domo sunt liberos
videlicet et servos et bestias et quecumque
alia dicuntur donata bonum secundum
eos ingenia que dicta sunt

Incipit tractatus secundus qui totus est de expressione de claritate sancti in corporibus celestium et mobilem clarum primum de elementis celibus primus sicut celestis quod sit unum et forma

Qualiter autem in principio huius
libri diximus quod tres sunt
partes substantie unius quod enim
est substantia sensibilis corruptibilis et mobilis
et quod est substantia insensibilis immobilis
et incorruptibilis et hic mobilis iam
autem quantum sufficit determinatum de
primis duarum substantiarum perfectionum
restat nunc de prima sic
sicut substantie ad quas recte autem spectat
celum et orbes et stelle et
cetera que in celestibus continentur
de primis enim igitur sicut substantie hoc
est dicendum et aliud quod in libro de
celo est dictum. Ea autem que ab
antiquis dicta sunt indicere
ut enim quidam dicta sunt similes
fabulas faciam declarationem
invenimus autem primos quidam
templa loqui de parte in substantie cu-
ius sciamus de corporibus constare
ex forma et materia et celorum
proprio actu in quo perficitur celorum
esse et salvatur Adhuc autem
quod sit in antiquis determinatum
quod animatum est autem inanimatum
dicit quidam principium celi esse
animas et quod nos ingredimur hoc
primo utrum celum sit tale cor-
pus cuius forma et primum
sit anima et consequenter sit ipsa sicut
propria celi anima Adhuc
autem cum anima et corporis
sit primum integrum ergo nos

unde qualit' integri sit et
aiē et celi ꝑium et hys de
terminatis ondemꝰ qualiter
ista aīa procedit in ee et aie
illorū et qualit' omnia agen
et patien̄ provenerunt ex
[illegible] q' [illegible] aīaꝝ quodaꝫ et
ab intrinseco et [illegible] se
[illegible] sumꝰ [illegible]
qd intendimꝰ [illegible] hāc sapiam
[illegible] velimꝰ addē ea que ab
dixit [illegible] sicut separat
investigates [illegible] celeste
materiā et formā sumꝰ qd primo
q' [illegible] qd forma
[illegible] ē mee [illegible] celestia
aut formas distincta [illegible]
[illegible] et [illegible] q' ma' habeant
[illegible] aut [illegible] in
potē ad forma [illegible] no
sit [illegible] corporalis habꝫ
maꝫ [illegible] aut in potentia
ē ad formā ergo [illegible] materiā
[illegible] cum ē [illegible] in [illegible]
[illegible] q' celum [illegible] locū
[illegible] forma et no [illegible]
[illegible] aut motū [illegible] forma
[illegible] p' motū formā [illegible]
[illegible] forma et [illegible] p' motum
[illegible] forma [illegible] formaꝫ
ē in pōn ad formā [illegible] aut
ē in potē ad formā [illegible] at
[illegible] materiam celi ergo [illegible] celestia
maꝫ [illegible] aut [illegible]
q' [illegible] celestium corpūm [illegible]
[illegible] tota cuꝰ [illegible]
alibi dediximꝰ [illegible] ē [illegible]
ad formā [illegible] nichil
[illegible] ex [illegible] ex [illegible]
[illegible] omnia [illegible] celestia
[illegible] habent [illegible]
[illegible] q' [illegible] pōn [illegible]
[illegible] forma [illegible]
celestia [illegible] ex
hō aut aut [illegible] sequitur
q' nichil celestium [illegible]
est p'mūꝫ multiplicatio

cum p'muꝫ ē multiplicatio cum p'muꝫ
ē multiplicatio p' [illegible]
[illegible] p' [illegible] q' ē [illegible]
[illegible] q' ipsum no ē pōn [illegible]
constat ergo omnia celestia [illegible]
[illegible] et [illegible] ē [illegible] Con
[illegible] obiciunt dicentes q' [illegible]
motum simplicium dicit [illegible]
[illegible] corporum simplicium ergo [illegible]
ē [illegible] motꝰ [illegible] ee [illegible]
[illegible] Celestium aut unꝰ
ē motus q' ē circularis [illegible] ergo cele
stium [illegible] ee [illegible] hoc
[illegible] ex hiis
[illegible] motū [illegible]
videmꝰ [illegible] aq' et aere
et [illegible] et [illegible] ē [illegible]
[illegible] Si quis aut dicat
q' [illegible] movent [illegible] ē [illegible]
in omnibus [illegible] id est [illegible]
in [illegible] producunt ē q'
motꝰ talium corporum ē [illegible]
et [illegible] Si aut dicat
quis q' no [illegible] descendunt
[illegible]
[illegible] alibi [illegible]
[illegible] q' [illegible]
no ee [illegible] q' circulariter
moveantur [illegible] sit [illegible]
[illegible] no [illegible] circulariter
moveatur sed [illegible] diversos po
los et forte [illegible] centra
[illegible] dicunt [illegible] caldei
Ex hiis ergo sequitur q' [illegible]
ē q' [illegible] et q' [illegible]
[illegible] cum [illegible]
ē quod omnia celestia [illegible]
[illegible] ab elementis [illegible]
eiusdem [illegible] hoc tamen
cum [illegible] ē ee impossibile [illegible]
aut [illegible] ē q' [illegible]
[illegible] et [illegible]
sit motus [illegible] aut motus
[illegible] ē ee [illegible]
centrum et ad eandem [illegible] ergo

ut dicit philosophus est quod dicunt de eccentricis
et epiciclis et de motu planetarum qui
est contrarius secundum ordinem signorum
ab occidente in oriente. Habet enim quasi
fundamentum hec secundum quod est autem ptolo-
meum est quod non sufficiunt nec superiora
omnia. Nos autem simul de eccentricis
et epiciclis ut appareant ut sumus
sed in sequentibus ostendemus quod corpora
celestia omnem motum habent quem intel-
ligentiae moventi debitus est ad hoc quod
formas quas habent producant in materiam.

Tertium capitulum motus est actus celi in quo
perfectio salvatur de corpore secundum quod ipsum est
celum, et quod ideo est contrarius et permanens secundum na-
turam.

Cum autem aliquod corpus motum
dupliciter habet actum scilicet perfectum
qui est forma et actum imperfectum
qui est motus ipsius ad formam.
Sunt enim quedam corpora que a se ipsis
moventur que habent principium motus et status
in se ipsis sicut corpora animata. Et hec mo-
ventur dupliciter. Unum quidem ad formam
quod est actus imperfectus tamquam finis huius
motus, id est tamen motum quod est actus in-
perfectus. Et habent motum processivum de loco
ad locum qui nec est actus perfectus nec
imperfectus sed est ad desiderati consecutionem
et motus id est non est fluxus desiderati
quia sed appropinquatio tamen. Et contingit ita
fit quod species desiderati movet in hoc
motu tamen ille motus non est forma
propter formam sic fluxus speciei determinate
in rem desideratam sed est ubi propter ubi
tamen quod est actus qui sit perfectus sive
imperfectus sed est ad id quod est connexus
desiderii. Huius autem isti motus
qui fit in corporibus fit propter aliquid
quod est finis motus tamen illo adepto
et cessat motus. Est autem ad-
huc motus qui est motus instrumentorum
et membrorum arte facti in materiam habent
motum et hoc est in movente forma que
in intellectu agente et movente membrorum
artificis in materiam. Et tamen habet aliud
in forme motu et est habens formam propter formam

forma licet ictus et sectio dolabre non
sit forma domus, tamen ipse ictus
est ad prendicti terminum et ad fra-
angendi de lata aliquam sint ne dat disp[ositionem]
et inducit formam partis et agens
dat formam per formam. Nec inconveni-
ens in hiis que sunt plures motus et
ille ultimus motus eo quod est aliquid per
formam sed est actus imperfectus. Sed atten-
dendum quod in motu subiectivo et movet
et cuius est movere, duo eo est actus
sed movet in actum perfectum et perficit
id quod est imperfectum. Primum vero et 2[m]
et sunt imperfecti actus cuius est movere
alterius autem est actus imperfecti moventis
et agentis perfecti. Sed aliquis consequens
Iudicium autem considerandum est quod omnis
talis motus preter imperfectum est movet
et mobile, et sic est ab aliquo quod est
non convenit ad id quod est aliquo perfecto
cuius est movere. Sed cum id agens est
et talis perfecto magna non convenit
et non abiicit ipsum, sed in motu
autem est ipsum eo quod ie non est ana-
logum actus est ex violentia agen-
tis quia est ne imperfecto actus sed
est medium, et quia motus tales sunt
ad id quod est actus perfectus et sunt
vie ad ipsum non attingentes ipsum
actum cessant et sic sunt quies.
Est autem in sublimi intellectu [illegible]
agens motu corporis et hec est illa
que est imperfecta et que circumstantia
huius ad stantis vel contrarie ad
utriusque perfectionem, et de hiis loquitur
quia non sunt ad potentiam sed dicimus
cum quod hec ita perfecta est et in natura
partis eius quod est intellectus perfecte ipsum
in ea quod agit et perficit. Hic autem
motus non est per motus sed est actus
agentis in actum continuo et esse ipsum
est actus quod continue et nunquam cessat
manente ipsius intellectus sublimi
et omnia sunt in corpore sic planabit
in esse et ge, et hic actus non est ad

Hinc inperfectionis, sed est perfecti quod statim
exercet ex ipso perfectionis et talis est
contemplacio intellectus qua contemplatur
semper et id quod autem omnem est inde-
ficiens sibi et id quod per eum est enim
hoc est ex ipso. Ipse enim intellectus
contemplans se contemplatur ex inde-
ficienti in se et ergo et ideo hec actio
non habet inperfectionis sed tota est simul
et naturalis delectabilis. contemplatur autem
id quod est ante se contemplatur cum
primo se non alio primo, et
contemplatur per ipsum et optimo eciam
indeficienti et etiam quod contemplatur
est bonum et optimum et indeficiens
et ideo ex contemplatione non habet tedium
sed parit plenitudinem felicitatis
Sed contemplans autem id quod est ipse
contemplatur id quod est ex ipso est lu-
mine suo et contemplatur ipsum in
eodem suo lumine quod datur ei ex
primo fonte. id quod est per se aliud
habet inperfectionis et privationis sive ex
hoc habet non habet ex lumine quod dat
ei esse et in intellectus qui sic con-
templatur vero non habet inperfectionem
felicitatis est quod artifex accipiat in
contemplans autem quod dedit ei
ad [illegible] contemplatur ipsum in
pietate [illegible] non habet defectum ad
[illegible] nobilitatem et
[illegible] non [illegible] quod hunc
ex lumine autem pulchritudinem
in [illegible] non potest
Hinc etiam [illegible] an celum habeat
motum [illegible] vel [illegible] autem an
motum [illegible] agitur. Dicen-
dum [illegible] motu non sit
inperfectione ad aliquam inperfectionem
[illegible] est perfecto sed [illegible] sicut
dicunt [illegible] quod celum
movetur [illegible] ad [illegible] omnino
est absurdum. Adhuc autem [illegible] nec
sit movens ad unum finem qui
est actus ultimus eius ubi [illegible]
[illegible] quod celi motibus statim in se quedam

Quod non movetur motu nature

qe e con nam adhuc aut si na
ture e ad vnu tm est sic proba
tu e in nono phie capitulo quo mo
uet ab a in b nec mouebit eu
ho a b in a In motu aut celi no
e astru egrediens ab aliquo puncto
nisi reuertatur ad idem punctum ergo
motus celi no e aia si quinq
fuit aliquis scriptor uel pictor
q de hoc dubitauit io hoc supfluum
sufficit eni q d hoc dicim e
hoc eni iocundus motus no ee
anie motus hic eni sic dirrim
fieri no explicat co nullo mo
hic celi motu de quo probatu
est qe n vita qa continuis
similis ut est vita c'rum
nisi fera ee et que nunc infer
extrinsecus zo e q motus aie
Adhuc aut quinquies iis a
motu e aia et e perfecta no
hic desideratu zm ee sz in pre
tu et quonia ipm adquisiuerim
rem mouet aut quod desipere
e dicit ipsum magno // Adhuc
aut aia zm hoc eet mouens
se unus in corpe Talis eni
b aia q e punctus mouens per
circumferentiam et ita sic in hoc
de physicis motum aliu dicatur
nullum at mouetur q d e unus
in corpe zm nam et mouere
isto corpe est aut celi motus
um nam corpe isto q no
erit aunnicte aia // et ut
Conungit aut que tre illorum
eet nasis si no sciat ut unum
induxit aliis forma q aia
absurda sunt // Et si dicat
alis q e l artificialis sit nisi
ne lr artifex d ne e q si
possim in na corpe instruct
otius esset possim afens
in que corpi q d e valde absurdu

Oz go dare natō q motus celi
sit motus agentis intelligentie
et contemplato separam ieo quod
ē an eam etiā quod ē post ipam
sicut diximus // Similiter sunt
sic sicut diximus motū celi esse
motū intelligentie sic manus mo-
ta ab intentu artificis sic na-
celi sic lz ad intelligentie sic na
manus mgntu manus sic lz
ad artez et intelli artis / sic na
celi ē motū sicut ab intelligentie
et motz ipm pōto uno contempla-
tiōne salvatur / et sic motus
eius nō ē actus eg impsus
sz ē potius actus eius velud
ad q ē ee suus etiā salvat
sicut eg in uniū ḡnalite sic
zin nam esse eius ē eius co
tinue sicut ipius sunt intel-
ligentie movere attipe et ex-
trahē p motū et id sic cor-
dis salvatur impripiendo vite
actū et exerendo in membra i
qua hō uiuo sic sit nō ē cor //
Amp ita inte celi salvatur
celū attipiedo exercitiū ex
impsiū luminē et vltimus in
fendo id manie et o valde
nobile ē q p hō sic vea
celi nt q no impsa illa phia
potit demonari sic cor atti-
piendo confert vita zar
tipit ab anima et confert
ultorpus zo ē ee cordis
im q d ē cor ita celū atti-
piendo que ab intelligentia
confert p motū lumē in-
telligentie q d ē forma ee
z vite omnium eorū que sunt
etiā ee celi salvatum ē in
motū ut salvare l ee u sic
que movet et motū eg elicitū
i pfectus sic z motū cordis i ali

Cam zm q solucione dubitacionis
que est circa predicta

D dubitabit aut fortass
aliquis dicens quod motus
qui generaliter exit de pot
ad actum non potest esse actus perfectus
motus aut localis est exitus de
pot ad actum quia de ubi ad ubi
et ideo non potest esse actus perfectus et
illa est obiectio eorum qui ignoraverunt
naturas rerum // Adhuc quidam obiciunt
dicentes quod natura celi est in non esse penitus
natura ignis est esse in suo elemento
et quia sua non est esse in suo simpliciter
ideo concluserunt ideo sic inclusiones
suis elementorum // Hec enim irrationabiliter
dicta sunt Dicendum
quod exitus de pot ad actum
licet potest esse actus perfectus tamen
non est verum in ubi ideo quia motus mo
bilis est simpliciter in pot ad id
ad quod movetur est enim actus eius
potentia in eo quod pot // aliquis actum
in eo quod actus est // Hoc autem est
est in motu ad formam in quo enim
id quod est mobile est simpliciter po
tentia cum generatur // Et locus
talis a quo recedit non est locus
ut zin quod est in pot etiam per unum
motore movetur a pot et a loco
// Similiter id ad quod est motus
est simpliciter motus in qualitate
Vel quod motum est ad formam //
Et ideo idem motor movet
ad formam et ad locum // sed ubi
movetur aliquid perfectum in suo loco
et non ad aliquam formam ubi ubi
quod relinquit ista dum actum est
locus suus sic ubi ad quod va
dit et ideo dum substantiam non permu
tat locum sed dum quandam formam
mutat tantum // etc. in ubi
non proprie est exitus de pot ad

ad actu sz e nc in actu ad actu
et e motus psissimi cingere e
in motu ee diuinus qui sit
dr q ei voluntas nd lus quo
moueat sicut ignis tui volz
se pre ignitatz ho e tom plo
q dut ignee nd ee celu et oali
ei a nobis e in probatu Celu
em altius ne e et sic corpus ho
mis lz ee ad actu vite aius
sz diuinus t sic ho ng lz ee
ita ee celi e actus integre ip
et motu cirlaris e actus salluas
ipm in ho ee et sia cirlaris
da ei pt motu sui salut i ee
st da ordini sia et motus
tord no em ambiret matiaz
i qua agit intelligit n esset
spm et vndiqz ingereret forz
perpetue forma nd motu hret
cirlare et continuu Sz q forte
obiciet quis dut q i na nulla
diginus e pt indiginus se
corpa at celestia digora sunt
q gnalia t cor sia b'go q
nd mouer pt illa t ut instru
ta Moiu quu pt matiaz in
q introducenda est forma p
motu instrumentoz sic at qsit
obiciur q an nos aqmbus saz
salnata sit q cu dicat celi mo
tus ee pt salute sui ee stat
q celu mo pt seipm lz hoc
huat q nunqa salliar i motu
ipius sic cor mouet scdm
sistolem et dyastolem pt se
ipm hz ex ho motu sequat
acceptio vite et salus i omnibus
mebris Salus em i ee ce
li e in gnla acceptione lius
intelligencie et explicatim
ipius p motu q p ho habz
esse inquantu e celum Sed at

ex hoc quod tota sua operatio est et amplius
desup(er) secundum quod dispositio elongatur
vel obligatur ad ipsum et hec conclusio
est. Cum hoc tamen dixerunt quidam
quod non intendit in se forte quam per
motum suum sed intelligentie se assimilat
intrinsece quod est ea requisitio. Nec
aut(em) causam dixit esse in hoc quod sit
prima motor ita est preceptum bonum
bonum ita celi sunt ea simili motu et
est donum antiquus et illi peruenit
ut sic enim per ea quod sunt bonum
intelligit eradicant. Commixta
tota sunt per quod primum sibi nobilis
et finalis quod non tale sunt in ea
forma sunt in quod est quod in motu
vel determinata forma atque quod est intelli
gentia quod dat intelligentia et
actum eius operari et eius naturalius
in est ipsum motus est circularis

Capitulum xiiii de impositione errorum
Auicenne

Est aut(em) Auicenne opinio
quod celi motor primus
sit anima et bestialis motor
sit intelligentia et ad hoc
quod non intendit rationem quod supponitur
et est hec sua ratio cum plus videtur
quod motus particularis est motus celi
et parte celi quod est ab a in b ab
sit et c quod dicit per finalis
ille circulus vel ie motu particularis
est a motore quod est particularis (?)
de partibus eius motus sunt
cognitionem ad singulare de cen
tibus non hic intelligentia primum
et simpliciter data cum per aliquid
intellectualiter cognoscat omnes
et motus hic et in eodem capite
et tantum determinationes et partes
eorum per esse temporis contingentes
intellectualiter sciat totum

ectipsin omni no tn stiat ppm isti
echysi et illi ho alit quod sat
ipm stare ppm hinc vel illuc
no e n sensus vel ymaginatio
q qd ipa hinc motus cognit e
hypathinato et sensus quoniq
at motor e hinc celi i hoc mo
bi cognoscit hoc ubi ecia et oi
accidentia hinc motus ut e hz
motus qd ille motus no e integrum
s3 anima habs ad ymaginationem
particularium. Cu aut no moveat
celu ni p desiderium gd dicit avicenna
q no h3 anima desideria concupiscentie
ut ire anime s3 h3 desiderium
sapientis qd e boni simpliciter
et no boni ut nunc sicut i sensibilibus
e determinatis. Avicenna aut sit
inductus ab antiqua opinione sunt
erronea et falsa sicut in phisica e
pbatum. Ut enim intellectus q e
volunt e primus et no actus intellectus
aut actus eius e unus quidem
p actum e actus et alius q actus
suscipiunt. Per actum aut e actus
intellectus ipm no agit ni per
forma artis accepta vel inventa.
Post aut actu e suscipit
et ista secundum e actu verum
et talis e intellectus subazu mo-
nentium celos sicut supra diximus
certe sic e hic actu actua uelut
formalis q e in semine q agit diu
sa tunica. et in hoc sicut intelli-
gentia et anima celo ex aquibus.
Da intellectui vero tu ut agat
in ma q audit p ipm non
indiget ymaginatione aliqua. Ita
et diximus q corpus celi per
fectissimum corpus e et qz e sic
instrumentum intellectus sic in ea
forma intellectus reducta i ipm
absqz ymaginatione hic enim forma
q e ad rem tu no are ipa ab-
stracta no vadit p viam abstractam

sed per viam composicionis / et sicut
descendentem quomodo non est aliquod bonum
compositum hic et nunc sed boni simplicitas
et tamen movetur hic et nunc / ita et in-
tellectus qui est simplex aliquod mixtum
movetur hic et nunc cuius ipse non sit
hic et nunc hoc autem ideo sit quia corpus
accipit scilicet ut instinguit et ideo
accipit eam progredientem in materiam
et secundum eam continuam et protensam
in motu quia intellectus est simplex
sed secundum diversimode diversum et aliud
dicendum quod hic ergo sit aliquod
similiter autem sed quod sicut in nobis ali-
quo modo intellectu concepto ab intellectu
multiplicantur virtutes ad id et
applicant corpora ita multo magis
sit esse in illis corporibus que multo
perfectiora sunt corporibus nostris et
ideo est unum sed perfectius /
In nobis enim quia ad nihil terre
et exterioris perfectius est inveniuntur
corporis ex intellectu sed ex virtute
quod motiva est anima / constat autem
celestia corpora esse perfectissima et ideo
tali organica non indigent Capitulum
quintum de improbacione erroris qui dicit celi motorem
primum non esse animam imaginativam et motorem
hic esse intelligenciam et de improbacione erroris qui dicunt
Sunt autem adhuc quidam
qui omnia negant que pre-
dicta sunt dicentes celos
non posse esse corpora per integras
motum accipientes hanc sic sue
persuasione ex eo quod anima est mo-
tor limitatus et in hoc determina-
ta quod comparatur ad cognitionem
quam est ad unita / cum ergo motor
per cognitionem vadat nobile
corpus animatum esse composi-
tum ex organicis corporibus magis
et composicione perfecta destitute
potencie / cum ergo celum sit simplex
quod non movetur nisi ab anima

corpus et uniforme videtur celum non
esse corpus animatum et putant
hanc obiectionem esse valde fortem
Ad hoc autem ad dicitur dicendum quod animata
que moventur ab ipsis scandi et
hec prima in ipsis, celum autem semper
stant cum necesse quod non movetur
a motore quod sit anima. Amplius
omne quod movetur ab ipsa anima habet in-
strumenta per que complet et perficit
motum alicuius celum autem non habet
contingendi instrumentum. Secundum omnia hec
facile dicuntur secundum dicta continua ea
que fecimus principaliter quorum opposi-
tum complantamus quoniam anima
intellectualis separata ab hiis a quibus
attrahitur hoc est esse dicta anima a dicendis
anima et est parte desit secundum
potencias et non est movens corpus
in quo sit ipsius corporis ipsorum
non indiget ymaginatione et
sensu et quando sit accipitur tunc
etiam non indiget corporis organorum
desite sed indiget tantum quantitate et for-
matione sive congruentibus et ideo
in auditus est dictum. Si enim sect
per ipsam movet sicut infectus
artifex non indiget architecto
manu que movet securi et ita
est in integro celo et ideo me-
bris talibus non indiget quibus
indiget inferiora corpora animata
desideratum licet quod motus celum
fuit ab integro in ipsum et
ideo est quod corpus desiderat esse
per integrum et ideo motus per motum
accipiendo corporis integre actus
quo fit secundum divinum intellectum
et ideo probatum est quod motus ab eo
quod est impossibile et immobile non
confert aliquam permanentem positionem. Si autem
movetur ab anima separata per totum
movetur a virtute perpetuali tempus
potest movere tempore infinito. Ad hoc

tu dt Avic. q' lictaina sit
virtus ptibilis movens celu virtu
tis finit' i ipam coitelligen
quia e' sba sepata et mptibilis
movens celu, sencie at in sua
dt motu p ho q dt in ipam sbau
virtute motiua et q' intelligen
sepata e' et mptibilis et ideo insta
tur finita id dicit q' aliq p
movent p infinitu. Et hec plura no
e' intelligentis q' [illegible] in alia sunt
ab integr. virtus motiua [illegible]
mouere tempe infinito [illegible] no sit
[illegible] e' [illegible] hoc vid quo hos
hac aoez [illegible] [illegible] solum
obiecta [illegible] [illegible] ergo
intelligibilia et sensibilia [illegible] sit

Capitulum [illegible] de imposicione eorum qui dicebant
de celis et animabus celorum et intelligenciis
[illegible] ex [illegible] modis contemplandi

Est aut non [illegible] intendendum
cela q' qdam conati sunt
de [illegible] hoz [illegible]
pencoli mirabilem et [illegible]
[illegible] adhesent [illegible]
locunt de celorum [illegible]
celorum et de [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
dicit [illegible] [illegible] movere
celu [illegible] movere
motor [illegible] motore [illegible]
[illegible] motu [illegible] nullo alium
[illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] cu [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ce [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] cu
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] cu [illegible] se [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] q' e' [illegible]
et io cu [illegible] q' e' [illegible]

ncie palind Tu aut ɔteplatur
id qd e in pon rt accipit &
n per ypam et id hc e in pon
plus q ypa Dut go q ardgtem
plaz id qd ay se pqd ypa e cus
ncie e ex integnt q e cius nem
ny qd e intelligentia Tu at
ɔtemplaz se effectz ca aie q
mouet integre fama q e moa
ncue celu p ymlo ɔtra integue
nfluunt ipi et tu contemplator
id qd e // py q e aia qe prim
corpis effictz ca celi qd mouet
p ypam Contemplatorum eni dut
esse luis iradiacz et lumne ed
dut factum stabilez Tu aut qes
qualiter ny ho inde deducitur
p ordines intelligenti dut ibid
q cogteplator pure intelligene
q ɔteplaz cam primā sit gpacto
lumd integue ɔtemplant ad
lumine prime cause ɔteplate et
hc lume applicatio e deriuacio prin
lumis simplex et ex hoc surgit
ordines integnt et ca ifte ikern
ɔteplaz cam primā et primo ims
integuaz ipo lume qd velatum
sit integue explicato lumine
et fit 2y ordinis integue et
c descendo sunt intelligentie
in dut qui dicam possident
gne celos qros tu dut celi
domina ut spedz spe actorum
et paucorum et h e q irradiat
animas nras et ex lume suo agit
i eis et du sibi ɔtemplaz
se fit ca aie Du aut ɔteplaz
id qd e pp se fit ca corpis ia
aie sep q irradiat Tu at
qr aliby aut q modum triplici
ɔteplao fit et fit ca ee integue
et aie et corpis Dut fecit
nos dicentes q ɔteplato illa
e in lumine vle actio qd ffy

e causa entis hoc ergo in se ipso
e causa intelligentie pure complica
tum aut sit ea intelligentia ergo etc.
Sed ubi vinculatur sit ea anima
et mixtum non e contemplatione
anima que e ea et actus corporis
sit coniunctum corporis Si vero quod
allii quod fundat huius contempla
tionis primus ad hoc quod efficiatur
id e intelligentia et tale tamen
non e sufficiens dicendum cum quod ergo
huius contemplationis facerius ac
et esse e actus eius quod ad fun
damentum entis sit tamen quod intelligen
tia efficiatur hoc ad hoc enim intelligentie
non admittit distinctione nec sed distincte
forme tamen vero aut quod non ponunt
in quas animas vel intelligentias
eas distinctas in specie assignans ph
ilosophi et theologi quod intellectuales
multas ponunt separatas et animas
ponunt individuales eas et mate
quod tamen substantialis forma dicta et non
similiter vel quale Adhuc autem per
nos probari quod propter contempla
tionis fiant intelligentia sit ex
huius continentia primo vero accipit
esse ex inferiori ergo vero quod
hoc non est ultra et intelligentia
et ordinis sic equaliter primus intelligentie
vel nobilior est Adhuc aut ei
dicitur quod intelligentia contemplatione sit et
compositum et non eius hic est et hoc
probatur anima cum non continuum
tamen ei vero quod primum quod licet
et non sit esse eius quod e tamen ad
contemplationem corporis eiusmodi actum et
huius nisi vero ei impeditur
Adhuc aut contemplatio dicitur ipse
et hoc dicitur quod ea corporis hoc enim
non vero hec et tamen contrario contra
nisi forte velint dicere quod contemplari

a contemplari

p contemplari est facta p lumen
intellectus acti et tunc includitur
dr qp lumine comparatur ad id quod est posse in
materia facit formas celi adhuc aut
isti non possunt reddere rationem quare stet illa conte-
placio in decem ordinibus intelligentiarum
et non multiplicetur multo amplius et io
non videtur esse tolerabile quod dicitur etc.

Capitulum viii de duabus viis quibus pro-
cesserunt antiqui in cognicione primi ortus sue

Sic aut nos introducimus
dicimus quod via platonis aut
via aristotelis oportet nos intendere
in via illa de qua loquitur platonis
8 at via fundatur super rationes probabiles
non tenetur quod vere incorporeum sit aut
corporeum et simplex aut compositum
quod primum principium dicitur esse sit ens
purum non conueniens corpori et ingrediens
exus cum aliquo eorum cataret et cognoscere
ipsum non valeat nisi ab aliquo modo
et raptim qui totum a carne intellectum
separauit constituit et quod homo modo
non sit sed ponitur vnitas prima
et bonitas et causa esse omni et proximum
quod est, nix homo hoc sit binarius qui
comparatur ex lumine prime cause et una
que non est forma simplicitate distantis
et quod cum ens in genere non minus
simplicius omnibus que sunt et
descendo oportet nos contrarie eundem
veniamus ad ea que sunt extrema
agendi et paciendi et simplicium
et quorum componere sunt composita
secundum variationem lumine et materie
accipimus prima mixta tunc et de-
inde minus et complexionata secundum
quomodo plus recedit ab excellencia
efficiens et in hijs quam mixta sunt tunc
tio sunt animata et in hijs que comple-
xionata sunt paciuntur gradus
donec aliud recedat ab excellencijs
et appropinquatur equalitati celi et tunc
dantur animas racionales et ponunt dis-
tancias forma et lumine prima quedam causa

que dat formas prime substantie
et simpliciter dat bonum aliarum formarum
Sol autem qui dat corporibus celestibus
et ille multiplex et dat orbibus et
stellis de luce sua animas et simpliciter
formarum motor que sunt [illegible]
aut quod precessit hiis que sunt sublimia
dando formis illis aliquid similitudinem
[illegible] formarum in gradu ordinem
manifestis dicendum non sit esse [illegible]
que concepto sunt datoris formarum
in [illegible] ordinem dominatur partes
et de illa mouens in [illegible] motus
[illegible] [illegible] at non dat
ad nihil non producens et quia non
potest esse [illegible] per cum non
potest esse dicendum quod est perfectum
Nunc autem probandum sit quod corpus
mouens celum quod non est corpus
sed corpus ipse mouetur ipse primus
motum concludit motorem
supremum totius et hic unus motor
ipse non sit corpus et tamen unus mo-
tor qui non sit corpus et tamen unus
motor supremus totius sit primus
in continuitate quod causa est infinitum tempus
et motus infinitus non potest esse nisi
motoris separati et impassibilis concludit
tamen unus motor esse substantias separatas
et impassibiles, impassibilia autem sunt
partes esse formas corporales nec virtutes
in corpore ut hec dicitur talium potentiam
qualitatum operantur in organis corporis
et non sit intellectus primum separatum et
qui unus est [illegible] et unus [illegible]
et in [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
quod ordine esse celum in motoribus
quid est in mobili et non est primum
quod sit motor [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] mobili [illegible]
et quod [illegible] motus [illegible] ad celum [illegible]
non esse quod motore [illegible] [illegible]
et oppositum et [illegible] ad [illegible] que
mouetur [illegible] quod [illegible] [illegible] sunt
[illegible] [illegible] ea que mouentur [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] illis et [illegible]
[illegible] ea [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

moueat motibus an vno tm̃ In
tell(igen)cie et motibus e(st) vtr(um) vno corpore
q(uo)d e(st) stella virtus motiua fluat in
orbe(m) an stella moueat motu or-
bis sui tm̃ (et) no(n) p(ro)prie. Intell(igen)cia
ne(m)o e(st) numq(uam) motor corporum cele-
stium cu(m) motibus suis (et) c(etera) a(liqua)
q(uae) locuti e(st) d(e) ist(is) p(ro)p(ri)o aut(em) (et)c(etera)
ut phi(losophus) apprehendi ee (et) h(oc) (et)c(etera)
de illis penitus ac michil dix(it)
ac(ti)ua tela ee p(ro)bat. Q(ui)da(m) aut(em)
ueniunt c(ontra) ea seq(ue)ntur uia(m) putantes
incede(re) p(er) uia(m) ph(ilosoph)ye et confundunt
ph(ilosophi)am in theologia dicentes q(uod)
multitate ab vno simplici agente
primo p(ro)cedat no(n) e(st) n(isi) vnu(m) (et) ergo
q(uod) e(st) ab ipso sit multu(m) et multi(plex)
no(n) agit p(ro)cedat. Videmus aut(em)
vnu(m) celu(m) no(n) p(ro)duci(t) in ee per
alt(e)r(u)m ut o(mn)ino (con)siderari celu(m) c(on)i(unctu)m
et ip(su)m ee multi(plex) vald(e) ergo q(uo)d
p(ro)ducit(ur) in ee p(er) aliq(uod) agens p(er) c(re)a-
tionem h(oc) celu(m) multa agit (con)iun-
ctus sic ut c(re)at ex michilo cu(m)
no(n) indigeat p(re)iacente m(ater)ia. (Pro)pt(er)
et (con)fessi(onem) inferi(o)r(e) v(er)itat(is) (pri)mus sup(er)
o(mn)e agens (et) sic ues ia(m) ip(s)is
h(abe)r(e) p(ro)testati. Se(quitu)r nos illas
p(er)ic(u)l(o)se in p(ro)cessu q(uod) no(n) sust(inere)
p(ossu)m(us) in h(oc) negocio (con)plenare
nisi uiam p(ro)p(ri)am (et) q(ue)ndam (et)c(etera)
ph(ilosoph)us dix(it) teneant firmit(er) q(u)am
possunt donec forte ab aliquo
explanent(ur). Theologica aut(em)
no(n) (con)ueniunt cu(m) ph(ilosoph)ia in p(ri)ncipiis q(ui)a
funda(ntur) sup(er) reuelacione (et) inspira-
cione (et) no(n) sup(er) ro(n)e (et) id(e)o de eis
in ph(ilosoph)ia no(n) possumus disputare
(et) q(ue) ad a(ni)m(am) (et)c(etera) dicenda fuerant
de subs(tantia) mobili (et) (con)tinua (et) corp(or)ali (et)
(et) 2 c(apitu)lo de celo (et) mundo sunt explanata.

Incipit liber duodecimus de ph(ilosoph)ie q(ui)
totus est de p(ri)ncipiis s(ubstantie) s(e)p(ar)abilis separatis
cuius p(ri)mus tractatus est de posicionibus
co(ru)m qui mathe(mati)ca posuit esse p(ri)ncipia
rerum p(ri)mo de quo sit intencio et de d(e)struccione
opinionu(m) hic inducendarum

de principiis autem ali-
ter libris de quibus iam
locuti sumus quam penitus
alii tradiderunt et horum
errorem nobis manifestat. Unde
secundum adinventionem istius sapientiae pessime fal-
sat eorum positiones qui de principiis
substantiae quae verum esse inquirunt.
Ita nunc in huius sapientiae fine ma-
nifestabimus errorem eorum de principiis
substantiae qui falsum tradiderunt.
Dictum est autem a nobis de substantia iam
quae est principium primum et primum finale in
fine undecimi libri quam iam conscripti
sumus divinae. At ibi in methodo
demonstrativa physicorum corporum constituit completa
et completa et perfectius et tractabimus
de ea substantia quae est primum considerationis
quae est communis actus et non est secundum quod licet
dicere sed per naturam sui in inquisitionibus
naturalibus physice sunt determinata ratione et
passione consideranda physice ...
sunt cum natura et mixtis principiorum
Cum vero natura perfectionis in qua unius
sumus est veritas et de qua substantia constituit
secundum substantias immobiles et etiam
constituit primum substantiam ... an non
de qua talis substantia perfectionis natura
est quae est iam in primum speculanda
sunt quam ab aliis sunt determinata eorum
laborem videntes non assentiamus his
quae ipsi dixerunt ... ad bene
recipit quod est determinatione nobilis
... pro honore auctoritatis
eorum attribuimus. Illis dicentibus
... dogmata qui ... nostri
... impugnatores eorum
... amabile ...
... magis amica ...
... non ... impugnatorem ... quo antiquorum
de principiis substantiae substantiam ...
dicimus quod eorum quod separata ponebat

esse principia substantie sunt due opiniones
quarum una substantias illas que sunt prima
substantie dicit esse mathematica scilicet numeros quedam
et lineas quasdam et alia mathematica
congrua istis Alia enim dicit esse prima
substantie omnes ydeas iste tres opiniones
inscripte dicuntur [illegible] enim illorum
[illegible] qua dicunt [illegible] primum quod
ydeas et aliud vero mathematicos numeros
ideo quod numeri dicuntur propter [illegible] conveniunt
in principiis [illegible] prima sunt
[illegible] ordinibus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vero autem dicunt
formas simplices [illegible] [illegible]
et sigillatim [illegible] substantie alie
aut [illegible] [illegible] ydearum et ma-
thematicorum numerorum dicunt esse [illegible]
[illegible] ideo quod ipse ydee non [illegible]
[illegible] entia [illegible] sub quadam [illegible]
proportione [illegible] [illegible] non esse [illegible]
ydea et ydea [illegible] non differt ab
ydea alterius Alii vero eadem secta
[illegible] dicunt quod non sunt [illegible]
[illegible] primum [illegible] mathematica [illegible]
non probant esse alias substantias
nisi [illegible] [illegible] [illegible] nos in
[illegible] [illegible] [illegible] probat
componi lineis et superficiebus
lineas aut superficies puta-
bant esse [illegible] [illegible] eo quod dicebat
punctum esse unitatem additam positionem
et unitatem [illegible] facere lineam
[illegible] [illegible] [illegible] forma
Alia dicebant esse substantiam [illegible]
ita quod etiam animam dicebant
esse quamdam numeri armoniam
et potentias anime [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] lineis [illegible] nos in
[illegible] de anima [illegible] [illegible]
[illegible] ideo iam [illegible] [illegible]
[illegible] de hiis qui [illegible] mathematica
esse prima [illegible] [illegible] alia [illegible]
[illegible] [illegible] sit substantie primum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non sit [illegible] [illegible]

uerum unita et talis sube q sunt
substate entia vel nō Illi · ēm ad
sunt addē mathē q si eis sunt
una sunt nob si prim hmo domus
pauentis sū cho mathe tafolid
sunt ro prim sed ipa mathetā ipe sunt
separata cū ee sū nō sunt an esse
separata et si nō sunt grecius quo
lny sunt · t gnanio sunt an esse se
parata z · q sunt pposita mathetā
q pruspiant alist et pgca greg
q sunt hinc simplicit z sui sequs
ydeis t greing bet de omnibus
an divulgant de prims sube gre
legis leges cū vniusalū genum
multa de prim talibus divulga
uit lo de dyes vbeles tom
bis vulgaredins q sunt s inoy
phie qz mathasa et fabulis
komntur de bisdi et logni nō
e philosophiem cū de in 20 tho
pica ē et prim sunt in pblen
matibz · dumpt aut oz plura
rone mt omnis goes adellam
pstinitas qu pstintibus in sube
q sunt prīe actu sunt uni et
hdee oz cum ylius pstiterar
an ydee sunt · t 20 an ydee in
sint · et hic vstat z qd si ydee
num cuibz sint pria subaz
et sube qz qd b prim sle e suba
si cum sint mathetā sic qdagint
q a sic msfibiliby t sin voncz
sunt separata hoc aut nō s sunt
no et nob dico de ee mathemoz
qz sunt q zu esse sunt nssibi
ls in nō scande ē dutas t sc
qdam ita dista ē jt dicamus
tio prim de prius de ē dema
thematics aliqi de ydeis dispu
tamus ho enī nō tenebimur et
omnis phes qz pdcp fuerunt
q mathetā dedit solo de p
illi q ydeas ppi pruitus invenerant

Capitulum secundum et est disputativum contra eos qui mathematica separata esse et similiter huiusmodi media dicebant esse in sensibilibus

disputantes contra de sensibilibus
dicens hic primo quod ma-
thematica sensibilia et esse separata
impossibile est esse in sensibilibus
ita quod sint sicut quidam plasmate tamen
individuo simili quidem per naturam plas-
mare et sic multa accidunt contra
sequitur enim plasmate quod duo so-
lida in eodem loco esse. Nos autem con-
cludimus in huius scientie 3o libro
quod impossibile est duo solida esse in
eodem loco quod fuit ostensum in physi-
cis. Duo solida sunt in eodem loco
duo solida sunt unum solidum
similiter si mathematica concedant
esse in sensibilibus et quod tamen sint im-
mobilia et sint separata et non sunt
[illegible] quod in eis etiam eis
[illegible] eius [illegible]
[illegible] etiam aliud [illegible] et alias
[illegible] de [illegible] quod natura
[illegible] sit [illegible] per loc-
[illegible] in [illegible]
huius libri scientie probata sunt.
Et hec [illegible] in 3o huius capitu-
lo [illegible] sunt [illegible]
[illegible] huius scientie disputa-
tare. Ad hunc autem [illegible]
dicens quod [illegible] quod [illegible] corporis
[illegible] quod in illos [illegible] in com-
paratione [illegible] in super-
ficies [illegible] componuntur
et eadem [illegible] quod superficies ut
ipsi dicunt componuntur ex lineis
[illegible] in lineas. Et ultimus
quod linea componitur ex punctis
[illegible] linea in puncta [illegible]
puncta impossibile est [illegible] itaque in
puncta fiat divisio eo quod divisio
[illegible] fiat in indivisibi-
[illegible] fiat divisio
superficiei in lineam et [illegible]
[illegible] divisio in linea [illegible]

in alia ut patet hic dicto qualiter
non sunt individua et ideo separ-
antur in animabus quod dicit Commentator
Unde quae sunt puncta lineae et super-
ficies Dicendum ergo aliter quod dicat
dicere quod dicamus substantia quando est ta-
lis naturae quod componat corpus ex lineis
et superficiebus Et quod dicamus substantia
quando non est naturae sic componentis
quod si in mathematicis sit in eis aliter
et componendo Tamen hoc est in utroque
sed utrobique Tamen cum concedatur
sed et dicendum simpliciter
per eandem rationem sit dicendum sed mathe-
matica quae sunt impressa aut ex dicto
non sensibilis sit dicendum non naturae
separatae quae sunt mathematicae esse
dicunt // Illa si concedatur esse soli
dicta separata quod dicenda sit absolute
quae sunt singularia licet localiter
sit in ipsis et sicut prius corpora
corpora separata et sit substantia et sit
solidum sensibile sed secundum praedicamentum
in mathematicis ita superficies substantialis
sed hic ad superficiem mathematicam
et lineae ad lineam et punctus
ad punctum // Nota quod est ex eadem
ratione superficies separatas inter
superficiales et lineas in lineis
et puncta in puncto quae sunt puncta
superficies essentialis solidi mathemati-
ci includendo substantia et etiam
puncta et separata sunt
aut quae non est quod non composita
principia sit corpora composita
Si igitur sensibilibus corporibus corpora
sunt corpora non separata eadem
ratione superficies corpora sunt super-
ficies et ex quibus superficies
corpus sit etc. superficiebus
hic in mathematicis sed in mathe-
solido quod sit dicendum sed secunda quaestio
et sensibilium in mathematica quaestio hac
corpus primus non est et sensibilis per
esse principiato in hoc concedatur

superficies est principium solidi // Et quamvis
superficies sit plana et linearum esse
et separatum ab eis que sunt in solidis sunt
a solidis separabiles tamen quia
simul sunt cum mathematicis solidis per
compositionem cum ipsis et aliqua sunt priora
mathematicis solidis sicut principium ut dictum
est esse et separata priora sunt ipsis
Eadem autem ratione et linearum superficierum
quod esse separata sunt a solidis
erunt linee principia et ideo separata
esse quam et illis lineis quia
et ipse composite sunt ex indivisibilibus
lineis et ille alias priores lineas
et similiter et ille priora puncta per eandem
rationem et hiis lineis indivisibilibus et
adhuc priora esse puncta quam illis
nec amplius ut dictum est si sit amplius
priora ad puncta est et sunt principia
prima cum opposito 10 / dicit quod cum
est sic erunt adhuc priora aliqua
puncta ferre abscindamus quies in
finita est et eadem ratione erunt puncta
et superficies et sic habent alia principia
et principiata et procedunt in infinitum
[illegible] puncti punctis et linea
linee et superficies superficiei et
principium solidi autem non accidit
hec sola quod sunt puncta secundum unum
genus quod sunt tam sensibilia
et non que sunt in mathematicis
et sic duo sunt genera solidorum
et superficierum que tam solidi sunt
secundum in ipsis solidis sensibilibus et ma-
thematicis que sunt solida duo genera su-
perficiebus quibus unum additur
genus superficiei quod est principium solidi
et sunt etiam genera superficierum
unum quidem quod est principium
et duo principiata secundum lineas vel
[illegible] sunt quatuor genera. Sunt
enim sensibilium mathematicorum linee in
solidis ipsis et linee superficierum
in ipsis superficiebus [illegible] linee
[illegible] que sunt principium linearum

dilin / puncta aut 2m hoc ee quin
nana quoniam primum e indivisibile
et 2m e sciba linee mobilis et
3m e sciba linee divisibilis qua
fac fluxu suo lineam cum mobiliter
fe dicit ita ut non fiat fluxus per po-
sitionem et contactum Cum dicit
e ut 2m fe sciba sit linea cum
ipsum punctum sciba z . et id quod
est in superficiei cum / 3m aut
longitudinis adhuc e sciba corporis
pro hoc qd e sciba linee et superficiei
et 2m ita modum solidi 2m esse
sicut duo et superficies tres et
linee quae et puncta quorum - qb
e omne qd e . Nullum ad ponit
illorum puncta esse preter aliud
quod licet corpi accidit dicto in
infinitum extra corpi mobili 2m
qd e mole tm et ut accidit
corpi fibili 2m qd e fibile Iterat
dicebant qd id corpus dividitur
i infinitum et componitur ex infinitis
punctis et superficiebus et lineis
et in seculi quinque preteritis
addiderunt / Erit aut hic i mani
2m esse prior et propriatez ut
donec et stat i ... esse
h i manis 2m mag etiam dicit
ea ex infinita quae sit linea corpori
ex puncto infinito et sua quod
e planis 2 et demonstr Nos aut
absque immat ea 2m forte
prior et propriatem grandem
h cumatez . tunc sicut mathe
ut cum fit dici qd sicut mathe
sit qua plana tota habet
et ita puncta qui fit insolido
mobili ... cum sua proprie
dimensionalis h indivisibilia ita
ea qd non ... fit ... de
quinque e ... fit puncta linee
superficies ... fit
insolido mobili ... fit primum

illius solidi // hoc autem est absurdum
quod sicut singularia mathematica sunt de-
extra que sunt inter ea nisi solido non ma-
mathematica sed etiam sensibili et sic alia con-
que inter ea et sensibilia dicunt ad istud pro
sic mathematica sed de illis circa de
istis et eadem ratio est de numeris quos quidam
illorum dicunt existere inter ideas cum ut
exponunt imaginant puncta extra uni-
tates et sic quidam unitates que sunt
principiorum erunt separata inter ea et
sensibilia preter singularia puncta non enim
enim sensibile non habent separatum esse et
sensibilium etc erunt unitates separate
et habentes preter singula circa singularia
sicut sunt sensibilia sed corporalia et immo-
bilia sicut sunt intellectualia sicut
mathematica et derisa erunt quia ma-
thematicorum unus quod est istorum inconveniens
quod tota arismetica est de hiis numeris
que inter ea sunt et sensibilibus / circa quam
dubitationes quas oportet solvere ea que dicuntur
sunt in huius capite hic 2o ubi cum
tenens sic tot ut dictum est sunt quia
mathematicorum circa quam sunt astrologia
Astrologia enim videmus est similiter circa
corpora sensibilia et mobilia que sunt celesti-
sensibilia et etc circa ea circa que est geo-
metria quia non celum considerat et motum
eius. non considerat ipsa in ipsius
inconvenientibus absolutam et propterea
aut possibile esse est celum aut aliud
quoddam corpus quod motum habet preter
hoc celum et preter hoc corpus mobile
circa quod sit astrologia quod ut dicunt
non est defensabile sed est de alio quod inter
esse et sensibilia dicta et separatum
est ab istis // Sunt autem quedam dicta
optica sive perspectiva et similiter armo-
nica sive musica illa enim inter
ea que sunt dicta et sic sensibilia
et sensibilibus respective enim circa que est
armonica et visus circa que est perspectiva

no sunt in rea sensibilia et singularia et
tunc non sunt in re ista sensibilia et singularia
tunc palam quod eorum non est dicere quod sunt
circa sensum et ad sensibilia circa esse quod
in Et tunc contraria quod magis sunt
singularia in et in sensibus quod illa sunt
et isti sensus et si non sunt inveniri
tamen quod recedant circa eadem esse illa que
sunt etiam et tunc sequitur quod et illa alia
et illi sensus sunt idem in istis
ergo et armonica et perspectiva sunt circa
ista et similiter ad sensum mathematice circa
mathematice respectum quedam quod species
insequitur et dispositio vel ita quod quedam
demonstrativum dicit scilicet de nobis
et omnia quantitate considerant quod ergo de
vel absistit ab hoc et alio Ille
sunt quedam quantitate que sunt circa esse
mixta et illis et in omnibus
diversis sunt circa non abstrahantur ab
omnibus Si ergo continue in abstractione
attigerunt sunt subiecta tunc contra
illa sunt disposita et quedam substantia
naturalis que circa non separata est ad y-
dealibus primus subiicit et mathematica
que illa media dicebant esse inter
sensibilia et ydeas et hec substantia sunt de
separata et non unus ut putabant
nec ydee nec tempus nec
aliqua quantitas incorporata
mathematica nec sensibilis et tamen habent
esse circa istos quod ut dicebant esse
quod est separatum circa rationem separati
circa esse hec autem est impossibile
propter hoc dato puncto fiet abstractio
alicuius et ab omni quod habet esse separatum
circa se sunt vel abstractione Si igitur
hoc est impossibile quod sunt sic disposita
et habeant esse separatum sic eadem
ratione palam quod impossibile est
ea que mathematica respondent circa esse
separata a sensibilibus a sensibilibus sunt po-
situm terminus sunt vel contingit
et quia omnium videri invenire quod

cōpreti sunt subiective in plurib[us] dicis
ponat sic ee ipa mathematica ut se-
parate q[uod] sic sibi ulx ne quod ee et
subo dicta sunt assimbus sic ura
est q[uod] sunt vera sensibilia ne sunt
solu cu ratu sz etia cu esse et sba
et tempus et corruptionē sunt ergo
p[ro]priores eis generatione et cor[rupti]one et
tunc non sic dixim[us] in sic p[ri]mi
phisicorum in p[ro]sta materia q[uod] determinat
mat[er]ia generatione eandem [illegible] for-
me et sba generata sensibiles est
p[ro]prior sic tamen p[er] generatione mat[eri]a
et sic potentia prior e actu sed
p[er]fecta et determinata materia in g[e]n[er]a-
tiōe generatione e p[ro]prior dum vn et
an in q[uo] evenit vm mathematice
necesse oz enim q[uo]d p[ro]priant
sensibile q[uo]d faciunt unum actu dum
t no multa sic determinata e p[er]
antecedentibus [illegible] sapientibus
10 in 8o in quid no mli sive ne-
cessis mathematice q[uia] sensibilia e vn
forme et actus sic anime q[uod] e p[er]-
fecta anima a vna q[uo]d e anima
sz p[ro]p[ter] partes anime a vna aliqui
alij vos forme q[uod] fact unum
Similiter aut no sic fiat unum cu
sit multa congregata in dissoluta
in ea ex quibus congregata sunt
Secundum q[uo]d absistis in ma-
thematica q[uod] dicit ee sibas sic idea
et qn̄ta eo in sunt h[aec] ag[g]regata
q[uod] sit ea q[uod] sit unum et q[uod] accidit
eis unitatem q[uod] unum fact idem
ipa sunt dum ee sba et p[ri]ncipia
no eni potest huius ea vos assigna-
Cum hec eadem generationes cōduct
si cū generationes sensibilium p[er]fect[ionem]
cōsideram[us] q[uod] sunt animata p[ro]p[ter]
in generatione e dum diametrum
q[uod] e in longum sic infra eo
eodem procedente sunt fragmine
et spera in dim sic generatio ad locum
ascendens et similiter p[ro]p[ri]e sic
distincto in p[ro]fundum ascendit et

Petro et hic divisio quia hic finit
Sigo qui in quantitate est primus est sba
et partibus et ego sic concio est in
videmus sicut bingfapicem
lis corpus qui est in dyametru
in profundum acceptu est pus
siba qui planum et longu tris
etiam longior profundi et pfun
et tom iu ut mag phisice
loquim sic est amatu et habes
ce sibre tris qui prim vitem
profundu est qd est in mes pfundi
possibile vut ante trectus si lon
gido qui est lia qoodr amata ut
prids viie ht eius dignitas
hua illi dicunt qui ex greco re
esse est sup sensus inas illos
est in vbique sensibilit quia
dat ex tranf vnd est in
dimensione corpoz qui est profundu
tria in dimensione latitunis
et longitudine qui longo et lati
tu sint sibe et pura corpis
sed pfut in quadam lapides
sunt et metalla et hinge composita
sunt pfecta coagulatione triadsit
infra formata in na tria in his
sensibile vel qui dimensione mathe
matice sunt principia sibe sensibile
Amplius inter illos corpus ma
thematica est sibe coqua sed pfum
ce ut dicit sile aut et linea est
sibe quedam dicit eius ysti qui sit
sic forma et pres quedam formata
sic sed ad ea quam est linea sic
aliquid quod est actus amatoz plura
cum illo sed sic ad ea in quibus ve
lud in et corporibus illi cum
constituunt in aliis ex lineis et
superficiebus vt sibas simplices
vident ex compositis vel aggre
latum quod sit potius prius nisi
Si aut constituit hinc aliquis sibe
nisi tunc videtur qui palicon

et sustinent talem nāe potēz
tunc p(er)fecte esset actus (et) subiectum
g(e)n(er)ationis Cū aut(em) nō hoc pac
ant linee (et) superficies et puncta
esse sic sibi ut dicunt quod q(uod) sit so
nus sic aliud Similiter sic se
h(abe)t tunc quod q(uod) sit potentia ante tempus
Sed quod nos dicimus non ea q(uae) potest
potentia q(uia) non sit q(uod) cum sit tempus sit
potentia q(uod) ce(teris) cum subiectum sit potentia
Concludit cum agens sit superficies
et separata sunt ce tempore potentia (et)
non subiecta Sunt ce talia tempore
consequentibus potentia (et) non tempore
eterna (et) non sunt tempore potentia in
quibus sunt tempores q(uae) sunt sine
tempore tertio hoc quod sunt quedam
aut illa i(n)ter sunt potentia non
Similiter sunt ap(er)te sermone e
pars albo Et hinc etiam est q(uod)
si dicamus sit (et) verum est que
p(ro)p(ositi)ones sunt certum sunt ce p(re)ter
subas sic est motus et alteratio quod
non in subiecta tunc q(uod) cum tempore
albo hoc p(ro)pter e alterum q(uod) sequitur
si album hoc e q(uod) alterum est et non co(n)
tinue et oportet alterum non e p(ro)pter cum sua
quod hoc albus q(uod) si p(er) Secundum
separatum tunc quod q(uod) h(abe)t ce separatum
sic subiecta non autem e separate passio
aliqua s(ed) sic e cum integro com
posito vel q(uod) e s(ecundu)m eius fi
tempus cum h(oc) nota tamen congre
gatum sic e hoc albus p(ro)pter q(uod) hoc
non est g(e)n(er)aliter verum q(uod) dicit
iste q(uod) omnes ex ablatione se ha
bentes ad altera sit prius cum substan
tie ego g(e)n(er)aliter e veri q(uod) omne
q(uod) se h(abe)t ad alterum ex additione
sit prius in eius p(er)ficit dicitur
ce prius linea et linea prius
superficie et superficie prius
corpore q(uod) p(er)fectius e ex ablatione
se h(ab)ens ad lineam et lineam
ad superficiem et superficies ad
corpus corpus aut(em) ex additi
one ad superficiem et superficies

ad lineam et linea ad punctum ergo
eodem modo de exadditione alia et tri
azim non est prius ergo homine neque
equo ergo pythagoras est lapsus non ser
quod puncta et linee et superficies sunt
magis substantie quam corpora ex ab
latione sed ex ad illa inferi illa
mathematica priores et substantie istis
sensibilibus propter ex additionem sed ex
ad illa posteriora eius non est substantie
sed ratione qua totum aggregatum post
hec et non econtra deinde ergo ea
nobis sufficit quod in mathematica separata
a sensibilibus non sunt et actu

*Item 3m est quod ex inductis concludit esse
tiarum mathematica et quod non sunt prima
sensibilium sed et qualiter ordo et demonstratio
sunt ex ipsis*

Si autem separata non
sunt esse actu neque etiam
in sensibilibus sed ipse con
tingit ea esse ita quod sit
substantie sed M. dicit patet quod qualiter
ordo est quod vero aut solum non sunt
sed ea quinta sunt a ordine quod sunt
separata non ita quod sunt esse in sensibilibus
sed et sunt modo dicto sed se
parata sed ea quae in sua distinctione
non fuerunt posita inter sensibilem et
hec est intelligibilis et sicut in non sunt
principia non non est dicendum quod sunt
sed quod non sunt simpliciter sed et et
substantie sunt separata et dicendum est
huius sed illa dicamus sed est
dicit ultima in mathematica considerat
de aut non conceptum mathema
tica sunt in eis sed deficerat ani
mata quatenus quietatur et defecta quae
sunt inesse et non sit ad de hoc
sed dicimus non in quibus sunt talia
animalia sunt illa quibus convenit
hec in essentia quod sit essentialiter et
substantie in essentia simpliciter cum illa
sunt dicimus non de eius ut dicendum
de quibus quae sunt in mata in quibus
dicitur est ea non sed propter dicere mate

sz ponit e ipa mathetica dño
quo mathe no concepto tpm
dis vel disibilibus matis
Tn at sete e q spa e dmen-
sia id qd lz mensura te de
ymo no concquendo disi vel
dsile qd mat tnc ex conti-
git de sensibilibz mensuris esse
orones dsinas et d mo nes
no mgni sz spalia sz mqntu
sut tca ho e ut mesure et
mu st cm d sibs no mqny
spalia sz mqntu sut nota
solu inlle ronis sut dbz
qz lun splu t sut dca
q attendit spli mquntu e sple
q sut dmbla tn mqntu e
e mole sz q cservat cu fors
sibilez et tn no ez q mobile
sz ho st ey ex ters separa
cessibus aut ex mgnitu te
ce dmou sut iulle ronis
quit ei mqntu e actus mod
et no quit ei mqnty e actus
sibilis ncopet sz ho e mo-
libs leat ex sepratu cessibus
aut no ex sensibila ceset qu
distincta et debilitata na in
sibus pro lris ex mpro ip-
st in loco st cm ex yhs
h mone sut rlis ronis sic
qno dirpe mqntu sut mota
sz sut dirpe mqntu st cor-
pa et tc ite sut ronis sz
dirpe mqntu st superficies
solu et mqntu sut lagineus
solu et mgny st pucta solu
q sut m dlia porz linea zc
ho m ronis demulty mqntu
sut mdlia solu abstra po-
pone sz mdisibilis e unitas
ur st csiderat no e dre quas
sil st sz ponit no solu
spalia sz dicitur hec m
e q csideram ea no qrp sta
sz hec mo pnt esse m sepa
ta quest sut m ma phe mons

sic considerans puritas non mota
et mathematica q[uod] sic cum et circumstantiis
tasunt et [illegible] ergo [illegible]
sic q[uod] [illegible] vim sic dicit et
[illegible] sic [illegible] in [illegible] hoc
[illegible] sit ho[mo] sit eius q[uod] accidit
[illegible] sit et quale [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
sic [illegible] separata sic sic
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] id quod est [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible]
non considerando [illegible]
et non [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] sic [illegible]
[illegible] singulis [illegible] sic [illegible]
est [illegible] [illegible] est [illegible]
separata [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Ergo [illegible] homo est [illegible]
[illegible] est ho[mo] [illegible] ho[mo] [illegible]
[illegible] et separatis [illegible] et
geometria [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
q[uod] sit ho[mo] non [illegible] et separatis
[illegible] [illegible] est [illegible] homo
[illegible] est ho[mo] sic ergo geometriam
[illegible] accidit et [illegible] [illegible]
est [illegible] non et mathematica [illegible]
accidit [illegible] esse [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sunt
[illegible] [illegible] et [illegible]
ergo sic mathematica non sit [illegible]
[illegible] non [illegible] esse [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] multa
[illegible] accidunt [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] sic [illegible] sic [illegible]
[illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ita [illegible] et
[illegible] esse [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] considerabit
[illegible] est [illegible] [illegible]
[illegible] maxime ita [illegible]

amalis ipse sunt passiones et in
lig^a i^u iuxta consideratum ipse a ag
separatum assibus q sit mysticum
et scium illud est demonstrativus cum
hoc consideratio in quantum sunt con
sequentes soli et inquantum super
sunt et non est quod sit ad talem
hunc de assibus separatum aliud
aut quod sit consideratur tanto
magis hic circa scientia quanto
ipsa sunt plures de prioribus et
simplicioribus est id quod est quantum primi
essentia etiam ipse quia non hic
quod illa non sequitur in ipse ipsum
[illegible] aut sequitur aliud ad an se
cunde i d ia no est simul etiam ch
q arithmetica sine mensura quantitate ignis
determinata sit quia ipsa sola primi
sibi accepta curiosa sunt in se
et simpliciora quam ea quae contingunt
in mensura et quantitate et quantum non
hic determinationi et maxime sunt
certa et simplicia quae sine motu attingi
untur sicut sibi prime de his co
siderandis in motu hic maxime
certa et simplicium constat esse
primum motum qui est localis hic enim
simplicissimus motuum est ut in un
decimo illius physice ostendetur Iste
aut est motus simplicissimus inquantum
est equalis et uniformis totus
de actu ad actum exiens in parte mo
ventis et eius quod movetur licet sint
eadem ratio sit obiciebatur de armonicis
musica et de optica seu perspectiva
neutra enim harum speculativum inquan
tum visus et inquantum est vox ipsum
sensibile quod speculatur quod si utique
spectatur id possibile quod speculabatur
inquantum unum quid est musica
et inquantum linee sit optica seu
perspectiva et id quod unum verbum
et linee sunt ipse quedam passi
ones illorum possibilium que sunt vox
et visus et similia alia mathematica

sut passiones et omnia huius ta-
lem separatam consideratiom Si quis
sic talia ponet separata accidentibus
et sic intendit aliud de hiis in
quantum sunt talia et ut mentitur
propter hoc enim aliud ponitur non dicitur
sic nec mentitur sicut dicit quod
figuras mathematicas describit in terram et
dicit lineam esse bipedalem quamvis forte
monopedalis est nec brevior non
enim est falsitas in talibus propositionibus
quod adducuntur sicut esse et non referuntur
optime enim sic speculabitur unumquodque
quis si quod separatum unum ponat ut
esse quod sic considerat mathematicus eius
inquantum est ipsum non tenendo de
alicuius et talem considerationem facit
arismeticus in numeris et geometer
in continuis Si enim accipiamus te-
lum hoc sensibile inquantum est telum
respectu ipsum est unum indivisibile proponens
sibi sic quod aut sicut ponitur est
esse unum indivisibile deinde aliquis
sic perspiciens speculatur est aliquid
inquantum est indivisibile et multa homo
demonstrat de ipso sicut geometer nec
speculatur ipsum inquantum est aliquid
ut inquantum est divisibile adhuc enim
esset solidum continuum potentia quod est
contingit in esse posse solidum con-
tinuum sine telo et indivisibili ita quod tamen
telestis eius et indivisibilibus eius non
considerantur et ita geometer tradit
de hiis quod non sunt entia hec enim quod
considerantur vere sunt entia sic enim
in antepredicamentis dictum est ens dicitur
duobus de ente endelichia sive actu et
de ente potentiale et ideo tamen quia
mathematici considerant sic sicut docuimus
et in hoc et in bonis huius scientie libris
sunt de universo partem theoricam

Cam 2m qlit aute stie consi rat bon
et q e spes et ordo et com
suracio et terminatio esse

Hoc cum non negent
dic q mathe consdat
id qd e bonu q cu greci
vocant agaton et latine
sonat vald bonu disp e indefi
et no vnius generis 7 bonis bonu
cu 2m aliq sm id q e in actu sm
in ope sit bonu virtutis et art
/ad cu at 2m alia id bonu est
in his q sit i mobia dicit
gd q mathea no dt aquo modo
bono a agaton/ inconuen maxe
cu dict et ondunt bonu si no
nominant mathe stie/ no cu
dicit q no ondnt bonu si no
nominant ipm in sonibus
7 ronibus opa cu mathaz
et rones eorn ondunt id qd e bom
fimbs no ipo nomine boni caque
maxe sunt boni spe sunt spes
et ordo et 9misatio determinatio
sive dterminacio et hng maxime
ondunt mathe stie qr go hec
dua sint videt cu cae finales
multoz pala e q stie mathe
thez cam dict q e finalis 7 dicit
ea q e ca ut bonu q aqi nom
sinibs no dicant ut fine et
in rone boni et id magis note
7 bz dicit qu alr diuinu de
ipis ondetur phisice ul mathe
q hec sut finis dicit in 2a vbz
etiam ho qd e ee quis ex pte me
2m ee at spes et accepta sona
e q dat ee et in stie mathe
no qsidat ipm et proximi qus ex
pte me q qsidet esse forme specialis
e ipa forma sine tali aliud con
stans figura 7 o quid aut est

regularis aut irronis et regularis
quidam considerat a mathematico quamvis non
considerat ea prout sunt tales physicorum
corporum et ponit ipsorum Eodem autem modo
ordo duplex considerari Est enim
ordo partium ad partes principaliter
requisitum et hoc est per se bonum et agaton
et est ordo incisuram et figurarum
partium in toto et in compagine
ad formam sicut dicimus quod tribue
dantur trigonum et dolabra quam
figure datur architecto Et similiter
rotunda figura visui et ablonga
et ablonga triangularis adorabilis
sicut notum in libris aliorum Secundus
est ordo qui est bonum quo in id quod est con
siderat mathematicus non tamen in toto
illa in qua est bonum Nam dicimus
quod ordo sit in figuris partium unius
Et post et numeris similiter
aut dicendum est de qui infinitum
eorum prius fuit non tamen in
verbis sed circa in dimensiones
in gradu convenientiam constitutione
id quod constituunt talia quantitatem
in id quod est considerant sicut ma
thematici non considerant ea in bo
none Idem aut est de eo quod
de quantitate Sunt enim bonum quod
et perfectum et finis quod est colli
git ipso finis aut quibus ad
perfectum optatur reduci dicimus bonum
tamen vel illius cum aliquid
malum sibi debitum considerat physicus
et mathematicus considerat id quod est
bonum et agaton non aut inveniunt
agaton Est autem hic advertendum
quod ratio desiderii nominat sicut unum
bonum et aliud Et ideo bonum perfectum
factum unum enim est vero alibi
substantia ut substantia est per se Et sic quod
est opposita substantia tunc bonum eius

consistit in pte forme et conmensuratio
q refert ad potencias ipse materie
ut ille solum potencia materie sunt
incohata forme sed eciam potenciales
potencie prime materie conmensurant
viribus et actibus forme / Or-
do autem consistit in ordine prioritatis
unius de aliis tam in toto quam in toto
tam in partibus Similiter autem est substancia sensi-
bilis adhuc ipsa est prima substancie
et species secundum unum respectum forme
et conmensuratum unum respectum potencie
qua pars in hoc universo ipsa est eminencius
ut excellat nec excellatur et ordines
secundum in agendo id enim est principium
et ipsum et partes eius // Similiter
est circa hec quod potius est esse
quam eius et etiam hoc secundum hec tam ita
que species est in materia sua et conmensuratio
attenditur in comparatione ad potencias
subiecti ex quibus tam et ordo et
locus que est de quibus patet per eum qui
hec considerat naturaliter enim
quod in libro hunc sapientie est dictum
Sunt autem et in nobilibus substanciis et
tria species ad quem ad bonum substanciale
et celeste et intellectuale quo
refulgent et conmensuratio attenditur
ad potenciam qua maioratur et ordo
unum sunt cum antedictum enim ad
hec in unum sunt de proposito et tot quo
et tanta dicta sunt ambobis dicimus
tunc et vero sit eciam et quo po
pora sunt alias et quo non sunt
pora sed potius extra ut dictum
est de una parte opinionis superius
inducte etc.

Capitulum quintum de explanacione opinionis
eorum qui ponebant ideas et in quo
differebant a Platone

Secunda autem pars a principio
posite opinionis est de ydeis
ad quas declarandum volentes nos
nos propositum cum ex opinione

que e(st) t(er)m(inus) videam(us) ita q(uo)d videam(us) sim-
plicit(er) considerando non co(m)plantes ea(m)
ad nam [illegible] sed cum ordinator
(et) dubitatio et p(ro)pt(er)ea de unius p(ro)babili
diffinitione aliq(ua)m aut videas ac-
tionem in ea [illegible] unq(ua)m accip(itur)
videas q(uo)d apud p(ro)bas [illegible]
[illegible] q(uo)d q(uo)d p(ri)m(u)m [illegible] videas se
[illegible] aut q(uo)d posteriu(s)
[illegible] h(abe)at [illegible] q(uo)d p(ro)p(ter) [illegible]
sit fides et [illegible] veritatis [illegible]
[illegible] [illegible] q(uo)d p(ro)babat(ur)
[illegible] veritate ut [illegible]
[illegible] omnia [illegible] et
[illegible] obiciat [illegible] [illegible]
[illegible] prudentia concepta [illegible] aqua
[illegible] quid [illegible] sit [illegible]
que sit [illegible] eo q(uo)d
[illegible] est de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] natura
[illegible] sit [illegible]
[illegible] [illegible] abeit
q(uo)d aliq(ui)d [illegible] sit [illegible]
[illegible] que h(abe)at [illegible] de-
[illegible] [illegible] sit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ethicas s(e)c(un)d(u)m morales virtutes
et de [illegible] [illegible] [illegible]
eo q(uo)d [illegible] diffiniri n(on) pos-
[illegible] [illegible] possunt
ad [illegible] [illegible] applicatio
sive [illegible] e parum [illegible]
[illegible] tangendo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] at p(er) [illegible]
[illegible] [illegible] de quib(us) [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad unos
[illegible] eo q(uo)d [illegible] omni [illegible]
[illegible] esse [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] esse equale et
par [illegible] [illegible] paucor(um)

et loco 2m etia ille pitagoras
sic et sortes samq et denus in
quisivit q e qd iti q ydas inve-
nerunt q2 ingt sortes ule nat pi-
tagoras unus posuit esse sepa-
tas distincta et etia sylogistice
qd usq illorum quesivit q ecco
q principiorum sillogismorum
q necessari sut et probates et
insistes e disco diceris q pro
dicua Illa gnu disco e menti-
sum q est ppo q dicta cum vbus
tota mens e q e disco operat
ee dicens Si at isti utebantur
sic vlis disposite ut possent
inferdi et accipi p intellectum
etia gra eorum q diffinita carent
absq diffinitione quia diffinito una
racione sic altius et id genus
qd e sic genus index sui et sui
oppositi et i et no alia e sentencia
racionum uno nasq sut q admi-
se reddet sorti tanq particulari
sub uli diffinito redicunt redd2
at p inductas species rees
et eos mo unu ulis reponunt
et c diffinie ulis dicunt sortes
et samq q illi qui formas
ee dixunt separatum existo
sub quibus predicta colligi no poss
inducto reamplius 7 uasq hic
abs pcut gra puni sine eis in-
ducto uz q ulis diffinito sz
sortes quide sunt una separabilia
aptieclabil ep alr sua no ez de
uniq et ho resent q una
videt ee nas quabilis nl
et qualitate et inequalitate qd e
prime no sit i 7 tu ho no
sut dicit ee separata sic separata
sut q sibo sibo sunt di-
stincta diffinitos at q non

naturas vel cenas sz ee dixit dixit
sortes no ee separatas qr ee ming
pt esse separatim ab eo cuius e ee
Alij aut q ydeas posuerunt separaut
vtraqz ab eis h fit et appella-
verunt ipa ydeas ko aut vois
et separatim illius a nobis e
exposita in huius pcipe primo hic
et h ho pximu eis accidit qsi
om sit ydee qq dicun 2 vli-
ita q vlis na e in eis / et dicit
sz p auth q hz vlr dicant 2
ta ydeas no hz se dm e alibi
eo q pse ee no puit et oz dici
q omis hu vaz sbue hz ydeas
q vlis in se hz naz ita sic impo
huius pcipe libro dicimus / Si quis
imitare volens circa sbia et
pugnare ea p ydeas mig qdā
vel pandices eiere q sic ipa
sbia ponit ne se eximare
posse eo q palecea ide pnant
hec sz n mig plus 2m hu pa-
tiat ydeas q sbia mit go
q maior mig includit mi
dicit eum ipsi q sbin subaz
sint placed spa lit sic dicaz
q sic ipe qz sbis subalz ydaz
spē 7 st et subalim 7ps q mi
et ydeaz dici q sit p huius ydee
q sint subs sbles // Dicentes
h eis sensibilin subaium
p venerunt salbese sbia
sint Mir ad ydas vlr sbiales
hz cu subam Marum sbia e
ad plures qui sbi sint sedio
et alz ydaz e ea subas imi-
tam aliam sblia q ydales
subs vnu dm in dicit 7 de
huius tam pse q gue 7 dica
7 sta eu qntis qua 2 pna
suba 2 in mnit sbre e ea

in hiis que universalia sunt separata insen-
sibilibus in quibus est plurimum de multi-
tudine. Dico autem esse quod ex quo sunt esse
diffinitum et separatum et plurium a singulis non
sit proprie de ipso inquirere hec quoque
opinio Democriti ratione ad hunc appa-
rationis posite sunt a nobis in
hunc philosophie primo libro et similiter
rationes que sunt contra hanc opinionem etiam in
presenti breviter est recitatum //

Textus sextus et est disputatio contra eos
qui ponunt ideas esse easdem que posita
sunt in libro primo huius philosophie

Amplius autem sicut in primo
huius sapientie libro diximus
in eodem [illegible] ponendo dicit
[illegible] sunt forme ydee in illis
[illegible] que sunt [illegible]
[illegible] [illegible] integram [illegible] intrare
[illegible] [illegible] non sunt [illegible]
De [illegible] sunt quod [illegible] sunt
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] rationes que sunt
[illegible] [illegible] et ydee sunt [illegible]
[illegible] sunt [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et affirmationibus et [illegible] in
[illegible] et [illegible] in quo fit [illegible]
[illegible] integro in quo aqua affir-
mant vel negant. Ab ipso [illegible]
in quo [illegible] integrat corpori [illegible] forma
complementum fantasma [illegible]
[illegible] in quo [illegible] intelligitur
tamquam de quo integrat [illegible]
integrat ergo quod [illegible] forma
[illegible] [illegible] corpore inte-
gra [illegible] [illegible] id quod [illegible]
[illegible] autem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quandam
[illegible] et ita quod [illegible] non sit ad
aliud hoc [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible] ad [illegible]
hoc autem non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] se

Illa eni non dz cum comparatione de-
pendere ad ad alie aut rones q
et etymologia sit cum ees dicit
ee cum homine sic manifestat dicens
totalit et isti ponentes ydeas
aufiunt suas rones et destruunt
eas et penitus probles quas mat-
ingeit volunt esse illi qui dicunt
ydeas ee pro hoc qui ponunt ydeas
ee quedam unu/ Ex dicto eni 10
sequitur quod dualitas sive binarius
mathem non sit primum numerum et sequitur
quod binarium non sit hoc ad et quod non sit
cum se sit substantia sed sit ad ad et aut
vlt dicta 2 prima i secunda secundum
10 quatuor adversant isti ponentes de
primis principiis scientiam sicut q
illa ponentem quod sit ydea equalis unitate
Sed tunc eo tunc ydea et e primum
eius cum ee oz qui i ydea dualit
sit prima dualitas et an duali
tate et mathematica qua magis propria
et sit antiq ydea et non absolute
dicta et hoc omnia late exposita
sunt in physicis Cum ergo cum illam
sustentam sit componendam intellectus
cum quo autem huius appoints
de esse ydeas oz quod ipse ydee sit
perfectam sit forme et quod vlos dicit
bz quod sit forme de se de se
abuntur quod nulla sit potentia
non actu quod sit ex aliquo qua
aliud substantiam quod oz quod secundum
illorum de quibus e vna vlitas
esse et erunt actum multitudinem
cum vna genus non solum e substantia
sed etiam non substantia et hoc de
dicto quod ydea accidentis sit
forma ipse eius e acus non sit
ipse Et hoc oz quod cum ros sit dicenda
quod sic ipsi quod dicunt ydeas non
solum sunt substantia sed etiam
accidentium Secundum aut quod

ysta pondom & alia talia mille
inquieri. Si aut considering sunt
id qd e nam 2m ee et q erad per
expositione talis oppinionis ut
sit ex na rei et ypposit disputa
tur ex parte positionis oz q sit ydee
philos Et 2m ha no put ee ydee
li subarum solaz forma eui pse
exns 2m ke et intellis no pt ee
forma accnt et ideo no pt esse
q ydee 2m accnt dcq ppile pti
pen sz oz q singula pticipent
nam ysta inquisit d subs aquo
dur Qd aut explanando ho
ut sl q e dupli pse exns q
e yda dupli ho no pt pari ab
eis q e accns et e dupli in
unic no e accns Sile at sta
et ppes sunt yda pse exns & no
et atanc hec sunt ydee qs ponunt
ysti sequt subam q e hoc sen
sibile apud nos qs dicit eas
esse naturas & subas ystarum
subarum Et si q sunt ille ubi
hinc esse dinus separatorum ibi
hostat vide et ee pt eas q
sit unu i multis et de multis sed
ho eu qd e sit unu i multis
pt eas e q no pt ee separati
ab eis in quibus & de quibus est
Et ad hunc ppes sunt ydea e ad
pse tunc oz q sit similitudo et oz
q ad sit quitas 2m vna nam
inuenta exntem et ydis et pti
cipantibus ydas q at ho sequit
sz ex hoc q no pt assignari ro
quare magis unu que plures qd
e dualitas sit que multis du
alibus et dyadis corruptibilibus
qz no e aliqua q quinque plures ppes
eta h cui equali nomine pta

de illis que predicatum sunt dicitur
de qualitate corporali et incorruptibili
Si enim dicatur aliquis quod nomine philosophie
et non aliter nam peripatetici aliquis tunc
esset talis predicatio de quibus dicitur
esset gallia et statua lignea
esse homines nam nec conveniunt
exprimentes Moraliter hoc autem non
dicit istius opinionis auctores
et si sit totum propter qualitates de
corporali et incorruptibili tunc sequitur
quod ydee sit ydea et ibitur in
infinitum Et ideo sic dicendo
argumentum posuimus quod ydearum sunt predicationes
tantum sunt alia quedam que sunt
predicata decipiens sicut iam diximus
tamen rationes que sunt intelligibiles
et sensibilibus scilicet et mathematicis
et ydealibus Illi enim secundo habuerunt
quidem naturas per quas habent rationes
differentias Et tunc habebunt illi tantum
sufficienter hec ut genus et alias
species differentias per istos tres titulos
Et addidit medium titulum mathematicorum
differentiam et superficiei mathematice
et media inter ydeales et sensibiles
Et addidit omnibus titulis et superfi-
ciebus enim quod addunt quod omnia
que sunt in stella que differunt ab ydeis
et omnia que sunt in stella que differunt
sunt ydee ut ad et species sunt
ydee hominis Nam et mathematici
titulis et ydealis sunt in sensibili
et differentia datur de hiis que inter
quod non conveniunt que propter hoc
hiis tribus titulis addunt titulis
titulo ut dicitur quod titulus est
superficies superficiei ydealis
mathematice et sensibilis quod est
absurdum Aliquis preterea
est quod unum est id quod propter que

de tribus sit pdicatu sit aq et
sit aqua na q sit ut sulphurica aqua
que omnibus hiis tribus pcebus con-
li ineerit sit geminis dum illorum
tu et ex ho sequit q de istis tribus
hoc que dimuar pdice et sic ydee
erit yda et ibit i infinitu preut
dixim prius

Cam septimu in quo ostendit q ydee
no pfunt ad sciam nec ad gnacom

Quod aut omnib maxime
ut omnia dubitare faciet
et etiaz in pmo ho sing
diximus ho e q conferunt ypse spes
ydales ad sciaz nec gnacom hoc cum
sit spes ysiliu tue dnt q ysent
sempiternis ac quib ysilia non
lz generacio Si aut sint spes in
corruptibilia tue dubita q conferunt
hye q quant tu quibus intelligia
illorum sunt tlis cum ydalis
et separata speties ut dca motus
causa nec trasmutaco ypsis quantitatis
q maz ut tagit in ea ut innabt
aqz ad sciam eorum que sunt alia
2m esse abiud q ome qd scitur
p eam formaliter cognoscit que est
sba no distincta et separata ab eo
cuius qd scitur / yda aut no e
talis sba eorum que sunt sensibilia
gnata Si enim esset sba istoru
tunc 2m ee in eis esset qd e 9
ypothesim tu sit separata ut eam
ydea consicit ad esse cu enim pona
ydee esse separate 2m ee no ponunt
ee in pticipantibus eas 2m esse / No
sicut ab tac ee nisi sit mixti ipi
ee pticipancium eas qd sit ab ere
optinabit az in ee ad qu 2m
esse e mixtio albo cu ilo separato
ab illo qd e azm / Set ut ro qua
pfirada ydeas ee non facile mo
bilis e q id qd pbat p ea concludunt

licet sit ab antiquis habita. Anaxagoras enim
primo est dictus circa ista et Eudoxius
[illegible] fuit in hac disputatione et
etiam devenit ad plurimas per alios quas
valde facile est cum multa impossibilia col-
ligere contra positionem talem. Sunt enim ea
ex speciebus ydealibus sunt que singularia
sunt nec aliquo modo consueto dicam
quod aliquid sit ex quo sic sunt [illegible]
supradictis. Dicere vero quod sunt exem-
plaria que species dici faciunt illa
specialia et participant ab eis [illegible]
[illegible] forme que sunt in intellectu arti-
ficis participant ab artificiatis et
[illegible] et est dicere metaphoram
poeticam per quam poete sepe fingunt
[illegible] hominibus et opera cor-
respondent operibus hominum. Sed cum
[illegible] sit hic metaphore fabula[illegible]
[illegible] quod est id presens quod operatur
est hic inspiciens respiciens ad ydeas
sic ad exemplaria. Contingit enim
[illegible] quod intelligit [illegible] aliquas
sine [illegible] similitudinem [illegible] et
non ad aliquam respicientis sic [illegible]
totaliter [illegible] non respiciens
ad aliud contingit enim quid sic
esse et fieri [illegible] absque omni comparatione
ad aliquam ydealem. Unde sive ydealis Socrates
sit sive non sit fiet Socrates talis
qualis est [illegible]
[illegible] quia sic ponentium quod Socratis ydealis
[illegible] est [illegible] eiusdem
erunt plura exempla ydealia
[illegible] quod sit in ipso quod
sit [illegible] hominis sensibilis nature
sicut [illegible] et bipes. Ita est hoc quod
hic [illegible] quedam
[illegible] et quedam bipes igitur etiam
[illegible] ex [illegible] ydealia [illegible]
[illegible] non solum [illegible] species
ydealis sed [illegible] ydearum sed

sed generis quod est genus quod est de
uno specie ydealium erit alie species
igitur idem numero sic in infinitum
erit species sive ydea et ymago que
ymitatur ydeam quia est sensibilis
et ymago illius speciei idealis quod
ut vides plura deriva[t] circa
hec scepe alibi diximus in philoso-
phiam principale ecceret quia quod sit subje-
ctum in esse existat separate ab
ipsis substanciis quia modo ergo potest dici
quod ydee non sunt tales substancie ymago
sunt ut quidam ypothesi quia in philo-
sophie dicit quod species ydeales sunt
cause et esse et sic certum quod similiter
erit et sunt et causa quibus po-
nuntur esse species ydeales sed isti
dicunt non bene quia hoc sequitur
quod res generate sciant in persona
quod ydea sit aliud movens materiam
non autem movens est quod est separatum
in se et eciam dicit intellectio a qualibus
sunt ab arte ut domus et anulus
horum autor istius opinionis non dicit
esse species ydeales quia licet forme
et forme ydeales causam non possunt
esse separatam licet sic quod in rebus
ex actionis palam est ergo assimili-
ter contingit eciam in aliis quorum
dicit esse ydeas et esse et sic potest
tales causam quod non est et tamen sunt
materia qualis talis autem hec quod
nunc esse sunt esse causa illorum
quod ydeas non est ita quod sint
ponere species ydeales verum de ydeis
et numeris ydearum hec pertractans
multa colligere sicut ipse et per
rationabilioribus et moreque sunt
sed et nos sciamus hec in phye
primo libro etc.

Tractatus super 12^m libri prime philosophie
qui est de disputacione contra eos qui
ponebant quod in numeris sunt separate et principia
eorum

Causam primum quilibet sunt ista postea et quot
sunt numeri

Cum uno vero quilibet parti
negocio sufficeret determinatum
est de hijs ita quod non fiat
est mencio de hijs qui ydeas numeros
quosdam esse dixerunt hic se habet re-
spectari circa impossibilia contingunt
cum ipsos qui ponunt numeros et ydeas
hic cum sensibilibus contra eos qui dicunt
numeros et substancias separatas et quasi
cum sit prime cause substanciales et for-
males quamuis sit cum procedimus a
simplicioribus ad minus simplicia quia
primo de mathematicis a suis positoribus
2o de hijs que sunt in mathematicis 3o de
hijs que in mathematicis et ydeas numeros di-
cunt prima ponunt dispositionum di-
go numerus est quedam res ut ille dixit
que est substantia separata et ea communis
quod sit una et illa non ita sit plura
quod non sit ab aliqua alia substantia sed a
causa sed hoc idem ipsum est numerus
ut dicit quidam sed de ipsa quantitate
cuius principium id est non quod est habitus sive
quantitas principiatum et illa non sit
unicuique cuius principiatorum quorum-
cumque dicitur esse ab alio existit
sed aut ea dicit precedere
que causant aut ut status
in ipsis existit unitatibus primis
unum quod est principium cuius existit
in aliquo alio sed in ea dicitur
existit ea dicit in esse in ipsis
unitatibus sunt ita quod non quelibet
numerus communis conueniet cuilibet
principiatus sed paruus unitates
et dixisse hic subiecti et unacat
dona sunt et ad alia et sic erunt
tot unitates esse diuturnitas quot
sunt eciam principiata esse dixit
et non erunt tales unitates sed
diuersitates admouerent sed dixit mathematicus
cuius esse unitates non ad mathematicos
unus non dicit rago unitas uniuersaliter

Si aut nō sit ut dicit ipse sint
unitates unū q̄ constituūt eīna
bit oz q alio duorū modorū uni
tates ipe habeant admiuicem
s. unū q̄ eīna q̄statuit q̄ eīt unitas
q̄ sint, uno mō sint collate ad
inuicem p ut est subie q̄formiter
aut nō sint collate adinuicem
ita q̄ ic q̄ sint ī uno mō q̄stitue te
una spēm enti sint collate adin
uicem Alio mō licet sint adin
uicem tn̄ nō sint collate illis
unitatibus q̄ sint in uno alio
alia spēm entis q̄stitue te. p hoc
aut explanando dico ut sdicta
mimus q̄ est prima exōn post
unū sit uilitatem et prima dua
litatis et deinde trinitatis et vlq
pgrediendo, deinceps unos et dicta
q̄ in singulis unus ipi se sequent
sint unitas p una naz collate
licet collecte sint unitates q̄ sint
in prima dualitate q̄ separata e colla
te sunt oīs sic ē sibi inuicem
et ille unitates q̄ sint p singula
aliq̄ unus sic sibi q̄funt illa
nō unitates q̄ sunt in ea dualitate
deinde deinde e q̄ est post et separata
dualis et prius entis nō sunt
collati ei unitati nō collata tn̄
ia unitas sic est unitas ipsius
unus separata q̄ sint sunt spē
cierū sibi et est alterius nature
unus et inde īn ordine mathe
matici ipse ho. n. ut dicit mathe
maticus p̄ ipm duo addi
do unitate. Unū nō inqt[illegible] ē id
q̄ inquantū ad unū apponi uno
q̄ sit ei illi nō facit duo
q̄ nō esset ibi distinctio ratione
itez ea qū cū duobus addit
ad unū alio a duobus supposit
et autem sidus sic fecit unitas
Sic aut nō ē in unis q̄ est abstractiōm

qr ibi no supponit in scripti uniq
sc sit in mentho uniq si ponis
hg honi q e primo unit cosba
piu duo dcsa ad pore unitatem
no collata et ponit unitas que
e pt unitatem supta no collata
ad unitates prius sibi at e aliq
uniq qq qr in subiis separat sunt
hoc aut ut melius intelligatur
scias q isti no dicunt int uni
tunt unitates unato si qui pong
primu uniq q e ca cui distinguit
ec uniq unatu q e, dispo
sorum et sic forte dicere no sit colla
te admubia sic tamus tegg no
gsunt yta dicebant diuisos unos
no gste adimpire et lz h unig sit
unatus i unitate tii. ti notabant
eu unatu qr timebat q eius
sor ponetet. hoc aut omni con
sin primo dung sapie posing libro
uel h oz eas repete. Dicuntur
qz ad prodictu dictes q aloz talez
ee prim uniq ut diximus q omnes
no sit collata alii q oz ee istud
uniq no prius si ponis oz eu go
ad scandoz inuioz sic dicit cui
alius uniq q e prius et oz istud
qui de de ipsa ee sibilem uniq gtes
e ut q dicit matheus tue re
ta et et subas. za uniq oz ee uni
ualem q e infinite iuuenil et
e cuius tali Aliquis adhuc di:
cendo uniq dixemus nos q pam
fuerit esse au uniq q eius
fine al ee in separab. loqz in ipsis
ss. bus q ctas a principia et
ymnar. ppos tu no sit oz
ee unus tales sic dicunt
primu uniq q sit aiud separat
e lz porius b sit ominus Mis

q̄ insunt et q̄ ē ipsa entia sensibilia
dc̄ q̄ alius unq̄ sit corpus horum sensibilium
et sic ipsa sensibilia / Nunc vero cum
q̄ sunt separata non sit idem quod ipsa
dicit quod omnis unum sit idem tamen
separatum sed sit numerus separatorum
et sensibilium sic ergo sunt tres unum s.
sensibile et similiter numerus mathematicum
antequam non cessantes ut et castiti
et mathematici // Unus autem horum
qui sic est in magis qui non idem qui de
sunt et quanta non / Adhuc autem non
habent unitates qui habent et si dicat
qui sic habent quod unitas unum convenit
cum unitati alterius qui non sit autem
si non habent collata unitas que unum
tas confert alteri et in eodem unio
qui sic habent non collatas quod unitates
unius unum collatas ad invicem non
conveniunt unitatibus alterius unius q̄ tamen
absurdum in sensu non convenitur
et c ē tota dispositio quod convenit similiter
his autem soli ... sufficit di
spositionibus sunt nota in quos contin
git tales dispositiones unius dispositiones

Cam̄ ... in quo ostenditur in quo
illi qui dicunt unitatem esse principium con
veniunt cum istis

Ille autem qui dicit unum quod
est prima unitas esse corpus
q̄ sunt primum et ultimum et ele
mentum omnium non idem idem dicit
cum istis in hoc quod ... hoc quod unitas
et ad aliquid illud unum dicit de eius
et consequenti corporibus sensibilium //
Dicit enim quod hoc intendit quod dicit
istorum absque hoc quod non ponunt
unitates et principia omnium
consequentium ... prima unitate
et accidit talis quod sic dispositio
non contingit aliud aliquid unum
et sic eas quod dicta sunt et ideo
dicit cum quod dicit unus et dicitur
locutus ideo est eductio modos ut ...

qo illorum dt ponere esse numeros dicit enim
aliquis numerum quartum primus et secundus et
hunc dicit et ydeas in quo una ydea
est an alia sicut ydea quinque est an ydea
sic aliud aliquis numerum quod est in aliquo numero
sicut ydeas exeunt dicit esse numerum mathematicum
et dicit etiam esse sicut sensibilia et inter
ea et utrosque hos numeros dicit accipit
a sensibilibus // Pitagorici autem dicunt
unum solum esse numerum mathematicum non tamen
abstractum separatum sed ex hoc magis unde dicit
sicut enim fuit quam totum universum esse
facit esse quoddam numerum sensibilem componere
ex mathematicis unus et tamen dicit quod consi
stit ex numeris non unitas primum
sed desiccatur magnitudinibus. Sed ipsi pita
gorici sicut sepit et considerabant unitates
habere dimensiones quod non sicut esse abstractus
quod omnia dimensione habent. // Dicit tamen
quod consistit primum unum quod est unitas
prima habens dimensionem in solo ne
unitas primo sicut esse indivisibile. Si
ponatur aliquis aliud esse numerum quam
sit quod indivisibili unitate sed hunc non
determinat pitagoras / Dicit quod quidam
antiqui posuerunt unum quoddam numerum specierum
ydealium et aliud esse numerum mathematicum
et mathematica quod dicit hunc esse numerum
mathematicum qui ponunt ydeas esse numeros
non enim simpliciter dicit esse ydeas
dicit autem dicit numerum esse sed non mathematicum
et hic dicit est numerum mathematicum //
Dicit enim quod dimensiones consistunt
unitates species non inciderunt in
dimensiones nec dicit aliquis unitates
dualitatem facere vel aliquid aliud numerum
eo quod unitates unitatibus non sunt
comparabiles sicut ut sunt dicebat
sed omnes numeros enim dicit esse ino-
nothides. Tamen hoc sunt omnes
qui ponunt quod unum sit unitas
sit principium et elementum preter

pitagoricos Illud aut unum sic
unitatem quod dicunt esse principium et ele-
mentum etiam dicunt hec divisione
prima indivisibilem quemadmodum dicitur pala-
[illegible] e. ex hiis que dicta sunt quot
modis contingit loqui de unus et
de divisionem quod possumus per communis
modi minorum sunt que dicta sunt a nobis

Capitulum 3m et est disputacio contra inducte
de racionis hec membrorum quod si ponantur
principium numeri unitates differentes

Prima aut impossibilia sunt
que dicta sunt tu forsan quedam
istorum sunt magis impossibilia
quam alia ab hiis dicta fuerunt quod primo
dispositum est ponitum qua ad hoc
[illegible] superius inducte melius
quod dicunt unitates unum [illegible] est
[illegible] etiam esse deinceps [illegible]
[illegible] esse sic ydee prime dicunt
[illegible] enim supposito a confirmatur unitates
[illegible] confirmatur sunt et conferuntur
[illegible] [illegible] est in unitatibus unum
illius quemadmodum diximus [illegible]
ponitione illius [illegible] contingit
[illegible] unitate cuius unitati
esse non collata [illegible] non esse [illegible]
[illegible] modos etiam [illegible] con-
tingit [illegible] unitates unitque unum
ipse collatos esse si non [illegible] uni-
tatibus quod sit in hac dualitate non
[illegible] unitatibus quod sit [illegible]
[illegible] aliud unum [illegible]
[illegible] unitas que est in primo unus
[illegible] esse non collatas [illegible]
[illegible] ista divisione [illegible]
[illegible] modum [illegible] unum sunt
quedam [illegible] si [illegible] collata
sunt omnibus et qualibet [illegible]
[illegible] unus quod ille unus est
mathematicus [illegible] et unus solus [illegible]
[illegible] duo [illegible] mathematicus
[illegible] hoc [illegible] non contingit

esse numeros. quibus enim erit unus qualium
et desinet unitate ipse separatus homo
et ipse separatum animal et adhuc quedam
ydee. Item secundo eos cum qui dicunt ydeas
est una ydea tantum sibi ydeato cum sit
ydea ipse separatus homo sensibilis
et similiter ipse separatum alius est alia una
que est animal sensibile et ille unitates
non sunt combinabiles ad aliquam unam con
stituendam. Si autem dicatur quod unitates
sunt similes specie et sunt differentes tamen
sicut existunt in linea, contrarium
tamen habet quia non magis est una
unitas illa que ipse homo separatus
quam quod fiat, nunc ipse homo et quibus
alia ydealis unitas aliarum et
quod ipse homo est unitas sic dicendo
tamen sit unitas alia aliis et similiter
alia unitas et alia unde homines
tunc esse plures sunt et tale est
concedatur quod hoc sit unitas tunc sequitur
quod substantia est multa et dicendum quod in
[illegible] est improbatum. Si vero
dicatur quod unus ydearum non est unus
et concedatur quod est omnino impossibile
est esse ydeam unam illam que est prima
et substantia etiam eo quod ydee non sunt
principia secundum ponentes sunt et primum
[illegible] unus autem [illegible] se
[illegible] principio distinctionis et est
dualitate sed [illegible] plurali
indeterminato non contrario loquitur secundum
ydea sit id secundum ad. Nunc autem
[illegible] non contingit
[illegible] esse unus [illegible]
secundum contingit [illegible] quedam sit
et alia [illegible] tunc sequitur quod unus
ille qui est primus etiam non sit in
mathematicis unus [illegible] non [illegible]
[illegible] unus [illegible] inducti [illegible]
unitates et [illegible] admirari

Si vero dicatur quod sunt quedam diuerse sed
non differunt ad inuicem vnitates et
cum dicitur non fieri ad inuicem quod nulla
transfertur aliquid sequitur quod nume-
rum non contingit esse mathematicum quia
in mathematico sibi inuicem conferuntur
vnitates. Mathematicus enim numerus
est ex vnitatibus differentibus quidem
sed non differentibus specie vnitatibus
que in differentiam non cadunt ad inuicem esse
collate sunt in talia contingit quia alter col-
lectio non fieret sequitur iterum ex hoc
quod ex non collatis non sit etiam ipse
ydearum numerus quia non collata sunt
non faciunt collectionem et sic nulla
aliqua faciunt numerum. Preterea hoc enim
dualitas prima constituitur in numero non
potest fieri ex aliquo vno et ex indefinita
collectione dualitatis quia preterea hec illa
est collectio et eodem modo non sunt
illi qui deinceps sunt numeri ut
secundum ordinem numerantes dicimus
dualitas trinitas tetras prime qua-
ternitas nec aliquo alio et penitus
numeris nullo enim ubi non sunt collate
vnitates nec est collatio. Recordor
differenter sed ponunt ipse vnitates que
sunt in dualitate quam illi vocant
primam dualitatem generari simul et non
est vna prior et altera illi coniuncta vel
si dicere velint sicut primi auctores huius
positionis. Dicunt quod duo generabi-
lex in equalibus esse equaliter et non
ordine differentibus prioris et posterioris
sunt ex aliis quorumque modo dicunt
sequitur enim nullam ex tribus fieri
collationem. Deinde iterum obicimus
contra illos dicentes quod debet prima
vnitas esse diuisa et indiuisual
alicui vnitati tunc etiam sequitur
quod dualitas prima sed prima que est
que est ex hiis et talibus vnita-
tibus sit ex diuersa ab omnibus

ans et nō consibilis et illa et por
dualitas // Item illa dar ee ad tūc
oz q̄ duo sūt vnū q̄dā prius qd
est vnitas et aliud posterius qd ē
dualitas et° statim ē con ypothe
sim q̄ nō est dualitas n̄ sit collata
vnitas / Aliis quitiqz primū ē vnū
sc̄ vnitas et deinde eād alior
minor ad ē vnū q̄ in omi nūero
vnū ē principiū et prim ē p⁹ illud
et iterū 2m ē p⁹ 2m tūc in omi tu
collectiue 3m et 2m et c deinceps
et primū vnū 3 vnitates secūdu
rō prius sūt pores q̄ nūi in q̄bus
ipe vnitates cōplectur sic et vndi
in dualite p̄ q̄ compoint tād vni
tate addita in q̄ 3 vnitas prius
ē q̄ ipa tā 2m nalez nūi dicius
cū sectis nūi quā ex eo qui scan
tedit et prima que prim iūn oī vni
tate / Ille aut̄ ē mitiuū in qua
addit ē vnitas ad quatnarū quē
et ē in additione vnitatis
In omībꝫ eīn tibꝫ por nā ē vnitas
et ē cōsibilis ans neq̄ at dantiq̄s
dixit hīc ee modū vnitate
2m nāe prim quant imos sc̄ vni
dixerit vnitates minor secūd
collatas eē aut̄ tole ec sit dicq̄
sc̄ illuc siue adsepata de q̄ibꝫ illi
loquūt prmitiua quatuor nūi cōsi
saing sūn vō veritate ipaz impole
ē eron collatis eē nūi ad vni
tates eīn pores ee et potiores ē tōble
sc̄ ē prima aqua vnitas est q̄ad
prius vnū et dyssōnis ē prin
cipiū eīn vnitas collata ibꝫ vni
tatibus que in se sūt prius et poris
ordinate cōstituit nūi / Vlz aut̄
et dualitas tōble ē ee prius et
porius in nūis ordinat cōprius sit

aqua prima dualitas que est primum dualit(as)
na sicut hec at esse primum ordine aliquo
tamen primum sit tamen 2 rationabile est et ne-
cessarium unum quod et 2m aliquid esse
et si 2m datur esse aliquid et 3m et in
infinitum alia deinceps oportet esse. Ex hoc
tamen sequitur tamen unitates quas alios nos
esse consibiles et collatos secundum dicere sic
ipsi dicunt quod unitas sit prima et prima
unitate illi non compositibiles et quod illi sit
tamen 2 unitas et similiter sit quedam prima
dualitas et prima et 2 unitate et
quod sit sit ac num est impossibile. Alij
autem sunt qui sunt ex hac opinione
qui dicunt quod unum quod est unitas est
primum enim secundum non dicunt 2m et 3m
et c dimensiones unum sit primum vel
tamen vel elementum enim et ponunt
quandam dualitatem esse primam secundum non
dicunt quod illa dualitas sit due
unitates secundum ponunt est prima forma
dualitatis cuius enim in duabus uni-
tatibus sicut sit in existens sicut
binarium qui est numerus et ideo dicunt quod 2
et 3 dualitas vel numerus non est
primum et tamen dicunt enim isti quod
non sit binarius secundum ponunt ro-
tum dualitas sit binarius dicit
de numeris. Contra hos autem
dicentes dicimus quod palam est
numerum quod non contingit dualitatem
esse in et collatam dicamus
duas unitates nec contingit con-
tingit esse in conferant
tres unitates et similiter non contingit
alios nisi collatis collatis
unitatibus sicut sunt indifferentes unitates
sive ita quod ab a-
nitate est quod numerus 2m addit col-
latarum unitatum in
dualitate alio ad-
dito et et tetrata similiter numerus
ta unitate uno addito at
2m unitate sit impossibile est esse

generatur illorum numerorum quale illi dicunt
dicit quaternio dualitas ex uno et forma
sit ydea dualitatis sicut generatis enim
naturaliter numerus dualitas procedens
sit per unitatem et unitas super se textitur
et eodem modo accidit in habitu sicut quibus-
nimis quod procedens per se et quaternio sed
ex dualitate prima et alia dualitate in-
determinata sit ipse dicit facta est tetras
duae dualitates quarum sit hic duo
quibus absque omni determinatione et sic
tertius generatur ex duabus materiis quarum una
est prior et altera addita illi absque omni a-
specialiter secunda dualitas est non indeterminata
prima secunda dualitas sed sufficit nobis
tollatis duarum dualitatum et eodem primum
additum indeterminate Secundo si dicatur quod ea dualitas
quae est prima non est ipsa item per se et per aliquod
est sit forma ydealis tunc sicut numerus quaternio sit
aliqua una dualitas cum binario fa-
ciens terciam et tercia non numerus generabit
et cetera non ab ydea dualitatis sed dualitas
est ab uno et ad hoc est si hoc ita sed hoc tunc non
est possibile formam primam quae est prima dualitas
indeterminata per duo vel unum ex elementis
in primo illorum in eorum unitate
cum unitate generat unum eo quod unitas
absistitur ab uno sed unitas ydea
generat indeterminatam dualitatem
omnibus numeralibus applicabile absque
omni ydea // Amplius quomodo possunt et quali-
tates aliae et unitates diversae quae sunt
bene formae per omnem dualitatem et
unitatem distinctam unitati speciali non
est intelligibile // Adhuc autem quomodo potest
intelligi quod dualitates et unitates com-
ponantur ex unitatibus non enim est
hoc intelligibile quod componantur numeri unitatibus
unius et eiusdem totius / prioribus yde-
alibus vel posterioribus ydeatis vel
unitatibus non enim est hoc intelligibile
quod componantur numeri unitatibus unius et
eiusdem totius ut videntur. Summa
ergo quaestionis dicit sit secunda et quintuplex

2m ee p[ri]ma dualitate q[uod] sit dualitas
inea et q[uod] p[ri]ora sit triangulis et aliis num[er]i[s]
et tu[n]c 2m illo[rum] po[nen]tiu[m] ho[c] ee e n[u]m[er]u[m]
e[st] d[ic]it q[uod] v[er]um primum et dualitas
ind[e]finita p[er] duo una q[uod] e[st] forma dualit[atis]
sit n[u]m[erus] et entia e[st]auta et subie[cta]
Si aut[em] ea q[uae] dicta sunt accidunt s[e]c[un]d[u]m
se[n]su[m] videt[ur] ex i[st]a positione sunt impossibilia
tunc eciam impossibile e[st] ista c[on]cedunt ee ce[r]-
tam principia / ea h[oc] q[uod] d[ict]a sunt et
aliqua talia impossibilia accidunt per quam
ex necessitate si quis dicat q[uod] unitates
differentes sunt collatae sive non collatae sunt
principium eorum

Tam enim et est disputatio contra illam
p[o]s[iti]o[n]em dicentis que est unitates unaq[ue] et
eius unum esse indifferenter admixtas in
2m esse ab unitatibus aliis num[eri]

Si vero aliquis alia p[ar]te
dedit supremis indicatio divi-
sionis et dixit q[uod] unitates
sunt et differentes et indifferentes e[st] q[uod] sunt
in uno n[umer]o sunt a se invicem identicae
s[ed] sunt differentes ab aliis que sunt
in aliis numeris sol[um] illo modo ea addi-
cedo non n[um]q[uam] e[st] s[ecundu]m accidunt impossibilia
q[uod] difficile e[st] s[o]lutione In sunt a[lia]
in d[e]ca[de] unitates dece[m] ex quibus
c[om]ponitur decas componitur etiam ex duobus
quinariis ideo cum ex quibus est
n[umerus] decas ipsa s[ed] aliqui decas
non componunt d[e] eadem nec
c[om]ponitur decas ex istis ex quibus
libet quinarius sicut nec c[om]ponitur
ut dicit ex quibuslibet unitatibus
e[st] ex q[uo] ee a[li]q[uo]s ex illis q[uae] sunt
p[ro]portione sic poni ad forma deca-
dis al[iu]d g[ene]r[is] sic e[st] q[uod] h[aec] decas compon[itur]
ex duobus n[umer]is quinariis vel
aliis duobus n[umer]is et q[uod] unitates
differant q[uae] sunt in decade nam si decas
q[uod] non differat in decad[e] tunc non sequitur

q nec q sunt in duobus quinariis
dent qd e ꝯ ypotheσim Ex duobus
aut quinariis constat decas quo in decade
dent et decas vnitas unius vnius
quo consunt in vno et eodem uno vnitates
uno dent q iste e ꝯ ypothesi
quum enim dent vnitates q quinariis
sunt q enim dent in decade 10 Si
aut et dent differentes in quinariis alii
a duobus dictis quinariis aut tenent
ei alii quinarii Et sine dubio quiesceret
alii quinarii sunt q non inerunt ei alii
quinarii scilicet id q e absurdum Sicut
deberet q insunt ei alii quinarii quibus
quinarii decas e q componitur ex illis non
enim potest dici q decas decas componitur
ex illis aut quinariis sunt in illa decade
sunt aut potest ystarum Si ibi dicit quiescerent
scilicet isti tamen decadem vnitatum in speciale hoc
non potest fieri q sunt decem decadem tum
formarum vnitatum ipse sunt in illa
que in numero decade q conformes sunt
vnitates 10 e absurdum sed tunc ergo
q scilicet ex ypothesi non enim dicunt
illi tertiam compositionem ex eius certis
quibusdam vnitatibus sed dicimus
palam ante sed ex prodicat ad formam
tertiam dicitur non ut dicit iste in dictata
per numerum dualitas accipiens consequentiam
terminatorum aliquorum dualitate sunt
duas dualitates q duo vel duo
ducta faciunt 4 et dualitas est
efficax accepta sic in seipsam mul-
tiplicate quadratam dicunt dualitatem
vocant mathematici q e numerus q
magis dictata aut dualitatem
vocant ea q e vnitatem talium
q dicit prior ab aliis vnitatibus
dictum et hoc e magna a ydealis
a sensibilis // dicimus iste dicit
dualitatem ex quidam ymaginarie separata
primam et ydealem et vnitatem et
per se et dualitas est aliqua

pret duas unitates et trinitas e
aliqd pret tres unitates et quas
ab eis quomodo contingit ex eis participa
bat. alio aliter se forma ac
cidentali tunc erit sic albi hom
participabit duo numer sunt duo genera
aget viz et hom // Est aut absur
dum duas unitates sic participare
dualitatem quod sic due unitates
sunt non esse dualitas v° // Si aut
e quod alterius ad alterum dicas sicut hom
participat duo numer sunt concreta sic
quantitas pos et actus sic participat
ad et bipedes hom tunc hom erit trez
absurdum quod sit dualitas separata
a duabus unitatibus quod participando
formans eas sit una earum forma
Rursus aut ulterius ea quod sit unum
una forma Et aliquid sint tamen
unum alia vero in hoc alia vero po
sitione sunt ordine Et nihil horum con
tingit esse unitatibus ex quibus
sit dualitas et trinitas sed
ponitis quemadmodum duo homines
non sunt unum quod sit duo sic utique
sit unde e [illegible] separatas duas
unitates non id quod contingit in hoc
quod sit indivisibiles utique enim indivisibilis
puncta etiam sunt indivisibilia si vero duo
puncta accipit enim quod sunt duo
dualitas non est aliquid separatum ab eis
sic nullo unitatibus in unitatibus in unitatibus
ad separatum ab unitatibus et dua
litas vel trinitas // Adhuc aut
oportet non oblivisci quod enim istas duas
dualitates non contingit contingit pri
ores esse nec posteriores quod quamvis hanc
formam similiter participant illa
forma non sec ad se sunt prior
et posterior Itaque ergo unitates ex
quibus compositi numeri non sunt
priores et posteriores in ordine numeri
quod est absurdum // Similiter aut
est in aliis numeris nam quod sunt in decada

dualitates constituunt tetradem ad
invicem sunt accepte sed de eis dua-
litatibus que sunt in senariis eadem sunt
priores et posteriores et tamen generant
tetradem et similiter est de illis que sunt in
octonariis. Si vero dicunt quod prima dua-
litas est ydee et quod omnes ille que generant
dictos numeros sunt ydee eadem tamen
etiam de unitatibus quia unitates que sunt
in prima dualitate dicte in se generant
etiam sic tetradem quia ille quatuor unitates
sunt in tetrada, igitur omnes unitates
numerorum ydee erunt et sic componitur ydea
ex ydeis et ideo at si aliquis dicat quibus
componitur cum aliis quod ydea quia eo cum
ydea est eiusdem nominis et racionis et ideo secundum
sic concedatur horum esse ydeas. Si autem propter
hoc dicatur quod unitates totaliter sunt
indifferentes et in eodem numero et in diverso quam-
libet accipiantur hoc est inconveniens et
fictum. Dico autem fictum esse hoc id
quod ad suppositum sustinendum est coactum
non enim secundum unitatem acceptum neque secundum
quantitatem neque secundum qualitatem videtur
unitatem unam differre ab alia. Id
hunc autem necesse est quod unitas sit
equalis unitati aut inequalis et similiter
omnem numerum cum omnis numerus est aut equalem
esse aut inequalem et hec equalitas
omnis est in unitate que accipitur ipso
Si enim neque plus neque minus unus
ad unum sunt equales utique aut equa-
lis sunt et similis in omnia suscipimus esse
indivisibilia etc. ultra dicta est in unita-
tibus. Si autem dicatur hoc non esse
verum secundum hunc quod tres unitates que
sunt in decade non sunt equales
tamen quia sunt indifferentes tunc cum
inequalitate nulla habebit dicendi
ille dicunt ydeas indivisibiles esse quia
sic omni ex inequalitate unitatum
ad unitatem tamen sunt indifferentes

~~ad inuicem~~ ad inuicem cum sint indiuiles
ab inuicem. Attamen si omnis binitas cum
alia vnitate facit duo vel illa binitas
que est ex vnitate cum illa ad vnitatem
que est ex vnitate aqua accepta duo fac-
et et dualitas quinque sicut dentes et
ydraulicum instrumentorum et sine sit vnitas
prior sit posterior videtur enim quod vnitas non
magis sit prior quam posterior vna enim v-
nitatem accepimus esse simul cum f-
nitate et alia simul cum dualitate
quas isti dicunt formas esse primi cum tamen
vnitas sit prior et dualitate et tri-
nitate et ideo est secundum istud inconueniens
quod ydea est alia id tamen est ydea et sor-
et et ideo quod dualitas et trinitas erunt
ante vnitatem quod est valde inconueniens
et absurdum. Non enim sustinemus
totaliter sine vltra vnum et bonum sicut
sit equalia sicut inequalia duo esse
ut bonum et malum et hominem et
equum. Dicentes autem sic sicut isti dicunt
quod vnitates ipse in se dicunt sciunt
quod vnitates iam non erunt vnitates
eo quod non sunt corrigibiles in mini-
si non sit plus vna quam est trinitas
sicut que est dualitas in vna ~~dua~~
~~litatum~~ vnitatum tunc palam est quod
in hoc est equalis dualitas et vtique
est prima ydea et forma numeri vel ille
numerus est indiuisus cum ipsa ~~trinitate~~ du-
alitate et erunt consequentia trinitas et
dualitas. Hoc autem quod sit absurdum
et quod non contingit numerum esse palam
est si aliquis sustineat quod in ordine
numerum primus est secundus et prior alius et
alius est quam posterior et si hoc est
verum tunc nomina numerorum non erunt
ydee. In hoc enim solo recte dicunt
illi qui in omni modo dignantur esse
differentias vnitates non enim hoc aliquid
est ut nisi sint ydee et forme immo
dixisse ut bonum est prius ydea cum est
forme est vna. Si autem vnitates
ponantur indiuiles et tunc sequitur
necessario quod et dualitates et trinitates

sunt indivisibiles quamvis etiam indivisibiles
erunt sit unum unum duo tamen et diversa
ita quod si unum assumatur cum extremo uno
hoc enim necessarium est eis contradicere. Sic enim di-
cendum utrosque sic continuum unitatem ec-
et omnem ... in uno continuabile tamen
quanto maior non erit quod indeterminata
qualitate et non unitatem quia non erit
aqua unda neque sic cum sit una unda
sequitur quod una unda non sit maxima sont
ubi est neque in alio et quod omnes species
...ales sunt partes aquarum eandem speciei
sit omnes unum maiores sit partes aquarum
non ac... hoc ac et similia inconvenientia
dixit iste sustinendo ypothesim
simpliciter continuitatis in ...
dicit quod in ... dicto cum
... ita quod non sit ...
dicit enim iste quod hoc ... quidam
... una ... continuum ...
unum duo tamen ... assumentes
et addentes unum ... et con-
... multitudine ...
... et ... ...
continuitas ut ... sit ... et duo ...
et tamen ... sit ... sunt ...
quia ... hec omnia ... sunt
... dubio ... est ... sibi
... ... sibi ad
... ... quod ... non
sit ... sibi ...

Capitulum ... contra eos qui dicebant quod
... a ... dat porcionem quantitatis
unitatem

Cum autem ... est
declarare ... sit unum quod
... in duas porciones
quantitatis ... iste dicunt
... quod non ... secundum
quantitatem aut in qualitatem
... porcionum ... cum
... videtur quod in ...

nunquam est dictum nunquam a minori secundum quan-
titatem unitas aut non est quantitas
accepta. Et si aliquis dicat quod unitates
quantitate differebant tunc nunquam a minori
differret nisi quantitatem cuius suppo-
nitur quod pluralitate unitatum essent esses
to est valde absurdum. Amplius
quamque abiste utrum ne potest u-
nitates in uno sint pluribus ma-
iores unitatibus aut minores et non
est assignare et utrum ne is quod sint plu-
riores si apponat quantitate portionis
maior sicut faciunt maior nunquam aut
est impossibile. Omnia namque talia
sunt mobilia et est immobilis ponit.
Sed nec iterum potest dici quod unitas differat
ab unitate in qualitate non enim
possibile est inesse unitatibus passionem
aliquam eo quod sint simplices et separate dicit
autem iste quod qualitas inest pluribus
numeris et qualibet et inest quantitas
quia tamen generaliter numerorum dicitur esse sicut
manifeste distinguendum. Amplius
id quod est habens quantitatem et qualitatem
ut ab ipso sicut apud substantiam factum
est in eo quod habet quantitatem et quali-
tatem ad naturalem nequaquam est qualitas
unum enim quod est unitas non est qualis
et qualitas ibi est qualitate qualis
et illa que sunt sensibilia qualia sunt
aqua qualitate tamen idem quod est non qualitas
nec habens qualitatem non potest esse
qualia nec utrum unitas et qualis
conferunt entibus quod sit multa
in quantitate quod entia sunt multa
et diversa ab invicem contraria dicta contin-
tantia est unum ergo quocumque modo
se habeat nunquam sicut aliter sine quod
ipse dicit magis in uno nunquam quod dicit
de primo et est determinandum ab-
eo de dicta unitate quomodo dicit
quod unitates dicit dicunt ab in-
vicem non cum sufficit dicere in quan

at n̄ detīmet et modus quomodo
dicunt tal at ꝯtiat maxe numi
dixeo ꝑnd ꝙ ultie ē omnibus inee
ꝯmaut at sit nō ꝯtinuant dicaz
unitatū ꝰus qlitate ꝛ quātitatē
ꝙaūs ad eis qua dicit in ee numerū
dicaz pala go ē qo dictū ꝙ si
nūi dicat ee ydee ꝙ nō cōtingit
unitates eoꝝ ee ꝗectas siu collatas
adiuuice ut erꝫ contingit eas esse
ut aliq quidē ꝑtulerūt dixerit tra
nūs ut cui illoꝝ bū dicat sic
pꝫ ꝯ inducto//

Caꝫ oc̄tm̄ ꝯ eos qui dicūt nūm
esse ꝯparatū mathematicū

Quidā ūo sunt ꝙ grā ydeas
quidē dicūt possibile ee
et ꝙ simplir nō sunt ydee
et ꝙ ꝯ nō sint ut nūi
quidā qui sint substā ꝛerū s; hi
dicūt ee mathea ꝑm̄ꝯ eꝫt
mathea dicunt unos ee ꝑmos
inīo entia ꝛ ipos ee cuiuslz ꝑm̄
Et ꝙ ꝑmū nūorū ē unū sive
unitas io dicūt unitatē
maxe ee ꝑincipiū singularis
ꝯ cui unū quidē ꝑimū ee ꝑmū
nūorū ꝙ unū alio nō sit ydea
ē sū ut dicit forma unitat̄
et ꝙ dualitas forma nō sit
ꝑmū dualitatū ut hū ꝛꝫ forꝫ
atqꝫ sit ꝑmū sic tū ꝙ dualita
sit eius rōnis etiā s̄ forā
in nūo ē ꝑmū tū et ꝑmū
in omnibꝫ et si sit ꝯlꝫ ꝯ sit
de nūis et ponat aliquis quod
ē ūo unq mathē ꝑm̄ ē qꝫ
ꝯ nūorū forma et hō ē ꝑmū
nāe est ꝯg diffinire hē
tale unū qꝫ ꝑ modū ꝑmū
ē ꝑmū dicit ab aliis unitatibꝫ
si sic ho dat ꝙ unitas ē unitati
ꝑima una ē eā dare ꝙqꝫ da

dualitas secundum formam sit prima
dualitatum. Similiter autem et alios
numeros determinatos nunc est habere posteros
se formas quibus stat. Si autem non eorum
secundum modum prius. Et nos supponimus
formas quasdam esse numerorum posteros
numeris mathematicis tunc necesse magis
est dicere sic. Plato dixit scilicet habere ea
que sunt ideam numeros. Et quod sic dualitas
prima ydealis et trinitas prima
et quod unitates illi non sunt combinabiles ad
invicem sed quelibet est posterior in speciebus.
Si quis autem sic dicit ponit ea
que sunt ideam numeros iam dictum est quod multa
accidunt contraria tamen necesse est quod sic se
habeant ea que de numeris dicuntur
et quod nullo modo sufficit dico se habeant
numeri. Ergo non potest excogitari
alius modus preter eos quo se habeant
numeri separati. Palam est ex hiis que
dicta sunt quod determinare dictum est
quod 3a mathematicos et physici sit numeros
separatos. Et quod idem numerus sit numerus
specierum et mathematicus. Nam cum comprehendit
eundem numerum esse specierum ma-
thematicum necesse est accidere duo peccata que
accidunt duabus opinionibus
precedentibus quod ponebat ydeas esse primas
et alia ponit mathematica esse prime
mathematicum. Cum numerum non negabit hoc
non esse quod isti dicunt ut forme
numerorum sint separate et principium formarum
numerorum ita quod species numerorum sunt
composite ex una et forma sed mathematicos
numeros posuit esse suppositionibus terminus
propriis ipsi sibi sic et forma quantitatis
mathematica ita quod consideratur eorum
tamen esse secundum antiquos in
libri determinatum est. Sed non esse
primum eorum mathematicum numerum tunc
quorum sunt numeri mathematici essent
numeri est sicut mobili non potest esse
primum eorum sic accidit necesse
accidere syllogismum. Hec eadem illis
qui dicunt ydeas et species

esse num̄ qui est principium cuius

eam autem de opinione pictagoricorum
qui mathematicos numeros ponebat non
esse separatos et sic erat hic contra platonem
qui ponebat numeros et separatas ideas numerorum

Pictagoricorum autem modus
simpliciter quidem pluribus habet
expositum alicubi quidem
inferiores etenim impossibiles habet difficul-
tates que sunt eorum quam iam prius dicte
sunt alicubi vero habet proprias et alias
Addictus in hoc enim quod dicat num̄
dicere non separatum quorum aufert multa
multa aufert que sunt de numero eorum
impossibilibus que alijs accidunt qui
separatum esse num̄ ponunt // In hoc
autem quod est corpora esse composita ex numeris
composita esse et hunc sunt num̄ esse ma-
thematicum esse impossibile sibi ipsum non
enim contingit num̄ dicere esse athro-
mos diuisiones et ut sunt num̄
maxime modo eum pitagora ut
etiam plures eum unitates dicunt quantum
tates habeant diuisionem ex quibus
corporibus componi possit quod enim est
possibile diuisione corporalem et
indiuisibilibus componi // Adhuc
autem arismeticus num̄ est mona-
dicus sine est unitatibus compositus
Illi vero qui pitagorici feruntur
dicunt quod num̄ arismeticum est causa
quedam sensibilia et ideo etiam theoremata
numerorum et passiones adaptant
corporibus tanquam corpora sunt consti-
tuta quorum theoremata adaptant
Ergo est necessarium quod si num̄ sit aliquod
eorum que entia sunt et separata et
sit eum aliquod supradictorum modorum
et non contingit quod num̄ sit
eum aliquid ipsorum palam est quod hoc
non aliqua talis natura dicere se-
parata quam referant esse num̄ quoniam indi-
cunt eum esse naturam sensibilium

quidam separata || ipsi quia etiam forte pi
tagoras cum negaverunt esse separatum
Deinde autem addunt contra pitagoram
obicientes quoddam ex quo unitates
non sunt separate utraque scilicet unitas que
ex magno et que sit equalis inmini
inest que sunt in magno et parvo
quedam est ex parvo et illa alia est ex
magno et sic dicatur quomodo
non sed ex primo quolibet quolibet enim
esset ex unum elementis quoniam non esset ex
unitatibus et sequitur eadem unitates
tates duas se non sunt in dualitate
tum una sit ex magno et alia ex
parvo vel una ex uno indivisibili
magni et alia ex alio. Sit enim
dicit in hac unitate existit magnum
in illa non parvum quia est unum unum con
trarium magno quod existit in una
unitate ut dicit. Deinde elementa
non que sunt in tali unitate quoad sunt in
ea tunc unitate etiam sic in quolibet
unitatum non est superflua una uni
tas et est videre dicte unitates unius
non deficiunt etiam et non deberet
unitas unius fieri tria cum non sit
tria sed duo scilicet duo et non due unitates
sunt et quidem [illegible] sed forte ipsi
pitagorici [illegible] unum sunt
unum merum quoddam habundanti
unitates. Deinde dicatur quod utraque uni
tatum non sunt ex contrario sed ex
utrisque dualibus equalitas super ex ma
gno sed ex parvo uniformiter [illegible]
quod dualitas et una non existit
tum sic dicit unitates eius sunt
ex magno et parvo. Item sit [illegible]
pitates quia ex magno et [illegible] plura
tas prima quia ex parvo [illegible]
sunt unitates [illegible] [illegible]
et quare in quo differunt iste unita
tes inter se cum ea qua differunt
contrarietas in eis non inveniatur
Adhuc alia questio in quo differunt
ab unitate prima que est prima uni

Amplius prior est natura vnitas dualitate
quia ablata vnitate aufertur dualitas
sed non conuertitur. Sic dicit scilicet licet admi-
rentur vnitas et dualitas ita non
est quod admirentur scilicet ponant ydeam vni-
tatis et ydeam dualitatis sicut dicunt ceteri ydeas
et formas numerorum scilicet ydeam vni-
tatis esse prius quam ydea dualitatis
et ideo non est quod sit facta in qua
est prior ydea cum ipse [illegible] [illegible]
quod facta prior sit ab aqua dualitate
que est indiualitate et tunc quia quod
sit in vna vnitate ex quo ym fit
per aliam dualitatis [illegible]
[illegible] que non est corrupta [illegible]
[illegible] vna quod non sunt plures et
[illegible] licet [illegible] sit quod sit plus
alio [illegible] [illegible] [illegible] aut
[illegible] est [illegible] pitagoricus [illegible]
[illegible] non separant mathematica a for-
mis [illegible] dixit ex [illegible]
[illegible] quem [illegible] pitagoram
[illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] non est [illegible]
ex [illegible] separabilibus quem dicit
esse [illegible] plato [illegible] non est possibile
quod sit [illegible] [illegible] Numerus
[illegible] aut non [illegible] infinitus
[illegible] est omnis enim [illegible] est par vel
impar [illegible] nec [illegible] infinitus
vel impar est [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] aut
paris [illegible] [illegible] impa-
ris quamuis [illegible] par / [illegible]
tatem dualitatis in [illegible] parem
[illegible] duplicatur ex eodem [illegible] quia
[illegible] par aliquis / Itaque
[illegible] duplicatus [illegible]
[illegible] expandibus [illegible] [illegible] omnis
ydea est [illegible] ydea [illegible]
[illegible] [illegible] ydea [illegible] aliquorum
[illegible] aut aliquis [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] sit
[illegible] ideo est [illegible] infinitum

cum sit ut, ponitur contingit nec tonez
ordinarunt cum plato sit ydeas quod semper
ydea esset alicuius ydea quod aliter esset in
utilibus Si autem finitus est numerus omnium
tunc questio usque ad quem summa multi
plicantur ydee numerorum non enim in talibus
plus non solum oz digni quod ita sit secundum oz atque
dicere non sit ratio quare id quod est autem quia unus
qui sit numerus ydealis est usque ad decem non quia
tria numerus non crescit nisi usque ad decem
ut quidam dicit tunc quod obviquis contra
hoc est quia cum hoc deficient species ydeales
et non adequabuntur numero entium
Si enim sit trinitas ydealis per se sepa
ratus hoc quod est ydea omnis tunc et aquatus
numerus erit per se separatus eius tidez
est de qualibet numerus et usque ad decada
et nunc est aqua substantiam ydealem acing
ex agno illorum numerorum esse hij enim numeri
qui sunt usque ad decadem sibi sit sine
et ydee actu deficient equinus unus alias
enim species erunt plures quam decem quarum
quelibet est per se et ydea. Palam
autem est quod trinitas sit per se homo
separatus quod erunt et alie trinitates
plures cum istis sint ydee que sunt in eis.
Si numerus sit dicit quod insunt erunt per
se separati hominis quibus enim trinitas
est ab per se hoc separatus demant non
est unica trinitas tunc et homines redigun
ad unum separatum hominem et numerus qui
minor est pars maioris que est ex unitatibus
connectitur sint collectis que sunt in eodem
numero et cum hoc si tetras est ydea alicuius
ut equi aut asini et dualitas est
ydea hominis tunc homo erit pars equi vel
asini quod est absurdum. Adhuc autem
inconveniens est dicere esse ydeam
undenarij at nulla est ydea nec alicuius
sui habitorum numerorum per decadem
Dimplicita sint de quibus manifestis
libris predictamus quorum non sequitur
quod sint aque species ydeales quaesitum

ergo quare illorum non sunt species ydeales tunc
stat cum numerus proportionum sit quod ergo sunt
hec irrobilia non sunt species ydeales
et irrationales et tales sensibiles communiter
// [illegible] adhuc inconveniens est quod numerus qui
est usque ad decadam magis sit agens
et quod est species decadis sit numerus aliquis quam
per aliquis numerus, numerus enim est non potest
assignari et numerus quidem unus non
generatur aliquis quia nullus numerus
generat eo quod non agit. Ultimus non
quod eius possibile generatio est [illegible] per
generationem eius dicit quod dicunt
receptat eodem cum [illegible] per-
fectus numerus constat usque ad decadam
huius proportionis nos superius assignavimus
rationem in undecimo huius philosophie libro.
// Dicit enim quod quamvis sententia quod
sunt sensibilia possunt generari proportionabi-
liter proportionem decadis imperfecta quod
decade est et de omnibus similibus
infra decadam contingentibus sunt cum
sit perfecta et imperfecta existentia
Pitagorici reddunt duorum ordinum
principia qui ponunt [illegible] de
quibus in primo huius philosophie libro
determinavimus consistunt [illegible]
bonum malum et alia huiusmodi que in
auctoritatibus dicta sunt. Quedam vero
contraria ipsi pitagorici attribuunt numeris
sicut quod bonum dicunt ex impari etiam
est numerus [illegible] et [illegible] generantur
impar par aut semper dicunt esse
[illegible] [illegible] aliquis [illegible] pas-
sionibus aliorum eorum et similia convenien-
ter [illegible] ista ita quod [illegible] ad
[illegible] [illegible] [illegible]
proveniunt sicut quod dicunt [illegible]
[illegible] attribuunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
dualitati attribuunt [illegible] determinant
ea que sunt in lineis usque ad
decadam et ideo dicunt esse generat
lineam [illegible] magis geometrice

Cam 2m utrum unum sit prius speciebus
2m eos qui ponunt esse unum separatum

Unus si unus ponatur
esse separatus unde et
substantia sic dicit quidam
tus agnus dubitabat utrum prius
quam trinitas et dualitas et aliae species
numerorum. Sed enim unum prius esse ingre-
ditur numquam componitur ex unis quam sit
unum simpliciter est quam compositum unum
secundum ingreditur una quaeque species unum est
prius vel quaedam separatum sit est species
unum quam prius quam unum. Sed enim numquam
intelligitur componatur ex unis sic quolibet
unitati pro duplex unum et est
quam una haec autem numquam duo binitas
et dualitas et aliae unum sunt ut species
et forma et est hoc quod sicut a quo
recto angulo et acuto rectus enim
in ... prior est acuto quam acutus
diffinitur per rectum et unde est recto ac-
tum ... aut est quam prius toti
et in eo dividitur totius et ideo ac-
cidit quod est tempus unum et simpliciter
unitas vel secundum hoc ad unum secundum
id quod est in specie et in substantia
et in ratione est prius et in hoc quod
est totum quam partes est totum esse com-
positum est species id enim quod est aliquo com-
positum unum ex partibus et actu species
speciei et esse tamen est recto differentia secundum
significatione est ipsius partis. Ista igitur
qui sit separatum esse unum ponunt
dicit quod unum est principium quo modo
autem sit primum dicit etiam quod dicit
quod id est primum eo quod non est divisibile
indivisibile enim indistinctum dividi
ponitur divisibilis secundum non attendunt
quod vel est indivisibile secundum ~~alio et alio~~
~~modo~~ et ex consequenti quod est in ratione
partis est etiam indivisibile secundum alio et
alio modo quam unum est indivisibile
qualitatem et aliud est indivisibile

2m qntitate ut dicit' ī meta phye
libro quito vn' vlr indiule ē 2m ro
formalē s elementū ē indiule 2m
tempus qr motis nō ē diuisibile
2m tpus ut ptz ī vj° lbo phyor
chye se distinctis quamq ptū est
prim se cui dom h et relegantu
et ch auctis vt' por et vitre
ita qd vnū id qd forte ē pus et
vtrāq hom vnoz sunt quide
prim s inde' impole ho vnū cu
illoru ē se spēs et suba q simp'
ē pd alt sunt ē se ps tuaha
que simp' ē prius vtrāq cu
illoru ē vnū qr z vnū ē cpolli
in vnō et vnū ē quo qlibz spēs
vnū ē ma z vnu dualitas et tra
tinitas et c' d' alis s 2m vitate
vnū ē pon ung na quis ung
sit vnū ē 2m spēm et nō sit
tin treactacō vnitatē scalp
desperi 2m forma abstt z c
diffe vnitatibus tipse re dut
vnū q pon ē ubi nō ē cusltra
vtiq qr ung ē ipse vnu spēz
v kind phye decatz ē circa vo
pra illius q accidit dinfinis
vnitate q pon 2ung ē de pluri
ē qa venali sit luiū ca quē
sit c math' alis z pitalit
in vnitate accidē' 9 accidit
in math' c̄ormbus cū subz
q st in math' quib vena' d'itas
maior' c̄ pulchus quide sunt
vnū se partes z ist prim pncta
ē ita posuerunt vnū de priā in
vnū vnitas cū ut dixerunt
pncipiu esse vuq thus pond
et pncipiu ē qntitas posita
et id quadrud dictu phycu
qposiut connuntis q pri esse
dixit se isti circa qposiut
c̄ontinuabus z c vnitas sit

ura unus ex quibus constituunt
omnia et simul cum hoc sit ut dicit
per dualitate et ex de aut unus
Sed tamen contra hoc e quod omnis uni
tas videtur esse prior quod e qui in
alumis sed dyanimis primus adhuc
tam spes dualitatis existentes et ipse
separate sunt et ageos unus et
similiter spes sunt e aliorum
maior sunt dicipimus contingit
cum dualitatem vel separatam esse
quam punctus unum quod sunt de quolibet
dingeo denario et unum quod est
prius unus dicebant et unus pre
peccum unum sed ea una quod forte et
unum accipiunt unum quando unum
forma quod quod e unum et alterum
unum magis quod e post unum propole
e sed in de uni de eadem unita
quod ipse sequitur quod omne quod esset un
unitate magis quod in aughitie
esse impossibile Si autem e unum
ad tunc dicitur unum hoc quod non esset nisi
id solum unum quod e indivisibile
non habet potest a quod e unum prius
hic cum duo de uno dicit ut refert
dualitas quando indivisibilis est
unum magis unitas non non indivisibilis
et non unitas sit et ex uno
quod e a omnibus sunt singuli
unum quod e unitas quod sit et id quod le
tri etc unum sit unitas ut e unitas
possibilis et unitam magis et dua
lis et unitam aut in integris non unum
ideo dicta unitas et per dualitate
quod e vel separata hoc at non concedit
ut quam unitatem quod e una unum
quant dualitate que e vel sup.
additur dump sed dualitas
e aliqua unum et extra unitas et
de aliis tunc sequitur quod dualitas sit ab eo
in unum et e prius una et quod
forme unitas quam dualitas

nus unus et ipa dualitas est
exemplo sicut cum pari 2o no et
per illo dicitur go intruden sit 2o
Cam nem de dubitatoe unus que se
quitur de tra cor qui separatos nos
dicit et cor et aliorum mathe cor sitm

Dubitabit aut aliquis ad hec
de unus quos dicit separatos
quid sunt quoniam tantus non est
i unus ut etiam pluritas tangit uni
tatem ut numerus numerum sunt deinceps sine
quia est in unus insepabilis et unitates
nil est medium sui genus sunt dein
ceps sicut unitates in tunc et illa
quia sunt indualitate / dubium quod est utrum
deinceps et quicquid modo ei una quod
est separata et species unicorum et iterum
utrum dualitas separata per se
numerus qui sunt deinceps
sic quicquid tunc quam quod sunt illa
quae sunt ordinata dualitas et
unitas 2m species separata accepta
non sunt cum unitatibus ordinat
et non unit in quod eis sunt et de
inceps similiter aut difficilia
solui accidunt de quibus positionibus
hic l. nunc et accidunt etiam
difficilia de linea superficie et
corpore nam quod est de divisione
quidem plures faciunt ex ordinabus
speciebus generibus quod sunt magnitudi
et primum sunt qui faciunt longa
ex duobus elementis nominis ut dicunt
qui sunt producto ex brevi et super
ficiem faciunt ex duobus quod sunt
latum et strictum simile ad corpora
faciunt ex spissitudo sive alto et humili
sive dimissio et omnia a dicunt ex species
magnitudini temporis et forma ut dicunt
principaliter cum uno indivisibili
Alii aut plures quod deinceps faciunt

ia ex invis separatis patent ia alit si
sic hijs aut [illegible] vo sensum nulle
videntur impossibilia et fictaticia
consequentia sibi ipsa cum quod in omnibus que
sensibilia invenientur videlicet tales cum ille
sunt particulares quas se [illegible] pditat
etiam a se invicem distant insi-
sustinentes eas sequentur particula
posita secundo omnia linealia qui-
tuncque sunt mathematica alit cum a se
invicem procedunt sunt cum diximus iam
procedunt cum ut sit latum et solidum
et productum et breve et hic sunt pun-
ctorum quod si procedunt ia le erit superfi-
cies lata et solidum et superficies secundum
hunc modum breve et longum attenduntur
solido // amplius longitudo et sic
et quecumque talia sunt reddentur
talibus ex hijs que sunt etiam ma-
// hec namque passiones que dicte
sunt dimensiones cum sunt preter
sensum et ideo dimensiones non sunt
ex ipsis sed ex ipsis sunt condi-
mensionibus sicut ut protractum et
tantum est longum ut extremi pune-
planum et [illegible] sunt solida //
Unum non [illegible] quod sic dicunt
est quo dubitare quid accidentiis
[illegible] et in quoque quodam quam [illegible]
[illegible] patent illa vera esse et
ex invis [illegible] cum dubitatur
utrum aliquid ipsum separatum sit et ali-
[illegible] sit [illegible] ab aliquo
Si [illegible] patentum quod [illegible] nullum
esse separatum [illegible] cum de talibus
[illegible] sicut dubitatio separatis aut que
aliqua [illegible] [illegible] dicunt
illa que sunt separata esse unum et unum
separatum sit [illegible] et ideo
[illegible] istos [illegible] facile solvere illa
si inscientes [illegible] quod [illegible] facile
quod [illegible] impossibile // quando cum habet
que [illegible] intelligit unum ad [illegible]
ca et principium [illegible] dualitas

separata ut sic hoc impossibile est dicere quod unitas
vel rei principium repugnat quod id idem quod
est dualitas et dissolvitur alio intelligitur
quidam autem maior magna et magnitudo
et quantitate tali una quod est unitas
et unum alii autem quidam talia
Verum autem eius esse id
quidem unum sive unitas sed quidam
qualem unum est postea unum dicit dicit
et vis eius esse alterius unde quod plus
Sed sic quod est talis quidem pluralitas
dicit esse plurium unitatum per
magnitudinem et longitudinem quod si dicatur
non unum accidit eadem dubitare
quod primus de aliis dubitatur sed
si non idem unum punctum est in linea
et superficies et solidum cum eius
et cum quod est excessum dicant
dicantur plures esse unde ista
quod alia sit una linea et alia
superficies et alia solidum sicut unde eius
coordinate ita quod secundum communem
cum id ut eadem accidit in philosophia
primus sic dubitabit Si cum dicere
sit unde secundum quod superficies non in linea
quod punctum et secundum aliud eadem materia
secundum quod superficies est linea quod erunt
et cum sic eius eadem sit eadem sit
sit punctus deum et Olimpi frannius
libellus quo elegit unum esse
et plures tamen partes in illis hic
cum non est probatum ab eis quoniam
quoniam dicit quod unum separatum ponit
eadem accidunt difficultates quod
accidit excipere quod sunt in sexto
et dualitate et unitate hoc sine
predicto ubi quaerat unum quod sit dicit
dualitatem et aliis species unorum
esse separata ubi quod sunt forme numerorum
et unum et infinitum dicit esse materia
sicut non de quo unum deum generat
numerum ex aqua plura possunt autem
unum si una generatione fiunt dicit
esse dualitatem de cum quod est primum
esse aliquod pluralitatem unum numerum

Dicto autem illam dicunt quoad
impossibilia quia ex eadem dictatione
istas dictiones hoc ad impossibilia
simpliciter circa de parte sed ordi-
natus [illegible] [illegible] et in loco aut
[illegible] [illegible] ad [illegible] de eo
[illegible] que [illegible] et [illegible] talia
[illegible] cum [illegible] per [illegible] communis
separatus qui sit [illegible] maxime
non dubitando [illegible] [illegible] [illegible]
unitas [illegible] [illegible] est separato non
est [illegible] unus [illegible] vel que [illegible] [illegible]
sensibilis unitas quia [illegible] non [illegible]
vel est [illegible] [illegible] et [illegible] illos [illegible]
est quod unitas [illegible] ad unus [illegible]
unus separato et [illegible] pluralitate ad
[illegible] [illegible] ad que est [illegible] [illegible] quod
aut [illegible] pluralitas sit [illegible]
unitas est impossibile cum unitas sit
[illegible] vel [illegible] [illegible] quod ad
est [illegible] pluralitas [illegible] [illegible]
[illegible] est enim [illegible] quod una
quaeque [illegible] pluralitas sit [illegible]
quia quaelibet [illegible] est unitas aut
[illegible] quod [illegible] pluralitas sit plu-
ralitas ad unitas sit [illegible]
[illegible] utraque est [illegible] et [illegible]
[illegible] quia [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
non sit primus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] cum indivisibilium
est numquam [illegible] [illegible] [illegible] separata
[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible]
[illegible] numquam sit [illegible] [illegible]
[illegible] quod numquam existat [illegible] [illegible]
pluralitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
sunt unitates [illegible] quibus [illegible]
unitatibus [illegible] et unus separato est
ipse numquam [illegible] ad ista pluralitas
[illegible] est ipse [illegible] separata est [illegible]
[illegible] pluralitate [illegible] infinita [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] pluralitas [illegible] [illegible]
est [illegible] [illegible] [illegible] aut et [illegible]
[illegible] ad quia [illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aut non cum

ut quod hoc sit unum solum punctum quamvis dicant unum solum esse primum. Et si hoc est verum tunc oportet quod pluribus aliorum punctorum sit ex aliquo. Ex primo enim sunt omnia quae sunt. Primum non enim potest dici quod aliqua puncta sint ex distantia et ex eo puncto quod prius ponunt esse. Supponunt quod punctus non habet distantiam. Adhuc autem partes indivisibiles quas quidam ponebant non contingit distantiae esse partes sive pluralitates ex quibus sunt unitates. Contrarium ex indivisibilibus mensura non nos.

Capitulum decimum in quo ostenditur qua causa inducti sunt antiqui ad tot errores

Unde autem impossibilia quae dicta sunt et alia multa similia manifestum est quod sunt ponentes causam impossibilem singulariter et numeri et universalis et earum separata. Quia autem discordia quam discordabant in modis quos dicunt de numeris sequitur quod res eorum quas dicunt [illegible] contra [illegible] constant ex [illegible] tractatum. Quia cum non sunt nisi mathematica numeros et hoc est et sciebant esse ea sensibilia contemplabantur difficultates et aliorum qui accidit propter species ydeales et ideo dixerunt quod sunt species ydeales et cum esse non poterant sed mathematica esse possunt. Alii ut dividerunt sicut species ydeales et numeros facere et non contemplabantur, principia ut [illegible] ergo ponendi sunt numeri mathematici et numeri distincti a numeris speciebus ydealibus dicunt quidem numeri speciei ydealis et mathematici non possunt inducere quod non ergo mathematici speciei ydealis non est mathematicus sed ponunt solum actu aut et ambo quod numeri actu esse insensibilibus et ponunt separatus. Adhuc ergo ut actu sit et quod idem sit cum ydealibus et actu sit

et separate ut dicit. dicit enim species
et mathematicas ypotheses interdum
sue congruentes cum ipsis posuit
species esse et numeros et dixit numeros
esse species species mathematicas et problematicas
esse separatas secundum quod debet esse earum esse
separatas in hoc non probabiliter dixit vel
cuius accidit aut ex dictis totaliter
aut nullo recte dixit. Et ideo que-
dam consistunt in parte quia alii dicunt
non tamen in toto eadem dicunt secundum gratiam
dicunt adinvicem. Causa vero huius
quia ypotheses communes et principiis quibus
utuntur sunt falsa et difficile valde
non bene se se habentibus propriis
et ypothesibus bene dicere sicut testatur
Epicarmus quia cum nunc dicitur et
positum fuit statim apparet quod
non bene est et sic huius quia statim secundum
impossibile et impossibile evadat aliquis
incipit fingere et multa ficta
ponit sicut [illegible] magis multiplicantur
ingenia quia sicut modo et unde
declinatur modicum error in principiis
magnum et multiplicatur fit error
in fine et unus error mille errores
parit [illegible] et occasio sciebant autem
[illegible] tamen mathematica esse quedam illa per
rerum videbantur esse separata et probabat
quod sic [illegible] in [illegible] esse
essent separata que earum [illegible] essent
separata. Hoc autem non est verum
sicut in anima [illegible] dicitur esse numeros plu-
rales [illegible] accidit [illegible] tamen [illegible] quod
cuius [illegible] est [illegible] que est [illegible]
quod [illegible] esse non posse [illegible] sit [illegible]
[illegible] ab omnibus separata. Separate autem
esse non [illegible] quod [illegible] est [illegible] [illegible]
quod [illegible] est non separatum est et [illegible]
[illegible] esse [illegible] et separatum
et quia [illegible] separate sint [illegible]
[illegible] [illegible] phy-
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
sufficienter sint et [illegible] et [illegible]

multa aut(em) ia(m) diximus de eis q(uae) ma-
gis accedet ad incre(dibilitatem) q(uae) dicta sunt
(con)sequens ex pluribus q(uae) n(on) no(n) e(st) (con)sequens
ex multis n(on) e(st) nec(essarium) facilis ad cre-
dendum eis q(uae) dicta sunt

Cap(itulu)m ii(tertiu)m de q(ui)bus(dam) (com)posicio(n)e declarandum q(uod) ponuntur p(ri)ma cause et p(ri)ma elementa

De primis v(er)o p(r)i(nci)piis et primis
causis et elementis q(uae) dicunt
agunt (et) de sola sensibili substa(n)tia
difficultates q(ui)da(m) modo(rum) in(qui)rit q(uae) n(on)
sunt d(icen)d(e) nu(n)c v(er)o de singulis in
diximus dicta eo(rum) ali(a) no(n) p(ro)p(ri)e
sunt tractatus Ea aut(em) q(uae) sunt dicu(n)t
q(uod) sic sit (con)stabilis substa(nti)a q(uae) e(ss)e subst(anti)e
q(ui)si sic (con)sid(er)are ex his q(uae) dicta
sunt / qu(od) q(ui) q(ui)da(m) ab quo(rum) talis substa(nti)a
dicit et yda(s) (et) nu(m)er(os) (et) h(ic) eo(rum) ea
dicit ca(us)a (et) ea sit dicu(n)t (et) p(ri)ncipia
enim (con)sid(er)andu(m) e(st) d(e) his q(uae) dicit q(uod) e(st)
nu(mer)us (et) q(uae) sit ... (et) h(ic) dicit
(et) mathe(matic)as q(uae) ... (con)siderat
s(ed) ... yd(e)as e(ss)e substa(nti)a
e(ss)e t(ame)n q(ue)mo(do) dic(un)t ab d(icen)tib(us)
(con)stabilit in hijs q(uae) diximus in dicta-
cionibus ... in physicis de
tribus (...) ubi d(e) his sit (et) dicit
q(ui) dix(er)unt yd(e)as e(ss)e simplic(ite)r (et) q(ui)
dix(er)unt eas e(ss)e separatas ab o(m)nibus
(et) eni(m) ea (con)dic(i)t (...) (con)tingu(n)t
dicta(e) e(st) p(ro)p(ter) ... q(uod) h(ic) nu(n)c
(con)sp(ec)tant ... (com)m(un)e sit yd(e)as vero
ip(s)us sit sic (et) antiquus dix(er)it
... (et) nu(mer)us s(e)c(un)d(u)m h(ec) sunt ea
(con)siderab(i)l(i)s sunt ... (con)tinue
p(er)tinent ... cu(m) ... magne
... q(ui) dix(er)unt ... ea (et) h(oc)
ut in ... d(e) ... fecerunt
... q(uod) videt(ur) ... difficultas
... (et) ... separant et
(et) ... sit ab o(m)nibus q(uo)modo
est ... (et) in h(oc) ...
... (con)siderans ... separata
dicit a(d) h(oc) ... exactib(us) ...

ipius vlis na sic vli no e dare ex
stiaz Solu ad cas difficultatu
illaru q accidunt cra ideas est
dicendu qui gradat vle qr nom vls
vz pt qdam subs pt pplet cu
toriat pc dict liq pui paciunt
ex ydas qz tunc no liz allias ssas
qz dicerent separabiles posuerunt
q ydee vli dicte essent huiusdi
subs separate z io cu dicto eoz
toriadit z io q cogno ponebant
ee vlia z vle e q plur d multis
z de pesib dictorum qd d ee ydyes
et alter iii sic diffiultates hic ho
ta ex dictis ydas duoz lingus
z tu ud dicentibz z hoc quidem ex
pdo i zo sapie lia de goibidon
est z tunc iter dicere id Sigis
cu ymado hanc oppione dic
subas aqz ee separatas z dicat
eas hec nud sic dr abcrs q pt
enim eam q sit sua icanft
subaz sic ia holus dre sbaz in
telligendo q e pum sit qz elex subas
ponat separabiles qd ponat esse
subas z pna haz subaz q sit
sensibiles sc eius pum e sine z
no vle z e nung mud pum zius
suiz oz q tot et ud pla sit enaa
q sit eliuta ydealia Et oi
ydee sit subs sunt z sunt eny
e sile oz q eliuta ydalia nd st
sibilia z e ac cut stata alia
q dicu stari pipa z e inq sit
ydealiq sub ea eni q sit i vere
ut sile be sbas elementales et
elemta eoru sit elemta sube
silbe nec e ad ho chy vyalp
yny foiz quictioms ex z lo ex
silia quibz vim aq z ostitutu
ex uis quittois sunt elemt
n silbe sit ipse bed sic simles
hec inui moda zny foiz hebut
quittoms elementoz sr ynideis
eel quecqz uio ad te alp z uo

7 no e vnica hz sz ein maz et forz
acceptu dnm idem e q q primu
mu ydale ponit vni gez q dut
q pn vni ydale fitu d omnibz
alus sz si no ecdz simbe sit expiis
exqbz fit vta q fama e mnh simbe
in q nd sit plia pdicata io p no
vno id hz formas dr e vene
Ergo eodz ud aliaz elementoz
unset pla zn forz q vnu zhz
candro qua licz adz subaz
edz elementa fit alia p aa pdut
dent e // Dz p ho e vnu tudnoz
cat diuisa euna elementata pt
elemta spyno zn mnz forz
elementoz et nuq elementatoz
Omnes zn ho nec stabiliapit ele-
menta qua elementa no sunt
... sit sima pia at est
vnu q ch sua pt vnz p ex
demonstrationibz et argumentatiobz
qsit ne demonstrationi no an
fit simlr demonstratiue q hat
triangulu duobz recos angulos
eqles sz q omne triangula recos
duobz rectis hz eqles ne dmoste
q hic hd e at sz ponunt q oie
ho e at sz s no omne e al
no dmoste q ho e al triaut
dat pria pe vlia e sut ozp
ex sube que sit ex hijs vlibz
pms sit vle 7 em ea qui
hrimus sapie a no pbata sit
scapunt z q pria sunt no suba
q vle no hz e suba sz q pria
sut 7 tal principiu sit aliud
ergo e pium se q no suba sit
aut sebatum vle 7 principiu hijs
quoz e elementu et principium //
Ista auct ingleuma tollit sentz
ex dictis eius qui ex elementis
quibusda faciunt spes ydaz
... dut q hz quasdam subas
elementales q sit sa eandem

elementalem proprie et an cam et dicitur
an hoc p[ro]pte[r] no[n] sit aliq[ua] separat[um]
ab istis sensibilibus s[ed] tu obviant
ea q[ue] dicunt p[ri]ncipaliter dicit enim
q[uod] si sunt obiectum multa ex elementa
sunt in multis elementis multa sunt
q[uod] sunt a b et huius di alia elementa
et hec elementa non sunt, p[re]t[er] multa
s[ed] in multis sunt et fuerunt esse
multa erit quod idem vel una a
et d ma b ut elementa accipit
s[ed] huius di elementi causa erunt
infinite similiter ista videtur uti
q[uod] sunt similiter d[ic]ta quedam ele-
menta q[ue] ipse accepta sunt de-
clarata et tamen hodie elementa in
de p[ro]prietate ordinatoris causa
fit infinitarum similiter que sunt
ex elementis et hoc quidem e[st] conce-
dendum si elementa dicitur similiter de-
clarata Sed autem elementa sunt una
separata tunc est similiter quia separata
non existentia ad constitutionem sibe
sensibilis // dicit autem isti tamen dicti
sunt quia s[ub]s[tanti]a omni est s[ub]s[tanti]a ulterius et ex
omnia tunc s[ub]s[tanti]a quia in p[ro]p[ri]a
et causas similiter elementa sunt
et ea omni p[ro]p[ri]a ex universali
hoc quod est verum s[ed] non propter
hoc sunt sibi separate vel sepe
quidem hec tamen q[uod] dicit de s[ub]s[tanti]a ma-
ximam h[ab]et dubitationem inter ea que
dicta sunt / Dicere tamen de
si e[st] p[ri]mum q[uod] omne e[st] vel e[st] non vel
et ro quidem solutionis huius q[uo]d
est quia sic omne est in ro p[er]fect[i]
hab[i]lit[er] q[uod] s[ub]s[tanti]a dicitur e[st] q[uo]d
non at scire quidem unus sp[ec]i[e]
unus e[st] scire in p[ro]p[ri]o [illegible] aut
e[st] scire h[ab]itu actu / Scire q[uo]n[iam]
p[ro]p[ri]o e[st] scire q[ui] in ma[teri]a et q[uo]d
huius designatur cum potentia
ad formam et s[ic] huius q[uod] designatur
p[ro]portio et huius et s[ub]s[tanti]a q[uo]d ulterius
et indeterminata sit in materia
talis et generis non dicit nisi

nisi subiectum mundi sunt conse-
cutiue consimile et vniuersalis idem autem
facere cum quod eius aliquid sunt in
ipsa natura et esse est sua hinc et
tamen est scientia in actu hinc alium
tue cum actus etiam sua vniuersalis in
quo id est impotentia secundum hoc ac-
cidentibus est idem quod ad sui eius sing
bo tunc per quibus sunt vle et sicu-
do ho sunt al quam ho est animal
sic vnde dicimus vlem colorem appre-
ce quod hic color particularis quod apparet
est color et sic dicimus esse speculat
sunt hoc declarati a dicimus
quod ipse speculatur a quia ho a est a vle
secundum intellectum horum esse verum si haberet
esse separatum a particulari secundum ponentes ho-
minem quia non est aliud esse vlis et
particularis quia vle non est preter non quod
etc. quod est vle quia sic non est substantia
sed in quantum est natura simplex cui accidit
et esse vle et esse in intellectu secundum
in quo hinc philosophus ho declaratum
est / dico est ergo quod si unde est
prima species vna esse est etiam ea
quod sunt ex hiis esse vna secundum hoc sunt
plura non ut natura secundum ut diuersimode
accepta et licet eadem sunt eum esse
particula eiusdem et similiter tamen non
sunt eodem modo accepta ut in pluribus
locis sepe diximus // Si autem ut
horum primorum subiectum est separale sunt
dicendum est constat quod ut substantia separalis
est eo modo separatiuus ut illi dixit
secundum hoc patet est quod substantia vno quodam
modo est vlis et cum illibus plurib
secundum hoc est vle non separatum secundum
esse secundum quod abstrahit ab hoc etiam
ab aliquo quibus alio autem modo sua
non est vlis secundum quod vle dicitur illi se-
paratum sunt esse et distinctum quia sic
non est de esse alicuius etc.

Explicit liber duodecimus phie prime venerabilis domini Alberti Magni quondam philosophorum latinorum doctissimi · Deo gratias

Incipit liber 13us phie prime cuius primus tractatus est de principiis ex quibus generatur substantia
Capitulum primum de hiis qui dixerunt unum et equale et inequale esse principia

Omnibus ergo habitis que antiqui
de subis separatis posuerunt
Restat nunc inquirere qualiter
huiusmodi principia quorum sunt contraria
dicta procedere dixerunt de suba ergo separata
que primum est substantialium sbarum tot sunt ita
quod in precedenti libro inducta sunt de generatione
aliarum subarum ex subis separatis
noluerunt antiqui loqui in hoc omnes
quorum opiniones guarentes contraria et quidam
de concordia fuerunt et sed in plurima
vel esse prima contraria ita dixerunt contraria
esse contra immobiles et separatas subas
Erat autem hoc est unum quod manifestum in
decimo libro huius phie sufficienter
probatum est quod prius illo quod est primum omnium
et primus nullum est prius omni scilicet ex hoc
principio primum non est in prima suba diversa
sed potentiis sicut et in se simpliciter
igitur non contingit ipsum diversum esse
contrario sicut si aliquis diceret primum
agens esse non quidem inquantum diversum
et aggregatum ex subis et accidentibus
potentiis inquantum agens et agendo
ipsa mille quidem dicere primum esse quod
est de suba et diversum sive congregatum
ex subis et accidentibus sed non dixit
ipsum esse primum inquantum tale sed
potentiis inquantum est agens et agendo sit
prius erit et de suba loquens idest

est qd e pncipiu oz subaz que e
subaz prius in eo qd e suba dnt
aut q oma sunt ex gzys tangi
ex subo aqno qd gzys substat igi
necce e ho existe q viz subiis
bgat ia que maxime sunt gria
pma et q omnibus aliis sit gre
ta omia go go gria sunt de subo
aqno et mt e qd a suba separabile
sit gzaz Suba go erit pnam
an ee pmu vi aut q nichil
sit subc agen qd et ipsa testatur
ro nichil go anoz ipse logso
e pmu ita q sit pmu omi sic
omni pmu qd ipse e agrys
q e pncipiu de spe dnatiuz
e ab antiquis || Quida aut
dicut q aduysu ens e pncipiu
e omi e una illo vl exeat
q e vnu et dnt q vnu est eqle
pmu et addit a dualitatem
ut inequalit pmu et dnt q hoc
vnu equale et inequalitas pno
e ma et sube ndlis dnns sistat
Aly vo parte dissidates ab hys
dnt q vnu e na i suba et ad
dnt ei pltate eo q sic dnt nu
quant ex hys duobus ex vno
sic exma et explitate sic exm
dnata potencia quis Sic cm dni
sistati sit antiqui q qda coz
dnt q nu quant ex vno i dua
litate q e inequalitas pnus i hnc
dualitate in subys sensibilibus
dicebat ee magnu et pmu et
aly dixit q quant ex suba vnu
et explite opposita indiuata q pmu
e omibus nu et sit ista qui fec
sonz nu dnat i sic ut dnt
nuq ciremi sit equale i nu
inequale nd dnt q sube e ex
pmo i magno q dno dnt esse

dixit esse prima principiorum dualitatem eo
quod omnia putabat generari tanquam per
compositionem et congregationem contrariorum unum
autem dicebat esse sicut causa ipsa formalis
substantiae et causa quod dicebat esse principia
inequale quod est magnum et parvum
dicentes hanc sententiam non dicebant
qua ratione et non dicebant ex inequalibus
aliquo modo sed tamen dixit omnia composita
ex inequalibus et unum esse partem
formalem in ipsis // Sed iste non bene reddunt
principia prima quia ponunt elementa quia
licet unum contrariorum sit aliquo cum ente non
tamen dicit id quod est contrariorum subiectum in quo
generatur substantia scilicet magnum et
parvum non dicunt ea quae non sunt genera
sicut agentia sicut patientia nec etiam
quae sunt elementa generationis substantiae
generati non producit in esse per congrega-
tionem magni et parvi sed aliter posuit
in principio contrariae // Ideo fuerunt
qui dixerunt quod magnum et parvum quae sunt
per inequalitatem principia tamen uno quod
substantia eorum sit etiam elementa et numerorum
Sed dico quod sunt qui posuerunt magnitudinem
parvum dixerunt esse materiam eo quod substantia omnium
colligitur ex pluribus et magis unum autem
dixerunt esse formam eo quod forma ma-
gna et parva collecta in finibus eorum
alii autem dixerunt unum quidem esse per eum
sicut formam sed materia dixerunt esse mul-
tum et paucum eo quod videbant ma-
gnum et parvum magis esse contrarium
quod ad inequalitatem pertinet omnium autem
substantias dicebat colligi ex multis
et paucis et multum et paucum dice-
bant esse magnum et parvum quod
dixerunt quod multitudo et ... ma-
gni et pauci in toto pari magnum
enim est quod compositum ex paucis // alii
autem adhuc unum dicentes esse
formale principium id quod est magis ...
... ... et dixerunt

q tn vno principio sint excedens et
excessum et illa omnia que dicebat
contraria dicebant ex inequalitate pria
sicut erat magnum et parvum scilicet mul-
tum et paucum sive excedens et excessum
Recedunt autem omnia sunt hoc est
equale dicit autem vel aliquis q dicta
sint ut si dicatur contraria prima esse
ad que dicta connectuntur sicut ad bonum
et malum vel amor vel odium sicut
causa [illegible] antiquorum dixit quod semper
in omnibus [illegible] quod est magis primo
et alterius quod est magis ut stella et
primatio est in ratione odiosi et mali et
oppositum primationis est in ratione boni
et divini et optimi et amati et
[illegible] licet in prima positione non ha-
beat dicere tunc dicit ad logicas po-
sitiones quas isti fuerunt eo primo
per causas [illegible] unius
et probalia [illegible] de principiis
[illegible] ipsi [illegible] dictorum
suorum assererit [illegible] demon-
strationes [illegible] demonstrationes sunt
[illegible] logicas [illegible] difficultates
magnum in [illegible] sic contingunt
[illegible] ex [illegible] in [illegible]
Resolvit autem omnia corpora prima
et magna [illegible]
elementis et congregationes illorum [illegible]
sua est ex illis [illegible]
dixit in hac positione [illegible] hoc
solum q excedens et excessum dice-
bant [illegible] contraria cum aliis
qui posuerunt magnum et parvum
et unum et multum [illegible]
dixerunt [illegible] excedens et ex-
cessum [illegible]
continuis tunc et multum [illegible]
[illegible] et parvum in continuis
tunc et multum et paucum [illegible]
tum [illegible] magnum et parvum
dicebat [illegible] et excedentis
qualitate excedens et excessum [illegible]

aut dicebant quod est et multi et pauci
sic erunt exemplariter eorum quae prima elementa
esse dixerunt quod sit excedens et excessum
sicut iam diximus. Haec namque utique magis
sunt vera et id dicunt iam prima in iudicia
Alii autem tamquam prima ponunt dicunt
quidem unum sicut alii secundum quae ponunt ad
unum duo alia quae vocant differentia et ad unum
quidem dicebant esse forte differentiam autem omnino
sicut formam et ad indifferentiam in materia in isti
unum esse sicut genus et dicebant sicut
dicam quae consuetorum generis determinant et ad
ab his dicebant esse materiam et subiectum
et omnes isti respiciunt ad aequale et inaequale
Alii autem videntes quod dicam quae exeunt
ab uno in pluralitatem consequenter dixerunt prima
ex quibus omnia sunt sunt pluralitas et
unum

Capitulum secundum de comparatione oppositionis multitudinis
et impartione earum

Si autem sit ut quisque velit
prima quae sunt de unius genere
et unum est oppositum unius et multi
sicut in decimo huius philosophiae probatum est
et in magine est quaedam contrarietas unum quod ma-
gnitudo est et pluralitas quaedam quae
est aequale et inaequale differentiam et ad
sunt iam contraria quod est idem tunc maxime
secundum quam contrariorum nobilem quod ponunt
unum pluralitati. Nec tamen hii dicunt
sufficienter videtur enim quod in hoc sequatur
quod unum sit paucum quia sicut diximus
in decimo philosophiae huius hic pluralitas
est multitudo et multum opponitur pauco
Si ergo pluralitas opponitur uni et per hoc
unum opponitur ergo quod unum sit paucum
quod est improbatum in antiquis unum
vero id quod non est metrum in unoquoque
sicut in antiquis probatum est prout
hoc quia primum subiectum unumquodque in qualibet
re est differens ab alia re altioris generis
et est minimum quod est in eo genere ut in
armonia quaedam differentia et in
mensura corporum digitum vel pedem

aut aliquid tale et in rithmis basis
aut sillaba et dico basis in quo
fundatur concordia rithmi. Simi-
liter in ponderibus libra est quedam diesis
ad quam terminatur ponderatio et generaliter
in omnibus quantitatibus quedam quod aliquid unum
indivisibile est sive mensura vel simpliciter
vel potentie et indivisibile simpliciter
est indivisibile secundum speciem indivisibile autem potentie
est indivisibile secundum sensum. Ergo in dictis
omnibus dictis est unum quod non dicitur
unus sive una natura determinata quod
sit mensura omnium et est tamen
[illegible] quia unum [illegible] metaphysice
[illegible] pluralitas et [illegible] est pluralitas
mensurata id est causa unum est metaphysice
[illegible] unitatem [illegible] quod causa rationaliter
dicitur est quod unum id est unum quod cuiusque
id est [illegible] rationem mensure et numeri
[illegible] id est unum [illegible] primum
[illegible] et metaphysice [illegible] id est quod est metaphysice
[illegible] [illegible] quod [illegible] unum et id
quod inest omnibus cuiuslibet generis
quod [illegible] equus est metaphysice
[illegible] que equi et [illegible]
[illegible] metaphysice et equus [illegible] natura
natura equi et si homo est metaphysice
hominum [illegible] magis [illegible] simpliciter
natura hominis et metaphysice [illegible]
plura sunt in [illegible] que mensurantur
in natura unius generis ut sit homo
et equus et [illegible] sunt alia [illegible]
unius eorum et animal [illegible] simpliciter
natura [illegible] [illegible] [illegible] et
dico [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] mensura non [illegible]
[illegible] eius in [illegible] quemadmodum
homo et equus [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] non una [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mensuratur [illegible]

in ista nisi primo reducatur ad unum
et verum // Sic ergo generaliter unum quod
est in quolibet genere est aliquid quod est substantia
minima eius generis et ideo non est unum
metrum aliquod quod mensuret omne ens
in uno genere ut sic unum est substantia
hominis etc et nascens quod sunt congregatum
ex hiis que sunt in diversis generibus
sic homo qui est in genere uno in genere
substantie non est unum certum ideo quia ei omnia
insunt et sunt unum ens unum substantia
et accidens quia sic omnia unus unantur
quod planum est Et in superioribus est probatum
Attamen generaliter et unum a accidental-
tibus appellationibus talibus que abinvicem
sit natura Ergo unum non sit communis
nature in omnibus sed de se facto est natura
in diversis generibus contrarii non possibile
sunt dictum quod unum quod est unum primum
sit primum omnium et sic inequale quod
dicit esse primum est ut aliquod unum commu-
ne in omnibus et ideo id etiam possibile
est ponere principium sed illi qui fecerunt
et posuerunt dualitatem ut infinitum
primum parvi et magni quod dicunt
esse parvi et magni longe ab aliis
omnibus opinantes dicentes dicunt quod
inmune contra rationem ab omnibus aliis o-
pinatis et possibilibus quia hec duo
est impossibile quod magnum et parvum prima
dualitate indiviata que est secundum dualitatem
diversa sunt contraria eliquata magni-
tudini et parvo dicunt quedam actum qua-
litatem vel quantitatem et ista sunt pas-
siones vel actum magis quam substantia ex
quibus aliquid fiat Ista ergo non sunt
substantia magis et mensura multitudinis etiam
et paucum sunt passiones numeri et ma-
gnum et parvum sunt passiones mensure
sive quantitatis et etiam passiones sunt par
et impar leve et asperum rectum
et curvum et ideo magis sunt propriata

asibz aquo ex q ipa pt sibam //
Aliud aut zm dicta illoz sequitur
q magnu et pui sunt in eodem
pdco ad at qz opatu pdcto puu
e magnu et opatu puu excedit
e magnu iste go e magnu et
puu etc e d duubus q sunt ad at
ad aut m ad at nullatenus pt ee
subam kathe 4 si pocius subz est
illa q kathegorizaz e subam adhuc
ad at e cius potius qlitz z qntz
et p potius dici cuz q qualitas
et quantitas e eius pas qda qntz
ad at quod dr equale et illo
qrenctz pt dici eciam de matia
Si quid omne quod e ad at et qnt
zm genus et spalit inpossibilis
et remotius sit eius hoc q e ad at
e dispo at qz ea ad at sit opatum
respeccius ut pt ee pse si incpo
asin na magis e indiuiduis
id specieius vn no e aliud magn
nl puu nl multu nel pauo et
vbz ad at q no sit aliq dispositi
cuiusq q e ad aliud quod eius mqo
d respcus ille e multu uel paucu
a magnu uel puu q p respectu
eius quo opatur ad ad dicit esse
ad aliud Sig in aut e ho qdat
e dblis ec z no e suba aliqa omo
nec e eius absolutu id go e ad
aliud qz ipm e solu nt ea que
sunt omi nec e latio e nc corru
pcio e nec motus quadmodum
motus e eius q e zm quantitate
cius qui e eumtu et decrescu
et sic altatio e zm qualitatz et
sunt loci e loca numero et zm subaz
e simpl generacio et simpl corrupcio
si ne penitus motus e zm ad at
sic eius omi motus li sui e at qui
quidem magnu quz at magnu

sive magnum et parvum quia divisis
comparatur et tamen etiam ad aliquid est equale et
diversis comparatum est maius et minus
et equale Si autem est hoc secundum quantitatem
palam est quod aliud non est secundum quantitatem
sed secundum quod motus est in quantitate quoad
aliquid non est materia ex qua non est mobile
ut in ipsa est motus // Adhuc ali-
quando est cuiuslibet materiam esse potentia
tale quale est ipsum quod est substantia et
actus ad aliquid vero nec est potentia nec actu
eo quod iam sit absolutum // Inconveniens
ergo est et magis impossibile inter ea
que dicta sunt aliquando quod substantia
dicatur esse elementa et non substantie et tales non
sunt substantie et ad aliquid et quod dicatur esse
prius quam substantie omnes enim hee in aliquibus
kathegoriis sunt posteriores prima substantiam
Amplius autem elementa non predicantur de hiis
quorum sunt elementa sicut patet in 10 et
octavo huius prime libri probatum est
unum non prius ut per duorum simul sed
et pauciori et separatum et similia preter
de hiis ut dictum est longum et
breve de linea latum et strictum de superficie
secundum unum eorum est primum sed una // Adhuc
aut sunt pluralitas ipsa multitudo inter-
minata quoniam est pauca et unum quoniam erunt
et multa esse ideo est dualitas esse si
daretur quod dualitas est multum sed
quod unum est paucum sicut superius di-
ximus consimilis multa simpliciter sed
decas ut si non est decas multa
sunt tunc mille et simpliciter multa
ut aquis aliquis magis magnum
excessus // Si autem hoc sit est quasi
unum esse paucus taliquis simpliciter
multitudo quod potest dici quod unum sit
ex pauco et multo sunt ex elementis
Item sicut elementa tunc si ipsis
ambobus non fiet autem unum aut enim
ambo elementa erunt de elementato
aut neutrum sed iam ostensum est

q altiu solu d alto pour
Tam dicit de imprbatione cor q dicer
idat et mius compom t entia ex
inocaud passioibus t qo multa pr[illegible]
ex r no

Finalit aut hic oz intede
si pole e vdeas excelent
ipis tempori ex quo uni
et elemta mnor piur esse pia
aim et esse ou omnia si cui vide
ex hys apur etiad qd opoitet e ch
mar eo q elementa sit mile topo
neus Amp nrum e q id qd nc
e exaqua q se sit qdaqua sup
est ex qua thoc vz sit q si
aq fiuit sit e exaqua q ipm
fiat p g[illegible] oe at q sic sit sit
exhoc q sit q pou oite no cui
sit aq exhoc q impole e fieri
ut erat uniq oe sic q impole
fuit ee id q e pole ot[illegible] c
q t ud age q q fit ee fit nc
ee [illegible] go in[illegible] e q[illegible]
cu sit separat et p[illegible] in dut
e q[illegible] aliud q lz materiaz int
ipi dur exq[illegible] sit sz q [illegible]
no e q omi q sit ex ui to
ligit no ee sic otingit no ee
id qd no lz va dic t q lz
quicumque amplius tpis dur
ind exui fieri sit ho at no
oz de ho qd lz q[illegible] mat si no
e fiem sic e inde in celo q lz
mat t q no fitum no habet
potentiam adno ee 2m sui naz
Si go sit fmat uni facta exui
et lz i tato tpe no sit finis
de ee eius tu no e sempitna
si contessiua q ho no e sempitnum
q otingit ee t no ee sic maius
sermonibus physo ouent tra
ctari de qui si e si e verum

volut quod imit dari e qr n e sempiterna suba que no e actu et actu simplicitat no pmixtus potencia elemita vo quod dicitur scz in sube scz qd nulle sempiterne sube erunt elemita ex quibus e ipa suba existentibus elementis in ipa. Ergo nunz ponunt ee ex elementis scz qd nunz no sit sube sempiterne et oz itz ponunt nuos ydeales subas scz qd ydee q no sunt sempiterne q no componunt ex nuris et nuorum elementis. Sunt autem qda sicut ia diximus indualitatem qda indifitam sicut indiclatam q e simplex forma dualitatis abstracta faciunt elementum nuorum et entium cum ipo vno primo. Irrolit autem dicit fugari nunz entium aliqui qd e dualitas que e inequalitatis primum qr sicut diximus inequale esse in eo qd e adat elementum cum vno ho enim nunc e psylosium attende sic dubius qui no sit ex illa positione et ponunt nunz ydalem ee subam enim & no nunz simplicem nuitur nunc e in ee talia in gnem dicit nos i nuu ponunt elementa no faciant ex eis nunz per ydalem sed mathematicum. Multum sunt cause qd ad i mathematicas tam ut ad pri-cipium quis sunt physicam nam tn tamen sunt qd eos ab ho gutit dud quia omns physici habat antiquitus reddebat cum eis qd aia q p gnatio sunt sunt entia essent ipsorum eius ex excute no sit n enis sicut Mi cu no gente nuk peruth sit. hoc enim omns confitebantur Et reddebant qd omnia no essent u vnum ens nisi absolue nolens hoc nadat sibi

toni quia vult anaxides ponens dicens
quod agri sit de se sic sunt diversa
mansiones quae non de pluralitate sunt
sed quae de se contra planta inspendi in
inaltitudinis in alia quae altitu-
ginis et ab ea et eciam dicebat quod
sunt eadem excessum non diversificantur
secundum planta primum sic una et duo quia
et hic dicebat esse de se diversorum
sim ultimatem lapidis lignum et unde non
ens quod possit esse primum sic enim ex-
ente quod est non ens potentia tamen est ens
ex alio quidam quod hec actus sunt entia
quibus sunt sunt quia actus dividit
in multa ea que sunt primum in una
// Et primum attendendum quod ens di-
ultimum hoc enim ens dicitur quod significat
quiditatem et aliud non dicitur ens quod significat
quantitatem et cetera alias kathegorias
: primum aut convenit ad ente et
cum entia diversa primum eo quod unum
ponit de entibus sic et ens quantum
quale unum scilicet quod entia diversa
unum sic non sunt id non ens secundum
diviniam quod est potencia ens sicut
unum quod est vera non actu dicitur
Diversarum enim unum id unum sit
substancie aut passiones quantitatem et
ad alia sicut enim primo dicimus
enim unum hoc quod est substancia et dicimus
unum hoc quod est tale sive quale
et cetera in alias kathegorias quod
non significat hoc enim magnum
antiquorum fuit error qui pro-
bant quod unum et ens sint prima
quidam et non peruenerunt unde
quod secundum primum inconveniens eorum quod
sunt et unum sunt absurdum et ma-
gis impossibile est quod istud quod quidam
dicunt quod una non continuata sit ca-
tenis sic quod sit ita quod hoc est
substancia et cetera. Et ubi et male

Si enim hoc genus sit tunc oz qd sit
in aliquo genere eius et prius eo genus
eius ea ipius et non ipm est causa
entis in genere illo Deinde grauius
si entia sint et non ente extra non
ente sint ea que sunt Dein enim non ens
multiplex non ens enim hoc significat compositionem
sed non significat ens hoc // Vnde non tamen
non significat non esse tale secundum actum et
similiter non tricubitum significat non
esse tricubitum secundum actum // Vnde causam quod ex
quo ente et non ente sunt multa
entia ex quo utrumque dicitur multipliciter
propter quod antiqui dixerunt quod oportet aliquid
falsum supponere sicut et geometre faciunt
supponunt quod lineam pedalem esse
supponunt que descripta non est pedalis
ita dicebant quod oportet supponere
esse non ens quod non est non ens sed
ens actu sed hoc est impossibile sicut se
habet non enim geometre aliquid falsum
supponunt sicut patet in libro priorum
libro ubi generaliter hec declarata sunt
et similiter in physicorum tamen de hoc cuius
ad quod est impossibile ens non supponitur
aliquis falsum quia propositiones que sunt in
syllogismo sunt de simpliciter non ente
sicut entia sunt ex simpliciter non ente
sed potius ex illo non ente ad quod
corpus est ens actu non ab corpore
simpliciter non ens sed potius quod non
ens 2um casum dicimus dicitur per
kathegorias propter hoc quod secundum omnem
dicitur non ens id de quo predicatur
et quamvis omnia alia dicuntur et propter
est non ens ens tamen 2um potentiam
et hoc est generatio omnium tamen vnde quidem
unum secundum corpus ut non ex homine
actu potentia non homine est homo et ex
non albo potentia ut ex non est
Vnde si fiat unum ex eo sed multa
apprehendere tamen habet quod quia maxime

fecerunt antiqui unde quod ex quo fiunt
entia supposuerunt quod unum est principium
ex quo fiunt entia unum aliud est ca-
[illegible] [illegible] est quod multa sunt
congregata etiam in illo ente quod con-
[illegible] [illegible] dictum [illegible] ad est quod per
quam multa [illegible] de principiis phi-
losophi [illegible] quod [illegible] et longinquius tempora
[illegible] esse [illegible] in [illegible] et simplicia
[illegible] [illegible] fit [illegible] quod et illa gem-
ta [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] abundan-
[illegible] [illegible] parte quatuor et multitudine qua-
tuor [illegible] Et similiter [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
aut qualia aut quanta ea que sunt
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] et qualia
et quanta [illegible] [illegible] et qualitatibus contraria
que est [illegible] qualitatibus [illegible] unius [illegible]
[illegible] in magnum et parvum que [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ea [illegible] [illegible] colores
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hic esse
multitudo [illegible] [illegible] [illegible] veritates
si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
pluralitate [illegible] [illegible] autem antiquiores
[illegible] [illegible] [illegible] investigantes
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] veram
[illegible] [illegible] [illegible] sunt in ipsis causa
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] multiplicitate
[illegible] ea [illegible] [illegible] quod se [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
ea quod multa [illegible] [illegible] [illegible]
ab antiquis [illegible] [illegible] [illegible] et
unum ex quibus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sunt [illegible] et unum sunt entia
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et quod non [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] se sunt entia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
de opposito in [illegible] et [illegible] [illegible]

ota enti et uno ex quibus fient en-
tia et uno talia ota supponebant
esse quedam que sit ad aliquid ut est inequale
quod est contrarium ut uno ipsorum que sit ens
et unum que sit una natura ut materia
entium quemadmodum natura quorundam est
quod sit substantia et sic non est quale corum
que sint in quantitate In omnibus enim ge-
neribus est unum et ens aliquis natura
eorum que sit in genere illo quod non est
contrarium nec negato aliquorum que sunt
in genere illo secundum potius est primum for-
mam. Et hoc posuerunt dualitatem
contrariorum que sint et quasi adinvicem
et negatam hoc non dicant coponendo
ad id quod est primum subiectum quod sic dixerunt
sit unum et ens in quolibet genere
et dicebant illi esse causas multitudinis
deitatis ex uno et ente Sed tunc quere-
re secundum hoc quod dixerunt quomodo ipsa
ad aliquid quod est principium dicunt esse multi-
ta et non unum Nunc enim contrarium
est quomodo multe pluritates sint contra
primum unum et contrarium est quomodo
unum multa sint inequalia sic quod
inequale Non enim ex dictis aliquorum
sufficienter habetur non dicebant enim
unum et unum non fieri dicam unius
forma dualitatis superveniat que in
equalitate est prius et est ab inequalitate di-
cebant enim multum vel enim ta-
libus prius et dicunt magnum
et parvum multum et paucum esse quedam
magnum et parvum ex quibus nume-
rus productus aut breve dicunt
quedam magnum et parvum esse ex quibus
fit superficies profundum aut sursum alto
et humile et quedam magnum et parvum
ex quibus fit corpus sursum maius corporis
et adhuc ampliores et plures species
eius quod est ad aliquid dicunt esse enim princi-
pium et causa multum in eis Sed
nos quemadmodum ab eis que sit et talibus
quod ipsa sit multa quantitatem enim quod sic

in plures dicendum est quod talis est generata et
una sic generationis [illegible] eo
[illegible] tamen non possunt assignare unde
quod supponatur quod et unitas est quod pluralitate entis
[illegible] [illegible] est [illegible] quod proprium posse
[illegible] non dicta sit [illegible] sint contra
[illegible] [illegible] ea est [illegible]
Ad aliud quod est pluralitate entis et [illegible] subiectum
[illegible] [illegible] quod [illegible] pluralitate entis
quod [illegible] et hoc quidem est non [illegible]
se [illegible] illa qui [illegible] pluralitate entis
[illegible] est [illegible] non entis [illegible] sic illud
sit [illegible] sic quidem sic [illegible] quod quidem
pluralitate est unum aut entis [illegible] non
[illegible] unum aut entis [illegible] unum quod
[illegible] cum aliquo genere [illegible] dictum
est [illegible] [illegible] multa sint
[illegible] entis [illegible] [illegible] ad
ad [illegible] omnia fuit ex pluralitate entis [illegible]
[illegible] hoc [illegible] [illegible] hanc quod solvendum
[illegible] dicendum quod in [illegible] quidem kathegoriis
[illegible] quod [illegible] [illegible] pluralitate entis [illegible]
quod [illegible] est [illegible] in illis est
[illegible] et non [illegible] in illis
[illegible] [illegible] [illegible] multa non [illegible]
[illegible] non sunt separata [illegible] [illegible]
sunt multa et [illegible] [illegible] est [illegible]
quidem esse multa et [illegible] esse multa
[illegible] [illegible] quidem [illegible] esse [illegible] [illegible]
[illegible] quod est [illegible] genus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est in [illegible] [illegible] excepto
[illegible] quod [illegible] est separabile esse nam
[illegible] aliquando [illegible] in [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quidem [illegible]
quod qua [illegible] quidem est multa [illegible]
[illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] quod
sit et sunt [illegible] sit in [illegible] aliqua
talis [illegible] quod [illegible] sit actu hoc
est [illegible] [illegible] et non multa [illegible] non
est in [illegible] alia [illegible] est [illegible] actus [illegible]
posse [illegible] qua [illegible] pluralitate [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] sunt
multe [illegible] et non [illegible] [illegible]

uno ꝑ ente est cum una que est ad
aliquid ꝑ ideo est hoc aliquid ꝑ non diuisibile
Quantitas autem non querit hoc ꝑ quia
multa quia non est unum sensibilium prime
substantie ꝑ quantitas ꝑ ideo substantia quanta est
duo // Et quia prout cognoscimus ipsa quanta
rerum quod quanta sunt multa secundum eius
id quod ꝑ est esse quod quantum quedam eo quod quantitas
dyscreta numerus ꝑ ideo non significat di-
uitas quod unum non accipit nomen
sed ut in numeris unitas cum significat
id quod est rerum continuitate indiuisibile ꝑ ideo
est mensura numeri ꝑ ideo sic est differentia quantitatis
ꝑ quia sic substantia non de ipsius quod quod
est compositio sed ex potentia quod ponitur
potentia ad substantiam secundum potentiam eius substantia
rerum que est substantia est potentia quantum ut noto ut
etiam de quo est multitudo id quod sic
est ex potentia Et autem dicat quod idem
est potentia quod ens ꝑ potentia quantitatis tamen
ille quod et hoc multitas sustinet con-
ditiones ꝑ contrarietates que due sunt
non substantia ꝑ quantitas ꝑ illa que sunt
prima subiecta non quanto non sunt eadem
et si potentia non sunt unum ut ea que
sunt in actu sicut unum secundum multa
ꝑ in multis ut assignat rationem
Sic ergo quod licet aliquid non ꝑ non aliter
ubi enim prima subiecta dispersa sunt
ibi ex contra actu dispersa sunt

Capitulum xiii de collatione opinionum que
sunt de mixtis et mixtione earum

Insistet autem adhuc alius per-
scrutacionem de mixtis et gracia
eius oportet accipere secundum
quod sint tales mixti separati qui sunt
substantia entium Illi enim qui ponunt
quod mixta sunt ydee ponunt esse ydeas
eo quod dicunt eos prestare quedam causa
in entibus sicut ita ponant quod ceterorum
mixtorum est ydea aqua eo quod omnis
ydea mixtorum est mixtio aliqua ex ydea
eius tamen secundum aliter enim ut dicunt
non ligare cum entibus mixtis

cum omnia dicit ligari ydea neque est
immo aliquo perfecta aliis perfectionibus
ut dicunt causa est eius quocumque
modo existat. Sic enim est eis sicut
uel aliquid quod hic nunquam fuit ydea
sibi uel hoc autem modo [illegible] facto [illegible]
[illegible] et ydealis [illegible] quod difficulta-
tem quedam videtur mihi [illegible] ydealis
quod aliter non [illegible] determinatione ydeali
ydear et ydeatorum [illegible] minus propor-
cionatur [illegible] pietas causare [illegible]
quod [illegible] ydeas vocans sende[illegible]
[illegible] dicit eas ad par[illegible]
[illegible] hoc ita sic [illegible] tunc contingit
facere [illegible] ydeales quod [illegible]
et [illegible] sibi [illegible]
[illegible] est [illegible]. Sed autem di-
catur [illegible] esse [illegible] quod [illegible]
[illegible] mathematicum [illegible]
et non [illegible] ponatur
talis esse [illegible] mathematicum quod applicat
est [illegible] non [illegible]
talis [illegible] esse ydealem
[illegible] Ad quod enim [illegible]
qui mathematici [illegible] Sed enim [illegible]
[illegible] est que [illegible] esse talem ydeale
[illegible] [illegible] doctor
enim [illegible] est [illegible] alia [illegible]
[illegible] se [illegible] res [illegible] sit [illegible]
in [illegible] et mensura [illegible] videtur
esse [illegible] ea quorum causa ponitur
esse ydeam non theoremata et contempla-
tiones sive considerationes [illegible]
quedam [illegible] sint [illegible]
[illegible] esse [illegible]
[illegible] est [illegible] sit in [illegible]
[illegible] illi qui ponunt ydeas esse
et dicit eas esse [illegible] dicit eos [illegible]
[illegible] expositores et [illegible]
[illegible] mathematica quod [illegible] est
[illegible] [illegible]
[illegible] dicere [illegible] quedam quidem [illegible]

eucum s3 nō dicit quē sit longitudinū
~~sic assignet~~ ita p cum nūgiaz ppt
quā nūi sic assignet s3 tn asserit
q3 ntīij sut ad exntia corū q sunt
Va aut q dut nō sit polia nō
dicendū ē q talis nūij sit ppta
pt ea q dut // Pittagorici vo eo q
vidz q multe passiōs nūoz sut
i corpibus sensibilib fecerut nūeos
ē entia nō separabilia a sensibus s3
tn dixt eos esse in eis ita q sit
ta entia sensibilia z subē q n ptr
ee tale n ccut subē formales eorū
q3 nō sic dut tnc dut q passes
nūoz in armonijs z musica faut
melodiaz z exnt in celo z in ultis
alijs et attdut ea ad ee z motum
/ Alij nō mathem solū dut hui
nūz z tnc tamē dut esse tali eorū
/ S3 nil penitus tales dicit dicere
cū iās acceptas q sit quis aliab et
q8 quisq3 ppata mentaz s3
dem ē q p hic sic nē nūorū eorū
q sit et nō extabat qri isti physici
sut // Nos aut diximus cū pus
z pala ē pse q3 mathetanō sunt
sepata cū ee z ho p hoc p3 q
subaz separataz passiōs nō exi
stent in corpibus sensibus cū corpa
sensibilia nō sit sbā earz pittagorici
q nūi cum hoc cum ipi ponūt
nūos ee nō sepatos z eos eum
nō sit amod vel nūi ut cas subales
eis extant sic sic pittago fecit
ex nūis physica corpa z cu nō vi
dent q nūi hrent et gravitatem
et levitatem nō videbit loq dr ā o
celo z de aliis corpibus celestibus
~~q dut n~~ q clauditur ut dut
iste et omnia hec sut ficta ad po
sitionē sustinendaz z nō cum cū in ~~dicta~~ altez
dicta // Alij aut ab videns illas
difficultates accipere pittagorici

fiat nu[m]e[r]u[s] s[e]c[un]d[u]m se separabiliu[m] eo q[uod] q[ua]nti-
tates m[athemati]cor[um] quibus [et] nu[meri] [et] dig[nita]tes
p[ro]bant[ur] no[n] sit d[e] se m[athemati]cor[um] v[e]l cu[ius]
s[un]t dicta de n[umer]is [et] ita[que] t[ame]n d[e] s[e]p[ar]abi-
lib[us] veru[m] [et] ita[que] d[e]n[de] poss[e]t et
d[icer]e [et] p[er]suad[er]e nu[meru]m esse anima[m]
et su[m]p[li]cit[er] o[mn]ia talia q[ue] m[athemati]cor[um]
s[un]t e[ss]e s[e]p[ar]abilia. Alii aut[em] dicu[n]t
et m[athemati]cas mathe[mati]cas d[e] nu[mer]o s[e]c[un]d[u]m
d[e]t[er]mi[n]a[ti]o[n]e[m] manifest[um] Pala[m] go e[st] q[uod] dic[itur]
q[uod] [ve]l ad[ver]sa[ri]a e[st] sibi [et] cont[rari]a dic[u]nt
et s[i] m[athemati]ca e[st] divisiones m[athemati]ca n[on] e[st]
separat[um] q[uia] dimensiones n[on] sunt
separate. Alii aut[em] c[o]n[tra] m[athemati]co
q[uod] o[mn]ia separata no[n] s[un]t [et] m[athemati]ca
[et] s[e]c[un]d[u]m a[lique]m m[athemati]ca no[n] e[st] separat[um] et
q[uod]da[m] dubitatu[m] e[st] ab istis p[ro]pt[er] h[oc]
po[nu]nt separati[on]e[m] m[athemati]c[orum]. Solu[n]tur
ab istis dubitab[ilia] q[uod] veru[m] quide[m]
e[st] q[uod] passio[n]es m[athemati]cor[um] ta[m]en q[ue] p[ro]bant[ur]
d[e] p[ro]p[ri]is s[ubiect]is r[e]llati[o]n[e] s[un]t m[athemati]cis subi[ectis]
que s[un]t d[e] n[umer]o [et]ia[m] q[uod] passio[n]es
insensibiliu[m] ta[m]en r[ati]o[n]e difficult[at]e[m] abst[ra]c-
tione[m] n[on] s[un]t passiones sensibiliu[m]
s[e]c[un]d[u]m re[m] [et] n[on] p[er]ficit eas e[ss]e in
ip[s]is sensibilib[us]. Su[n]t aut[em] quida[m]
alii q[ui] p[ro]pt[er] h[oc] q[uod] p[un]ctu[m] [et] linea
et superficies s[un]t t[ame]n p[un]ctu[m] q[ui]de[m]
linee et linea superficie[i] [et] superficies
existimat q[uod] n[ecess]e s[i]t q[uod] tales n[atur]e
s[un]t p[ri]ores et fortes eade[m] r[ati]o[n]e d[i]c[ta]e
p[ro]pt[er] h[oc] h[oc] forme e[ss]e tra[n]s[i]re et
extimitas li[ce]t t[ame]n d[e] e[s]s[entia] cia[m]
e[ss]e[n]d[o] [et] o[mn]es n[on] h[ab]e[n]t re[spectu]m m[athemati]ca
in p[ar]te q[uod] erit ca[usa] q[ue] e[st] d[i]c[t]us in quantu[m]
e[st] infirma [et] o[mn]i[n]o infinitate[m]
r[e]specti[v]e ho[rum] cu[m] s[ubstanti]e [et] s[e]n[sibi]ales for-
me ult[im]a q[uo]n[iam] p[ro]pt[er] h[oc] [ex]i[sti]mant
q[uod] s[i]t m[athemati]ca et illa t[er]mi[n]atia
cu[m] t[er]minant q[uo]d n[on] s[un]t forme

substantiales qui et ambulatoris et omnis
motus localis progressivi et aquis
tamen. Sed si verum esset quod isti dicunt
sequitur quod deveniet ad tale tempus
esse hoc aliud et substantia aqua quod
est absurdum. In aere autem mobilibus
et mutationibus tamen est forma
substantialis vel accidentalis sicut
in altatione et generatione in agmini
aut tamen peccato capitalis.
Adhuc autem simile quorumdam que
sunt apud nos linea et lata et forma et
punctis et linee et superficies non
sunt quod sit quantitas corporum. Insuper
cum sint cingula duo ratio
differentialez esse tamen est go et ppt
quia ... methematica possunt esse se-
parata, ut sunt tamen et forme
sensibilium per que sunt et sciuntur quedam
sensibilia. Amplius autem ab non valde
oportet nisi. Si improbus dixit omnes esset
de uno omni quod possunt et simile
de mathematico non cum ponatur esse mun-
do vel de ... esse sibi ad invicem
priora generationibus substantialibus cum
causis generatores exeunt a prioribus
sunt a ... quod generatio mathe-
maticarum non confert at ad esse dimen-
sionis apud eos quod solas dimensiones
dicunt esse mathematica et existentibus
solis dimensionibus ut physicus et anima
et corpora sensibilia esse sic unio non cum
... periculosa intelligitur ut quod
naturalibus ... sunt mathematica et
mathematicis ... sunt dimensiones
et quod dimensionibus mathematicis sunt sensibilia
nam cum exeunt actualis ad adhuc non
sunt sunt quod partibus sunt ligaturas
eorum diuersos sensum in sensibilium existunt
poterit quoniam ... accidit dimensio-
nibus et post esse sensibilia et dimen-
siones sunt ... hoc autem ...
quod in ... dictum est diffugit abeis

qui ponunt ydeas illi enim sequuntur
et ponunt mensuras ex prima materia
dicunt enim illa esse infinita quantitatem
et ex numero dicentes punctum esse uni
tate posita et habentem primam posi
cionem et sic lineam et per fluxum hec
in 3^or puncta ponunt superficiem
et per fluxum superficiei in unam et per
hoc punctum sic dicit corpus et ideo
binarium dicunt esse primum linearem
numerum quaternarium autem primum quadratum
et octonarium primum esse cubitum et quia
sic omnibus ponunt dimensiones
difficile est eis quod inquiunt quod essent hora
in esse per horum bis dicit et quod ille
ponat huiusmodi in extrema fi[...] dimen
siones quod nihil erit quod sit fundamentum
proprietas forma unum sit ea ementis quod sit
simul uno sit sunt ydee quod et prime
forme separate et si ita non sunt
tunc quod esset locus ydearum erit non
species locum unde talis non aliquam conse
cuntur et licet isti hoc progressi con
cludunt tamen recto sit sepe dicimus
unde nihil consequitur amplius sic non mathematica
apud illos quod ponunt ea esse causas
aliquarum consequuntur ad esse entium vel
substantiam ipsorum unum enim ponunt theore
ma in mathematica quod hoc vel illud
mathematicum constituat hanc vel illam
substantiam in aquarum velut mare et
sufficit mathematicam ad similes ad
aptorum vel sic si velit quidam
ydees natas sine non sit theoremata
dicta Est autem non difficile sic
accipere quascumque suppositiones mathematicas
et ad aliquorum esse producere et
continuare eas esse quod adaptaros
simul igitur cuius isti ea eadem que dicta
est esse ignorantes plus quam oporteret

peccant in mathe. et precipue qui ponunt
Alij non primum faciunt duo contra
mouendo quod dicit esse contraria contrarium
rerum unum in mathematica et iste nulla-
tenus cognoscunt nec est contra hijs qui
posuerunt habuerunt facultatem
ostendendi quod in quo sic contraria
et mathem. unum et inequali primo
hij enim faciunt mathematicam unum me-
dium inter inequalem sive spiritualem et
similem si enim iste nolunt dicere quod ma-
them. unum ponere est magis et
pro isti unum idem erunt ipse qui sunt
inequalem unum quod magnum et parvum
absoluta non sunt in parte magnum et
parvi relativus non unum 29 in dualitate
et unum in et magnum quod isti me-
dias faciunt et unum parvum et magnum
indiffinite accepto. Si autem aliquis
dicat aliquis dicere a uno parvum et ma-
gnum esse elementa magnum quod sunt
numerus iste ipsa dicit esse elementa
et dualitatem parvum et magnum et o
et ypothesium quod contra unum eiusdem du-
alitate non dicemus omnia dualitate
singularem. Et si dicatur quod unumquodque prin-
cipium et magnum est quod parvum tamen
quod esse ipsum per esse ipsum unum quod
in ipsis parvum est commune. Adhuc
ad querendum est quod multitudo tunc
quod fuit magnum et parvum tamen
ipsa autem unum quod est in eis et quod
contingat sed tamen hoc unum fieri ex
esse tamen sit unum magnum cum parvum
cum istos sit prima simplicia contraria
et in se litteras pluralitatem dualitatem
indiffinite. Adhuc autem aliter obiicien-
do sic illud quod sic dicit unum enim
esse magnum et parvum impossibile
omnia ex primo et dualitate in
definita quod cum hoc dualitas tendit
ad unitatem. Sed possibile sic primus
... iam quod dicit aliquis adhuc
... et ipso unum et ad ... hijs que

secundu vitate sut robilia Et vir
in eis esse symonidis poete lon
ga dicit qz sicut ille ita iste nichil
sanu dicut videntr enim ista non
ponere quidem pone magnum
et primu ee ela sz ponunt videntr
ea volent adaptare p 9tem
ut attractam z equatam relatam
cu sit ut quare unu nisi duple
tatis ab uno 2m progressione nu
meri sit cognatio vnitatis z pri
mitatis ut faciunt magnum z primu
disputatio est enim quatio conum
qui sut sensibilia circa h ordina
cione vnu qz dicunt impossibile qz qd
ponunt esse vnu no qd dubi
tando nisi vtru pitagorici ut faciunt
generationem an no faciunt manifeste cum
dicendo qz vnu constituto sive dicunt
vnitatem sive sic ho constituatur
z superficiebus mathematicis sit ex ea
lore que e forma physica simplici
ter sic constituatur qd e hui relatum
sic ex constituatur compositum eius quam
dubitant dicit ee plura sic e et primum
indeterminatis qd prime e infinito
qd dicit ee primu z ut qualiter dicatur
qualitercumque constituatur vnu hoc ad
tertia ad ee z limitatis heo omnia qz
alit vnu no esse dicit ab ais nisi
eet sit limitatis z sic qz dicunt
contra qz sit ee generatio sz qz qd ex minus
sit dicebant z physici dicit volunt
hoc ius e eos investigare ea sit
d'ita ut plura iniba to quam no fa
ciunt sz totaliter ille prius non dimi
ttat simul qz nos quod hi pone
qz sit i imobilibus sensibus sit qz querant
theo rinum qualis indigentis
e nobis sit perpetuitatis e quatuor
qz ii tinsto istis sub ab intrinsecis
ponebant [illegible] sit vnu qd
tanl quatuo no dicit qz palam sit
qz consistit impar unus p quatuor

qr existit impar unq p quatorz imu paris parem aut primum inter pares unos qui e dualitas facit ex inequalibus qda ipsorum que inegha dnt esse magnu et pru equata ad equalitate reducta Si aut veru e q dnt unu est quilibz equatis prius insit equalitas ex qua reducta sit ad equalitate Sicut eni semp fuissent eqlia sine eqta tuc non fuissent primo inegha. Qu aut ipo uno magni et pru inchil sit prius ut ... no fuerunt prius inegha et ... alia e q no faciunt quatom ... speculand eaz et d modi Sz potius ut ostentat sensibilia esse ... ipo sermon speculatoz eciunt iaz ... e no pt fieri binarius ex inequalibz qr equali ... inequalia p ... magni et pri ad quiti quatom

Incipit tractatus ... 13mi libri prime phie In quo inquiritur qlit ... inducta pncipia se hnt ad bonu et optimu Cam ... i go ... eorum bom et optim no dicebant esse pncipiu s ... eqli ... bonu et malum

Habet aut dubitacom magna s contentionem q loquam in omode pncipis s investigamus ... interpretacom q sit eius natura et suppositu ... cu ut ... dnino ... sine phie ... prima suba separata e bonu et optimu omnis boni ... abistis qui dnt unos de subas separatas et eciam pncipia quo se hz principiu q ponunt ad id quod e bonu z valde bonu

et optimum adhuc cum autem aliquem mo
dum est quod sic habeant principia prima
et elementa que iste ponunt dubi
tatio enim est quod utrum sit primum bonum
et verum et aliqui priorum ad quod volumus
intendimus dicere bonum et optimum
sed sicut dixit bonum et optimum sint
ex primis genitis genita // Theo
logici enim quibusdam quidam adhuc
tempore aristotelis probantes circa
et physica videtur esse consessum hoc
quod bonum et optimum non sit pri
us genita ex primis et tamen sunt
quidam credentes et aliqui sunt
priores in physica isti enim [illegible] dicunt
[illegible] valde bonum et optimum
in principio [illegible] sic
intellexit dicentes esse primum et bonum
dicebant esse principium boni et
optimum hoc autem fecerunt id quod
[illegible] ducti fuerunt
ex quadam [illegible] difficultate quam
[illegible] sophiste [illegible]
qui dicebant unum esse principium
[illegible] sicut quidam antiquiores
dixerunt [illegible] illos enim accidit
[illegible] imperfectum esse primum et
principium mali [illegible] esse primum
principium boni et optimi erat
hec difficultas evenit non ideo
quod [illegible] sive attribuatur
hoc dicatur ita quod primum quod est primum
[illegible] sit sic dicatur [illegible]
quod dicunt unum esse principium et ele
mentum [illegible] et dicunt quod
[illegible] quod unum [illegible]
est [illegible] et causa eorum
ideo patet [illegible] plura [illegible]
et imperfectum [illegible] malo
dicunt esse [illegible] quod etiam
antiqui videntur [illegible] mihi
primo procedunt circa priorum

actiom et passione dicebunt malu et
boni ee principia et pncipiu lucis
et principiu tenebrarum et pncipiu
humoris abyssi absolutus absor
bens omnia. Et ideo dixerunt
similit et equi ponere et regnare et
principari non quidem primos qui
sunt principia imperfecta sed eos quos
ut nox et celum quarum unum est primum
precedens et alterum principiu lucis
sequentis aut etiam chaos quod
est abyssus absorbens quod precedit aut
oceanum qui primum est humorum qui vite
est sibi. Et isti posteriores omnium et
sublimem deum non dicebant primo
regnare sed propter excellius deus genera
tionis aut contingit talia dicere propter
quod videt quod illi qui principiant mun
dibus cum omnes veritates suas sunt
genuine tusimitadi et antiquitus
virtute quod quorum successione quod
dicere contingit quod omnia sunt permixta
eo et per mixtionem istorum principia et
hoc dicebant nec fabulant sed expressa
veritate, et hoc modo dicunt ferecides philosophus
et alii quidam sapientum qui dicunt
quod primum dignitate quod est bonum et
optimum est generatum ex principiis primis
et elementis. Et hoc etiam quidam
magni de maioribus posteriorum sapientum
dixerunt ut empedocles et anaxagoras quorum
hic quidem empedocles amorem esse elementum
dixit ille vero scilicet anaxagoras dicit
omnium primum esse intellectum. Et inter
eos qui immobiles substantias dicunt
esse prima hii quidam dicunt ipsum
unum sive unitatem esse principium
quod est valde bonum et dicunt unum
esse unitatem et substantiam eius quia
putant quod unum maxime sit eius
et etiam causa. Et ergo dubitatio

in qua nunc fuimus et utrorum dicere
bonum principium et principatum/ unius
autem valde index. Si dicere quod
est primum simplex et sempiternum et
sufficiens non existit hic [illegible]
[illegible] quod est principium sit valde
bonum et quod ipsum per se sufficiens
sit et salus et non [illegible] aliud
ab alio [illegible] id quod [illegible]/
de [illegible] ad actum quod enim [illegible]
est non est [illegible] aliud quod [illegible] ad esse
[illegible] quod enim [illegible] est non et si
ab eo quod [illegible] necesse est sufficiens
[illegible] fuit [illegible] quod [illegible]
[illegible] ad agentem [illegible] nec tamen est per se
sufficiens [illegible] generans [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] non est sufficiens
[illegible] est quod primum [illegible] appareat
[illegible] tale [illegible] sit ipsum bonum quod est unum
principium aut [illegible] si non hoc est
principium impossibile est quod appareat
hunc tale et tale elementum
quod sit elementum [illegible]
quod [illegible] principium [illegible]
[illegible] et [illegible] et malicie [illegible]
[illegible] accidit enim [illegible] hoc si
ita dicitur multa [illegible]
[illegible] et a [illegible] re-
cesserunt [illegible]
unum quod [illegible] primum et ele-
menta [illegible] unum [illegible]
esse [illegible] et [illegible]
[illegible] mathematica
[illegible] dixit unum et [illegible]
[illegible] omnis [illegible]
sunt [illegible]
sit [illegible] valde bonum et
optimum [illegible]

Cam s. q malu pp[ar]atur ab entibus
et est ratio et locus boni z m opiot
aliquorum

hec multa et multiplex
investigatio int phos val
de bonorum ambo s. spes
ydales ponant esse mut
tis sm hec q nu sut prime
subs separate sequitur q omnes
spes sit bonu q qr sut et qr tes
et bonu q ut dicit appetunt
omnia Sz q hoc ultimus ponat as
ydas nam s. detur q ydee sut
de media bonoru solorum sequit
q ydus nd sunt subs entiu Si
aut [illegible]um e causa subarum tunc
sequit q omnia alia et plante
sut bona et ea et que parti
pant bonu z optimum z bonis
dixeru auores ydas q magni
ydam ee se altius entis dixit
qd e in genere uno bonu eius dixit
eius esse in genere qualitatis [illegible]
aut inquirentes accidunt z audit
z q s. unu elementu e qd est
certu aq[ua] uni et bono sit elemtu
sit qd dicit id unu certu esse
elemtu ee pluritate si ea quid
sit inequalitatis q e magnu et
parvum ex quibus sunt omnia
cu uno et dt q ipm elemtu
inequalit et pluritatis e ipm
malu ppt q causa ille q effugit
bonu ita q no pt contrarie ip
sum qd e impossibile ea tn neut
q sit ex contrariis quare bonu ppri
in actu dt malu ee pluritate
in forte ideo q bonu e ex
una et tota sola causa ma
lu at e contraria sic declaratur
in ethica al z uo dicit inegle

mali nat et 2us copulant bonu
cu uno eo q e unu elementum
et ptate qua eis bonu aut e 2m
actu et 2m uisus hoc accidit
omnia pcipare malo pt ppat
pluralitatis uel inequalitatis
ne pt unu qd e q idem unu
7o e unitas ipa 7 maxime
accidit pticipare malo in eo qd
[illegible] et ppat unos aut
inequalitas ecipse dicunt q malu
e ipo et lonit bonu eo q cand
loci et [illegible] male q hnos
e uerum sic [illegible] in eo phz
et dixit q [illegible] [illegible] bonu
sic dem e in fine [illegible] fine
bonu cu [illegible] [illegible]
[illegible] cu q e pte pou-
it qd e ignis [illegible] [illegible] ptate
ignis sic dic q [illegible] [illegible]
e [illegible] bonu melius cu
[illegible] e [illegible] nat forme
et 2us mali sunt oppositum
q [illegible] a materia [illegible]
sic aut omnia [illegible] accidunt
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] q dic q bo
[illegible] e [illegible] sequit ex hoc p
[illegible] q [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
e oim [illegible] [illegible] elementi
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] bonu [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] optimu
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ex hoc qd [illegible]
q unu q e pmum [illegible]
et [illegible] [illegible] q dic [illegible]
et optimu sit [illegible] [illegible]
sz [illegible] q dicunt q [illegible] [illegible]

sic sit uniu et spes vdales et sepa-
biles Sic ergo cum flori dicta sequitur
q et boni et bonum nisi pue est
impole et q ponit ipm nisi prima
sit pole palam e qd hoc e ideo
qz isti dicta eorum principia male
reddunt et adaptantur quibus que
si recte ponerentur ut sequitur neques
nisi prima principia inter ea q sunt
prima recte ponuntur procedere
q no sint infinita sic e materia
et ea que sunt ptate prima om
nia dicta sunt et nullo
sunt x q sit ea omn ydealia et
dicuntur q sunt imperfecta perfectissima
dicit dicit q sit potentie prius ze
ex quibus vnum quod que v t q e
imperfecte s nisi alia imperfecta sunt
priora li e in hi quam sit bona
q sit perfectissima et sunt actus
deniente ad actum hoc imperfectum
sic ergo e ea que quia sic se habet
est dicit principiis et ideo dicunt
q ex ipsis unum que primum id est
dicit q denudatur a ptate cum ex
eius ergo totum accidit ut diximus
qr dicunt q id e primum et eleganti
et cum eleganti no sit in ptate di
cunt q primum no e in ptate Omit
tunt adhuc apud nos ut modo
no loquimur de primis principiis
s de prexis que principia perfecta
sunt actu entis ex quibus sunt
omnia que sunt imperfecta ho enim
q e actu perfectum prius quam ens
quod est abigno e prima non
e primum quantus et ita potuit
scire q ante omnia que sit ptate
sit ea q sit actu et q prima pla
sit perfectissima in quantum hunc ergo q
sit in autem sufficit dicta sit
in hi relinquantur et

Cap^m 3^m et est contradictio cont^a eos q^i
dicunt q^d ea que fiunt ex elementis
prima sunt inuicem discreti et q^d ea mathe-
matica sunt in loco et q^d eos q^i dicunt

Absurdum autem est eorum q^i di-
xerunt q^d solida mathematica
habent locum quia licet de-
terminatum sit in 4° physicorum q^d locus
dandus sit mathematicis tamen hoc
non fuit intellectum nisi secundum q^d
locus est quantitas et non secundum q^d locus
est [illegible] et principium generationis
locum autem secundum q^d est principium
generationis dederunt mathe-
[illegible] qui mathematica posuerunt et
generationis eorum dicebat esse ab-
surdum locum enim fit detineas me-
[illegible] est [illegible] solida et [illegible]
[illegible] [illegible] est q^d [illegible] separa-
[illegible] mathematica et moueri [illegible] solida
et est locus [illegible] non fuit [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] locum [illegible] sit mathematica
et non possunt [illegible] similiter
autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] esse quibus
[illegible] intelligibilibus dicunt [illegible] hoc
q^d [illegible] que fiunt ex illa sunt
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible]
ex alio esse [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] autem [illegible]
[illegible] [illegible] hoc [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] que [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sunt non
[illegible] [illegible] in [illegible] et [illegible]
aliqua q^d [illegible] non possunt
sunt [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
non [illegible] [illegible] et alterum a se
[illegible] [illegible] et maneat separale

et separatum et distinctum et quomodo
contingit aqua non est de ratione mi-
scibilium et mixtorum nec est dicere quod sit
alio modo mixtionis quam qui est
miscibilium alteratorum ad invicem
unio Alii autem ad hec videntes
quod non sit talis unio et propter unio
coniunctio secundum illud est compositorum ad
[illegible] motum constitutis se-
cundum [illegible] et hec que sunt
[illegible] in sonis elemen-
torum [illegible] indistant principiorum
Si autem [illegible] dicatur hec res est quod
unum [illegible] ea enim sunt existunt
stant [illegible] ex uno et ille qui
intellectum [illegible] componentes intelligit
unum [illegible] simpliciter unum et integrum
pluralitatem quia est quasi forma univoci
in hoc quod est constitutis essentiam
unius secundum quem modum unum intelligunt
sed unum a pluralitas non se [illegible]
si est quod inequale est principium
unum [illegible] hoc [illegible]
unum [illegible] distincta [illegible]
sed [illegible] et oppositum sint hec
in simplicibus Et quia in aliquibus
talibus compositis est ex unum per eo
ut ex eis que sunt distincte po-
sita et composita et unum quod
est principium huius quasi id quod nomi-
natur secundum pluralitate est unde intelligitur di-
cunt unitas est principium huius et
discretio communis [illegible] unum conve-
nit unum non est hic generatio sed per [illegible]
generationem [illegible] quomodo ipsa
unitas est principium Sed hoc est
[illegible] per [illegible] est
generatio que est [illegible] potentia
Sed non dicat [illegible] sit unum ex
uno quod potest [illegible] abire ex
ipsa [illegible] cum sit in [illegible]
[illegible] aqua unum [illegible] forma
[illegible] materiales non subsistunt
[illegible] Sed [illegible] sunt

ex bmoualla pro ex ena q mago
alio stat q se forte in opposi
se dcis constitucio ea de ordo
q aquus antiquos ponit q
vnu sit quam stabili alium
aut ponit q sit quam eo q e
inequali et id tale vno tamq e
equali est dicit q oppis est
vniq ergo [illegible] nos a
e [illegible] abvint [illegible] mbus
vniq e aut [illegible] vim
e se subsistentibus [illegible] tas 2
alius e se formula [illegible] eius 2m
q e [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] gi
[illegible] [illegible] quando [illegible]
dut ex quibus sunt [illegible]
in simplicibus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ex om [illegible]
e p ne [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] q videmus q [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] se
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] corpori
ab [illegible] q nisi [illegible] [illegible]
[illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] at
e [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ponunt
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicunt
[illegible] esse causas [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vtro
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] equa
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] causa se [illegible] dut
[illegible] causas [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]
ordinatim [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] causa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
qui [illegible] [illegible] [illegible] figuras

et figuraz ordines et ... figurat
et supfinalibus univs dict unum
et triangulu alia quadrangulu
et sic ysti ex similibus cum ...
nibus dicunt quedam unos esse
formas plantarum id qr sunt
alia univ... et ... quedam
univ... videntur ... plantas
Sunt ... cum hinc ... et
d... [...] ... aliorum passos
id [...] ... et dulce
et ca... [...] ... quasdam
et c... [...] ... enuise
[...] ... eciam
[...] ... se
[...] ... sunt
pala e... [...] ... eciam
subia e... [...] ... pitas
ung al... [...] ... in carnis
et ossis [...] ... subst
q compo... [...] ... e ossa ... dic
cum q... [...] ... ingu...
dno l... ... unt carnes et ossa ...
Et cum q os e ... certo phabile
... quartuo dant ... ...
et dic ... ...
ut ig... ... aut ... et diant
q ... ... quid qd
e uni... simplices ... e ... Si subia
form... e ... hec esse ...
id ... e et ... ad quantum
hoc q ... ... et
... ... e hec ...
... e ... ... formalis
id ... ...
a ut ... ...
... ... sunt ... ...
... ... sunt ... formales
... ... sunt ...
causa essent ... ... non

qr nd e mia qr de mia agunt
vel monentum vn qualit nc mia
plalit nc mia monodicis e tasti
alig q sit ta nc gre nel esse
tamsi xem Sz forte dicet ag
q mia e hg ta et fine et bere
dubitabit aliquis q id erit si
vmi q e ex mia Si eni grana
e Tfeina bonu m[illegible] tang
dicit q in mi[illegible] nidaz
eia unxta a[illegible] le
et spale m[illegible] dum
a e unxt[illegible] spale
sa[illegible]
sa[illegible]
s[illegible] xoni
S[illegible] re
agu[illegible] tae proz
tanb[illegible] d aguesd
et tn[illegible] pcedne
fecuat[illegible] nife usq
natis[illegible] ife z ind
q aguest[illegible] uniture
tales sit[illegible] ne duse
pcepes q[illegible] e que sit
in mis sit Sctu[illegible] tua se
hd ad dub in quadru i fechalta
pcedne no dcand q sit se hout
Ale tu duo p ponit de tev
dw se lz tu q m[illegible]tone so
qalita d n filib s[illegible] continuit
q m genus de m[illegible] pl
q sit de sucessune n[illegible] pncipaler
se f Stand q a sit Stcipnd
ponit q attede sparu q usque
hesu ad pus q a b c pe
uni pcepnal z sit pd usq
e ro pcepuit z pria pnd q le
ad[illegible] d z et pcelonatum
nuz Duna qd dne sit n ea
pcepij mesura q p id z edit
q q a g pceed n sit pxta
ignis qere sit ta aquo nam

eo quod compressior est non est tamen terra
quod sit triplum ad terram et ignis
et aqua sit proportionata Et similiter
dicitur de aliis elementis quod si
verum esset tunc esset tunc necesse est ut dicit
quod omnia corpora essent minus propor-
tionibus [illegible] est quod multa eadem sunt
et sepe [illegible] est [illegible] sit
in [illegible] etiam
ipsa [illegible] quod sem-
per [illegible]
[illegible] et
quod [illegible] in
formali [illegible]
[illegible]
[illegible] ne
dicta sunt [illegible]
[illegible]
[illegible] et minus
[illegible] sunt
ra [illegible] et [illegible]
ex quadr [illegible] [illegible] a [illegible]
equales [illegible] sunt in se
tamen eadem [illegible] admonet [illegible]
[illegible] [illegible] duplex
eadem [illegible] proportionibus
non [illegible] [illegible] at quod [illegible]
[illegible] eodem et eadem sic
[illegible] proportionibus et [illegible]
[illegible] ad [illegible] cum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quo
in [illegible] sic contingit [illegible]
quod [illegible] et minus cadit [illegible] eadem
[illegible] [illegible] [illegible] quod aqua
ipsa habuisset eadem [illegible]
[illegible] eadem [illegible] eadem
[illegible] [illegible] sol et luna
[illegible] [illegible] eadem [illegible] infe-
[illegible] eadem [illegible] eadem [illegible]
ex [illegible] quod est absurdum
[illegible] go ab istis
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] multa sepe
[illegible] apud grecos [illegible] et

et septe sut cord in aquo instinto
niusko aut aut etia septem
armonie ... in intus septe astra
sunt pliades et eo aqme ponunt
ipa in m[undo] qui sut septe et decem
et qnda dut uel esse in mu[n]do illo
Item septe sunt portus q sunt
thebis [illegible] go [illegible] hec talis
et tanto [illegible] q dicta
sunt [illegible] e d[ic]e
q septe [illegible] cet
hec [illegible] pliades
dus [illegible] nubes
septe [illegible] pliades
sunt [illegible] dixit st
ite [illegible] go
e [illegible] hant
cui [illegible] quo
tres [illegible] celesti
hec ad [illegible] magna
per aqua [illegible] mu[n]do
de septe stella [illegible] nouit per 12
stella [illegible] septe tertio
septe stellae [illegible] apud
dixit [illegible] et constelacio
quod dicit [illegible] sit
dixit [illegible] tres dixit
12 [illegible] sit
ta [illegible] aer
multa [illegible] vero
p [illegible] q
[illegible] consti
[illegible] signoz
celi [illegible] illud ce
[illegible] signum coz
stella [illegible] possumus dicere
q [illegible] [illegible] et alter
[illegible] duplu ad id [illegible] ad alium
e duplu ad id [illegible] tamen curiositatem
inspiciendo dixit [illegible] talez
[illegible] tale vel [illegible] ta
[illegible] pisatorum [illegible]
et dicit q h [illegible] sint [illegible]

dtalmus inscritur sagena que de mari
extrahitur sed non dicimus quod sint
ita quod tres sint consonantie acuta gra
uis et media quia secundum veritatem con
sonantie sunt plures sed sic sunt
tot sicut planete et tunc fiunt hec ad
hoc quod ita sint sicut maxime loca
visitatorum. Hec autem ita posuimus ad
vndecimum quod insipientes ponunt tales
quamuis dicunt esse tales creaturas. Sed
hic [illegible] do domini posuimus eos de ta
libus et poetice fabula [illegible] intra
ingenium [illegible] dicunt sicut [illegible] vnicles et
alii quia [illegible] quia
sunt [illegible] [illegible] dicit
in [illegible] alius
sunt ium [illegible] illa
sicut commun[illegible] [illegible] ma
gnas ingen[illegible] [illegible] et
qui nobilibus [illegible] et
sicut medi[illegible] [illegible] multa
talia sicut d[illegible] [illegible] wdlius
est apud [illegible] [illegible] sicut dic
ti pabu[illegible] [illegible] a octo
spacium [illegible] [illegible] sunt
sed v[illegible] [illegible] eminus
et eque[illegible] [illegible] continuant
in de[illegible] [illegible] sillabe et
et sin[illegible] [illegible] continuant
ra[illegible] [illegible] et dicit quod ex quibus
ke di[illegible] [illegible] a ad b que est
signi[illegible] [illegible] sicut et finchea ad
laue [illegible] [illegible] ra heatum datum
[illegible] [illegible] declinat id sunt
[illegible] inferiori ving ede
[illegible] longitudinem
[illegible] [illegible] et circulum di
[illegible] [illegible] lero inscribit
[illegible] [illegible] et loca ad
[illegible] [illegible] cognosci in mem
et anni [illegible] [illegible] et inter partem
creatur et [illegible] [illegible] Septen
tenuis [illegible] [illegible] mouet et
sol [illegible] [illegible] ad zenit ta
hec [illegible] [illegible] ad quale extendit
in septem [illegible] [illegible] a zenith capitis
longitu[illegible] [illegible] quod

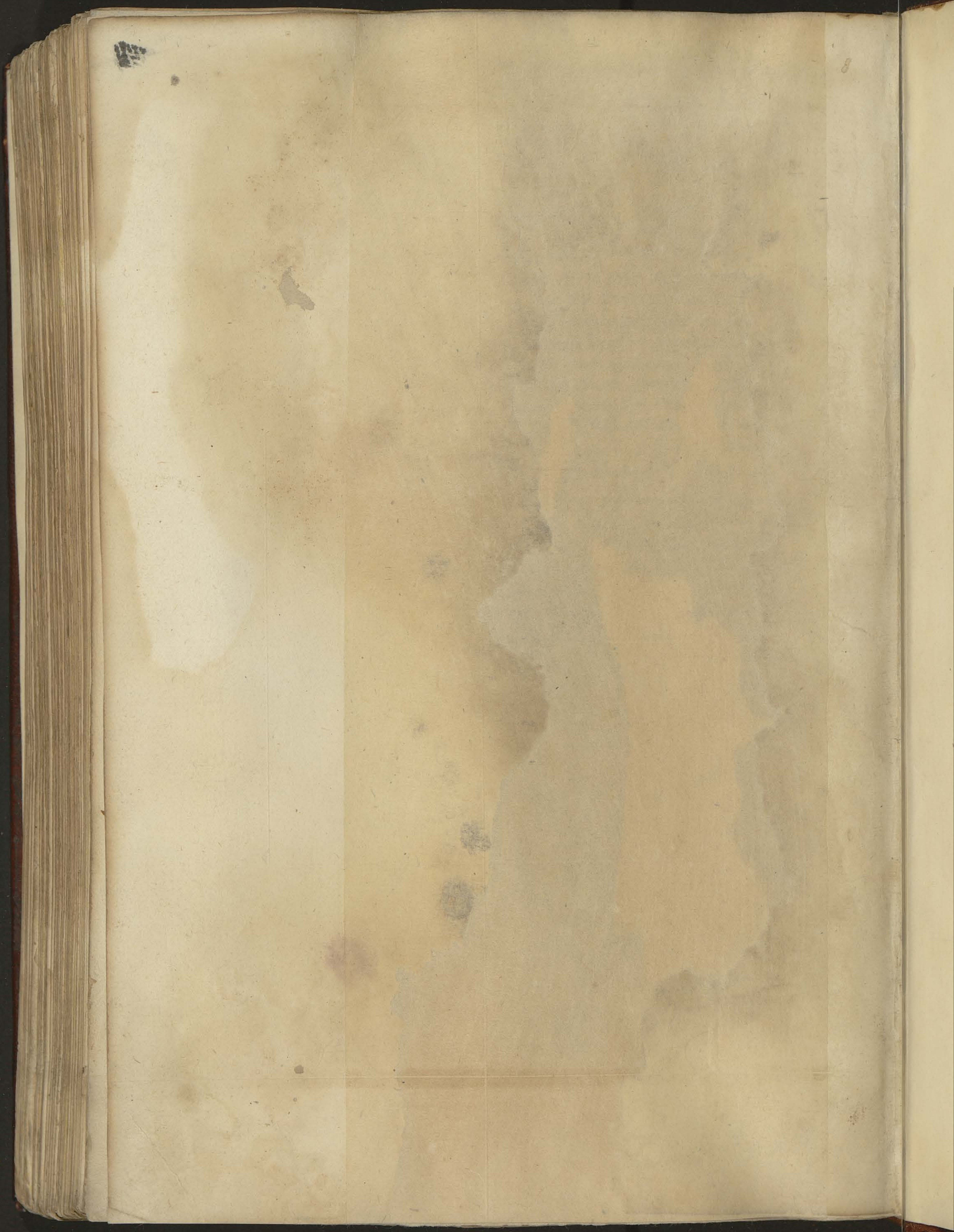
Semia aut hic sic dic ludicro e
quia in omnibus est non assignatur
causa et id non expert iam exaque
nos ponimus sic alta mag nota
ponant. Sicut cum nos ponimus sub
[illegible] exposita et fecit contri
ptis e liber [illegible] talle e ac si
dicat [illegible] sit plac [illegible]
id qui sunt [illegible] complexio
natam / Et quod [illegible] fecerunt
[illegible] tamen id sic [illegible] pro
vincie [illegible] romani [illegible] habuerunt
[illegible] stelle [illegible] angelis
[illegible] corpora vero
[illegible] regib
[illegible] terre
[illegible] dis
[illegible] coniciat per
[illegible] quod non [illegible]
[illegible] exp̄s que
[illegible] sunt lau
[illegible] ea que
[illegible] distant
[illegible] elementa
[illegible] agant
[illegible] ut nos
[illegible] omnibus
[illegible] eundat
[illegible] natura
[illegible] spiritus
[illegible]
[illegible] entia
[illegible] fuerunt
[illegible] et
[illegible] et
[illegible] boni et

similiter notetur quorundam motor[um] sint
boni et quorundam mali sic dicit
vide in spera quam de pronosticacionibus
fecit prat[…]gorius in qua sic devenitur
ad sciencie suam signi est vite et
sic ab impetore [ips]a devenit esse signum
mort[is] et infortunij et dicit
hec horas fortunatas vel infortunatas
ad unos tales vel tales et alia
quorum dicit intelligentes que mathe-
theorica [illegible]tibus et attribuentes ca-
nalibus et periodis vite et etati
durna [illegible] sua longitud[ine] ponat
qualis [illegible] assignetur
eo ca[illegible] inde sic to[illegible] duoijs
attendim[us] [illegible] hic ed[illegible] sin[illegible]
sibi invicem [con]trarijs quasdam speciem dinu-
dutatis et proporcionis et [illegible] se
admiscen[illegible] cum quod est equale
est equo me dium [illegible] con[illegible]
unitate sic dum [illegible] sic [illegible]
est in long[illegible] [illegible] lune
sic plani[illegible] [illegible]
et in [illegible] [illegible] sint
ca q[illegible] [illegible] sit [illegible]
con[illegible] [illegible] tendit adap-
tare [illegible] vel [illegible] hoc
s[illegible] [illegible] sit dicit quod
n[illegible] et formarum
num[illegible] [illegible] sit et arms
intat[illegible] et talis lig-
nijade[illegible] num abinvice
dicit [illegible] [illegible] unitates
equal[illegible] [illegible] omnibus
vel [illegible] [illegible] et in [illegible]
sta[illegible] [illegible]
v[illegible] [illegible] supradicti
su[illegible] [illegible] cum quod am-
h[illegible] colligi possit
aba[illegible] velit ad hoc
intende[illegible] hoc est theo-
ricis sic arg[illegible] arguende
tantum eis [illegible] quod viz
num non sit tale [illegible] hoc quilita

patiuntur male exigentibus ob-
iectis sibi circa quasdam eorum que sunt
quod dicit eos ex minus et quo nullo
sunt completi circa non sunt. probilia
etiam circa mathematica et cum talibus
sensibilibus, illi dicunt ea separata
esse et quod non sunt completi ea cum
separata non sunt probare ea de sen-
sibilium principia dicit quod sit finis
disputationis in negotia non dyc[…]
[…] opinione […] ea plane
[…] omnia dicta sunt […] […]
[…] hypothesis et […] hoc nolunt
probare […] diligent […] libros
[…] non […] laudat
vel […] concludat […]

Explicit liber methaphisice […]
[…] alberti magni […] […]
[…] doctissimi nat. de
[…] […] quedam que
[…] […] fructus
[…] […] incarna-
tionis […] […] […]
[…] […] […]
laus deo […] […]

[…]
[…]

8

